

ARKEOLOGIA SUOMESSA – ARKEOLOGI I FINLAND

2007–2008

SISÄLLYS

Toimittajat: Helena Ranta, Teija Nurminen, Tanja Tenhunen ja Marianna Niukkanen
Julkaisija: Museovirasto, PL 913, 00101 Helsinki
Käännökset: Multidoc
Taitto: Tiina Miettinen

Kansikuva: Liedon Nummelan kivekkäisen asuinpaikan ympäristössä tehdään maastomittauksia. Kuva: Simo Vanhatalo, Museovirasto 2008.

Omslagsbild: Terrängmätningar utförs i omgivningen runt stenåldersboplatsen i Nummela i Lundo. Foto: Simo Vanhatalo, Museiverket 2008.

ISSN 2242-5128

Helsinki 2012

Esipuhe / Förord	3
Helena Taskinen	
Katsaus Museoviraston arkeologian osaston tutkimus- ja suojeluyksikön vuosien 2007 ja 2008 kenttätöihin	7
<i>Ref. Översikt över fältarbeten som enheten för undersökning och skydd vid Museiverkets arkeologiska avdelning har utfört under åren 2007 och 2008</i>	23
Miikka Haimila	
Muinaisjäännösrekisteri 20 vuotta myöhemmin – muinaisjäännösrekisterin lyhyt historia	25
<i>Ref. Fornlämningsregistret 20 år senare – fornlämningsregistrets korta historia</i>	33
Pirjo Rautiainen, Henrik Jansson, Jouni Taivainen ja Anu Vauramo	
Arkeologina Metsähallituksen luontopalveluissa ja metsätaloudessa	35
<i>Ref. Som arkeolog vid Forststyrelsens naturtjänster och skogsbruk</i>	43
Titta Kallio-Seppä	
Kaupunkiarkeologista kenttätutkimusta Oulussa kolmella vuosikymmenellä	45
<i>Ref. Stadsarkeologisk fältundersökning i Uleåborg under tre decennier</i>	55
Kaivaukset 2007	57
Inventoinnit 2007	111
Kaivaukset 2008	155
Inventoinnit 2008	201

ESIPUHE

Arkeologia Suomessa – Arkeologi i Finland -sarjaa on julkaistu vuodesta 1985 alkaen – kirjoja on kertynyt jo kaikkiaan 11 nidettä. Tämän 12. osan myötä julkaisumuoto muuttuu sähköiseksi verkkojulkaisuksi. Sisältö on kuitenkin vanha tuttu: Kirjassa on vuosina 2007 ja 2008 Suomessa tehtyjen arkeologisten kaivausten ja inventointien esittelyt sekä arkeologian eri alueita käsitteleviä artikkeleita.

Vuonna 2009 tehtiin useita kuntauudistuksia, lähinnä kuntien yhdistämissä. Siinä yhteydessä hävisi monta tuttua kuntanimeä. Julkaisun kohdenimissä käytetään kenttätyön ajankohtana ollutta kunnan nimeä. Tutkimuspaikkojen sijainti on ilmoitettu yhtenäiskoordinaatteina (YKJ).

Helsingissä 11.1.2012

Toimittajat

FÖRORD

Serien Arkeologia Suomessa – Arkeologi i Finland har publicerats sedan år 1985 – sammanlagt ingår redan elva band i serien. I och med denna 12:e del förändras utgivningsformen från bok till elektronisk webbpublikation. Innehålet har dock inte förändrats: boken innehåller presentationer om de arkeologiska utgrävningar och inventeringar som har genomförts i Finland under åren 2007 och 2008 samt artiklar om olika områden inom arkeologi.

År 2009 genomfördes flera kommunstrukturreformer, närmast kommunsammanslagningar. I det sammanhanget försvann många bekanta kommunnamn. I publikationen använder man i objektnamnet det kommunnamn som användes när fältarbetet genomfördes. Undersökningsobjektens position anges som enhetskoordinater (EKS).

Helsingfors 11.1.2012

Redaktörer

Helena Taskinen

Katsaus Museoviraston arkeologian osaston tutkimus- ja suojeluyksikön vuosien 2007 ja 2008 kenttätöihin

Vuoden 2007 arkeologiset kenttätöet

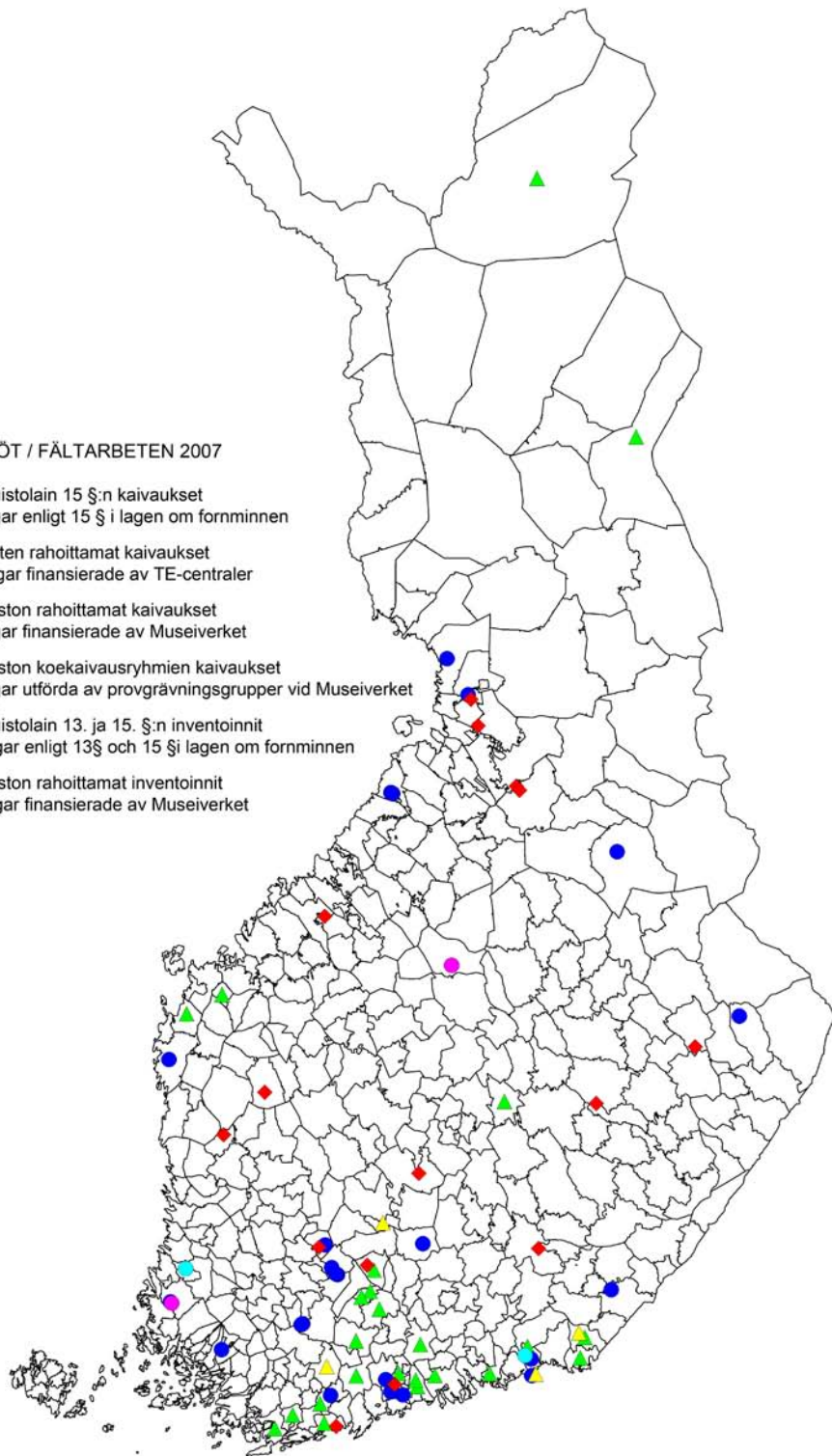
Museoviraston arkeologian osaston tutkimus- ja suojeluyksikkö teki kesän 2007 aikana kaivauksia tai koekaivauksia 45 eri kohteella, kartoitti yhden pyyntikuoppa- ja yhden asumuspainannekohteen sekä suoritti 29 inventointia.

Museoviraston koekaivausryhmät tekivät 12 pienialaista koekaivausta sekä kartoittivat yhden pyyntikuoppa- ja yhden asumuspainannekohteen. Yleisimmin vuonna 2007 tutkimukset aiheutuivat rakentamis- tai hiekanottosuunnitelmista. Rakentamissuunnitelmien vuoksi tutkimuksia tehtiin Inkoossa, Jämsässä, Lempäälässä, Mäntyharjulla, Polvijärvellä, Varkaudessa ja Yli-Kiimingissä ja hiekanottosuunnitelmien vuoksi Honkajoella, Jalasjärvellä ja Kruunupyysä. Hauholla tutkimukset aiheutuivat vesi- ja viemäritöistä. Haukiputaalla kartoitettiin asumuspainannealuetta ja Vaalassa pyyntikuoppaketjua. Lisäksi Tuusulassa kaivettiin röykkiömäinen kivikko, joka osoittautui luonnonmuodostumaksi.

Työllisyysvaroin jatkettiin kuukauden ajan Satakunnan Lapin Vainriihenpönkän kesällä 2006 aloitettuja maansekaisten röykkiöiden kaivauksia. Radiohiiliajoitusten perusteella paikkaa on käytetty pronssikaudelta rautakauden lopulle. Tutkimukset liittyivät Sammallahdenmäen maailmanperintökohteen käytön kehittämishankkeeseen.

KENTTÄTYÖT / FÄLTARBETEN 2007

- Muinaismuistolain 15 §:n kaivaukset
Utgrävningar enligt 15 § i lagen om forminnen
- TE-keskusten rahoittamat kaivaukset
Utgrävningar finansierade av TE-centraler
- Museoviraston rahoittamat kaivaukset
Utgrävningar finansierade av Museiverket
- ◆ Museoviraston koekaivausryhmien kaivaukset
Utgrävningar utförda av provgrävningsgrupper vid Museiverket
- ▲ Muinaismuistolain 13. ja 15. §:n inventoinnit
Inventeringar enligt 13§ och 15 § i lagen om forminnen
- ▲ Museoviraston rahoittamat inventoinnit
Inventeringar finansierade av Museiverket

Museoviraston arkeologian osaston kaivaukset ja inventoinnit vuonna 2007.
Utgrävningar och inventeringar utförda av Museiverkets arkeologiska avdelning år 2007.

Vainriihenpönkälle avattiin viisi koeojaa, joista kolme sijoitettiin mataliin maansekaisiin röykkiöihin. Näistä löydettiin palanutta luuta, hiiltä, keramiikan paloja ja kahdesta myös kivikiekköjä. Lisäksi tutkittiin kaksi matalaa röykkiötä, joista toinen osoittautui peltoraunioksi ja toinen mäellä olleen riihen rakenteiksi. Viereinen Muuntajanpönkä oli luokiteltu epävarmaksi muinaisjäänökseksi. Sen alueelle sijoitettiin myös yksi koeoja, josta tuli esille runsaasti palanutta luuta ja hiiltä, mutta ei selviä rakenteita. Kesän kaivaukset olivat viimeiset kolmivuotisen hankkeen tutkimuksista.

Kotkan Niskasuolla jatkettiin työllisyys- ja Museoviraston omin varoin kesällä 2006 aloitettuja asumuspainanteen kaivauksia. Kolmessa viikossa saatiin päätökseen edellisenä kesänä aloitetut tutkimukset.

Kaivauksia, jotka aiheutuivat suurista yksityisistä tai yleisistä työhankeista ja joiden kustannuksista vastasi muinaismuistolain 15 §:n mukaisesti hankkeen toteuttaja, oli 29.

Laajimmat kaivaukset tehtiin Raahen Laivakankaalla, jossa tutkittiin suunnitteilla olevan kultakaivoksen alueelle jäävää neljää eri muinaisjäänösalueita. Tyypillisen kampakeramiikan aikaan ajoittuvan Kauniinmetsänniitty-nimisen asuinpaikan kohdalla tutkittiin myös asumuspainanne. Asumusta varten kaivetun kuopan rajat erottuivat suorakaiteen muotoisena, 6,4 x 4,5 metrin laajuusena alueena. Painanne oli kaivettu vanhemman kulttuurikerroksen läpi, joka oli asumuksen vallien kohdalla parhaimmillaan yli metrin syvyydellä. Todennäköisesti vanhempi kulttuurikerros oli jäänyt ennen asumuksen rakentamista tulvahiekan alle. Löytöinä kaivauksilta tuli esille keramiikkaa, kivilajiesineitä ja -iskoksia, kvartseja, piitä, palanutta luuta ja purupihkaa. Asuinpaikan kohdalla tutkimuksia tulee vielä jatkaa ennen kaivostoiminnan alkamista.

Laivakankaalla tutkittiin Juusolan Pirttikankaan ja Pirttihaudankankaan väliseltä alueelta yhdeksän röykkiötä. Ne osoittautuivat löydöttömiksi, mutta niiden alla oli osittain kivikautista asuinpaikkakerrosta. Lisäksi tutkittiin Kauniinmetsänkangas E -niminen kivikautinen asuinpaikka. Se on ilmeisesti aikoinaan sijainnut rannan särkällä ja tuhoutunut pääasiassa jo silloin. Paikalta löydettiin kaivauksissa vain muutama kvartsi. Pirttihaudan kivikautiselta asuinpaikalta paljastui sirpalekivivyöhyke, josta tuli esille kvartsi-iskoksia, palanutta luuta ja liesi. Paikalla olevien tervahautojen rakennetta tutkittiin avaamalla yhteen tervahautaan kaksi profiilia.

Enon Saunalahden kivikautisella asuinpaikalla tehtiin alueen kaavoitus- ja rakentamishankkeiden vuoksi koekaivaus, jolla selvitettiin asuinpaikan tarkka laajuus. Asuinpaikka-alueita todettiin olevan kahdella eri korkeustasolla. Alemmalta alueelta löydettiin myös asumuspainanteita. Koekaivauksen tulosten perusteella muinaisjäänösalue voitiin rajata kokonaisuudessaan rakentamistoimintojen ulkopuolelle.

Tienrakentamisen vuoksi kaivauksia tehtiin Kotkassa, Nurmijärvellä sekä Vantaalla, johon liittyy myös Kehäradan rakentaminen. Kotkan Tönckerissä tutkittiin uuden tielinjauksen alle jäävä kivirakenne. Kiveys oli löydötön, mutta sijaintikorkeutensa puolesta se voisi olla rautakautinen. Kyseessä saattaa olla myös historialliseen aikaan

Kaivaustasossa näkyviä ilmiöitä dokumentoidaan Kotkan Niskasuolla. Asumuspainanteen tutkimukset olivat jatkoa vuoden 2006 kaivauksille. Kuva: Taisto Karjalainen, Museovirasto. Fenomen som är synliga på utgrävningsnivån dokumenteras på Niskasuo i Kotka. Undersökningen av hyddbotten utgjorde fortsättningen på utgrävningarna år 2006. Foto: Taisto Karjalainen, Museiverket.

ajoittuva rakenne. Nurmijärven Klaukkalan Männistöissä kaivaukset tehtiin Klaukkalan ohitustien Palojoen liittymän kohdalla. Mesoliittisen asuinpaikan kohdalta löytöinä tuli esille kvartsiaineistoa ja kiviä. Vantaalla tutkittiin Kehäradan ja Tikkurilantien rakentamissuunnitelmien vuoksi Hommaksen alueella kampakeraamiseen aikaan ajoittuva suhteellisen vähälöytöinen, peltoviljelyn ja ojankaivun osittain tuhoama asuinpaikka sekä koekaivettiin mesoliittista, Litorinameren maksimirannan yläpuolella sijainnutta hyvin säilynyttä ja runsaslöytöistä asuinpaikkaa. Paikalta löytyi mm. kolme kivitalttaa, kvartsiesineitä ja -iskoksia sekä palanutta luuta. Tutkimuksia oli tarpeen jatkaa vielä seuraavana vuonna.

Laitilan Lukkalassa tutkimukset aiheutuivat teollisuusrakennuksen ja -tontin laajennuksesta. Alueella todettiin olevan 13 röykkiötä, joista ainakin osa ajoittuu rautakaudelle. Yhteen röykkiöön avatusta koeojasta tuli esille runsaasti saviastian kappaleita. Alueelta löydettiin myös rautakautisen asutuksen merkkejä.

Kotkan Peippola 1 -nimisen kivikautisen asuinpaikan tutkimukset suoritettiin vesijohto- ja viemäriinjauksella. Paikalla on kaksi terassia, joista ylemmältä löytyi varhaiskampakeraamiikkaa ja alemmalta tyypillistä kampakeramiikkaa. Asuinpaikalta löytyi runsaasti palanutta luuta ja mm. kymmenkunta savi-idolin katkelmaa.

Lohjan Haukilahdessa tutkittiin inventoinnissa löytynyttä rautakautista asuinpaikka-aluetta rivitalon rakentamissuunnitelmien vuoksi. Kulttuurikerrokset olivat hyvin säilyneitä peltomullan alla ja rautakautinen asuinpaikka osoittautui odotettua laajemmaksi. Alueelta saatiin talteen runsaasti rautakauden tyyppin keramiikkaa, kvartsiä ja palanutta savea.

Närpiön Norrskogenissa maa-aineksen ottosuunnitelma aiheutti neljän epämääräisen kiviröykkiön tutkimukset. Kahdessa röykkiössä havaittiin kehäkiveystä. Toisessa niistä kehä oli hyvin selkeä ja osa kivistä oli tuettu kiilakivillä. Toisessa röykkiössä kehäkiveys oli hieman hajanaisempi. Kolmas tutkittu röykkiö oli muodoltaan epämääräisempi ja kivet olivat melko löyhässä. Neljäs röykkiö, joka muistutti eniten kaskiröykkiötä, jätettiin tutkimatta. Röykkiöt olivat löydöttömiä, eikä niistä saatu mitään ajoitettavaa materiaalia.

Padasjoen Leirintäalueella tutkittiin noin 50 neliömetrin laajuudelta kivikautista asuinpaikkaa suunnitellun kylpylähotellin kohdalla. Tutkimuksissa saatiin talteen runsaasti tyypillistä ja myöhäistä kampakeramiikkaa, joita asuinpaikalta ei ole aiemmin löydetty. Löytömateriaalissa oli myös piitä, kiviesineitä, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Asuinpaikalla oli havaittavissa selkeä likamaakerros, joka loppui kaikilla alueilla noin 30 cm:n syvyydessä.

Pihtiputaan Niemenharjun historiallisen ajan talonpoikaistalon ja kivikautisten löytöpaikkojen koekaivauksia jatkettiin kolmantena kesänä yhdessä Keski-Suomen museon ja Pihtipudas-seuran kanssa. Niemen talon maalla tutkimukset jatkuivat historiallisen ajan rakennusjäännösten, uuninperustan ja raudansulatuspaikan kohdilla. Paikalta löytynyt pieni asbestinsekaisen saviastian pala viittaa kivikauden lopulle ajoittuvaan vanhimpaan asutukseen, josta ei enää ollut havaittavissa muita jälkiä. Muut löydöt olivat keramiikkaa, lasia ja liitupiipun kappaleita sekä rautanuloja, metallinkatkelmia, palanutta savea ja luuta.

Muut muinaismuistolain 15 §:n rahoituksella tehdyt kaivaukset olivat erilaisten tie- tai maakaasuputkihankkeiden sekä maakäyttö- ja maa-ainesottohankkeiden vuoksi tehtyjä tutkimuksia.

Museoviraston omalla budjettirahoituksella jatkettiin kahden viikon ajan yleisökaivauksia Laitilan Vainionmäen viikinkiaikaisen kalmiston ja rautakautisen asuinpaikan kohdalla. Kaivaustulosten perusteella polttorovio on todennäköisesti ollut kalmistokumpareen korkeimmalla kohdalla. Löytöinä saatiin talteen pääosin viikinkiaikaista esineistöä, mutta löytöaineistossa oli myös merovingiajan ja viikinkiajan taitteeseen ajoittuvia esineitä kuten tasavartinen solki sekä nuppikoristeisen ratassoljen katkelmia. Muista esinelöydöistä mainittakoon kupin muotoinen pisteympyräkoristeinen solki sekä E-tyypin keihäänkärjen pienoismallia muistuttava nuolenkärki. Yleisökaivaukset järjestettiin neljännen kerran.

Inventointeja tehtiin kaikkiaan 29. Näistä Sipoon, Miehikkälän ja Virolahden selvitykset olivat koko kunnan kattavia. Vesi-, voimajohto- tai kaasuputkilinjoilla inventointeja

tehtiin seitsemän. Kaikki muut olivat erilaisten pienehköjen kaava-alueiden selvityksiä. Janakkalassa tehtiin myös kevyen liikenteen väylän kohdan maastotarkastus.

Sammallahdenmäen käytön kehittämishankkeeseen liittyi TE-keskuksen myöntämällä rahoituksella tehty Sammallahdenmäen ja sen ympäristön historiallisen ajan maankäytön ja asutushistorian inventointi. Rautakaudesta keskiaikaan ja historialliseen aikaan jatkuvaa asutusta tutkittiin selvittämällä alueen vanhat kartat 1600–1800-luvuilta. Kartta-analyysissä havaitut isojakoa vanhemmat kylänpaikat, torpat ja niiden tilukset sekä vanhat tielinjaukset pyrittiin paikallistamaan maastossa. Myös vanhojen paikannimien perusteella valittiin tarkastettavia kohteita.

Virolahden ja Miehikkälän kuntainventoinnit liittyivät laajempaan koko Etelä-Kymenlaakson kattavaan inventointihankkeeseen, joka toteutettiin alueen kuntien, Euroopan aluekehitysrahaston (tavoite 2 -ohjelma), Kaakkois-Suomen tiepiirin ja Museoviraston varoilla. Virolahdelta ennestään tuntemattomia esihistoriallisia kohteita löydettiin 23. Inventoinnissa havaittiin myös Virolahden ensimmäiset asumuspainanteet. Historiallisen ajan kohteiden osalta keskityttiin vanhojen kylänpaikkojen paikantamiseen ja tarkastamiseen. Näitä mahdollisesti jo keskiajalta periytyviä kyläntontteja jäljitettiin historiallisten karttojen ja asiakirjalähteiden perusteella 29. Muita historiallisen ajan muinaisjäänöksiä kuten Uudenkaupungin rauhan rajakiviä ja louhoksia, paikannettiin 43. Ennestään tuntemattomia kivikautisia asuinpaikkoja Miehikkälästä löydettiin 19, joista yhdellä havaittiin myös viisi asumuspainannetta. Historiallisen ajan kyläntontteja paikannettiin kuusi.

Museoviraston rahoittamia olivat Kuhmalahden, Maalahden, Nilsiä ja Pusulan alueilla suoritettavat inventoinnit. Maalahdella kustannuksiin osallistui myös kunta. Maalahden kunnan alueelta tunnettiin entuudestaan 115 kiinteää muinaisjäänöstä. Selvitystyön yhteydessä tarkastettiin ennestään tunnetut kohteet. Työn aikana löytyi myös muutamia uusia kohteita. Maalahdella on lähinnä rautakautisia röykkiöalueita, joiden paikkatietojen tarkastaminen ja laajuuden määrittäminen osoittautui hitaaksi ja työlääksi.

Nilsiässä inventointityö kohdistui kunnan koillisosaan, Siikajärvien alueelle. Inventoinnissa löydettiin 19 ennestään tuntematonta kivikautista asuinpaikkaa. Valtaosa löydettyistä kohteista sijaitsee pelloilla. Pusulassa tarkastettiin 68 kohdetta, joista suurin osa oli kiviesineiden löytöpaikkoja.

TE-keskusten kautta kaivauksiin saatiin noin 165 300 euroa eli 35 % vähemmän rahaa kuin edellisenä vuonna. Suurten yksityisten tai yleisten maankäyttöhankkeiden vuoksi tehtiin tutkimuksiin oli käytettävissä 568 200 euroa. Ulkopuolista rahaa inventointeihin oli 146 750 euroa eli noin 45 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Museoviraston omien inventointien kustannukset olivat 40 200 euroa.

Monien aiempien vuosien tavoin kenttätöitä painottuivat hyvin suurelta osin eteläiseen ja läntiseen Suomeen. Sallassa tehdyn voimalinjainventoinnin lisäksi Museovirasto toteutti Lapissa vain Inarissa Ivalon paliskunnan kaava-alueen inventoinnin.

Kiviä siirrettiin Laitilan Lukkalan rautakautisen muinaisjäänöksen kaivauksella miesvoimin. Kuva: Esa Mikkola, Museovirasto. Under utgrävningen på en järnåldersfornlämning i Lukkala i Letala flyttades stenar med mannskraft. Foto: Esa Mikkola, Museiverket.

Vantaan Hommaksen mesoliittisellä asuinpaikalla peltokerros poistettiin koneellisesti. Kuva: Satu Koivisto, Museovirasto. På boplatsen från mesolitikum i Hommas i Vanda togs åkerlagret bort maskinellt. Foto: Satu Koivisto, Museiverket.

Vuoden 2008 kenttätyöt

Museoviraston arkeologian osaston tutkimus- ja suojeluyksikkö teki kesän 2008 aikana 39 koekaivausta tai kaivausta ja 32 inventointia.

Kesän 2008 kesän tutkimusten erikoisuutena oli, että ensimmäisen kerran kaivausten rahoittajina oli venäläisiä maanomistajia tai venäläinen yhtiö. Taipalsaaren Vaaterannasta oli kaksi suurta vierekkäistä omakotitalotonttia siirtynyt venäläiseen omistukseen. Maanomistaja halusi edetä rakennushankkeessaan nopeasti, ja siksi hän oli valmis kustantamaan paikalla edellytetyt tutkimukset. Sulkavan Kukkapään asuinpaikan tutkimuskustannuksista vastasi muinaismuistolain mukaan loma-asuntoaluetta suunnitellut venäläinen firma. Suuri ja tuntuva muutos aiempiin vuosiin verrattuna oli myös se, että vuonna 2008 Museovirastolla ei ollut enää käytettävissä arkeologisiin kenttätöihin lainkaan työllisyysvaroja.

Koekaivausryhmät suorittivat 13 pienialaista koekaivausta. Rakentamisen vuoksi tutkimuksia tehtiin Enossa, Haminassa, Hattulassa, Lempäälässä, Mäntyharjulla, Pomarkussa, Pornaisissa, Sulkavalla ja Viitasaarella. Maa-aineksen ottosuunnitelmiin liittyviä koekaivauksia tehtiin Honkajoella, Liedossa ja Raahessa. Ylistaron Troiharin tutkimukset tehtiin pellon raivauksen vuoksi.

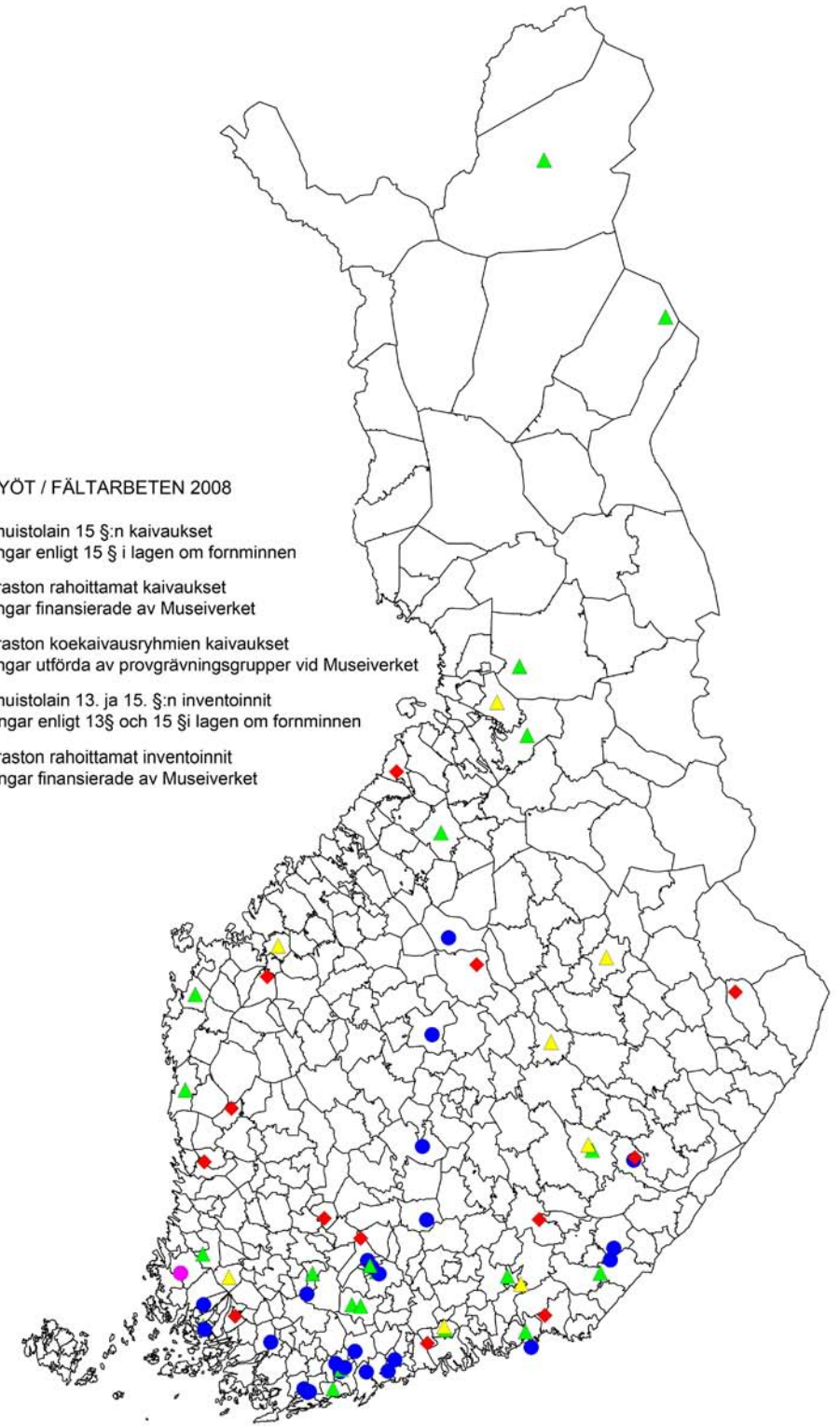
Honkajoen Hietala-Hietarannan ja Mäntyharjun Muuraisniemen asuinpaikoilla tehdyt kaivaukset olivat jatkoa jo edellisellä vuonna aloitetuille tutkimuksille. Honkajoella koekaivettiin laaja-alaista mesoliittista asuinpaikka-aluetta, joka oli ehditty jo pintakuoria soranottoa varten. Mäntyharjun Muuraisniemessä jatkettiin tutkimuksia loma-asunnon rakentamispaikalla.

Kaivauksia, jotka aiheutuivat suurista yksityisistä tai yleisistä työhankeista, ja joiden kustannuksista vastasi muinaismuistolain 15 §:n mukaisesti hankkeen toteuttaja, oli 25.

Laajimmat tutkimukset olivat Kotkan Satama Oy:n kustantamat Kotkan Vehkaluodon kaivaukset, jotka liittyivät Mussalon sataman laajennushankkeeseen. Vuoden 2006 inventoinnissa Vehkaluodon saarelta oli paikannettu useita matalia kiviröykkiöitä, joiden oletettiin olevan rautakautisia hautoja. Inventoinnissa oli löydetty myös historiallisen ajan kivimuuri. Koska sataman laajennuksessa koko Vehkaluodon saari tulee häviämään, röykkiöt tuli tutkia ja historiallisen ajan kivimuuri dokumentoida ennen sataman laajennushankkeen alkamista. Kaivaustutkimuksissa Vehkaluodolla todettiin olevan 25 kiviröykkiötä ja niiden eteläpuolella aluetta reunustava kivirivi. Kiveykset olivat löydöttömiä muutamaa kvartsi-iskosta lukuun ottamatta, mutta niiden läheisyydestä löytyi 1700-luvun esineiden kappaleita, mm. fajanssia. Tutkimusten aikana tehtiin koekuoppia myös röykkiöiden lähellä olevalle hiekkaharjulle. Mitään todisteita esihistoriallisesta asuinpaikasta ei kuitenkaan löydetty. Röykkiöiden käyttötarkoitusta ja ajoitusta ei onnistuttu selvittämään. Sijaintinsa puolesta ne sopisivat rautakautisiksi haudoiksi.

KENTTÄTYÖT / FÄLTARBETEN 2008

- Muinaismuistolain 15 §:n kaivaukset
Utgrävningar enligt 15 § i lagen om fornminnen
- Museoviraston rahoittamat kaivaukset
Utgrävningar finansierade av Museiverket
- ◆ Museoviraston koekaivausryhmien kaivaukset
Utgrävningar utförda av provgrävningsgrupper vid Museiverket
- ▲ Muinaismuistolain 13. ja 15. §:n inventoinnit
Inventeringar enligt 13§ och 15 § i lagen om fornminnen
- ▲ Museoviraston rahoittamat inventoinnit
Inventeringar finansierade av Museiverket

Museoviraston arkeologian osaston kaivaukset ja inventoinnit vuonna 2008.
Utgrävningar och inventeringar utförda av Museiverkets arkeologiska avdelning år 2008.

Halikon Kirkkomäen lounaisosassa sijaitsevaa viikinkiaikaista polttokalmistoa tutkittiin kesän aikana kahteen eri otteeseen uusien huoltorakennusten eli Kirkkotallien rakentamissuunnitelmien vuoksi. Kirkkotallit oli suunniteltu toteutettavaksi pääosin täytemaasta muodostuvalle tasanteelle. Aiemmin toteutetun hautausmaan laajennuksen huoltotien profiilista oli kuitenkin löydetty poltettuja ihmisen luita. Löytöpaikan viereen avatulta kaivausalueelta tuli esille rautakautista keramiikkaa. Täytemaatasanteelta ylös kalmistomäen laelle avatusta koeojasta löydettiin runsaasti rautakautista keramiikkaa sekä ylempää koeojasta myös viikinki- ja ristiretkiaikaisia pronssikoruja. Kirkkotallien rakennussuunnitelmien, sadevesiviemärintien sekä Kirkkomäen lounaisrinteen maisemointi- ja viistoamissuunnitelmien vuoksi Museovirasto edellytti kaivausten jatkamista. Jatkotutkimuksissa kaivettiin tuhoutumisvaarassa ollutta kalmiston reuna-alueita. Löytöinä tuli esille mm. useita rautaniittejä, tulusrauta, suuri nuolenkärki, veitsi, pronssisolkia ja -heloja sekä kulkusia ja rannerenkaiden katkelmia. Kirkkomäen löydöt ajoittuvat viikinkiajalta ristiretkiajalle (noin 800–1200 jKr.).

Voimajohtolinjojen rakentamisen tai uusittavien pylväspaikkojen vuoksi tutkimuksia tehtiin Janakkalassa ja Karjaalla. Janakkalassa tutkimuksia suoritettiin uudistettavan voimajohtolinjan viiden pylväspaikan kohdalla, joista edellisenä vuonna oli inventoinnissa löydetty viitteitä kiinteistä muinaisjäänöksistä. Yksi tutkimuskohde sijoittui Nuolialan keskiaikaisen kylätontin lähelle. Tutkimuksissa ei kuitenkaan suunnitellun pylväspaikan kohdalta tullut esille rakenteita tai löytöjä. Kylätontti sijoittuu tutkimuskohdasta hiukan luoteeseen. Rautakautisia saviastian paloja löydettiin Silvanin ja Vähä-Hiisi 2:n asuinpaikkojen kohdalta. Muut kaksi tutkimuspaikkaa osoittautuivat löydöttömiksi.

Karjaan Östergård ja Etterkilen-Hinders -nimisillä muinaisjäänösalueilla tutkimukset aiheutuivat voimajohtolinjan pylväspaikkojen rakentamisesta. Etterkilen-Hindersin muinaisjäänösryhmä koostuu kahdesta peltosaarekkeella sijaitsevasta rautakautista kalmistosta sekä niiden välissä ja ympärillä olevasta alun perin rautakautiseksi oletetusta asuinpaikkavyöhykkeestä. Tutkimuksissa kävi ilmi, että asuinpaikka on tuhoutunut peltorinteen yläosassa, mutta rinteen alaosassa se on erittäin hyvin säilynyt. Muutamassa koekuopassa havaittiin jopa 60 cm:n paksuinen kulttuurikerros, josta löytyi pronssi- ja rautakauden keramiikkaa. Östergårdin laaja-alainen muinaisjäänösryhmä käsittää nykyisillä pelloilla sijaitsevan pronssi- ja rautakautisen asuinpaikkavyöhykkeen sekä läheisillä peltosaarekkeilla havaittuja merkkejä rautakautisista polttokalmistoista. Koetutkimusten perusteella peltorinteessä, saarekkeen luoteis-, länsi- ja lounaispuolella asuinpaikka on tuhoutunut peltoviljelyn yhteydessä. Sen sijaan saarekkeen itäpuolella olevalta pelloilta saatiin viitteitä peltokerroksen alapuolella säilyneistä rautakautisista rakenteista. Koekuopista paljastui mm. osa liesikiveystä sekä todennäköisesti rautakautiseen rakennukseen liittyvä rakenne. Peltosaarekkeelle suunnitellulla pylväspaikalla todettiin säilyneen pelloilta kasattujen kivien alla viitteitä polttokalmistosta. Koekaivauksen tulosten perusteella voimajohtolinjan pylväspaikkoja muutettiin ja ne sijoitettiin muinaisjäänösalueiden tuhoutuneille alueille.

Tiehankkeiden vuoksi kaivettiin Jämsässä, Nousiaisissa ja Pyhärannassa. Valtatie 9:n Jämsän Hiidenmäen suunnitellun eritasoliittymän kohdalla tutkittiin Valtakunnansali 1

ja 2 -nimisissä kohteissa. Valtakunnansali 2:sta tavattiin useita kiveyksiä. Sen kohdalle on 1700-luvun kartoissa merkitty kylätontti. Alueelta löytyi myös lasia, rautaesineitä, fajanssia ja yksi viikinkiaikainen lasimassahelmi. Valtakunnansali 1:n alueelta tutkittiin halkaisijaltaan kahden metrin laajuinen noki- ja likamaa-alue. Sen yhteydestä tavattiin myös rautakuonaa. Tältä alueelta on tullut peltomullasta irtolöytöinä runsaasti kuonan kappaleita, ja luultavasti läheisen joen rannassa on valmistettu rautaa.

Valtatie 8:n parantamistöiden vuoksi kaivettiin Pyhärannassa ja Nousiaisissa. Pyhärannassa tutkittiin Keskikuokkamaa-nimiseen kohteeseen kuuluva osittain tuhoutunut kiviröykkiö. Löytöinä tuli esille palanutta luuta, josta tunnistettiin ihmisen pääkallon palasia. Röykkiö on pronssi- tai rautakautinen hautaröykkiö. Nousiaisissa tutkittu Ollilan röykkiö osoittautui savikummuksi, johon oli kasattu pelloilta raivattuja kiviä. Kuokkala-nimisen kohteen kivilinja osoittautui löydöttömäksi.

Karjaa Bäljars 2 -nimisellä rautakautisella asuinpaikalla kaivettiin paikalle suunnitellun rakennushankkeen vuoksi. Asuinpaikan säilyneiden osien paljastamiseksi peltomulta poistettiin koneellisesti noin 1000 neliömetrin laajuiselta alueelta. Konekaivun yhteydessä paljastui useita liesiä sekä tummia likamaaläikkiä ja -alueita. Asuinpaikalta saatiin talteen runsaasti pronssikauteen sekä mahdollisesti vanhempaan rautakauteen ajoittuvaa keramiikkaa. Asuinpaikan säilyneen osan laajuus selvitettiin koekuopin. Alueelta löydettiin 22 pääosin pronssikauteen ajoittuvaa rakennetta tai likamaailmiötä. Löytöinä saatiin tekstiilikeramiikkaa, maljamaisten astioiden palasia sekä karkeaa naarmupintaista keramiikkaa, muutamia kiviesineitä, skandinaavisen piitikarin tai piisirpin katkelma sekä palanutta luuta. Kaivaustulosten perusteella asuinpaikka oli pitkälle tuhoutunut peltoviljelyssä. Vain syvimmät rakenteet ja intensiivisimmät toiminta-alueet olivat säilyneet peltokerroksen alapuolella.

Kirkkonummen Kauhalassa koekaivaukset aiheutuivat golfkentän rakentamissuunnitelmista. Kenttä sijoittuu alueelle, jolta tunnetaan useita muinaisjäänöksiä sekä monia kivikautisten esineiden löytöpaikkoja. Tutkimukset sijoituivat suunnitellun kentän eteläosaan, peltoalueelle. Muokatusta peltomullasta löydettiin pintapöimintana kiviesineitä ja kvartsi-iskoksia, mutta kyntökerroksen alapuolella ei ollut säilynyt asuinpaikkojen kulttuurikerroksia.

Lohjan Haukilahden kivi- ja rautakautisella asuinpaikalla jatkettiin edellisenä vuonna aloitettuja tutkimuksia suunnitellulla rivitalon rakentamispaikalla. Kyntökerroksen alapuolella oli säilynyt rautakautista asuinpaikkakerrosta ja rakenteita. Peltokerrosta kuorittiin noin 1000 neliömetrin alalta. Talteen saatiin runsaasti rautakautista asuinpaikka-aineistoa, mm. rautakauden tyyppin keramiikkaa, myös koristeltua ns. kalmistokeramiikkaa, pronssi- ja rautaesineitä, savitiivistettä, savikiekkojen katkelmia ja palanutta luuta. Paikalta löytyi myös viitteitä säilyneestä rautakautisesta rakennuksesta: puisia seinärakenteiden jäännöksiä, paalunsijoja ja suurikokoinen liesikiveys. Alueen tutkimukset jäivät kesken. Hankkeen toteuttaja ei rahoittanut paikalla tarvittavia lisätutkimuksia ja siksi rautakautiset rakenteet jouduttiin peittämään suodatinkankaalla. Muut keskeneräiset tutkimusalueet odottavat jatkotutkimuksia peittämättöminä.

Laitilan Vainionmäen polttokalmiston yleisökaivauksilla on mahdollista tehdä upeita löytöjä. Yläkuvassa kierrevartisen kaularenkaan kappaleita kaivetaan esille ja alakuvassa hevosenkenkäsolkki in situ. Kuvat Ville Rohiola ja Riku Mönkkönen, Museovirasto.

Man kan göra fina fynd på publikutgrävningen på Vainionmäki brandgravfält i Letala. På den övre bilden gräver man fram bitar av en spiralhalsring och på den nedre bilden ett hästskospänne in situ. Foto: Ville Rohiola och Riku Mönkkönen, Museiverket.

Tammelan Uusi-Markkulan asuinpaikka löytyi vuonna 2006 suunnitellun maakaasuputken linjaukselta. Kaivauksissa asuinpaikalta tuli esille nuorakeramiikan paloja, jotka olivat peräisin sekä nuorakoristeisista että vulstiastioista. Lisäksi löydettiin runsaasti kvartseja. Kulttuurikerros jatkui noin puolen metrin syvyyteen.

Vantaan Hommaksessa tutkittiin mesoliittisen ajan loppupuolelle ajoittuva asuinpaikka, joka on jäämässä suunnitellun Kehäradan alle. Asuinpaikka löytyi edellisenä vuonna alempana pellolla tehdyn koekaivauksen yhteydessä. Metsäisellä rinteellä sijaitsevalta asuinpaikalta löytyi useita hiottuja kiviesineitä, joista suurin osa on eteläsuomalaisia tasalttoja, kvartsesineitä ja -iskoksia sekä palanutta luuta. Lisäksi löytyi yksi pala nuorakeramiikkaa. Kaivausalueelta tuli esille myös yksi liesi sekä tummia likamaa-alueita.

Muut muinaismuistolain 15 §:n mukaisella rahoituksella toteutetut kaivaukset olivat erilaisten maakäyttö- tai rakennushankkeiden johdosta tehtyjä tutkimuksia.

Museoviraston omalla budjettirahoituksella jatkettiin viidentenä vuonna yleisökaivauksia Laitilan Vainionmäen viikinkiaikaisen kalmiston ja rautakautisen asuinpaikan kohdalla. Kahden viikon mittaisille kaivauksille osallistui päivittäin 10–17 vierailevaa kaivajaa. Vuoden 2008 41 neliömetrin laajuinen kaivausalue sijoitettiin kalmiston luoteisosaan. Merkittävimminä kaivauslöytöinä voidaan mainita useat poikkeuksellisen hyvin säilyneet pronssiset riipukset sekä muut korut, kultafoliolla koristellut lasihelmet sekä kolme pientä hopearahan fragmenttia. Lisäksi talteen saatiin suuren pronssisen kierrevartaasta valmistetun kaularenkaan katkelmia, joiden yhteispaino on lähes 700 grammaa. Löytöihin kuuluu myös mahdollisesti kansainvaellusaikaan ajoittuva pieni pronssisolki. Kalmisto ajoittuu löytöjen perusteella pääosin merovingiajan lopulta viikinkiajan loppuun (noin 750–1050 jKr.).

Pihtiputaan Madekankaalla toteutettiin yhteistyössä Keski-Suomen museon ja Pihtipudas-seuran kanssa koekaivaus Madekankaan kaava-alueen länsireunassa. Tunnetut Madenevan asuinpaikan kaivausalueet sijaitsevat noin 200 metriä itään samalla kankaalla. Matalaan painanteeseen kaivettiin 2 x 15 metrin laajuinen koeoja, jonka alueelta tuli esille löytöjä ja värjäätynyttä kulttuurimaata. Tutkimuksissa ei kuitenkaan selvinnyt, onko paikalla asumuspainanne. Löytöaineistossa on runsaasti tyypillistä kampakeramiikkaa, jota löytyi useana keskittymänä, kiviesineiden paloja, hiukan piitä, pala meripihkaa sekä runsaasti kvartseja ja palanutta luuta. Todennäköisesti koekaivettu alue on osa laajempaa Alvajärven ja Koliman välisen väylän rannalla ollutta asuinpaikkavyöhykettä.

Inventointeja tehtiin kaikkiaan 32. Tielinjausten, voimajohto- tai kaasuputkilinjausten selvityksiä niistä oli seitsemän. Lisäksi inventoitiin Savukosken Soklin kaivausalueella ja Pudasjärvellä Kollajan voimalaitoksen hankealueella. Muut selvitykset tehtiin erilaisilla kaava-alueilla. Laajin työ tehtiin Inarijärven osayleiskaavan ja Inarin kirkonkylän asemakaavan alueilla.

Museoviraston rahoittamia olivat Alahärmässä, Askolassa, Nilsiässä, Suonenjoella, Ylikiimingissä, Yläneellä ja Juvalla suoritettavat inventoinnit. Askolassa kunta osallistui

*Kylätontin ympäristössä tehtiin peltopöimintää Yläneellä. Kuva: Esa Mikkola, Museovirasto.
I omgivningen runt den övre tomten av Haveri granskades åkrar efter plöjning i Yläne.
Foto: Esa Mikkola, Museiverket.*

myös työn kustannuksiin. Anjalankosken, Elimäen, Kouvolan ja Kuusankosken perusinventoinnit toteutettiin Kymenlaakson liiton myöntämällä maakunnan kehittämisrahalla. Kansallinen rahoitusosuus hankkeeseen tuli alueen kunnilta, tiepiiriltä ja Museovirastolta. Selvityksessä löydettiin ennestään tuntemattomia kivikautisia asuinpaikkoja 26. Keski-aikaisia kyliä tontteineen paikannettiin yhteensä 37. Muita tarkastettuja historiallisen ajan kohteita olivat mm. Turpaan ruutitehdas ja Anjalankosken Juustomänty, jonka luona kerrotaan keitetyn Suomen ensimmäisen emmental-juuston vuonna 1856.

Juvalla tarkastettiin kaikki tiedossa olevat tumman tulikukan levintäalueet, sillä Mikkelissä ko. kasvin on osoitettu kasvavan rautakautisilla kalmistoilla ja asuinpaikoilla. Vastaavaa korrelaatiota ei Juvalla havaittu. Inventoinnissa paikallistettiin kuitenkin rautakautta vanhempia kohteita kuten pyyntikuoppia ja kivikautisia asuinpaikkoja. Lisäksi löydettiin muutama historiallisen ajan kohde.

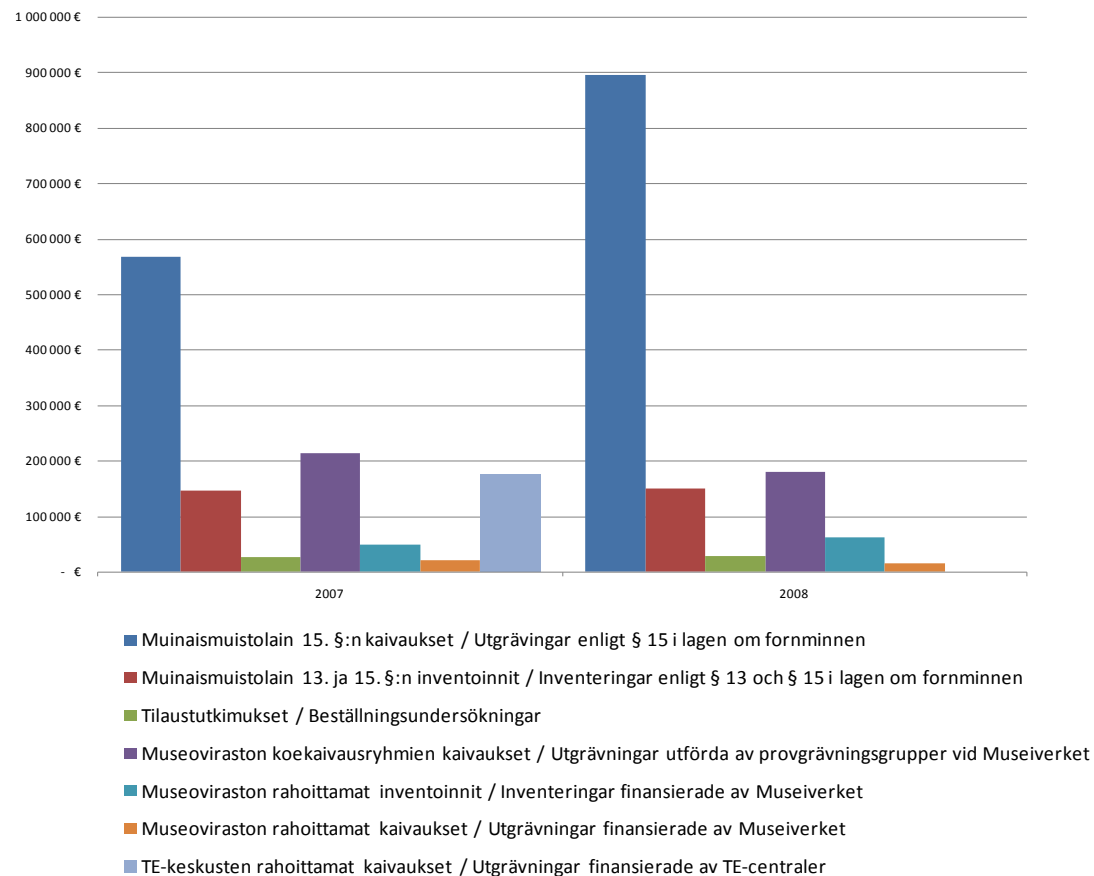
Inarissa inventoitiin Inarijärven osayleiskaava- ja kirkonkylän asemakaava-alueilla. Työssä keskityttiin kaava-alueiden yksityisten maille osoitettujen rakennuspaikkojen selvityksiin, sillä Metsähallitus suoritti valtion maiden rakennuspaikkojen tarkastuksen. Inventoinnin aikana käytiin lävitse kaikkiaan 90 kohdetta, joihin lukeutui sekä kiinteitä muinaisjäänöksiä että irtolöytöpaikkoja. Tarkastetuista kohteista neljä todettiin luonnonmuodostumiksi. Ennestään tuntemattomia kohteita löytyi 39. Kohteet sijaitsevat pääasiassa Inarijärven rannalla ja ne ovat järven säännöstelyn vuoksi osittain tuhoutuneita. Ennestään tunnettujen kohteiden rajausta pystyttiin monissa kohteissa tarkentamaan.

Askolan kunnan keskustaajamien osayleiskaavainventoinnissa tarkastettiin 120 kaava-alueella sijaitsevaa esihistoriallisen tai historiallisen ajan kohdetta. Niistä 77 on kiinteitä muinaisjäänöksiä, 19 mahdollisia muinaisjäänöksiä ja 24 irtolöytökohteita. Ennestään tuntemattomia kohteita näistä on 40. Lisäksi rekisteröitiin 14 mahdollista keskiajalta periytyvää kylätonttia.

Tielinjojen inventointeja tehtiin Euran ja Hinnerjoen välisen tienlinjan parantamissuunnitelmien vuoksi, valtatie 6:n linjauksella Luumäen ja Lappeenrannan välillä sekä valtatie 12:n linjauksella Iitin ja Kuusankosken välillä. Voimajohtolinjojen inventointeja toteutettiin Forssan ja Hausjärven, Pomarkun ja Kristiinankaupungin sekä Lohjan ja Siuntion väleillä. Raisiossa tehtiin Naantalın haaran inventointi maakaasuputkilinjauksella. Pudasjärvellä Kollajan tekoaltaan rakentamisen hankealueella inventoitiin neljän viikon ajan. Suunnitellun vesivoimalan allasalueelta sekä kanava- ja patoalueelta löytyi 30 muinaisjäänöstä sekä lähialueilta vielä noin 40 muinaisjäänöstä lisää. Löytyneet kohteet ovat kivikautisia asuinpaikkoja, pyyntikuoppia, kiviröykkiöitä, tervahautoja, historiallisen ajan talonpohjia ja erilaisia kuoppia. Merkittävimmät allashankkeen uhkaamat muinaisjäänökset ovat Aittojärven itäpäässä sijaitseva Lautakankaan asumuspainannealue, Ukonkankaan kivikautiset asuinpaikat sekä Saiselän muinaisjäänökset.

Savukoskella Soklin kaivoalueen inventoinnissa käytiin lävitse varsinaista kaivosaluetta, vaihtoehtoisia rikastushiekan läjityspaikkoja sekä muita kaivostoimintaan liittyviä alueita. Inventoinnissa löydettiin seitsemän uutta kiinteää muinaisjäänöstä ja todettiin kolmen aiemmin tiedossa olleen irtolöytöpaikan kohdalta kiinteä muinaisjäänös.

Museoviraston kenttätöistä ylivoimaisesti suurin osuus muodostui suurten yksityisten tai yleisten maankäyttöhankkeiden vuoksi tehdyistä kaivauksista. Niiden osuus kokonaiskustannuksista oli lähes 67 %, koekaivausryhmien 14,2 %, kaavoituksen tai muiden maankäyttösuunnitelmien vuoksi tehtyjen inventointien osuus 11,3 %, Museoviraston omien inventointien 4 %, Pohjois-Kymenlaakson inventoinnin 2,8 % ja Vainionmäen yleisökaivauksen kustannusten osuus 1,5 %.

*Museoviraston arkeologian osaston käytössä olleet tutkimusvarat 2007–2008.
Medel som stått till förfogande för Museiverkets arkeologiska avdelnings fältforsknings-
verksamhet 2007–2008.*

Översikt över fältarbeten som enheten för undersökning och skydd vid Museiverkets arkeologiska avdelning har utfört under åren 2007 och 2008

Enheten för undersökning och skydd vid Museiverkets arkeologiska avdelning utförde utgrävningar och provutgrävningar på 45 olika lokal under sommaren år 2007. Undersökningarna i Vainriihenpönkä i Lappi i Satakunda finansierades med de sysselsättningsanslag som TE-centralen hade beviljat. Antalet utgrävningar på grund av stora privata eller allmänna arbetsprojekt, som i enlighet med 15 § i lagen om fornminnen finansierades av företagaren av projektet, uppgick till 29. För dessa undersökningar stod 568 200 euro till förfogande. De mest omfattande utgrävningarna gjordes i Laivakangas i Brahestad, där man undersökte de fornlämningar som är belägna innanför området för den planerade guldgruvan. På grund av vägbygge genomfördes utgrävningar i Kotka, Nurmijärvi och Vanda. Antalet inventeringar uppgick till 29. Av dessa sträckte sig inventeringarna i Sibbo, Miehkälä och Vederlax över hela kommunen.

Sammanlagt stod år 2007 cirka 1 194 000 euro till förfogande för arkeologiska undersökningar.

År 2008 genomförde enheten för undersökning och skydd vid Museiverkets arkeologiska avdelning utgrävningar och provutgrävningar på 45 olika lokal. Antalet utgrävningar på grund av stora privata eller allmänna arbetsprojekt, som i enlighet med 15 § i lagen om fornminnen finansierades av företagaren av projektet, uppgick till 25. För dessa undersökningar stod 894 000 euro till förfogande. De mest omfattande undersökningarna var utgrävningarna i Vehkaluoto i Kotka, som finansierades av Kotkan Satama Oy. Dessa utgrävningar anknöt till ett utvidningsprojekt i Mussalo hamn. På grund av vägprojekt genomfördes utgrävningar i Jämsä, Nousis och Pyhärinta. På grund av byggandet eller förnyandet av kraftledningslinjer genomfördes undersökningar i Janakkala och Karis.

Antalet inventeringar uppgick till 32. Sju av dessa var utredningar om hur och var vägar och kraftledningar eller gasledningar kommer att dras. De mest omfattande inventeringarna genomfördes i området för delgeneralplanen över Enare träsk och stadsplanen över Enare kyrkby. Grundinventeringarna i Anjalankoski, Elimäki, Kouvola och Kuusankoski finansierades med de landskapsutvecklingspengar som Kymmenedalens förbund hade beviljat.

Sammanlagt stod cirka 1 336 000 euro till förfogande för arkeologiska utgrävningar år 2008.

Miikka Haimila

Muinaisjäännösrekisteri 20 vuotta myöhemmin* – muinaisjäännösrekisterin lyhyt historia

Vuonna 1991 ilmestyneessä *Arkeologia Suomessa* (1986–1987) Anne Vikkula ja Tapio Seger kertoivat suunnitelmista muinaisjäännösten saamiseksi ATK-rekisteriin. 1990-luvun vaihteessa valtionhallinnossa oli kehitteillä mm. kiinteistötietojärjestelmä, ja siihen liittyen oli perustettu kiinteistötietojärjestelmän suunnitelmaosan kokeiluprojekti eli KISKO. Suunnitelmaosan kautta oli tarkoitus kytkeä yhteen eri viranomaisten maankäyttöön liittyvät tiedot muinaisjäännökset mukaan lukien. Tämä loi yleisen valtionhallinnon suunnalta tarpeen tallentaa muinaisjäännösten tiedot sähköiseen muotoon.

Museoviraston sisäistä käyttöä ajatellen muinaisjäännösrekisteriä suunniteltiin alun perin 1980-luvun puolivälissä osaksi laajaa järjestelmäkokonaisuutta, johon olisi kuulunut kokoelmanhallinta, lähdetietojärjestelmä, suojelutietojärjestelmä ja tutkimusjärjestelmä. Muinaisjäännösten osalta tavoitteena oli erityisesti saada tieto suojelluista kohteista kiinteistötietojärjestelmän kautta maanomistajille. Monipuolinen suunnitelma jäi kuitenkin toteuttamatta. 1980- ja 90-lukujen taitteessa tekniikka ei soveltunut hyvin järjestelmien väliseen yhteistyöhön.

Koska tarve atk-pohjaiseen tiedon tallentamiseen oli suuri, lähdettiin Museovirastossa toteuttamaan useita omia järjestelmiä, jotka kulkivat omia reittejään. Muinaisjäännösrekisteriä kehitettiin suunnallaan, kokoelmanhallintaa toisaalla, ja rakennetun kulttuuriympäristön tietojen tallentamiseen kehitettiin useita tietokantoja.

*Artikkeli on kirjoitettu loppuvuodesta 2010

PERUSTIEDOT

Valkeakoski Rapola **908 01 0001** Museovirasto
ver 1.1.6.7.4.2000

Kunta: **Valkeakoski** Nimi: **Rapola**

Alue /rek.kylä: **Rapola** Ajoitus: **rautakautinen ja/tai keskiaikainen**

Muinaisj. tyyppi: **Muinaisjäänösryhmät** Tyyppin tarkenne:

Rauhoitusluokka: **1** Lukumäärä: **1**

Peruskartta: **2132 02** **Sääksmäki** painov: merk: Pinta-ala: **18 ha**

Koordinaatit: X: **6788 56** Y: **2503 22** p: **6792 201** t: **3341 590** Z / m.mpy alin: **110** ylin: **150**

Koord.selite:

Etäisyystieto: **Linnamäki on Sääksmäen keskiaikaisesta kirkosta noin 700 luoteeseen**

Rapolan muinaisjäänösalueella, johon Voipaalan alue olennaisesti liittyy on parin nelikilometrin alueella useita muinaisjäänöksiä: linnamäki, sen länsi- ja lounaisrinteillä yli 100 röykkiötä, Rупakallion, Voipaalan, Hirvikallion ja Matomäen kalmistot, muinaispelto sekä asuinpaikkoja ja kolme kuppikiveä. Siirtymisestä esihistoriasta keksiaikaan kertoo 1500-luvun alussa rakennettu harmaakivikirkko.

Rapola ja Voipaala esiintyvät kylän niminä jo 1300-luvun kirjallisissa lähteissä. Tiloina ne tunnettiin 1500-luvulta lähtien.

Alueella on myös kaksi luonnonsuojelualuetta. Toinen on osa jääkauden aikana syntyneitä selänneharjua, jota luonnehtivat monipuolinen kasvillisuus ja kaksi jääkauden aikana syntyneitä harjuhautaa, suppaa. Toinen on Vanajaveden rannassa oleva tervalepikkö.

Osa Rapolan muinaisjäänösalueesta siirtyi valtion omistukseen vuonna 1993.

Muutos: 11.8.2000 12:32:54 Tuula Heikkurinen-Montell Luonti: 3.12.1996 Olli Soininen

HAUT: Kohde: Kunta: **Valkeakoski** Pkarta: Näytä vain omat

Muinaisjäänösrekisteri oli ennen vuotta 2002 Access 2.0 -tietokanta. Före år 2002 var fornlämningsregistret en Access 2.0-databas.

Muinaisjäänösrekisteri sai alkunsa vain muutamien henkilöiden käyttämästä tietokannasta 1990-luvun alussa. Aluksi tiedot kerättiin prototyyppiin, joka oli valmisteltu yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Vuonna 1996 tietokanta uudistettiin ja luotiin pohja tiedoille sellaisina kuin ne näkyvät nykyisinkin muinaisjäänösrekisterissä. Koska tietojen tallentaminen lähti käytännöllisesti katsoen liikkeelle tyhjistä, olivat alkuvuodet lähinnä tietojen syöttämisen aikaa. Tietojen karttuessa alkoi rekisteri vähitellen muodostua arkisemmaksi työkaluksi muinaisjäänösten suojelusta vastaaville henkilöille.

Internetiä edeltäneen ajan jäykäkö tekniikka asetti ehtoja erityisesti tietojen yhteiskäyttöisyydelle. Tilanne helpottui, kun muinaisjäänösrekisteri muutettiin toimimaan web-tekniikalla vuonna 2002. Tällöin koko Museoviraston henkilökunta pääsi selaamaan rekisteriä miltä tahansa työpaikan tietokoneelta, jossa oli internetiselain. Muinaisjäänösrekisteri tuli samalla mukaan kulttuuriympäristön rekisteriportaaliin, joka yhdisti lukuisat tietokannat samalle sivulle. Rekisteriportaali mahdollisti myös hakemisen kunnittain useasta rekisteristä yhtä aikaa. Vuonna 2004 avattiin Museoverkko-sivusto, jossa aluksi eri museoiden henkilökunta pääsi muiden tietokantojen ohella selaamaan myös muinaisjäänösrekisteriä. Koko kulttuuriympäristön tietojärjestelmä rekisteriportaaleineen uudistettiin teknisesti vuonna 2008. Samalla pyrittiin vastaamaan internetin mukanaan tuomiin uusiin vaatimuksiin tiedon sähköisestä saavutettavuudesta, ja Museoverkon käyttäjäkuntaa laajennettiin mm. tutkijoihin, opiskelijoihin ja eri viranomaisiin. Seuraavana vuonna näki vihdoinkin päivänvalon kauan odotettu internetissä täysin avoimesti selattava Muinaisjäänösrekisteri.

MUINAISJÄÄNNÖSREKISTERI 2002 YLLÄPITO - Microsoft Internet Explorer

VALKEAKOSKI Rapola **908 01 0001**

PERUSTIEDOT

Nimi:	Rapola	Kunta:	Valkeakoski
Tarkenne:		Järjestysnumero:	-1
Laji:	kiinteä muinaisjäänös	Ajoitus:	rautakautinen ja/tai keskiaikainen
Muinaisj.tyyppi:	muinaisjäänösryhmät	Tyyppin tarkenne:	ei määritelty
Rauhoitusluokka:	1	Lukumäärä:	1
Koordinaatit:	pkoo: 6792119 ikoo: 3341979 (KKJ: 678856 /250322) Z/m.mpy alin: 110 ylin: 150		
Koord.selite:	Linnamäki on Sääksmäen keskiaikaisesta kirkosta noin 700 luoteeseen		
Peruskartta:	213202	Peruskartan nimi:	Sääksmäki
Kuvaus:	Rapolan muinaisjäänösalueella, johon Voipaalan alue olennaisesti liittyy on parin nelikilometrin alueella useita muinaisjäänöksiä: linnamäki, sen länsi- ja lounaisrinteillä yli 100 röykkiötä, Rупakallion, Voipaalan, Hirvikallion ja Matomäen kalmistot, muinaispelto sekä asuinpaikkoja ja kolme kuppikiveä. Siirtymisestä esihistoriasta keksiaikaan kertoo 1500-luvun alussa rakennettu harmaakivikirkko.		
	Rapola ja Voipaala esiintyvät kylän niminä jo 1300-luvun kirjallisissa lähteissä. Tiloina ne tunnettiin 1500-luvulta lähtien.		
	Alueella on myös kaksi luonnonsuojelualuetta. Toinen on osa jääkauden aikana syntyneitä selänneharjua, jota luonnehtivat monipuolinen kasvillisuus ja kaksi jääkauden aikana syntyneitä harjuhautaa, suppaa. Toinen on Vanajaveden rannassa oleva tervalepikkö.		
	Osa Rapolan muinaisjäänösalueesta siirtyi valtion omistukseen vuonna 1993.		
Muutos:	11.08.2000 museovirasto/theikkur	Luonti:	03.12.1996 museovirasto/soinine

0 1 4 9
AD
RHO
MM

Rekisterin ensimmäinen web-selaimella käytetty versio vuosina 2002–2008.

Den första versionen av registret som kunde användas med hjälp av webbläsare under åren 2002–2008.

Yhteiskäyttöisyys – enemmän kuin tekniikkaa

Tiedon yhteiskäyttöisyys oli yksi tärkeimmistä syistä muinaisjäänösrekisterin kehittämisen aloittamiseen. Kuten Jukka Moisanen kirjoittaa vuonna 2000, vuorovaikutus tietoa keräävien tutkijoiden ja tiedon säilytyksestä vastaavien välillä edellytti tekniikan lisäksi toimintatapojen kehittämistä. Muinaisjäänösrekisterin kehityshistoria onkin eräänlaista aaltoliikettä teknisen kehityksen, toimintaprosessien uudelleen muotoutumisen ja tietosisällön karttumisen välillä. Tekniset uudistukset ovat joko luoneet mahdollisuuden kehittää toimintaa tai tarve toiminnan kehittämiseen on ajanut etsimään uusia teknisiä ratkaisuja. Toisaalta samaan aikaan Museoviraston itsekriittisyys muinaisjäänösrekisterin sisällön puutteiden suhteen on pakottanut hidastamaan tietojen yhteiskäyttöä.

Tärkeitä kehitysaskelia, joihin tekniikka ei juuri ole vaikuttanut, ovat olleet tiedon tallentamisprosessin muutokset. Aluksi tiedon tallentaminen oli pelkästään silloisten aluevalvojien harteilla. Tuhansien muinaisjäänöskohteiden tietojen koostaminen ja syöttäminen rekisteriin oli valtava urakka. Tämän lisäksi aluevalvojien tuli päivittää rekisteriä kenttätöissä karttuneella uudella tiedolla. Täyttöoikeuksien laajentaminen inventoijille merkitsi sitä, että uutta tietoa saatiin syötetyksi rekisteriin entistä nopeammin. Museoviraston inventoijat joko täyttivät muinaisjäänösrekisteriä ja laativat sen jälkeen raporttinsa tietojen pohjalta tai tekivät ensin raportin ja sen perusteella päivittivät rekisteriä.

KULTTUURIYMPÄRISTÖ REKISTERIPORTAALI

>> rekisteriportaalin (extranet) etusivulle >> museoverkon (extranet) etusivulle

Muinaisjäännösrekisteri hae rekisterikoht. sovellus

MUINAISJÄÄNNÖSREKISTERI

kunta: Valkeakoski Rapola 908010001

perustiedot lisätiedot alakohteet päätökset tilat tutkimukset seuranta kooste

Nimi: Rapola Kunta: Valkeakoski
 Tarkenne: Rapola Järjestysnumero: 1
 Laji: kiinteä muinaisjäännös Ajoitus: rautakautinen ja/tai keskiaikainen
 Muinaisj.tyyppi: muinaisjäännösrhytmät Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Rauhoitusluokka: 1 Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo: 6792119 ikoo: 3341979 Z/m.mpy alin: 110,00 ylin: 150,00 siirry kartalle
 pkoo2: ikoo2:

Koord.selite: Sääksmäen keskiaikaisesta kirkosta noin 700 luoteeseen
 Etäisyystieto: 213202 Peruskartan nimi: Sääksmäki

Kuvaus: Rapolan muinaisjäännösalueella, johon Voipaalan alue olennaisesti liittyy on parin nelikilometrin alueella useita muinaisjäännöksiä: linnamäki, sen länsi- ja lounaisrinteillä yli 100 röykkiötä, Rupakallion, Voipaalan, Hirvikallion ja Matomäen kalmistot, muinaispelto sekä asuinpaikkoja ja kolme kuppikiveä. Siirtymisestä esihistoriasta keksiaikaan kertoo 1500-luvun alussa rakennettu harmaakivi kirkko.

Rapola ja Voipaala esiintyvät kylän niminä jo 1300 -luvun kirjallisissa lähteissä. Tiloina ne tunnettiin 1500-luvulta lähtien.

Alueella on myös kaksi luonnonsuojelualuetta. Toinen on osa jääkauden aikana syntyneestä selänneharjua, jota luonnehtivat monipuolinen kasvillisuus ja kaksi jääkauden aikana syntyneitä harjuhautaa, suppaa. Toinen on Vanajaveden rannassa oleva tervalepikkö.

Osa Rapolan muinaisjäännösalueesta siirtyi valtion omistukseen vuonna 1993.

Luontb: 3.12.1996 museovirasto/osoinine Muutos: 4.1.2007 MUSEOVIRASTO/THEIKKUR

KUVAT (0 kpl)
LIITTEET (0 kpl)

Rekisterilinkit

Muinaisjäännösten hoitorekisteri
 999000244 Rapola
 Muinaiskalupaiväkirja
 31055 KM 1063 Spjutspets af jern
 2390 KM 12405 Kaiv.löytö
 2678 KM 12693 Rautak. kalmistol.Kaiv.

uus kohde delegointi koordinaattimattomat kohteet kohteet maakunnittain kohteet maak.museoitain kohteet ymp.keskuksittain

Hae Poista valinnat

Muinaisjäännösrekisteri vuonna 2010.
 Fornlämningsregistret år 2010.

Kun mahdollisuus selata muinaisjäännösrekisteriä on laajentunut, on kohteisiin liittyvän palautteen määrä kasvanut. Tätä kautta rekisteriin on saatu lisää tietoja ensin Museoverkon kautta ja nykyisin myös kaikilta kansalaisilta internetin kautta. Museovirastoon lähetetään palautetta noin kolme kertaa viikossa rekisteriin liittyvän palautelomakkeen välityksellä eli palautteen määrä on pieni, mutta tasainen. Palautteissa kommentoidaan mm. kohteen sijaintia ja ympäristön muuttumista verrattuna rekisterin kuvaukseen sekä kysytään lisätietoja.

Kiinnostus muinaisjäännöksiä kohtaan on varsin suurta, mikä näkyy rekisterin käytössä. Vuonna 2009 Museoverkossa olevasta muinaisjäännösrekisteristä tehtiin 171 621 sivulatausta. Internetissä kulttuuriympäristön tietojärjestelmään tehtiin 1 239 059 sivulatausta, joista muinaisjäännösrekisteri edustaa noin 42 prosenttia.

Tietoja muinaisjäännöksistä on haluttu myös käyttää muualla kuin Museoviraston rekisterissä. Tietopyyntöjä tuli vuonna 2001 ”lähes yksi kahdessa viikossa”. Vuonna

Muinaisjäännösrekisteri

- kiinteä muinaisjäännös
- irtolöytö
- mahdollinen muinaisjäännös
- luonnonmuodostuma
- muu kohde (ei muinaisjäännös)
- ei määritelty
- alakohte
- alue

Hoitorekisteri

- piste
- alue

Rakennusperintörekisteri

- piste
- alue

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt RK

- piste
- viiva
- alue

Kunta: Valkeakoski
 Nimi: Rapola
 Muinaisj.tyyppi: muinaisjäännösrhytmät
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: rautakautinen ja/tai keskiaikainen

keskitä kartta kohteeseen paluu kohteen perustietoihin

Muinaisjäännösrekisterin internetversion karttanäkymä vuonna 2010.
 Kartvyn i fornlämningsregistrets Internetversion år 2010.

2009 aineistoja luovutettiin 76 kertaa. Aluksi tiedot haettiin joka kerta erikseen kyselyillä suoraan tietokannasta ja tiedoista tehtiin access-tietokanta tai excel-taulukko. Luovutuspyyntöjen yleistyessä on vähitellen päästy vakiomuotoisiin luovutusaineistoihin, joista tilauksen mukaan poimitaan sopiva maantieteellinen alue. Koska miltei kaikki aineistopyynnöt koskevat paikkatietoja, voidaan muinaisjäännösrekisterin tiedoista tehdä luovutukseen käytettävä aineisto koneellisesti joka päivä.

Luovutusprosessin kehittäminen on ollut tärkeää. Vakioitujen aineistojen ja sopimusten lisäksi käytännön työtä on selkeyttänyt aineistotilausten keskittäminen yhteen sähköpostiosoitteeseen, paikkatieto@nba.fi, ja varsinaisen luovutustoiminnan siirtyminen Rakennushistorian osaston dokumentointiyksikköön, joka hoitaa kaikki kulttuuriympäristöä koskevat aineistoluovutukset. Tämä on mahdollistanut sen, että aineiston tilaaja saa kaiken kulttuuriympäristöä koskevan tiedon yhdestä paikasta. Prosessi on pyritty saamaan sellaiseksi, että se tukisi muinaisjäännösten suojelutyössä syntyvää yhteistyötä maankäyttöä suunnittelevien tahojen kanssa.

Sijaintitieto on tärkeää

Arkeologeille on aina ollut tärkeää tietää, missä muinaisjäänös sijaitsee tai mistä jokin esine on löytynyt. Kun muinaisjäänöstiетоja on alettu kerätä tietokantaan, on ollut itsestään selvää, että koordinaatit kuuluvat mukaan tietoihin. Koska muinaisjäänöksillä oli sijainti, oli selvää, että paikkatieto-ohjelmien myötä rekisterin kohteet haluttiin paikkatietoaineistoksi ja kartalle. Kohteiden levinnän visualisoiminen tuli 1990-luvun puolivälin jälkeen sähköisten karttojen myötä helpommaksi ja nopeammaksi kuin koskaan aikaisemmin. Samalla koordinaattien tarkistaminen helpottui, kun syötetyt tiedot oli mahdollista saada kartalle.

Sijaintitiedon kerääminen on muuttunut muinaisjäänösrekisterin olemassaoloaikana radikaalisti. Alkuvaiheessa lähdetietoina olivat sijainnin suulliset kuvaukset ja kartoille käsin piirretyt paikkatiedot tai käsin piirretyt luonnosmaisemat kartat. Satelliittipaikannuslaitteiden tultua käyttöön 1990-luvun loppupuolella on maastossa saatu sijainti talteen ilman kynän ja kartan käyttöä. Lisäksi on tullut mahdolliseksi kopioida koordinaatteja mittausaineistosta rekisteriin tai tallentaa maastossa tehdyt mittaukset suoraan tietokantaan. Tämä on vähentänyt olennaisesti lyöntivirheiden aiheuttamia vääriä paikannuksia.

Kun paikkatietojen kysyntä maankäytön suunnittelussa kasvoi, havaittiin pian, että pelkkä piste kartalla ei kerro tarpeeksi muinaisjäänöksen sijainnista ja laajuudesta. Muinaisjäänösalueen piirtäminen käsin lausunnon liitekartalle kävi työlääksi, kun lausuntojen määrä kasvoi ja muinaisjäänöksiä saattoi olla suunnittelualueella runsaasti. Rajausten tekemistä paikkatieto-ohjelmalla kokeiltiin ja varsinainen muinaisjäänösten aluemainen rajausaineisto alkoi karttua vuodesta 2001. Rajatun alueen määrittely oli aluksi melko kirjavaa samoin kuin kullekin rajaukselle annetut metatiedot. Rajauksia tehneiden tutkijoiden kommenttien perusteella tehtiin yhteistä ohjeistusta, jonka avulla rajausperusteet on saatu yhtenäisemmiksi. Vuonna 2005 saatiin paikkatieto-ohjelmasta toimiva työkalu, jonka avulla aineisto on saatu visuaalisesti yhdennäköiseksi ja metatiedoiltaan kattavaksi ja yhteneväksi muinaisjäänösrekisterin kanssa. Vuoden 2008 uudistuksen yhteydessä paikkatiedot siirtyivät tiedostoista tietokantapalvelimelle, ja rajausten sekä pisteiden tekeminen oli mahdollista myös internetselaimen kautta suoraan kartalle.

Muinaisjäänösten paikkatietojen tuottaminen on Museovirastossa ollut aina osa muuta muinaisjäänösrekisterin sisällöntuotantoa. Toisin sanoen paikkatiedoista ovat vastanneet henkilöt, joiden pääasiallinen ammattitaito on ollut arkeologinen osaaminen. Paikkatietojen tuottamiseen tarkoitettujen ohjelmien eivät ole olleet yksinkertaisia käyttää, ja se on asettanut suuria haasteita sekä paikkatiedon tuottajille että järjestelmien suunnittelijoille. Henkilökunnan ammattitaito on kehittynyt monipuolisesti vaativia paikkatieto-ohjelmia käyttäessä.

Määrä ja laatu

Muinaisjäänösten määrä rekisterissä on kasvanut tasaisesti. Vuonna 2000 tallennettuna oli 11907 kiinteää muinaisjäänöstä ja 1536 muuta kohdetta. Vuoden 2009 lopussa

kiinteitä muinaisjäänöksiä oli 24 487 ja muita kohteita 7 565. Esihistoriallisten muinaisjäänösten osalta pidettiin tilastoa siitä, kuinka kattavasti tiedossa olevat kohteet oli syötetty rekisteriin. Vuoteen 2000 mennessä oli tallennettu noin 80 % tiedoista, ja 2000-luvun puolivälissä todettiin, että kaikki takautuvasti syötettävät tiedot olivat rekisterissä ja käytännössä kaikki vuoden aikana tulevat uudet kohteet saatiin tallennetuksi. Vuosien 2005–2010 aikana myös historiallisen ajan muinaisjäänösten määrä rekisterissä on lisääntynyt huomattavasti.

Kun muinaisjäänösrekisterin avaamista suuremmalle käyttäjäryhmälle alettiin suunnitella, huomattiin rekisterin sisältöä tarkasteltaessa, että jo muutamassa vuodessa eri täyttäjät olivat kehittäneet omat tapansa täyttää tietoja. Kaikissa tapauksissa tietosisältö ei enää ollut yhdenmukainen. Tämä johti hankkeeseen, jossa rekisterin sisältöä tarkistettiin ja kiinnitettiin erityisesti huomiota kuvaustekstien tietosisällön yhdenmukaistamiseen ja kieliasuun. Vuosina 2005 ja 2006 koottiin kaikki tietokentät kattava yksityiskohtainen täyttöohje, jonka perusteella tiedot on helppo täyttää yhdenmukaisesti. Tämän jälkeen on kokeiltu tilastollisia tarkistuksia, joiden avulla voidaan tarkistaa, että kaikkiin täytettäväksi sovittuihin kenttiin on syötetty tietoja, ja että valikoiden avulla täytettävien kenttien arvot eivät ole sisällöllisessä ristiriidassa keskenään.

Nykyisessä rekisterissä käytännössä kaikilla kiinteillä muinaisjäänöksillä on pistemäinen sijaintitieto. Aluemainen paikkatieto on pitkään ollut noin puolella kohteista. Muinaisjäänöksiä löydetään vuosittain niin paljon, että lähinnä vain uusien kohteiden sijainti pystytään tallentamaan alueena. Takautuvasti aluerajauksia tehdään vain silloin, kun tietoja tarvitaan akuutisti suojelutyössä. Koordinaattittomat kohteet voidaan listata ja päästä sitä kautta helposti korjaamaan puuttuvia tietoja. Pistemäisten koordinaattien laatua seurataan vähintään kerran vuodessa vertaamalla kunkin kohteen koordinaattien muutosta aikaisempaan. Pisteaineistossa on pitkään pyritty 50 m tarkkuuteen, mikä toteutuu yli 90 % kohdalla. Koska koordinaatteja edelleen syötetään myös käsin, seuraa lyöntivirheitä, jotka saattavat aiheuttaa suuria paikannusvirheitä. Toisaalta mitä enemmän vanhoja koordinaatteja korjataan, sitä epätarkempana pisteaineisto näyttää nykyisellä laadun laskentatavalla. Aineistossa paljastuvat paikannuksen virheet kertovat siis myös paranevasta tarkkuudesta. Laaduntarkkailussa havaituista ongelmista muodostetaan korjauslistoja, joiden perusteella sisällöstä vastaavat henkilöt tarkistavat kohteiden tietoja.

Tulevaisuus

Muinaisjäänösrekisterin tulevaisuus on vahvasti sidoksissa suojelutietojen yhteiskäyttöön Kulttuuriympäristön tietojärjestelmässä. Suojelutyön määrän ja merkityksen kasvaessa tarvitaan työkaluja, jotka entistä paremmin tukevat ja helpottavat työskentelyä. Tällaisia sisäistä työtä helpottavia asioita ovat olleet esimerkiksi mahdollisuus linkittää eri rekistereissä olevia kohdetietoja toisiinsa ja asianhallinnassa oleviin lausuntoihin. Museoviraston asianhallinta muuttuu kokonaan sähköiseksi kun opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala siirtyy yhteiseen asianhallintaan. Muutoksen yhteydessä pitää huolehtia siitä, että asiat ja asiakirjat ovat edelleen kytkettävissä muinaisjäänösrekisterin kohteisiin, ja että suojelutyöhön liittyviä asiakirjoja voi edelleen lukea Museoverkon kautta.

Muinaisjäännösten inventoinneissa ja suojelutyössä tehdään usein paljon päällekkäistä tietojen kirjaamista, kun tietoja siirretään inventointiraporteista muinaisjäännösrekisteriin tai muun viranomaisen tietokantaan. NykYTEKniikka mahdollistaa järjestelmien välisen tiedonvaihdon internetin välityksellä, ja vuonna 2010 onkin tehty suunnitelmia siitä, miten muinaisjäännösten tiedot saataisiin siirtymään automaattisesti Museoviraston ja eri toimijoiden kuten Pirkanmaan maakuntamuseon tai Metsähallituksen välillä, jotta rekisterin ylläpitovastuuta voitaisiin hajauttaa. Tarvitaan vielä paljon suunnittelua ja kehitystyötä ennen kuin tämä toimii käytännössä, mutta joka taholla on yhtenevä näkemys siitä, että ajantasaisen tiedon nopea välittyminen on tärkeää. Muinaisjäännöstiedon hallintaa pyritään myös yksinkertaistamaan yhdistämällä erillisessä rekisterissä olleet vedenalaisten muinaisjäännösten tiedot muinaisjäännösrekisteriin vuoden 2010 aikana. Tavoitteena on, että kaikkien muinaismuistolain suojelemien kohteiden tiedot olisivat yhtenäiset ja yhtäläisesti saavutettavissa.

Myös inventointikertomusten sähköistä laatimista ja automaattista tiedonsiirtoa muinaisjäännösrekisteriin on kokeiltu. Asiaa pilotoitiin Skogens kulturarv i Kvarkenregionen -projektissa, mutta riippuu paljon tulevasta hankkeista ja rahoituksesta, milloin inventointiraportit voidaan aina tehdä sähköiseen muotoon.

Paikkatietojen osalta tullaan 2010-luvulla vähitellen siirtymään rajapintojen kautta tapahtuvaan automaattiseen tiedonsiirtoon. Euroopan laajuista viranomaisten välistä paikkatietojen yhteiskäyttöä ohjaava INSPIRE-direktiivi on tuonut monia uudistuksia, joista näkyvin lienee tällä hetkellä avoin viranomaispaikkatietojen katselupalvelu (www.paikkatietoikkuna.fi). Museoviraston paikkatietoaineistot välitetään jo nyt palveluun rajapinnan kautta. Jatkossa INSPIRE ja sen kansallinen vastine, paikkatietolaki, velvoittavat viranomaisia myös tarjoamaan aineistoja ladattavaksi web-palvelujen kautta. Tämä tulee varmasti uudistamaan aineistoluovutustyön, ja jälleen kerran pitää miettiä uudelleen millainen on tiedon tuotannon, hallinnan ja jakelun prosessi niin, että samalla voidaan tarjota vähintään yhtä laadukasta tietoa.

Tietojen yhteiskäytössä pyritään siihen, ettei muinaisjäännösrekisterin vakiokäyttäjille, kuten kaavoittajille, tarvitse enää erikseen koota ajantasaisia tietoja, vaan käytettävät ohjelmat tai järjestelmät huolehtivat siitä, että käyttäjän kaivatessa tietoja ne käydään hakemassa suoraan muinaisjäännösrekisteristä. Tiedot liikkuvat tietysti kahteen suuntaan. Tulevaisuudessa toivottavasti muinaisjäännösrekisterissä nähdään ajantasaista ympäristötietoa eri lähteistä, ja tarvittaessa kiinteistön tiedot selviävät suoraan tutun rekisterin kautta tarvitsematta erikseen olla yhteydessä Väestörekisterikeskukseen. Vähitellen aletaan siis lähestyä tilannetta, jota tavoiteltiin kaksikymmentä vuotta sitten.

Painamattomat lähteet

Botnia-Atlantica -ohjelma Skogens kulturarv i Kvarkenregionen. Suomen osuuden loppuraportti. 2010.

Kulttuuriympäristön tietojärjestelmän tilastoja 2009.

Muinaisjäännösrekisterin ja Kulttuuriympäristön tietojärjestelmän kehittäjien muistiot.

Muinaisjäännösrekisterin täyttöohje.

Museoviraston vuosikertomukset 1986–2009.

Painetut lähteet

Moisanen, Jukka 2000. Museoviraston muinaisjäännösrekisteri. Arkeologinen inventointi: opas inventoinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen. Jyväskylä.

Uino, Pirjo 2000. Inventoinnin raportointi ja muinaisjäännösrekisteri – alustava ohjeisto. Arkeologinen inventointi: opas inventoinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen. Jyväskylä.

Vikkula, Anne & Seger, Tapio 1991. Muinaisjäännökset vihdoinkin ATK-rekisteriin. Arkeologia Suomessa 1986-1987. Vammala.

Fornlämningsregistret 20 år senare – fornlämningsregistrets korta historia

Planeringen av ett fornlämningsregister inleddes vid Museiverket i slutet av 1980-talet. Planeringen ingick i statsförvaltningens allmänna informationssystemprojekt. Registret togs i bruk i början av 1990-talet och fick sitt nuvarande innehåll i samband med reformen år 1996. Sedan år 2002 har man kunnat behandla fornlämningsuppgifterna med hjälp av webbläsare och sedan år 2008 har uppgifterna varit fritt tillgängliga för allmänheten.

Antalet uppgifter och uppgiftsanvändare har ökat betydligt under årens lopp. Därför betonas det i utvecklingsarbetet att insamlingen och distributionen av uppgifter ska vara enkel. I framtiden strävar man efter att få uppgifter om fornlämningar, som man får av arkeologer även utanför Museiverket, direkt antecknade i registret. Dessutom strävar man efter att kunna distribuera uppgifterna direkt till programmen och systemen hos de instanser som behöver dem.

Pirjo Rautiainen, Henrik Jansson, Jouni Taivainen ja Anu Vauramo

Arkeologina Metsähallituksen luontopalveluissa ja metsätaloudessa

Nelisen miljoonaa hehtaaria kansallispuistoja, luonnonsuojelu- ja erämaa-alueita, viitisen miljoonaa hehtaaria metsätalousmaita ja yli kolme miljoonaa hehtaaria vesiä. Tuhansia maalla olevia ja vedenalaisia muinaisjäänneksiä ja muita arkeologisia kohteita, satoja rakennuksia ja maisemia. Metsähallitukselle on uskottu vastuu valtion alueilla olevasta kulttuuriperinnön hoidosta. Työkenttä on valtavan laaja.

Metsähallitus jakaantuu kolmeen osaan: luontopalveluihin, metsätalouteen ja liiketoimintaportfolioon. Liiketoiminnan tehtävänä on muun muassa myydä metsästyslupia, maa-aineksia ja taimia sekä tarjota luonto- ja matkailupalveluja. Metsätalous vastaa valtion talousmetsien hoidosta ja käytöstä. Luontopalvelut huolehtii luonnonsuojelu- ja muista erityisalueista.

Kulttuuriperintöasioiden huomioon ottaminen kuuluu Metsähallituksessa kaikille työntekijöille, mutta luontopalveluihin on myös palkattu viisi kulttuuriperinnön erikoissuunnittelijaa, joista kaksi on koulutukseltaan arkeologia. Vakituisten arkeologien lisäksi luontopalveluihin on rekrytoitu määräaikaiseen työsuhteeseen maastokausiksi muutama arkeologi. Metsätaloudessa arkeologeja ei työskennellyt ennen vuotta 2008. Tuolloin tehtiin ensimmäinen Kansallisen metsäohjelman koeinventointi Evon retkeilyalueella. Maastokaudella 2010 inventoinnit metsätalouksella olivat päässeet hyvään vauhtiin ja eri puolilla Suomea on työskennellyt kuusi arkeologijohtoista kenttätyöryhmää.

Laaja työkenttä

Metsähallituksen kulttuuriperintötyön tavoitteena on hoitaa kulttuuriarvoja tutkimukseen ja kokemukseen perustuvien parhaiden käytäntöjen mukaisesti ja turvata kulttuuriperintökohteiden säilyminen. Ylevää tekstiä, mutta mitä me Metsähallituksen arkeologit teemme käytännössä?

Perinteisiksi arkeologin töiksi mielletään kaivaukset ja inventoinnit sekä niihin liittyvät työt. Inventointeja tehdään luontopalveluissakin, kaivauksia vain poikkeustapauksissa. Kulttuuriperinnön erikoissuunnittelijan työssä saa olla monena ja usein joutuu liikkumaan oman osaamisensa äärirajoilla, joskus jopa ulkopuolella. Tehtäviin kuuluu kaikki mikä vähänkään viittaa kulttuuriperintöön, kuten muinaisjännökset, rakennusperintö, maisema-asiat ja jopa taide. Kantaa joutuu ottamaan muinaisjännösten hoidosta myrskyssä kaatuneiden karsikkopuiden kohtaloon tai vanhan autiotuvan tulisijan uusimisen kautta nimistöselvityksen julkaisemiseen. Kuten arkeologilla yleensäkin, luontopalvelujen erikoissuunnittelijan vuosi jakaantuu maastokauteen ja toimistokauteen, mutta ei kuitenkaan kovin jyrkkäräjäisesti. Näissä hommissa maastoon pitää lähteä usein talvisinkin ja kokoukset ja paperityöt eivät jätä rauhaan kesällä.

Hoidon ja käytön suunnittelu

Suuri osa erikoissuunnittelijoiden työstä kuluu erämaa-alueiden, kansallispuistojen ja muiden luonnonsuojelun alueiden hoito- ja käyttösuunnitteluun liittyviin töihin. Suunnitelmissa määritellään miten alueilla toimitaan 10–15 vuotta eteenpäin. Ennen suunnitelman laatimista punnitaan pitääkö alueelle tehdä suojelun alueen kulttuuriperinnön inventointi. Sen tarpeellisuus päätetään kulttuuriperinnön lähtötiedon tason ja alueelle tehtävän uhka-analyysin perusteella.

Tavoitteena on saada kokonaiskäsitys alueen maankäytöstä esihistoriasta aina viime ajoille saakka, joten inventoinnissa dokumentoidaan laajasti arkeologisia kohteita, rakennusperintöä ja maisemaa. Maastossa kannattaa kerätä niin paljon tietoa kuin mahdollista eikä keskittyä pelkästään muinaisjännöksiin. Pienellä harjoittelulla arkeologi pystyy kartoittamaan rakennuksia, jos nyt ei rakennustutkijan tasoisesti, mutta ainakin siten, että voi tarjota rakennustutkijalle tarpeelliset perustiedot.

Inventoinnin periaate on sama koko Suomessa, mutta alueiden erilaisuuden takia toteutuksessa on eroja. Lapissa luontopalvelujen hallinnoimat alueet ovat hyvin laajoja – Lapin suurimpaan kansallispuistoon Lemmenjoelle mahtuisivat kaikki Etelä-Suomen kansallispuistot ja luonnonsuojelun alueet ja vielä jäisi vähän tilaakin. Siellä on jo pitkien välimatkojen takia mahdotonta päästä samanlaiseen alueelliseen kattavuuteen kuin etelämpänä. Toisaalta Etelä-Suomessa muinaisjännösten ja muiden kulttuuriperintökohteiden kirjo on laajempi ja niitä on usein pohjoista tiheämmässä. Etelässä suppeankin alueen inventoimiseen kuluu paljon aikaa. Tämän lisäksi laajat suojelun alueet saaristossa vaativat resursseja ja erikoisosaamista. Vedenalaisia kohteita ei inventoida systemaattisesti, mutta ne otetaan huomioon hoito- ja käyttösuunnitelmissa.

Etelä-Suomessa luontopalvelut hallinnoi laajoja saaristoalueita, joiden inventoinnit vaativat paitsi saariston kulttuuriperinnön tuntemusta myös merellä liikkumisen taitoja kaikissa olosuhteissa. Kuvassa Markus Kankkunen siirtymässä veneeseen onnistuneen saarikerroksen jälkeen. Kuva: Henrik Jansson, Metsähallitus.

I södra Finland förvaltar naturtjänsterna omfattande skärgårdsområden. Förutom kunskap om skärgårdens kulturarv förutsätter inventeringen av dessa områden också färdighet i att röra sig ute på hav i alla förhållanden. På bilden håller Markus Kankkunen på att borda båten efter en lyckad örunda. Foto: Henrik Jansson, Forststyrelsen.

Rakennusperintötyöt

Luontopalveluilla on hallinnassaan tuhansia rakennuksia ja rakenteita laavuista valtaviin linnakesaariin. Näiden joukossa on paljon kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita, joista osa on suojeltu.

Rakennusten kanssa ollaan tekemisissä jo kulttuuriperinnön inventoinneissa. Niiden tarkastamiseen, historian selvittämiseen, tulevan käytön pohtimiseen, kunnostussuunnitelmien laatimiseen ja niiden hyväksyttämiseen kuluu monta työviikkoa vuodessa. Arkeologin koulutus ei juuri anna eväitä tähän työhön ja yhteistyötä tehdään Museoviraston, ely-keskusten ja maakuntamuseoiden asiantuntijoiden kanssa. Onneksi myös omasta talosta löytyy osaamista. Pohjanmaalla on erikoissuunnittelijana rakennustutkija, talosta löytyy myös rakennuttajainsinööri ja rakennuksista huolehtivassa luonnon virkistyskäytön prosessissa on osaavia tekijöitä.

*1900-luvun alkupuolella kaivosvaltauksen merkiksi tehty nk. tippi Kittilän Porkosessa.
Kuva: Pirjo Rautiainen, Metsähallitus.
En s.k. tipp från början av 1900-talet som har rests för att markera en inmutning i Porkonen i Kittilä. Foto: Pirjo Rautiainen, Forststyrelsen.*

Muut työt

Luontopalvelut saa rahoituksen toiminnalleen lähinnä valtion budjettivaroista. Rahoitus on niukentunut vuosi vuodelta, ja siksi varojen saamiseksi kulttuuriperintötyöhön yritetään rakentaa hankkeita. Hankekumppaneiden löytäminen, omarahoituksen järjestäminen ja suunnitelmien kirjoittaminen sellaisiksi, että rahoittaja ymmärtää asian tärkeyden on työlästä. Kilpailu rahasta kovenee koko ajan. Vaikka luontopalvelujen sijoittama euro tulee moninkertaisena, tutkimusten mukaan jopa 20-kertaisena, paikallistalouteen takaisin, ei kulttuuriperintökohteiden säilyttäminen pelkästään niiden itseisarvon takia tunnu olevan arvossaan.

Myös kulttuuriperintöasioista viestiminen on Metsähallituksen tehtävä. Erikoissuunnittelijoiden työajasta iso osa kuluu sanoja punniten. Kulttuuriperinnöstä tuotetaan tekstiä perinteisiin tiedotteisiin, lehtijuttuihin, metsa.fi-julkaisuun, luontoon.fi-sivuille, inventointiraportteihin, hoito- ja käyttösuunnitelmiin ja vuosikertomuksiin. Esitel-

*Pyyntikuoppia Tsarmitunturissa. Kuva: Pirjo Rautiainen, Metsähallitus.
Fångstgropar på Tsarmi fjäll. Foto: Pirjo Rautiainen, Forststyrelsen.*

möimässä käydään talon sisäisissä koulutuksissa sekä suurelle yleisölle avoimissa tilaisuuksissa hoito- ja käyttösuunnittelun osallistamistilaisuuksista luontokeskusten luontoiltoihin.

Merkittävä osa erikoissuunnittelijan työtä on myös maanhaltijalausuntojen kirjoittaminen erilaisista maankäyttöhankkeista, kuten kaivosvaltauksista tai tuulivoimasuunnitelmista.

Yhteistyötä talon sisällä ja sidosryhmien kanssa

Metsähallituksen luontopalvelut on jakaantunut kolmeen alueeseen, Etelä-Suomeen, Pohjanmaahan ja Lappiin. Niissä kulttuuriperinnön erikoissuunnittelijat sijoittuvat luonnonsuojeluprosessiin. Erikoissuunnittelijat työskentelevät kuitenkin yhdessä kaikkien prosessien kanssa, sillä toimeksiannot voivat sisältää vaikkapa virkistyspalveluiden kehittämistä ja viestintää, ja onpa jouduttu avustamaan Metsähallituksen erätarkastajaakin muinaisjäännökseen kajoamisen esitutkinnassa.

Luontopalvelujen arkeologit ovat mukana koko Metsähallitus-konsernin yhteisessä Kansallisen metsäohjelman inventointihankkeessa. Sen puitteissa ollaan yhteydessä muihinkin metsäalan toimijoihin.

Metsähallituksella on sopimus kaikkien kolmen arkeologiaa opettavan yliopiston kanssa. Yliopistojen korkeakouluharjoittelijoille on tarjottu paikkoja sekä luontopalveluissa että metsätaloudessa. Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen kanssa on tehty yhteistyötä myös inventoinnin opetuksessa. Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla tutkimusta tekeviä tutkijoita pyritään mahdollisuuksien mukaan auttamaan käytännön asioissa. Rahallista tukea ei voida useinkaan antaa, mutta muun muassa majoituksen järjestämisessä ja joskus myös kuljetuksissa pystymme olemaan apuna.

Keskeinen ja pitkäaikainen kumppani on Museovirasto, jonka kanssa on solmittu yhteistyösopimus vuonna 2003. Yhteisenä tavoitteena on tukea kulttuuriperinnön tunnistamista, säilymistä sekä kestävästä hoitoa ja käyttöä Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla. Yhdessä pyritään myös kehittämään valtion maiden kulttuuriperinnön inventointia ja edistämään tiedonvaihtoa. Luontopalveluilla on yhteistyösopimus myös Saamelaismuseosäätiön kanssa.

Isolla organisaatiolla on etunsa

Metsähallituksessa työskentelyssä etuna on koko maan kattava organisaatio. Monilla työtovereilla on loistava paikallistuntemus, ja heitä haastatteleminen saa korvaamatonta tietoa niin alueiden kulttuuriperinnöstä kuin maaston olosuhteista. Biologit, luontovalvojat ja -kartoittajat liikkuvat maastossa laajoilla alueilla jalan, hiihtäen, kelkoilla, mönkijöillä ja veneillä ja huomaavat kaikenlaista. Hienoa on myös se tuki, jota heiltä saa maastotöiden käytännön järjestelyissä. Huoltotupiamme on helppo hyödyntää maastotöiden tukikohtana ja autio- ja varaustuvissa on mukava yöpyä maastossa.

Työsuojelua on korostettu viime vuosina. Esimiehen tai muun sovitun henkilön täytyy tietää riittävällä tarkkuudella missä maastohenkilö liikkuu ja työpäivän lopussa on ilmoittautumisvelvollisuus - tekstiviestillä kuitataan maastosta poispääsy. Jos liikkuu alueilla, joihin matkapuhelin ei kuulu, saa mukaansa satelliittipuhelimen. Meri- ja järvi-alueilla veneellä liikuttaessa täytyy turvallisuuden takia olla mukana kaksi henkilöä. Laajoilla ulkosaaristoalueilla arkeologilta vaaditaan paljon kokemusta merellä liikkumisesta kaikissa sääolosuhteissa.

Työkalut

Paikkatietojärjestelmien käytön osaaminen on erikoissuunnittelijalle olennaista. Metsähallituksella on käytössään useita paikkatietojärjestelmiä, joilla hallitaan omaisuutta, rakenteita sekä luontotietoa. Arkeologit käyttävät erityisesti kahta paikkatieto-

Kulttuuriperintöä tämäkin. Linnunpönttö Sodankylän Pomokairasta.

Kuva: Pirjo Rautiainen, Metsähallitus.

Det här är också en del av kulturarvet: Fågelholk i Pomokaira i Sodankylä.

Foto: Pirjo Rautiainen, Forststyrelsen.

järjestelmää - Sutigisiä ja Reiskaa. Sutigis sisältää tiedot valtion hallinnassa olevien alueiden puustosta ja luontotyypeistä. Lisäksi metsätaloussuunnittelijat ja luontokartoittajat ovat vieneet järjestelmään oman työnsä ohessa havaintoja erilaisista kulttuuriperintökohteista, kuten tervahautoista, pyyntikuopista ja rakennuksen jäännöksistä. Näitä tietoja hyödynnetään kun alueilla tehdään varsinaisia inventointeja. Reiskasta löytyvät reitit, rakenteet ja kulttuuriperintökohteet. Molempiin saa taustatietoiksi paljon erilaista tietoa maaperästä kuntarajojen kautta ilmakehään. Myös muinaisjäännösrekisterin paikkatiedot saa taustalle.

Reiskaan tallennetaan kulttuuriperintöinventoinneissa löytyneet kohteet. Järjestelmän avulla voi myös suunnitella toimenpiteitä kohteille ja seurata niiden kuntoa. Myös raportointi tapahtuu suoraan Reiska-järjestelmästä, ja pyrkimys on määrämittäisiin raportteihin.

Haasteita ja mahdollisuuksia

Metsähallituksen arkeologien työ on hyvin vaihtelevaa ja vaativaakin monipuolisen toimenkuvan vuoksi. Jatkuvasti joutuu omaksumaan uutta tietoa ja laajentamaan osaamistaan.

Tulevaisuuden haasteita ovat uudet tietojärjestelmät, jotka muuttavat tallentamis- ja raportointijärjestelmää ja mahdollistavat tallentamisen paikkatietojärjestelmään maastossa. Rahoituksen hankkiminen tulee yhä enemmän perustumaan hankkeistamiseen. Yksi rahoituksellinen haaste on rakennusperinnön hoito, joka vaatii seuraavien vuosien aikana suuria investointeja. Kulttuuriperinnön erikoissuunnittelijoiden toimenkuva ei tule kaventumaan vaan todennäköisesti pysymään yhtä laajana tulevaisuudessakin, jos ei jopa laajene. Iso haaste tulee olemaan hiljaisen tiedon kerääminen paikalliselta väestöltä ja eläkkeelle jäävältä henkilökunnalta.

Haasteet vaativat sitoutumista ja pitkäjänteistä työtä luontopalveluilta, metsätaloudelta ja sidosryhmiltä. Yhteistyöllä ja ammattitaidolla hoidettu kulttuuriperintö voi myös tulevaisuudessa olla osa kansallisomaisuuttamme ja palvella valtion alueen retkeilijöitä ja virkistyskäyttäjiä.

Som arkeolog vid Forststyrelsens naturtjänster och skogsbruk

Forststyrelsen har anförtrots ansvaret för skötseln av det kulturarv som ligger i statens områden. Till enheten för naturtjänster, som är ansvarig för naturskyddsområden och övriga specialområden, har man anställt fem specialplanerare för kulturarvet. Två av dessa är utbildade arkeologer. Dessutom har man också rekryterat några arkeologer med visstidsanställningar för fältperioderna. Inom skogsbruket har det arbetat arkeologer sedan år 2008, då den första provinventeringen enligt det nationella skogsprogrammet genomfördes i Evo friluftsområde. Inventeringarna i skogsbruksområden har också kommit väl igång.

Målet med kulturarvsarbetet vid Forststyrelsen är att sköta kulturvärden enligt bästa praxis, som grundar sig på undersökningar och erfarenheter samt trygga bevarandet av kulturarvsobjekten. Den största delen av specialplanerarnas arbete utgörs av arbeten med anknytning till skötsel- och användningsplaneringen av vildmarksområden, nationalparker och övriga naturskyddsområden. Innan planen utarbetas överväger man om man ska genomföra en inventering av kulturarvet inom ett skyddsområde i området. Om sådan inventering behövs eller inte bestäms utifrån kunskapsnivån i utgångsläget och den hotanalys som utförs på området. Syftet med inventeringarna är att få en fullständig uppfattning om markanvändningen i området från forntid till nutid. Därför dokumenterar man arkeologiska objekt, byggnadsarv och landskap i omfattande utsträckning under inventeringen.

Naturtjänsterna förvaltar tusentals byggnader och konstruktioner, allt från vindskydd till massiva fästningsöar. Bland dessa finns många objekt med kulturhistoriskt värde. Varje år går flera arbetsveckor åt till att kontrollera dessa objekt, att reda ut deras historia och framtida användning, att upprätta reparationsplaner för dem och att få dem accepterade. Arkeologutbildningen ger ingen nämnvärd beredskap för detta arbete, så man har ett tätt samarbete med experter från olika organisationer.

Specialplanerarna är involverade i samtliga processer inom Forststyrelsen. Fördelen med arbetet vid Forststyrelsen utgörs av den riksomfattande organisationen. Många arbetskolleger har utmärkt lokalkännedom. Arkeologerna vid naturtjänsterna medverkar i ett inventeringsprojekt enligt det nationella skogsprogrammet, som är gemensamt för hela Forststyrelse-koncernen. Inom ramen för detta projekt är man också i kontakt med övriga aktörer inom skogsbranschen. Man samarbetar också med bland annat universitet: högskolestudenter har erbjudits praktikplatser vid både naturtjänster och skogsbruk. Undervisning i inventering har getts i samarbete med institutionen för arkeologi vid Helsingfors universitet. En väsentlig och långvarig partner är Museiverket. Samarbetsavtalet med Museiverket ingicks år 2003.

Arbetet för arkeologerna vid Forststyrelsen är mycket varierande och också krävande på grund av de mångfacetterade arbetsuppgifterna. Kulturarvet som sköts med samarbete och yrkeskunnighet kan även i framtiden utgöra en del av vår nationella egendom och tjäna de som använder statens områden som rekreations- och friluftsområden.

Titta Kallio-Seppä

Kaupunkiarkeologista kenttätutkimusta Oulussa kolmella vuosikymmenellä

Oulun kaupunki perustettiin vuonna 1605 Kaarle IX:n kaupunkipolitiikan seurauksena Oulujokisuulle paikkaan, jossa oli jo 1400-luvulla sijainnut vilkas kauppapaikka. Markkina- ja satamapaikka sai Kustaa Vaasalta laillisen aseman vuonna 1531. (Virkkunen 1953: 31, 87–88; Lilius 1985: 12.) Kaupunki alkoi rakentua annettujen ohjeiden mukaisesti mannermaalle vastapäätä Oulun linnaa paikalle, jolle myös kirkko hiljakkoin oli rakennettu (Virkkunen 1953: 90). Oulun vanhat kaupunkiaikaiset kerrostumat ovat siis muodostuneet kaupungin alueelle 1600-luvun alusta lähtien. Maan kerrostumisen arkeologiselle tutkimukselle tarjoamaa tietoa ja merkitystä kuvaavat T. Vaaskiven vuonna 1943 (: 64) lausumat runolliset lauseet: ”*Jos kaupungista voisi tehdä geologisen halkileikkauksen, tulos olisi hyvin erikoinen: matalimpana, maan tasalla nukkuu 1600-luku myöhempien vuosisatojen puristamana. On kuin tutkisi vuorikerrostumia... Aikakaudet on ladottu päälletysten. Vaasain hallituskauden leveälle pohjalle on myöhemmin kohonnut rokokoon, empiren, viime vuosisadan lopun rakennuksia.*”

Artikkelissa luodaan lyhyt katsaus Oulun kaupunkiarkeologisen kenttätutkimuksen vaiheisiin 1980–2000-luvuilla. Viime vuosina Oulun kaupunkiarkeologiasta on julkaistu artikkeleita, jotka ovat käsitelleet lähinnä arkeologisia valvontoja ja työmaiden yhteydessä tehdyn dokumentoinnin ongelmia (ks. esim. Kallio & Lipponen 2006; 2007; Hyttinen et al. 2008). Tässä artikkelissa tuodaan esille oululaisen kenttätutkimustoiminnan viimeisimpiä vaiheita. Vajaan kymmenen vuoden aikana sekä kenttätyöt että varsinainen aineiston tieteellinen tutkimus ovat lisääntyneet huomattavasti. 2010-luvulle tultaessa ollaan Oulussa tilanteessa, jossa vielä tutkimattomille, oletettavasti säilyneitä kulttuurikerroksia sisältäville alueille kohdistuu lähitulevaisuudessa runsaasti pelastuskaivauspaineita.

Kaupunkiarkeologisten kenttätutkimusten vaiheita Oulussa

Niin sanotulla NMKY:n tontilla, Oulun tuomiokirkon pohjoispuoleisessa korttelissa, järjestettiin 1980-luvun puolivälissä Museoviraston, Pohjois-Pohjanmaan maakuntamuseon ja Oulun yliopiston yhteistyönä Oulun ensimmäiset varsinaiset kaupunkiarkeologiset pelastuskaivaukset¹. Kaivauksin tutkittiin 1600- ja 1700-lukujen oululaisia rakennejäänöksiä, muun muassa neljä kivistä kylmämuurattua kellaria, kolme hirsikehikollista kaivoa ja rakennuksiin liittyviä seinä- ja lattiarakenteita. (Mäki vuoti 1991a; 1991b; 2005.) Vuonna 1991 julkaistussa tutkimuksia käsittelevässä artikkelissa arvioitiin myös kaupungin muiden alueiden vanhojen kulttuurikerrosten todennäköistä säilyneisyyttä: ”Oulussa nimenomaan tuomiokirkon ympäristö, Franzenin puiston alue, on lähes ainoita alueita, jossa on mielekästä enää toteuttaa kaupunkiarkeologisia tutkimuksia. Muualla kaupungin alueella on rakennustoiminta tuhonnut lähes tyystin vanhat kulttuurikerrokset, joten tutkimuksen tekeminen näillä alueilla ei ole mielekästä.”. (Mäki vuoti 1991b: 24.)

1980-luvun puolivälin kaivaustutkimuksia ja artikkelin kirjoittamista seuranneiden 20 vuoden aikana todellisuus oululaisten kaupunkiarkeologisten kulttuurikerrosten säilyneisyydestä on osoittautunut tuolloin kirjoitettuja lauseita huomattavan paljon rikkaammaksi. Se näkyy erityisesti 2000-luvulla toteutettujen kenttätutkimusten määrässä ja esiin kaivetussa runsaassa arkeologisessa materiaalissa, jonka avulla voidaan tutkia kaupungin 1600–1800-lukujen kaupunkirakennetta ja asukkaiden arkista elämää. 1990-luvun kaupunkiarkeologista tutkimusta Oulussa, kuten yleisesti ottaen koko Suomessa, kuvaa satunnaisuus, vähäisyys ja yksittäisiin kohteisiin keskittyminen. Kohteina olivat kaksi sisäpiha-alueita, joiden tutkimus liittyi rakennushankkeisiin (Sarkkinen 1995; Kehusmaa 1997). 2000-luku puolestaan näyttäytyy Oulun tutkimusmäärässä räjähdysmäisenä kasvuna. Vuosien 2000 ja 2009 välillä Oulussa toteutettiin noin 40 puhtaasti kaupunkiarkeologiaan luokiteltavaa kenttätutkimustaⁱⁱ (Muinaisjäännösten hankerekisteri, www.museoverkko.fi). Perusparannustyöt ja uudisrakentaminen katualueilla, sisäpihoilla ja julkisten rakennusten ympärillä ovat tuottaneet runsaasti töitä oululaisille arkeologeille. Oulun lisäksi erityisesti Helsingissä kenttätutkimustoiminta on ollut vilkasta 2000-luvulla. Molemmissa kaupungeissa kaupunkiarkeologiaa on tehty pääasiassa valvonnoin ja koekaivauksin. Valvontojen määrä on Oulun kaikista tutkimuksista noin puolet. Pelastuskaivauksia toteutettiin yhteensä kolmessa eri kohteessa ja tutkimukset eri vaiheeseen jakautuivat usealle vuodelle.

Kaupunkikerrostumien tutkimus tuonut päivänvaloon runsaasti esineistöä

Oulussa 2000-luvulla karttuneen arkeologisen esinemateriaalin ja dokumentoidun tiedon määrän voidaan sanoa kasvaneen valtaiseksi. Yksittäisistä kohteista esiin kaivettujen esineiden lukumäärä vaihtelee erityisesti orgaanisista materiaaleista valmistettujen löytöjen osalta. Viime vuosina on tutkittu kohteita, joiden maa-aineksella on ollut erinomaiset orgaanista ainesta säilyttävät ominaisuudet, minkä vuoksi konservointia vaativia löytöjä yhtä tutkimuspaikkaa kohden on runsaammin kuin mitä hankkeiden

Kuva 1. Virastotalon tontilla tutkitun palaneen parituparakennuksen länsiosia. Rakennuksen sisäosien maa-aines koostui lähes pääosin palossa tuhoutuneista piiposliinistöistä.

Kuva: Juha-Pekka Joonas, Museovirasto.

Bild 1: Västra delen av den undersökta nedbrunna parhusbyggnaden som stod på ämbetshusets tomt. Jordmaterialet i byggnadens inre delar bestod nästan helt av kärll av kiselporslin som förstördes i branden. Foto: Juha-Pekka Joonas, Museiverket.

budjeteissa on osattu etukäteen arvioida. Esiin kaivettu puu-, nahka- ja metalliesineistö on tuottanut paljon työtä Oulun yliopiston Arkeologian laboratorion konservattorille. Kenttätutkimuksissa on törmätty myös laajoihin konteksteihin, jotka ovat sisältäneet runsaasti konservointia vaatimatonta esinemateriaalia. Esimerkiksi niin sanotulla Virastotalon tontilla tutkittiin vuosina 2006 ja 2007 tulipalossa tuhoutunutta parituvan pohjaa, jonka sisäpuolelta kaivettiin esille yli 300 kiloa palaneita englantilaisia piiposliinisiä teekuppeja, vateja ja lautasia 1800-luvun alusta (kuvat 1 ja 2) (Kallio 2007; Oikarinen 2008; Kallio-Seppä et al. 2009: 309–310). Suurin osa esineistöä on viime vuosina ollut deponoituna Oulun yliopiston Arkeologian laboratorion tiloihin, missä esineistö palvelee opiskelijoita ja tutkijoita tutkimusmateriaalina.

Kokonaisuutena arvioituna kaupunkiarkeologiset kenttätutkimukset ovat muutaman vuosikymmenen aikana paljastaneet paloja uuden ajan alussa perustetun kaupungin eri puolilta: jäännöksiä kaupungin niin sanotusta ytimeä, mutta myös rakenteita kaupungin

Kuva 2. Piiposliiniastioiden paloja. Kuva: Risto Nurmi.
Bild 2. Bitar av kärl av kiselporslin. Foto: Risto Nurmi.

laitamilta, kaupunkia ympäröineiden peltoalueiden läheisyydestä (kuva 3). Dokumentoidut rakenteet ovat sijainneet kaupungin korttelialueilla edustaen kaupunkilaisten yksityistä tilaa. Myös runsaasti julkisen tilan ja infrastruktuurin elementtejä, kuten puisia katupäällysteitä ja viemäriputkia on tullut esiin kaivettaessa nykyisiä katualueita ja kaupungin läpi kulkevan ojan reunamia. Kenttätutkimusten löydöksissä korostuu selvästi kaupungin vesiperäisyys, mikä näkyy paikoin paksuina puuroskamaasta koostuvina kosteikkojen ja lampien täyttökerroksina. Täyttömateriaalina on käytetty yleisesti myös vankempaa puuta.

Nuorempien kaupunkien inventoinnit ja kaupunkiarkeologinen arvostus

1990-luvun lopussa Aki Pihlman kirjoitti 1970-luvun arkeologian olleen mitä suurimmassa määrin esihistoriaan ja historiallisiin monumentaalirakennuksiin, kuten kirkkoihin ja linnoihin, painottuvaa tutkimusta. Tuolloin muiden historiallisten kohteiden parissa työskentely nähtiin ”sangen epäilyttävänä”, eli tutkimusintressit olivat selkeästi vanhem-

Kuva 3. 1700–1900-lukujen kulttuurikerroksia Oulun Asemakadulta kesällä 2008.
Kuva: Titta Kallio-Seppä, Museovirasto.
Bild 3. Kulturlager från 1700–1900-talen på Asemakatu i Uleåborg sommaren 2008.
Foto: Titta Kallio-Seppä, Museiverket.

missä kohteissa kuin muutaman sata vuotta vanhoissa kaupunkikerrostumissa. (Vrt. Pihlman 1999: 40–41.) Tänä päivänä kaupunkiarkeologinen tutkimus on vakiinnuttanut asemansa Suomessa. 2000-luvun kuluessa kaupunkiarkeologisten kenttätutkimusten määrä keskiaikaisissa ja uuden ajan alun kaupungeissa on kasvanut merkittävästi. Uuden ajan alussa perustettujen kaupunkien lisääntyneen kenttätutkimustoiminnan myötä voidaan sanoa 1600–1800-lukujen kulttuurikerrosten ja rakennejäännösten tutkimuksen nousseen keskiajan kaupunkikerrosten tutkimuksen rinnalle.

Tutkimustoiminnan kasvua useassa uuden ajan alussa perustetussa kaupungissa selittää omalta osaltaan kohteiden muinaisjäännösstatuksen vahvistuminen. Museoviraston rakennushistorian osaston vuosina 2000–2003 toteuttamassa Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkien kaupunkiarkeologisessa inventointiprojektissa selvitettiin alueet, jotka ovat muinaismuistolain rauhoittamia.ⁱⁱⁱ Inventointien valmistumisen jälkeen kaupunkiarkeologisten kenttätutkimusten tarvetta ja toisaalta kohteiden suojelua on pysytty paremmin perustelevaan ja kohdentamaan sekä sovittamaan yhteen rakentamisen ja kaavoituksen kanssa (Niukkanen 2004: 35).

Inventoitujen kohteiden tuomaa tietoa on hyödynnetty eri kaupungeissa eri tavalla. Joissakin kaupungeissa kaupunkiarkeologista toimintaa ei edelleenkaan ole, toisten kaupunkien, kuten esimerkiksi Oulun, toimiessa esimerkkinä vilkkaasta kaupunkiarkeologisesta koe-, pelastuskaivaus- ja valvontatoiminnasta. Oulun kaupunkiarkeologinen inventointi suoritettiin vuonna 2002 (Ikonen & Mökkönen 2002), minkä jälkeen kenttätutkimustoiminta kaupungissa on ollut erityisen vilkasta. Kaupunkialueiden runsaan kaivutoiminnan vuoksi vuonna 2007 inventoinnista tehtiin päivitys, jonka tarkoituksena oli tarjota ajantasainen näkemys kaupungissa vielä todennäköisesti säilyneistä 1600- ja 1700-lukujen kulttuurikerroksista (Kallio-Seppä 2007).

Inventointien toteuttaminen ei kuitenkaan yksin riitä takaamaan sitä, että muinaismuistolain pykälät otettaisiin aina automaattisesti huomioon rakentamistoiminnan eri vaiheissa. Oulussa lain tulkinta ja suojelumerkintöjen huomiotta jättäminen ovat aiheuttaneet ongelmia esimerkiksi vuosien 2009 ja 2010 aikana.^{iv} Eri tahojen yhteistyötä on pyritty parantamaan, jotta ongelmilta välttyttäisiin tulevaisuudessa. Oulussa on käyty vuonna 2010 keskustelua kaupungin rakennussuojelutyöryhmän, Oulun yliopiston arkeologien ja historian alan yhdistysten kesken muun muassa erilaisista kaupunkiarkeologiaan liittyvistä käytännöistä. Historiaseurojen aloitteesta on esimerkiksi esitetty, että rakennusluvan hakuprosessia ja rakennuslupalomaketta muutetaan kulttuuriarvoja ja sm-merkintöjä paremmin huomioon ottaviksi. Oululaisten kaavoitusasioista vastaavien virkamiesten kanssa käydyissä keskusteluissa on noussut myös esille, kuinka tärkeänä pidetään, että inventointiraportit ovat helposti saatavissa kaupungin verkkosivuilla. Esillä oleva raportti on helpompi muistaa ja hankalampi sivuuttaa rakennus- ja kaavahankkeita suunniteltaessa.

Tutkimuslähtökohtaisten kaivausten vähäinen määrä – pelastuskaivauksista tutkimuskaivauksiin?

Viimeisen parin vuosikymmenen aikaista valtakunnallista kaupunkiarkeologista erityisesti 1600- ja 1700-lukujen kerrostumiin kohdistunutta tutkimusta leimaa eräs huolestuttava seikka. Kenttätutkimukset ovat perustuneet, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta, lähes kokonaan pelastuskaivaustarpeelle. Varsinaisten tutkimuskaivausten osuus kaupunkiarkeologisista tutkimuksista on erittäin vähäinen. Tieteellisten tutkimuskysymysten pohjalta kohdennetusti, arkeologien tarpeista ja intresseistä lähtevä tutkimustoiminta olisi erittäin tärkeää kokonaisuuksien paremman hahmottamisen vuoksi. Esimerkiksi Oulun tapauksessa runsas määrä valvontoja ja pelastuskaivauksia aiheuttaa tutkimusaineiston sirpaleistumista. Arkeologi ei pääse itse täysin vaikuttamaan siihen mistä kaivetaan, vaan määräykset kaivutyölle tulevat pitkälti erilaisten rakennusprojektien tarpeiden kautta (kuva 4).

Tutkimusmenetelmien valinnalla ja tutkimusten laajuudella vaikutetaan suuresti kenttätutkimustoimintaan, sen tuottaman tiedon laatuun ja aineiston käytettävyyteen laajempia jatkotutkimuskysymyksiä ajatellen. Tutkimuksellisesti kiinnostavilla alueilla, joissa tiedetään olevan koskemattomia kulttuurikerroksia ja jotka ovat varmuudella

Kuva 4. Oulun Lyseon lukion sisäpihalla tehtiin koekaivauksia keväällä 2007 Museoviraston ja Lyseon lukion yhteistyönä suunnitellun sadevesiviemäröinnin vuoksi. Viemäröintiä ei ole kohteeseen vielä toteutettu, koska alueen arkeologinen tutkiminen maksaisi enemmän kuin itse kunnallisteknisten töiden toteuttaminen. Kuva: Minna Lehtola, Museovirasto.

Bild 4. På innergården av gymnasiet Oulun Lyseon lukio genomfördes provutgrävningar under våren år 2007 på grund av dräneringen av regnvatten som planerades i samarbete mellan Museiverket och Lyseon lukio. Dräneringen har ännu inte genomförts på lokal eftersom de arkeologiska undersökningarna i området skulle kosta mer än de egentliga kommunaltekniska arbetena. Foto: Minna Lehtola, Museiverket.

tulevaisuuden rakennustoiminnan kohteita, tulisi harkita tutkimuslähtökohtaisia kaivauksia jo hyvissä ajoin ennen pelastuskaivaustarpeen ajankohtaistumista. Tämä on tietenkin ihannetilanne, jota on hankala käytännössä toteuttaa. Tutkimuskaivausten toteuttaminen vaatii paitsi valtavasti ulkopuolista rahoitusta, myös jonkun henkilön omakohtaisen tutkimusintressin. Oulussa ja esimerkiksi Torniossa tutkimuskaivauksia on muutamissa kohteissa tehty Oulun yliopiston Arkeologian oppiaineen opetuskaivauksina. Suomeen tarvittaisiin kuitenkin lisää laajoja, monivuotisia kaupunkiarkeologisia tutkimusprojekteja, joiden tutkimuspaikka valikoituisi puhtaasti tutkimuskysymysten ja -intressien pohjalta. Tutkimuskaivaukset mahdollistaisivat kohteen pelastuskaivauksia kattavamman, perusteellisemmän ja tarkemmin dokumentoidun tutkimisen.

Olipa kerran – Oulun kulttuurikerrosten tulevaisuus

Oulun valtakunnallisestikin erittäin vilkas kenttätutkimustoiminta on tuonut runsaasti materiaalia tutkimuksen hyödynnettäväksi. Vuonna 2005 julkaistiin kirja *Historiaa kaupungin alla – Kaupunkiarkeologisia tutkimuksia* Oulussa, johon koottiin yksiin kansiin alustavia tutkimustuloksia eri tonteilla tehdyistä kenttätutkimuksista (Kallio & Lipponen 2005). Parhaillaan laajempaa teoreettisiin kysymyksiin pohjautuvaa tutkimusta kaivetusta aineistosta tehdään aktiivisesti Oulun yliopistossa, jossa 2000-luvun aikana on paneuduttu kaupunkiarkeologiseen tutkimukseen erityisesti pohjoisten kaupunkiemme, Tornion ja Oulun aineiston pohjalta (esim. Ylimaunu 2007; Puputti 2009). Rahoitusta saadaan tällä hetkellä Emil Aaltosen säätiöltä ja Suomen Akatemialta kahteen FT Timo Ylimaunun johtamaan projektiin, jotka ajoittuvat vuosiin 2009–2012. Projekteissa tutkitaan pohjoisen kaupunkieja, erilaisia kaupungeissa esiintyviä mentaalisia ja konkreettisia rajoja sekä materiaalista kulttuuria 1600-luvulta nykypäivään.

Liki koko 2000-luvun kestäneen vuosittaisen aktiivisen kenttätutkimustoiminnan jälkeen 2010-luvulle tultaessa arkeologien taholta jo kyseenalaistettiin, voiko sama kaivutahti jatkua vielä pitkään. Marraskuussa 2010 Oulun kaupunginkirjastossa pidetyssä *Olipa kerran – Kaupunkiarkeologiaa Oulussa 2010* -seminaarissa kuitenkin todettiin, että Oulun vanhat säilyneet ja vielä kaivamattomat kaupunkikerrostumat alkavat lähitulevaisuudessa käydä todella vähiin. Kaupunginarkkitehti Jari Heikkilän mukaan kaupungin keskustaa tullaan lähivuosina rakentamaan entistä tiiviimmäksi. Runsaasti tutkimuspainetta tulee kohdistumaan juuri Oulun kaupunkiarkeologisen inventoinnin päivityksessä määritellyille 1. ja 2. luokan^v vielä tutkimattomille kohteille. Pian voidaan Oulussa olla arkeologian tavoitteiden, eli suojelun ja tutkimuksen tasapainon löytämisen, kannalta tilanteessa, jossa joudumme toteamaan Oulun kaupunkikerrostumien todellakin ”olleen kerran”.

Painamattomat lähteet

Ikonen, Tiia & Mökkönen, Teemu 2002. Oulu–Uleåborg. Kaupunkiarkeologinen inventointi. Museoviraston rakennushistorian osaston arkistossa.

Kallio, Titta 2007. Oulu Virastotalo I/7/4. Kaupunkiarkeologinen pelastuskaivaus 3.7.–28.7. 2006. Museoviraston rakennushistorian osaston arkistossa.

Kallio-Seppä, Titta 2007. Oulu–Uleåborg. Kaupunkiarkeologisen inventoinnin päivitys. Museoviraston rakennushistorian osaston arkistossa.

Kehusmaa, Aimo 1997. Oulu, Aleksanterinkatu 8:n kaivaukset 1997. Pohjois-Pohjanmaan museon arkistossa.

Kehusmaa, Aimo 1980. Muistio: Kaivaukset Oulun Linnansaarella 1980. Pohjois-Pohjanmaan museon arkistossa.

Kehusmaa, Aimo 1982. Oulu, Linnansaari 1982. Linnansaaren kellarin ja ”pihan” kaivaus 31.5.–24.6.1982. Pohjois-Pohjanmaan museon arkistossa.

Oikarinen, Teija 2008. Oulu Virastotalo I/7/4 (VIRTA-07). Kaupunkiarkeologinen pelastuskaivaus 12.4.–25.5.2007. Museoviraston rakennushistorian osaston arkistossa.

Sarkkinen, Mika 1995. Oulu, vanhan kauppahotellin tontin kaivaus lokakuussa 1994 (KH-94). Kaupunkiarkeologinen tutkimus. Pohjois-Pohjanmaan museon arkistossa.

Tanska, Terhi 2010. Oulu, Torikatu 12. Konekaivuun kaupunkiarkeologinen valvonta 9.–17.11.2009. Museoviraston rakennushistorian osaston arkistossa.

Kirjallisuus

Hyttinen, Marika; Kallio-Seppä, Titta & Oikarinen, Teija 2008. Konekaivun valvonnan erityiskysymyksiä ja haasteita – esimerkkinä Oulu. SKAS 1/2008, 25–31.

Kallio, Titta & Lipponen, Sanna (toim.) 2005. Historiaa kaupungin alla. Kaupunkiarkeologisia tutkimuksia Oulussa. Pohjois-Pohjanmaan museon julkaisuja 16. Oulu.

Kallio, Titta & Lipponen, Sanna 2006. Konekaivun valvonta ja sen dokumentoinnin monet käytännöt. Muinaistutkija 3/2006, 49–56.

Kallio, Titta & Lipponen, Sanna 2007. Kaupunkiarkeologiset kenttätyöt Suomessa ja erityisesti Oulussa. Seppälä, Sirkka-Liisa & Mökkönen, Teemu (toim.) Arkeologipäivät 2006 – Arkeologi(a) ja media: mikä on muinaisjäännös?. Hamina, 76–83.

Kallio-Seppä, Titta; Ylimaunu, Timo; Kuokkanen, Tiina & Nurmi, Risto 2009. Rajan ja tilan muutokset Pohjois-Suomessa vuoden 1809 jälkeen. *Faravid* 33/2009. Tornio, 297–320.

Lilius, Henrik 1985. *Suomalainen puukaupunki*. Rungsted, Nyborg cop.

Lipponen, Sanna 2009. Rikottiinko muinaismuistolakia Oulussa? *Muinaistutkija* 4/2009, 65–66.

Mäkivuoti, Markku 1991a. Oulun yliopiston arkeologisista tutkimuksista 1980-luvulla, *Arkeologia Suomessa – Arkeologi i Finland 1986–1987*. Vammala, 35–45.

Mäkivuoti, Markku 1991b. Oulun NMKY:n korttelin kaupunkiarkeologinen tutkimus. *Faravid* 14/90. Jyväskylä, 23–44.

Mäkivuoti, Markku 2005. NMKY:n tontin pelastuskaivaukset. Rakennus- ja kellarijäänteitä tuomiokirkon kupeesta. Kallio, Titta & Lipponen, Sanna (toim.), *Historiaa kaupungin alla. Kaupunkiarkeologisia tutkimuksia Oulussa*. Pohjois-Pohjanmaan museon julkaisuja 16. Oulu, 84–90.

Niukkanen, Marianna 2004. Kaupungit muinaisjäänöksinä. *Kaupunkiarkeologia Suomessa*. Museoviraston Rakennushistorian osaston julkaisuja 25. Helsinki.

Pihlman, Aki 1999. Kaupunkiarkeologisista pelastuskaivauksista. *Muinaistutkija* 2/1999, 40–42.

Puputti, A.-K. 2009. *Living with Animals. A zooarchaeological study of urban human-animal relationships in early modern Tornio, 1621–1800*. Väitöskirja, Oulun yliopisto. Oulu.

Vaaskivi T. 1943. *Historiallista Oulua. Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliiton vuosikirja 1941–43 VIII*. Oulu, 61–69.

Virkkunen, A. H. 1953. *Oulun kaupungin historia 1, 1610–1721*. Oulu.

Ylimaunu, T. 2007. Aittakylästä kaupungiksi – arkeologinen tutkimus Tornion kaupungistumisesta 18. vuosisadan loppuun mennessä. *Studia Archaeologica Septentrionalia* 4. Rovaniemi.

Internetlähteet

Muinaisjäänösten hankerekisteri, www.museoverkko.fi

www.nba.fi/fi/kaupunkiarkeologia

Stadsarkeologisk fältundersökning i Uleåborg under tre decennier

Artikeln behandlar den stadsarkeologiska fältundersökningsverksamheten i Uleåborg under 1980–2000-talen. Antalet stadsarkeologiska fältundersökningar har ökat betydligt i Uleåborg, såsom också på riksnivån i de städer som härstammar från Vasa- och stormaktstiden, jämfört med verksamheten under 1980- och 1990-talen, då det bara genomfördes några få utgrävningar i staden. Särskilt i och med nybyggnaden och reparationsbyggnaden under 2000-talet har också arkeologernas arbetsmängd ökat. Detta kan ses i Uleåborg som ett stort antal provutgrävningar och övervakningar. I och med fältundersökningarna har det arkeologiska materialet i Uleåborg ökat oerhört mycket och det används aktivt som källmaterial för den forskningsverksamhet som bedrivs vid Uleåborgs universitet. Fältundersökningsverksamheten förväntas inte minska i volym i Uleåborg, eftersom man kommer att utveckla stadscentrumet och bygga det tätare under kommande år. Den kommande byggnadsverksamheten hotar att helt förstöra de områden som fortfarande finns i staden och som skulle kräva arkeologiska undersökningar. I den stadsarkeologiska inventeringen klassificerades dessa områden i klasserna 1 och 2.

ⁱNMKY:n tontin kaivauksia aiemmin oli 1980-luvun alussa tutkittu kaupungin edustalla sijainneella Linnansaarella Oulun linnaan liittyviä kerroksia ja rakenteita (Kehusmaa 1980; 1982).

ⁱⁱLukuun ei ole laskettu mukaan Linnansaarella, kirkon alueella ja kaupungin edustalla sijainneessa Pikisaarella tehtyjä kenttätutkimuksia, jotka luetaan Museoviraston hankerekisterissä kuuluvaksi muihin kuin kaupunkitutkimuksen luokitukseen.

ⁱⁱⁱTeemu Mökkönen suoritti inventoinnit vuosina 2000–2003 Haminan, Helsingin, Hämeenlinnan, Kajaanin, Kokkolan, Kristiinankaupungin, Lappeenrannan, Oulun, Pietarsaaren, Porin, Raahen, Savonlinnan, Tammisaaren, Tornion ja Uudenkaupungin osalta. Päivi Hakanpää on puolestaan tehnyt vuosina 2007–2009 inventoinnit Kotkansaari–Ruotsinsalmen Linnoituskaupungista, Porvoosta, Raumasta ja vanhasta Vaasasta. Oulun kaupungista on myös runsaan kaivutoiminnan vuoksi tehty päivitys vuonna 2007. (www.nba.fi/fi/kaupunkiarkeologia)

^{iv}Vuoden 2009 ongelmat liittyivät Torikatu 12 tontin rakennustöihin, joissa rakennuslupavaiheessa ei huomioitunutontin sm-merkintää (ks. esim. Lipponen 2009; Tanska 2010). Kesän 2010 pelastuskaivaustutkimusten yhteydessä keskusteltiin paikallislehden sivuilla muun muassa muinaismuistolaista ja sen määrittelemistä kaivausten kustannusvastuusta.

^vKaupunkiarkeologisissa inventoinneissa isoavihaa vanhempien kaupunkialueiden tontit on jaoteltu tutkimuksellisen ja suojellisuuden merkittävyyden mukaan kolmeen luokkaan. 1. luokan kohteella tarkoitetaan erittäin todennäköisesti säilyneitä ja/tai tutkimuksellisesti erityisen kiinnostavia alueita. 2. luokan kohteilla tarkoitetaan luultavasti säilyneitä ja/tai tutkimuksellisesti mielenkiintoisia alueita. (esim. Kallio-Seppä 2007: 5.)

KAIVAUKSET 2007

ENO SAUNALAHTI

Kivikautisen asuinpaikan koekaihaus
Pk 433101 Ukkola
p = 6986795, i = 3657760, z = 98–102
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FL Petro Pesonen

Saunalahden kivikautisella asuinpaikalla tehtiin kaivaus-tutkimuksia UPM-Kymmenen omistamalla tontilla, koska yhtiön omistamalle vanhalle huvilatontille ei voinut viedä vesi- ja viemäriinjaa muuten kuin muinaisjäännöksen halki. Pienimmän vaurion muinaisjäännökselle arvioitiin koituvan siitä, jos linjaus kaivetaan ja upotetaan huvilalle johtavan metsätien kohdalle. Kaivaukset kohdistettiin siten kokonaan tälle tiealueelle.

Tutkittavalle alueelle kaivettiin kolme tasokaivausaluetta, yhteenlasketulta pinta-alaltaan 48 neliometriä. Alueilla 1 ja 3 havaittiin jonkin verran likamaata ja niiden yhteydessä olevia löytökeskittymiä. Vain alueella 1 likamaa-alueet jatkuivat paikoin jopa 60 cm:n syvyydelle maan pinnasta. Tällä alueella myös löytöjä oli selvästi eniten. Kaivauslöydöt koostuvat yhdestä kivilajiesineen katkelmasta, kvartsiesineistä ja -iskoksista ja palaneesta luusta. Kaivausalueiden lisäksi tutkittavalle tiealueelle kaivettiin lapionpistoja, joista kävi ilmi, ettei vesi- ja viemäriinjan alle ole jäämässä merkittäviä muinaisjäännöskerrostumia.

Löydöt: KM 36720:1–149
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: 48 m²
Kenttätyöaika: 25.–29.6.2007
Tutkimuskustannukset: UPM-Kymmene Oyj
Tutkimusraportti: Petro Pesonen 12.2.2008 Museoviraston arkistossa.

ESPOO ESPOONKARTANO HOLKEN

Mahdollisen kyläntonttialueen koekaihaus
Pk 203212 Espoo
p = 6679030, i = 3366347, z = 5–24
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennus-kulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FT Georg Haggrén

Espeenkartanon koillispuoliselle Holkenin alueelle suunnitellaan asuinalueen kaavoittamista. Koska pidettiin mahdollisena, että Esbobyin keskiaikainen kyläntontti ulottuu ko. alueelle, siellä tehtiin arkeologisia koekaihaus- ja koeojoja. Rinteesen avattiin kaivinkoneella koeojoja. Alueelta löytyi vanha tienpohja sekä resentejä kasvi-huoneiden tms. rakenteita. Keskiaikaiseen kyläntonttiin viittaavia jäännöksiä ei löydetty.

Löydöt: –
Ajoitus: 1900-luku
Tutkitun alueen laajuus: 112 m²
Kenttätyöaika: 21.–25.5.2007
Tutkimuskustannukset: Pohjolan Kiinteistökehitys Oy
Tutkimusraportti: Georg Haggrén 31.3.2008 Museoviraston arkistossa, kopio Espoon kaupunginmuseossa.

ESPOO KARVASMÄKI (KARVASBACKA) GLIMS/ERS

Kaivutöiden arkeologinen valvonta
Pk 203212 Espoo
p = 6681012, i = 3371884
Espoon kaupunginmuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Ulrika Rosendahl

Enon Saunalahdessa vesi- ja viemäriinjia oli pakko vetää kivikautisen asuinpaikan läpi. Kaivauksessa todettiin, että muinaisjännös vaurioituu vähiten kun linja sijoitetaan tielle. Kuva: Petro Pesonen, Museovirasto. Man var tvungen att dra vatten- och avloppslinjen genom en stenåldersboplats i Saunalahti i Eno. Under utgrävningarna konstaterades det att fornlämningen skadas minst om linjen dras under vägen. Foto: Petro Pesonen, Museiverket.

Glimsin talomuseon sähkökaapelitöiden vuoksi jouduttiin tekemään kaivantoja museon pihaan. Kaapelit pyrittiin sijoittamaan vanhoihin linjoihin ja uudet kaivannot tehtiin arkeologin valvonnassa. Glimsin tonttima periytyy keskiajalta, mutta 1800-lukua vanhempia kulttuurikerroksia tai esineistöä ei havaittu.

Löydöt: –
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 30 m²
Kenttätöaika: 2.–5.7.2007
Tutkimuskustannukset: Espoon kaupunginmuseo
Tutkimusraportti: Ulrika Rosendahl 27.8.2007 Espoon kaupunginmuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

ESPOO KAUCLAHTI BISA

Kylätontin koekaivaus
Pk 203212 Espoo
p = 6677866, i = 3367043, z = 15
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: HuK Heini Hämäläinen (FM V.-P. Suhosen ohjauksessa)

Espoon Kaukalahden Bisan kylätontilla tehtiin koekaivauksia alueen kaavoitus suunnitelmien vuoksi. Kyseessä on vuosina 2000 ja 2005 inventoitu kylätontti, joka on

arvioitu keskiaikaiseksi. Tutkimusalueeseen kuului Bisan tilan pihapiiriä sekä eteläkaakkoon laskevaa rinteitä. Koekaivauksissa tutkimusalueen itäosasta rinteestä paikannettiin rakennus, jonka sisäpuolen kerrostumista saatiin esineistöä 1500–1700-luvuilta. Tutkimusalueen länsiosassa sijaitsee Kaukalahden Gestersin tilan 1600- tai 1700-luvulla autioitunut tontti, joka kaipaisi lisätutkimuksia. Osa alueesta voidaan vapauttaa rakentamiselle. Tontilla on hyvä tutkimuspotentiaali ja jatkotutkimusta suositellaan etenkin, kun Kaukalahden synty on ajoitettu 1200–1300-luvuille.

Löydöt: KM 2007120:1–32
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 50 m², tutkimusala 7300 m²
Kenttätöaika: 13.–17.8.2007
Tutkimuskustannukset: maanomistaja ja YIT Rakennus Oy
Tutkimusraportti: Heini Hämäläinen 5.11.2007 Museoviraston arkistossa, kopio Espoon kaupunginmuseossa.

ESPOO KERSANTINPUISTO (ALBERGA)

Puiston koekaivaus
Pk 203403 Tapiola
p = 6680159, i = 3379235
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Veli-Pekka Suhonen

Albergan kartanon terrassipuiston luona jouduttiin suorittamaan arkeologisia koekaivauksia, koska kaistale puiston länsireunasta oli jäämässä Kehä I:n laajennuksen alle ja koska vanhan puistokäytävän kohdalle oli suunnitella kevyen liikenteen väylä. Tutkimukset kohdistuivat puistokäytävän ohella yhteen rakennuksen pohjaan ja puistoon mahdollisesti liittyvään lampeen.

Tuhoutumaan tulevan rakennuksen tutkimuksissa paljastui noin 8 x 10 metriä laaja rakennuksen pohja, jonka sisäpuolella oli 2 x 2 metriä laaja uunin pohja. Löytöaineisto, punasavikeramiikka, fajanssi, posliini ja raha, ajoittui 1800- ja 1900-luvuille.

Puistoon liittyväksi kalalammikoksi arvelun lammen reunalle tehdystä koekuopasta ei paljastunut rakenteita. Sen sijaan löydettiin runsaasti resentiä jätetavaraa.

Terassipuistoon tehdyillä koeojilla selvitettiin ylimmän puistokäytävän alkuperäinen leveys, rakenteet ja kerrostumien paksuus. Puistokäytävät näkyivät koeojien kohdalla pelkkänä vaalean- ja tummanruskeana hienona hiekkana. Merkkejä puistokäytäviin kuuluneista pohja- tai reunarakenteista ei havaittu. Puiston koeojista otettiin useita makrofossiilinäytteitä. Näytteistä löytyi ainoastaan jauhosavikan siemeniä, sienirihmastoja ja puuhiiltä.

Löydöt: KM 2008008:1–59
Ajoitus: 1700-luku (keskiaika?) – nykyaika
Tutkitun alueen laajuus: 105,9 m²
Kenttätöaika: 20.–31.8.2007
Tutkimuskustannukset: Uudenmaan tiepiiri ja Espoon kaupunki
Tutkimusraportti: V.-P. Suhonen 28.3.2008 Museoviraston arkistossa.

ESPOO MANKKI (MANKBY)

Keskiaikaisen kylän tarkkuusinventointi ja koekaivaus
Pk 203212 Espoo
p = 6677959–6678171, i = 3365861–3365951, z = 10–30
Espoon kaupunginmuseo ja Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FT Georg Haggrén

Espoon Mankby oli suurehko keskiaikainen kylä, jonka asukkaat joutuivat vuonna 1556 väistymään kylän maille perustetun Espoon kuninkaankartanon tieltä. Mankbyssä oli keskiajalla ollut kahdeksan taloa. Sen kylätontti autioitui kokonaan 1500-luvun jälkipuolella ja jopa tonttimaan sijainti unohtui vuosisatojen kuluessa. Se löytyi uudelleen vasta Espoonkartanon alueen arkeologisessa inventoinnissa keväällä 2004.

Espoon 550-vuotisjuhluvoiteen liittyen Mankbyssä järjestetään laajat tutkimuskaivaukset kesällä 2008. Niiden suunnittelua varten kylätontin alueella tehtiin huhti–toukokuussa 2007 muinaisjännösten kartoitus- ja mittausdokumentointi sekä arkeologinen koekaivaus. Koekaivauksissa avattiin seitsemän pientä kaivausaluetta (alueet 1–7), joiden koko vaihteli 2 ja 15 neliömetrin välillä.

Koekaivauksissa varmistui, ettei alueella ole merkkejä intensiivisestä uuden ajan maankäytöstä vaan maastossa näkyvät rakennusten perustukset ajoittuvat lähinnä 1400–1500-luvulle. Kylätontilla erottuu 15 rakennuksen perustukset, kellarikuoppia, viisi-kuusi tieuraa sekä viljelyyn ja tontinraivaukseen liittyviä maankäyttörajoja. Nämä muinaisjännökset muodostavat yhdessä poikkeuksellisen hyvin säilyneen keskiaikaisen kylätontin. Kaivauksilta löytyneen esineistön määrä on niukka. Asuinpaikkaan liittyvät ajoitettavat löydöt ovat lähinnä Mankbyn talon-poikaiskylän viimeisiltä ajoilta eli 1400–1500-luvuilta. Löytöjen joukossa on myös varhaismetallikautiseen asutusvaiheeseen liittyvää keramiikkaa.

Löydöt: KM 2007053:1–428
Ajoitus: varhaismetallikausi – 1500-luku jKr.
Tutkitun alueen laajuus: 2500 m²
Kenttätöaika: 23.4.–31.5.2007
Tutkimuskustannukset: Espoon kaupunginmuseo ja Helsingin yliopisto
Tutkimusraportti: Georg Haggrén 27.3.2008 Museoviraston arkistossa.

ESPOO NUPURI (NUPURBÖLE)

Kylätontin koekaivaus
Pk 204110 Nuuksi
p = 6683171, i = 3366786
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Veli-Pekka Suhonen

Espoon Nupurbölen keskiaikaisen kylän tonttimaan pohjoislaidalla suoritettiin vuoden 2007 elokuussa koekaivauksia paikalle kaavoitetun uuden asuinalueen vuoksi. Päämääränä oli selvittää, oliko tontilla jäljellä laajempia ja tarkempia arkeologisia tutkimuksia vaativia vanhoja rakenteita tai kulttuurikerroksia.

Kaivausalue sijaitsi Nupurinkartanon päärakennuksen pohjoispuolisella loivalla rinteellä, käytössä olevan golfkentän luona. Tutkimusalueelle avattiin 44 neliömetrin laajuinen koejaristikko ja kaksi erillistä koekuoppaa (2 m²). Koekaivauksissa ei havaittu mitään merkkejä keskiaikaisesta tai uuden ajan asutuksesta.

Löydöt: –
Ajoitus: 1400-luku?; nykyaika
Tutkitun alueen laajuus: 44 m²
Kenttätöaika: 6.–9.8.2007
Tutkimuskustannukset: Lomayhtymä Ry
Tutkimusraportti: V.-P. Suhonen 7.2.2008 Museoviraston arkistossa.

HANKO HANGONKYLÄ LAPSEN PUISTO

Keskiaikaisen kylätontin koekaivaus
Pk 201108 Hanko
p = 6643250, i = 3272750

Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FT Georg Haggrén

Hangon kylän alueella on vuodesta 2003 alkaen tehty arkeologisia tutkimuksia, joiden tarkoituksena on ollut selvittää alueen asutus- ja elinkeinohistoriaa rautakaudella ja keskiajalla. Kesäkuussa 2007 kaivauksissa tonttimaalle avattiin kolme kaivausaluetta, joiden avulla pyrittiin selvittämään kolmen maanpinnalle erottuvan kivirakenteen ajoitusta ja rakennetta. Rakenteista kaksi osoittautui keskiaikaisiksi tai 1500-luvulle ajoittuviksi tulisijanperustuksiksi. Tämä varmisti, että paikalla on ollut keskiaikainen kylätontti. Kolmas kivirakenne osoittautui puolestaan röykkiöksi, luultavasti rautakautiseksi hautaröykkiöksi. Myös toisen keskiaikaisen rakennuksen jäänteiden alta paljastui rautakautiseen asuinpaikkaan viittaavia kerroksia. Niiden tutkiminen jouduttiin jättämään kesken.

Hangon Lapsen Puiston tutkimukset vahvistavat käsitystä, että Hangon kylän alueella on Gunnarsängenin ohella muitakin keskiaikaisia asuinpaikkoja. Lapsen Puiston tonttimaan alue on ollut käytössä jo nuoremalla rautakaudella. Paikalla on viitteitä sekä asuinpaikasta että hautaröykkiöstä, mutta havaintojen varmistaminen vaatii lisätutkimuksia.

Löydöt: KM 2007054:1–547 ja 2007045:1–2

Ajoitus: keskiaika

Tutkitun alueen laajuus: 54 m²

Kenttätyöaika: 31.5.–3.7.2007

Tutkimuskustannukset: ei ilmoitettu

Tutkimusraportti: Georg Haggrén ym. 31.3.2008 Museoviraston arkistossa, kopiot Helsingin yliopistossa, Hangon museossa ja Tammisaaren museossa.

HARJAVALTA HIITTENHARJU (LAURILAN HIEKKAKUOPPA)

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Pk 113409 Peipohja

p = 6808510, i = 3239593, z = 39–40

Satakunnan Museo ja Museovirasto

Kaivauksenjohtaja: FM Hanna-Maria Pellinen

Harjavallan Hiittenharjun koekaivaus oli osa Porin työväenopiston kurssia ”Tarinoita tuhannen vuoden takaa”. Kurssilaisille tarjottiin luentosarjan jälkeen mahdollisuutta osallistua opetuskaivausluonteiseen kenttätyöhön.

Harjavallan Hiittenharjun Pyheensillan kulttuurin laajalla asuinpaikka-alueella sijaitseva asuinpaikka F2 on aivan hiekkakuopan reunalla ja siksi tuhoutumisvaarassa. Viikon mittaisissa kaivauksissa tehtiin painanteen eteläreunaan kymmenmetrisellä koeojalla leikkaus, josta voitiin havainnoida stratigrafiaa painanteen kohdalta ja sen ulkopuolelta. Painanteen ympärille sijoitettiin lisäksi kolme koeruuua. Jälkitöissä havaittiin kuitenkin yhden ruuduista osuneen maastossa näkymättömän painanteen seinämän kohdalle. Painanteen sisälle ei kuitenkaan kajottu.

Koeojassa voitiin havaita, että painanteen kohdalla rikastumiskerros oli paksumpi, alkoi syvemmältä ja jatkui

syvemmälle kuin painanteen ulkopuolella. Painanteen kohdalla kerrostuma oli myös voimakkaan punainen ja osin likamaata sisältävä. Selviää reunavaljeja ei koeojan avulla kyetty havaitsemaan ehkä siksi, että koeoja sijaitsi aivan asuinpainanteen eteläpäässä, maastossa näkyvien vallien ulkopuolella.

Kaivauksissa taltioitiin muun muassa Pyheensillan tyyppin liuskenuolenkärki ja pieni hioin, jotka oli yhdessä sijoitettu painanteen länsiseinämän kohdalle. Esineistä ja esineiden katkelmista mainittakoon lisäksi koeojasta löytyneet kaksi hiotun ja kiillotetun kiviesineen palaa, joista ainakin toinen lienee peräisin taltasta. Kvartsiesineitä löytyi useita, luuesineen, mahdollisesti atraimen, fragmentteja kaksi. Pyheensillan keramiikaksi tulkitun keramiikka-aineiston koristelluissa paloissa esiintyi etupäässä soikeita painanteita ja kampaleimoja, näitäkin harvakseltaan. Suurin osa paloista oli koristeettomia.

Löydöt keskittyivät koeojassa asuinpainanteen eteläpähän tai hieman painanteen ulkopuolelle, mahdolliseen ”ovensuuhun”. Inventoinnissa oli aikaisemmin havaittu näillä paikkeilla hiekkakuopan reunan valumahiekassa myös palaneita kiviä. Kyseessä on todennäköisesti ollut asuinpainanteen päässä, mahdollisesti oven edessä sijainnut aktiviteetti-alue liesineen.

Löydöt: KM 36813:1–390

Ajoitus: neoliittinen kivikausi, Pyheensillan vaihe

Tutkitun alueen laajuus: 13 m²

Kenttätyöaika: 11.–16.6.2007

Tutkimuskustannukset: Porin työväenopisto

Tutkimusraportti: Hanna-Maria Pellinen 20.3.2007

Satakunnan museon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

HATTULA MIEROLA KIRKKOTIE 10

Arkeologinen valvonta

Pk 213207 Hattula

p = 6775480, i = 3359228, z = 82,5–84

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö

Kaivauksenjohtaja: FM Esa Mikkola

Tutkimuksissa selvitettiin, koskeeko vanhalla kylätontilla suunniteltu omakotitalon rakentamishanke kiinteää muinaisjäännöstä. Lähistöllä sijaitsee rautakautinen kuppi-kivi. Tontille on aikoinaan ajettu täytemaata parin kolme metrin paksuudelta. Kaivinkoneella avatusta koeojasta löytyi keskiajan / historiallisen ajan keramiikkaa sekä mustaksi värjäytyneet kerros. Valvonnan perusteella on syytä olettaa tontin alueella olevan säilyneenä laajemminkin Mierolan keskiaikaiseen kylätonttiin liittyviä kerrostumia.

Löydöt: ei otettu talteen

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 70 m²

Kenttätyöaika: 15.5.2007

Tutkimuskustannukset: Museovirasto

Tutkimusraportti: ei erillistä kertomusta, tiedot päivitetty suoraan muinaisjäännösrekisteriin.

Adeniuksen polttokenttäkalmiston lähellä tehtiin koekaivauksia vesi- ja viemäriinjan kaivamisen vuoksi. Koekuopasta löytyi hiiltynyt rakenne, joka todennäköisesti liittyy Adeniuksen vanhan talon paloon. Kuva: Simo Vanhatalo, Museovirasto.

I närheten av Adenius brandgravfält genomfördes provutgrävningar på grund av byggandet av en vatten- och avloppslinje. I provgruppen hittades en förkolnad konstruktion som förmodligen hör samman med branden i det gamla Adenius-huset. Foto: Simo Vanhatalo, Museiverket.

HAUHO ADENIUS

Vesijohto- ja viemäriinjan koekaivaus

Pk 213208 Alvettula

p = 6790462, i = 3364946, z = 96–97

Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 2

Kaivauksenjohtaja: HuK Simo Vanhatalo

Hauhon Alvettulan kylän Adeniuksen tontille, rautakautisen polttokalmiston läheisyyteen oli suunniteltu vesi-johto- ja viemäriinjan. Alfred Hackman oli tutkinut vuonna 1912 tontin pohjoisosassa ollutta polttokalmistoa, josta tuolloin löytyi rautakautisia aseita. Tutkittava vesijohto- ja viemäriinjan sijoittui 30–50 metrin päähän kalmistosta. Koekuopituksen avulla todettiin, ettei polttokalmisto ulotu suunnitellulle linjalle. Kaikki kaivauslöydöt olivat 1900-luvun käyttöesineiden katkelmia ja ikkunalasiasia.

Löydöt: –

Ajoitus: rautakausi ja 1900-luku

Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 7 m², tutkimusala 500 m²

Kenttätyöaika: 11.–15.6.2007

Tutkimuskustannukset: Museovirasto

Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 22.10.2007 Museoviraston arkistossa.

HAUKIPUDAS HIIDENKANGAS ETELÄ

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Pk 351108 Kotajärvi

p = 7239800, i = 3444300, z = 55 (itäisen löytöalueen keskiosa)

Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FM Johanna Seppä

Haukiputaan Hiidenkankaan eteläosassa on vuonna 1999 todettu kivikautinen asuinpaikka, jolla on neljä erillistä keskittymää, erilliskohteet Hiidenkangas etelä 1–4. Geopudas Oy on kartoittanut alueen sopivuutta soranoton laajentamiseen.

Muinaismuistolain 15 § nojalla suoritettiin yhden viikon mittainen koekaivaus asuinpaikan läntisimmässä osassa Hiidenkangas etelä 2, jossa metsä-äestetyllä alueella on ollut näkyvissä kivikautisia löytöjä melko pienellä alalla. Koekaivaus suoritettiin 17.–21.9.2007. Koekaivauksen tarkoituksena oli arvioida asuinpaikka-alueen luonnetta ja laajuutta sekä mahdollista jatkotutkimustarvetta. Kohteen keski- ja itäosassa on vielä tutkimattomia asumuspainanteita.

Mahdollista soranottoaluetta tutkittiin koekuopittamalla noin 100 x 100 metrin laajuudelta tilan 38:109 alueella. Erilliskohteen Hiidenkangas etelä 2 todettiin olevan hajanainen löydöiltään ja vailla erityisempiä kiinteitä rakenteita muutamaa likamaakuoppaa lukuun ottamatta ja siten sen jatkotutkimuksilla ei todennäköisesti olisi ollut merkittävää tieteellistä hyötyä. Maan pinnalle oli näkyvissä kvartsi-iskoksia ja niitä oli suurin osa kaivauksenkin löydöistä. Koeajasta löytyi myös hieman palanutta luuta. Kvartsaikapimia tai niiden katkelmia oli 12 ja yksi pienehkö pyöreä sileäksi hioutunut kivi, joka voisi olla pieni kvartsin työstössä käytetty iskukivi. Hiottuja kiviesineitä tai keramiikkaa ei löytynyt. Kaivaukselta löydetyistä luista saadaan ajoitus tälle asuinpaikkaryhmän osalle. Alue vapautettiin soranottoon koekaivauksen jälkeen.

Löydöt: KM 37290:1–92

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: 100 m²

Kenttätyöaika: 17.–21.9.2007

Tutkimuskustannukset: yksityinen

Tutkimusraportti: Johanna Seppä 11.4.2008 Museoviraston arkistossa.

HEINÄVESI PAPINNIEMI KALMOAARI

Hautasaaren koekaivaus
Pk 422105 Karvio
p = 6939055, i = 3593125, z = 103
Turun yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FM Juha Ruohonen

Suomen hautasaaria käsittelevään tutkimushankkeeseen liittyen tehtiin Heinäveden Papinniemen Juurikkaselän Kalmosaaressa koetutkimuksia 30.6.2007. Vuoden 2001 inventoinnissa paikalta todettiin kaikkiaan 17 hautamaista painannetta. Yhteen hautamaiseen painanteeseen tehtiin 2007 koekuoppa, josta löydetyt ihmisluut otettiin talteen analyoitavaksi.

Löydöt: TYA 849:1–5

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 0,5 m²

Kenttätyöaika: 30.6.2007

Tutkimuskustannukset: Turun yliopiston arkeologian oppiaine
Tutkimusraportti: Juha Ruohonen 21.4.2008 Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa.

HELSINKI ESPLANADIN PUISTO

Maanrakennustöiden arkeologinen valvonta
Pk 203406 Helsinki
p = 6674641, i = 3386289
Helsingin kaupunginmuseo
Valvoja: FM Markku Heikkinen

Helsingin kaupunginmuseo valvoi vuosina 2005–2007 useita Helsingin 1600- ja 1700-lukujen kaupunkialueella tehtyjä katujen alapuolisia kunnallisteknisiä töitä. Vuonna

2007 valvottiin maanrakennustöitä Esplanadin puistossa sekä Hallituskadun–Ritarikadun ja Rauhankadun katu-alueilla.

Esplanadin puiston valvonta-alueelta saatiin vuosina 2005–2007 tietoja entisestä kaupungista pois johtaneesta maantiestä, Kluuvinlahden eteläpohjukan sijainnista sekä puiston täyttökerroksien ja vanhojen kerrosten paksuuksista.

Hallituskadun ja Ritarikadun alueelta löytyi Hallituskadun kohdalta ohut vanha tumma kerros. Muilta osin kulttuuri-kerrokset olivat tuhoutuneita.

Rauhankadun kaivanto sijaitsi suurimmaksi osaksi kaupunkialueen ulkopuolella, mutta alueen itäpäässä Snellmanninkadun kohdalla oli säilynyt katkelmallisesti tummaa maata vanhan korttelin kohdalla.

Vuosien 2005–2007 valvontatöistä on koottu yhteinen raportti (Heikkinen 2008).

Löydöt: KM 2008006:1–86 ja 2008007:1–8
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: useita jaksoja vuosina 2005–2007
Tutkimuskustannukset: Helsingin kaupunginmuseo
Tutkimusraportti: Markku Heikkinen 25.2.2008 Helsingin kaupunginmuseossa.

HELSINKI HERTONÄS GÅRD (HERTTONIEMI)

Fajanssيتهاan paikan kaivaus
Pk 203406 Helsinki
p = 6676992, i = 3391537
Herttoniemen kartanon museo
Kaivauksenjohtaja: HuK Jan Fast

Kahtena kesänä (2006–2007) suoritetuissa kaivauksissa tutkittiin vuonna 1760 perustetun ja 1800-luvun alkuun saakka toimineen Herttoniemen fajanssi- ja kaakelitehtaan jätemaakerroksia nykyisen päärakennuksen eteläpuolisella terassilla. Talteen saatiin runsaasti tehtaan toimintaan liittyviä esineitä. Kaivajina oli opiskelijoita ja arkeologian harrastajia.

Löydöt: KM 2008009:1–724

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 16 m²

Kenttätyöaika: 16.–27.7.2007

Tutkimuskustannukset: Svenska Odlingens Vänner i Helsinge r.f.

Tutkimusraportti: Jan Fast 23.9.2007 Museoviraston arkistossa.

HELSINKI KAARELA, RUNONLAULAJANTIE 47–49

Kylätontin koekaivaus
Pk 204301 Myyrmäki
p = 6683900, i = 3382900

Helsingin yliopisto, Museoviraston rakennushistorian osasto ja Helsingin kaupunginmuseo
Kaivauksenjohtaja: FT Georg Haggrén

Pienen yksityisen kolme paritaloa käsittäeneen rakennushankkeen vuoksi tehtiin yhtenä päivänä koekaivauksia rakennusalueella, joka on vanhojen karttojen perusteella Kaarelan (Kårbölen) Gammelbyn vanhaa tonttimaata. Alue oli kuitenkin pahoin sekoittunut; yläosassa oli mm. palaneen omakotitalon pohja. Tontin keskivaiheilla olevilta tasanteilta löytyi vanhaan asutukseen viittaavia fragmentteja, mm. 1600-luvun raha. Tutkimuksia ei kuitenkaan katsottu tarpeellisiksi jatkaa.

Löydöt: ei ilmoitettu
Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: 21.8.2007

Tutkimuskustannukset: ei ilmoitettu
Tutkimusraportti: –

HOLLOLA OKEROINEN, PELLAVATIEN ETELÄ-PUOLINEN PELTOALUE

Arkeologiset koekaivaukset
Pk 311103 Lahti
p = 6764380–6764220, i = 3421520–3421780, z = 120 – 135
Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Akuliina Aartolahti

Hollolan Okeroisten Pellavtien eteläpuolinen peltoalue kaavoitettiin rivitaloalueeksi. Ennen rakennustöiden aloittamista paikalla toteutettiin koekaivaus, koska lähi-alueilta on löydetty esihistoriallisia ja historialliseen aikaan ajoittuvia kiinteitä muinaisjäännöksiä, jotka liittynevät Okeroisten vanhaan kyläasutukseen.

Tutkimusalueelle kaivettiin yhteensä yksitoista koekuoppaa, minkä lisäksi pellot pintapoimittiin ja alueen poikki kaivetun viemärikaivannon leikkaukset tarkastettiin. Löytöaineisto viittaa paikalla olleeseen historiallisen ajan asuinpaikkaan, joka kuitenkin vaikuttaa tuhoutuneen kokonaisuudessaan peltoviljelyssä.

Löydöt: KM 2007024:1–32

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 30 000 m²

Kenttätyöaika: 16.–17.4. ja 15.–25.5.2007

Tutkimuskustannukset: Maatalousyhtymä Hongisto, Katvela ja Willman
Tutkimusraportti: Hannu Takala ja Akuliina Aartolahti 28.5.2007 Päijät-Hämeen maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

HONKAJOKI HIETALA-HIETARANTA

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 123309 Lauhala
p = 6893242–6893439, i = 3251667–3251834,

z = 111–114

Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä

Kaivauksenjohtaja: FM Esa Hertell

Honkajoen Hietalassa kaivettiin kesäkuussa kahden viikon ajan mesoliittista asuinpaikkaa tulevan soranoton vuoksi. Asuinpaikka-alueen pintakerrokset olivat tuhoutuneet kasvipeitteen poiston yhteydessä parikymmentä vuotta aiemmin. Kasvipeitteen puuttuminen mahdollisti alueella systemaattisen pintapoiinnan. Pintapoiinnan avulla määritettiin keskeisiä löytöalueita ja alueen laajuutta. Pintapoiinnan lisäksi alueelle kaivettiin koekuoppia. Pintapoiiminta ja koekuopitus osoittivat asuinpaikan jatkuvan kohti pohjoista toistaiseksi ehjänä säilyneen metsän puolelle.

Tasokaivauksilla tutkittiin kahta pinnalle näkyvää kivi-keskittymää, jotka viittasivat asuinpaikalla sijaitseviin kivettyihin tulisijoihin. Eteläisemmällä kaivausalueella sijaitsevan pari metriä halkaisijaltaan olevan tulisijan yhteydestä ei tavattu kivikautisia löytöjä. Tämä viittaa kivikautta nuorempaan ajoitukseen.

Pohjoiselta kaivausalueelta tavattiin kaksi kivettyä tulisijaa sekä näiden ympärille keskittyvää aktiviteettialuetta. Paikalta löydettiin mm. kivenytyöstöjätettä ja kivenytyöstöön liittyviä hioimia sekä alasin. Lisäksi paikalla oli suorakulmaisen likamaa-alueen kulma, joka saattaa viitata paikalla olleeseen suorakulmaiseen asumukseen.

Löydöt: KM 37114
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: pinta-poiiminta 980 m², kaivaus 28,5 m²
Kenttätyöaika: 4.–15.6.2007
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Esa Hertell 17.1.2008 Museoviraston arkistossa.

II UMPILAMMENKALLIO

Kivilatomuksen koekaivaus
Pk 253408 Olhava
p = 7268270–7268290, i = 3427670–3427730, z = noin 35
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Tiina Äikäs

Museoviraston arkeologian osasto suoritti koekaivaukset Iin Olhavan Umpilammenkalliolla kesäkuun lopulla 2007. Paikalla tullaan aloittamaan kallioaineksen otto kesän 2007 aikana. Tutkimuskohteena oli mahdollinen kivilatomus, joka sijaitsi noin 20 kilometriä Iin kirkosta pohjoiskoilliseen. Kohde oli inventoitu vuonna 1998.

Kivilatomuksesta poistettiin ensin pintaturve ja sen jälkeen neljä kerrosta kiviä. Kivet olivat puolenkymmenen maa-kiven sisässä siten, että ne olivat saaneet ympyrän muodon. Kiviä poistettaessa rakenteita ei kuitenkaan havaittu, eikä latomuksesta myöskään tullut löytöjä. Tämä viittaisi siihen, että kyseessä on luontainen kiveys.

Tasokaivausalueella tuli esiin parisenkymmentä hautakuviota, joista yksi kaivettiin pohjaan. Löytöinä Kappelinpellolta talletettiin rautanaulojen ja katkelmien lisäksi mm. raksi ja hopearaha.

Pellolle avatusta koeojasta (alue 4) löytyi myös hyvälaatuisia kvartsi-iskoksia, jotka saattavat liittyä kivi- tai varhaismetallikautiseen asuinpaikkaan.

Löydöt: KM hist. 2007136, KM rahakammio 2007054, KM 37167

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 52 m²

Kenttätýöaika: 4.–29.6.2007

Tutkimuskustannukset: Etelä-Savon rahasto

Tutkimusraportti: FM Juha Ruohonen 15.5.2008 Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

JÄMSÄ KALLIOLA

Rautakautisen polttokalmiston ympäristön koekaivaus Pk 223307 Jämsä p = 6862910–6862977, i = 3405673–3405746, z = 96–101 Museovirasto arkeologian osaston koekaivausryhmä 2 Kaivauksenjohtaja: HuK Simo Vanhatalo

Rautakautisen Hiidenmäen polttokalmiston pohjoispuolelle, Kalliolan tontin pohjoisosaan oli suunniteltu omakotitalo. Koekaivauksen avulla saatiin selville, ettei suunnitellun rakennuspaikan kohdalla ole muinaisjäännöstiä. Alueelle tehdyistä koekuopista löytyi 1900-luvun asumiseen viittaavia käyttöesineitä ja niiden katkelmia.

Koekaivauksen lisäksi kartoitettiin Hiidenmäen polttokalmiston eteläpuolista aluetta muinaisjäännökseen rajojen määrittämiseksi. Jämsänjoen rantatörmän ja Hiidenmäen kalliojyrkänteen välistä löytyi pyöreä pronssisolki ja kaksi rautaista nuolenkärkeä.

Löydöt: –
Ajoitus: nykyaika
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala: 8 m², tutkimusala 6000 m²
Kenttätýöaika: 25.–29.6.2007
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 26.11.2007 Museoviraston arkistossa.

KAJAANI BRAHENKATU 18

Kunnallisteknisten kaivutöiden arkeologinen valvonta Pk 343112 Kajaani p = 7125680, i = 3535560, z = 141 Museoviraston rakennushistorian osasto Kaivauksenjohtaja: FM Marika Hyttinen

Taloyhtiö teki Brahenkatu 18:ssa (tontti I-2-4) viemärointitöitä sekä parkkipaikan routavaurioiden korjausta. Tontin alue on luokiteltu vuoden 2001 kaupunkiarkeologisessa

inventoinnissa todennäköisesti hyvin säilyneeksi. Rakennuttaja ei ollut tietoinen tontin alueella mahdollisesti sijaitsevista kaupunkiarkeologisista kulttuurikerrostumista, eikä näin ollen ilmoittanut töistä Museovirastoon. Lähes heti kaivutöiden alettua tontilta paljastui hirsirakenteita, joita dokumentoi aluksi Kainuun museo. Museovirasto jatkoi kenttätöitä valvonnan ja pelastuskaivausten väliuotona.

Kulttuurikerrokset, joiden paksuus oli noin 50 cm, alkoivat noin puolen metrin syvyydessä nykyisestä maapinnasta. Alueen vanhimmat kulttuurikerrokset ajoittuivat 1700-luvun keskivaiheille ja nuorimmat 1800-luvun loppupuolelle. Tontilta dokumentoitiin kaikkiaan kuusi erillistä rakennetta – kolme kivijalallista rakennuksen perustusta, yksi mahdollinen lautakatu/kuja sekä hirsirakenteisen savutuvan pohja. Yhden puurakenteen funktio ei selvinnyt. Nuorin rakeiteista ajoittuu 1800-luvun loppuun ja vanhin 1700-luvun puoleenväliin. Esinelöytöinä saatiin talteen posliinia, piiposliinia, puna- ja kivisavikeramiikkaa, rahoja, kultasormus, muutamia liitupiipun kopan katkelmia sekä puu- ja nahkaesineitä.

Löydöt: KM 2007042:1–348
Ajoitus: 1700–1900-luvut
Tutkitun alueen laajuus: 851 m²
Kenttätýöaika: 13.–20.6.2007
Tutkimuskustannukset: Asunto Oy Kajaanin Brahenkatu 18 ja Museovirasto
Tutkimusraportti: Marika Hyttinen 25.10.2007 Museoviraston arkistossa.

KAJAANI KAUPPAKATU 9

Kaupunkiarkeologinen koekaivaus Pk 343112 Kajaani p = 7125260, i = 3535680, z = 140,6 – 140,7 Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Marika Hyttinen

Tontille on suunnitelmissa rakentaa talven 2008 aikana kerrostalo, johon tulee myös parkkihalli maan alle. Alue on vanhan kartta-aineiston perusteella ollut rakennettua kaupunkialuetta jo 1650-luvulta lähtien. Kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa tontti on määritelty alueeksi, jolla saattaa sijaita kaupunkiarkeologisia kulttuurikerroksia.

Tontille avattiin kuusi koeojaa. Viidestä koeojasta dokumentoitiin esineistön perusteella 1800-luvun puolestavälistä 1900-luvulle ajoittuvia rakenteiden jäännöksiä. Yksi koeoja oli täysin löydötön. Kaikissa koeojissa päästiin pohjamaahan saakka, joka alkoi reilun metrin syvyydessä nykyisestä maanpinnasta. 1800-luvun kulttuurikerrosten paksuus oli enintään noin yksi metri. Yhdestäkään koeojasta ei löydetty merkkejä vanhemmista, 1600- ja 1700-luvun kulttuurikerroksista. Kerrokset lienevät tuhoutuneet 1800- ja 1900-luvun maanmuokkaustöissä. Näin ollen tontti vapautettiin rakennuskäyttöön.

Löydöt: KM 2007060:1–76
Ajoitus: 1800- ja 1900-luvut

Kenttätýöaika: 13.–17.8.2007
Tutkitun alueen laajuus: 27 m²
Tutkimuskustannukset: Palmberg-Rakennus Oy
Tutkimusraportti: Marika Hyttinen 10.12.2007 Museoviraston arkistossa, kopio mm. Kainuun museossa.

KAJAANI RANTAPUISTO

Kunnallisteknisten kaivutöiden arkeologinen valvonta Pk 343112 Kajaani p = 7125620, i = 3535740, z = 130–132 Museoviraston rakennushistorian osasto
Valvojat: FM Marika Hyttinen Museovirasto, FM Esa Suominen Kainuun museo ja FM Antti Mäkinen Kainuun museo

Museovirasto suoritti yhteistyössä Kainuun museon kanssa alkusyksystä 2007 Kajaanin Rantapuistossa arkeologista valvontaa puiston kunnostustöiden yhteydessä. Puisto on luokiteltu vuoden 2001 kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa alueeksi, jolla on todennäköisesti säilynyt kaupunkiarkeologisia kulttuurikerroksia. Valvonnan aloitti Kainuun museo elokuun puolessavälissä. Museovirasto valvoi kunnostustöitä 28.8.–4.9.2007, jonka jälkeen Kainuun museo jälleen jatkoi valvontaa. Kaivutöiden aikana pohjattiin osa alueen hiekkateistä sekä asennettiin uusia viemäreitä ja kaapeleita. Lisäksi puistoon sijoitettiin uusi muistomerkki, jolle kaivettiin 10 metriä halkaisijaltaan ollut perustuskäivanto. Museoviraston suorittaman valvonnan aikana alueelta dokumentoitiin yksi epämääräinen pienikokoinen kiviladelma. Paikoitellen kaivannoissa havaittiin vähäisiä jäännöksiä 1800-luvulle ajoittuvista kulttuurimaakerroksista.

Löydöt: –
Ajoitus: 1800- ja 1900-luvut
Kenttätýöaika: 28.8.–4.9.2007 (Museovirasto), 21.9. ja 23.9.2007 (Kainuun Museo)
Tutkitun alueen laajuus: 850 m²
Tutkimuskustannukset: Kajaanin kaupunki
Tutkimusraportti: Marika Hyttinen 25.2.2008 Museoviraston arkistossa.

KALVOLA JA LEMPÄÄLÄ MAAKAASUPUTKI

Kaskiraunioalueiden arkeologiset tutkimukset maakaasuputkilinjauksella Pk 213204 Leteensuu, 213201 Kalvola, 212310 Lastustenkulma
Kalvola Janha: p = 6778436, i = 3348037, z = n. 95
Kalvola Kaskenmäki 1: p = 6781268, i = 3345033, z = 125
Kalvola Kaskenmäki 2: p = 6781270, i = 3344725, z = 122,5–125
Kalvola Kaskenmäki 3: p = 6781389, i = 3344137, z = 125–130
Kalvola Korvenniitty 1: p = 6781530, i = 3343233, z = 105–110
Kalvola Korvenniitty 2: p = 6781860, i = 3342680, z = 95
Kalvola Lintustenmäki: p = 6781980, i = 3342590, z = 105
Lempäälä Torritu: p = 6805050, i = 3331980, z = 97,5–105
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennus-

kulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Jouni Taivainen

Kaskiprojektissa tutkittiin maakaasuputkilinjan alle joko kokonaan tai osittain jäävät kahdeksan vaihtelevan laajuista kaskiviljelyaluetta, joiden näkyvät rakenteet olivat viljely- røykkiöitä, hautamaisia painanteita ja erilaisia kuoppia. Tutkimuksissa alueet kartoitettiin takymetrillä. Lisäksi røykkiöitä, røykkiöiden välisiä alueita ja hautamaisia painanteita sekä kuoppia tutkittiin erilaisilla kaivausmenetelmillä. Radiohiiliajoitus- ja makrofossiilinäytteitä otettiin runsaasti. Myös metallinaljastinta käytettiin systemaattisesti alueiden tutkimuksessa. Tutkimuksissa paljastui mm. fossiilisia auranjälkikuviaita kahdessa eri kohteessa.

Löydöt: KM 2007108–2007115
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: kaivaus 129,75 m², kartoitus 19,9 hehtaaria
Kenttätýöaika: 20.8.–14.10.2007
Tutkimuskustannukset: Gasum Oy
Tutkimusraportti: Jouni Taivainen 13.3.2007 Museoviraston arkistossa.

KOKKOLA NIEMEN TONTTI

Kaupunkiarkeologinen koekaivaus Pk 232211 Kokkola p = 7087579, i = 3309794, z = 6,00–6,50 Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Titta Kallio

Kokkolan niin sanotulla Niemen tontilla suoritettiin alkukesällä kaupunkiarkeologinen koekaivaus, sillä Skanska Kodit Oy suunnittelee kahden asuinrakennuksen ja liikerakennuksen rakentamista paikalle. Tontti on ollut kaupungin perustamisesta, vuodesta 1620 lähtien osittain tai kokonaan rakennettua korttelialuetta.

Pihalle avattiin kolme 8–10,5 metriä pitkää ja noin 3 metriä leveää koeojaa. Koeojista dokumentoitiin 1800- ja 1900-luvun kulttuurikerroksia ja rakennusten purkujäterrokksia, kivijalkoja sekä muita rakenneosia. Tontin pohjoislaidalle sijoitetussa koeojassa dokumentoitiin päällekkäisiä puurakennetasoja, jotka olivat ajoitettavissa 1600- ja 1700-luvuille. Niiden todettiin vaativan lisätutkimuksia ennen rakennustöiden aloittamista. Niukka löytöaineisto koostui pääosin 1600–1800-luvuille ajoittuvasta fajansista, punasavikeramiikasta, ikkunalasista, lasiastioiden paloista sekä eläinten palamattomista ja palaneista luista. Lisäksi löydettiin jonkin verran kalastukseen liittyviä esineitä kuten verkon painoja ja kohoja.

Löydöt: KM 2007032:1–76
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 82,7 m²
Kenttätýöaika: 28.5.–8.6.2007
Tutkimuskustannukset: Skanska Kodit Oy
Tutkimusraportti: Titta Kallio-Seppä 6.11.2007 Museoviraston arkistossa.

KOKKOLA NIEMEN TONTTI

Kaupunkiarkeologinen pelastuskaivaus
Pk 232211 Kokkola
p = 7087579, i = 3309794 z = 6,00–6,50
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Titta Kallio

Kokkolan niin sanotulla. Niemen tontilla suoritettiin alkukesällä tehtyjen koekaivausten jälkeen kaupunkiarkeologinen pelastuskaivaus loppukesällä. Tontin pohjoisreunalla tutkittiin 8 x 6 metrin laajuinen kaivausalue, jonka keskellä sijaitti koekaivauksissa tutkittu koeoja B.

Kaivausalueen pintaosista dokumentoitiin ja poistettiin 1800- ja 1900-luvun kulttuurikerroksia, varsinkin rakennusten purkujätekerroksia, kivijalkoja sekä muita rakenneosia. Niiden alta tutkittiin neljä päällekkäistä puurakennetta, jotka ajoittuivat 1600-luvulta 1700- ja 1800-lukujen vaihteeseen. Osa puurakenteista on toiminut pihakatteena, toiset puolestaan olivat todennäköisesti ulkorakennuksina toimineiden rakennusten jäännöksiä. Löytöaineisto koostui 1600- ja 1700-luvuille ajoittuvasta fajanssista, punasavikeramiikasta, liittupiippujen varsista, lasiastoiden paloista sekä eläinten palamattomista luista. Suuri osa löydöistä liittyi kalastukseen. Alueelta otettiin talteen runsaasti muun muassa verkkojen tuohipainoja sekä puu- ja kaarnakohoja. Myös nahkaa ja tekstiilijäännöksiä löydettiin runsaasti.

Löydöt: KM 2007070:1–649
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 60 m²
Kenttätyöaika: 16.8.–5.9.2007
Tutkimuskustannukset: Skanska Kodit Oy
Tutkimusraportti: Titta Kallio-Seppä 16.1.2008 Museoviraston arkistossa.

KOTKA DATARIINAN TONTTI

Ruotsinsalmen merisairaalan paikan kaivaus
Pk 302312 Kotka
p = 6705321, i = 3496581
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Andreas Koivisto

Kotkan Datarinnan tontilla suoritettiin alkukesällä arkeologisia tutkimuksia ennen pysäköintialueen rakentamista. Kaivauksissa jatkettiin vuoden 2006 koekaivausten aikana esille kaivetun Ruotsinsalmen linnoituskaupungin merisairaalan varastorakennuksen jäännösten tutkimista. Esille saatiin varastorakennuksen lounaisen päädyn kiviperusta. Rakennuksen koillispuolella oli tuhoutunut tien rakentamisen yhteydessä. Esinelöytöinä talteen saatiin 1700–1800-lukujen vaihteen aikaisia apteekkiastioita ja muuta käyttötavaraa.

Löydöt: KM 2007123:1–877
Ajoitus: 1700–1800-luku
Tutkitun alueen laajuus: 182 m²

Kenttätyöaika: 28.5.–21.6.2007
Tutkimuskustannukset: Kotkan kaupunki
Tutkimusraportti: Andreas Koivisto 19.3.2008 Museoviraston arkistossa, kopiot Museovirasto Haminan toimipiste, Kymenlaakson museo ja Kotkan kaupunki.

KOTKA FORT KATARIINA

Linnoituksen sisäpuolen koekaivaus
Pk 302312 Kotka
p = 6704392, i = 3496705, z = 23–25
Museoviraston rakennushistorian osasto
Kaivauksenjohtajat: HuK Riikka Väisänen ja HuK Ulrika Kögäs

Koekaivauksen tarkoituksena oli selvittää, onko Ruotsinsalmen Fort Katariinan ylälinnoituksen sisäpuolella säilynyt linnoituksen rakentamisen tai käytön aikaisia maakerroksia tai rakenteita. Koekaivaus liittyy syksyllä 2006 Kotkan satamassa tehtyyn Shellin hallinnoiman alueen kartoitukseen. Alue toimi öljysatamana ja -varastona 1930-luvulta lähtien ja siihen liittyneet rakenteet purettiin 2000-luvulla. Tänä aikana linnoitus on kärsinyt erilaisista rakennustöistä.

Linnoitus on rakennettu 1790-luvulla. Ylälinnoitus on säilynyt vain osittain. Sen eteläosaan rakennettiin 1940-luvulla laululava, minkä myötä osa eteläosan eskarppimuurista tuhoutui. Alueen toimissa öljysatamana ja -varastona 1900-luvulla suuri osa linnoituksen valleista kärsi vahinkoja. Vallien säilyneisyys kartoitettiin vuonna 2006. Tämän vuoden tutkimuksissa kävi ilmi, ettei ylälinnoituksen sisäpuolelta ole enää havaittavissa linnoitukseen liittyviä kulttuurikerroksia, vaan peruskallion pinta tulee esiin paikalle tuodun täytehiekkan alta. Koeojan kaivamisen yhteydessä myös kartoitettiin esiin tullut rakenne eskarppimuurien 1 ja 6 välissä. Kallioon oli hakattu muurien suuntainen kynnys, johon liittyi tiilimurskaa ja laastinsekaista hiekkaa. Todennäköisesti kynnystä tehdessä oli käytetty hyväksi luonnollista kallion lohkeamaa, ja tarkoituksena oli ollut tasoaistaa ja muokata kallionpintaa, jolle muurin pohjakivet aseteltiin.

Löydöt: –
Ajoitus: 1700–1800-luku
Tutkitun alueen laajuus: 43 m²
Kenttätyöaika: 8.5.2007
Tutkimuskustannukset: Oy Shell Ab
Tutkimusraportti: Ulrika Kögäs ja Riikka Väisänen 10.5.2007 Museoviraston arkistossa, kopiot Kymenlaakson museo, Museovirasto Haminan toimipiste, Oy Shell Ab.

KOTKA MUSSALO ETUKYLÄ

Tiilimiilun tarkastus
Pk 302312 Kotka
p = 6705058, i = 3493783, z = 5
Kymenlaakson museo
Kaivauksenjohtaja: FM Marita Kykyri

Niskasuon kaivausalue peitetään kaivauksen lopuksi. Kuva: Taisto Karjalainen, Museovirasto. Utgrävningssområdet på Niskasuo täcks över efter utgrävningen. Foto: Taisto Karjalainen, Museiverket.

Toukokuussa 2007 tarkastettiin Rajakalliontien koulun laajennustöiden yhteydessä esiin tullut 30–40 cm syvyydessä oleva tiilijätehorisontti. Tiilijätehorisontin paksuus oli enimmillään 35–40 cm ja se koostui tiilenpaloista ja tiilenpolton yhteydessä deformatuneista tiilistä. Tiilijätehorisontin suorana jatkeena tuli esiin 9 metrin pituinen ja 3,5 metrin levyinen yhteen kerrokseen ladottu kivitaso, todennäköisesti rakenne on liittynyt paikalla tapahtuneeseen tiilenpolttoon.

Kohteeseen liittyvät havainnot tehtiin kaivinkonevalvontatyönä, minkä yhteydessä ei ollut mahdollisuutta kuin yleisluontoisten havaintojen tekoon kohteesta. Tiilimiilu on poistettu todennäköisesti kokonaisuudessaan maankaivutöiden yhteydessä toukokuussa 2007. On mahdollista, että tiilijätehorisonttia on jäljellä Rajakalliontien koulun puoleisen kevyen liikenteen väylän pohjustuksen alapuolella.

Löydöt: –
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 80 m²
Kenttätyöaika: 24.5.2007
Tutkimuskustannukset: virkatyö
Tutkimusraportti: Marita Kykyri 15.6.2007 Kymenlaakson museon arkistossa ja Museoviraston arkistossa.

KOTKA NISKASUO

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
Pk 302407 Pernoo
p = 6719730, i = 3489030, z = 20–25
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Taisto Karjalainen

Kotkan Niskasuon kivikautisen asuinpaikan kokonaislaajuus on noin 100 x 350 metriä. Alueella on 17 eri kokoista painannetta, joista osa on asumuspainanteita. Asuinpaikka-alueen maapohjaa oli äestetty ja vuonna 2006 tutkittiin kuukauden ajan vaurioitunutta asumuspainannetta. Asumuspainanteesta saatiin erittäin runsaasti löytöjä, minkä vuoksi tutkimuksia päätettiin jatkaa vuonna 2007.

11.–29.6.2007 tehdyissä kaivauksissa vietiin edellisenä vuotena aloitetut asuinpaikan tutkimukset päätökseen. Löytöjä, pääasiassa tyypillistä kampakeramiikkaa, talletettiin arviolta 3000 alannumeroa. Kaivauksissa ei enää havaittu talon rakenteita, mutta talon alueelta tavattiin suorakaiteen muotoinen likamaa-alue.

Kaivaustyön ohessa metsä-äestyksessä vaurioitunut asuinpaikan osa ennallistettiin kääntämällä turpeet ja siirretty

maa takaisin paikalleen. Samalla vaoissa olleet kivikautiset löydöt otettiin talteen.

Löydöt: KM: 37187:1–1600

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 72,5 m², tutkimusala 500 m²

Kenttätöaika: 11.–29.6.2007

Tutkimuskustannukset: Kaakkois-Suomen TE-keskus ja Museoviraston arkeologian osasto

Tutkimusraportti: Taisto Karjalainen 25.3.2008 Museoviraston arkistossa.

KOTKA PEIPPOLA 1

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Pk 302410 Karhula

p = 6716900, i = 3493790, z = 19–25

Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FM Taisto Karjalainen

Kotkan Vesi Oy tilasi Museovirastolta muinaisjäänösten inventointitutkimuksen suunnittelemaan Anjalan kosken ja Kotkan väliselle vesijohto- ja viemäriinjalle. Inventoinnissa löytyi Peippola 1:ksi nimetty kivikautinen asuinpaikka. Asuinpaikkavyöhykkeessä todettiin olevan kaksi löytökeskittymää.

Putkilinjan työalue on suunnitelmien mukaan 20 metriä leveä kaistale putkilinjan suuntaista maastoa. Varsinainen putkikaivanto on noin neljä metriä leveä. Putkilinjalla olevalla asuinpaikan osalla tehtiin arkeologisia kaivauksia 24.9.–12.10.2007. Löytökeskittymiin kaivettiin metrin levyiset koeajat putkilinjan keskilinjan suuntaisesti. Muut asuinpaikan putkilinjalle osuvat osat tutkittiin koeuopin tutkimusajan sallimissa puitteissa. Kaikkiaan kivikautista asuinpaikkaa tutkittiin kaivauksin noin 100 neliömetrin laajuudelta.

Asuinpaikalla on kaksi terrasia, joista ylempältä löytyi varhaiskampakeraamiikkaa ja alemmalta tyypillistä kampakeraamiikkaa. Löytömateriaalissa oli runsaasti luita, erityisesti hylkeen luita, ja tyypillisen kampakeraamiikan löytöalueelta löytyi kymmenkunta idolin katkelmaa. Asuinpaikkaa on todennäköisesti jäljellä putkilinjan ulkopuolella.

Löydöt: KM 37250:1–1083

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 100 m², tutkimusala 4000 m²

Kenttätöaika: 24.9.–12.10.2007

Tutkimuskustannukset: Kymen Vesi Oy

Tutkimusraportti: Taisto Karjalainen 30.3.2008 Museoviraston arkistossa.

KOTKA RUOTSINSALMEN LINNOITUSKAUPUNKI

Viemäröintityön arkeologinen valvonta

Pk 302312 Kotka

p = 6706266, i = 3497195, z = 5,40–9,00

Kymenlaakson museo

Valvoja: FM Marita Kykyri

Kotkan kauppatoria rajaavilla katuosuuksilla suoritettiin heinäkuusta 2006 lähtien viemäröintitöitä, joiden yhteydessä vaihdettiin uudet sadevesi- ja likavesiviemäriputket. Kaivutöiden yhteydessä suoritettua arkeologisessa seurannassa havaittiin Kirkkokadun ja Kauppakadun risteyksessä, nykyisen jalkakäytävän alapuoleisessa maaleikkauksessa, pieni pätkä steriilin pohjasaven päällä olevaa, vajaan 10 cm paksuista, Ruotsinsalmen aikaista mustanruskeaa kerrosta. Kaupungintalon edustalla Kustaankadulla havaittiin 30 x 8 metrin alalta varsin rikkonainen 1890-luvun mukalakivistä tehty torikiveys, joka poistettiin viemäröintitöiden yhteydessä. Muilla viemäritöiden kaivalueilla ei havaittu säilyneitä kerroksia.

Tammikuussa 2007 kauppatorin luoteissivustalla laajennettiin maanpäällistä paikoitusalueutta noin 60 x 8 metrin laajuudelta. Alueella oli vuoden 2005 Toriparkin tutkimusten aikana ollut työmaaparakeja, eikä aluetta voitu tällöin tutkia. Kaivetulta alueelta paljastui 40–60 cm syvyydestä 1890-luvun torin mukalakivistä pintakerrosta, joka oli lounaissivustaa lukuun ottamatta säilynyt ehjänä. Kiveys jätettiin paikalleen paikalle rakennettavan paikoitusalueen pohjustuksen alle.

Löydöt: –

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: noin 2700 m²

Kenttätöaika: 2006–2007

Tutkimuskustannukset: virkatyö/Kotkan kaupunki

Tutkimusraportti: Marita Kykyri 11.4.2007 Kymenlaakson museon arkistossa ja Museoviraston arkistossa.

KOTKA TÖKKERI

Röykkiön koekaivaus

Pk 302312 Kotka

p = 6703679, i = 3494367, z = 14

Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FM Katja Vuoristo

Kotkan kaupunki suunnittelee Jänskätien uudelleen linjausta, minkä vuoksi tien alle jäävä pienikokoinen kiviröykkiö tutkittiin toukokuussa 2007. Röykkiö oli muodoltaan hieman kolmiomainen ja se koostui kahdesta kivi kerroksesta. Rakenne sijaitsi kalliorinteessä. Kiveyksen ajoitus ja funktio eivät paljastuneet kaivauksissa, sillä paikalta ei saatu talteen mitään löytöjä. Sijaintikorkeutensa puolesta röykkiö voisi olla rautakautinen, mutta kyseessä voi olla myös historialliseen aikaan ajoittuva rakenne.

Löydöt: –

Ajoitus: ajoittamaton

Tutkitun alueen laajuus: 4 m²

Kenttätöaika: 4.–8.6.2007

Tutkimuskustannukset: Kotkan kaupunki

Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 21.4.2008 Museoviraston arkistossa.

Kotkan Peippolan asuinpaikalla tutkittiin muinaisen Litorinameren rantaterassilla sijainnutta kuoppaliettä. Kuva: Taisto Karjalainen, Museovirasto.

På boplatsen i Peippola i Kotka undersöktes en grophärd, som en gång var belägen på strandterrassen vid Litorinahavet. Foto: Taisto Karjalainen, Museiverket.

KRUUNUPYY ALAVETELI HONKOBACHARJU

Jätinkirkon kaivaus

Pk 123212 Karijoki

p = 6922240, i = 3223531, z = 116–118

K.-H. Renlundin museo ja Kruunupyyn kansanopisto

Kaivauksenjohtaja: MA Hans-Peter Schulz

Kaivaukset järjestettiin 6.–17.8.2007 pohjoismaisen harrastaja-arkeologileirin NAU 2007 puitteissa Kruunupyyn kansanopiston (KFHS) ja K.-H. Renlundin museon yhteisprojektina. Muinaisjäänönsalve kartoitettiin ja osa jätinkirkosta kaivettiin. 12 m pitkä ja 2,5 – 5 m leveä kaivausalue sijaitsi jätinkirkon pohjoisosassa, vallin sisäpuolella.

Jätinkirkko sijaitsee harjanteen eteläkärjessä, sen ulkomitat ovat 25 x 20 m, sisämitat 18 x 10–12 m ja kokonaispinta-ala on 470 m². Pohjoispuolella lähellä luoteisnurkka, noin 4 m vallin ulkoreunasta pohjoiseen on kaksi epäsäännöllistä kiviröykkiötä. Aivan jätinkirkon eteläpuolella, noin metri etelävallista, on metrin mittainen ja 20 cm korkea palokiviröykkiö. Sitä 2–3 m etelään havaittiin aurasurissa kolme keskittymää palaneita kiviä, jotka ovat mahdollisesti jäänteitä samantyyppisestä palokiviröykkiöstä. Jätinkirkosta noin 15 m lounaaseen on noin 170 neliömetrin laajuinen likamaa-alue, joka on epäsäännöllisen soikea, noin 20 m pitkä ja 10 m leveä. Aurasurissa on havaittu 5–10 cm vahva tummanruskea likamaakerros sekä kvartsia ja palaneita

kiviä. Likamaa-alue sijaitsee loivasti etelään viettävällä tasanteella muinaisen törmän yläpuolella.

Kaivausalueella havaittiin sekä pohjoisvallissa että raivaamalla sisäalueella voimakkaita tulipalon merkkejä, jotka viittaavat siihen, että jätinkirkossa on voinut olla puinen rakennelma. Löytöaineisto koostui pääosin kvartsista (486 kpl, 3701 g), lisäksi on saatu talteen jonkun verran kivilaji-iskoksia, kivilajiesineen katkelma ja pieni määrä hiotun esineen lohkopaloja (yht. 34 kpl, 267 g). Keramiikkaa löytyi ainoastaan neljä palaa (15,5 g), kyseessä on Pöljän keramiikkaa muistuttavaa asbestikeramiikkaa. TL- ja 14C-ajoitusta varten ei ole saatu rahoitusta.

Rannansiirtymiskäyrän mukaan jätinkirkko on voitu rakentaa aikaisintaan noin 3200 cal BC (rantataso 54,00 m mpy) ja se on saattanut olla käytössä siihen asti, kun rantataso alitti 42 m mpy (noin 2400 cal BC).

Löydöt: KM 37115:1–144

Ajoitus: myöhäisneoliittinen kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: 54 m²

Kenttätöaika: 6.–17.8.2007

Tutkimuskustannukset: Nordiska Kulturfonden, KulturÖsterbotten, Letterstedtska föreningen, Kulturstiftelsen för Gamla-karlebynejden

Tutkimusraportti: Hans-Peter Schulz 5.5.2008 K.-H. Renlundin museossa Kokkolassa ja Museoviraston arkistossa.

KRUUNUPYY KRONOBY-NUOLISENOJA

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 232309 Ullavanjoki
p = 7065322-7065392, i = 3331506-3331599, z = 52-53
Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 2
Kaivauksenjohtaja: HuK Simo Vanhatalo

Nuolisenojan kivikautinen asuinpaikka sijaitsi Kruunupyyntä itäosassa, soranottoalueella, jota maanomistaja halusi laajentaa. Koekuopituksen avulla etsittiin löydötöntä aluetta, joka soveltuisi tarvittavaan soranottoon. Asuin- ja asumuspainannealue saatiin määriteltyä ja suunniteltu soranottoalue rajattua. Alueella kartoitettiin viisi asumuspainannetta ja neljä pienempää kuoppaa. Vain yhdestä painanteisiin tehdystä koekuopasta löytyi kvartsi-iskoksia. Muista hiekkakuopan ympäristöön kaivetuista koekuopista löytyi muutamia kvartsisineitä ja kaksi palaneen luun kappaletta.

Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 29 m², tutkimusala 20 000 m²
Kenttätyöaika: 6.-10.8.2007
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 14.12.2007 Museoviraston arkistossa.

Tasavartinen solki in situ Vainionmäki B kalmistossa. Kuva: Johanna Enqvist, Museovirasto.
Ett likarmat spänne in situ på gravfältet Vainionmäki B. Foto: Johanna Enqvist, Museiverket.

LAITILA LUKKALA

Rautakautisen muinaisjäännöksen koekaivaus
Pk 113111 Laitila
p = 6761671, i = 3210169, z = 22-24
Kaivauksenjohtaja: FM Esa Mikkola

Lukkalan muinaisjäännösalue sijaitsee Kodjalan kylässä Kalmanloukas-nimisen mäen eteläosassa Laitilasta Uuteenkaupunkiin vievän maantien pohjoispuolella. Muinaisjäännösalueen itäosassa sijaitsee Naval Oy:n teollisuustontti, jolla on vuonna 1985 toteutettu koekaivaus. Tutkimusten aikana kartoitetut rökkiöt A, B ja C ovat hävinneet myöhemmässä maankäytössä.

Koekaivauksen tarkoituksena oli selvittää Naval Oy:n teollisuustontin ja -rakennuksen laajennuksen mahdollisuutta Laitilan kaupungin omistamalla osalla Lukkalan muinaisjäännösalueesta. Lukkalasta on löydetty inventoinneissa (1955 ja 1994) yhteensä seitsemän kiveystä, rökkiötä tai kumpua, joiden tarkempi luonne ja ajoitus ei ole selvillä. Muinaisjäännösalueen länsiosassa on lisäksi hyvin säilynyt kiviäitä. Lukkalan pelloilta on aiemmin löydetty rautakautisia esineitä, mm. keihäänkärkiä ja pronssisolki. Esineiden tarkkaa löytöpaikkaa ei kuitenkaan tunneta.

Koekaivauksen aikana Lukkalassa todettiin olevan ainakin 13 rökkiötä, joista ainakin osa on rautakautisia hauta-

rökkiöitä. Rökkiöön 3 avatusta koejasta saatiin talteen poikkeuksellisen paljon saviastian kappaleita. Alueelta löydettiin myös rautakautisen asutuksen merkkejä.

Alueen luoteisosasta, yksityisessä omistuksessa olevalta maalta, löytyi katkelmallinen keihäänkärki ja veitsi. Löydöt tulivat esille puretun riihen pohjalle kuoppaa kaivettaessa. Kaivetun maa-aineksen seulonnassa talteen saatiin huomattava määrä palanutta luuta, rautaesineiden katkelmia sekä tasavartisen soljen katkelma. Löytöjen joukossa oli rautainen rullapäinen hevosenkäsolkki, soljen neula sekä rautainen vyönsolki. Löydöt ajoittuvat merovingiaikaan. Löytökohdassa ei ollut maan pinnalla mitään näkyviä rakenteita, joten kyseessä lienee tasaisen maan polttokalmisto.

Löydöt: KM 36759:1-420
Ajoitus: rautakausi
Tutkitun alueen laajuus: kaivaus 54 m² + koekuopat
Kenttätyöaika: 25.6.-6.7.2007 ja 17.-18.7.2007
Tutkimuskustannukset: Laitilan kaupunki
Tutkimusraportti: Esa Mikkola 23.4.2008 Museoviraston arkistossa, kopio Laitilan kaupunki.

LAITILA VAINIONMÄKI B

Rautakautisen kalmiston kaivaus
Pk 113110 Kalanti
p = 6760574, i = 3211261, z = 21-23
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Esa Mikkola

Museoviraston arkeologian osasto järjesti neljännen kerran yleisökaivaukset Laitilan Vainionmäen kalmisto B:llä 23.7.-3.8.2007. Arkeologikeskus Untamalan kanssa yhteistyössä toteutetun yleisökaivauksen tarkoituksena oli tutkia kalmistokumpareen oletettavasti vanhinta osaa kalmiston sisäisen rakenteen ja käyttöönottoajankohdan selvittämiseksi. Löytöinä saatiin talteen pääosin viikinki-aikaan ajoittuvaa esineistöä, mutta löytöaineistossa oli myös merovingiajan ja viikinkiajan taitteeseen ajoittuvia esineitä kuten tasavartinen solki sekä nuppikoristeisen ratassoljen katkelmia. Muista esinelöydöistä mainittakoon kupin muotoinen pisteympyräkoristeinen solki sekä E-tyypin keihäänkärjen pienoismallia muistuttava nuolenkärki.

Löydöt: KM 36760:1-1108
Ajoitus: rautakausi
Tutkitun alueen laajuus: 26 m²
Kenttätyöaika: 23.7.-3.8.2007
Tutkimuskustannukset: Museoviraston arkeologian osasto
Tutkimusraportti: Esa Mikkola 31.12.2007 Museoviraston arkistossa.

LAPPEENRANTA ETU- JA TAKA-MUNTERO

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 313404 Rutola
p = 6771720, i = 3557700, z = 78-79

Puun juuret ovat kasvaneet polttokalmiston kiveyksen läpi. Laitilan Vainionmäellä järjestettiin yleisökaivaus neljättä kertaa. Kuva: Johanna Enqvist, Museovirasto.
Trädrötter har vuxit in genom stenläggningen på ett brandgravfält. På Vainionmäki i Letala ordnades en publikutgrävning för fjärde gången i ordningen. Foto: Johanna Enqvist, Museiverket.

Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Esa Mikkola

Koekaivauksen tarkoituksena oli selvittää, ulottuuko laaja ja pesäkkeinen Etu- ja Taka-Munteron muinaisjäännös alueelle, jolle on suunniteltu seurakunnan ja alakoulun yhteisrakennus (kortteli 116). Rakennussuunnitelma-alueen todettiin sijaitsevan kivikautisen asuinpaikan ulkopuolella. Sen sijaan Munterontien varrelle suunnitellun kääntöpaikan havaittiin sijaitsevan kivikautisella asuinpaikka-alueella.

Löydöt: KM 37252:1-4
Ajoitus: esihistoria
Tutkitun alueen laajuus: koekuopat yhteensä 19 m², tutkimusala 2000 m²
Kenttätyöaika: 11.-15.6.2007
Tutkimuskustannukset: Lappeenrannan kaupunki
Tutkimusraportti: Esa Mikkola 15.2.2008 Museoviraston arkistossa.

LAPPEENRANTA HUHTINIEMI 2

Joukkohautojen etsiminen koekaivauksin
Pk 313407 Lappeenranta
p = 6772220–6772320, i = 3561990–3562140, z = 85–95
(vanha ampumarata)
Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FT Vesa-Pekka Herva

Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine ja oikeuslääketieteen laitos tekivät Lappeenrannan kaupungissa arkeologisia tutkimuksia, jotka liittyivät huhuihin suomalaisten sotilaiden laittomista teloituksista lähinnä alkukesän 1944 aikana. Tutkimukset olivat jatkoa vuoden 2006 kaivauksille. Tutkimusten tarkoituksena oli selvittää, löytyykö Huhtiniemestä tai mahdollisesti muualta Lappeenrannan alueelta hautoja ja/tai ihmisluita, jotka liittyisivät mainittuihin teloituksiin. Vuoden 2007 tutkimukset keskittyivät Huhtiniemen matkailukeskuksen ja Huhtiniemen vesilaitoksen väliselle alueelle sekä toisaalta Huhtiniemen eteläpuolelle 6-tien varteen. Alueelle kaivettiin yhteensä 151 koeojaa tai -kuoppaa. Mitään havaintoja haudoista tai ihmisluita ei tehty, eikä kaivauksissa ylipäättään todettu mitään vuoden 1944 tapahtumiin viittaavaa.

Löydöt: –
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätöaika: 14.5.–1.6. ja 1.–18.10.2007
Tutkimuskustannukset: Opetusministeriö, Suomen kulttuurirahasto, Helsingin yliopisto
Tutkimusraportti: Vesa-Pekka Herva ja Mika Lavento 21.12.2007 Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

LAPPEENRANTA LINNOITUS, LAPPEEN VANHAN KIRKON PAIKKA

Viemärikaivaustyön arkeologinen valvonta ja hautausmaan kaivaus
Pk 313407 Lappeenranta
p = 6773357, i = 3564047
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Kati Salo

Uuden yleisö-WC:n viemärintitöihin liittyvässä, Lappeen vanhan kirkon paikalla tehdyissä kaivauksissa löydettiin yhteensä 25 hautausta, joiden arvioidaan ajoittuvan 1500-luvun puolivälistä vuoteen 1790. Kaikki vainajat oli haudattu pää länteen ja jalat itään. Suurin osa vainajista oli yksittäishaudoissa. Löytöinä saatiin lukuisten arkunaulojen lisäksi kuusi rahaa 1500–1700-luvulta sekä yksi rautainen nappi. Kuudesta arkusta otetut näytteet osoittivat, että arkut on tehty männystä. Vainajien mahan kohdalta otetuista maanäytteistä teetettiin makrofossiilianalyysit. Osteologisessa analyysissä selvisi, että haudatut olivat kaikenikäisiä imeväisistä vanhuksiin. Eniten määrätettiin nuoria aikuisia, sekä miehiä että naisia. Lisäksi tunnistettiin merkkejä mm. hammas- ja nivelsairauksista sekä puutostaudeista.

Löydöt: KM 2007030:1–17
Ajoitus: 1500-luvun puolivälistä vuoteen 1790
Tutkitun alueen laajuus: 28 m²
Kenttätöaika: 23.5.–8.6.2007
Tutkimuskustannukset: Lappeenrannan kaupunki
Tutkimusraportti: Kati Salo 13.9.2007 Museoviraston arkistossa.

LAPPEENRANTA LINNOITUS RAKENNUS 1A

Rakennusjäännösten kaivaus ja dokumentointi
Pk 313407 Lappeenranta
p = 6773650, i = 3563960, z = 90
Etelä-Karjalan museo
Kaivauksenjohtaja: FT Jukka Luoto

Etelä-Karjalan museo dokumentoi ja tutki Lappeenrannan linnoituksessa sijaitsevan rakennuksen 1A lattiarakenteiden alta paljastuneet rakennuksen varhaisempiin vaiheisiin liittyneet kerrokset ja rakenteet. Tutkimukset liittyivät hankkeeseen, jonka tarkoituksena oli muuttaa tyhjiillään ollut rakennus 1A ratsuväkimuseon uusiksi tiloiksi.

Löydöt: KM 2007037:1–188
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätöaika: 11.–22.6.2007
Tutkimuskustannukset: Lappeenrannan kaupunki
Tutkimusraportti: Jukka Luoto ja Nina Vitikainen 17.11.2007 Etelä-Karjalan museossa, kopio Museoviraston arkistossa.

LAPPEENRANTA PALLON HAUTAUSMAA

Koekaivaus Taipalsaarentien kiertoliittymän suunnittelualueella
Pk 313407 Lappeenranta
p = 6773271, i = 3563481, z = 93
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Kati Salo

Koekaivauksen tarkoituksena oli selvittää hautausmaan laajuutta ja hautojen määrää Lappeenrannan Taipalsaarentien kiertoliittymän suunnittelualueella. Koeojista tavattiin 22 hautaa, joista yhteen oli haudattu useampi ihminen. Tässä haudassa oli vähintään viisi eri vainajaa, joista ainakin kaksi ovat kenttäanalyysin perusteella nuoria miehiä. Haudassa ei ollut jäänteitä arkusta. Hautauksista suurin osa oli kokonsa ja maasta pilkottavien luiden perusteella aikuisten hautoja, mutta myös yksi lapsen hauta havaittiin. Hautoja ei nostettu, mutta arkun puujäänteistä otettiin näytteet. Yhdestä näytteestä teetettiin dendrokronologinen ajoitus. Esinelöytöinä havaittiin ainoastaan 1700-luvun tyyppinen nahkakengän kärki, mutta sekin jätettiin löytöpaikalleen haudaan. Koekaivauksen perusteella suunnitelma-alueella saattaa olla jopa pari-kolmesataa hautaa, minkä vuoksi kiertoliittymän rakentamisesta alueelle luovuttiin.

Löydöt: –
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 108,7 m²
Kenttätöaika: 6.–17.8.2007
Tutkimuskustannukset: Lappeenrannan kaupunki
Tutkimusraportti: Kati Salo 15.10.2007 Museoviraston arkistossa.

LAPPI VAINRIIHENPÖNKÄ

Pronssikautisen/rautakautisen muinaisjäännöksen kaivaus
Pk 113401 Lappi
p = 6788021, i = 3222070, z = 25–30
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Hannele Lehtonen

Lapin kirkonkylän Vainriihenpöngän vuonna 2006 aloitettuja tutkimuksia jatkettiin vuonna 2007 Satakunnan TE-keskuksen myöntämin varoin. Kaivaukset ovat osa kaksivuotista hanketta, jonka tavoitteena on kerätä Lapin menneisyydestä monialaista tietoa, jota kunta voi hyödyntää Sammallahdenmäen tuoteistamisessa ja edelleen kehittämisessä monipuoliseksi opetus- ja matkailukohdeksi. Tavoite toteutetaan mm. arkeologisin kaivauksin, joilla selvitetään pronssikauden kalmistoihin liittyvää problematiikkaa ja asutusjatkuvuutta rautakaudella.

Tarkoituksena oli selvittää mäellä olevien matalien maansekaisien röykkiöiden luonnetta ja ajoitusta. Tavoitteena oli myös selvittää Volter Högmanin vuonna 1891 tutkiman

röykkiön kuntoa. Kesän tutkimuksissa Vainriihenpöngälle avattiin viisi koeojaa, joista kolme sijoitettiin mataliin maansekaisiin röykkiöihin. Näistä löydettiin palanutta luuta, hiiltä, keramiikka-astioiden paloja ja kahdesta myös kivikiekkoja yhteensä kymmenen kappaletta. Löytöjen perusteella Vainriihenpöngkää on käytetty kalmistona hyvin pitkään pronssikaudelta rautakauden loppupuolelle asti. Kaksi matalaa röykkiötä osoittautuivat uudemmiksi, toinen peltoraunioksi ja toinen mäellä olleen riihen rakenteiksi.

Yksi koeoja tehtiin myös viereiselle Muuntajanpöngälle. Muuntajanpöngkä on muinaisjäännösrekisteriin merkitty epävarmaksi muinaisjäännökseksi. Nyt kaivetusta koeojasta kuitenkin löydettiin runsaasti palanutta luuta ja hiiltä, mutta ei selkeää kivirakennetta.

Löydöt: KM 36956:1–194
Ajoitus: pronssikausi
Tutkitun alueen laajuus: 89 m²
Kenttätöaika: 13.8.–14.9.2007
Tutkimuskustannukset: Satakunnan TE-keskus
Tutkimusraportti: Hannele Lehtonen 31.12.2007 Museoviraston arkistossa.
Julkaisut: Hannele Lehtonen, Mia Lempiäinen ja Mikko Helminen 2009. Kahden Pöngän tutkimuksia Lapissa vuosina 2006–2007. Vainriihenpöngän ja Muuntajanpöngän arkeologiset tutkimukset Satakunnan Lapissa. Kentältä poimittua 7. Kirjoitelmia arkeologian alalta. Museoviraston arkeologia osaston julkaisuja N:o 12.

Lapin Vainriihenpöngässä tutkittiin matalia maansekaisia röykkiöitä. Hanke liittyi Sammallahdenmäen maailmanperintökohteen kehittämiseen. Kuva: Hannele Lehtonen, Museovirasto.
I Vainriihenpöngkä i Lappi undersöktes låga jordblandade rösen. Projektet anknöt till utvecklingen av världsarvsobjektet Sammallahdenmäki. Foto: Hannele Lehtonen, Museiverket.

Vainriihenpöngän røykkiöistä löytyi kivi- ja keramiikkajalokien lisäksi palanutta luuta ja keramiikka-astioiden paloja.

Kuva: Hannele Lehtonen, Museovirasto.

I rörena i Vainriihenpöngkä hittades utöver stenskvor också brännt ben och bitar av keramikklär.

Foto: Hannele Lehtonen, Museiverket.

LEMPÄÄLÄ AIMALANKANGAS

Siirtoviemäriin kaivutöiden arkeologinen valvonta
Pk 212307 Lempäälä
p = 6806579–6806818, i = 3323249–3323516, z = 84–86
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Vadim Adel

Pirkanmaan maakuntamuseo valvoi huhtikuussa 2006 Lempäälän kunnan vesihuoltolaitoksen tilauksesta siirtoviemäriin kaivutöitä Aimalankankaan esihistoriallisella asuinpaikka- ja kalmistoalueella. Aimalan historiallinen kylätontti sijaitsee esihistoriallisen muinaisjäännösalueen luoteispuolella; valvottu viemäriin sivusi kylätontin kaakkoisreunaa. Kylätonttiin liittyviä tai alueen muita historiallisen ajan muinaisjäännöksiä ei ole systemaattisesti inventoitu tai tutkittu.

Suunnitelma-alueen lounaisosassa valvottiin noin 50 metrin pituinen linjaosus, ja koillisosassa viemäriin kaivamista seurattiin noin 125 metrin matkalla. Valvonnan yhteydessä löydettiin ja dokumentoitiin esihistoriallisen, todennäköisesti varhaismetallikautisen, tulisijan jäännös, mahdollisesti kylätonttiin liittyviä 1800-lukua vanhempia palon tai tulentipon jälkiä sekä pieni historiallisen ajan raivausröykkiö.

Löydöt: KM 36763
Ajoitus: moniperiodinen
Tutkitun alueen laajuus: 700 m²
Kenttätöaika: 18.–30.4.2007
Tutkimuskustannukset: Lempäälän kunta
Tutkimusraportti: Vadim Adel 14.9.2007 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.
Julkaisut: Vadim Adel, Hanna-Maria Pellinen ja Hannu Poutiainen 2008. Arkeologisia tutkimuksia Lempäälän Aimalankankaalla. Pirkan maan alta 9. Tampereen museot, s. 17–29.

LEMPÄÄLÄ AIMALANKANGAS

Esihistoriallisen asuinpaikan kaivaus
Pk 212307 Lempäälä
p = 6806570, i = 3323240, z = 86
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Hannu Poutiainen

Pirkanmaan maakuntamuseo teki toukokuussa 2007 Lempäälän Aimalankankaan esihistoriallisella muinaisjäännösalueella arkeologisen pelastuskaivauksen. Ensimmäinen tehtävä oli tutkia kuoppaliesi, joka oli löytynyt arkeologisen valvonnan yhteydessä. Myös kuoppalieden

lähiympäristö tutkittiin alueelle tulevan kaivannon vaikutusalueella. Paikka tutkittiin pääosin tasokaivausmenetelmin, mutta liesi kaivettiin sektorikaivauksena.

Liesi oli halkaisijaltaan 1,9 x 1,9 m ja muodoltaan miltei säännöllisen pyöreä. Tulisijan syvyys oli 70–80 cm. Lieden perustamista varten maahan oli kaivettu kuoppa, johon oli ladottu tiivis kivipanos. Liedestä löydettiin tekstiilikeraamiikkaa, mutta ympäristöstä saatiin mm. rautakauden tyyppistä keramiikkaa.

Löydöt: KM 36961:12–13
Ajoitus: varhaismetallikauti–rautakauti
Tutkitun alueen laajuus: 20 m²
Kenttätöaika: 21.5.–1.6.2007
Tutkimuskustannukset: Lempäälän kunnan vesihuoltolaitos
Tutkimusraportti: Hannu Poutiainen 10.4.2008 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa
Julkaisut: Vadim Adel, Hanna-Maria Pellinen ja Hannu Poutiainen 2008. Arkeologisia tutkimuksia Lempäälän Aimalankankaalla. Pirkan maan alta 9. Tampereen museot, s. 17–29.

LEMPÄÄLÄ AIMALANKANGAS

Moniperiodisen asuinpaikan kaivaus
Pk 212307 Lempäälä
p = 6806580, i = 3323220, z = 85–86
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Hannu Poutiainen

Pirkanmaan maakuntamuseo teki toukokuussa 2007 Lempäälän Aimalankankaan esihistoriallisella muinaisjäännösalueella arkeologisen pelastuskaivauksen. Ensimmäisenä tehtävä oli kaivaa ja dokumentoida loppuun kevään 2007 koekaivauksessa (Pellinen 2007) löytyneet rakenteet ja kulttuurikerrokset. Työ toteutettiin tasokaivauksena ja osin yksikköinä. Lisäksi kaivettiin yksi koeoja suunnitellulle vesijohtolinjalle. Kaivaus liittyi alueella suoritettuun kunnallistekniseen työhön.

Alueella oli useita eri tyyppisiä kulttuuriperäisiä anomalioidia, joista osa oli selviä rakenteita, joskin osin tuhoutuneita. Yksi rakenteista oli kiveys, joka tulkittiin lähinnä uuni- tai kiuastyypisen tulisijan jäännökseksi. Sen leveys oli 1,1 m ja korkeus säilyneiltä osin 0,5 m. Kivet olivat voimakkaasti rapautuneita, ja niiden joukosta löydettiin palaneita ja palamattomia eläinten luita, palanutta ja palamatonta tiivistesavea ja kuparipellin kappaleita. Paikalta oli aiemmassa koekaivauksessa löydetty muutamia historiallisen ajan artefakteja. Kiveysten alaosaan ja varsinkin kivien alta löytyi mm. rautakauden tyyppistä keramiikkaa ja palaneita luunsiruja.

Löydöt: KM 36961:24–58
Ajoitus: rautakauti – historiallinen aika
Tutkitun alueen laajuus: 120 m²
Kenttätöaika: 4.–14.6.2007
Tutkimuskustannukset: Lempäälän kunnan vesihuolto-

laitos
Tutkimusraportti: Hannu Poutiainen 7.3.2007 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa
Julkaisut: Vadim Adel, Hanna-Maria Pellinen ja Hannu Poutiainen 2008. Arkeologisia tutkimuksia Lempäälän Aimalankankaalla. Pirkan maan alta 9. Tampereen museot, s. 17–29.

LEMPÄÄLÄ MAKAASUPUTKI

Ks. kaivaukset 2007: Kalvola ja Lempäälä maakaasuputki, kaskiraunioalueiden arkeologiset tutkimukset maakaasuputkilinjauksella

LEMPÄÄLÄ MOTTINEN

Rautakautisen muinaisjäännöksen koekaivaus
Pk 212307 Lempäälä
p = 6804719, i = 3326872, z = 84–90
Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä
Kaivauksenjohtaja: FM Katja Vuoristo

Maaomistaja suunnittelee 1800-luvulla rakennetun Mottisen tilan päärakennuksen korjaamista asuinkäyttöön. Korjaussuunnitelmiin kuuluu kuistin rakentaminen, pienpuhdistamon ja maalämpökaivon ja -putken kaivaminen. Myös pintamaata on tarkoitus kuoria pihamaalta pois. Mottisen päärakennus sijaitsee moniperiodisella muinaisjäännösalueella, minkä vuoksi paikalla tehtiin viikon pituinen koekaivaus kesäkuussa 2007. Paikalta tunnetaan mm. kaksi rautakautista polttokenttäkalmistoa sekä rautakautinen asuinpaikka. Kohde kuului arkeologian osaston koekaivausryhmän kenttätöohjelmaan.

Mottisen päärakennuksen edustalle tehdystä kaivausalueesta sekä koekuopasta tuli esiin useampia historialliseen aikaan ajoittuvia kivirakenteita. Näistä suurin osa on vuoden 1836 Lempoisten kylän paloa vanhempia. Lyhyen kenttätöajan vuoksi yksi laakakivistä koostuva rakenne jouduttiin peittämään ja jättämään tulevan maalämpöputken alle. Päärakennuksen taakse tehdystä koekuopista ei tullut rakenteita eikä likamaa-alueita. Alueelta saatiin talteen pääasiassa historialliseen aikaan ajoittuvia esinelöytöjä, mutta myös muutama rautakauden tyyppinen keramiikanpala.

Löydöt: KM 37183:1–28
Ajoitus: rautakauti, historiallinen aika
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätöaika: 11.–15.6.2007
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Katja Vuoristo Museoviraston arkistossa.

LEMPÄÄLÄ TOPPI

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
Pk 212310 Lastustenkulma
p = 6806664, i = 3331881, z = 98–102

Lempäälän Mottisen moniperiodisen muinaisjäännösalueen koekaivausten yhteydessä löytynyt rakenne on todennäköisesti rakennuksen pohja historialliselta ajalta. Kuva: Katja Vuoristo, Museovirasto. Konstruktionen, som hittades i samband med provutgrävningarna i det flerperiodiska fornlämningsområdet i Mottinen i Lembois, är förmodligen en byggnadsgrund från historisk tid. Foto: Katja Vuoristo, Museiverket.

Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Esa Mikkola

Topin kivikautisen asuinpaikan kaivaustutkimukset liittyivät maakaasuputkihankkeeseen. Asuinpaikkaa tutkittiin koekuoppittamalla ja avaamalla yksi laajempi kaivausalue. Asuinpaikan keskeiset alueet sijaitsevat maakaasuputken linjan ulkopuolella. Tutkittu alue osoittautui vähälöytöiseksi, mutta kyntökerroksen alla oli säilynyt ilmeisesti mesoliittiseen asuinpaikkaan liittyviä värjäytymiä.

Löydöt: KM 36921:1–6
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 50 m², tutkimusala noin 1 hehtaari
Kenttätyöaika: 14.9.–12.10.2007
Tutkimuskustannukset: Neste Jacobs Oy/Gasum
Tutkimusraportti: Esa Mikkola 22.4.2008 Museoviraston arkistossa.

LIETO VEIJULA KAPPELINMÄKI

Koekaivaus muinaisjäännösten lähiympäristössä
Pk 104410 Lieto
p = 6723958, i = 3250174, z = 44
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Katja Vuoristo

Liedon kunta suunnittelee kevyen liikenteen väylän rakentamista Mäkkylän kylään. Rakennettavan alueen

läheisyydestä tunnetaan useita kivi- ja rautakautisia muinaisjäännöksiä ja myös suunnitellun kevyen liikenteen väylän linjauksen läheltä on löytynyt kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavia löytöjä. Löytöjen tarkka sijainti ja laajuus eivät ole kuitenkaan tiedossa. Vuoden 2007 koekaivausten tarkoituksena oli selvittää, oliko suunnitellulla kevyen liikenteen väylällä esihistoriallisia rakenteita tai kulttuurikerroksia. Tutkimuksissa ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

Löydöt: –
Ajoitus: esihistoria
Tutkitun alueen laajuus: 19 m²
Kenttätyöaika: 21.–25.5.2007
Tutkimuskustannukset: Liedon kunta
Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 10.4.2008 Museoviraston arkistossa, kopio Nautelankosken museo, Liedon kunta.

LIETO VANHALINNA LINNAVUOREN KAAKKOISRINNE

Turun yliopiston arkeologian oppiaineen opetuskaivaus
Pk 104312 Littoinen
p = 6717248–6717283, i = 3264168–3246219, z = 24
Turun yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FM Jouko Pukkila

Turun yliopiston arkeologian oppiaineen opetuskaivaus järjestettiin 10.–21.9.2007 Liedon Vanhalinnan linnavuoren kaakkoisella rinteellä. Tutkimusten tarkoituksena

on selvittää Juhani Rinteen paikalla havaitsemien kivirivien luonnetta.

Kaksi tutkimusaluetta sijoitettiin melko jyrkkään rinteseen siten, että ne ylittivät kaksi kiviriviä. Toinen oli vain muutaman metrin pituinen, mutta rakennettu isoista kivistä paririviksi. Kaivauksissa todettiin, että kivet oli asetettu pikkukivistä ja hiekasta tehdyn pohjustuskerroksen päälle. Kivirivin luonnetta ei kuitenkaan voitu varmistaa, esim. aseita tai laastia ei kivien yhteydessä löydetty. Sen sijaan yhden kiven alla oli hevosenkengän puolikas ja toisen alla C14 -ajoituksen perusteella roomalaisajalla käytetty liesi. Toinen koeoja kulki maanpinnalle näkyneen, kulman muodostavan kivirivin yli. Mahdollisesti tähän liittyi palanutta savea, jossa oli heinien ja pienten oksien painamia jälkiä.

Kaivauksissa tehtiin runsaasti löytöjä, joiden perusteella paikalla on ollut ihmistoimintaa rautakauden lopulla ja varhaisella keskiajalla. C14 -ajoitustulokset osoittivat kuitenkin, että paikalla on myös esiroomalaiselle ajalle ajoittuva kulttuurikerros.

Löydöt: TYA 844:1–639
Ajoitus: rautakausi
Tutkitun alueen laajuus: 26 m²
Kenttätyöaika: 10.–21.9.2007
Tutkimuskustannukset: Motonen Oy ja Turun Yliopistosäätiö
Tutkimusraportti: Jouko Pukkila 8.5.2008 Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa.

LOHJA HAUKILAHTI

Moniperiodisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 204101 Lohja
p = 6688030, i = 3336125, z = 34–41
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Katja Vuoristo

Lujatalo Oy suunnittelee rivitalorakentamista Lohjan Paloniemen kaava-alueelle. Paikalla sijaitsee vuoden 2006 inventoinnissa löytynyt Haukilahden kivikautinen ja rautakautinen asuinpaikka, jonka kohdalle osuu pohjoisempi rakennettava korttelialue. Paikalla tehtiin viikon pituinen koekaivaus, jonka tarkoituksena on selvittää muinaisjäännöksen säilyneisyys ja laajuus.

Tutkimuksissa selvisi, että asuinpaikka oli odotettua laajempi ja kulttuurikerrokset olivat säilyneet peltomullan alla hyvin. Alueelta saatiin talteen mm. runsaasti rautakauden tyyppin keramiikkaa sekä myös kvartsi-iskoksia ja palanutta savea sekä luuta.

Löydöt: KM 37256
Ajoitus: esihistoria
Tutkitun alueen laajuus: 23 m²
Kenttätyöaika: 14.–18.5.2007
Tutkimuskustannukset: Lujatalo Oy
Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 12.3.2008 Museoviraston arkistossa.

LOVIISA LOVIISAN MAALINNOITUS

Tutkimuskaivaus
Pk 302112 Loviisa
p = 6706049, i = 3458233
Museoviraston rakennushistorian osaston restaurointiyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Veli-Pekka Suhonen

Loviisan bastioni von Rosenin alueella suoritettiin huhti- ja syyskuussa pienimuotoisia arkeologisia tutkimuksia. Bastionin eteläkyljen muurien perustuksia tutkittiin keväällä. Tällöin selvisi, että muurin kynnyskiveys on ollut pihan puolella peitettyä rakennustöiden päättymisestä lähtien. Muurin ulkosivulla tilanne on päinvastainen, eli kynnyskiveys on ollut esillä rakennustöiden jälkeen. Muurin alapuolinen puurakenne on hyvässä kunnossa molemmilla puoilla. Ulkosivulla pystypaaluja on kuitenkin huomattavasti vähemmän kuin vuoden 1752 suunnitelmapiirroksen on merkitty.

Syyskuussa tutkittiin vuoden 2006 koekaivauksissa bastionin eteläkyljen kasematissa havaituin tiilirakenteen luonnetta, jolloin selvisi, että rakenne ajoittuu 1900-luvulle. Koekaivauksissa jatkettiin myös pohjoiskyljen kasemattien 1700-luvun lattia- ja pohjarakenteiden tutkimusta. Esille saatiin lisää sekä lattialankkuja että paalunsijoja.

Löydöt: 2007128:1–11
Ajoitus: 1700-luvun puoliväli – nykyaika
Tutkitun alueen laajuus: 46 m²
Kenttätyöaika: 10.–11.4. ja 3.–14.9.2007
Tutkimuskustannukset: Uudenmaan TE-keskus
Tutkimusraportti: V.-P. Suhonen 23.1.2008 Museoviraston arkistossa.

LOVIISA SVARTHOLMA

Pohjoisen rantavarustuksen ampuma-aukon dokumentointi
Pk 302302 Gäddbergsö
p = 6696740, i = 3461560
Museoviraston rakennushistorian osaston restaurointiyksikkö
Dokumentoijat: HuK Riikka Väisänen ja HuK Heini Hämäläinen

Kenttätöiden tarkoituksena oli dokumentoida yksi Loviisan Svartholman linnoitussaaressa pohjoisen rantavarustuksen ampuma-aukoista arkeologisin menetelmin. Työhön oli varattu aikaa yksi päivä. Ampuma-aukosta piirrettiin tasokartta, poikittaisleikkaus sekä pitkittäisleikkaus. Lisäksi aukon sisäpuolelle muurin viereen kaivettiin koekuoppa, jolla oli tarkoitus selvittää alkuperäisen pihatason syvyys ja luonne. Ampuma-aukon kivitason päällä olevan tuohipitoisen eristyksen laajuus sekä paksuus selvitettiin. Lisäksi tutkittiin tiilirakennetta, joka löytyi aukon päällimmäisten kivilaakojen alta. Tiiliä poistamalla selvitettiin tiilikerrosten lukumäärä ja tiilien limitys.

Löydöt: –
Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätöaika: 28.9.2007
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Riikka Väisänen ja Heini Hämäläinen
2.10.2007 Museoviraston arkistossa.

MYNÄMÄKI SAARI

Arkeologiset koetutkimukset
Pk 104402 Ennyinen
p = 6735355, i = 3218726
Turun yliopiston arkeologian oppiaine / SuVi-projekti
Kaivauksenjohtaja: FT Kari Uotila

Mietoisten (nyk. Mynämäen kunnassa) Saaren kartano siirtyi vuonna 2006 Koneen säätiölle. Osana laajaa tutkimushanketta selvitettiin kartanon alueen vanhinta historiaa ja arkeologista tutkimustilannetta. Alueella tehtiin myös pienimuotoiset koekaivaukset.

Vuonna 2007 inventoitiin pääosa kartanoalueesta ja pihapiirin eteläpuolella olevalle ns. Muurimäen alueelle tehtiin ensimmäinen koekaivaus. 4 x 8 merin laajuisella koekaivausalueelta ei ollut yhtään ajoittavaa esinelöytöä, mutta esiin saatiin selvä hiekkamaan päälle ladottu ja osin muurattu kivi- ja tiilirakenne. Rakenteessa oli myös savi-sekoitteista laastia. Tämänhetkisen käsityksen mukaan tämä 35 x 8–10 metrin laajuinen rakennuskokonaisuus ajoittuisi aikaisintaan 1600–1700-luvulle.

Kartanon päärakennuksen kellarikerroksen tutkimuksissa voitiin alustavasti todeta ainakin kaksi rakennusvaihetta, joista nuorempi ajoittunee 1600–1700-luvulle. Päärakennuksen pohjoispuolelta havaittiin 1800-luvulla rakennettu ja 1900-luvulla purettu kellari ja talouspihalla navetan pohjoispuolelta havaittiin 1800-luvulla rakennetun suuri-kokoisen kivirakenteen seinäosat.

Löydöt: ei ilmoitettu
Ajoitus: 1200–1800-luku
Tutkitun alueen laajuus: 30 m²
Kenttätöaika: 1.4.–30.11.2007
Tutkimuskustannukset: Koneen säätiö
Tutkimusraportti: Kari Uotila 30.12.2007 Museoviraston arkistossa.

MÄNTTÄ HIETALAHTI

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 223111 Lahdenperä
p = 6879946–6880099, i = 337672–3376535, z = 103–113
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Hanna-Leena Salminen

Mäntän kaupunki suunnittelee kevyen liikenteen väylän rakentamista Mäntän Hietalahden kivikautisen asuinpaikan lähetyville. Koekaivauksissa selvitettiin asuinpaikan säilyneisyyttä ja laajuutta suunnitellun väylän alueella.

Asuinpaikan itäosassa suoritettua koekaivauksessa

löydettiin kivikautista keramiikkaa ym. materiaalia useasta koekuopasta. Asuinpaikka ajoittuu kampakeraamiseen aikaan. Kaivausten perusteella asuinpaikan alue ulottuu itäosaltaan hyvin lähelle Sairaalan tietä korkeuskäyrien 103 ja 106 välille. Koekuopituksen löytöalueet otetaan huomioon tulevissa rakennussuunnitelmissa.

Löydöt: KM 36908:1–45
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: 100 m²
Kenttätöaika: 28.8.–3.9.2007
Tutkimuskustannukset: Mäntän kaupunki
Tutkimusraportti: Hanna-Leena Salminen 21.11.2007
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

MÄNTTÄ KOTKANSALMI

Kivikautisen asuinpaikan ympäristön koekaivaus
Pk 223111 Lahdenperä
p = 6879447, i = 3376512, z = 98,9–103
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Hanna-Leena Salminen

Mäntän Kotkansalmen kivikautisen asuinpaikan ympäristössä suoritettiin koekaivauksia, koska Mäntän kaupunki haluaa myydä alueelta maata matkailukäyttöön.

Koekaivauksessa löydettiin kvartsi-iskoksia kolmesta koekuopasta. Muita säilyneeseen kulttuurikerrokseen viittaavia löytöjä tai havaintoja ei tehty. Etenkin peltoalueella kävi selkeästi ilmi, että mahdollinen asuinpaikka on tuhoutunut myöhemmässä maankäytössä. Kotkansalmen asuinpaikan ydinalue on saattanut sijaita myös tutkimusalueen ulkopuolella, siitä etelään, levähdys-paikan ja Talasniemen peltoalueen väliin jäävällä metsäalueella tai lähempänä Kotkansalmen kärkeä.

Löydöt: KM 36912:1–3
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: 280 m²
Kenttätöaika: 6.–19.9.2007
Tutkimuskustannukset: Mäntän kaupunki
Tutkimusraportti: Hanna-Leena Salminen 21.11.2007
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

MÄNTYHARJU MUURAHAINIEMI

Kivi- ja varhaismetallikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 312310 Varpainen
p = 6803740, i = 3499710, z = 83–88
Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 1
Kaivauksenjohtaja: FL Petro Pesonen

Muurahaisniemi oli Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 1:n kesän kenttätöohjelmassa, koska paikalta kiinteistön ostaneella maanomistajalla on aie ryhtyä rakentamaan paikalle mökkiä. Koekaivausryhmän tehtävänä oli selvittää muinaisjäännöksen laajuus kyseisellä

Kivikautisen asuinpaikan tutkimukset aloitetaan usein koekuopituksella. Seuloja kootaan Mäntyharjun Muurahaisniemessä. Kuva: Petro Pesonen, Museovirasto.
Undersökningarna på en stenåldersboplats inleds ofta med grävning av provgropar. Säll sätts ihop i Muurahaisniemi i Mäntyharju. Foto: Petro Pesonen, Museiverket.

Koekuopasta saatujen löytöjen perusteella avatulta 14 neliömetrin kokoiselta kaivausalueelta pöimittiin lähes kaksi kiloa kvartsi-iskoksia. Kuva: Petro Pesonen, Museovirasto.
På ett utgrävningsområde på 14 kvadratmeter grävdes nästan två kilo kvartsavslag upp. Området hade öppnats eftersom man hade gjort fynd i en av provgroparna. Foto: Petro Pesonen, Museiverket.

tontilla ja mahdollisuuksien mukaan myös tehdä alustavia tasokaivaustutkimuksia tulevan rakennustyömaan alueella.

Löytöjä saatiin 16 koekuopasta eli kaikkiaan 32 koekuopasta puolet oli löydöllisiä. Selvimmät likamaa-havainnot ja runsaimmat löydöt tavattiin tasanteen länsireunan koekuopista. Myös kaivausalueen 2 runsas löytöaineisto ja paksuhko kulttuurikerros vahvistavat vaikutelmaa, että intensiivisin asumistointa on keskittynyt tälle reunalle. Runsaasti kvartsia oli myös tontin pohjoisosassa, kallion koloihin tehdyissä koekuopissa. Tasanteen itäreunan koekuopista löytyi vain muutamia kvartseja. Tänne tehty kaivausalue 1 oli kuitenkin varsin runsaslöytöinen, vaikka kovin selvää likamaata alueella ei havaittukaan. Koska tavoitteena oli vapauttaa tontin aluetta rakennustoimintaan, päädyttiin rajaamaan säilytettäväksi muinaisjäännökseksi tontin länsi- ja pohjoisreunat. Tämän rajan itäpuolelle jäävä muinaisjäännöksen osa pyritään tutkimaan kesällä 2008 ainakin otoksena.

Kaivausalueen 1 ajoittavat löydöt ovat kaksi viistoteräistä kvartsinuolenkärkeä ja kaivausalueella 2 puolestaan keramiikka. Alueelta löytyi tyypillistä kampakeramiikkaa, Sarsan-Tomitsan tekstiilikeramiikkaa, talkkisekoitteista Sär 2 -keramiikkaa ja muutama pala orgaanissekoitteista keramiikkaa. Lisäksi kaivauksilta löytyi kivilajiesineen katkelma, pii-iskoksia, kvartsia ja palanutta luuta.

Löydöt: KM 36702:1–958
Ajoitus: kivi- ja varhainen metallikausi: myöhäismesoliittinen kivikausi, tyypillinen kampakeramiikka, ST-keramiikka, Sär 2 -keramiikka
Tutkitun alueen laajuus: koekuopitettu alue noin 2800 m², kaivausala yhteensä 33,5 m²
Kenttäyöaika: 21.5.–1.6.2007
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Petro Pesonen 21.11.2007
Museoviraston arkistossa.

NAUVO EGELSKÄRIN HYLKY

Keskiaikaisen hylyn tutkimukset
Pk 103302 Salkärsfjärden
p = 6645445, i = 3208398
Museoviraston meriarkeologian yksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Stefan Wessman

Vuonna 2007 jatkettiin Egelskärin hylyn osien esille kaivamista. Kaivausalue jaettiin noin 1 x 1 m ruutuihin ja kaivauksia jatkettiin viimevuotiseen tapaan ns. vesi-pumppu/ejektori-imurin avulla. Ejektorilla imettiin hylyn rakenteiden päälle kerrostunut simpukka- ja sedimenttikerros sihtiin, johon jäänyt aines käytiin läpi tasaisin väliajoin. Sihtilöydöt olivat tänäkin vuonna vähäisiä, vain muutamia luunpaloja sekä keramiikansirpaleita. Esille kaivetut hylyn rakenteet dokumentoitiin ja mitattiin paikoilleen ympärillä olevien kalliion porattujen mittapisteiden avulla.

Hylyn rungosta on monien pienten ja kuluneiden irtosien lisäksi säilynyt osittain kuusi alinta kylkilautaa

kölin styyrpuurin (oikealla) puolella ja kolme paapurin (vasemmalla) puolella. Kölistä on säilynyt noin 8 metriä keulasta perään päin. Myös aluksen mastonkenkä on säilynyt. Aluksen kaarista on säilynyt vain lyhyitä, huonokuntoisia kappaleita, joista suurin osa näyttäisi olevan pohjatukkeja.

Hylyn osia nostettiin yhteensä toistasataa kappaletta, mikä sisältää niin pieniä murtuneita laudanpalasia kuin lähes kolmimetrisiä kylkilankkuja sekä mastonkengän. Köli, sekä muutamia sen alta esiin tulleita rakenneosia jätettiin paikalleen ja kaivausalue suojattiin geotex-kankaan avulla. Ensi kesänä kaivaukset jatkuvat ja myös loput hylyn osat tullaan nostamaan.

Löydöt: SMM 392007:1-112
Ajoitus: keskiaika
Tutkitun alueen laajuus: 40 m²
Kenttäyöaika: 29.7.–24.8.2007
Tutkimuskustannukset: Museoviraston meriarkeologian yksikkö
Tutkimusraportti: Stefan Wessman 2008
Museoviraston arkistossa

NOKIA NOKIAN KARTANO

Keskiaikaisen kappelinpaikan kaivaus
Pk 212305 Nokia
p = 6823075–6823130, i = 3314205–3314260, z = 93–96
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Vadim Adel

Pirkanmaan maakuntamuseo jatkoi kesäkuussa 2007 vuonna 2004 aloitettuja arkeologisia tutkimuksia Nokian kartanon puistossa. Kaivausten tavoitteena oli kartoittaa kartanopuiston pohjoisosan kiinteät muinaisjäännökset ja selvittää, kuuluvatko keskiaikaiselta kappelinpaikalta edellisvuosina löytyneet historiallisen ajan rakenteet ja kerrostumat laajempiin kokonaisuuksiin. Lisäksi tutkittiin esihistoriallista löytökontekstia puiston luoteiskulmassa.

Tutkimusalueelle kaivettiin 16 neliömetrin kokoista koeruutua, joista saadut löydöt ajoittuivat pääasiassa 1800–1900-luvuille. Pelkästään keskiaikaista tai 1500–1700-lukujen löytöaineistoa sisältäviä kulttuurikerroksia ei havaittu. Kivirakenteita löytyi ainoastaan yhdestä ruudusta, kappelin lounaiskulman läheltä. Rakenteet tulkittiin pitkänomaisen kivilatomuksen, mahdollisesti aidan, pohjaksi sekä rakennuksen perustuksen osaksi.

Merkittävin kaivausten yhteydessä saatu historiallisen ajan löytö oli 1300-luvulle ajoittuva kivisavikeramiikan pala. Esihistoriallisista löydöistä suuri osa oli kvartsi-iskoksia, jotka keskittyivät tutkimusalueen itä- ja koillisosaan. Keramiikkalöydöt, joiden joukossa oli ainakin varhaismetallikautista ja rautakauden tyypin keramiikkaa, keskittyivät puiston länsireunalle. Puhtaasti esihistoriallisia löytökonteksteja todettiin puiston pohjoislaidalla ja luoteiskulmassa.

Löydöt: KM 2007051
Ajoitus: keskiaika
Tutkitun alueen laajuus: tutkimusala noin 55 x 55 m, kaivausala 16 m²
Kenttäyöaika: 4.–21.6.2007
Tutkimuskustannukset: Nokian kaupunki, Nokia Oyj
Tutkimusraportti: Vadim Adel 21.11.2007
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa
Julkaisut: Vadim Adel 2010. Nokian kartanon historian varhaisvaiheet: löytöjä ja tulkintoja. Joitakin tutkimustuloksia vuosilta 2004–2009. Pirkan maan alta 11. Tampereen museot, s. 5–15.

NOUSIAINEN MÄEKSMÄKI

Rautakautisen muinaisjäännöksen koekuopitus
Pk 104408 Koljola
p = 6732980, i = 3233668, z = 25
Turun maakuntamuseo
Kaivauksenjohtajat: FK Esa Laukkanen ja FK Heljä Brusila

Nousiaisten Mä(e)ksmäen rautakautisella muinaisjäännösalueella suoritettiin koekaivaukset paikalla sijaitsevan Kirkonpiirin koulun laajennuksen vuoksi. Mäksmäeltä on löytynyt sekä rautakautiseen kalmistoon että asuinpaikkaan viittaavaa esineistöä. Kaivauksilla pyrittiin selvittämään, oliko muinaisjäännöstä jäljellä rakennettavaksi tai peitettäväksi suunnitellulla alueella. Täytemaakerrokset kaivettiin kaivinkoneella. Alueelle kaivettiin koeojia- ja kuoppia yhteensä 28. Tutkimusalueet olivat 1–3 metrin pituisia ja kaivinkoneen kauhan levyisiä.

Ojasta 21 löydettiin palaneita luun siruja sekoittuneesta kerroksesta ja kuopasta 28 löytyi noin 25 sentin syvyydestä useita saviastianpaloja läheltä toisiaan. Tutkimusten ainoa viite mahdollisesti vielä osittain ehjänä säilyneestä muinaisjäännöksestä oli juuri tämä kuopan 28 keramiikkalöytö, eikä tähän kohtaan rakenneta.

Löydöt: ei otettu talteen
Ajoitus: moniperiodinen
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttäyöaika: 14.–19.6.2007
Tutkimuskustannukset: Nousiaisten kunta
Tutkimusraportti: Esa Laukkanen 13.9.2007
Turun museo-keskuksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

NURMIJÄRVI MÄNNISTÖ

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 204302 Seutula
p = 6700513, i = 3379572, z = 41
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Vesa Laulumaa

Nurmijärven Männistön kivikautisella asuinpaikalla tehtiin koekaivaus 9.–10.7.2007. Tutkimusten syynä oli Klaukkalan ohitustiehen liittyvän Palojoen liittymän

rakentaminen asuinpaikan kohdalle. Tutkimusten tavoitteena oli asuinpaikan laajuuden ja säilyneisyyden määrittäminen.

Löytöinä kohteesta saatiin kvartsiaineistoa (iskoksia, esine ja ydin) ja kivikirves. Kohde ajoittuu mesoliittiselle kivikaudelle, rannansiirtymän mukaan mahdollisesti 7200–7300 eKr. Koekaivauksissa todettiin, että asuinpaikasta on vielä osa säilynyt alueella, joka tuhoutuu tien rakennustöissä, ja jatkotutkimukset ovat tarpeen.

Löydöt: KM 36725:1–7
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttäyöaika: 9.–10.7.2007
Tutkimuskustannukset: Suunnittelukeskus Oy
Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 13.7.2007
Museoviraston arkistossa.

NURMIJÄRVI MÄNNISTÖ

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
Pk 204302 Seutula
p = 6700513, i = 3379572, z = 41
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Vesa Laulumaa

Nurmijärven Männistön kivikautisella asuinpaikalla tehtiin koekaivaus 9.–10.7.2007 Klaukkalan ohitustiehen liittyvän Palojoen liittymän rakentamisen vuoksi. Koekaivauksissa todettiin, että asuinpaikasta on vielä osa säilynyt alueella, joka tuhoutuu tien rakennustöissä, ja arviolta kahden viikon jatkotutkimukset ovat tarpeen.

Jatkotutkimukset tehtiin 13.–24.8.2007 yhdeksän hengen voimin. Kaivauksissa löydettiin kivi- ja kvartsiesineistöä, jotka kuuluvat mesoliittiseen kivikauteen, aikaan noin 7000 eKr.

Löydöt: KM 37212:1–279
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: 70 m²
Kenttäyöaika: 13.–24.8.2007
Tutkimuskustannukset: Suunnittelukeskus oy
Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 13.2.2008
Museoviraston arkistossa.

NÄRPIÖ NORRSKOGEN KAATOPAIKKA-ALUEEN YMPÄRISTÖ

Röykkiökohteen kaivaus
Pk 124105 Närpes
p = 6952490, i = 3208657, z = 22,5–25
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Katja Vuoristo

Tutkimukset liittyivät Närpiön kaupungin maa-aineksen ottosuunnitelmaan Norrskogenin kaatopaikan välittömässä läheisyydessä. Toimenpidealueen lähiympäristöstä tunnetaan entuudestaan kaksi hautaröykkiökohdetta,

Norrskogen/kaatopaikka-alue ja Norrskogens Fäbbacke. Suunnitellulta maa-aineksen ottoalueelta oli löytynyt keväällä 2007 neljä kiviröykkiötä, minkä vuoksi paikalla tehtiin viikon pituinen koekaivaus.

Röykkiöt osoittautuivat turpeen poiston jälkeen odottua suuremmiksi ja vain kaksi kiveystä saatiin tutkittua ja dokumentoitua kunnolla. Molemmissa havaittiin kehäkiveystä; toisessa kehä oli hyvin selkeä ja osa kivistä oli tuettu kiilakivillä tiettyyn asentoon. Toisessa röykkiössä kehäkiveys oli hieman hajanaisempi. Kolmas tutkittu röykkiö oli muodoltaan epämääräisempi ja kivet olivat melko löyhässä. Neljäs röykkiö, joka oli kooltaan huomattavasti muita pienempi ja suuren maakiven varaan rakennettu, jäi kokonaan tutkimatta. Tämä muistutti eniten kaskirauniota, kun taas muut kiveykset vaikuttivat enemmän hautaröykkiöiltä. Mitään ajoittavaa materiaalia tai esinelöytöjä ei rakenteista kuitenkaan saatu.

Löydöt: –
Ajoitus: varhaismetallikausi
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: 7.–11.5.2007
Tutkimuskustannukset: Närpiön kaupunki
Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 3.4.2008 Museoviraston arkistossa, kopio Museoviraston Vaasan toimisto, Närpiön kaupunki.

ORAVAINEN ORAVAISTEN TAISTELUTANNER

Suomen sodan taistelukentän koetutkimukset
Pk 133408 Oravais
p = 7028292, i = 3267179, z = 2,5
Riksantikvarieämbet Slagfältsteam, Oravais historiska förening ja Pohjanmaan museon
Kaivauksenjohtajat: Bo Knarrström ja Pentti Risla

Oravaisten taistelun (14.9.1808) juhluvuoden lähestymisen vuoksi tehtiin taistelukentällä arkeologisia tutkimuksia, jotka toteutti Ruotsin Riksantikvarieämbetetin taistelukenttätiimi Lundista yhteistyössä Pohjanmaan museon ja Oravaisten historiallisen yhdistyksen kanssa. Tavoitteena oli selvittää, minkälaisia jälkiä taistelusta on jäänyt maastoon, onko alueella joukkohautoja sekä ovatko lähteistä tunnetut tapahtumat yhteneväisiä löydösten kanssa. Tutkimus tehtiin käyttäen metallinilmaisimia peltoalueella. Yli 25 cm:n syvyyteen meneviä kuoppia ei tehty. Metalliesineitä löydettiin yli 400, joukossa musketinkuulia ja muita ammuksia, piilukkoja, heloja, nappeja ym. Tutkimuksia on tarkoitus jatkaa.

Löydöt: KM 2011020
Ajoitus: vuosi 1808
Tutkitun alueen laajuus: 3 ha
Kenttätyöaika: 8.–12.10.2007 ja 29.9.–3.10.2008
Tutkimuskustannukset: Svenska kulturfonden ja Oravais historiska förening
Tutkimusraportti: Göran Backman Pohjanmaan museossa ja Museoviraston arkistossa (pdf).

OULU KAUPUNGINOJA (TORIKATU – SUISTO)

Kaupunginajan kunnostustöiden arkeologinen valvonta
Pk 244409 Oulu
p = 7214500, i = 3428500, z = 2–4
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Marika Hyttinen

Talvikaudella 2006–2007 kunnostettiin Oulun Kaupungin-
ojaa Torikadun, Aleksanterinkadun ja suiston välillä. Suistoalueella kaivutyöt ulottuivat myös Pokkisenpuiston puolelle. Arkeologisen valvonnan tavoitteena oli dokumentoida kaikki alueelta esiin tulevat kiinteät muinaisjäännökset. Alueella on sijainnut 1600-luvulta 1800-luvun alkuun Oulun vanha satama-alue, johon kuului laaja ranta-aitta-alue. Kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa Kaupunginajan varsi on määritelty alueeksi, jolla kaupunkiarkeologiset kulttuurikerrokset ovat todennäköisesti hyvin säilyneitä.

Alueelta dokumentoitiin useita rakenteita. Kaupunginajan varresta tuli esille kolme puista koteloviemäriä, jotka ajoittunevat 1800-luvulle. Lisäksi tehtiin havaintoja yhdestä mahdollisesta patorakenteesta sekä lauta- ja hirsirakenteesta, joka liittyyne Kaupunginajan suistoalueen muutos- ja maisemointitöihin. Molemmat rakenteet ajoittuvat luultavasti 1800-luvun lopulta 1900-luvun alkupuolelle. Pokkisenpuiston alueen kaivannosta dokumentoitiin useita hirsirakenteita: kahden mahdollisen laiturin ja todennäköisesti kahden ranta-aitan jäännöksiä. Hirsirakenteet ajoittuvat esineistönsä perusteella 1700-luvulta 1800-luvun alkupuolelle.

Löydöt: KM 2007018:1–163
Ajoitus: historiallinen, 1700–1900-luvut
Tutkitun alueen laajuus: 1510 m²
Kenttätyöaika: 18.–29.12.2006, 2.1.–5.3.2007 sekä 20.3. ja 27.3.2007
Tutkimuskustannukset: Oulun kaupungin tekninen keskus
Tutkimusraportti: Marika Hyttinen 9.10.2007 Museoviraston arkistossa.

OULU LYSEON LUKION PIHA

Kaupunkiarkeologinen koekaivaus
Pk 244409 Oulu
p = 7214117, i = 3428111, z = 9,60–10,00
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Titta Kallio

Museovirasto teki Oulun Lyseon lukion tontilla kaupunkiarkeologisia koekaivauksia yhteistyössä Oulun kaupungin ja Lyseon lukion kanssa. Lukiolaisia oli mukana kaivajina ja kaivauksen viestinnässä osana opintojaan. Oulun kaupunki suunnittelee paikalle sadevesiviemäröinnin sekä jätekatoksen rakentamista ja mahdollisen paikoitusalueen laajentamista. Alue on ollut 1600-luvun alkupuoliskolla Oulun rikkaiden porvarien asuinalue, jonka läpi on kulkenut kaupungin pääkatu.

Koekaivauksissa pihalle avattiin kolme 7–11 metrin pituis-
ta ja 2,5–3 metrin levyistä koeojaa. Kaksi koeojista sijaitsi pihan kivetyllä alueella ja yksi viheralueella. Kivettyjen alueiden osalta osa kulttuurikerroksista oli tuhoutunut aiemmissa kaivutöissä viimeistään pihan pohjaustöiden ja kiveämisen yhteydessä. Toisessa näistä oli kuitenkin jäljellä 1600-luvulle ajoittuvia kulttuurikerroksia ja toisessa mahdollisesti jäännöksiä vanhasta kivetystä katu- tai pihakatteesta. Viheralueella sijainneessa koeojassa todettiin olevan koskemattomia maakerroksia 1600- ja 1700-luvuilta sekä kivisiä ja puisia rakennejäännöksiä 1600-luvun lopulta ja 1700-luvun alkupuolelta.

Melko niukka löytöaineisto koostuu pääosin 1600- ja 1700-luvuille ajoittuvasta fajanssista, punasavikeramiikasta, ikkunalasista, lasiastioiden paloista sekä eläinten palamattomista ja palaneista luista. 1700-luvun alkuun ajoittuvasta maakerroksesta löydettiin myös hopeinen rotanhäntälusikka.

Löydöt: 2007031:1–471
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 59 m²
Kenttätyöaika: 27.4.–21.5.2007
Tutkimuskustannukset: Oulun kaupungin tilapalvelut
Tutkimusraportti: Titta Kallio-Seppä 8.11.2007 Museoviraston arkistossa.

OULU MADETOJANPUISTO

Kaupunkiarkeologinen valvonta ja dokumentointi
Pk 244409 Oulu
p = 7214037, i = 3428075, z = 4–5
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Marika Hyttinen

Madetojanpuistossa tehtiin kunnostustöiden yhteydessä arkeologista valvontaa, koska alue on kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa määritelty alueeksi, jolla todennäköisesti sijaitsee kiinteitä muinaisjäännöksiä. Valvonnan tavoitteena oli dokumentoida kaikki kaivannoista esiin tulevat kaupunkiarkeologiset jäännökset sekä tarkkailla kulttuurikerrosten säilyneisyyttä.

Puiston alueella suoritettiin vihertöitä, kunnostettiin hiekkateitä sekä kaivettiin keskitasanteen reunaan tukimuurin kaivantoja. Kaivannon pohjoispäässä, jossa kaivanto ulottui maksimissaan 0,7 m syvyyteen, havaittiin nuoremman rakennuskannan jäännöksiä – kaivannon profiilissa esiintyi paksu 1900-luvun alkupuolen palokeros. Kaivannon eteläpäässä, missä kaivanto ulottui jo 1,5 metrin syvyyteen, tuli esille selvästi vanhempia kulttuurikerrostumia. Tältä kohdalta dokumentoitiin kaksi hirsirakennetta, joista toiseen kuului myös kiviladellmaa. Puurakenteet ajoittuvat löytöaineiston perusteella 1600–1700-luvuille. Kesän 2007 valvonnan perusteella puistossa sijaitsee runsaasti hyvin säilyneitä kulttuurikerrostumia, joista vanhimmat ajoittunevat 1600-luvulle.

Löydöt: KM 2007061:1–55
Ajoitus: 1600/1700- ja 1800- ja 1900-luvut
Kenttätyöaika: 22.–24.8.2007
Tutkitun alueen laajuus: 128 m²
Tutkimuskustannukset: Oulun kaupunki, Tekninen keskus, katu- ja viherpalvelut
Tutkimusraportti: Marika Hyttinen 18.12.2007 Museoviraston arkistossa.

OULU PIKISAARI

Pikiruukin paikan kaivaus
Pk 244409 Oulu
p = 7214360, i = 3427410, z = 6
Oulun yliopiston arkeologian laboratorio
Kaivauksenjohtaja: FL Timo Ylimaunu

Oulun Pikisaarella tehtiin kaivauksia Oulun yliopiston kaivausharjoitteluna pikiruukin paikan läheisyydessä Pikiruukintien pohjoispuolella. Tutkimuskohteena oli vuoden 2006 kaivauksissa löytynyt rakennuksen kivi-
jalja. Kaivauksissa pystyttiin osittain tutkimaan hirsirakennuksen pohjaa, joka oli rakennettu palaneen maakerroksen ja kuoppajäännöksen päälle. Ennen rakentamista kuoppa oli täytetty hiiltä ja palamattomia luita sisältäneellä hiekalla. Rakennuksen tutkittu osassa on ollut maalattia. Rakennusjätteiden yhteyttä kiviperustuksiin ei saatu selville. Kaivauksissa talletettiin runsaasti 1700- ja 1800-luvulle ajoittuvia löytöjä kuten keramiikkaa, liitupiippuja sekä mielenkiintoisia metalliesineitä kuten kupariseosnappeja ja rahoja. Onkin mahdollista, että Pikisaarella on harjoitettu metalliesineiden valmistusta.

Löydöt: KM 2007122:1–124
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: 14.–25.5.2007
Tutkimuskustannukset: Oulun yliopiston taideaineiden ja antropologian laitos
Tutkimusraportti: Timo Ylimaunu 5.6.2008 Oulun yliopiston arkeologian laboratorion arkistossa.

OULU POKKISENPUISTO

Kunnostustyömaan arkeologinen valvonta, vaihe 2
Pk 244409 Oulu
p = 7214250 i = 3428600, z = 2–4
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Marika Hyttinen

Pokkisenpuiston viemärintöitä valvottiin arkeologisesti, sillä puiston alue on Oulun kaupunkiarkeologisen inventoinnin mukaan aluetta, jolla todennäköisesti sijaitsee kaupunkiarkeologisia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Valvonnan tavoitteena oli dokumentoida kaivannoista kaikki esiin tulevat historiallisen ajan jäännökset.

Heti kaivutöiden alettua havaittiin alueella olevan runsaasti säilyneitä kulttuurikerroksia. Arkeologisesti mielenkiintoiset kerrostumat alkoivat nykyisestä maanpinnasta reilun metrin syvyydessä. Kaivannoista dokumentoitiin mahdollisia rakennusten peruskiveyksiä, mukulakiveystä sekä isokokoinen kivirakenne, jonka funktio jäi epäselväksi. Löytöinä talteen saatiin liitupiipun koppia, puna-, valko- ja kivisavikeramiikkaa, fajanssia, piiposliinia, lasi- ja metalliesineiden katkelmia sekä muutamia puu- ja nahkaesineiden osia. Esineistön perusteella alueen vanhimmat kulttuurikerrokset ajoittunevat 1700-luvulle ja nuorimmat 1800-luvun lopulta 1900-luvun alkupuolelle.

Löydöt: KM 2007029:1–170
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 300 m²
Kenttäyöaika: 14.5.–1.6.2007
Tutkimuskustannukset: Oulun Vesi
Tutkimusraportti: Marika Hyttinen 24.10.2007
Museo-viraston arkistossa.

OULU VIRASTOTALO

Kaupunkiarkeologinen pelastuskaivaus
Pk 244409 Oulu
p = 7213890, i = 3427980, z = noin 5
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Teija Oikarinen

Virastotalon tontilla tehtydt kaivaukset olivat jatkoa vuoden 2006 tutkimuksille. Tavoitteena oli laajentaa alueita tuolloin mielenkiintoisiksi todettujen ja funktioltaan osin epäselvien rakenteiden kohdalta ja tutkia aiemmin kesken jääneet kaivausalueet kulttuurikeroksen pohjaan saakka. Paikalla on sijainnut 1600-lukujen karttojen mukaan lampi, joka on kuivatettu vuonna 1761, ja tutkimuskohteena olivat sen täyttökerrokset ja mahdolliset reuna-alueilla sijainneet korttelialueet. Kaivausalueita oli kaksi, ja tutkitun alan laajuus yhteensä noin 306 m².

Kaivauksissa dokumentoitiin pääosin erilaisia ja eri-ikäisiä puurakenteita. Ensimmäiseltä kaivausalueelta dokumentoitiin mm. aikaisintaan 1790-luvulle ajoittuvan, osittain palaneen parituvan hirsisiä seinärakenteita ja sitä ympäröiviä puisia pihakatteita. Niiden alapuolelta dokumentoitiin lammen kuivatuskerroksia ja täyttöhirsii. Hirsirakennuksen sisäpuolelta otettiin talteen satoja kiloja piiposliinastioiden paloja. Toiselta alueelta dokumentoitiin hirsistä ja laudoista koostuvaa epäsäännöllistä puurakennetta, joista on kaksi dendrokronologista ajoitusta vuodelle 1680.

Elokuussa työmaalla tehtiin maanpoiston arkeologista seurantaa, joka keskitettiin kahden kaivausalueen väliselle alueelle, mutta käytännössä seurattiin koko tontin alue. Lisäksi tutkittiin kaivauksena varsinaisen seuranta-alueen ulkopuolelta löytynyttä järeää hirsirakennetta. Virastotalon tontilta löytyneet kulttuurikerrokset ja rakenteet ajoittuvat 1700–1800-luvuille, mahdollisesti vanhimmillaan 1600-luvun loppuun.

Löydöt: KM 2002027:1–1687
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 306 m²
Kenttäyöaika: 16.4.–25.5.2007
Tutkimuskustannukset: Oulun kaupungin tilapalvelut
Tutkimusraportti: Teija Oikarinen 8.1.2008
Museoviraston arkistossa.

OULU VIRASTOTALO

Kaupunkiarkeologinen seuranta ja hirsikehikon R19 pelastuskaivaus
Pk 244409 Oulu
p = 7213890, i = 3427980, z = 5
Museoviraston rakennushistorian osasto
Kaivauksenjohtajat: FM Marika Hyttinen (hirsikehikon kaivaus); FM Teija Oikarinen (valvonta)

Toukokuussa 2007 päättyneiden pelastuskaivausten kaupunkiarkeologisia tutkimuksia jatkettiin Museo-viraston rakennushistorian osaston valvonnanomaisella seurannalla kesän 2007 aikana Oulun ns. uuden virastotalon tontilla (I/7/4), koska kevään kaivausten aikana oli todettu, että tontilla on runsaasti jäljellä säilyneitä kulttuurikerroksia ja niiden sisällä erilaisia puurakenteita, jotka olivat peräisin tuoreiden dendrokronologisten määritysten mukaan jopa 1600-luvun loppupuolelta. Seurannan tarkoituksena oli tarkkailla maanpoistotöitä sen jälkeen, kun nuoremmat 1800-luvulle ajoittuvat kerrokset ja rakenteiden osat kuten lukuisat kivijalat oli jo poistettu noin 2,5 metrin syvyyteen saakka.

Tontilla oli jo tuolloin käynnistynyt uuden virastotalon rakentamista varten maanpoisto, joka kattoi uuden virastotalon pohjarakennustöiden alueen, noin 2/3 tontista.

Työt toteutettiin saatujen dokumentointiohjeiden mukaisesti. Tavoitteena oli tarkkailla maasta esiintulevia rakenteita, ottaa niistä kuvia ja tehdä niistä yksinkertaisia mittauspiirroksia. Seuranta oli keskitetty kahden kaivaus-alueen väliselle alueelle, jonne hirret jatkuivat pääosin kesken jääneeltä kaivausalueelta, mutta käytännössä seurattiin koko uuden virastotalon pohjarakennuksen alue. Seurannan aikana virastotalon tontilla dokumentoitiin osin useita eri hirsistä tai laudoista koostuvia puurakenteita kuten rakennusten perustuksia, paalualueita ja puukatteita. Kaivauksenomaisesti dokumentoitiin tontin pohjoisosasta löytynyt hirsirakenne, joka oli säilynyt lähes kokonaisena. Virastotalon tontilta löytyneet kulttuurikerrokset ja niiden sisältämät rakenteet ajoittuvat vuodesta1655 tai 1656 1800-luvulle saakka.

Löydöt: KM 2007125:1–371
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 1680 m²
Kenttäyöaika: 9.8.–12.9.2007
Tutkimuskustannukset: Museoviraston rakennushistorian osasto ja Oulun Kaupunki
Tutkimusraportti: Teija Oikarinen & Marika Hyttinen 27.2.2008
Museoviraston arkistossa
Julkaisut: Marika Hyttinen & Teija Oikarinen 2009.

Länkisen (Hjärpen lammen) reuna-alueiden rakennuskanta 1600-luvun Oulussa. Ei kiveäkään kääntämättä. Juhlakirja Pentti Koivuselle. Toim. Janne Ikäheimo & Sanna Lipponen.

PADASJOKI LEIRINTÄALUE

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 214307 Padasjoki
p = 6807471, i = 3408806, z = 85
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Taisto Karjalainen

Kaivaukset tehtiin 17.–30.10.2007 paikalle rakennettavan kylpylähotellin tontilla. Padasjoen Leirintäaluetta on aikaisemmin tutkittu koekaivausin vuonna 1999 ja kaivauksin vuosina 2001, 2002 ja 2006. Asuinpaikka on todettu aikaisemmissa tutkimuksissa pesäkkeiseksi.

Tutkimuksessa saatiin talteen runsaasti tyyppillistä kampakeramiiikka ja myöhäistä kampakeramiiikkaa, jotka molemmat ovat asuinpaikalla uusia havaintoja. Löytö-materiaalissa oli myös piitä, kiviesineitä, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Asuinpaikalla on selkeästi havaittava likamaakerros, joka loppui kaikilla alueilla noin 30 cm syvyydessä. Kaivauksissa tutkittiin noin 50 neliömetrin alue.

Löydöt: KM 37251:1–391
Ajoitus: kivikautinen
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 50 m², tutkimusala 14 000 m²
Kenttäyöaika: 17.–30.10.2007
Tutkimuskustannukset: Divitor Oy
Tutkimusraportti: Taisto Karjalainen 24.4.2008
Museo-viraston arkistossa.

PALTAMO NOKKALAN MAJA

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 343403 Uura
p = 7151690, i = 3542560, z = 135,50
Museovirasto ja Kainuun Museo
Kaivauksenjohtajat: FM Päivi Kankkunen ja FM Esa Suominen

Nokkalan majan kivikautinen asuinpaikka löytyi, kun maanomistaja kaivoi kesämökkinsä pihapiirin laidalle uuden aitan pohjaa ja löysi kaivaessaan seitsemän kivi-kautista kiviesinettä. Kohteesta noin 200 m koilliseen sijaitsee Nokkala-niminen kivikautinen asuinpaikka.

Koska muinaisjäännös löytyi rakennustyön jo käynnistyttyä, arkeologiset kenttätutkimukset tehtiin niin nopeasti kuin mahdollista. Pelastuskoekaivaukset tehtiin 8.–10.10.2007 yhdessä Kainuun Museon kanssa. Vajaan kolmen työpäivän aikana ei ollut mahdollista selvittää asuinpaikan laajuutta, vaan tutkimukset keskitettiin raken-teilla olevan aitan perustuksia varten kaivetulle alueelle.

Kaivauksessa saatiin löytöinä kvartsia ja palanutta luuta. Kvartsiaineistossa oli niin ytimiä kuin esineen kappaleita, teelmiä ja valmiita esineitä, mm. kaapimia. Myös yksi hiekkakivihioimen kappale löydettiin. Kaivauksin tutkittu alue lieene sattunut kohtaan, jossa kvartsiseppä on työskennellyt. Merkillepantavaa on, että vaikka pieneltä alueelta löytyi ennen kaivauksia seitsemän kivilajjesinettä, ei kaivauksessa löytynyt yhtään kivilaji-iskosta.

Löytöaineistonsa perusteella Nokkalan maja on mesoliitti-nen asuinpaikka. Asuinpaikan laajuutta ei ole selvitetty.

Löydöt: KM 37438
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: 18 m²
Kenttäyöaika: 8.–10.10.2007
Tutkimuskustannukset: Museovirasto ja Kainuun Museo
Tutkimusraportti: Päivi Kankkunen 13.10.2008
Museo-viraston arkistossa.

PARAINEN KOUPU ROSBACKEN

Myöhäisneoliittisen / pronssikautisen kohteen koekaivaus
Pk 104307 Lillmälö
p = 6696491–6696502, i = 3230459–3230495, z = 23–25
Turun yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FL Henrik Asplund

Koekaivaus toteutettiin osana Paraisten-Nauvon Kansalaisopiston (Pargas-Nagu Medborgarinstitut) arkeologian kurssia. Paikalla on yhden tai useamman röykkiön lisäksi rekisteröity kymmeniä metrejä pitkä kivirakenne. Tavoitteena oli alueen kartoittaminen sekä koekaistan kaivaminen em. kivirakenteen poikki. Koekaista paljasti 3–3,5 metriä leveän, matalan kivirakenteen.

Koeojasta sekä kahdesta alueelle kaivetusta koeruudusta löytyi kvartsi- ja kivilaji-iskoksia sekä muutamia palaneen luun fragmentteja. Osa kvartsi-iskoksista sekä palaneista luista löytyi kivirakenteen alta. Kohteen korkeus meren-pinnan yläpuolella antaa aiheen olettaa, että se ajoittuu aikaisintaan myöhäisneoliittiseen aikaan. Jos luut voidaan ajoittaa radiohiilimenetelmällä, antaa tulos terminus post quem ajoituksen kivirakenteelle.

Löydöt: TYA 843:1–56
Ajoitus: myöhäisneoliittinen aika – pronssikausi
Tutkitun alueen laajuus: 14 m²
Kenttäyöaika: 15.5. ja 19.–20.5.2007
Tutkimuskustannukset: Pargas-Nagu Medborgarinstitut ja Pargas hembygdsförening
Tutkimusraportti: Henrik Asplund 19.8.2007
Turun yli-opiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museo-viraston arkistossa.

PARIKKALA UUKUNIEMI PAPPINIEMI

Kylänpaikan arkeologinen kaivaus
Pk 412412 Lentteenselkä
p = 6858140, i = 3657020, z = 90

Turun yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FL Ville Laakso

Turun yliopiston arkeologian oppiaine jatkoi autiokylän yleiskartoitusta. Kartoitettu alue kattaa nyt hieman yli kuusi hehtaaria. Yleiskartta tarkentui eniten Kirkkokallion ympäristöstä. Kartalle mitattiin 26 uutta rökkykiötä, minkä jälkeen niiden kokonaismäärä on 95.

Koekaivauksessa, jossa avattiin kaksi neliömetrin laajuista koeruutua, pyrittiin saamaan lisätietoa autiokylän laajuudesta ja ajoituksesta. Löytöinä saatiin saviastioiden paloja, palanutta savea ja lasia. Löytökerros oli myöhemmän viljelyn sekoittama, mutta löydöt viittaavat siihen, että lähistöllä on ennen viljelyvaihetta sijainnut historiallisen ajan asuinrakennus.

Löydöt: KM 2007117:1–14
Ajoitus: historiallinen
 Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: syksy 2007
 Tutkimuskustannukset: Turun yliopiston arkeologian oppiaine, Suomen ortodoksinen kirkollishallitus ja Parikkalan kunta
 Tutkimusraportti: Ville Laakso 28.5.2008
Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

PERNAJA TORSBY SIGFRIDS

Historiallisen ajan kylätontin kaivaus
Pk 302109 Pernä
p = 6704317, i = 3446649, z = 17,5–25
Turun yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FM Hanna-Maria Pellinen

Pernajan Torsbyn Sigfridsin kesän 2007 kaivauksissa tehtiin kaksi viiden neliömetrin kokoista koeojaa (1 ja 3), pieni koealue 2 sekä koeruutu ja muutama koepisto. Kaivausten pinta-ala oli yhteensä noin 17 neliometriä.

Mikael Agricolan muistomerkin vieressä on nurmikon pinnalla näkyvissä kivijalan osa, joka perimätiedon mukaan liittyy Agricolan synnyinkotiin. Kivijalan kohdalle tehty koeoja paljasti pintakerroksissa toisaalta muistomerkin rakentamisen aikaan liittyvää 1900-luvun aineistoa ja toisaalta sekoittuneesta kontekstista nähtävästi vanhempaakin aineistoa, mm. punasavi-padan kappaleen. Pintamaan likamaasta erottui erillinen alempi lika/nokimaakerrostuma, jota voidaan pitää muistomerkin aliseen rakennuksenpohjaan liittyvänä ilmiönä. Tämä likamaa lienee muodostunut lattiatasosta ja/tai romahtaneesta katosta. Ko. tason yläpuolisiin kerroksiin liittyvä löytömateriali käsitti vaikeasti ajoitettavaa massalöytötavaraa, joka lienee pääasiassa peräisin viime vuosisadoilta. Kerroksesta otettu hiilinäyte on ajoitettu vuosien 1343 ja 1407 välille (575 ±32 BP Ua-38480).

Kivijalasta löytynyt esineistö on siten luultavasti myöhempää kompostiaineesta, jota on tuotu jo tuhoutuneen

rakennuksen kivijalkaan. Hiiliajoituksen perusteella kyse voi hyvinkin olla Mikael Agricolan kotitalon paikasta.

Koealue 2 tehtiin nykyisen Sigfridsin pihapiirin länsi-reunalle ja se oli melko vähälöytöinen. Alueella havaittiin kaksi kookasta kiveä. Toisen kiven vierellä jatkui likamaa muuta aluetta syvemmälle, nokinen likamaa oli muodoltaan ja kooltaan paalun tai hirren päätä muistuttava. Tästä likamaasta löytyi jonkin verran palanutta savea, mikä oli tällä alueella syvimmältä esiin tullut löytöryhmä. Ylempien kerrosten löydöistä mainittakoon 1600-luvun tyyppisen liitupiipun kopan osa. Vuonna 2002 tältä kohdin löytyi myöhäisrautakautiseksi tulkittua keramiikkaa. Vuoden 2007 kaivauksissa keramiikkaa ei löydetty.

Koeoja 3 tehtiin pihapiirin eteläreunassa näkyvän kivijalan poikki. Kivijalkaa oli käytetty kompostina ja koeojan pintakerrokset sisälsivät runsaasti erilaista jätemateriaalia, erityisesti tiiltä, eläinten luita ja rautakuonaa. Kivijalan jo päätyttyä hieman sen itäpuolelta alkoi paljastua uutta, alempana sijaitsevaa kivijalkaa. Tähän liittyi myös likamaata, ilmeisesti jäänteitä varhaisemman rakennuksen lattiatasosta, sekä nokista kivisilppua. Alemman lattiatason löytöihin kuuluivat mm. oveen liittyvä saranaraudan osa kivijalan itäpuolelta, huonosti poltettua punasavikeramiikkaa ja valkoinen lasihelmi. Nokialueesta otettiin hiilinäyte, joka ajoittuu vuosien 1592 ja 1654 välille (327±31 BP Ua-38481).

Löydöt: KM 2008013:1–58
Ajoitus: historiallinen
 Tutkitun alueen laajuus: n. 17 m²
Kenttätyöaika: 16.–27.7.2007
 Tutkimuskustannukset: Pernajan kunta
 Tutkimusraportti: Hanna-Maria Pellinen 30.12.2009
Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

PIETARSAARI LASSFOLKIN KORTTELI

Kaupunkiarkeologinen koekaivaus
Pk 232106+03 Jakobstad
p = 7070740, i = 3287660, z = 4,84
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Teija Oikarinen

Ns. Lassfolkin korttelissa tehtiin koekaivauksia liike- ja toimitilarakennuksen ja musiikkisalin rakennussuunnitelmien vuoksi. Kortteli on vuonna 2002 tehdyssä kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa todettu alueeksi, jolla saattaa sijaita kiinteitä muinaisjäännöksiä. Korttelissa avattiin yhteensä kuusi koealuetta. Yksi niistä osoittautui löydöttömäksi, mutta kaikilla muilla alueilla oli säilynyt eri-ikäisiä kulttuurikerroksia ja rakenteita kuten kivijalkoja ja uunien jäännöksiä sekä löytöaineistoa 1600–1800-luvuilta. Kulttuurikerrokset olivat ohuet ja löytömäärä melko vähäinen.

Löydöt: KM 2007103:1–330
Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 46 m²
Kenttätyöaika: 6.–29.9.2007
 Tutkimuskustannukset: Pietarsaaren kaupunki ym.
 Tutkimusraportti: Teija Oikarinen 9.1.2008
Museoviraston arkistossa.

PIHTIPUDAS NIEMENHARJU 1

Historiallisen ajan talonpoikaistalon ja kivikautisten löytöpaikkojen koekaivaus
Pk 331205 Ilosjoki
p = 7026780, i = 3431340, z = 115–117
Museoviraston arkeologian osasto, Keski-Suomen Museo ja Pihtipudas-Seura
Kaivauksenjohtaja: FM Mirja Miettinen

Kaivaus on jatkoa vuosien 2005 ja 2006 tutkimuksille ja osa Museoviraston, Keski-Suomen museon ja Pihtipudas-seuran yhteistä tutkimusprojektia. Niemenharjulta tunnetaan esihistoriallisia kiinteitä muinaisjäännöksiä ja historiallisissa lähteissä on tietoja 1500-luvun asutuksesta. Myös siitepölytutkimukset osoittavat paikalla olleen varhaista ihmistoimintaa kivikaudelta nykypäivään. Projektissa selvitetllään lähemmin tämän toiminnan luonnetta ja sen jättämiä jälkiä maastossa.

Vuoden 2006 koekaivauksen pääasiallisena tuloksena voidaan pitää vuoden 2005 kaivausalueen välittömästä yhteydestä löydettyä kivirakennetta, joka viittaa unuin perustuksiin. Toinen merkittävä vuoden 2006 rakennelöytö pihapiirin alueelta näyttää olevan raudansulatuspaikan jäännökset. Vuoden 2007 tutkimuksissa kaivettiin edellisvuonna avattu rautasulatto kokonaisuudessaan pois, jolloin havaittiin sen olevan yksi pihapiirin vanhimmista historiallisen ajan rakenteista. Kaivausalueella rautasulaton välittömässä läheisyydessä oli myös hiilihauta, jota ei voitu kytkeä varmasti rautasulattoon kuuluvaksi. Rakenteellisena anomaliana voidaan pitää sitä, että todennäköisesti sekä rautasulatto että hiilihauta oli tehty paikalla olleisiin vanhempiin pyyntikuoppiin.

Koekaivauksista talteen saadut esineet ja niiden kappaleet ovat normaaleja historiallisen ajan kaivauksista saatuja löytöjä, kuten keramiikkaa, lasia ja liitupiipun kappaleita. Löytynyt pieni pala asbestisekoitteista, ehkä kivikauden lopulle ajoituvaa keramiikkaa viittaa paikan vanhimpaan asutusvaiheeseen, jonka myöhempi asutus näyttää hävittäneen.

Löydöt: KM 37295:1–406
Ajoitus: moniperiodinen
 Tutkitun alueen laajuus: tasokaivaus 130 m²
Kenttätyöaika: 19.–25.6.2007
 Tutkimuskustannukset: Museoviraston arkeologian osasto, Keski-Suomen Museo ja Pihtipudas-Seura
 Tutkimusraportti: Miikka Kumpulainen ja Mirja Miettinen 20.8.2008
Museoviraston arkistossa
Julkaisut: Miikka Kumpulainen 2007. Soljen kertomaa. Pihtiputaan joulu.

POLVIJÄRVI POHJANPERÄNKANGAS

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 422402 Horsmanaho ja 422405 Kuorevaara
p = 6962654, i = 3623056, z = 87–89,5
Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 1
Kaivauksenjohtaja: FL Petro Pesonen

Pohjanperänkangas otettiin Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 1:n kesän 2007 kenttäyöohjelmaan. Kankaanlaita-nimisen kiinteistön maanomistajalla on aie myydä tila rakennustarkoitukseen ja koska asuinpaikan laajuus ei ollut tarkemmin tiedossa, oli kivikautisen asuinpaikan laajuus kyseisen tilan alueella selvittettävä. Ainoat tiedot muinaisjäännöksestä ennen koekaivauksia olivat maan pinnalle näkyvät kolme asumuspainannetta ja niistä saadut koekuoppalöydöt tilan länsilaidalla. Koe-kaivauksen tavoitteena oli selvittää kivikautisen asuinpaikan rajat sekä ottaa asumuspainanteista GPS-koordinaatit.

Pohjanperänkankaalta löydettiin tutkimusten yhteydessä kaksi ennestään tuntematonta asumuspainannetta sekä muu kuopanne. Kahdesta asumuspainanteesta laadittiin pinta-vaaitusten perusteella verkkoprojektio. Kohteelta laadittiin myös pintaprofiilikartta. Löytöjä saatiin 62 koekuopasta eli kaikkiaan 169:stä koekuopasta 36,7 % oli löydöllisiä. Muinaisjäännöksen laajuus on koekuoppahavaintojen perusteella noin 500 x 75–100 metriä. Koekuoppalöytöjä ja likamaahavaintoja on koko tutkimusalueella kahden eri muinaisrantatörmän päällä. Erityisiä keskittymiä ei ole havaittavissa vaan löydöllisiä kuoppia on harvakseltaan koko matkalla. Alueen länsiosassa havaittiin muutamassa koekuopassa alempi kulttuurikerros 40–55 cm syvyydellä, joka oli podsoloituneen puhtaan hiekan alapuolella. Ilmiö havaittiin heikosti erottuvan muinaisrantatörmän kohdalla – mahdollisesti tämä törmä on tuulen tai rantavoimien johdosta kerrostunut vanhemman kulttuurikerroksen päälle. Yhdessä koekuopassa alemmassa kulttuurikerroksessa oli myös löytöjä.

Suurin osa löydöistä on kvartsia ja palanutta luuta. Kolme hiotun kivilajiesineen katkelmaa ovat kaikki liusketta, palasia isommista esineistä. Keramiikkalöydöt ovat pelkästään asbestisekoitteista keramiikkaa, suurin osa tunnistamattomia pieniä paloja, mutta yhden koekuopan keramiikkalöydöt ovat varhaista asbestikeramiikkaa. Koekuopasta 670/540 löytyi voimakkaasti punaiseksi värjäytyneestä maasta runsaasti palanutta luuta sekä pieniä rautaesineen katkelmia. Nämä saattavat kieliä jopa metallikauden asutusvaiheesta paikalla, mutta yhtä hyvin ne saattavat olla historiallisen ajan rautaa – kankaalla on paljon merkkejä historiallisen ajan toiminnasta. Lisäksi löytyi joitakin paloja asbestia, punamultaa ja palanutta savea. Länsiosassa olevaan isoon asumuspainanteeseen tehdystä koekuopasta otettiin talteen myös hiiltynyttä tuohta, joka mahdollisesti liittyy asumuksen seinä- tai kattorakenteisiin.

Löydöt: KM 36742:1–94
Ajoitus: kivikausi, varhainen asbestikeramiikka, myöhäis-kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: koekuopitettu alue noin 80000 m², yhteensä 42,25 m²
Kenttättyöaika: 9.–20.7.2007
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Petro Pesonen 23.11.2007 Museo-
viraston arkistossa.

PORI RAATHUONEENPUISTO

Putkikaivaustyön arkeologinen valvonta
Pk 114303 Ruosniemi
p = 6831174, i = 3223002
Museovirasto ja Satakunnan museo
Kaivauksenjohtaja: fil. yo Mikko Helminen

Museovirasto ja Satakunnan Museo suorittivat vapun tienoilla arkeologista valvontatyötä Porin Raatihuoneenpuistossa vesipisteiden kunnostustyön yhteydessä. Puiston alue on luokiteltu kaupunkiarkeologisesti arvokkaaksi alueeksi. Kaivannot kulkivat historiallisten karttojen perusteella vanhalla torialueella ja monin paikoin kaivaustyöt paljastivatkin vuosien 1801 ja 1852 palokerosten alla sijaitsevia toriin liittyviä rakenteita kuten mukulakiveystä sekä tiilistä ja kivistä savipenkien päälle aseteltuja pintoja.

Puistoon tehdyt putkikaivannot ulottuivat monissa kohdissa viimeisen, vuonna 1852 tapahtuneen kaupunkipalon aikaisiin ja paikoin myös sitä vanhempiin kulttuurimaakerroksiin. Konekaivun valvonnan yhteydessä voitiin todeta, että jo aiemmin varsin hyvin säilyneiksi arvioitut maakerrostumat Raatihuoneenpuiston alueella ovat pysyneet koskemattomina useissa paikoissa. Osia alueesta on myös tuhoutunut 1900-luvulta asti tehtyjen putki- ja perustuskäivantoja tehtäessä. Löytöinä otettiin talteen muun muassa 1700- ja 1800-luvulle ajoittuvia punasavikeramiikan ja lasiesineiden paloja sekä liitupiipun katkelmia.

Löydöt: KM 2008015:1–22
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 500 m²
Kenttättyöaika: 25.4.–2.5.2007
Tutkimuskustannukset: Porin kaupunki
Tutkimusraportti: Mikko Helminen 4.5.2008 Museo-
viraston arkistossa.

PORVOO ITÄ-UUDENMAAN OSUUSPANKIN TALON SISÄPIHA (RIHKAMAKATU 3)

Kaupunkiarkeologinen kaivaus
Pk 302102 Porvoo
p = 6698870, i = 3426257
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennus-
kulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Andreas Koivisto

Porvoon Rihkamatorin vieressä sijaitsevan Porvoon Itä-Uudenmaan Osuuspankin sisäpihalla tehtiin elokuussa arkeologista valvontaa ja syyskuussa kaivaukset ilmastointi-
konehuoneen rakentamisen vuoksi. Kaivausten aikana saatiin esille ainakin viisi eri hirsirakentamisvaihetta, jotka

ajoituvat todennäköisesti 1400-luvun lopulta 1600-luvulle. Arviot ajoituksista perustuvat ensisijaisesti esinelöytöihin, sillä dendrokronologisia näytteitä ei pystytty ajoittamaan. Säilyneistä puurakenteista ylimpänä oli kaksi isoilla lankuilla katettua lattiaa. Lankkulattioiden alta paljastui kolmas lattiataso, joka muodostui lähinnä rangoista. Lattioiden alta löytyi vielä eräänlainen kulkuväylä, jossa puurimoja oli aseteltu sillaksi kostean maan päälle. Pohjasaven ja kulkuväylän välistä paljastui lopuksi epämääräinen puurakenne, joka saattoi olla kulkuväylän perustusta. Löytöinä saatiin mm. paljon orgaanisesta aineksesta valmistettuja esineitä ja esineiden katkelmia kuten nahkakenkiä, tuohella päällystettyjä verkompainoja ja puuesineitä.

Löydöt: KM 2007124:1–272
Ajoitus: 1400-luvulta nykyaikaan
Tutkitun alueen laajuus: 43 m²
Kenttättyöaika: 17.–23.8. ja 3.–26.9.2007
Tutkimuskustannukset: Itä-Uudenmaan Osuuspankki
Tutkimusraportti: Andreas Koivisto 9.4.2008 Museo-
viraston arkistossa, kopio Porvoon museossa.

PORVOO TUOMIOKIRKON KIRKKOPIHA

Historiallisen ajan hautausmaan kaivaus
Pk 302102 Porvoo
p = 6699175, i = 3426172, z = 19–24
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennus-
kulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: HuK John Lagerstedt

Porvoon tuomiokirkon kirkkomaan lounaisosaan tehdyn vesijohdon asennustyön takia käytöstä poistetulla hautausmaa-alueella tehtiin kesällä 2007 arkeologiset pelastuskaivaukset. Porvoon kirkkoon ja sen ympärille on tehty hautauksia keskiajalta, kirkon perustamisesta lähtien aina vuoteen 1789 asti.

Kirkkomäen lounaisnurkka on aikanaan ollut loivempi ja pihaa on tasattu viimeistään 1900-luvulla kirkon huoltorakennuksen valmistumisen yhteydessä. Kaivauksissa paikallistettiin 60 hautausta, joista tutkittiin 52, joista aikuisten hautoja oli 27 ja lasten hautoja 25. Alueella oli runsaasti irtoluita, jotka olivat sekoittuneissa kerroksissa ehjien hautojen ympärillä. Ehjien hautausten luuaineistosta tehtiin osteologinen analyysi. Vainajien vatsan kohdilta otetuista maanäytteistä tehdään makrofossiilianalyysi.

Esinelöytöjä tehtiin 26 haudasta. Niistä löytyi jäännöksiä koristeista, jotka oli tehty spiraalille kiedotusta pronssi- tai hopealangasta, hopeanauhalla kirjailun hautajaispäähineen kappale, kahdeksansivuinen meripihkanvärinen lasihelmi, kalvosinnappi, kangaspussi jonka sisällä oli siemeniä, hopeisia käärinliinan neuloja, rautaisia arkunkahvoja ja taottuja arkunnauloja. Hautausten ympärillä olleista sekoittuneista maakerroksista löytyi mm. 1700-luvun kolikoita, keskiaikaista ikkunalasiasia, barokkikaakeleiden kappaleita, astioiden sirpaleita 1500–1800-luvuilta sekä palaneita ihmisen luita.

Röykkiökiveystä Raahan Juusolassa. Röykkiön 5 oli rakennettu purnu. Kuva: Taisto Karjalainen, Museovirasto.
Stenrösen i Juusola i Brahestad. I röse nummer 5 hade man byggt upp en lår. Foto: Taisto Karjalainen, Museiverket.

Löydöt: KM 2007058:1–127
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 100 m²
Kenttättyöaika: 18.6.–27.7.2007
Tutkimuskustannukset: Porvoon seurakuntayhtymä
Tutkimusraportti: John Lagerstedt 19.3.2008 Museo-
viraston arkistossa.

PÄLKÄNE RAUNIOKIRKKO

Maavallin poiston arkeologinen seuranta
Pk 214104 Pälkäne
p = 6807360, i = 3353670, z = 101–102
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Hannu Poutiainen

Pälkäneen rauniokirkon pihamaa-alueella valvottiin kirkkomaan hoitotyöhön liittyntä maanpinnan tasoitusta, jonka yhteydessä poistettiin osa kirkon itäpuolella olevaa maavallia. Vallin otaksuttiin syntyneen kirkon itäpuolella olevan kirkkomaan ja soratien välisen ojan kaivusta. Osan vallin maa-aineksen kivistä pääteltiin kuitenkin olevan peräisin muuratusta harmaakivirakenteesta, ja on mahdollista, että paikalle on tuotu kirkon seinän purkukiviä. Rakenteen tarkoituksena on saattanut olla kirkkopihan rajaaminen purkukivistä kootulla aidalla.

Löydöt: –
Ajoitus: myöhäiskeskiaika
Tutkitun alueen laajuus: 250 m²
Kenttättyöaika: 18.–20.6.2007
Tutkimuskustannukset: Pälkäneen Vanhankirkon suojeluyhdistys ry
Tutkimusraportti: Hannu Poutiainen 8.11.2007 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa
Julkaisut: Hannu Poutiainen 2009. Muinaisjäännöksen hoitotyö Pälkäneen kirkolla. Pirkan maan alta 10. Arkeologisia tutkimuksia. Tampereen museoiden julkaisuja 106.

RAAHE JUUSOLAN PIRTTIKANKAAN JA PIRTTIHAUDANKANKAAN VÄLI

Röykkiökohteen kaivaus
Pk 244107 Ketunperä
p = 7162190, i = 3384650, z = 60
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtajat: FM Taisto Karjalainen ja FM Johanna Seppä

Tutkimukset liittyvät Nordic Mines AB:n Raahan Laivakankaan kaivoshankkeeseen. Kaivoksen vaikutusalueella on tehty muinaisjäännöksiä koskeva perusselvitys syksyllä

2006. Osa muinaismuistolain rauhoittamista muinaisjäännöksistä sijaitsee muuttuvan maankäytön alueilla ja näillä kohteilla on tehtävä riittävät arkeologiset tutkimukset ennen kaivostoiminnan ja siihen liittyvän rakentamisen aloittamista.

Tutkittavat muinaisjäännökset jaettiin kolmen kaivauksen osalle, joista Juusolan Pirttikankaan ja Pirttihaudankankaan väli -nimisen muinaisjäännöksen kaivaustutkimuksesta vastasivat Taisto Karjalainen ja Johanna Seppä. Tutkimusryhmään kuului kaksi kaivauksen johtajaa, kaksi piirtäjää, kaksi tutkimusavustajaa ja 18 kaivajaa.

Juusolan Pirttikankaan ja Pirttihaudankankaan väli -kohteessa tutkittiin kuukauden kenttätöiden aikana kahdeksan röykkiötä ja purnu, joka on kivirakkaan rakennettu lihansäilytyskuoppa. Röykkiöt kaivettiin kokonaan pinnasta pohjaan saakka. Lihansäilytyspurnu kaivettiin puoliksi, jotta poikkileikkausprofiili saatiin dokumentoitua. Yksi röykkiöstä paljastui luonnonkivikoksi ja sen tutkiminen lopetettiin heti turpeen poiston jälkeen.

Röykkiöt olivat löydöttömiä, mutta niissä havaittiin kehärakenteita. Joidenkin röykkiöiden keskuskivet oli ladottu ulomman, suuremmista kivistä muodostuvan kehän sisään. Röykkiöalueen pohjoisreunalla, osittain röykkiöiden alta, löytyi kvartsi-iskoksia, jotka ovat peräisin röykkiöitä vanhemmasta kivikautisesta asuinpaikasta. Röykkiöiden alueelta ei saatu mitään ajoittavaa materiaalia eikä niiden rakentamissyöselvinyt.

Löydöt: KM 37255:1–71

Ajoitus: ajoittamaton

Tutkitun alueen laajuus: kaivausalue 247 m², tutkimusalue 1600 m²

Kenttätöaika: 13.8.–14.9.2007 (kohteet Pirttihaudanta 1–2 sekä Juusolan Pirttikankaan ja Pirttihaudankankaan väli)

Tutkimuskustannukset: Nordic Mines AB

Tutkimusraportti: Taisto Karjalainen ja Johanna Seppä 28.3.2008 Museoviraston arkistossa.

RAAHE KAUNIINMETSÄNKANGAS E

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Pk 244107 Ketunperä

p = 7162130, i = 3384490, z = 60–61

Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FL Petro Pesonen

Raahen Laivakankaan alueella tehtiin kesällä 2007 arkeologisia kaivaustutkimuksia viidellä muinaisjäännöksellä tulevan kultakaivoshankkeen tieltä muinaismuistolain 15 §:n edellyttämällä tavalla. Työn tilaaja oli Nordic Mines Ab. Kesän 2007 kaivaukset jaettiin kahteen erilliseen hankkeeseen, joista hanke 1:n puitteissa toteutettiin Kauniinmetsänniitty 1 -asuinpaikalla olevan asumuspainanteen kaivaus ja ympäristön koekaivaus sekä Kauniinmetsänkangas E -asuinpaikalla koekaivaus.

Vuoden 2007 kaivaukset olivat vasta ensimmäinen osa alueen muinaisjäännösten tutkimussuunnitelmaa ja

koskivat niitä viittä kohdetta, jotka olivat suoranaisessa tuhoutumisvaarassa jo kaivoksen perustamisvaiheessa. Kauniinmetsänkankaan kohde sijaitsee suoalueella, ilmeisesti alkujaan hyvin matalalla rantakumpareella, jonka päälle ja reunoille suo on sittemmin noussut. Paikalle kaivettiin koekuoppia ja kaksi koeojaa. Kohteen maaperä on valkeaa, huuhtoutunutta hiekkaa, jonka alla on ruosteen laikuttamaa kellertävää hiekkaa. Mitään likamaita tai rakenteita ei havaittu. Toisesta koeojasta löytyi yksi kvartsi-iskos ja kahdesta koekuopasta yhteensä viisi kvartsi-iskosta. Todennäköisesti paikalla ei ole ollut varsinaisesti asuinpaikkaa, vaan paikalla on ehkä matalan veden aikana ollut hetken aikaa toimintaa, jolloin on poltettu nuotiota ja isketty hieman kvartseja. Kohde ei ole jäämässä kaivossuunnitelmien alle, joten sitä voi pitää edelleen suojeltuna kiinteänä muinaisjäännöksenä. Lisäkaivaustutkimuksia siellä ei kuitenkaan tarvita, vaikka kaivossuunnitelma jostain syystä laajenisi tähän suuntaan.

Löydöt: KM 36938:1–3

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: kaivausala yhteensä 22,75 m², tutkimusala 1600 m²

Kenttätöaika: 13.8. ja 28.9.2007 välisenä aikana noin kolme työpäivää

Tutkimuskustannukset: Nordic Mines AB

Tutkimusraportti: Petro Pesonen 9.4.2008 Museoviraston arkistossa.

RAAHE KAUNIINMETSÄNNIITY 1

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Pk 244107 Ketunperä

p = 7162170, i = 3384570, z = 62–64

Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FL Petro Pesonen

Raahen Laivakankaan alueella tehtiin kesällä 2007 arkeologisia kaivaustutkimuksia viidellä muinaisjäännöksellä tulevan kultakaivoshankkeen tieltä muinaismuistolain 15 §:n edellyttämällä tavalla. Kesän 2007 kaivaukset jaettiin kahteen erilliseen hankkeeseen, joista hanke 1:n puitteissa toteutettiin Kauniinmetsänniitty 1 -asuinpaikalla olevan asumuspainanteen kaivaus ja ympäristön koekaivaus sekä Kauniinmetsänkangas E -asuinpaikalla koekaivaus. Kauniinmetsänniitty 1:ssä tarkoituksena oli tutkia asumuspainanne ja lisäksi tehdä koekaivaus asumuspainanteen ympärillä sen selvittämiseksi, onko muinaisjäännös laajempi kuin pelkkä asumuspainanne.

Maan pinnalle asumuspainanne erottui muodoltaan soikeana kuoppana, jonka suhteellisen tasaisen pohjan pinta-ala oli noin 6 x 3,5 m. Lisäksi tähän liittyi samassa tasossa oleva 1,8 x 1,5 m kokoinen käytävä tai painauma lounais-sivulla. Vallien leveydeksi voi määrittellä pohjataiteesta vallien ulkoreunoihin 2,8–3,3 metriä. Vallin katkaisi molemmilla lyhyillä sivuilla 1,3–1,5 metriä leveä aukko, ilmeiset oviaukot. Lounaassa, rannan suunnassa, tämä näkyi maan pinnalle erillisenä kuoppana välittömästi em. kapeamman käytävän jatkeena. Koillisessa, mantereen puolella, aukko näkyi maan pinnalle selvänä vallin kat-

Raahen Kauniinmetsänniityn asumuspainanteen kaivaustyö on käynnissä. Paikalla on todennäköisesti asuttu kahtena ajanjaksona, joita erottaa tulvakerros. Kuva: Petro Pesonen, Museovirasto. Utgrävningssarbetet är igång på en hyddbotten i Kauniinmetsänniitty i Brahestad. Platsen har förmodligen varit bebodd under två tidsperioder, som skiljs av ett översvämningsslager. Foto: Petro Pesonen, Museiverket.

Kauniinmetsänniityn kaivausalueen profilia dokumentoidaan piirtämällä. Kuva: Petro Pesonen, Museovirasto. Profilen av utgrävningssområdet i Kauniinmetsänniitty dokumenteras med ritningar. Foto: Petro Pesonen, Museiverket.

koksena. Kuoppatalon pohjan muoto ja pinta-ala hahmottui parhaiten tasoissa 5–9. Erityisen selvästi tasossa näkyi asumuksen koillisnurkka ja pohjoisseinä terävänä likamaan rajana puhdasta hiekkaa vasten. Muut nurkat erotuivat heikommin, mutta silti asumuksen pohja-ala oli jokseenkin varmasti verifoitavissa pyöristyneen suora-kaiteen muotoiseksi ja kooltaan 6,5 x 4,25 m kokoiseksi alueeksi. Lyhyestä itäseinästä erkaantuva kulkuaukko erottui myös likamaana tasoissa 6–7. Kulkuaukkoa ei ole siis kaivettu aivan asumuksen pohjatasoon saakka. Länsiseinän kulkuaukko ja siihen liittyvä kuoppa oli näkyvissä syvemmillä kuin asumuksen pohjataso. Asumuksen eteläseinä on kaivettu noin 40 cm syvyydelle ja pohjoisseinä noin 50 cm syvyydelle. Ilmeisesti maan pinta on ollut pohjoisen puolella 10 cm korkeammalla, asumuksen pohja on molemmilla sivuilla lähes tarkalleen samalla korkeudella. Asumuksen keskiosa on ollut hieman kuoppalla, ehkei kuitenkaan 10–15 cm enempää. Samoin pohja lienee laskenut rannan suuntaan joitakin senttejä. Asumuksen käytön ja hylkäämisen jälkeen reunoille kasattu valli on jonkin verran sortunut asumuksen sisään.

Asumukseen liittyväksi voidaan tulkita 90 x 45 cm kokoinen nyrkinkokoisista pyöreistä kivistä ladottu kiveys asumuksen länsipäässä. Mahdollisesti kivet on varastoitu tulisijakäyttöä varten. Asumuksen keskiakselilla oli tulisija, joka vaikuttaa korkeutensa perusteella olevan asumusta nuorempi. Erikoinen yksityiskohta asumuspainanteeseen liittyen tutkittiin kerroksissa 4–6. Painanteen itäisen kulkuaukon suulle oli asetettu ehjä hioinlaaka viistosti pystyyn, selvästi maaperässä erottuneeseen kaivettuun kuoppaan. Tästä hieman lounaaseen oviaukon sisäpuolella oli mustan likamaan seassa runsaasti purupihkaa. Suurin osa kaivauksen löydöistä oli tyypillistä kampakeramiikkaa ja kvartsia. Kivilajimateriaalina on käytetty liuskeita ja porfyryä, liuske-esineistössä on väkäsellinen nuolenkärki, jonka kärki on katkeamisen jälkeen hiottu, isosta liuske-iskoksesta tehty veitsi, koristellun rombimaisen reikäkirveen pintalohelma, kirveen katkelma, pienoistaltoa ja koukunvarsi. Porfyyristä on tehty kaksi kaavinta. Muita löytöjä ovat muutama piiesine ja -iskos, palaneet luut (myös yksi luuesineen katkelma) ja pala koivutervaa, mahdollisesti esineen kiinnityksessä käytettyä massaa.

Löydöt: KM 36937:1–2919

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 374,5 m²

Kenttäyöaika: 13.8.–28.9.2007

Tutkimuskustannukset: Nordic Mines AB

Tutkimusraportti: Petro Pesonen 8.4.2008 Museoviraston arkistossa.

RAAHE KOULUKATU 2

Kaupunkiarkeologinen valvonta

Pk 244108 Raahe

p = 7178913, i = 3379608, z = 4,00

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö

Kaivauksenjohtaja: FM Titta Kallio

Raahen Koulukatu 2:ssa sijaitsevan As Oy Merikulman kahden asuinrakennuksen rajaamalla sisäpihalla tehtiin kaupunkiarkeologista valvontaa ulkorakennuksen rakentamisen vuoksi. Koska kysymyksessä oli pieni yksityinen rakennushanke, Museovirasto vastasi tutkimuskustannuksista.

Ulkorakennuksen paikalta poistettiin noin 70 cm paksuudelta maata alueen pohjaamiseksi. Kaivetun alueen koko oli noin 175 m². Tutkittava alue on ollut Raahen perustamisesta saakka 1600-luvun puolivälistä korttelialueena ja paikka on sijainnut pitkään kaupungin lounaisnurkassa, lähellä rantaa. Valvonnassa dokumentoidut poistetut maakerrokset liittyivät kuitenkin paikalla 1900-luvulla sijainneiden rakennusten purkamiseen ja rakennusten kivistalkoihin. Mahdollisiin paikalla sijaitseviin 1600- ja 1700-luvun maakerrokseen saakka ei kaivinkoneella kajottu.

Löydöt: –

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 175 m²

Kenttäyöaika: 7.8.2007

Tutkimuskustannukset: Museovirasto

Tutkimusraportti: Titta Kallio 14.8.2007 Museoviraston arkistossa.

RAAHE PIRTTIHAUTA 1

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Pk 244107 Ketunperä

p = 7162770, i = 3383470, z = 42–44

Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FM Taisto Karjalainen

Piirtihauta 1 ja 2 -kohteiden tutkimus liittyi Nordic Mines AB:n Raahen Laivakankaan kaivoshankkeeseen. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää muinaisjäännösten laajuus, rakenne ja mahdollinen jatkotutkimustarve.

Piirtihauta 1 -niminen kivikautinen asuinpaikka löytyi vuonna 2006 tehdyssä Laivakankaan kaivosalueen inventoinnissa. Tällöin alueella havaittiin olevan iskoksia ja palaneita kiviä. Kohde sijaitsee kaivostoimintojen alueella, joten alueella tehtiin kaivaustutkimuksia kesällä 2007. Alueen maaperä on hienoa dyynihiekkaa, jossa ei ole luonnostaan kiviä. Meren ranta on sijainnut alueella noin 2000 eKr.

Tutkimukset aloitettiin koekuopituksella, jonka perusteella määriteltiin tarkemmin tutkittavat alueet. Asuinpaikan tutkimuksissa paljastui niin sanottu sirpalekivivyöhyke, jonka yhteydestä tavattiin kvartsi-iskoksia ja -esineitä, palanutta luuta sekä yksi liesi. Sirpalekivivalli on ilmeisesti syntynyt liesistä ja kulttuurikerroksesta, jotka ovat joutuneet veden tulvimisen ja jäiden vaikutuksen alaiseksi. Asuinpaikka saatiin tutkituksi kokonaan.

Löydöt: KM 37014:1–355

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 77 m², tutkimusala 7200 m²

Kenttäyöaika: 13.8.–14.9.2007 (kohteet Piirtihauta 1–2 sekä Juusolan Piirttikankaan ja Piirtihaudankankaan väli)
Tutkimuskustannukset: Nordic Mines AB
Tutkimusraportti: Taisto Karjalainen 31.3.2008 Museoviraston arkistossa.

RAAHE PIRTTIHAUTA 2

Tervahaudan kaivaus

Pk 244107 Ketunperä

p = 7162840, i = 3383410, z = 42

Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FM Taisto Karjalainen

Piirtihauta 1 ja 2 -kohteiden tutkimus liittyi Nordic Mines AB:n Raahen Laivakankaan kaivoshankkeeseen. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää muinaisjäännösten laajuus, rakenne ja mahdollinen jatkotutkimustarve.

Piirtihauta 2 -kohteessa on neljä tervahautaa. Haudoissa oli maan pinnalle havaittavissa noin metrin korkuinen, nelikulmainen tai pyöreä hiekkavalli, jonka metrin levyinen haudan suuaukko katkaisi. Rakenteen esille saamiseksi yhteen tervahautaan kaivettiin koeojat valliin ja suuaukon kohdelle. Tutkitun tervahaudan yhteydestä löydettiin tehdasvalmisteisia rautanauvoja ja pullonkorkki, joiden perusteella tervahautojen voisi päätellä olevan 1900-luvulta.

Löydöt: KM 37015:1–2

Ajoitus: historiallinen aika

Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 12 m², tutkimusala 500 m²

Kenttäyöaika: 13.8.–14.9.2007 (kohteet Piirtihauta 1–2 sekä Juusolan Piirttikankaan ja Piirtihaudankankaan väli)
Tutkimuskustannukset: Nordic Mines AB
Tutkimusraportti: Taisto Karjalainen 31.3.2008 Museoviraston arkistossa.

RAUMA VANHA RAUMA

Kaukolämpöyömaan arkeologinen valvonta

Pk 113207 Rauma

p = 6792219, i = 3204823, z = 4,5 – 7

Rauman museo

Kaivauksenjohtaja: FM Markus Kivistö

Rauman Energia suoritti kesällä 2007 Vanhan Rauman alueella kaukolämpötoita, minkä yhteydessä Museoviraston valtuuttamat valvojat dokumentoivat historiallisen maakerroksia ja rakenteita. Merkittävin tavatuista rakenteista oli Kalatorille 1835 rakennetun kaivon jäännökset. Tutkittu alue ulottui Kulmalankadulta Kalatorin kautta Kauppakadulle, minkä lisäksi Kuninkaankadulle avattiin erillinen kaivanto. Vanhat maakerrokset olivat säilyneet vain katkelmallisina aiempien maanrakennustöiden takia, eikä rakennuksista havaittu selkeitä merkkejä kaivannon alueella. Löytöjä tuli niukalti, ja niistä suurin osa on keramiikkaa, lasia ja rautaesineiden katkelmia. Luumateriaalia ei käytännössä tullut lainkaan.

Löydöt: KM 2007050:1–25

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu

Kenttäyöaika: 24.5.–5.7.2007

Tutkimuskustannukset: Rauman Energia

Tutkimusraportti: Markus Kivistö ja Nina Manninen 30.11.2007 Museoviraston arkistossa.

RUOKOLAHTI KUKONHARJUNKANAVA

Historiallisen ajan kanavan yleisökaivaus

Pk 412103 Katosselkä

p = 6821400, i = 3581400

Museoviraston rakennushistorian osaston restaurointiyksikkö

Kaivauksenjohtaja: FM Veli-Pekka Suhonen

Museoviraston rakennushistorian osasto järjesti 2.–28.7.2007 arkeologiset kaivaukset Puumalan ja Ruokolahden kuntien rajalla sijaitsevalla Kukonharjun kanavalla. Kaivaukset olivat avooina vapaaehtoisille 9.–21.7.2007. Tutkimuksia suoritettiin kanavan länsirannalla Ruokolahdella yhdellä kohdalla ja itäpuolella Puumalassa neljällä paikalla.

Kanavan länsipuolelle avattiin kaivausalue vuoden 1804 kartalle merkityn kauppiaan talon kohdalle. Paikalta tuli esille 4 x 3 metriä laaja uunin pohja. Itä-länsisuuntaisen uunin kylmämuuratut, lohkokivistä ja luonnonkivistä koostuneet seinät olivat kallistuneet keskuksesta ulospäin. Uunista ehjänä säilyneet seinät olivat paikasta riippuen 0,6–1,2 metriä korkeat. Uunin päällä ja ympärillä oli jonkin verran tiilimurskaa. Uunin rakenteissa oli kuitenkin kiinni enää ainoastaan yksi tiili. Kivien väleissä oli laastin sijasta sideaineena savensekaista hiesua. Uunia tutkittaessa löydettiin runsaasti 1700- ja 1800-lukujen vaihteeseen sijoittuvia esineitä kuten fajanssia, punasavikeramiikkaa, ikkunalasia, pullolasia, lasipikarin osia, rautaesineitä ja luuta.

Kanavan itärannalla sijaitsevalla rinteelle avattiin 3 x 4 metriä laaja kaivausalue mahdollisen majakuopan kohdalle. Turpeen alla oli 0,1–0,2 metriä paksu kerros hiilensekaista likamaata. Kuopan pohjalla oli kivikehä, joka muistutti lähinnä paalunsijaa. Paalunjäännöksiä ei kuitenkaan kaivausten kuluessa havaittu. Tutkimukset eivät antaneet varmuutta kuopan funktiosta.

Kanavan vierellä sijaitsevaan rakennuksenpohjaksi tulkituun painanteeseen avattiin 4 x 2 metriä laaja kaivausalue. Alueelta tuli esille sekä täytesavea että kivirivi. Kivien funktiota ei saatu määritettyä. Esinelöytöjä ei saatu.

Kanavan vierelle idässä sijainneelle terassille avattu kaivausalue itä III oli täysin tulokseton.

Vuoden 2005 kaivausalueen eteläpuolisen kumpareen kohdalle avattiin 3 x 2 metriä laaja kaivausalue itä IV. Kyseessä oli tiilistä ja palaneista kivistä koostunut savensekaisen hiesun päälle koottu ”jättekivikasa”. Savensekaisen hiesun alla oli nokista hiesua. Kyseessä oli ilmeisesti muisto

Sotkamossa tutkittiin pyyntikuoppia rakennushankkeen vuoksi. Kuvassa on yksi Jäätiönlammen kuopista turpeenpoiston jälkeen. Kuva: Esa Hertell, Museovirasto.
I Sotkamo undersöktes fångstgropar på grund av ett byggprojekt. På bilden visas en av groparna i Jäätiönlampi efter torvborttagningen. Foto: Esa Hertell, Museiverket.

ennen rakennustöitä tehdystä kulotuksesta. Kaivausalueelta saatiin löytöinä rautanauvoja, palanutta luuta, fajanssia ja punasavikeramiikkaa.

Löydöt: KM 27007101:1–125

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 64 m²

Kenttätyöaika: 2.–27.7.2007

Tutkimuskustannukset: Kaakkois-Suomen ja Etelä-Savon

TE-keskukset

Tutkimusraportti: V.-P Suhonen 21.1.2008 Museoviraston

arkistossa.

RUSKO KIRKONKYLÄN UURNAHAUTAUSMAAN SUUNNITTELUALUE

Mahdollisen historiallisen ajan asuinpaikan koekaivaus

Pk 104407 Rusko

p = 6722800, i = 3237460, z = 32–36

Turun maakuntamuseo

Kaivauksenjohtaja: FM Heljä Brusila

Ruskon uudeksi uurnahautausmaaksi aiottu alue sijaitsee pellolla kirkosta 60–90 metriä etelään. Paikalle on merkitty Olof Mörtin karttaan vuodelta 1692 kaksi rakennusta, ”Klockares huus”, minkä vuoksi Museovirasto edellytti, että paikalla on tehtävä koekaivaus. Kaivauksen teki Turun

maakuntamuseo. Alueelle kaivettiin pienkaivinkoneella 38 koekuoppaa. Peltomullasta löytyi tyypillisiä historiallisen ajan esinelöytöjä. Alueen alaosasta havaittiin merkkejä mahdollisesta kiinteästä rakenteesta; kivistä, joka saattaa olla rakennuksen perustus, sekä lahoa puuta.

Löydöt: TTM 22468

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: tutkimusala 1000 m²

Kenttätyöaika: heinäkuu 2007

Tutkimuskustannukset: Ruskon seurakunta

Tutkimusraportti: Heljä Brusila 14.8.2007 Turun museo-

keskuksen arkistossa, kopiot Museoviraston arkistossa ja Ruskon seurakunnassa.

SOTKAMO JÄÄTIÖNLAMPI

Pyyntikuoppakohteen kaivaus

Pk 343308 Sotkamo

p = 7116200, i = 3561500, z = 145–150

Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FM Esa Hertell

Museoviraston arkeologian osasto tutki Sotkamon Jäätiönlampi S -nimistä pyyntikuoppakohtetta 10.–24.9.2007. Tutkimuksen syynä oli kuoppien alueelle tuleva rakennustoiminta. Osa alueella sijaitsevista kuopista jäi suunnitel-

Jäätiönlammen pyyntikuopan rakenne selkeästi näkyvillä. Kuva: Esa Hertell, Museovirasto.
Fångstgropens struktur tydligt blottad i Jäätiönlampi. Foto: Esa Hertell, Museiverket.

lussa kaavassa rakennuspaikkojen ja tien alle ja nämä tutkittiin kaivauksin. Jäätiönlammen muinaisjäännöskohde oli löytynyt Kainuun museon Esa Suomisen paikalla tekemässä tarkastuksessa vuonna 2007. Paikalla havaittiin 13 kuoppaa ja kaksi tervahautaa.

Tutkimusten alkuperäisenä tavoitteena oli tutkia kolme kuoppaa, jotka olivat kaavassa jäämässä tienpohjan ja rakennuspaikan alle. Rahoittajan toiveesta kaivettiin näiden lisäksi vielä kolme kuoppaa, jotka olivat sijainniltaan kaavan kannalta hankalia. Viisi kuopista kaivettiin puoliksi ja yksi kokonaan. Kolme kuopista osoittautui isokokoisiksi ja ihmisten kaivamiksi. Nämä ovat voineet toimia pyyntikuoppina. Yksi tutkituista kuopista osoittautui hiilimilukseksi ja yksi oli syntynyt luontaisesti. Yhden kuopan syntytapa ei varmuudella selvinnyt. Tämän yhteydestä oli löytynyt aiemmin kvartsiydin. Muita esineellisiä löytöjä ei kaivauksilta tavattu.

Löydöt: KM 37289

Ajoitus: ajoittamaton

Tutkitun alueen laajuus: 140 m²

Kenttätyöaika: 10.–28.9.2007

Tutkimuskustannukset: yksityinen

Tutkimusraportti: Esa Hertell 13.3.2008 Museoviraston arkistossa.

SULKAVA TELATAIPALEEN KANAVA

Restaurointitöiden arkeologinen valvonta

Pk 4122 01 Telataipale

p = 6839622, i = 3585173, z = 73,7–77,8

Museoviraston rakennushistorian osaston restaurointiyksikkö

Kaivauksenjohtaja: FM Wesa Perttola

Sulkavan Telataipaleen kanava on yksi 1790-luvulla rakennetuista ns. Suvorovin kanavista. Osana kanavan restaurointiprojektia uusitaan sen laidoilla olevat kiviluiskat, joiden alla tiedetään vanhojen rakennepiirustusten ja 2005 suoritettujen koekaivausten perusteella olevan hirsjarina. Vanhoja, huonokuntoisia luiskia purettiin kaivinkoneella. Hirsirakenteen reunaa dokumentoitiin pääasiassa valokuvaamalla ja takymetrimittauksin noin 200 metrin pituudelta.

Kuvaa arinan rakenteesta, kunnosta ja laajuudesta saatiin kaivausten avulla tarkennettua merkittävästi, löytyipä siitä kokonaan piirustuksista poikkeaviakin osia. Lisäksi kanavan kaakkoislaidalla olevaa kivirakennetta tutkittiin koekuopan avulla. Kenttätyöt suoritettiin kolmessa osassa – syyskuussa 2006 sekä tammi- ja toukokuussa 2007 – rakennusteknisistä syistä.

Löydöt: KM 2007013:1
Ajoitus: 1790-luku
Tutkitun alueen laajuus: 700 m²
Kenttätyöaika: 11.–26.9.2006, 3.–12.1.2007 ja 15.–16.5.2007
Tutkimuskustannukset: Etelä-Savon TE-keskus
Tutkimusraportti: Wesa Perttola 29.6.2007 Museoviraston arkistossa.

SUOMUSJÄRVI PAAVOLAN JA MIKKELIN PELLOT

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 202305 Laperla
p = 6700499, i = 3311581, z = 55–60
Suomusjärven kulttuuriyhdistys ry.
Kaivauksenjohtaja: FM Eeva Raike

Paavolan ja Mikkelin pellot -niminen kivikautinen asuinpaikka-alue sijaitsee länteen viettävällä peltoalueella Aneriojärven itärannan saviperäisellä terassilla. Suomusjärven kaivaukset olivat luonteeltaan yleisökaivaukset ja kaivauksilla kävi tutustumassa arkeologiaseen työhön yhteensä 78 henkilöä. Kaivajien määrä vaihteli viidestä 17:ään kymmenen päivän aikana ja henkilötyöpäiviä kaivauksilla oli yhteensä 114. Kaivajat olivat suurimmaksi osaksi Salon ja Turun seudulta, mutta myös Helsingin seudulta oli joitakin innokkaita kaivajia. Kaukaisimmat tulivat Mikkelistä.

Koska pelloilla kasvoi rehuheinää, kaivausalueet avattiin pellon keskellä olevan peltosaarekkeen itäosaan, aivan pellon reunaan ja pellon ja ojan väliselle kapealle kesanto-alueelle. Edelliset koetutkimukset vuosina 1972 ja 1984 oli tehty paljon lähempänä Aneriojärveä sekä myös korkeudeltaan alemmilla tasoilla. Alueelta on löydetty kivikautisia esineitä (KM 5472:4, 6117:1, 11484:4) vuodesta 1910 sekä havaittu merkkejä liedestä.

Vuonna 2007 kaivausalueita avattiin yhteensä 7 eli 23 neliometriä. Suurin kaivausalue (alue 1) aukaistiin aivan peltosaarekkeen itäpuolelle, peltoalueen ulkopuolelle. Myös alue 2 (4 neliometriä) aukaistiin peltoalueen ulkopuolelle aivan saarekkeen reunaan. Ennen kaivausten alkua peltosaarekkeelle tehtiin pieniä koekuoppia. Saareke oli hyvin kivistä ja koekuoppien kaivaminen oli työlästä. Kaikki koepisto todettiin löydöttömiksi ja maa-ainekseltaan puhtaksi.

Koekaivausalueet kaivettiin niin syväälle, että puhdas pohjamaa saatiin näkyviin. Paikka paikoin sekoittunut kerros saattoi ulottua yli 50 cm syvyyteen. Tällaisilla alueilla kivikautisten merkkien säilyminen on lähes mahdotonta. Viitteitä kivikaudesta löydettiin kuitenkin peltosaarekkeen itäpuolelta, jossa kyntäminen oli ollut vähäistä, lähes olematonta. Tämä osoittaa, että pelloilla sijaitsevat kivikautiset asuinpaikat eivät välttämättä ole tuhoutuneet, vaan kyntökerroksen alta voidaan löytää merkkejä kivikauden ihmisistä.

Löydöt: KM 37493:1–21

Ajoitus: mesoliittinen kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: 23 m²
Kenttätyöaika: 1.–10.8.2007
Tutkimuskustannukset: Varsinais-Suomen rahasto
Tutkimusraportti: Eeva Raike Museoviraston arkistossa.

SUOMUSSALMI MYKRÄNIEMI

Esihistoriallisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 451405 Teeriranta
p = 7265970, i = 3615180, z = 213–217
Oulun yliopiston taideaineiden ja antropologian laitos
Kaivauksenjohtajat: FT Jari Okkonen ja fil. yo. Ville Laurila

Suomussalmen Hossan Mykräniemi sijaitsee Hossan retkeilyalueella, Hossanjärven pohjoisrannalla. Oulun yliopiston arkeologian laboratorio tutki Mykräniemen esihistoriallista asuinpaikkaa elokuussa 2007. Tutkimuksen tarkoituksena oli tarkentaa kuvaa luonnonsuojelun alueilla sijaitsevista pienistä esihistoriallisista asuinpaikoista. Kenttätöiden tavoitteena oli selvittää kohteen laajuus ja tarkentaa sen ajoitusta.

Mykräniemen alueelta havaittiin kolme pienialaista löytökeskittymää, joista kahta tutkittiin tasokaivauksin. Keskittymät sijaitsivat jyrkän rantatöyrään reunalla ja olivat osittain sortuneet järveen. Löytöinä otettiin talteen yhdeksän kvartsikaavinta, kvartsi-iskoksia sekä palanutta luuta. Rakenteita ei keskittymistä tavattu. Mykräniemen koekuopituksessa ei tavattu merkkejä esihistoriallisesta toiminnasta muualta kuin rantaviivan välittömästä läheisyydestä. Myös rantavedestä otettiin talteen kvartseja ja palanutta luuta. Toiselta kaivausalueelta talteen otetusta palaneesta luusta otettu radiohiiliajoitus antoi tulokseksi 7400±50 BP. Alueelta tavattiin jälkiä myös historiallisen ajan toiminnasta, esimerkiksi uiittöistä.

Mykräniemessä havaittiin sijaitsevan kolme pientä erillistä löytökeskittymää nykyisen rantaviivan välittömässä yhteydessä, osittain sortuneena järveen. Ainakin yksi keskittymistä ajoittuu mesoliittiselle ajalle.

Löydöt: KM 36809:1–62
Ajoitus: mesoliittinen, C14 -ajoitus Hela-1647 7400±50 BP
Tutkitun alueen laajuus: 13 m²
Kenttätyöaika: 20.–29.8.2007
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus, Metsämiesten Säätiö
Tutkimusraportti: Ville Laurila, Henna Hintsala ja Marko Halmekangas 28.1.2008 Museoviraston arkistossa, kopio Oulun yliopiston arkeologian laboratorion arkistossa.

TAMMELA YRJÖLANPELTO, KULMALA, RANTA JA UUSI-MARKKULA

Kivikautisten asuinpaikkojen koekaivaus
Pk 202406 Torro
Yrjölän pelto: p = 6744443, i = 3314068, z = 102–103
Kulmala: p = 6744282, i = 3313698, z = 102–103
Ranta: p = 6744036, i = 3313330, z = 102–103

*Tammelassa tehtiin koekaivauksia neljällä kivikautisella asuinpaikalla. Kuvassa koekuoppia kaivetaan Rannan asuinpaikalla. Kuva: Taisto Karjalainen, Museovirasto.
I Tammela genomfördes provutgrävningar på fyra stenåldersboplatser. På bilden grävs provgröpar på boplatserna i Ranta. Foto: Taisto Karjalainen, Museiverket.*

Uusi-Markkula: p = 6743780, i = 3312920, z = 102–103
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Taisto Karjalainen

Keväällä 2006 Museoviraston suorittamassa Tammelan kaupungin kiinteiden muinaisjäännösten inventoinnissa maakaasuputken linjaukselta löydettiin neljä kivikautista asuinpaikkaa, Yrjölän pelto (1000006575), Kulmala (1000006579), Ranta (1000006581) ja Uusi-Markkula (1000006582). Kohteet sijaitsevat Talpianjärven rannalla, jonka vanhalla, kuivatusta edeltävällä rannalla on runsaasti kivikautisia asuinpaikkoja. Kohteet sijaitsevat 100–104 metriä meren pinnan yläpuolella ja ovat luultavasti peräisin mesoliittiselta kivikaudelta. Löytöinä on otettu talteen lähinnä pii- ja kvartsi-iskoksia.

Tutkimuksessa selvitettiin muinaisjäännösten laajuus, luonne ja mahdollinen jatko tutkimustarve. Tutkimusalueet valittiin kenttätöiden aluksi tehdyn pintapöytäkartan perusteella. Pintapöytäkartan jälkeen tutkimusalueille tehtiin koeoimia ja -kuoppia, joissa selvitettiin asuinpaikkojen kulttuurikerroksen laajuutta, paksuutta ja luonnetta sekä säilymisastetta.

Yrjölän pellon, Kulmalan ja Rannan kohteissa löydettiin kvartsi-iskoksia sekoittuneesta peltomullasta. Uusi-Markkulalla metsäsaarekkeesta löytyi kivikautinen asuinpaikka, jonka kulttuurikerros oli osittain rikkoutunut metsä-äestyksessä. Paikalta löydettiin kvartseja ja nuora-

keramiikkaa. Lisäksi asuinpaikalla on mahdollinen kvartsilouhos.

Löydöt: Yrjölän pelto KM 36746:1–21; Kulmala KM 36747:1–102; Ranta KM 36748:1–26; Uusi-Markkula KM 36749:1–168
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus:
Yrjölän pelto: kaivausala 6 m², tutkimusala 3000 m²;
Kulmala: kaivausala 18 m², tutkimusala 12000 m²;
Ranta: kaivausala 20 m², tutkimusala 3000 m²;
Uusi-Markkula: kaivausala 15 m², tutkimusala 1500 m²
Kenttätyöaika: 19.4.–16.5.2007
Tutkimuskustannukset: Gasum Oy
Tutkimusraportti: Taisto Karjalainen 20.11.2007 Museoviraston arkistossa.

TAMPERE JUVANRINNE

Historiallisen ajan asuinpaikan koekaivaus
Pk 212311 Messukylä
p = 6821230, i = 3333809, z = 106–109
Mikroliitti Oy
Kaivauksenjohtaja: FM Hannu Poutiainen

Mikroliitti Oy suoritti arkeologisen koekaivauksen Tampereen Juvanrinteen historiallisen ajan asuinpaikalla marraskuussa 2007. Kaivauksen ensisijainen tehtävä oli

selvittää kesän 2007 inventoinnissa löytyneen muinaisjäännöksen luonne ja sijainti kaava-alueella. Työn yhteydessä tietoa muinaisjäännöksen luonteen ja merkityksen arvioimiseksi hankittiin myös arkistolähteistä ja pitäjähistoriikeista. Arkistolähteiden perusteella tiedetään, että historiallisella ajalla Juvankylän alueella on ollut asutusta ainakin 1540-luvulta lähtien. Esinelöytöjen ja rakenteellisten seikkojen perusteella voidaan päätellä, että paikalla on ollut kaksi suhteellisen myöhäistä historiallisen ajan rakennusta. Mahdollisesti ne liittyvät alueen 1800- ja 1900-luvun mäkitupalaisasutukseen. Varhaisempaan aikaan ajoittuvia havaintoja tai viitteitä 1800-luvun loppupuoliskoa varhaisemmasta toiminnasta ei koekaivuksessa saatu.

Löydöt: –

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 131 m²

Kenttätöaika: 18.–23.11.2007

Tutkimuskustannukset: Tampereen kaupunki

Tutkimusraportti: Hannu Poutiainen 19.1.2008 Museo-viraston arkistossa.

Aboa Vetusta vuonna 2012.

TURKU ABOA VETUS -MUSEO

Rakennusarkeologiset tutkimukset ja kaivaukset Pk 104312 Littoinen p = 6713667, i = 3240185 Muuritutkimus Ky Kaivauksenjohtaja: FT Kari Uotila

Aboan kellarin lattian alla olevia maakerroksia ja rakenteita. Lisäksi tarkoitukseen oli saatu esiin myös kivistä seinä- ja pöytämuureja, jotka olivat rakenteellisesti yhteydessä kellarin seinä- ja pöytämuurien kanssa. Kellarin seinien rakentaminen on tapahtunut noin vuonna 1350–1360.

Turussa sijaitsevassa Aboa Vetus -museossa tehtiin Matti Koivurinta -säätiin rahoituksella arkeologisia koe-tutkimuksia kesällä 2007. Kaivausten ala oli yhteensä noin neljä neliometriä. Tutkimusten tarkoituksena oli tutkia kellarin lattian alla olevia maakerroksia ja rakenteita. Lisäksi tarkoituksena oli saada esiin myös kiviseinien alla olevat arinahirret dendrokronologisia ajoituksia varten. Tutkimusten ja erilaisten luonnontieteellisten analyysien myötä voidaan saada lisätietoa rakennuksen ajoituksesta ja mahdollisten keskiaikaisten kivi- ja tiilirakennusten rakentamis- ja käyttöajankohdasta, sekä saada talteen esinelöytömateriaalia, joka kertoisi arkielämästä keskiajalla tai toimisi apuna relatiivisessa ajoituksessa.

Kaivetun kellarin kivilattian alta tuli esiin useita erilaisista käyttövaiheista kertovia maakerroksia ja rakenteita. Kiinnostavimmat löydöt olivat aivan pohjasaven pinnasta esiin tulleet hirret, joista tehtiin dendrokronologiset ajoitukset. Ajoitettu suurikokoinen hirsi on peräisin 1350-luvulta. Vuoden 2007 kaivausten perusteella todettiin, että kellari-tila ja sen lähialueet tulee tutkia tarkemmin ja kenttätutkimukset jatkuvat kesällä 2008.

Löydöt: KM 2007069:1–61 Ajoitus: keskiaika Tutkitun alueen laajuus: 4 m² Kenttätöaika: 21.5.–30.8.2007 Tutkimuskustannukset: Matti Koivurinnan säätiö Tutkimusraportti: Kari Uotila 31.12.2007 Museo-viraston arkistossa.

TURKU AURAJOEN ITÄLAITURI

Kaupunkiarkeologinen koekaivaus Pk 104312 Littoinen p = 6713758, i = 3240189 Turun maakuntamuseo Kaivauksenjohtaja: FK Jukka Sipilä

Aurajoen itälaiturin vuodelta 2007 otettu kuva.

Aurajoen itälaiturin vuoden 2007 koekaivaukset liittyivät itälaiturin Nunnankadun pään ja Katedraalikoulun edustan välisen alueen korjausten arkeologisten tutkimusten suunnitteluun. Koekaivuksissa ilmeni, että rantaan muodostuneen täyttökerroksen alla oli kiveysten ja puurakenteiden jäännöksiä, joiden tulkittiin liittyvän paikalla olleisiin laiturirakenteisiin. Alimmista savensekaisista kerroksista alkoi tulla myös keskiaikaista löytöaineistoa. Aurajoen itälaiturin arkeologiset kaivaukset Nunnakadun pään ja Katedraalikoulun edustan välisellä alueella suoritettiin vuonna 2008. Vuonna 2009 itälaiturin kaivauksia jatkettiin lähempänä Auransiltaa.

Löydöt: TMM 22473 Ajoitus: keskiaika – 1800-luku Tutkitun alueen laajuus: 5 m² Kenttätöaika: 15.–28.8.2007 Tutkimuskustannukset: Turun kaupunki Tutkimusraportti: Jukka Sipilä 2007 Turun museokeskuksen arkistossa.

Aurajoen itälaiturin itälähdys.

TURKU AURAJOEN LÄNSILAITURI

Kaupunkiarkeologinen kaivaus Pk 104312 Littoinen p = 6713643, i = 3240064 Turun maakuntamuseo Kaivauksenjohtaja: FT Aki Pihlman

Aurajoen länsilaiturin kaivauksen kaivattua aluetta.

Turun maakuntamuseo suoritti kesällä 2007 kaivauksen Aurajoen läntisen rantalaiturin kohdalla Kauppia-kadun ja Brahenkadun/vanhan pääkirjaston välillä. Edellisenä vuonna Museokeskus oli suorittanut kohteessa koekaivauksen. Kaivaus liittyi Aurajoen rantalaitureiden korjaamiseen. Nyt kaivettavan alueen osalta laiturin korjaus oli tarkoitus aloittaa syksyllä 2007

Kaivausalue jaettiin neljään peräkkäiseen alueeseen. Ne kaivettiin siten, että yhden ollessa lähes pohjassa avattiin seuraava alue. Kolme ensimmäistä aluetta olivat noin 50 metriä pitkiä, neljäs oli 3 x 2 metrin kokoinen alue vanhan pääkirjaston pääsisäänkäynnin kohdalla olevien laituriportaiden koillispuolella.

Nykyisen laituritason alta paljastui täyttökiveystä. Sen alapuolelta tuli esiin täyttökerroksia. Alemmaa paljastui puurakenteiden jäännöksiä, kivirykelmiä ja paaluja. Ne tulkittiin 1800-lukua vanhempien laitureiden ja laiturille vieneiden portaiden jäännöksiksi. Kaivannon keskivaiheilta tuli esiin myös mukulakivetyn, rantaan vieneen katuluiskauksen jäännös ja sen koillispuolelta rakennuksen kiviperustus. Alimmat rakenteet oli tehty veden pinnan alapuolelle ja alimpana tuli esiin joen

rannan luontaista pohjaa. Puurakenteet olivat huonosti säilyneitä, eikä niistä siten saatu dendrokronologisia näytteitä. Rakenteisiin liittyneistä kerroksista tuli pääasiassa 1700-luvun, osaksi 1600- ja 1700-lukujen taitteen löytöaineistoa. Täyttökerroksista löytyneet esineet ajoittuvat keskiajalta 1800-luvulle. Joki on tällä kohtaa ollut aiemmin hieman leveämpi, rantaa on täytetty ja vanhempi joen ranta on ollut lähempänä nykyistä Rantakatua. Luontaisen rantatörmän arvioitiin sijainneen noin viiden metrin päässä nykyisen laiturin tukimuurin reunasta Rantakadulle päin.

Löydöt: TMM 22477 Ajoitus: 1600- ja 1700-lukujen taite – 1800-luku, täyttö-maassa on löytöjä keskiajalta alkaen Tutkitun alueen laajuus: 280 m² Kenttätöaika: 2.5.–31.7.2007 Tutkimuskustannukset: Turun kaupunki Tutkimusraportti: Elina Saloranta & työryhmä 2007 Turun museokeskuksen arkistossa, kopio Museo-viraston arkistossa.

Turun linnankatu 2-4.

TURKU LINNANKATU 2–4

Kaupunkiarkeologinen kaivaus Pk 104312 Littoinen p = 6713750, i = 3240100 Turun maakuntamuseo Kaivauksenjohtaja: FM Elina Saloranta

Linnankatu 2-4:n maaperämuuri.

Turun maakuntamuseo teki Kaupunginkirjaston tontilla (Turku VI/2/9) vuosina 2003–2005 laajat kaivaukset, jotka liittyivät uuden kirjastorakennuksen rakentamiseen ja vanhan kirjastorakennuksen peruskorjaukseen. Vuonna 2007 vanhan kirjastorakennuksen rotundan ulkopuolelle suunniteltiin tavarahissiiä, jonka perustus tuli paaluttaa. Museokeskus teki arkeologiset kaivaukset hissin paalutus-alueen kohdalla. Viiden läpimitaltaan 10 cm:n vahvuisen teräspaalun painaminen kovaan pohjaan tehtiin ennen arkeologisia kaivauksia, koska paalutuskonetta ei olisi voinut ajaa pieneen kaivantoon.

Linnankatu 2-4:n maaperämuuri.

Kaivannon pintamaata eli tiilenporon ja laastikokkareiden sekaista pintasoraa poistettiin kaivinkoneella, minkä jälkeen lapioilla ja lastoilla puhdistettiin ja kaivettiin 16,5 neliömetrin kokoinen alue pohjasaveen asti. Resentit kaivannot, kuten viemärit ja betoninen saostuskaivo sekä kirjaston perustuskaivanto, olivat suurimmaksi osaksi leikanneet alueen pohjasavea myöten.

Kaivausalueen ainoasta myllääntymättömästä kohdasta paljastui huonosti säilynyt puarina. Se koostui seitsemästä lahosta, 1,1–1,3 metriä pitkistä, rinnakkaisesta puunjään-nöksestä, sekä kahdesta poikkipuun jäännöksestä. Arina oli korkeudella +3,8 metriä mpy painuneena pohjasilttiin. Rakenteen huonon kunnan vuoksi siitä ei saatu dendro-kronologisia näytteitä. Pohjasaveen kaivettiin tarkistuksen vuoksi koekuoppa, joka ulottui syvyydelle +2,79 metriä mpy. Sininen savikerros alkoi korkeudella +3 metriä mpy. Kaivannon esinelöydöt olivat maa-aineksen voimakkaasta sekoittuneisuudesta johtuen resentiä rojua.

Löydöt: –

Ajoitus: historiallinen aika

Tutkitun alueen pinta-ala: 16,5 m²

Kenttätöaika 20.–31.8.2007

Tutkimuskustannukset: Turun kaupunki

Tutkimusraportti: Elina Saloranta 2007 Turun museo-keskuksen arkistossa.

Turun vesilaitos.

TURKU RASINMÄKI (KAARINA RISTIMÄKI)

Vesi- ja viemäriputkiston linjauksen koekuopitus Pk 104312 Littoinen p = 6714958, i = 3243195, z = 20–35 Turun maakuntamuseo Kaivauksenjohtaja: FK Heljä Brusila

Turun vesilaitos on laatinut vesi- ja viemärijohtosuunni-telman Turun (ent. Kaarinan) Kuralan kaupunginosassa sijaitsevan Rasinmäen alueelle, joka on lounais-koillis-suuntainen mäenharjanne Aurajoen etelärannalla, joen ja Hämeentien välissä. Arkeologit tuntevat Rasinmäen nimellä Kaarinan Ristimäki.

Rastimäki.

Mäellä olevien muinaisjäännösten vuoksi Turun maa-kuntamuseo edellytti paikalla arkeologista tutkimusta. Koekuopat kaivettiin 26.11.2007 ja kaivutyö tehtiin pienkaivinkoneella. Putkiston reitiltä ei löytynyt mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Rastimäki.

Löydöt: – Ajoitus: rautakausi Tutkitun alueen laajuus: 16 kpl 1,5–2 x 0,5 metrin koe-kuoppaa Kenttätöaika: 26.11.2007 Tutkimuskustannukset: virkatyö Tutkimusraportti: Heljä Brusila 29.11.2007 Turun museo-keskuksen arkistossa, kopio Museo-viraston arkistossa.

Turun vesilaitos.

TUULOS TUULOKSEN KIRKKO

Korjaustöihin liittyvien kaivutöiden arkeologinen seuranta Pk 213402 Sairiala p = 6783859, i = 3381456, z = 89,20 Museo-viraston rakennushistorian osaston rakennuskult-tuuriyksikkö Kaivauksenjohtaja: FM Tapani Rostedt

Tuuloksen keskiaikaisen harmaakivikirkon perusmuurien vieressä tehtiin geotekninen koekuoppatutkimus.

Tuuloksen keskiaikaisen harmaakivikirkon perusmuurien vieressä tehtiin geotekninen koekuoppatutkimus, jolla pyrittiin selvittämään kirkon sekä siihen liittyvien sakastin ja asehuoneen perustusten rakennustapaa, korkeusasemaa ja kuntoa. Samalla tarkastettiin maapohjan laatu perustus-ten vieressä ja niiden alla. Koska keskiaikaisten kirkkojen lähiympäristössä saattaa esiintyä asiakirjoihin merkitse-mättömiä muinaismuistolain suojaamia muinaisjäännöksiä, oli koekuopitus tarpeen tehdä Museo-viraston valvonnassa.

Tuuloksen keskiaikaisen harmaakivikirkon perusmuurien vieressä tehtiin geotekninen koekuoppatutkimus.

Koekuoppatutkimuksissa havaittiin molemmissa kirkon ulkopuolelle tehdyissä koekuopissa merkkejä useista ruumishautauksista, joista ainakin osa on ilmeisesti yhtä

vanhoja tai jopa vanhempia kuin Tuuloksen harmaakivinen kirkkorakennus. Lähempänä maan nykyistä pintaa sekoituneessa maassa havaittiin lisäksi runsaasti ihmisten luita sekundäärihautauksissa noin metrin syvyyteen saakka. Myös kirkon sisäpuolelle tehtiin yksi pieni koekuoppa. Sen perusteella on kirkon lattian alle aikanaan haudatut vainajat siirretty viimeistään edellisen kirkkokorjauksen yhteydessä kirkon ulkopuolelle ja maata on muutenkin liikuteltu. Joitakin Tuuloksen kirkkoa vanhempia kivirakenteita vaikuttaisi kuitenkin edelleen olevan jäljellä myös kirkon perustusten sisäpuolella.

Löydöt: KM 2007033:1–4
Ajoitus: keskiaika
Tutkitun alueen laajuus: 15 m²
Kenttäyöaika: 28.5.–1.6.2007
Tutkimuskustannukset: Tuuloksen seurakunta
Tutkimusraportti: Tapani Rostedt 14.9.2007 Museoviraston arkistossa.

TUUSULA YLÄ-INKILÄ

Kivirakennelman koekaivaus ja kartoitus
Pk 204305 Hyrylä
p = 6696712, i = 3386498, z = 79–80
Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 2
Kaivauksenjohtaja: HuK Simo Vanhatalo

Tuusulan Vähäsuonkalliolla oleva röykkiömäinen kivikko dokumentoitiin ja selvitettiin, oliko sitä käytetty hautarakennelmana. Kiveyksen käyttötarkoituksen selvittäminen tuli ajankohtaiseksi alueelle laaditun maa-ainesten otosuunnitelman vuoksi. Kivikko oli noin 18 metriä pitkä, noin 6 metriä leveä ja noin 40 cm korkea. Kivien halkaisijat olivat 10–40 cm ja ne olivat muodoltaan lähes pyöreitä ja sileitä. Kivikossa oli kuoppa, jota oli vielä äskettäin kaivettu lisää. Tutkimusten perusteella kivikko todettiin luonnonmuodostelmaksi, joka oli todennäköisesti muodostunut Yoldiameren aikana eli 8000–7000 eKr.

Löydöt: –
Ajoitus: ajoittamaton
Tutkitun alueen laajuus: 100 m²
Kenttäyöaika: 7.–11.5.2007
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 26.9.2007 Museoviraston arkistossa.

VALKEAKOSKI ITKO 2, ITKO 5, LINNANEN JA KALALAHTI 2

Hämeenlinnan–Lempäälän maakaasuputken rinnakaisputken linjauksella sijaitsevien muinaisjäännosten kaivaukset

Itko 2:
Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
213201 Kalvola
p = 6783100, i = 3341620, z = 82,5–85

Itko 5:
Moniperiodisen muinaisjäännostalueen kaivaus
Pk 213202 Sääksmäki
p = 6783606, i = 3340841, z = 82,5–85

Linnanen:
Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
Pk 213202 Sääksmäki
p = 6783962, i = 3340080, z = 82,5–85

Kalalahti 2
Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
Pk 211411 Toijala
p = 6788800, i = 3336980, z = 85–87,5

Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Kreetta Lesell

Tutkimukset olivat jatkoa kevään 2007 Hämeenlinnan–Lempäälän maakaasun rinnakkaisputken kiinteiden muinaisjäännosten inventoinnille. Linjalta löydettiin kevään inventoinnissa yhteensä 42 jatkotutkimuksia vaativaa kiinteää muinaisjäännostä, joista 15 oli esihistorialliseen aikaan ajoittuvia. Syksyllä 2007 tutkittiin Valkeakosken ja Lempäälän kohteet. Syyskuussa 2007 tutkittiin neljä Valkeakoskelta löydettyä esihistoriallista kohdetta, Itko 2, Itko 5, Linnanen ja Kalalahti 2. Maastotöiden aikana selvitettiin slingramin hyödyllisyyttä savipellolla olevien kohteiden tutkimuksessa.

Valkeakoski Itko 2:ssa ei havaittu maakaasuputken linjan kohdalla rakenteita tai muuta kiinteään muinaisjäännosteen viittaavaa. Linjasta lounaaseen on mahdollisesti säästynyt asuinpaikkaa, mutta se on todennäköisesti suurimmaksi osaksi tuhoutunut maanviljelyksessä. Iskosten perusteella kohde on todennäköisesti ollut kivikautinen. On mahdollista, että se liittyy lähellä olevaan vasarakirveskulttuurin hautaan ja olisi samanaikainen sen kanssa.

Valkeakoski Itko 5:ssä ei havaittu pellolla putkilinjan kohdalla rakenteita tai muuta kiinteään muinaisjäännosteen viittaava. On mahdollista, että asuinpaikka olisi ylempänä metsikössä ja sen luoteispuolella. Tien ja peltojen rajaamassa metsikössä linjan lähellä oleva hauta- tai viljelyröykkiöalue on yhä suojeltava kohde.

Valkeakosken Linnasen asuinpaikka ei ulotu maakaasuputken linjalle, vaikka inventoinnissa löytöjä havaittiinkin aivan sen vierestä. Asuinpaikka sijaitsee linjasta koilliseen olevalla soranmäellä ja siitä kaakkoon. Asuinpaikka on todennäköisesti niukkalöytöinen ja suurimmaksi osaksi viljelyn tuhoama.

Valkeakosken Kalalahti 2 -asuinpaikka saatiin kokonaan tutkituksi. Se oli suurimmaksi osaksi tuhoutunut jo ennen tutkimuksia. Kohteesta tuli sekä esihistoriallisia että historiallisia löytöjä. Vanhimmat historiallisen ajan löydöt ovat 1600-luvulta. Esihistoriallisen ajan löydöt ovat iskoksia, joiden tarkempi ajoittaminen on vaikeaa. Ne ovat todennäköisesti kivikaudelta, mahdollisesti nuora-keramiselta ajalta.

Löydöt: Itko 2: KM 37241:1–3; Itko 5: KM 37242:1–2; Linnanen: –; Kalalahti KM 37243: 1–102
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus:
Itko 2: kaivausala 17,5 m², tutkimusala 10270,5 m²; Itko 5: kaivausala 60 m², tutkimusala 2494 m²; Linnanen: kaivausala 36 m², tutkimusala 6058,5 m²; Kalalahti 2: kaivausala 10,25 m², tutkimusala 1235 m²
Kenttäyöaika: 30.8.–3.10.2007
Tutkimuskustannukset: Neste Jacobs Oy/Gasum
Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 28.3.2008 Museoviraston arkistossa.

VALKEAKOSKI ROUKKO (VANHAKYLÄ)

Historiallisen ajan kylänpaikan inventointi ja koekaivaus
Pk 211412 Metsäkansa
p = 6800750–6801235, i = 3338690–3339010, z = 89–94
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Kalle Luoto

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti arkeologisia kenttä-tutkimuksia ValkeakoskenVanhakylän historiallisen ajan kylänpaikalla elokuussa 2007, koska Valkeakosken kaupunki suunnitteli muinaisjäännostalueen ja sen lähiympäristön kaavoitusta. Tutkimuksissa selvitettiin muinaisjäännostksen säilyneisyyttä ja laajuutta kartta- ja maastotutkimusten avulla. Vanhakylän kylänpaikalla suoritettiin koekaivaus ja muinaisjäännostalueen lähi-maastoa inventoitiin suunnitellulla kaava-alueella.

Koekaivauksen ja inventoinnin tuloksena saatiin talteen muinaisjäännosteseen liittyviä historialliselle ajalle ajoittuvia löytöjä sekä muutamia mahdollisesti esihistoriallisia kvartsi-iskoksia. Löytöjen ja kartta-aineiston perusteella muinaisjäännost voitiin rajata tutkimusalueen länsiosaan Vanhakyläntien ja tutkimusalueen yli kulkevan sähkölinjan läheisyyteen. Tutkimuksen yhteydessä tarkastellun kartta-aineiston perusteella osa kylänpaikasta sijaitsee tutkimusalueen ulkopuolella nykyisen Vanhakyläntien länsipuolella Vanhakyläntien ja Penkkikioskentien sekä Vanhakyläntien ja Kivisillantien risteyksien välisessä maastossa.

Löydöt: KM 2007072:1–39
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 91 m²
Kenttäyöaika: 6.–24.8.2007
Tutkimuskustannukset: Valkeakosken kaupunki
Tutkimusraportti: Kalle Luoto 30.11.2007
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

VAMMALA TYRVÄÄNKYLÄ (TÖRFUES)

Historiallisen ajan kyläntontin kaivaus
Pk 212104 Kiikka
p = 6809553–6809559, i = 3277820–3278248, z = 57–58
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Vadim Adel

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti syyskuussa 2007 arkeologisen kaivauksen Vammalan Tyrväänkylän (Törfues) historiallisen ajan kyläntontin alueelle rakennettavalla vesihuoltolinjalla. Kohteella oli tehty aikaisemmin koekaivaus sekä maanrakennustöiden arkeologista seurantaa. Samalla alueella on kyläntontin lisäksi Kaukolan rautakautinen kalmistoalue.

Syksyn 2007 kaivauksissa tutkittiin kuuden neliömetrin kokoinen alue, joka on historiallisen kartta-aineiston perusteella ollut osa Rauvan talon tonttia. Tutkimusalueella havaittiin 15–30 cm paksu kulttuurikerros, johon liittyi pääasiassa 1700-luvulle ajoittunutta löytöaineistoa sekä muutamia puu- ja kivirakenteita. Vanhimman tutkimuksissa löydetyn rakenteen tulkittiin ajoittuvan 1400–1600-luvuille.

Löydöt: KM 2007104
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 6 m²
Kenttäyöaika: 4.–10.9.2007
Tutkimuskustannukset: Ilon vesihuolto-osuuskunta, Museovirasto
Tutkimusraportti: Vadim Adel 18.2.2008
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa ja Museoviraston arkistossa.

VAMMALA TYRVÄÄNKYLÄ (TÖRFUES) JA KAUKOLA

Rautakauden ja historiallisen ajan muinaisjäännostalueen koekaivaus
Pk 212104 Kiikka
p = 6808890–6809610, i = 3277820–3278775, z = 54–68
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Vadim Adel

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti toukokuussa 2007 arkeologiset koekaivaukset Tyrväänkylässä, Kaukolan rautakautisella hautaröykkiöalueella. Tutkimukset liittyivät vesijohto- ja siirtoviemärilinjan suunnitteluun. Koekaivausten tavoitteena oli selvittää, onko röykkiöryhmien välisille alueille ja Tyrvään historialliselle kyläntontille suunnitelluilla vesihuoltolinjoilla kiinteiksi muinaisjäännostiksi luettavia kulttuurikerroksia tai rakenteita.

Tyrväänkylän vanhaa kyläntonttia tai alueen muita historiallisen ajan muinaisjäännostksiä ei aikaisemmin ollut inventoitu. Kirjallisten lähteiden perusteella Tyrväänkylä on ollut olemassa jo 1200-luvulla; asiakirjoissa se mainitaan ensimmäisen kerran 1300-luvulla. Tutkimusalueen pohjoisosassa, kyläntontin alueella havaittiin 20–40 cm paksu kulttuurikerros, joka sisälsi rautakautisia, keskiaikaisia ja uuden ajan alun löytöjä: keramiikkaa, metalliesineitä, luuta, palanutta savea, lasia ym. Merkkejä esihistoriallisesta toiminnasta havaittiin lähes kaikilta tutkituilta linjauksilta.

Löydöt: KM 36761:1–161
Ajoitus: keskiaika
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttäyöaika: 2.–23.5.2007

Tutkimuskustannukset: Ilon vesihuolto-osuuskunta
Tutkimusraportti: Vadim Adel 17.12.2007 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

VAMMALA TYRVÄÄNKYLÄ (TÖRFUES) JA KAUKOLA

Vesihuoltolinjan arkeologinen valvonta rautakauden ja historiallisen ajan muinaisjäännösalueella
Pk 212104 Kiikka
p = 6809276–6809596, i = 3278010–3278143, z = 57–64
Pirkanmaan maakuntamuseo
Valvoja: FM Vadim Adel

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti vesihuoltolinjan arkeologisen valvonnan Kaukolan muinaisjäännösalueella Vammalan Tyrväänkylässä. Paikalla sijaitsee Kaukolan rautakautinen röykkiökalmisto sekä keskiaikainen kylätontti. Valvonnan yhteydessä havaittiin keskiajalta uudelle ajalle ajoittuvia kulttuurikerroksia ja rakenteita valvontaluon pohjoisosassa, Tyrväänkylän vanhalla tonttimaalla. Löytöaineistossa oli jonkin verran myös esihistoriallisia löytöjä, ja kylätontin kaakkoisosasta löydettiin kulttuurikerroksen ohella myös mahdollisesti rautakautinen polttohauta. Ainoastaan valvonta-alueen lounaisosasta, voimalan idänpuoleiselta rannalta, ei löydetty merkkejä kiinteistä muinaisjäännöksistä.

Löydöt: KM 36762:1–155

Ajoitus: moniperiodinen

Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu

Kenttätyöaika: 16.7.–27.8.2007

Tutkimuskustannukset: Ilon vesihuolto-osuuskunta ja Museovirasto

Tutkimusraportti: Vadim Adel 18.2.2008 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

VANTAA HAKUNILA (HÅKANSBÖLE) GÅRD

Maanvaihtotyömaan arkeologinen seuranta

Pk 204307 Östersundom

p = 6686237, i = 3395859, z = 20–21

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö

Valvoja: HuK Heini Hämäläinen

Hakunilan (Håkansbölen) kartanon kaakkoispuolella, vanhan kylätontin reuna-alueella pysäköintialueen rakentamisen vuoksi tehty maanvaihto valvottiin arkeologisesti. Maat kaivettiin pois 25–75 cm:n syvyydeltä. Keskiaikaisia jäännöksiä ei löytynyt. Sen sijaan dokumentointiin osa 1900-luvun alussa rakennetun kanalan kiviperustuksesta, joka saattoi liittyä paikalla olleeseen vanhempaan rakennukseen. Sen alta alkoi löydötön savi.

Löydöt: –

Ajoitus: keskiaika–nyky aika

Tutkitun alueen laajuus: noin 400 m²

Kenttätyöaika: 7.–9.5.2007

Tutkimuskustannukset: Vantaan kaupunki
Tutkimusraportti: Heini Hämäläinen 22.5.2007 Museoviraston arkistossa, kopio Vantaan kaupunginmuseumissa.

VANTAA HOMMAS

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Pk 204301 Myyrmäki

p = 6690984, i = 3383523, z = 28–37

Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FM Satu Koivisto

Vantaan Hommaksen kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Vantaanjoen itärannalla, Kehä III:n pohjoispuolella. Yksi asuinpaikan kolmesta löytökeskittymästä sijaitsee paikalle suunnitellun Kehäradan sekä sen eteläpuolelle linjatun Tikkurilantien vaikutusalueella. Alueella sijaitsevalta peltorinteeltä on löytynyt mm. kvartsiesineitä ja -iskoksia, palaneita kiviä sekä punertavaa likamaata.

Kehäratalinjalla olevalla Hommaksen löytöalueella 2, Karlsron mäen länsi- ja luoteisreunalla, tehtiin arkeologinen koekaivaus 30.7.–17.8.2007. Tutkimuksen rahoitti muinaismuistolain 15 §:n perusteella Ratahallintokeskus ja Vantaan kaupunki. Koekaivauksen ensisijaisena tavoitteena oli selvittää asuinpaikan säilymisaste ja tutkia mahdolliset esiin tulevat kiinteät rakenteet. Kenttätöiden tulosten perusteella oli tarkoitus määrittellä, onko alueella tehtävä jatkotutkimuksia ennen muuttuvaa maankäyttöä.

Koekaivauksessa selvisi, että mäen länsiluoteisreunalla, pellolla ja osittain metsän puolella on nuorempi, todennäköisesti kampakeraamiseen aikaan ajoittuva, suhteellisen vähälöytöinen asuinpaikka 29 m mpy korkeuskäyrän tuntumassa. Asuinpaikka on osittain tuhoutunut peltoviljelyn ja ojankaivun vaikutuksesta. Vanhempi, mesoliittiseen kivikauteen ajoittuva asuinpaikka, löytyi edellisestä noin 20 m itäkaakkoon, metsäisessä rinteessä, Litorinameren maksimirannan yläpuolella sijaitsevalla muinaisella rantaterassilla 35 m mpy korkeuskäyrän tuntumassa. Asuinpaikka on koekaivauksen tulosten perusteella hyvin säilynyt ja runsaslöytöinen. Paikalta löytyi mm. neljä kivialttaa, kvartsiesineitä ja -iskoksia sekä palanutta luuta. Osia asuinpaikasta on koekuoppahavaintojen perusteella sortunut rantavoimien vaikutuksesta alas rinteeseen ja peittyneet tulvahiekkaan.

Mesoliittisella asuinpaikalla tulee tehdä jatkotutkimuksia ennen Kehäradan ja Tikkurilantien rakentamisen aloittamista.

Löydöt: KM 36869:1–514

Ajoitus: mesoliittinen kivikausi, kampakeraaminen aika
Tutkitun alueen laajuus: koekuopin noin 4400 m², taso-
kaivauksin 104 m²

Kenttätyöaika: 30.7.–17.8.2007

Tutkimuskustannukset: Ratahallintokeskus ja Vantaan kaupunki

Tutkimusraportti: Satu Koivisto 21.12.2007 Museoviraston arkistossa.

Hommaksen asuinpaikalle kaivetun koekuopan kulmiin on vielä tehty tarkastuskuopat.

Kuva: Satu Koivisto, Museovirasto.

Man har grävt ytterligare kontrollgropar i hörnen av provgropen, som har grävts ut på Hommas boplat.

Foto: Satu Koivisto, Museiverket.

Hommaksen asuinpaikka on hyvin säilynyt ja runsaslöytöinen. Koekaivauksissa löydettiin neljä kivialttaa sekä kvartsiesineitä ja -iskoksia. Kuva: Satu Koivisto, Museovirasto.

Man har gjort många fynd på den välbevarade boplatsen i Hommas. Under provutgrävningarna hittades fyra mejslar av sten samt föremål och stenflisor av kvarts. Foto: Satu Koivisto, Museiverket.

VANTAA PYHÄN LAURIN KIRKKO

Kirkkomaan kaivaus
Pk 204304 Vantaa
p = 6687471, i = 3388743, z = 21–22
Vantaan kaupunginmuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Kalle Luoto

Vantaan kaupunginmuseo suoritti heinäkuussa 2007 kuukauden mittaisen kaivaustutkimuksen Vantaan Pyhän Laurin kirkon kirkkomaalla. Tutkimukset olivat osa laajempaa Vantaan Historiatoimikunnan rahoittamaa keskiaika-projektia. Tutkimuksissa kirkon pohjois- ja luoteispuolella avattiin yhteensä 110 neliömetrin kaivausalueet. Kirkon pohjoispuolisella kaivausalueella tutkittiin tarkemmin vuonna 2006 paljastunutta kivirakennetta, joka 2007 tutkimuksissa osoittautui kylmämuuratuksi kiviaidaksi ja aitaan kuuluneeksi porttirakennuksen pohjaksi. Aidasta ja sen lähialueilta löydettiin useita lasten hautauksia. Tapulin lattian alapuolisten kerosten tutkimuksissa löytyi vuoden 1893 tulipalossa hautautunut ja ainakin 1600–1700-luvuilla käytössä ollut kivilattia. Keskiaikaisen kirkkomaan ulkopuolella sijainneelta kaivausalueelta paljastui ilmeisesti kirkon rakentamiseen tai korjaamiseen liittyvä tulisija.

Löydöt: KM 2007049:1–12

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 110 m²

Kenttätöaika: 2.–31.7.2007

Tutkimuskustannukset: Vantaan historiatoimikunta

Tutkimusraportti: Kalle Luoto 31.1.2008 Museoviraston arkistossa.

VANTAA TIKKURILAN MAATALOUDEN TUTKIMUSKESKUS

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 204304 Vantaa
p = 6688595, i = 3392905, z = 20–25
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Vesa Laulumaa

Rakennettavaksi suunniteltu Jokiniemenpuutarha-niminen puisto sijaitsee Vantaan Jokiniemen muinaisjäännösalueen länsireunalla. Kohde tunnetaan muinaisjäännösrekisterissä nimellä Tikkurilan maatalouden tutkimuskeskus (nro 92 01 0053). Nyt rakennettavaksi suunnitellulla alueella ei ole tehty koekaivauksia, joten kohteen säilymistä ei tiedetä. Välittömästi suunnitellun puiston itäpuolella sijaitsevalla kerrostaloalueella on tehty koekaivauksia ennen talojen rakentamista (Katiskoski 1993). Tutkimusten perusteella se on kivikautisen asuinpaikan reuna-alueita.

Rakennettavalla puistoalueella tehtiin koekaivaus, jonka perusteella voitiin todeta, että puistoalueella sijainnut kivikautinen asuinpaikka on siinä määrin tuhoutunut, että tarvetta jatkotutkimuksiin ei ole.

Löydöt: KM 37214:1–25

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu

Kenttätöaika: 6.–10.8.2007

Tutkimuskustannukset: Vantaan kaupungin viheralueyksikkö

Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 29.1.2008 Museoviraston arkistossa.

VARKAUS KONNANSALO 3

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 323403 Varkaus
p = 6917870, i = 3545100, z = 86–90
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FL Petro Pesonen

Konnansalo 3:n kivikautinen asuinpaikka oli Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 1:n kesän kenttätöohjelmassa, koska maanomistajalla on suunnitella paikalle ainakin yksi omakotitalo ja autotallirakennus sekä saunarakennukset. Lisäksi tontille on raivattu tieura, jota ei vielä ole päällystetty. Alustavan suunnitelman perusteella ainakin autotallirakennus ja tieura ovat muinaisjäännösalueella. Koekaivausten tarkoituksena oli selvittää muinaisjäännöksen laajuus suhteessa rakennussuunnitelmiin sekä mahdollinen lisätutkimustarve. Tutkimuksilla pyrittiin myös muuten selvittämään asuinpaikan luonnetta ja säilyneisyyttä.

Löytöjä saatiin 15 koekuopasta eli kaikkiaan 25:sta koekuopasta 60 % oli löydöllisiä. Koekuoppien perusteella muinaisjäännös rajautuu törmän ja raivatun ajouran väliselle tasanteelle, 35 x 20 metriä kokoiselle alueelle. Koekuopituksen ja kaivausalueilta saatujen havaintojen perusteella muinaisjäännöksestä voidaan rajata erikseen keskeinen, löytörikkaampi alue, joka on hieman yli puolet em. alueesta. Tämä rajautuu muinaisjäännöksen itäosaan 20 x 20 metriä kokoiselle alueelle, jonka sisällä oli kaivausalue 1. Tutkimusten perusteella rajattiin asuinpaikan itäinen osa edelleen suojeltavaksi muinaisjäännökseksi, jolla mahdollisesti jatketaan tutkimuksia tulevaisuudessa koko tontin vapauttamista silmällä pitäen.

Konnansalon asuinpaikan löydöt ajoittuvat myöhäiskivikaudelle. Keramiikkaa on kahta laatua: asbestisekoitteista ja orgaanisekoitteista, ensimmäinen lienee Pöljän keramiikkaa, jälkimmäinen mahdollisesti Pyheensillan keramiikkaa. Muista löydöistä erikoisempia ovat kiilleliuskeinen siimanpaino ja pieni luuesineen katkelma. Loput löydöt ovat kvartsisiesineitä, -iskoksia ja -ytimiä, kvartsiitti-iskoksia, palanutta luuta, asbestia ja punamul-tahippuja.

Löydöt: KM 36703:1–1245

Ajoitus: myöhäiskivikausi – Pöljän keramiikka, Pyheensillan keramiikka

Tutkitun alueen laajuus: koekuopin tutkittu alue 1000 m², kaivausala 35,75 m²

Kenttätöaika: 4.–15.6.2007

Tutkimuskustannukset: Museoviraston arkeologian osasto
Tutkimusraportti: Petro Pesonen 20.12.2007 Museoviraston arkistossa.

Varkauden Konnansuolla tehtiin kivikautiselle asuinpaikalle koekaivauksia omakotitalon rakennushankkeen vuoksi. Kuva: Petro Pesonen, Museovirasto.

På Konnansuo i Varkaus genomfördes provutgrävningar på en stenåldersboplatz på grund av byggandet av ett egnahemshus. Foto: Petro Pesonen, Museiverket.

Konnansuon asuinpaikka sijaitsee pienellä rantaterrassilla. Kuva: Petro Pesonen, Museovirasto.
Boplatzen på Konnansuo är belägen på en liten strandterrass. Foto: Petro Pesonen, Museiverket.

VESILAHTI KARHOLANNOKKA

Rautakautisen muinaisjäännösalueen koekaivaus
Pk 211406 Narva
p = 6804018, i = 3313814, z = 85
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Ulla Tupala

Vesilahden Narvan kylän Kivirannan tilalle haettiin rakennuslupaa asuinrakennuksen laajennukseen. Kivirannan tila sijaitsee Karholannokan muinaisjäännösalueella, joka on valtakunnallisesti merkittävä 1. luokan muinaisjäännösalue. Kivirannan tilalla suoritettiin arkeologiset koekaivaukset kolmen erittäin sateisen kenttätyöpäivän aikana. Paikalle kaivettiin neljä 1 x 1 metrin laajuista koekuoppaa, jotka dokumentoitiin mustavalkokuvin.

Kivirannan koekaivuksissa ei löydetty mitään kiinteitä muinaisjäännöksiä. Ainoa varteenotettava löytö oli koeruudusta 1 löydetty kvartsi-iskos, joka tulkittiin irtolöydöksi.

Löydöt: KM 36726:1
Ajoitus: –
Tutkitun alueen laajuus: 4 m²
Kenttätyöaika: 26.–28.6.2007
Tutkimuskustannukset: ei ilmoitettu
Tutkimusraportti: Ulla Tupala 31.8.2007 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

YLI-II KIERIKINKANGAS

Harrastajakaivaukset kivikautisella asuinpaikalla
Pk 351210 Pahkakoski
p = 7251970–7252540, i = 3451000–3451380, z = 60–63
Kierikkikeskus
Kaivauksenjohtajat: FK Sami Viljanmaa ja HuK Sini Annala

Yli-Iin Kierikinkankaan kivikautista asuinpaikkaa tutkittiin 2.5.–19.8.2007 Kierikkikeskuksen yleisökaivauksella. Kaivaukselle osallistui 174 henkilöä. Yleisökaivauksella jatkettiin edellisenä kesänä aloitettuja asuinpaikan luonnetta järjestelmällisesti ja kokonaisvaltaisesti selvittäviä pitkäkestoisia tutkimuksia. Tutkimusalueet sijoitettiin edellisen vuoden tutkimusalueen välittömään läheisyyteen, pääosin asuinpaikan asuinpainanteiden ulkopuoliselle aktiviteettialueelle. Tarkoituksena oli paikallistaa maan pinnalle näkymättömiä aktiiviteettialueen ilmiöitä sekä selvittää niiden luonnetta ja keskinäistä suhdetta.

Kaivauksen merkittävimmät löytöryhmät olivat kvartsi, keramiikka ja palaneet luut. Pääosa keramiikkalöydöistä vaikuttaa lukeutuvan tyypillisen kampakeraamiikan piiriin, joskin myös Kierikin keramiikaksi tyypiteltäviä niukasti koristeltuja asbestisekoitteisia kappaleita tavattiin jonkin verran. Ainakin yhden varsin laajalle alalle levinneen astian kappaleet vaikuttavat edustavan tyypillisen kampakeraamiikan ns. huipputyylä (Ka II:1b). Kivilajiaineiston näyttävimpiä löytöjä olivat suiponsoikea nuolenkärki ja pieni osittain rikkoutunut tasataltta, molemmat liuskeesta

valmistettuja. Meripihkaesineitä löydettiin kaksi kappaletta: pieni siro putkihelmi sekä renkaan katkelma, johon oli renkaan rikkoutumisen jälkeen tehty uusi ripustusreikä. Lisäksi löydettiin koivuntuohi-tervaköntti, ”purupihka”, joka uutistoimisto BBC:n uutisoimana saavutti elokuussa maailmanlaajuisen maineen.

Kaivauksissa paikallistettiin ja tutkittiin useita pienalaisia aktiviteettialueen ilmiöitä, lähinnä erilaisten kuoppien ja kivetömiä tulisijojen jäänteitä. Muinaisen merenrannan välittömässä läheisyydessä, rantavallin suuntaisena, oli vajaan kymmenen metrin levyinen runsaslöytöinen vyöhyke, jolle pääosa tutkitun alueen kivikautisesta toiminnasta vaikutti sijoittuneen. Kauempana muinaisrannasta löydöt olivat niukempia ja sijoittuivat yksittäisten ilmiöiden yhteyteen.

Löydöt: KM 36666:1–666
Ajoitus: kivikausi (Ka II:1b–Kierikin keramiikka)
Tutkitun alueen laajuus: 82 m²
Kenttätyöaika: 2.5.–19.8.2007
Tutkimuskustannukset: Kierikkikeskus/harrastajakaivajien osallistumismaksut
Tutkimusraportti: Sini Annala ja Sami Viljanmaa 30.4.2008 Museoviraston arkistossa, kopio Kierikkikeskuksen arkistossa.

YLI-II KOTIKANGAS NE

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 321210 Pahkakoski
p = 7251200, i = 3451500, z = 61
Oulun yliopisto, kansainvälinen kurssi NOCUSO
Kaivauksenjohtaja: PhD Andre Costopoulos

Nocuso:n kansainvälisen kurssin kaivaukset toteutettiin Yli-Iin Karjalankylän Kotikankaalla toukokuussa 2007. Tutkimuksen vastuullisena johtajana toimi Andre Costopoulos. Tutkimuskohde sijaitsee Iijoen eteläpuolella, noin 6 kilometriä Yli-Iin kirkolta kaakkoon. Muinaisjäännös koostuu kolmesta asuinpainanteesta. Kohde on tarkistettu useita kertoja vuosien 1994 ja 2006 välillä.

Tutkimuksissa avattiin asuinpainanteen vieressä noin 12 neliömetrin kaivausalue. Kaivauksen tavoitteena oli tutkia painanteen käyttötarkoitusta ja ikää. Kaivausmenetelmä käytettiin absoluuttisten korkeuksien mukaista sovellettua kaivausta.

Löytöaineisto oli monipuolista ja asuinpaikalle ominaista: kvartsi-iskoksia, -ytimiä ja -esineitä, kvartsiitti- ja kivilaji-iskoksia, palanutta luuta sekä maalattuja ja asbestisekoitteisia saviastian paloja. Tutkimusalueelta ei havaittu rakennuksenjälkiä.

Löydöt: KM 37249
Ajoitus: varhainen ja myöhäinen kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: 12 m²
Kenttätyöaika: 7.–25.5.2007
Tutkimuskustannukset: Oulun yliopisto/NOCUSO kansainvälinen toimisto

Tutkimusraportti: Samuel Veneekhout 1.3.2008 Oulun yliopiston arkeologian laboratorion arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

YLIKIIMINKI ROKKARANNANTIE

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 342212 Ylikiiminki
p = 7215241–7215365, i = 3452069–3452165, z = 63–65
Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 2
Kaivauksenjohtaja: HuK Simo Vanhatalo

Ylikiimingin Rokkarannantien kivikautisen löytöpaikan ja Rekikylän asuinpainannealueen läheisyyteen oli suunniteltu omakotitalo ja autotalli, joiden rakennuspaikat tutkittiin koekuopituksen avulla. Löytöinä saatiin vain muutamia epämääräisiä kvartsilohkareita ja huonolaatuisia kvartsi-iskoksia. Kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavia ilmiöitä ei alueelta havaittu.

Löydöt: KM 36802:1–7
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 43 m², tutkimusala 6000 m²
Kenttätyöaika: 13.–24.8.2007
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 17.12.2007 Museoviraston arkistossa.

YLÖJÄRVI RANTAVAINIO

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 212407 Lempiänniemi
p = 6837037, i = 3321072, z = 100
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Hannu Poutiainen

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti Ylöjärven Rantavainion kivikautisella asuinpaikalla arkeologisen koekai-
vauksen. Työ liittyi suunniteltuun omakotirakentamiseen.

Tutkimusmenetelminä käytettiin mm. koekuopitusta, kairauksia ja pintapoinmintaa. Alueelta, joka nykyisin on pääosin metsitettyä peltoa, kerättiin vuoden 1971 inventoinnissa mm. kvartsi-iskoksia. Asuinpaikan lähistöltä on saatu talteen kourutaltta. Vuoden 2007 koekaivuksessa löydettiin muutamia kvartsi-iskoksia, mutta ei merkkejä rakenteista eikä kulttuurikerroksesta. Lisäksi löydettiin rännihautatyypinen tervahauta.

Löydöt: KM 36962:1–2
Ajoitus: kivikausi, historiallinen aika
Tutkitun alueen laajuus: 2700 m²
Kenttätyöaika: 25.–29.6.2007
Tutkimuskustannukset: maanomistaja
Tutkimusraportti: Hannu Poutiainen 8.11.2007 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

INVENTOINNIT 2007

AKAA-VALKEAKOSKI-MAAKAASUPUTKILINJA, VANAJAVEDEN MAKKARA- JA RAUTTUNSELKÄ

Maakaasuputkilinjan arkeologinen vedenalaisinventointi
Museoviraston meriarkeologian yksikkö
Inventoija: FM Mari Salminen

Museovirasto esitti Hämeenlinnan ja Lempäälän välille rakennettavan maakaasuputkilinjauksen vedenalaisten muinaisjäännösten arkeologista inventointia. Inventointi toteutettiin toukokuussa 2007 Vanajaveden Makkaran- ja Rauttunselällä Gasum/Neste Jakobs Oy:n rahoittamana. Inventoinnissa ei havaittu vedenalaisia muinaisjäännöksiä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 7.–10.5.2007
Tutkimuskustannukset: Gasum Oy/Neste Jakobs Oy
Tutkimusraportti: Mari Salminen 29.6.2007 Museoviraston arkistossa.

ALAVUS KESKUSTAN SEUDUN KAAVAMUUTOSALUE

Kaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja fil. yo Timo Sepänmaa

Inventoinnissa tarkastettiin Alavuden kaupungissa kolme kaavoitettavaa erillisaluetta, Himanen, Salmenvuori ja Tusa. Tutkimusalueelta ei ennestään tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tusan alueen koillispuolelta, Haverin talon mailta on löytynyt kivikirves, kuten alueen luoteispuolelta Tusan saarestakin. Lisäksi Alavuden keskustan alueelta tunnetaan viisi muuta kiviesinelöytöä. Tutkituilla alueilla ei havaittu muinaisjäännöksiä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 11.6.2007
Tutkimuskustannukset: Alavuden kaupunki
Tutkimusraportti: Timo Jussila 2007 Museoviraston arkistossa.

ALAVUS POHJOISOSAN JÄRVIALUE

Kaava-alueen täydennysinventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja fil. yo Timo Sepänmaa

Inventointi oli jatkoa vuonna 2006 tehdyille Alavuden pohjoisosan järviolueen inventoinnille. Nyt tarkastettiin Alavuden kaupungissa kuusi suunniteltua uutta rakentamiseen varattua aluetta, joita ei joko ollut tiedossa tai ei käyty tarkastamassa vuonna 2006.

Tutkimusalueilta ei ennestään tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä. Taipaleenjärven pohjoispään rakennettavaksi varatun alueen vieressä on ilmeisesti suureksi osaksi tai kokonaan tuhoutunut ennestään tunnettu kivikautinen asuinpaikka, Alavus 1 Taipaleenkylä Huttula. Kätkänjokivarren Perälänlammen eteläpäästä löytyi kivikautinen Perälänlampi-niminen asuinpaikka.

Löydöt: KM 36714
Kenttätyöaika: 11.6.2007
Tutkimuskustannukset: Alavuden kaupunki
Tutkimusraportti: Timo Jussila Museoviraston arkistossa.

ANJALANKOSKI-KOTKA-VESIJOHTELINJA

Vesijohtolinjan inventointi- ja koekaivaustutkimus
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Vesa Laulumaa

Inventoinnissa tarkastettiin noin 30 km pitkä suunniteltu vesijohto- ja viemäri linja, joka kulki Anjalankosken ja Kotkan alueilla. Inventointi pyrittiin tekemään pintapöimintana, mikäli peltoalueet oli kynnetyt. Koekuoppia kaivettiin tarvittaessa.

Linja sivusi Kotka Suljento -nimistä kivikautista asuinpaikkaa. Alkuperäisen suunnitelman mukaan asuinpaikan edustalla tulisi tehdä pienimuotoinen koekaivaus sen selvittämiseksi, jatkuuko asuinpaikka sittenkin pelto-

alueelle. Vuoden 2006 inventoinnissa oli esitetty arvio, että asuinpaikka olisi tuhoutunut kokonaisuudessaan soranotossa. Vuoden 2007 inventoinnin yhteydessä tehdyssä koekuopituksessa asia varmistui.

Inventoinnissa löytyi yksi uusi kohde, jolla on vaikutusta linjaukseen: kiviikautinen asuinpaikka Kotka Peippola 1. Kohdetta tutkittiin syyskuussa 2007.

Löydöt: –
Kenttäyöaika: 27.–31.8.2007
Tutkimuskustannukset: Kotkan Vesi Oy
Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 27.2.2008
Museoviraston arkistossa.

DRAGSFJÄRD HIITTINEN HÖGHOLMEN

Meriarkeologian kenttäyökurssi
Länsi-Uudenmaan ammatillinen aikuiskoulutuskeskus Innofocus ja Museoviraston meriarkeologian yksikkö.
Inventoija: HuK Kalle Virtanen ja työryhmä

Länsi-Uudenmaan ammatillisen aikuiskoulutuskeskuksen Innofocuksen arkeologinen tutkimusskelluskurssi teki meriarkeologian jatkokurssijaksoon liittyen tutkimuksia Dragsfjärdin kunnan Hiittisten Högholmenin saaren edustalla kesäkuussa 2007. Saarella sijaitsee keskiaikaan ajoitettu muinaisjäänös, josta osan muodostavat saaren länsi- ja luoteisrannan vedenalaiset laiturirakenteet. Rakenteita tutkittiin jakson aikana inventoimalla niitä sukeltamalla ja viistokaiuttamalla. Tavoitteena oli saada tietoa vedessä olevien rakenteiden laajuudesta ja kunnosta.

Rakenteita dokumentoitiin veden alla mittaamalla mittanauhoilla sekä maalle asemoidun takymetrin avulla. Lisäksi rakenteita dokumentoitiin piirtämällä, valokuvaamalla ja videoimalla niitä veden alla. Alueen laajuuden selvittämiseksi rakenteiden läheisyyteen tehtiin myös koekuoppia. Jakso toteutettiin yhteistyössä Museoviraston meriarkeologian yksikön kanssa 3.–12.6.2007.

Inventoinnissa paikannettiin saaren länsirannan edustalla sijaitsevan, entuudestaan tunnetun pitkän laiturirakenteen lisäksi viisi saaren rannasta muutaman kymmenen metrin etäisyydellä sijaitsevaa neliskulmaista lahuriarkkua. Arkut ovat jyrkevästä hirsistä rakennettuja ja kivitäytteisiä. Joistakin arkuista oli tehty alustavia havaintoja jo vuonna 1979 Christoffer Ericssonin johtamassa sukellusinventoinnissa. Laiturirakenteiden kulmat poijutettiin ja mitattiin rannalle asemoidulla takymetrillä sukeltajien avulla.

Saaren lounaisrannan edestä paikannetut laituriarkut tuovat mielenkiintoista lisäinformaatiota muodostettaessa tulkintaa saaren keskiaikaisista laiturirakenteista. Högholmen on mitä ilmeisimmin tarjonnut suojaisia kiinnityspaikkoja aluksille koko Hiittisten kirkonkylän puoleisen rantansa pituudelta. Tämä puolestaan vahvistaa entisestään FT Torsten Edgrenin esittämää tulkintaa, jonka mukaan Högholmen on keskusvallan perustama sotilaallinen ja kaupallinen tukikohta.

Löydöt: –
Kenttäyöaika: 24.5.2007 ja 3.–12.6.2007
Tutkimuskustannukset: Länsi-Uudenmaan ammatillinen aikuiskoulutuskeskus Innofocus
Tutkimusraportti: Museoviraston arkistossa, kopio Turun museokeskuksen arkistossa.

ENONTEKIÖ, KITILÄ JA MUONIO, PALLAS–OUNASTUNTURIT

Arkeologinen inventointi
Helsingin yliopisto ja Metsähallitus
Inventoijat: FM Kerkko Nordqvist, HuK Ulrika Köngäs, fil. yo Heidi Nordqvist ja FM Oula Seitsonen

Kesäkuussa 2007 järjestettiin Metsähallituksen Lapin luontopalveluiden ja Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen kanssa yhteistyönä arkeologinen inventointi Pallas–Ounastunturin alueelle, Pallas–Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosaan. Inventoinnin tarkoituksena oli saada alueesta lisää informaatiota Metsähallituksen alueen käytön suunnittelua ja arkeologisen tutkimuksen tarpeita varten sekä kerätä tutkimusaineistoa HuK Ulrika Könkään pro gradu -tutkielmaan, joka tulee käsittelemään retkeilyn vaikutusta alueen muinaisjäänöksiin. Tämän vuoksi inventoinnissa käytiin läpi retkeilyreittejä erilaisissa kasvuympäristöissä, sekä metsässä että tunturissa. Retkeilyreittejä inventoitiin yhteensä noin 32 km matkalta. Retkeilyreittien ulkopuolisia alueita inventoitiin yhteensä noin 25 km matkalta etupäässä Pallasjärven ympäristössä.

Inventoinnissa todettiin yhteensä 10 ennestään tuntematonta muinaisjäänöskohdetta ja tarkastettiin 15 ennestään tunnettua kohdetta. Uusia esihistoriallisia pyyntikulttuurin asuinpaikkoja löytyi neljä ja vähäisiä merkkejä esihistoriallisesta toiminnasta todettiin kahdella kvartsilöytöpaikalla. Ennestään tuntemattomia pyyntikuoppakohteita löytyi kaksi. Uusia historiallisen ajan asuinpaikkoja löytyi kaksi. Lisäksi ennestään tunnettujen kohteiden tarkastuksissa saatiin kohteista uutta tietoa. Muonion Porviniemi -kohteelta löydettiin kvartsi-iskoksia, joita aikaisemmissa tutkimuksissa ei mainita. Muonion Pallasjärvi Pallaslompolo 1 ja 2 -pyyntikuoppakohteilta löydettiin myös liesikiveyksiä. Muinaisjäänökset sijaitsevat Muonion, Kittilän ja Enontekiön kuntien alueilla.

Löydöt: KM 36861–36866
Kenttäyöaika: 4.–13.6.2007
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus Lapin luontopalvelut
Tutkimusraportti: Ulrika Köngäs, Heidi Nordqvist, Kerkko Nordqvist ja Oula Seitsonen
Metsähallituksen arkistossa

ESPOO HISTA, SIIKAJÄRVI JA NUPURI

Yleiskaava-alueen inventointi
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Inventoija: FM Tapani Rostedt

Espeen Hista–Siikajärvi–Nupuri -yleiskaava-alueella suoritettiin inventointi, jossa otettiin huomioon sekä esihistorialliset että historiallisen ajan muinaisjäänökset. Alueella sijaitsee Nouxin vanha kyläntontti ja historiallista tietoa. Lisäksi löydettiin mm. 1700-luvun sahan jäännöksiä, kivivaitoja, rajamerkkejä sekä tervehautoja yms. kuoppia. Kaikki löytyneet uudet kohteet olivat historialliselta ajalta.

Löydöt: –
Kenttäyöaika: 15.–19.10.2007
Tutkimuskustannukset: YIT Rakennus Oy
Tutkimusraportti: Tapani Rostedt 5.2.2007
Museoviraston arkistossa.

ETELÄ-SAVO SALPALINJA

Sotahistoriallisten kohteiden inventointi
Savonlinnan maakuntamuseo
Inventoija: FM Martti Koponen

Hankkeessa inventoitiin Salpalinjan varustuksia Puumalassa, Sulkavalla, Punkaharjulla, Savonlinnassa, Kerimäellä ja Savonrannalla 88 maastotyöpäivän ajan. Olemassa olevan kartta- ja muun aineiston avulla saatiin hyvä kuva siitä, mihin Salpalinjan varustuksia on viime sotien aikana rakennettu. Lähtöaineistona olivat Kymen sotilasläänin esikunnan operatiivisen osaston luovuttama digitoitu paikkatietoaineisto, Sota-arkistossa olevat linnoituskartat, aiempien inventointien tulokset (Etelä-Savon maakuntaliiton julkaisu 130, 1987 ja Mikkelin läänin liiton julkaisu 11/1993), omat kenttämuistiinpanot vuosien varrelta sekä inventoinnin aikana saadut yleisövihjeet.

Inventoinnin aikana mitattiin varustusten sijainnit gps-laitteilla. Yksittäisiä koordinaattipisteitä on yli 4000 ja erillisiä varustuksia yli 1600. Inventoitujen varustusten koordinaatit toimitetaan Etelä-Savon maakuntaliitolle, Museovirastolle sekä Puolustusvoimille.

Löydöt: –
Kenttäyöaika: lokakuu – joulukuu 2007
Tutkimuskustannukset: Etelä-Savon maakuntaliitto, Savonlinnan kaupunki, Savonlinnan maakuntamuseo
Tutkimusraportti: Martti Koponen
Savonlinnan maakuntamuseon arkistossa.

HALIKKO

Ks. inventoinnit 2007: Salo–Kemiö-voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

Ks. inventoinnit 2007: Salo–Kemiö-voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

HAMINA VIIRANPOHJAN HYLKY

Arkeologinen vedenalaisinventointi
Museoviraston meriarkeologian yksikkö
Inventoija: FM Mari Salminen

Haminan sataman laajennushankkeen vaikutusalueelle jäävä merenpohja inventoitiin mahdollisten vedenalaisten muinaisjäänösten havaitsemiseksi. Alueella ei ole

aikaisemmin tehty arkeologista vedenalaista inventointia. Haminan edusta on kuitenkin vanhaa meriliikenteen aluetta ja lisäksi suunnitelma-alueelta oli vastaanotettu hylkyvihje.

Vesialueelta todettiin yksi hylky, joka osoittautui erittäin todennäköisesti venäläisten vuonna 1941 käyttämäksi proomuksi. Muinaismuistolain mukaan muinaisjäänökseksi luetaan alukset, joiden uppoamisesta on kulunut vähintään 100 vuotta, joten kyseistä hylkyä ei näin ollen luokitella muinaisjäänökseksi. Hylystä on ilmoitettu Sotamuseoon sekä sota-aluksiin erikoistuneeseen Forum Marinumiin. Poliisille ilmoitettiin aluksessa olevan vielä todennäköisesti ammuksia ja räjähteitä.

Löydöt: –
Kenttäyöaika: 28.5.–1.6.2007
Tutkimuskustannukset: Haminan Satama Oy
Tutkimusraportti: Mari Salminen 29.6.2007
Museoviraston arkistossa, kopiot Haminan satama, Kymenlaakson maakuntamuseo, Sotamuseo ja Forum Marinum.

HANKASALMI SÄKINMÄKI

Arkeologinen täydennysinventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Johanna Seppä

Säkinmäen vesiosuuskunta on suunnitellut Hankasalmella vesihuoltohanketta, ja siihen liittyen alueella suoritettiin arkeologinen täydennysinventointi 7.–10.5.2007. Hankkeen alueella Säkinlahden itärannan Veihtiniemessä sijaitsee yksi muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäänös, Veitsiniemi-niminen kivikautinen asuinpaikka. Johtolinja sivuaa asuinpaikan aluetta, eikä asuinpaikan rajoja tunnettu riittävän tarkasti. Suunniteltu verkosto kulkee osittain alueilla, joita ei ole koskaan inventoitu arkeologisesti. Maaston, vesistöhistorian ja esihistoriallisten irtolöytöjen perusteella alueella oletettiin olevan vielä ennestään tuntemattomia muinaisjäänöksiä. Museovirasto esitti hankkeelle tutkimuksia, jotka suoritettiin verkostolle varatuilla alueilla Hankaveden eteläpäässä, Suoliveden itärannalla ja Säkinmäen ympäristössä. Tutkimuksiin käytettiin neljä kenttäyöpäivää. Inventoinnin suoritti FM Johanna Seppä Museovirastosta.

Inventoinnissa löydettiin kolme ennestään tuntematonta muinaisjäänöstä. Näistä kaksi sijaitsi täsmälleen vesijohtolinjalla, kohteet Matilanniemi ja Alatalo. Kolmas uusi kohde, Hietala, ei osu linjalle vaan siitä noin 60 metriä sivuun, samaan peltoon alemmas rinteeseen. Kaikki uudet kohteet ovat kivikautisia asuinpaikkoja. Lisäksi tarkastettiin ennestään tunnettu kohde, Veitsiniemen kivikautinen asuinpaikka. Tälläkin kohtaa voitiin todeta linjan kulkevan asuinpaikka-alueen ulkopuolella. Koekuopitusten perusteella vesijohto voidaan kaivaa suunniteltuun kohtaan ilman lisätutkimuksia.

Löydöt: KM 36667–36669
Kenttäyöaika: 7.–10.5.2007
Tutkimuskustannukset: Säkinmäen vesiosuuskunta
Tutkimusraportti: Johanna Seppä 1.6.2007
Museoviraston arkistossa.

HANKO

Ks. inventoinnit 2007: Lohja–Hanko-maakaasuputkilinja, maakaasuputkilinjan inventointi

HANKO HAUENSUOLI

Arkeologinen vedenalaisinventointi Museoviraston meriarkeologian yksikkö Inventoija: FM Rami Kokko

Metsähallitus ja Museovirasto ovat valmistelleet muinaismuistolain 4 §:n mukaisesti Hangon Tullisaaressa sijaitsevan Hauensuolen kiinteän muinaisjäännöksen, historiallisen ajan kalliohakkauksien, ja sen suoja-alueen rajoista sopimista.

Suunnittelun suoja-alueen sisällä tiedetään sijaitsevan myös vedenalaisia muinaisjäännöksiä. Tullisaaren Hauensuoli on suosittu matkailukohde, jonka edustalla veneilijät saattavat ankkuroitua ja epähuomiossa tuhota samalla alueen vedenalaista kulttuuriperintöä. Vedenalaisten muinaisjäännösten sijainneista ei ole Museoviraston rekisterissä ollut tarkkoja tietoja, joten Museoviraston meriarkeologian yksikkö päätti kustantaa ja toteuttaa suunnitellulla suoja-alueella vedenalaisinventoinnin. Tarkkojen sijaintitietojen avulla voidaan vedenalaisten muinaisjäännösten säilyminen turvata paremmin esimerkiksi rajoittamalla ankkurointia hylkyjen lähellä ja kohdentaa veneiden kiinnittämistä tarkemmin rajatulle alueelle.

Inventointi aloitettiin 19.9.–20.9.2007 viistokaikuluotaaamalla vesialueet (noin 15 ha). Inventointia jatketaan seuraavana vuonna tarkastamalla sukeltamalla havaitut anomaliat sekä paikannetut hylkykohteet.

Löydöt: –
Tutkitun alueen laajuus: 15 hehtaaria
Kenttätyöaika: 19.–21.9.2007
Tutkimuskustannukset: Museoviraston meriarkeologian yksikkö
Tutkimusraportti: Rami Kokko Museoviraston arkistossa.

HATTULA

Ks. inventoinnit 2007: Hämeenlinna–Lempäälä-maakaasuputkilinja, maakaasuputkilinjan esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi

HATTULA

Ks. inventoinnit 2007: Hämeenlinna–Lempäälä-maakaasuputkilinja, maakaasuputkilinjan historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi

HAUHO LUOTIA

Kaava-alueinventointi

Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Kreetta Lesell

Hauhon Luotian ranta-asemakaava-alueelle suunnitellaan uimarantaa ja matkailua palvelevien rakennusten korttelialuetta. Alueelta ei tunneta esihistoriallisia muinaisjäännöksiä, mutta lähistöltä niitä tiedetään useita, esim. Hannula, Hannula 2–4, Mäntymäki 1 ja Lehdesmäenjoki 1. Hannula on rautakautinen hautapaikka. Muut lähistön muinaisjäännökset ovat kivikautisia asuinpaikkoja. Lisäksi aivan kaava-alueen vierestä on sekä kivi- että rautakautisia irtolöytöjä. Myös kaava-alueen topografia on sellainen, että se soveltuisi hyvin esihistorialliseen asutukseen. Yllä mainittujen syiden vuoksi kaava-alueella tehtiin kahden päivän arkeologinen inventointi 13.–14.6.2007. Hauhon kunta vastasi kustannuksista. Inventoinnissa ei löytynyt merkkejä kiinteistä muinaisjäännöksistä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 13.–14.6.2007
Tutkimuskustannukset: Hauhon kunta
Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 25.6.2007 Museoviraston arkistossa.

HAUKIPUDAS MIEHONSUO

Ks. inventoinnit 2007: Oulu Vasamakangas ja Miehonsuo, Haukipudas Punaisenladonkangas, hankealueiden inventointi

HAUKIPUDAS RÖNKÖLÄNKANGAS

Kivikautisen asuinpaikan kartoitus
Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä
Kartoituksen johtaja: HuK Simo Vanhatalo

Kivikautinen asumuspainannealue kartoitettiin muinaisjäännöksen rajojen selvittämiseksi. Aikaisemmin alueelta oli kartoitettu 19 painannetta. Lisäkartoituksen tuloksena painanteiden lukumäärä nousi 36:een. Osa painanteista muistuttaa Kierikin Kuuselankankaan rivitalomaisia painanneryhmiä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 22.8.2007
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 19.12.2007 Museo- viraston arkistossa.

HAUSJÄRVI HIKIÄ – HÄMEELINNA VANAJA - VOIMAJOHTOLINJA

Voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Inventoinnissa tutkittiin Hausjärven Hikiän sähköaseman ja Hämeenlinnan Vanajan sähköaseman välinen voimajohtolinja, Hausjärven, Hämeenlinnan ja Janakkalan

kunnissa. Inventoinnissa etsittiin kiinteitä muinaisjäännöksiä voimajohtolinjalta ja sen välittömästä läheisyydestä (±100 m).

Voimajohtolinjalla tunnettiin ennestään yksi kivikautinen asuinpaikka, Janakkala Vähä-Hiisi 2. Linjan liepeiltä tunnettiin lisäksi pari kivikautista asuinpaikkaa, yksi historiallisen ajan kylätontti ja yksi tuhoutunut mahdollinen rautakautinen kalmisto.

Inventoinnissa todettiin Janakkalan Nuolialan vanhan ja autoituneen kylätontin olevan osin linjan kohdalla. Muualla linjalta ja sen välittömästä läheisyydestä ei inventoinnissa löydetty mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 31.10.–2.11.2007
Tutkimuskustannukset: Fingrid Oyj
Tutkimusraportti: Timo Jussila 17.11.2007 Museoviraston arkistossa.

HEINOLA LAAJALAHTI

Kaava-alueen inventointi
Lahden kaupunginmuseo
Inventoija: HuK Akuliina Aartolahti

Laajalahden osayleiskaava-alueen inventoinnin tarkoitukse-
na oli selvittää, sijaitseeko Laajalahden osayleiskaava-
alueella ennestään tuntemattomia kiinteitä muinaisjään-
nöksiä sekä tarkastaa alueen tunnettujen muinaisjäännösten kunto. Koska kaikki alueen tunnetut muinaisjäännökset sijoittuvat kaava-alueen pohjoisosaan ja aiemmat tutki-
mukset ovat keskittyneet Sulkavankosken ja Heinolan Kirkonkylän alueelle sekä Kollarinselän pohjoisrannoille, keskityttiin kenttätöissä nyt kaava-alueen eteläosaan, erityisesti Ruotsalaisen järven Kollarinselän kaakkois-
rantojen tutkimiseen.

Maastotöissä koko kaava-alue saatiin tarkastettua. Inven-
toinnin aikainen ajankohta ei kuitenkaan mahdollistanut peltojen pintapoimintaa.

Alueen neljä ennestään tunnettua muinaisjäännöstä tarkas-
tettiin ja niiden lisäksi löydettiin kolme uutta kohdetta. Aiemmin tunnetut muinaisjäännökset olivat pääosin säilyneet ennallaan. Inventoinnissa löytyneet uudet kohteet ovat historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Uudet kohteet sijaitsevat kaava-alueen lounaisosassa Kollarinselän kaakkoisrannalla. Ne kertovat alueen vanhasta asutuksesta, viljelyksestä ja maankäytöstä ja ovat sellaisina ehdottomasti säilyttämisen arvoisia. Kohteet ovat myös hyvin säilyneitä ja varsin näyttäviä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 28.–30.8. ja 18.9.2007
Tutkimuskustannukset: ei ilmoitettu
Tutkimusraportti: Akuliina Aartolahti 18.9.2007 Lahden kaupunginmuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

HEINOLA TÄHTINIEMI

Arkeologinen inventointi
Lahden kaupunginmuseo
Inventoijat: FT Hannu Takala ja fil. yo Anna-Riikka Vadén

UPM-Kymmene Oyj tilasi Lahden kaupunginmuseolta syksyllä 2007 Heinolan Tähtiniemen arkeologisen inven-
toinnin.

Ennen inventointia Ruotsalainen-järveen etelästä työnty-
västä Tähtiniemestä ei tunnettu muinaisjäännöksiä. Maastoa tutkittiin sekä kairaamalla että kaivamalla lapiolla koepistoja potentiaalisiin paikkoihin. Inventoinnissa tarkastettiin kaikki Tähtiniemen rannat. Inventoinnissa löytyi kolme tarkemmin ajoittamatonta röykkiötä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 22.–23.10. ja 5.11.2007
Tutkimuskustannukset: UPM-Kymmene Oyj
Tutkimusraportti: Hannu Takala 16.11.2007 Lahden kaupunginmuseon arkistossa.

HELSINKI MÄTÄJOEN LAAKSO (KANNELMÄKI, MALMINKARTANO, KAARELA, KONALA, PITÄ-JÄNMÄKI JA MUNKKIVUORI)

Arkeologinen yleisinventointi
Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine
Inventoijat: FT Georg Haggren, FM Oula Seitsonen, FM Kerkko Nordqvist, FM Wesa Perttola, fil. yo. Otso Manninen ja fil. yo Heidi Nordqvist

Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen tutkijat tekivät Länsi-Helsingissä sijaitsevan Mätäjoen laaksossa 6.11.2006 sekä 16.–20.4.2007 muinaisjäännösinventoinnin. Tutkimukset olivat pilottivaihe laajemmalle monitieteisesti Mätäjoen luonnon ja kulttuurimaiseman kehitystä sekä ihmisen ja hänen elinympäristönsä vuorovaikutusta tutkivalle projektille, johon osallistuvat myös Helsingin yliopiston maantieteen laitos ja Teknillisen korkeakoulun maisema-arkkitehtuurin koulutusohjelma.

Mätäjoen laaksossa, jossa jo ennalta tiedettiin olevan runsaasti muinaisjäännöksiä, ei ole aikaisemmin tehty varsinaista muinaisjäännösinventointia. Alueeseen on kohdistunut jo vuosikymmeniä voimakkaita maankäyttö-
paineita, minkä takia monet alueen muinaisjäännöksistä ovat ehtineet tuhoutua tai ovat tuhoutumisvaarassa. Kenttätöiden tarkoituksena olikin kartoittaa ja tarkastaa Mätäjokilaakson ennalta tunnetut esihistorialliset ja histori-
alliset muinaisjäännökset sekä etsiä alueelta uusia kohteita, eli saattaa ajantasainen tieto alueen muinaisjäännöksistä tutkimuksen ja suoje-
lun käyttöön.

Tutkimukset rahoitettiin Helsingin kaupungin professori Mika Lavennon johtamalle työryhmälle myöntämällä tutkimusapurahalla. Kenttätyöt keskitettiin ainoastaan Mätäjoen laakson Helsingin kaupunkiin kuuluvaan alueeseen. Tutkimuksissa löydettiin viisi esihistoriallista ja viisi historiallista ennestään tuntematonta muinais-

jäännöstä. Lisäksi tarkastettiin suuri määrä tunnettuja asuinpaikkoja.

Esihistoriallisten kohteiden osalta inventointi lähinnä täydensi vanhoja tietoja. Uudet löydöt käsittävät muutamia kivikautisia asuin- ja löytöpaikkoja sekä yhden pronssikautisen röykkiön. Sen sijaan historiallisen ajan kohteisiin liittyen löydettiin ensimmäiset viitteet maastossa aiemmin tuntemattomista keskiaikaisista kylänteistä, joiden olemassaolo on aiemmin tunnettu vain asiakirjalähteistä.

Kuten ennakoita oli tiedossa ja aavistettavissa, melko suuri osa alueen muinaisjäännöksistä on tuhoutunut, ja säilyneetkin ovat usein joko pahoin vaurioituneet tai asutuksen puristuksissa. Täyteen rakennetuiltakin alueilta pystyttiin kuitenkin paikantamaan joitakin säilyneitä, aiemmin tuntemattomia muinaisjäännöksiä. Pääosa uusista kohteista keskittyy Malminkartanon–Kaarelan alueelle, kuten myös valtaosa aiemmin tunnetuista muinaisjäännöksistä. Tämä vaikuttaa intensiivisimmin asutetulta alueelta koko Mätäjoen seudulla jo kivikaudelta alkaen.

Löydöt: KM 37291–37284

Kenttätöaika: 6.11.2006 ja 16.–20.4.2007

Tutkimuskustannukset: Helsingin kaupunki, tutkimusapuraha

Tutkimusraportti: Mika Lavento, Georg Haggrén, Kerkko Nordqvist, Wesa Perttola & Oula Seitsonen 23.5.2008 Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

HELSINKI SUOMENLINNAN VESIALUE

Maailmanperintökohteen vedenalaisinventointi

Museoviraston meriarkeologian yksikkö

Inventoija: FM Minna Leino

Suomenlinnan vesialueen inventointi liittyi Meriarkeologian yksikön valintaan kohdentaa inventointiin suunnattuja tutkimusresursseja maailmanperintökohteisiin. Suomenlinna valittiin ensimmäiseksi kohteeksi sen läheisen sijainnin vuoksi.

Inventointi aloitettiin arkistoseivityksellä ja vesialueen viistokaikuluotauksella. Viistokaikuluotauksessa saadaan veden pohjasta ilmakuvaa muistuttava kuva, josta pyritään erottelemaan ihmisen toiminnasta aiheutuneet poikkeamat alueen vedenalaisessa kulttuurimaisemassa. Suomenlinnan saarilla ihmistoiminta on ollut erittäin vilkasta 1750-luvulta lähtien, joten veden allakin on säilynyt runsaasti eri-ikäisiä ihmisen toiminnan jälkiä.

Inventointi aloitettiin talvella tekemällä jään päältä tarkastussukelluksia ennestään tunnetuihin muinaisjäännöksiin. Tarkastussukelluksissa löydettiin myös ennestään tuntematon veneen hylky. Inventointi jatkuu vuoteen 2010, jonka jälkeen Suomenlinnakeskuksessa avataan inventoinnin tuloksista kertova näyttely.

Inventointiin on osallistunut paitsi Museoviraston omaa henkilökuntaa myös vapaaehtoisia sukeltajia. Virka-apua

saatiin myös Suomenlinnan merivartioasemalta.

Löydöt: –

Kenttätöaika: 2007–2010

Tutkimuskustannukset: Museoviraston meriarkeologian yksikkö

Tutkimusraportti: tekeillä

HYVINKÄÄ

Ks. inventoinnit 2007: Mäntsälä–Siuntio-maakaasuputkijoina, maakaasuputkijoina esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi

HYVINKÄÄ

Ks. inventoinnit 2007: Mäntsälä–Siuntio-maakaasuputkijoina, maakaasuputkijoina historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi

HÄMEENKYRÖ KYRÖNKOSKI

Kaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutianen

Kyröskosken suun länsipuolella sijaitseva Kyröskosken pohjoisen teollisuusalueen asemakaava-alue inventoitiin lokakuussa 2007 yhden kenttätöpäivän aikana. Alueelta ei tunnettu ennestään kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä siellä ole aiemmin tehty arkeologisia tutkimuksia. Inventoinnissa ei löydetty kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Löydöt: –

Kenttätöaika: 1.10.2007

Tutkimuskustannukset: Pöyry Oyj

Tutkimusraportti: Timo Jussila 6.10.2007 Museoviraston arkistossa.

HÄMEENLINNA

Ks. inventoinnit 2007: Hausjärvi Hikiä – Hämeenlinna Vanaja -voimajohtolinja, voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi

HÄMEENLINNA HONGISTO

Kaava-alueen inventointi

Museoviraston arkeologian osasto

Inventoija: FM Kreetta Lesell

Hämeenlinnan Hongiston kaavamuutosalueelle suunnitellaan asuntojen rakentamista. Suurin osa alueesta on luonnonvaraista metsää, mutta sen keskiosassa on Alvar Aallon suunnittelema asuinrakennuksia. Lähitöitä tiedetään useita kiinteitä muinaisjäännöksiä. Esihistoriallisen ajan muinaisjäännöksiä ovat esimerkiksi Kantolan-

Hämeenlinnassa Katisten kartanon röykkiökalmiston kiviä on paljastunut puun kaaduttua.

Kuva: Esa Mikkola, Museovirasto.

Stenar på rösegravfältet vid Katisten kartano i Tavastehus har blottats efter att ett träd fallit ner.

Foto: Esa Mikkola, Museiverket.

niemen ja Imatran Voiman rautakautiset kalmistot sekä Mantereenlinnan linnavuori. Kirkkokallio voi kuulua Hämeen muinaiseen merkinanto-/muinaislinnaketjuun, vaikka paikalla ei ole rakenteita.

Inventoinnissa löydettiin kaksi mahdollista muinaisjäännöstä. Toinen on ihmisen tekemä röykkiö, jonka läheisyydessä on myös muita rakenteita, ja toinen on tieura, joka voi olla ainakin 1700-luvulta oleva tien jäännös. Tutkitun alueen laajuus oli noin 0,3 km².

Löydöt: –

Kenttätöaika: 8.–9.10.2007

Tutkimuskustannukset: Optimia Oy

Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 14.12.2007 Museoviraston arkistossa.

HÄMEENLINNA KATINEN KARTANONRANNAN ASEMAKAAVA-ALUE

Kaava-alueen inventointi

Museoviraston arkeologian osasto

Inventoija: FM Esa Mikkola

Kartanonrannan alueelle laaditaan asemakaava maanomistajan aloitteesta. Asemakaava-alue sijaitsee Katisten kartanon eteläpuolella Katumajärven ja Harvialantien

välissä. Asemakaava-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee useita rautakautisia muinaisjäännöksiä, mm. Harvialantien polttokalmisto, Katisten kartano -niminen röykkiökalmisto sekä ilmeisesti täysin tuhoutunut nk. Radanvarsikalmisto. Kartano on rakennettu Mäskälän keskiaikaisen kylän länsipuolelle kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Alueen myöhempi maankäyttö on muuttanut huomattavasti alueen alkuperäistä maisemaa, mm. Mäskälän kyläntontti on kokonaan tuhoutunut 1980-luvulla kerrostalojen rakentamisen yhteydessä. Harvialantien rakentaminen 1960-luvulla tuhosi kartanon lounaispuolella sijainneen kalmiston. Lisäksi Lahteen vievä valtatie 10 on rakennettu aivan röykkiöalueen viereen.

Inventoinnin tavoitteena oli etsiä ja paikallistaa kaava-alueella sijaitsevat esihistoriallisen ja historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset. Inventointi toteutettiin avoimien peltojen pintapoinnalla sekä koekuoppittamalla kaikki metsäalueilla sijaitsevat moreenikumpareet. Kaava-alueen ulkopuolella sijaitseva Kutanlanjoen rantapello käytiin läpi rahoittajan pyynnöstä.

Inventoinnissa kaava-alueelta löytyi yksi 6 metriä halkaisijaltaan oleva komea röykkiö sekä yksi rautakuonan löytöpaikka. Harvialantien kalmiston vierestä löytyi asuinpaikka. Toinen asuinpaikka löytyi Kutanlanjoen rantapellon itäosasta.

Löydöt: KM 36775–36776
Kenttätyöaika: 23.–27.4.2007
Tutkimuskustannukset: Katisten kartano
Tutkimusraportti: Esa Mikkola 24.8.2007
Museoviraston arkistossa.

HÄMEENLINNA–LEMPÄÄLÄ–MAAKASUPUTKILINJA

Maakaasuputkilinjan esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Kreetta Lesell

Hämeenlinnan–Lempäälän inventointi liittyi maakaasuputken uuteen linjaukseen. Inventoinnissa selvitettiin putken läheisyydessä olevien tunnettujen muinaisjäännösten tarkka sijainti ja laajuus. Lisäksi etsittiin ennestään tuntemattomia kohteita ja tarkastettiin irtolöytökohteiden sijaintia. Inventointi jakaantui kahteen osaan, tutkija Kreetta Lesell vastasi esihistoriallisen ajan kohteiden inventoinnista ja tutkija Jouni Taivainen historiallisen ajan kohteiden inventoinnista.

Linjalla on yhteensä 42 kohdetta, joista 15 ajoittuu esihistorialliseen aikaan. Näistä kolme on ennestään tunnettuja. Kohteista löytyi saviastianpaloja, kvartsi- ja piiskoksia.

Löydöt: KM 36891–36985, KM 37005–37013
Kenttätyöaika: 2.–31.5.2007
Tutkimuskustannukset: Gasum Oy
Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 18.12.2007
Museoviraston arkistossa.

HÄMEENLINNA–LEMPÄÄLÄ–MAAKASUPUTKILINJA

Maakaasuputkilinjan historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi
Museoviraston rakennushistorian osasto
Inventoija: FM Jouni Taivainen

Inventoinnissa tutkittiin suunnitellun maakaasuputkilinjauksen alle jäävä alue. Inventointialueen leveys oli noin 100 metriä eli 50 metriä keskilinjan molemmin puolin. Paikoin kartoitusta tehtiin tätä leveämmälläkin alueella. Tällöin kyseessä olivat muinaisjäännösalueet, joiden rajat linjaukseen nähden haluttiin saada selviksi (esim. kaskiröykkiöalueet).

Valkeakosken alueella suunniteltu maakaasuputkilinja kulkee keskiajalta tunnettujen kylien sivuitse Itkon, Linnaisten, Munteen ja Maatialan alueella sekä hieman pohjoisempana Mutin alueella. Näiden kylien alueelta tehtiin inventoinnin esivalmisteluihin liittyen karttanalyysi, jossa esipaikannettiin vanhimman karttamateriaalin avulla kylätontit, tiestö ja rintapellot nykyiselle peruskartalle. Nämä tutkittiin kenttätyövaiheessa vain linjauksen alueelta.

Inventointitulosten mukaan suunniteltu maakaasuputki-linja kohtaa tai sivuaa historiallisen ajan kiinteän muinaisjäännöksen 30 kertaa. Kaikki havaitut kohteet olivat ennestään tuntemattomia. Nämä ovat keskiaikaisia kylätontteja, keskiaikaisia – uuden ajan alun tielinjoja, kaskiröykkiö-alueita, hautamaisten painanteiden alueita sekä erilaisia yksittäisiä rakenteita, kuten kuoppia tai kiviaitoja.

Löydöt: KM 2007043–2007049
Kenttätyöaika: 1.–30.5.2007
Tutkimuskustannukset: Gasum OY
Tutkimusraportti: Jouni Taivainen 21.12.2007
Museoviraston arkistossa.

II RÖYTTÄ JA SELKÄLETTO

Arkeologinen inventointi
Metsähallitus ja Oulun yliopisto
Inventoija: fil. yo Ville Laurila

Röytän ja Selkäleton saarella inventointiin Metsähallituksen hallinnoimat saaren osat. Röyttä on toiminut Iin sataman madaltumisen jälkeen puun vientisatamana 1800-luvun lopulta 1960-luvulle saakka. Tähän liittyy runsaasti rakennelmia saaren eri osissa. Näkyvimpiä ovat viisi aallonmurtajaa, jotka ovat säilyneet alkuperäisessä muodossaan. Aallonmurtajien ympäristössä on myös paikoittain runsaasti jälkiä niiden rakentamisesta. Yhä käytössä oleviin aallonmurtajiin on tehty muutos- ja huoltotöitä.

Varsinainen satamatoiminta on keskittynyt Röytän eteläkärkeen, jossa on useita suojeltuja satamaan liittyviä rakennuksia. Alueella on runsaasti myös muuta rakennuskantaa.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 11.–15.6.2007
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus
Tutkimusraportti: Ville Laurila Metsähallituksen arkistossa

IKAALINEN

Ks. inventoinnit 2007: Kuru ja Ikaalinen, Seitsemisen kansallispuisto sekä Aure- ja Petäjjärven Natura-alueet, arkeologinen yleisinventointi

IKAALINEN, VALTATIE 3, MANSONIEMI–KILVAKKALA

Tien parannusalueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Valtatien 3:n parantamisalue Ikaalisten Kilvakkalan ja Mansoniemen välillä inventoitiin yhden päivän aikana kahden arkeologin voimin lokakuussa 2007. Tarkastelu-alueeseen kuuluivat myös hankkeeseen liittyvien uusien paikallisteiden linjaukset.

Valtatie 3:n ja uusien paikallistielinjausten liepeiltä tunnettiin ennestään 14 esihistoriallista muinaisjäännöstä. Inventoinnissa etsittiin tihein pistokokein maastoltaan muinaisjäänöksille otollisilta alueilta ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä. Inventoinnissa löytyi tien liepeiltä kaksi kivikautista asuinpaikkaa ja yksi löytöpaikka.

Löydöt: KM 37038–37040
Kenttätyöaika: 22.10.2007
Tutkimuskustannukset: Tiehallinto
Tutkimusraportti: Timo Jussila 7.12.2007
Museoviraston arkistossa.

INARI IVALON PALISKUNTA

Yleiskaava-alueen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Miikka Tallavaara

Inventointi liittyi Ivalon paliskunnan yleiskaavan laatimiseen. Inventoinnin aikana tarkastettiin 135 kaava-suunnitelmaan merkittyä rakennuspaikkaa, jotta niillä mahdollisesti olevat kiinteät muinaisjäänökset havaitaisiin ja saatettaisiin suojelun piiriin, ennen kuin paikoille ryhdytään rakentamaan. Kaiken kaikkiaan inventoinnissa tarkastettiin 21 arkeologista kohdetta, joista kymmenen oli ennestään tuntematonta (viisi kiinteää muinaisjäännöstä, kaksi mahdollista kiinteää muinaisjäännöstä ja kolme löytöpaikkaa). Inventoinnin jälkeen paliskunnan alueelta tunnetaan 79 rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä. Inventoinnin aikana tehtyjen havaintojen perusteella rakennuspaikkoja on joissain tapauksissa merkitty muinaismuistolain suojaamien kiinteiden muinaisjäännösten alueelle tai niiden välittömään läheisyyteen.

Löydöt: KM 36837–36847
Kenttätyöaika: 3.–14.9.2007
Tutkimuskustannukset: Inarin kunta
Tutkimusraportti: Miikka Tallavaara & Meri Varonen 15.10.2007
Museoviraston arkistossa.

INARI UKONJÄRVI UKKO JA AKKU

Saamelaisten uhripaikkojen inventointi ja näytteenotto
Giellagas-instituutti, Saamelaimuseo Siida, Metsähallituksen Lapin luontopalvelut ja Oulun yliopiston arkeologian oppiaine
Inventoijat: FM Eeva-Kristiina Harlin ja FM Eija Ojanlatva

Ukonjärven Ukolla suoritettiin tarkkuusinventointi eli tarvittavat toimenpiteet arkeologisen kohteen havaitsemiseksi. Inventoinnissa havaittiin runsaasti mm. linnustuksesta ja petunvalmistuksesta kertovia jälkiä sekä uudehkoja liesikiveyksiä. Inventoinnin aikana saaren pohjoisosan keskiosasta löydettiin kivi, jonka juurelta ja raosta tehtyt luuhavainnot vahvistivat kohteen seitakiveksi. Lounais-koillissuuntainen, rapautunut seitakivi sijaitsee Ukon pohjoisosan luoteeseen viettävällä, loivalla rinteellä. Se sijaitsee pienen kumpareen päällä ja erottuu maastosta selkeästi erikoisen ulkonäkönsä

vuoksi. Rituaalisen toiminnan alue on keskittynyt hyvin suppealle alueelle, aivan seitakiven lähiympäristöön. Seitakiven itäpuolisen, matalan kiven juurella suoritettiin koekaivaus, jotta saataisiin lisätietoja mm. uhratuista lajeista sekä uhrauksen laajuudesta ja iästä. Osteologisen analyysin perusteella paikalla on uhrattu peuran, lampaan, laulujoutsenen, kalasääksen, hauen ja mahdollisesti myös vuohen luita. Analysoitujen luiden joukosta lähetettiin neljä luuta ajoitettavaksi Helsingin yliopiston radiohiili-ajoituslaboratorioon. Saatujen tulosten perusteella uhraus-toiminta on alkanut 1000-luvun puolivälissä ja jatkunut 1400-luvun ensimmäisille vuosikymmenille. Ajoitus-tulokset varmentavat myös lampaan pidon ollen Inarin alueella tunnettua jo 1400-luvulla.

Löydöt: palanutta ja palamatonta luuta (analysoitu, palautettu)
Tutkitun alueen laajuus: 0,5 m²
Kenttätyöaika: 6.–12.8.2007
Tutkimuskustannukset: Giellagas-instituutti, Saamelais-museo Siida ja Metsähallituksen Lapin luontopalvelut
Tutkimusraportti: Eeva-Kristiina Harlin ja Eija Ojanlatva
Museoviraston arkistossa.

INKOO

Ks. inventoinnit 2008: Länsi-Uusimaa, keskiaikaisten muinaisjäännösten inventointi

INKOO JODDBÖLE

Asemakaava-alueen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Johanna Seppä

Inkoon Joddbölen alueen asemakaavaa muutetaan ja se edellytti myös alueen arkeologisen kulttuuriperinnön inventointia. Inventointi suoritettiin syksyllä 2007 ja kenttätöihin oli varattu seitsemän maastotyöpäivää. Työ kattoi sekä esihistoriallisen että historiallisen ajan muinaisjäänökset. Kustannukset tulivat muinaismuistolain nojalla hankkeen toteuttajan, Inkoon kunnan maksettaviksi. Alueelta tunnetaan ennestään viisi muinaisjäännöstä, joista Kärrängén, hautaröykkiö, on jo tutkittu vuonna 2006. Muinaisjäänökset ovat kallioidlla sijaitsevia pronssi- tai rautakautisia hautaröykkiöitä.

Inventoinnissa löydettiin Joddbölen alueelta 11 ennestään tuntematonta eri-ikäistä ihmistoiminnan jäännettä, joista kuitenkin vain kolme voitiin lukea rauhoitetuiksi muinaisjäänöksiksi. Näistä ainoastaan yksi, Sjömansbergetin asuinpaikka on säilynyt koskemattomana. Kohagenin ja Kolakärriin kiveykset ovat mahdollisesti pahoin hajotettuja hautaröykkiöitä. Luokittelun perusteina ovat niiden sijainti ja rakenne verrattuna aiemmin tunnetuihin hautaröykkiöihin. Muut havainnot ovat erilaisia historiallisen ajan kivirakenteita, joita ei yleensä kirjjata muinaisjäännörekisteriin, elleivät ne ole erityisen edustavia. Mahdollisina muinaisjäänöksinä mainitaan myös kaksi kvartsisuonta, joista erityisesti Sjömansbergetissä voisi olla louhittu kvart-

sia, mutta tätä ei voitu varmistaa inventoinnin yhteydessä.

Vanhat kylätontin vaikuttavat hyvin pitkälti tuhoutuneilta. Joddbölen voimalan koillispuolella on mäenkumpareella muutamia vanhoja taloja ja peltolaakso, jossa on ehkä vähän vanhaa maisemaa jäljellä. Svartbäckin tilan ympäristössä näytyi olevan hieman uudisrakentamista ja pihatöitä tehtynä, joten sielläkin on ilmeisesti vanha kylä pääosin kadonnut.

Löydöt: KM 37184–37186
Kenttätyöaika: 18.–26.10.2007
Tutkimuskustannukset: Inkoon kunta
Tutkimusraportti: Johanna Seppä 11.1.2008
Museoviraston arkistossa.

JANAKKALA

Ks. inventoinnit 2007: Hausjärvi Hikiä – Hämeenlinna Vanaja -voimajohtolinja, voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi

JANAKKALA RASTILA

Asemakaava-alueen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Kreetta Lesell

Janakkalan Rastilan kaava-alueelle suunnitellaan teollisuusrakentamista. Kaava-alueen pohjoisosassa on sijainnut Rastilan keskiaikainen kylä, jonka säilyneisyyttä ei tunneta. Lisäksi kaava-alueen lähistöltä tiedetään kiinteitä esihistoriallisia ja historiallisia muinaisjäännöksiä kuten Raimansuonkallioilla sijaitseva uhrikivi.

Alueelle tehtiin kahden päivän arkeologinen inventointi, jotta mahdolliset muinaisjäännökset saataisiin selvitetynksi. Kunta vastasi kustannuksista, Kenttätyöt tehtiin 10.–11.10.2007. Tutkitun alueen laajuus oli runsaat 0,4 neliökilometriä.

Inventoinnissa ei havaittu kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta keskiaikaisen kylän jälkiä on mahdollisesti jäljellä nykyisten talojen piholla ja niiden läheisyydessä. Rastilan kyläasutus on säilynyt lähes samoilla paikoilla keskiajalta lähtien.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 10.–11.10.2007
Tutkimuskustannukset: Janakkalan kunta
Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 31.10.2007
Museoviras-ton arkistossa.

JANAKKALA TURENKI-KIRKONKYLÄ -KEVYEN LIIKENTEN VÄYLÄ

Kevyen liikenteen väylän linjauksen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Esa Mikkola

Janakkalan keskiaikaisen kirkon kirkkomaan aidan ja maantien välistä on 1950-luvulla löydetty kaapelin-asennuksen yhteydessä kaksi ristiretkiaikaan ajoittuvaa ruumishautaa. Kirkon länsipuolella kulkevan tien länsipuolinen alue, jolle ristiretkiaikainen kalmisto ilmeisesti ulottuu, on asfaltoitu pysäköintialueeksi. Janakkalan kirkolta Turenkiin vievän tien länsipuolelle suunnitellun kevyen liikenteen väylän linjaus tarkastettiin maastossa yhden päivän aikana. Alueelta ei löydetty mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 8.6.2007
Tutkimuskustannukset: Janakkalan kunta
Tutkimusraportti: Esa Mikkola 11.6.2007
Museoviraston arkistossa.

JOROINEN MAAVESI-SYSMÄ-PARO

Rantaosayleiskaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja fil. yo Timo Sepänmaa

Inventointi kattoi rantaosayleiskaavoitettavia alueita Maaveden, Sysmä- ja Parojärvien rannoilla, Maaveden eteläpuoleisten pienvesien, Rauhajärven, Valkeisen, Harjärven ja Leväslammen rannoilla sekä Sysmän itäpuolella Jokijärven ja Liunan länsirannoilla. Inventoinnissa käytiin läpi maastoltaan muinaisjäännöksille otollisia alueita.

Tutkimusalueelta tunnettiin ennestään neljä kivikautista asuinpaikkaa Huutokoskelta joen varrelta, sekä yksi Sysmän Kalmasaaresta. Lisäksi tutkimusalueen liepeiltä, kauempaa rannasta, tunnettiin kaksi kivikautista asuinpaikkaa Sysmän Ruokoniemessä. Inventoinnissa 2007 löytyi 11 uutta kivi-/pronssikautista pyyntikulttuurin asuinpaikkaa ja yksi mahdollinen asuinpaikka. Lisäksi ehdotettiin suojeltavaksi pari edustavaa tervahautaa ja hiilimiilua, joita molempia on alueella runsaasti.

Löydöt: KM 36728–36739
Kenttätyöaika: 14.–20.6. ja 8.–13.7.2007
Tutkimuskustannukset: Joroisten kunta
Tutkimusraportti: Timo Jussila 14.7.2007
Museoviraston arkistossa.

JOUTSENO

Ks. inventoinnit 2008: Lappeen kihlakunta; Lappeenranta, Lemi ja Joutseno, rautakauden ja historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi 2007–2008

JYVÄSKYLÄ JA JÄMSÄ, PÄIJÄNTEEN SAARET

Muinaisjäännösten inventointi
Keski-Suomen museo
Inventoija: FM Miikka Kumpulainen

Jämsän ja Jyväskylän kaupunkien Päijänteen saarten inventointi oli pilottiprojekti, jossa oli tarkoitus tutkia, kuinka paljon aikaa kuluu saariston inventoinnissa sekä löytää hyvä ja kustannustehokas menetelmä saariston inventoinneille perusteellisella taustatiedon keruulla ja yhdistelemällä eri teemojen inventointeja organisaatio-rajojen yli.

Inventoinnissa etsittiin muinaisjäännöksiä ennalta valituilta saarilta. Tavoitteena oli selvittää saarien muinaisjäännös-kanta sekä mahdollisesti löytyvien muinaisjäännösten sijoittuminen ja ominaisuudet: tyyppi, ajoitus, käyttö-tarkoitus ym. Inventoinnissa kaiettiin maata vain pienien koekuoppien tai koepistojen verran. Tällä varmistettiin kulttuurikerrosten olemassaolo tai sen puuttuminen.

Jämsän alueelta pilotti-inventoinnissa löytyi vain muutamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Ne ajoittuvat historialliselle ajalle. Kohteet kertovat paljon Päijänteen selillä olevien saarten käytöstä: saaret ovat olleet lyhyiden pysähdysten ja lepotaukojen tukikohtia. Inventoinnissa paikannettiin uusia kohteina neljä viljely-röykkiötä, kolme kiuasta, yksi kylmämuurattu kiviseinä sekä mahdollisina muinaisjään-nöksinä aallonmurtaja sekä talonpaikka.

Jyväskylän kaupungin alueen muutama saaret ovat hyvin nuoria. Rautakautinen asutus on keskittynyt muualle kuin nykyisen kaupungin rajojen sisäpuolelle. Lisäksi saarten käyttö Jyväseudulla on arkeologisesta näkökulmasta hyvin nuorta. Tämän vuoksi Jyväskylän kaupungin alueelta ei löydetty kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: heinä-elokuu 2007
Tutkimuskustannukset: Jyväskylä, Jämsä, Keski-Suomen ympäristökeskus, Keski-Suomen museo ja Keski-Suomen liitto
Tutkimusraportti: Miikka Kumpulainen 14.7.2009
Keski-Suomen museon arkistossa, kopio
Museoviraston arkis-tossa.

JÄMSÄ

Ks. inventoinnit 2007: Jyväskylä ja Jämsä, Päijänteen saaret, muinaisjäännösten inventointi

JÄMSÄ, VALTATIEN 24 JA 9 LIITTYMÄN LOUNAISPUOLISEN ABC-LIIKENNEMYYMÄLÄN ALUE

Suunnitelma-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: FM Hannu Poutiainen ja HuK Timo Jussila

Inventoinnissa tutkittiin Jämsän keskustan luoteispuolella, valtateiden 24 ja 9:n liittymän lounaispuolella oleva peltolaue, joka rajautuu em. valtateihin, lännessä Pahkalaan menevään tiehen ja etelässä noin 60 metriä Pahkalan pää-rakennuksen tasalta pohjoiseen. Alueelle on suunniteltu rakennettavaksi ABC-liikennemyymälä paikoitusalueineen.

Tutkimusalueen länsipuolella on Jämsä Vuorenpään kivikautinen asuinpaikka. Inventoinnissa löytyi pari epämääräistä kvartsia, jotka rohkeasti tulkittuna saattavat olla jäänteitä mahdollisesti Päijänne-transgression alle jääneestä kivikautisesta asuinpaikasta. Inventoinnin perusteella kvartseja ei voida pitää kiinteään muinaisjäännökseen kuuluvina löytöinä vaan enintään tuhoutuneen paikan rippeinä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 19.12.2007
Tutkimuskustannukset: Pöyry Enviroment Oy
Tutkimusraportti: Timo Jussila 2.1.2008
Museoviraston arkistossa.

KAARINA LÄNTINEN OHIKULKUTIE

Tielinjavaihtoehtojen muinaisjäännösinventointi
Turun maakuntamuseo
Inventoijat: fil. yo Petteri Liesivuori ja FK Heljä Brusila

Inventointi suoritettiin osana Kaarinan läntisen ohikulkutien ympäristövaikutusten arviointia ja siinä keskityttiin Papinholman alueeseen, josta tunnetaan viikinkiaikainen rannerengas, sekä silta- ja lyhyttunnelivaihtoehtojen linjaukseen. Inventoinnissa ei havaittu viitteitä muinaisjäännöksistä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: elokuussa 2007
Tutkimuskustannukset: ei ilmoitettu
Tutkimusraportti: Petteri Liesivuori ja Heljä Brusila 29.8.2007
Turun museokeskuksen arkistossa, kopio
Museo- viraston arkistossa.

KAJAANI, SONKAJÄRVI JA VIEREMÄ, TALASKANKAAN LUONNOSUOJELUALUE

Kulttuuriperintöinventointi
Metsähallitus ja Oulun yliopisto
Inventoijat: fil. yo Ville Laurila ja FT Jari Okkonen

Talaskankaan kulttuuriperinnön inventoinnin maastotyöt suoritettiin 7.6.–5.7.2007. Inventoinnin esitöiden yhteydessä selville saadut historiallisen ajan kohteet tarkastettiin kentällä. Esihistoriallisten kohteiden etsintä keskitettiin potentiaalisimmille alueille, kuten vesistöjen rannoille ja kapeille kangasharjuille. Kohteelta toiselle kuljettaessa tarkastettiin myös suuri määrä muuta suo- ja metsäaluetta.

Alueelta ei ennestään tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muinaisesineiden löytöpaikkoja. Inventoinnissa Talas-kankaalta ei tavattu esihistoriallisia kohteita, sen sijaan historiallisen ajan kohteita löydettiin yhteensä 16. Eniten tavattiin 1800- ja 1900-luvulta peräisin olevia tervahautoja ja savottakämppien jäännöksiä. Tervahaudat ovat pääosin melko hyvässä kunnossa, savottakämpistä on jäljellä alimpia hirsikertoja tai lieden jäännökset. Talaskangas on kulttuuriperintönsä perusteella ollut syrjäistä erämaa-aluetta aina pitkälle 1900-luvulle saakka.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 7.6.–5.7.2007

Tutkimuskustannukset: Metsähallitus

Tutkimusraportti: Ville Laurila ja Jari Okkonen 19.2.2008
Museoviraston arkistossa.

KALVOLA

Ks. inventoinnit 2007: Hämeenlinna–Lempäälä -maakaasuputkilinja, maakaasuputkilinjan esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi

KALVOLA

Ks. inventoinnit 2007: Hämeenlinna–Lempäälä -maakaasuputkilinja, maakaasuputkilinjan historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi

KANGASALA MAASEUTUALUEET

Yleiskaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: HuK Timo Jussila

Kangasalan maaseutualueiden yleiskaava-alueiden inventointi jakaantui kahteen osaan niin, että ns. Raudanmaan (Huutijärven ja Ponsan väli sekä Vesijärven ja Längelmäveden välinen alue) ja Lihasulan alueella etsittiin sekä esihistoriallisia että historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Muualla tarkastettiin vain historiallisen ajan kyläontit. Tutkimusalueen ulkopuolelle oli rajattu kaikki ranta-alueet 150–200 metrin etäisyydelle rantaviivasta, koska niillä oli jo oikeusvaikutteinen kaava.

Täyden inventoinnin alueelta ei ennestään tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä. Inventoinnissa löytyi 11 kivikautista asuinpaikkaa, kaikki pelloista, yksi kiviröykkiö, mahdollinen hautaraunio, sekä kaksi kvartsinlöytöpaikkaa.

Vanhat isojakoa edeltäneet ryhmäkylätontit osoittautuivat kaikki käytössä oleviksi, usein edelleen usean tilan ryhmäkyliksi, eikä niistä yhtäkään voida pitää yksiselitteisesti muinaisjäännöksenä, joskin monen kylätontin alueella on jonkin verran jäljellä maastonkohtia, jotka eivät ole modernin rakentamisen ja maan muokkauksen runtelemia.

Löydöt: KM 36628–36640

Kenttätyöaika: 16.–28.4.2007

Tutkimuskustannukset: Kangasalan kunta

Tutkimusraportti: Timo Jussila 14.5.2007
Museoviraston arkistossa.

KARJAA

Ks. inventoinnit 2008: Länsi-Uusimaa, keskiaikaisten muinaisjäännösten inventointi

KARSTULA ITÄISTEN JA LÄNTISTEN VESISTÖJEN RANTAOSAYLEISKAAVA-ALUE

Kaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoija: HuK Timo Jussila

Inventoinnissa käytiin läpi Karstula itäisten ja läntisten vesistöjen rantaosayleiskaavan laatimista varten kunnan alueen pienvedet – kaikki joet, järvet ja lammet lukuun ottamatta Pää- ja Kiminginjärveä ja niiden välistä jokea, Pääjärven eteläpuolista Saarijärven reittiä, sekä kunnan keskustassa olevaa Mustalampea ja Päällinjärven eteläosaa.

Tutkimusalueelta tunnettiin ennen inventointia kaikkiaan neljä kiinteää muinaisjäännöstä, kaikki kivikautisia asuinpaikkoja. Inventoinnissa löytyi seitsemän uutta esihistoriallista asuinpaikkaa. Näiden lisäksi havaittiin useita tervahautoja ja historiallisen ajan talonpohjia, jotka luokiteltiin alustavasti muinaisjäännöksiksi.

Löydöt: KM 37021–37026, KM 37067

Kenttätyöaika: 31.8.–14.9.2007

Tutkimuskustannukset: Karstulan kunta

Tutkimusraportti: Timo Jussila 21.10.2007
Museoviraston arkistossa.

KAUHAVA KORTESJÄRVI SAARIJÄRVI

Ranta-asemakaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoija: HuK Timo Jussila

Inventoinnissa tutkittiin Kortesjärven Saarijärven pohjois-osassa ranta-asemakaavoitettava alue. Kaavoitettavalla alueella ei havaittu kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alueen lounaiskupeessa, kaava-alueen ulkopuolella on paikallisesti tunnettu, mutta laajemmissa piireissä ilmeisesti vielä tuntematon kivikautinen asuinpaikka, jossa on kuusi hyvin säilynyttä ja ehjää asumuspainannetta.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 30.5.2007

Tutkimuskustannukset: Sigma konsultit Oy

Tutkimusraportti: Timo Jussila 31.5.2007
Museoviraston arkistossa.

KEMINMAA

Ks. inventoinnit 2007 Simo ja Keminmaa, Martimoaapa–Lumiaaapa–Penikat -Natura 2000 -alue, kulttuuriperintökohteiden inventointi

KEMIÖ

Ks. inventoinnit 2007: Salo–Kemiö-voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

KERIMÄKI

Ks. inventoinnit 2007: Etelä-Savo Salpalinja, sotahistoriallisten kohteiden inventointi

KEURUU PIHALAJAVESI HARMAAHURSTIN TILA

Muinaisjäännösinventointi

Mikroliitti Oy

Inventoija: FM Hannu Poutiainen

Inventoinnissa tutkittiin, sijaitseeko kaavoitettavalla Pihlajaveden Harmaahurstin tilan alueella muinaisjäännöksiä. Niitä ei tunnettu alueelta entuudestaan. Inventoinnin yhteydessä alueelta löydettiin viisi pellon raivaukseen liittyvää kivirauniota sekä yhden pienen hiilimiilun pohja. On ilmeistä että 1700-luvun lopulta peräisin oleva alueen vanhin kiinteä asutus on nykyisen tilakeskuksen alla ja kohdalla, eikä siitä ole säilynyt arkeologisoitunutta ehjää kerrostumaa.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 27.5.2007

Tutkimuskustannukset: Keuruun Rekola Oy

Tutkimusraportti: Hannu Poutiainen 8.6.2007
Museoviraston arkistossa.

KILSIAAPA–RISTIVUOMAN NATURA 2000 -ALUE

Kulttuuriperintökohteiden inventointi

Metsähallitus Lapin luontopalvelut

Inventoija: FT Pirjo Rautiainen

Metsähallitus on valmistelemassa hoito- ja käyttösuunnitelmaa Rovaniemen, Tervolan, Ylitornion ja Tornion yhtymäkohdassa sijaitsevalle Kilsiaavan–Ristivuoman Natura 2000 -alueelle. Suunnitelman tausta-aineistoksi alueella tehtiin kulttuuriperinnön inventointi. Inventoinnin tarkoituksena oli kartoittaa alueella olevat esihistoriallisen ja historiallisen ajan rakenteet. Alueelta ei tunnettu ennen inventointia yhtään muinaisjäännöskohdetta. Inventoinnissa alueelta löytyi kvartsilouhoksia kahdelta alueelta, kaksi kivikautista kvartsiasiuinpaikkaa, mahdollinen asumuspainanne sekä kolme muuta kuoppajäännöstä. Lisäksi alueelta inventointiin historiallisen ajan kohteita – vanha maatilan paikka, kolme suolatoa, kaksi vanhaa metsäkämpää sekä uiton tammipato.

Löydöt: KM 37188–89

Kenttätyöaika: 10 päivää kesällä 2007

Tutkimuskustannukset: Metsähallitus

Tutkimusraportti: Pirjo Rautiainen 2007
Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

KIRKKONUMMI

Ks. inventoinnit 2008: Länsi-Uusimaa, keskiaikaisten muinaisjäännösten inventointi

KIRKKONUMMI JORVAS JA INKILÄ

Yleiskaava-alueen inventointi

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö

Inventoija: FM Tapani Rostedt

Inventoinnin tarkoituksena oli etsiä ja paikantaa Jorvaksen ja Inkilän osayleiskaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä olevat kiinteät muinaisjäännökset. Kohteiden paikantaminen perustui kartta-aineiston analyysiin sekä maastohavaintoihin. Esivalmisteluissa ja kenttätutkimusten aikana pyrittiin ottamaan huomioon kaikki mahdolliset esihistoriaan ja/tai historialliseen aikaan ajoitettavat muinaisjäännöstyytit.

Kenttätutkimuksissa osayleiskaavan alueelta ja sen läheisyydestä löydettiin 11 entuudestaan tuntematonta kohdetta, joista viisi on historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäännöksiä, yksi ajoittamaton röykkiökohde, rajakivi, sekä neljä uuden ajan kohdetta, jotka eivät täytä kiinteän muinaisjäännöksen tunnusmerkkejä. Lisäksi alueella havaittiin luonnonmuodostuma, pienehkö hiidenkirmu.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 4.–5.10.2007

Tutkimuskustannukset: Kirkkonummen kunta

Tutkimusraportti: Tapani Rostedt 11.10.2007
Museoviraston arkistossa.

KITTILÄ

Ks. inventoinnit 2007: Enontekiö, Kittilä ja Muonio, Pallas–Ounastunturit, arkeologinen inventointi

KIURUVESI RYTKY

Rantaosayleiskaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: Timo Jussila ja Hannu Poutiainen

Inventoinnissa tutkittiin Kiuruveden Rytkyn rannat: vesi-reitti Rapakkojoelta etelään Kotajärvelle sekä muutama pienjärvi ja lampi. Alueelle valmistellaan rantaosayleiskaavaa.

Tutkimusalueelta tunnettiin ennen inventointia yksi kivikautinen asuinpaikka ja 12 kiviesineen löytöpaikkaa, joista suurin osa vain karkeasti paikannettuna. Inventoinnissa alueelta löytyi uusi kivikautinen asuinpaikka ja kaksi vähäisten löytöjen takia vain löytöpaikaksi luokiteltua kohdetta.

Löydöt: KM 37044

Kenttätyöaika: 21.5.–1.6. ja 13.–18.10.2007

Tutkimuskustannukset: Kiuruveden kaupunki

Tutkimusraportti: Timo Jussila 2.12.2007
Museoviraston arkistossa.

KOKKOLA KANTAKAUPUNKI

Yleiskaava-alueen arkeologisten kohteiden kartoitus K.H. Renlundin museo Inventoija: FM Jaana Itäpalo

Kokkolan kaupunki perustettiin vuonna 1620. Kaupungin vanha alue sijaitsee suurin piirtein Tehtaankadun, Kustaa Aadolfin kadun, Antti Chydeniuksen kadun ja Rantakadun välisellä alueella. Nykyinen asemakaava perustuu vuoden 1665 palon jälkeen laadittuun ruutuasemakaavaan. Sitä edelsi epäsäännöllisempi asemakaava. Kaupungin isoavihaa vanhemmat säilyneet kaupunkiarkeologiset kulttuuri-kerrokset ovat muinaismuistolain rauhoittamia.

Kokkolassa suoritettiin kantakaupungin yleiskaava 2030:n suunnittelualueella muinaisjäännösten arkeologinen inventointi vuoden 2007 kevään ja syksyn välisenä aikana. Inventointi on yksi yleiskaavan selvityksistä ja se kohdistui esihistoriallisen ja historiallisen ajan muinaisjäänöksiin. Työhön oli varattu aikaa neljä kuukautta. Maastotyöt tehtiin pääosin kesä-elokuussa.

Yleiskaavan suunnittelualueelta kartoitettiin inventoinnissa 48 kohdetta, myös entuudestaan tunnetuista kohteista löytyi lisää muinaisjäännöksiä. Kohteita etsittiin vanhojen karttojen, kirjallisuuden, arkistotietojen, perimätiedon ja topografian perusteella.

Intensiivi-inventointia tehtiin muutamalla suppealla alueella, jolloin löydettiin kaksi mahdollisesti rautakaudelle ajoittuvaa kohdetta. Kahdeksaa kohdetta ei maastossa varmuudella paikannettu, mutta niistä on mainintoja kirjallisuudessa sekä perimätietoa, ja ne voidaan paikantaa vanhojen karttojen avulla jokseenkin tarkasti.

Löydöt: – Kenttätyöaika: 2 kuukautta kesällä 2007 Tutkimuskustannukset: Kokkolan kaupunki Tutkimusraportti: Jaana Itäpalo 30.11.2007 Museoviraston arkistossa.

KOLARI ÄKÄSJOKISUUN, ÄKÄSJOKIVARREN JA HANNUKAISTEN ALUE

Suunnitelma-alueen inventointi Mikroliitti Oy Inventoijat: HuK Timo Jussila, FM Tapani Rostedt ja MA Hans-Peter Schulz

Inventoinnin tarkoituksena oli tarkistaa kaivoshankkeisiin liittyvät maankäyttö- ja suunnittelualueet Hannukaisten pohjoisosassa, Kuertunturin länsipuolella, osin myös Muonion puolella ja Äkäsjokisuussa, pääosin sen länsipuolella, ja niihin liittyvä putkilinjan alue Äkäsjokisuun ja Hannukaisten välillä Äkäsjoen pohjois-luoteisrannan tuntumassa.

Tutkimusalueelta tunnettiin ennen inventointia kaikkiaan kuusi esihistoriallista asuinpaikkaa, kaksi pyyntikuoppa-kohdetta, mahdollinen kvartsilouhos ja yksi tunnistamaton

kivirakenne, kaikkiaan 10 muinaisjäännöstä. Vuoden 2007 inventoinnissa todettiin yhden esihistoriallisen asuinpaikan ja yhden pyyntikuoppakohteen tuhoutuneen. Inventoinnissa löydettiin yhdeksän esihistoriallista asuinpaikkaa, neljä pyyntikuoppakohdetta, yksi mahdollinen kvartsilouhos, 14 tervahautakohdetta, yksi kalkkimiilu, viisi tupasijaa tai pirtinpohjaa, kolme tunnistamatonta kuoppa- tai maarakennetta, kaikkiaan 37 muinaisjäännökseksi luokiteltua kohdetta. Lisäksi havaittiin pari historiallisen ajan rakenteiden jäännettä (korsuja tms. varustuksia?), joita ei luokiteltu muinaisjäänöksiksi. Kaikkiaan tutkimusalueella tunnetaan nyt 47 muinaisjäännöstä.

Löydöt: KM 37027–37035 Kenttätyöaika: 17.–23.9.2007 Tutkimuskustannukset: Lapin Vesitutkimus Oy Tutkimusraportti: Timo Jussila 5.11.2007 Museoviraston arkistossa.

KORSNÄS HALSÖN

Maailmanperintöalueen arkeologinen inventointi Metsähallitus, Museovirasto ja Pohjanmaan museo Inventoijat: fil. yo Ville Laurila, FM Kaisa Lehtonen ja FM Pentti Risla

Halsönin saarella inventointiin Metsähallituksen hallinnoimat saaren osat. Saaren lounaiskärjessä on sijainnut kalastajakylä, ja saaren rantoja on käytetty niittyinä sekä karjan laidunalueena. Inventoinnin yhteydessä löytyi viisi historiallisen ajan kohdetta, joista yksi oli verkkotarha ja loput niittylatojen jäännöksiä. Esihistoriallisia kohteita inventoinnissa ei löydetty.

Löydöt: – Kenttätyöaika: 14.–23.5.2007 Tutkimuskustannukset: Metsähallitus Tutkimusraportti: Ville Laurila, Kaisa Lehtonen ja Pentti Risla 31.12.2007 Metsähallituksen ja Museoviraston arkistossa.

KOTKA

Historiallisen ajan muinaisäännösten inventointi manteeella sekä saariston inventointi Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö Inventoija: FM Katja Vuoristo

Kotkassa tehtiin kesällä 2007 yhteensä 2,5 viikon pituinen kuntainventointi, jonka tarkoituksena oli selvittää Kotkan historiallisen ajan muinaisjäännöksiä sekä käydä läpi saarissa sijaitsevia entuudestaan tuntemattomia esihistoriallisia ja historiallisia muinaisjäännöksiä. Mantereen esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi on tehty Kotkassa jo aikaisemmin, vuosina 2005–2006. Kotkan kuntainventointi liittyi laajempaan, koko Etelä-Kymenlaaksoa koskevaan inventointihankkeeseen ja sen kustannuksista vastasivat Museoviraston lisäksi Kotkan kaupunki, Euroopan aluekehitysrahasto ja Kaakkois-Suomen tiepiiri.

Kotkasta tunnettiin ennen inventointia yhteensä 36 historiallisen ajan kohdetta sotahistorialliset kohteet pois luettuina. Kesän 2007 inventoinnin jälkeen niitä tunnetaan yhteensä 53 eli muinaisjäännösten lukumäärä kasvoi 17 kohteella. Suurin osa näistä oli vanhoja kylän- tai kartanonpaikkoja, jotka vanhimmillaan menevät todennäköisesti keskiaikaan. Lisäksi Kotkasta löydettiin kahdeksan esihistoriallista hautaröykkiökohdetta sekä yksi ajoittamaton kiviröykkiö.

Löydöt: – Kenttätyöaika: 30.7.–31.8.2007 Tutkimuskustannukset: Kotkan kaupunki, Kaakkois-Suomen tiepiiri, EU tavoite 2 -ohjelma, Museovirasto Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 31.12.2007 Museoviraston arkistossa.

KOTKA

Ks. inventoinnit 2007: Anjalankoski–Kotka-vesijohtolinja, vesijohtolinjan inventointi- ja koekaivaustutkimus

KOTKA FORT KATARIINA

Rakenteen dokumentointi ja kartoitus Museoviraston rakennushistorian osaston restaurointiyksikkö Tutkijat: HuK Ulrika Köngäs ja HuK Riikka Väisänen

Elokuussa 2007 tehtyjen tutkimusten tarkoituksena oli dokumentoida Ruotsinsalmen Fort Katariinan ylälinnoituksen muurien korjaustöiden yhteydessä esiin tullut rakenne vallin 4B ulkopuolelta sekä selvittää vallin 4B ja vallin 5 muotoa ja rakennetta. Lisäksi pyrittiin paikallistamaan linnoituksen alkuperäinen maanpinta. Tutkimus liittyi syksyllä 2006 tehtyyn kartoitukseen ja keväällä 2007 tehtyyn koekaivaukseen. Fort Katariinan ylälinnoituksen alue toimi Shellin öljysatamana ja -varastona 1930-luvulta 2000-luvun alkuun.

Vallin 4B edestä esiin tullut rakenne tulkittiin eskarppimuurin tukirakenteeksi, joka muodostui muurin edessä olevaan kallioon louhitusta kynnyksestä ja muuratusta kivirakenteesta. Kivinen tukirakenne oli muurattu kiinni eskarppimuuriin. Jotta rakenteen alempia kerroksia ja rakenteen suhdetta muuriin voitaisiin selvittää, olisi rakennetta tutkittava lisää. Vallin 5 itäkulmasta paljastui maata poistettaessa muurin sisäpuolen säilynyttä tiilistä rintamuuria, jota oli parhaimmillaan säilynyt kuusi tiilikertaa. Maavallin ja rintamuurin väliin jäi osa muuria, joka oli säilynyt eskarppimuurien ylimpään kiveykseen asti. Kokonaisuudessaan noin viisi metriä leveän muurin sisäosa oli täytetty hiekalla ja kivillä.

Ylälinnoitus vaikuttaisi rakennetun ainakin suurimmaksi osaksi silokalliolle. Linnoituksen sisäpuolella täytemaata saattaa olla kallion päällä runsaat 2,5 metriä, Shellin puretun öljysäiliön kohdalla jopa yli 3 metriä.

Löydöt: – Tutkitun alueen laajuus: 43 m²

Kenttätyöaika: 29.8.2007 Tutkimuskustannukset: Oy Shell Ab Tutkimusraportti: Ulrika Köngäs ja Riikka Väisänen 4.10.2007 Museoviraston arkistossa.

KOTKA KOTKANSAARI

Kaupunkiarkeologinen inventointi Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö Inventoija: FM Päivi Hakanpää

Kotkan keskustan kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa määriteltiin ne alueet, joilla on säilynyt Ruotsinsalmen linnoituskaupungin aikaisia kulttuurikerroksia. Kotkan saarella sijaitisi venäläisten 1790-luvun alussa rakentaman Ruotsinsalmen merilinnoituksen keskuslinnoitusalue, johon liittyi linnoituskaupunki asuinrakennuksineen, kasarmeineen, kirkkoineen ja sairaaloineen. Suurimmillaan linnoituskaupungin asukasluku oli lähes 10 000 henkeä 1800-luvun alussa. Suomen sodan jälkeen vuonna 1809 Ruotsinsalmi menetti sotilaallisen merkityksensä, ja linnoitus sekä kaupunki tyhjenivät vähitellen ja rakennukset purettiin. Osa rakennuksista tuhoutui Krimin sodassa vuonna 1855. Inventoinnissa määriteltiin 1700-luvun lopun ja 1800-luvun alun rakennettu kaupunkialue sekä arvioitiin alueen sisällä kulttuurikerrosten säilyneisyys myöhemmän maankäyttöhistorian perusteella. Ruotsinsalmen aikaiset kaupunkikerrostumat ovat ohuita ja lähellä maan pintaa, minkä vuoksi suurin osa kerrostumista on tuhoutunut uudemman maankäytön myötä.

Löydöt: – Tutkitun alueen laajuus: 142 ha Kenttätyöaika: 11.–14.6. ja 29.8.2007 Tutkimuskustannukset: Kotkan kaupunki Tutkimusraportti: Päivi Hakanpää Museoviraston arkistossa.

KOTKA JA PYHTÄÄ

Sotahistoriallisten muinaisjäännösten inventointi Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö Inventoija: HuK John Lagerstedt

Kotkan kaupungin ja Pyhtään kunnan alueilla inventointiin sotahistorialliset muinaisjäännökset osana Etelä-Kymenlaakson inventointihanketta. Inventoinnissa keskityttiin etsimään uusia sotahistoriallisia muinaisjäännöksiä sekä tarkistettiin jo tiedossa olevia kohteita.

Kentätutkimukset keskittyivät kuntien manneralueille. Saaristoaluetta tutkittiin vasta alustavasti. Maastossa käytiin läpi 78 kohdetta, joista uusia sotahistoriallisia muinaisjäännöksiä on 15. Lisäksi dokumentoitiin 32 toisen maailmansodan kohdetta, jotka eivät vielä ole muinaisjäännöksiä, mutta jotka otetaan kuitenkin huomioon kaavoituksessa.

Vanhimmat inventoitavalla alueella säilyneet sotahistorialliset muinaisjäännökset ovat peräisin 1700-luvulta. Suurin osa tämän aikakauden linnoitteista on tuhoutunut rakentamisen yhteydessä. Ruotsinsalmen linnoitukseen kuuluvat varustukset olivat suurimmaksi osaksi hoidon piirissä ja helposti saavutettavissa. Ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoitteet ovat jääneet ilman hoitoa ja sijaitsevat yleensä umpeen kasvaneissa metsiköissä. Osa linnoituslaitteista on huonossa kunnossa, koska niitä on käytetty kaatopaikkoina. Linnoitteita on tuhoutunut rakentamisen ja etenkin tieverkon kehittymisen myötä, mutta Kymijoen puolustuskokonaisuus on vielä hyvin hahmotettavissa.

Tutkimuksen yhtenä osa-alueena oli selvittää kuinka sotahistorialliset kohteet sopivat matkailu- ja nähtävyysskäyttöön. Ruotsinsalmen linnoituksen kohteet olivat jo osittain hoidon piirissä ja opastauluilla varustettuja. Samoin Pyhtäällä oleva Lökörenin rannikkopatteri. Lisäksi löytyi useita eri ajanjaksolta peräisin olevia kohteita, jotka sopivat matkailu- ja nähtävyysskäyttöön.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 23.–27.4., 7.–18.5., 30.7.–3.8.2007

Tutkimuskustannukset: Kotkan kaupunki, Pyhtään kunta, EU:n aluekehitysrahasto, Kaakkois-Suomen tiepiiri ja Museovirasto
Tutkimusraportti: John Lagerstedt 17.12.2007
Museoviraston arkistossa.

KRISTIINANKAUPUNKI TIILITEHTAANMÄKI JA POHJOISLAHTI

Arkeologinen inventointi
Metsähallitus
Inventoijat: fil. yo Ville Laurila ja FT Lari Okkonen

Kristiinankaupungin Tiilitehtaanmäki ja Pohjoislahti sijaitsevat kaupungin keskustan välittömässä läheisyydessä, sen koillispuolella. Alue on osa Kristiinankaupungin kulttuuriympäristöä. Pohjoislahti on toiminut pitkään kaupungin laidunalueena ja Tiilitehtaanmäellä on ollut peltojen lisäksi tiiliruukki ja tila.

Tiilitehtaanmäen ja Pohjoislahden kulttuuriperinnön inventoinnin maastotyöt suoritettiin 24.–31.5.2007. Karttojen ja paikannimien perusteella maastotyöt kohdistettiin potentiaalisimmille alueille. Alueen pienen koon ja hyvien kulkuyhteyksien vuoksi oli mahdollista tarkastaa myös suurin osa muusta maastosta. Alueen peltoja pystyttiin peltoäiden vuoksi osittain pintapويمimaan.

Alueen arkeologisessa inventoinnissa löytyi 10 uutta historiallisen ajan kohdetta. Kohteet vaihtelevat tyypeiltään.Rakenusten jäännöksiä havaittiin viidessä kohteessa, kiviaitoja ja -muuria kolmessa ja uittopuomien kiinnitysrenkaita kahdessa.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 24.–31.5.2007

Tutkimuskustannukset: Metsähallitus

Tutkimusraportti: Ville Laurila & Jari Okkonen 31.12.2007
Metsähallituksen ja Museoviraston arkistoissa.

KUHMALAHTI KIRKONKYLÄN ASEMAKAAVA-ALUE

Kaava-alueen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Johanna Seppä

Kuhmalahden kunnan alueella ei ole tehty arkeologista perusinventointia, jossa koko kunnan muinaisjäännökset olisi tarkastettu. Kunnassa oli meneillään kaavoitusta, jonka takia Museovirasto suoritti viikon mittaisen maastotyön lähinnä kirkonkylän keskustan alueella, jossa oli asemakaava valmis-teilla. Toinen tarkastettava alue oli kunnan vasta omistukseensa hankkima maa-alue Pohjan kansakoulun ympärillä. Näiden alueiden lisäksi ehdittiin tarkastaa jonkin verran kunnan pohjoisosia yleisemminkin. Tarkastuksen ulkopuolelle jäivät samaan aikaan kaavoitetut järvien rannat, joiden inventoinnista vastasi Mikroliitti Oy. Maastotyö suoritettiin 1.–5.10.2007. Tutkimukset tehtiin Museoviraston varoilla. Inventoinnin suoritti tutkija Johanna Seppä. Kunta osallistui kustannuksiin tarjoamalla majoituksen.

Inventointi katsottiin tarpeelliseksi, koska kaavoitettavilla alueilla on vesistöhistorian ja aiemmin tunnettujen irtolöytöjen perusteella todennäköisesti ennestään havaitsemattomia muinaisjäännöksiä. Kiinteitä muinaisjäännöksiä Kuhmalahdelta tunnettiin ennen vuotta 2007 vain yksi, Rutasaaren hautaröykkiö, ja sekin aivan kunnan länsirajalta. Kaava-alueelta tunnettiin vain kaksi irtolöytöä, kivikautinen tasatalta Ala-Knaapin Torpparinhaan pellosta ja Pappilasta saatu kaksoistaltta.

Inventoinnin tulokset jäivät kovin laihoiksi. Aiemmin tunnetuista irtolöytöpaikoista ei saatu lisätietoja eikä mistään niistä myöskään lisää löytöjä. Yhtään uutta varmaa kiinteää muinaisjäännöstä ei pystytty paikallistamaan vaikka maasto olisikin ollut lupaavan näköinen. Suuri ongelma oli se, että peltoja ei ollut kynnetty. Kaksi uutta löytöpaikkaa lisättiin rekisteriin, toinen, Yli-Knaapi, on kirkonkylällä kaava-alueella ja toinen, Sippolanmäki, Pohjan kylällä. Nämä saattavat olla kivikautisia asuinpaikkoja, mutta vähäisten löytöjen perusteella alueita ei voi rajata tai määrittää varmasti asuinpaikoiksi. Muut inventoinnissa pelloista havaitut löydöt olivat historialliselta ajalta. Inventoinnin aikana tarkastettiin yksi yleisöilmoitus Lahnajärvestä löytyneestä ruuhesta.

Löydöt: KM 36986–36987

Kenttätyöaika: 1.–5.10.2007

Tutkimuskustannukset: Museoviraston arkeologian osasto
Tutkimusraportti: Johanna Seppä 9.11.2007
Museoviraston arkistossa.

KUHMALAHTI RANTAOSAYLEISKAAVA-ALUE

Kaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja fil. yo Timo Sepänmaa

Inventoinnissa käytiin läpi Kuhmalahden vesistöjen rantaosayleiskaava-alueet eli kaikki Kuhmalahden järvien

rannat 200–600 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Tutkimusalueesta oli rajattu pois ne ranta-alueet, joille on jo aiemmin vahvistettu oikeusvaikutteinen rantakaava.

Ensimmäisessä työvaiheessa tutkittiin alueen metsät. Inventoinnissa löytyi viisi uutta esihistoriallista asuinpaikkaa, joista ainakin kaksi ajoittuu keramiikan perusteella ehkä keskiselle rautakaudelle tai rautakauden lopulle. Neljä uusista paikoista on täysin ehjää ja kajoamatonta yhden sijaitessa suurimmilta osin vanhassa pellossa. Tutkimusalueen rajalla havaittiin kylätontti, jossa nykyisen asutuksen lomassa on ilmeisesti säilynyt vanhoja kerrostumia melko runsaasti. Lisäksi havaittiin rantakallio, jossa on nykyaikaisia kalliopiirroksia sekä ajoittamaton kiviraunio, mahdollisesti jonkin rakennuksen pohja. Ennestään alueelta tunnettiin yksi lapinraunio. Kaiken kaikkiaan Kuhmalahdelta tunnetaan 20 kivikautista irtolöytöä. Useimpien esineiden löytöpaikat tunnetaan vain tilan tarkkuudella.

Löydöt: KM 36715–36719

Kenttätyöaika: 7.–15.6.2007

Tutkimuskustannukset: Kuhmalahden kunta

Tutkimusraportti: Timo Jussila 3.7.2007
Museoviraston arkistossa.

KUOPIO

Ks. inventoinnit 2007: Valtatie 5, Kuopio Päiväranta – Siilinjärvi Vuorela, tien parantamisalueen vedenalais-inventointi

KUOPIO SAITTAJÄRVEN JA KUTTAJÄRVEN ALUE

Rantaosayleiskaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Inventoinnin tarkoituksena oli tarkastaa Kuttajärven ja Saittajärven rantaosayleiskaava-alueen entuudestaan tunnetut muinaisjäännöskohteet ja etsiä uusia muinaisjäännöksiä. Inventoinnin yhteydessä alueelta paikallistettiin kaksi uutta kivikautista asuinpaikkaa.

Löydöt: KM 37041–37043

Kenttätyöaika: 7.–12.10.2007

Tutkimuskustannukset: Karttulan kunta

Tutkimusraportti: Timo Jussila 27.11.2007
Museoviraston arkistossa.

KUORTANE KESKUSTA JA MÄYRY

Osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Inventoinnissa tutkittiin Kuortaneen kunnan keskustan alue Kuortanejärven itäpuolella sekä Mäyryn alue järven

eteläpuolella. Tutkimusalueelta tunnettiin ennen inventointia kaikkiaan kymmenen kiinteää muinaisjäännöstä, kaikki kivikautisia asuinpaikkoja. Inventoinnissa 2007 löytyi viisi uutta esihistoriallista asuinpaikkaa ja yksi mahdollinen asuinpaikka. Näiden lisäksi havaittiin kaksi tervahautaa ja mahdollinen kalkkimiilu. Yhdestä vanha-taan tunnetusta paikasta saatiin merkittävää lisätietoa ja se rajattiin kahdeksi erilliseksi asuinpaikaksi. Uusista kivi-kautisista asuinpaikoista neljä on täysin tai lähes täysin ehjiä.

Löydöt: KM 37037, KM 37049–37054

Kenttätyöaika: 10.–14.11.2007

Tutkimuskustannukset: Kuortaneen kunta

Tutkimusraportti: Timo Jussila 4.12.2007
Museoviraston arkistossa.

KURU JA IKAALINEN, SEITSEMISEN KANSALLISPUISTO SEKÄ AURE- JA PETÄJÄJÄRVEN NATURA-ALUEET

Arkeologinen yleisinventointi
Metsähallitus
Inventoija: FM Kalle Luoto

Metsähallitus suoritti Seitsemisen suojelualuekokonai-suuden arkeologisen inventoinnin touko- ja kesäkuussa 2007. Inventoinnin tarkoituksena oli kerätä tietoa kulttuuriperinnöstä alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaan sekä pohtia kohteiden soveltuvuutta virkistyskäyttöön. Inventoinnin esi-, kenttä- ja jälkitöihin käytettiin yhteensä kaksi kuukautta. Inventointialueelta dokumentoitiin 30 kohdetta, joista viisi saattaa ajoittua esihistorialliselle ajalle. Näistä neljä on pyyntikuoppakohteita. Historiallisen ajan kohteissa korostuvat erityisesti metsään liittyvät toiminnot, kuten tervan- ja hiilenpoltto sekä tukinuitto.

Löydöt: KM 36706–36707

Kenttätyöaika: 9.5.–1.6.2007

Tutkimuskustannukset: Metsähallitus

Tutkimusraportti: Kalle Luoto 30.6.2007
Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

KYLMÄKOSKI TURUN–TOIJALAN RATA KIIMASUO

Historiallisen ajan kipinäaitojen arkeologinen inventointi ja dokumentointi
Pirkanmaan maakuntamuseo
Invantoija: FM Hannu Poutiainen

Pirkanmaan maakuntamuseon toimesta paikannettiin ja kartoitettiin Kylmäkoskella neljä nk. kipinäaitaa sekä tehtiin mittapiirros- ja valokuvausdokumentointi radanoikaisutyön yhteydessä purettavaksi tulevasta kipinä-aidasta. Työ liittyi radanoikaisuhankkeeseen Turun–Toijalan radalla Kylmäkosken Kiimasuon alueella.

Kaikille ko. kipinäaidoille on ominaista, että ne on kasattu kylmämuuraustekniikalla. Ainakin osa kivistä on selvästi

lohkottuja. Aitojen leveys vaihtelee 0,6 – 1,3, korkeus 0,3 – 1,15 ja pituus 17 – 190 metriin. Aidat ovat kahdessa eri maastonkohdassa pareittain radan eri puolilla jokseenkin vastapäätä toisiaan. Etäisyys radan reunaan vaihtelee 12 ja 16 m välillä. Kipinäaidat on sijoitettu maaston topografiaa ja kasvillisuutta noudatellen siten, että ne ovat suoalueiden välille jäävien sora- ja moreenimuodostumien päällä ulottuen lähelle suon reunaa. Ne on ts. kasattu kuivimmille ja siten myös palonarimmille maaston kohdille.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 24.5.2007
Tutkimuskustannukset: Ratahallintokeskus
Tutkimusraportti: Hannu Poutiainen 2.11.2007
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio
Museoviraston arkistossa.

LAPPEEN KIHHLAKUNTA; LAPPEENRANTA, LEMI JA JOUTSENSO

Ks. inventoinnit 2008: Lappeen kihlakunta; Lappeenranta, Lemi ja Joutseno, rautakauden ja historiallisen ajan arkeologinen inventointi 2007–2008

LAPPEENRANTA

Ks. inventoinnit 2008: Lappeen kihlakunta; Lappeenranta, Lemi ja Joutseno, rautakauden ja historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi 2007–2008

LAPPEENRANTA RUOHOLAMPI

Asemakaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: HuK Timo Jussila

Inventoinnissa tutkittiin Lappeenrannan Ruoholampi IV -asemakaava-alue laajennettuna länteen. Alue sijaitsee Märkälässä, Skinnarilan länsipuolella, Munteron koillispuolella ja Märkälänlahden eteläpuolella, maantien 14807 pohjoispuolella.

Tutkimusalueelta ei tunnettu ennestään muinaisjäännöksiä. Inventoinnissa ei löytynyt varsinaisia muinaisjäännöksiä, mutta alueella havaittiin Salpalinjan panssarieste ja pari pientä kivilouhosta, joista on louhittu estekiviä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 25.8.2007
Tutkimuskustannukset: Lappeenrannan kaupunki
Tutkimusraportti: Timo Jussila 27.8.2007
Museoviraston arkistossa.

LAPPI

Historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten inventointi
Museoviraston arkeologian osasto

Inventoija: FM Hannele Lehtonen

Lapin kunnan historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi oli osa Satakunnan TE-keskuksen rahoittamaa Sammallahdenmäen ja Lapin historian tutkimusprojektia. Inventoinnissa käytiin läpi kaikki Lapin 17 kylää, jotka ovat peräisin keskiajalta, arvioitiin niiden säilyneisyyttä ja etsittiin vanhempiin asutuserrostumiin liittyviä rakenteita. Inventoinnin apuna käytettiin aiemmin keväällä tehtyä kartta-analyysiä, joka käsitti Lapin kunnan 1600–1800-luvun tilus-, isojako- ja isonjaon täydennyskartat sekä Timo Alasen tekemää nimistötutkimusta. Kaikki keskiaikaiset kylät ovat edelleen asuttuja ja kylätontit sijaitsevat samoilla paikoilla kuin vanha kartta-aineisto osoittaa. Suurimmassa osassa kyliä myös maisema on pysynyt samana vuosisatoja.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 23.4.–4.5.2007
Tutkimuskustannukset: Satakunnan TE-keskus
Tutkimusraportti: Hannele Lehtonen 19.10.2007
Museoviraston arkistossa.

LAUKAA KUHANNIEMI–TARVAALA

Osayleiskaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Laukaan Kuhanniemi–Tarvaalan osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventoinnissa tutkittiin Tarvaalanvirran koillispuolella oleva Kääminniemien alue. Alueelta ei tunnettu ennestään kiinteitä muinaisjäännöksiä, ainoastaan kaksi löytöpaikkaa. Inventoinnissa löydettiin yksi esihistoriallinen asuinpaikka sekä saatiin paikkatiedot toisesta irtolöydöstä.

Löydöt: KM 37055
Kenttätyöaika: 14.11.2007
Tutkimuskustannukset: Pöyry Enviroment Oy
Tutkimusraportti: Timo Jussila 9.12.2007
Museoviraston arkistossa.

LEMI

Ks. inventoinnit 2008: Lappeen kihlakunta; Lappeenranta, Lemi ja Joutseno, rautakauden ja historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi 2007–2008

LEMPÄÄLÄ

Ks. inventoinnit 2007: Hämeenlinna–Lempäälä-maakaasuputkilinja, maakaasuputkilinjan esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi

LEMPÄÄLÄ

Ks. inventoinnit 2007: Hämeenlinna–Lempäälä-maakaasuputkilinja, maakaasuputkilinjan historiallisen ajan

muinaisjäännösten inventointi

LEMPÄÄLÄ RIKALAN KANAVA

Arkeologinen inventointi
Pirkanmaan maakuntamuseo
Inventoija: FM Juha Ruohonen

Rikalan kanava-alueen inventoinnissa pyrittiin selvittämään kanavan työvaiheita ja kuntoa sekä paikantamaan ja kartoittamaan kanavaan liittyviä rakenteita. Lisäksi etsittiin mahdollisia uusia ennen tuntemattomia muinaisjäännöksiä kanava-alueelta ja siihen rajoittuvilta osilta.

Selvityksen jälkeen kuva Rikalan kanavasta täydentyi huomattavasti. Arkistoaineiston perusteella voitiin alueelta paikantaa runsaasti kanavaan liittyviä rakenteita ja muita elementtejä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: elo-syyskuu 2007
Tutkimuskustannukset: Suunnittelutoimisto Vesmann oy
Tutkimusraportti: Juha Ruohonen
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa ja Museoviraston arkistossa.

LEMPÄÄLÄ SULKOLA–MAAKALA

Asemakaava- ja asemakaavan muutosalueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Tapani Rostedt

Inventoinnissa tutkittiin Lempäälän Sulkolan Maakalan kaavoitettava alue, jolta ei ennestään tunnettu muinaisjäännöksiä. Alueella on ollut asutusta keskiajalta lähtien ja vanhan Maakalan talo/kylätontti on sijainnut Maakalan nykyisen päärakennuksen ympäristössä. Inventoinnissa ei havaittu muinaisjäännöksiä, eikä säilyneitä arkeologisia jäänteitä varhaisemmasta historiallisen ajan asutuksesta.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 2.1.2007
Tutkimuskustannukset: yksityinen
Tutkimusraportti: Timo Jussila 7.1.2007
Museoviraston arkistossa.

LESTIJÄRVI KIRKONKYLÄ

Asemakaavan muutosalueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: MA Hans-Peter Schulz

Inventoinnissa tutkittiin Lestijärven kunnan kirkonkylän ympäristö, kaavamuuosalue. Tutkimusalueelta tunnettiin ennestään kolme kivikautista asuinpaikkaa ja kaksi löytöpaikkaa, kaikki Sammalisniemessä. Inventoinnissa pystyttiin rajaamaa kohde Kirkonkylä/Pikku-Kannus tarkasti, kohteelle Sammalisniemi 1 voitiin määrittää maksimilaajuus. Uusia muinaisjäännöksiä ei löydetty.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 3.–4.11.2007
Tutkimuskustannukset: Lestijärven kunta
Tutkimusraportti: Hans-Peter Schulz ja Timo Jussila 19.12.2007
Museoviraston arkistossa.

LOHJA

Ks. inventoinnit 2007: Mäntsälä–Siuntio -maakaasuputkilinja, maakaasuputkilinjauksen esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi

LOHJA

Ks. inventoinnit 2007: Mäntsälä–Siuntio -maakaasuputkilinja; maakaasuputkilinjauksen historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi

LOHJA–HANKO-MAAKAASUPUTKILINJA

Maakaasuputkilinjan inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Vesa Laulumaa

Gasum Oy suunnittelee maakaasuputken rakentamista Lohjan ja Hangon välille. Museoviraston maakaasuputkilinjaa koskevassa lausunnossa ja käydyissä neuvotteluissa todettiin, että linjauksella on tehtävä arkeologinen inventointi. Maastotyön pituudeksi arvioitiin yksi kuukausi. Museoviraston tutkija Vesa Laulumaa inventoi suunnitellun maakaasuputkilinjan 9.5.–8.6.2007.

Kokonaisuutena inventoinnissa voitiin todeta, että nykyinen linjaus on suunniteltu niin, että se ohittaa suurimman osan muinaisjäännösalueista turvallisen välimatkan päästä. Linjaus kulkee usein notkoissa, purojen ja jokien uomia seuraten sekä soistuneiden alueiden läpi. Edellä mainitun kaltaisissa ympäristöissä muinaisjäännöksiä ei useinkaan tavata Länsi-Uudellamaalla.

Vaikka maakaasuputkilinjan suunnittelussa muinaisjäännökset on otettu hyvin huomioon, linjalla on kuitenkin vaikutusta yhdeksään muinaisjäännöskohteeseen. Kolme kohteista on inventoinnissa löytyneitä ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä: Tammisaari Tränubäck, kivi-kautinen asuinpaikka, Tammisaari Solkulla, historiallisen ajan talonpohja ja Tammisaari Längledet, rakennuksen pohja ja kiviaita.

Lisäksi inventoinnissa määriteltiin jo aiemmin tunnetujen kohteiden rajat ja tässä yhteydessä todettiin, että suunniteltu linjaus vaikuttaa myös kuuteen aiemmin tunnettuun kohteeseen: Pohja Permortan, rautakautinen muinaisjäännösr ryhmä, Pohja Starrböle 1, pronssi- ja/tai rautakautinen röykkiöalue, Tammisaari Harparskog-linja, linnoituslinja, Tammisaari Milkärret, historiallisen ajan kuoppia, Tammisaari Skvallran, historiallisen ajan kuoppia ja Hanko, Hankoniemen linnoitusvyöhyke.

Löydöt: KM 36701

Kenttätyöaika: 7.5.–6.6.2007

Tutkimuskustannukset: Gasum Oy

Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 5.9.2007 Museoviraston arkistossa.

LOHJA VOHLOISTEN KARTANO

Kaava-alueen inventointi

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö

Inventoija: FM Tapani Rostedt

Vohloisten kartanon maalla on sijainnut keskiajalla kolmen talon kylä, Vohls, josta muodostettiin kartano 1630-luvulla. Kartanon lähialueella oli 1700- ja 1800-luvuilla rautakaivostoimintaa. Kaava-alue katsottiin potentiaaliseksi esihistoriallisten ja historiallisen ajan muinaisjäännösten esiintymisalueeksi, minkä vuoksi se inventointiin. Kiinteitä muinaisjäännöksiä ei kuitenkaan löytynyt.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 2.–3.10.2007

Tutkimuskustannukset: Vohloisten kartano

Tutkimusraportti: Tapani Rostedt 15.11.2007 Museoviraston arkistossa.

Lohjan ja Hangon välille suunniteltu maakaasuputkilinja kulkee Tammisaaren Harparskogin panssariesteiden kohdalla. Toisen maailmansodan aikaisten rakenteiden suojeluun sovelletaan tapauskohtaisesti muinaismuistolakia. Kuva: Vesa Laulumaa, Museovirasto.

Det planerade naturgasröret mellan Lojo och Hangö kommer att dras vid pansarhindren i Harparskog i Ekenäs. På skyddet av dessa konstruktioner från andra världskriget tillämpas från fall till fall lagen om fornminnen. Foto: Vesa Laulumaa, Museiverket.

LOIMAA METSÄMAA–KESKUSTA-VOIMAJOHTOLINJA

Voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi

Turun maakuntamuseo

Inventoija: FM Heljä Brusila

Sallilan Sähkösiirto Oy on laadittanut suunnitelman 110 kv:n voimajohdon rakentamisesta Loimaan kaupungin koillispuolelle Metsämaan ja Loimaan keskustan välille. Voimajohtoalueelta valittiin kartatarkastelun pohjalta sekä otollisten maastokohtien perusteella neljä tarkastusalueita, jotka läpikäytiin silmämääräisen maastohavainnoinnin ja tarvittaessa lapiolla kaivettujen koekuoppien avulla. Voimajohtoalueella tarkastuksen kohteeksi otetuilta alueilta ei löytynyt minkäänlaisia muinaisjäännöksiä.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 22.10.2007

Tutkimuskustannukset: Sallilan Sähkösiirto Oy

Tutkimusraportti: Heljä Brusila 15.11.2007 Turun museokeskuksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

LOPPI ANTINNIEMI

Ranta-asemakaava-alueen inventointi

Museoviraston arkeologian osasto

Inventoija: FM Kreetta Lesell

Lopen Antinniemen Kaartjärven kaavamuutosalueelle suunnitellaan loma-asuntojen rakentamista. Alueella ja sen lähistöltä tiedettiin jo ennen inventointia olevan Lopen Antinniemen muinaisjäännösryhmä, jossa on 23 röykkiötä. Näistä tunnetuista röykkiöistä neljä osuu kaava-alueen länsiosaan. Lisäksi Antinnientien ja Peltoniemen risteyksestä noin 110 m lounaaseen on löytynyt rautakauden saviastianpalasia ja sinne tehdyistä koekuopista likamaata.

Kesäkuussa suoritettussa kahden päivän inventoinnissa löydettiin Lopen Antinniemen muinaisjäännösalueelta 39 uutta rauniota röykkiötä ja kaksi hautaa, painannetta. Röykkiötä on muinaisjäännösalueella yhteensä 62, joista 42 on kaava-alueella. Raunioiden väliin tehdyillä koepistoilla havaittiin maan olevan likaista. Löytöjä ei kuitenkaan saatu.

Lisäksi löydettiin toinen röykkiöryhmä, jolle annettiin nimi Loppi Lehtimäki 2. Tämä ryhmä käsittää seitsemän röykkiötä ja haudan.

Röykkiöt ovat hyvin todennäköisesti viljelyyn liittyviä pelto- tai kaskirauniota. Haudat tulkittiin naurishaudoiksi. Röykkiöiden ikää ei tämän tutkimuksen aikana pystytty selvittämään, ja ne voivat ajoittua rautakaudelta viime vuosisadalle.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 6.–7.6.2007

Tutkimuskustannukset: Renoir Oy

Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 25.6.2007 Museoviraston arkistossa.

LOPPI JOENTAAN KYLÄ

Tarkkuusinventointi ja koekuopitus

Museoviraston rakennushistorian osasto

Inventoija: FM Jouni Taivainen

Tutkimukset liittyivät Lopen kirkonkylän–Jokiniemen ja ympäröivän maaseudun yleiskaavaan, johon on merkitty runsaasti uusia rakennuspaikkoja Joentaan keskiaikaisen kylätontin alueelle. Tutkimuksissa löydettiin viisi kiinteää historiallisen ajan muinaisjäännöstä, jotka kaikki kuuluvat rauhoitusluokkaan II. 1600- ja 1700-lukujen osoittama ja todennäköisesti keskiajalta polveutuva kylätonttialue on edelleen pääasiassa rakennettu. Löydetyt muinaisjäännökset olivat rakennuksen perustoja, kuoppia, tulisijan jäännöksiä ja kulttuurikerroksia, viljelyröykkiötä ja maansekaisia röykkiötä. Lisäksi löytyi yksi I maailmansodan aikainen konekivääripesäke.

Löydöt: KM 2007118:1–8

Kenttätyöaika: 1.–10.8.2007

Tutkimuskustannukset: Lopen kunta

Tutkimusraportti: Jouni Taivainen 12.11.2007 Museoviraston arkistossa.

LOVIISA HARMAAKALLIO

Asemakaava-alueen inventointi

Museoviraston arkeologian osasto

Inventoija: FM Tapani Rostedt

Museoviraston arkeologian osasto toteutti 26.10.2007 kiinteiden muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin Loviisan kaupungin tilauksesta Harmaakallion alueella Loviisan länsiosassa.

Työ suoritettiin kolmen muun inventoinnin yhteydessä, jotka kaikki liittyvät lähialueiden kaavoitukseen; Loviisan pohjoisosien ja Ruotsinpyhtään Tesjoen alueen osayleiskaavaan, Loviisan rantaosayleiskaavaan sekä Köpbackan alueen osayleiskaavaan.

Inventoinnin tarkoituksena oli etsiä ja paikantaa Harmaakallion asemakaavan alueella tai sen välittömässä läheisyydessä olevat kiinteät muinaisjäännökset. Kohteiden paikantaminen perustui kartta-aineiston analyysiin sekä maastohavaintoihin.

Kenttätutkimuksissa Harmaakallion asemakaavan alueelta ei löydetty yhtään esihistorialliseen tai historialliseen aikaan sijoittuvaa muinaisjäännöstä. Tutkitun alueen länsirajalla tarkastettiin mm. vanha kivinen Pernajan ja Loviisan välinen rajamerkki, joka yhä käytössä olevana ei kuitenkaan täytä kiinteän muinaisjäännöksen tunnusmerkkejä.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 26.10.2006

Tutkimuskustannukset: Loviisan kaupunki

Tutkimusraportti: Tapani Rostedt 5.2.2008 Museoviraston arkistossa.

LOVIISA KÖPBACKA

Asemakaava-alueen inventointi

Museoviraston arkeologian osasto

Inventoija: FM Tapani Rostedt

Museoviraston arkeologian osasto toteutti 26.10.2007 kiinteiden muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin Loviisan kaupungin tilauksesta Köpbackan alueella Loviisan länsiosassa. Työ suoritettiin kolmen muun inventoinnin yhteydessä, jotka kaikki liittyvät lähialueiden kaavoitukseen; Loviisan pohjoisosien ja Ruotsinpyhtään Tesjoen alueen osayleiskaavaan, Loviisan rantaosayleiskaavaan sekä Harmaakallion alueen osayleiskaavaan.

Inventoinnin tarkoituksena oli etsiä ja paikantaa Köpbackan asemakaavan alueella tai sen välittömässä läheisyydessä olevat kiinteät muinaisjäännökset. Kohteiden paikantaminen perustui kartta-aineiston analyysiin sekä maastohavaintoihin. Kenttätutkimuksissa Köpbackan asemakaavan alueelta ei löydetty yhtään esihistorialliseen tai historialliseen aikaan sijoittuvaa muinaisjäännöstä. Tutkitun alueen keskiosassa tarkastettiin mm. vanha osin tuhoutunut juoksuhauta, joka toisen maailmansodan aikaan kuulu-

vana ei kuitenkaan täytä kiinteän muinaisjäännöksen tunnusmerkkejä. Mitään merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä ei myöskään havaittu kivistä tehdyn keihäänkärjen löytöpaikalla, joka sijaitsee tutkittavalla alueella.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 26.10.2007

Tutkimuskustannukset: Loviisan kaupunki

Tutkimusraportti: Tapani Rostedt 5.2.2008 Museoviraston arkistossa.

LOVIISA RANTAOSAYLEISKAAVA-ALUE

Rantaosayleiskaava-alueen inventointi

Museoviraston arkeologian osasto

Inventoija: FM Tapani Rostedt

Museoviraston arkeologian osasto toteutti 27.–29.10.2007 esihistoriallisen ja historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin Loviisan kaupungin tilauksesta Loviisanlahden itärannalla ja lahden eteläpuoleisessa saaristossa kaupungin alueella. Työ suoritettiin kolmen muun inventoinnin yhteydessä, jotka kaikki liittyvät lähialueiden kaavoitukseen; Loviisan pohjoisosan ja Ruotsinpyhtään Tesjoen alueen osayleiskaavaan, Harmaakallion alueen osayleiskaavaan sekä Köpbackan alueen osayleiskaavaan.

Inventoinnin tarkoituksena oli etsiä ja paikantaa kaavoitettavalla alueella tai sen välittömässä läheisyydessä olevat esihistorialliseen tai historialliseen aikaan ajoittuvat kiinteät muinaisjäännökset. Kohteiden paikantaminen perustui kartta-aineiston analyysiin sekä maastohavaintoihin. Inventoitavalta alueelta tunnettiin ennen tutkimuksia yksi pronssikauteen tai varhaiseen rautakauteen ajoittuva kiviröykkiöalue sekä Svartholman linnoitus.

Kenttätutkimuksissa kaavoitettavalta alueelta ja sen läheisyydestä löydettiin viisi entuudestaan tarkemmin tuntematonta kohdetta, jotka kaikki ajoittuvat historialliseen aikaan.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 27.–29.10.2007

Tutkimuskustannukset: Loviisan kaupunki

Tutkimusraportti: Tapani Rostedt 5.2.2008 Museoviraston arkistossa.

LOVIISA JA RUOTSINPYHTÄÄ, TESJOKI

Osayleiskaava-alueen inventointi

Museoviraston arkeologian osasto

Inventoija: FM Tapani Rostedt

Museoviraston arkeologian osasto toteutti 22.–25.10.2007 esihistoriallisen ja historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin Loviisan kaupungin ja Ruotsinpyhtään kunnan tilauksesta Loviisan pohjoisosien ja Ruotsinpyhtään Tesjoen osa-yleiskaava-alueella (=LOTES-alue). Työ suoritettiin kolmen

muun inventoinnin yhteydessä, jotka kaikki liittyvät lähi-alueiden kaavoitukseen; Loviisan rantaosayleiskaava, Harmaakallion alueen osayleiskaava sekä Köpbackan alueen osayleiskaava. Inventointien tutkimuskustannuksista vastasivat hankkeiden toteuttajina Loviisan kaupunki ja Ruotsinpyhtään kunta. Kenttätutkimuksista vastasi Museoviraston tutkija FM Tapani Rostedt.

Inventoinnin tarkoituksena oli etsiä ja paikantaa kaavoitettavalla alueella tai sen välittömässä läheisyydessä olevat esihistorialliseen tai historialliseen aikaan ajoittuvat kiinteät muinaisjäännökset. Kohteiden paikantaminen perustui kartta-aineiston analyysiin sekä maastohavaintoihin. Inventoitavalta alueelta tunnettiin ennen tutkimuksia kolme kiinteää muinaisjäännöstä; yksi kivikautinen asuinpaikka, yksi keskiaikainen kylätontti ja Loviisan maalinnoitus. Lisäksi alueelta tunnetaan kaksi kivikautista irtolöytöpaikkaa, joiden tarkempaa sijaintia ei enää nykyään pystytä määrittelemään.

Kenttätutkimuksissa kaavoitettavalta alueelta ja sen läheisyydestä löydettiin 15 entuudestaan tarkemmin tuntematonta kohdetta, jotka kaikki ajoittuvat historialliseen aikaan.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 22.–25.10.2007

Tutkimuskustannukset: Loviisan kaupunki ja Ruotsinpyhtään kunta

Tutkimusraportti: Tapani Rostedt 5.2.2008 Museoviraston arkistossa.

LÄNSI-UUSIMAA

Ks. inventoinnit 2008: Länsi-Uusimaa, keskiaikaisten muinaisjäännösten inventointi

MAALAHTI

Ks. inventoinnit 2008: Maalahti, perusinventointi.

MIEHIKKÄLÄ

Perusinventointi

Museoviraston arkeologian osasto

Inventoija: FM Johanna Enqvist

Museoviraston arkeologian ja rakennushistorian osastojen yhteisessä inventointiprojektissa etsittiin uusia, ennestään tuntemattomia kiinteitä muinaisjäännöksiä Miehikkälän kunnan alueelta 1.–26.10.2007. Tutkimukset liittyvät laajempaan, koko Etelä-Kymenlaakson kattavaan inventointihankkeeseen.

Miehikkälästä tunnettiin entuudestaan 31 suojeltua kiinteää muinaisjäännöstä. Vanhojen kohteiden lisäksi perusinventoinnin yhteydessä tarkastettiin irtolöytöpaikkoja sekä paikallisten informanttien osoittamia alueita. Uusia esihistoriallisen ajan kohteita Miehikkälästä löytyi 19,

jotka ovat kaikki kivikautisia asuinpaikkoja. Osa asuinpaikoista saattaa ajoittua mesoliittiselle kivikaudelle. Historiallisen ajan inventoinnissa keskityttiin vanhojen kylänpaikkojen paikantamiseen ja tarkastamiseen. Näitä mahdollisesti jo keskiajalta periytyviä kylätontteja jäljitettiin historiallisten karttojen ja asiakirjalähteiden perusteella Miehikkälästä seitsemän. Muita historiallisen ajan kohteita löytyi yhteensä 10.

Löydöt: KM 37071–37089

Kenttätyöaika: 1.–26.10.2008

Tutkimuskustannukset: Miehikkälän kunta, Euroopan aluekehitysrahasto, Kaakkois-Suomen tiepiiri ja Museovirasto
Tutkimusraportti: Johanna Enqvist 26.3.2008 Museo- viraston arkistossa.

MUHOS, UTAJÄRVI JA VAALA, ROKUAN KANSALLISPUISTO

Arkeologinen inventointi

Metsähallitus

Inventoijat: fil. yo Ville Laurila ja FT Jari Okkonen

Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalvelujen toteuttamassa Rokuan kansallispuiston alueen arkeologisessa inventoinnissa löytyi kolme esihistoriallisen ajan kohdetta, yksi pyyntikuoppaketu ja kaksi tuntematonta kuoppakohdetta. Historiallisen ajan kohteista tervahautoja löytyi suhteellisen pieneltä inventointialueelta yhdeksän kappaletta. Alueen kulttuuriperinnölle onkin leimaavinta tervahautojen suhteellisen suuri määrä. Lisäksi inventoinnissa havaittiin muutamia tuntemattomia historiallisen ajan kuoppakohteita. Alueen etelärajalla kulkee historiallinen Keisarintie, jonka varressa on vanha rajakivi.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 10.–31.5.2007

Tutkimuskustannukset: Pohjanmaan luontopalvelut

Tutkimusraportti: Ville Laurila ja Jari Okkonen 31.12.2007
Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

MUONIO

Ks. inventoinnit 2007: Enontekiö, Kittilä ja Muonio, Pallas–Ounastunturit, arkeologinen inventointi

MUSTASAARI VÄSTRA JA ÖSTRA NORRSKÄR

Maailmanperintöalueen muinaisjäännösten inventointi

Metsähallitus, Museovirasto

Inventoijat: FT Jouni Aarnio ja FM Kaisa Lehtonen

Västra ja Östra Norrskärin inventointi oli osa laajempaa Metsähallituksen luonto- ja kulttuuriperinnön kartoitusta Merenruden maailmanperintöalueella. Inventointi tehtiin yhden päivän aikana paikallisen veneenkuljettajan toimiessa oppaana.

Saariryhmästä ei ollut aiemmin rekisteröityjä kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta paikallinen kotiseutuyhdistys, Vallgrund hembygdsforskare, on aiemmin paikantanut historiallisia kohteita Östra Norrskärissä. Kaikki Norrskärin kohteet ovat historialliselta ajalta, ja ne liittyvät alueella aikoinaan harjoitettuihin elinkeinoihin, kuten kalastukseen, hylkeenpyyntiin ja merenkulkuun. Kaikkiaan inventoinnissa rekisteröitiin 13 uutta muinaisjäännöskohdetta, mm. kalamajojen pohjia, veneenvetopaikkoja, verkonkuivatus-telineiden tukikiviä, merimerkkejä.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 9.8.2007

Tutkimuskustannukset: Metsähallitus ja Museovirasto

Tutkimusraportti: Kaisa Lehtonen & Jouni Aarnio 2007
Museoviraston arkistossa.

MUURAME

Päijänteen rantayleiskaavamuutosalueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: FM Timo Jussila ja fil. yo Timo Sepänmaa

Inventoinnissa tutkittiin Muuramen kunnan Päijänteen rantayleiskaavamuutosalue, eli Saarenkylä, Särkisalo, Riihivuoren alue, Muuratsalo sekä Härköpohjan ja Muuramenkankaan välin ranta-alueita. Pääpaino oli uusien rakentamiseen varattujen alueiden tarkastuksessa.

Tutkimusalueelta ei ennestään tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta sieltä on löytynyt kaksi kiviesinettä. Inventoinnissa löytyi yksi uusi kivikautinen asuinpaikka metsästä. Lisäksi havaittiin yksi kivilouhos, mahdollisesti 1900-luvulta. Toisen kiviesineen löytöpaikalla on mahdollisesti asuinpaikka, mutta sitä ei voitu viljapellostaa inven-toinnissa varmistaa. Alueella on myös viitteitä osittain autoituneesta kylätontista, mutta siitä ei saatu silmänvaraisia havaintoja, eikä sen oletettu sijainti osu rakennettavaksi varatulle alueelle.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 15.6.2007

Tutkimuskustannukset: Muuramen kunta

Tutkimusraportti: Timo Jussila 26.6.2007
Museoviraston arkistossa.

MÄNTSÄLÄ MARJALAN, OHKOLAN JA AROLA–JOKELAN SEUTU

Osayleiskaava-alueiden inventointi

Lahden kaupunginmuseo

Inventoija: HuK Akuliina Aartolahti

Inventoinnin kohteena oli kolme erillistä osayleiskaava- aluetta, Marjala, Ohkola ja Arola–Jokelanseutu. Alueilta ei aikaisemmin tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä Ohkolan kaava-alueen lounaisreunassa sijaitsevaa Veikkolan kivikautista asuinpaikkaa lukuun ottamatta, joten maastotöiden aikana keskityttiin etsimään ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä terassimuodos-

telmilta Ohkolanjoen rantapenkoilla ja jokilaaksossa.

Kartta-analysyllä oli etsitty viljelyalueilta potentiaalisia niin esihistoriallisia kuin historiallisiakin paikkoja, jotka tarkastettiin maastossa. Aluskasvillisuus ja kyntämättömät pelot haittasivat havainnointia. Ohkolan kaava-alueelta löytyi kuitenkin kaksi kiinteää muinaisjäännettä, Riiskilän historiallisen ajan asuinpaikka ja Myllypelto-niminen myllynraunio.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 18.–19.9., 22.–23.9.2007
Tutkimuskustannukset: Mäntsälän kaupunki
Tutkimusraportti: Akuliina Aartolahti 26.9.2007
Lahden kaupunginmuseossa, kopio Museoviraston arkistossa.

MÄNTSÄLÄ–SIUNTIO-MAAKAASUPUTKILINJA

Maakaasuputkilinjauksen esihistoriallisten muinaisjään-
nösten inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Tapani Rostedt

Museoviraston arkeologian osasto toteutti 16.4.–25.5.2007 esihistoriallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten arkeo-
logisen inventoinnin Gasum Oy:n tilauksesta Mäntsälän ja Siuntion välille rakennettavan maakaasuputken linjauksella kuuden kunnan, Mäntsälän, Hyvinkään, Nurmijärven, Vihdin, Lohjan ja Siuntion alueella. Kustannuksista vastasi hankkeen toteuttajana Gasum Oy. Kenttätutkimuksista vastasi Museoviraston tutkija FM Tapani Rostedt.

Inventoinnin tarkoituksena oli etsiä ja paikantaa maakaasu-
putkilinjauksella tai sen välittömässä läheisyydessä olevat esihistoriallisen ajan kiinteät muinaisjäänökset. Kohteiden paikantaminen perustui kartta-aineiston analyysiin sekä maastohavaintoihin. Inventointi perustui huhtikuussa 2007 toimitettuun alustavaan putken linjaukseen. Putkilinjauk-
seen myöhemmin tehtyjä muutoksia ei inventoinnissa siis voitu ottaa huomioon. Putken alustavalta linjalta tunnettiin yksi esihistoriallisen ajan kiinteä muinaisjäänös, Nurmijärvi Uusitalo 2 -niminen kivikautinen asuinpaikka.

Kenttätutkimuksissa maakaasuputkilinjalta ja sen läheisyydestä löydettiin yhdeksän entuudestaan tuntematonta kohdetta. Ne sijaitsevat kaikki peltoalueilla ja ovat osin tuhoutuneita myöhemmän maankäytön seurauksena.

Löydöt: KM 36690–36696
Kenttätyöaika: 16.4.–31.5.2007
Tutkimuskustannukset: Gasum Oy
Tutkimusraportti: Tapani Rostedt 5.12.2007
Museoviraston arkistossa.

MÄNTSÄLÄ–SIUNTIO-MAAKAASUPUTKILINJA

Maakaasuputkilinjauksen historiallisen ajan muinaisjään-
nösten inventointi
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskult-
tuuriyksikkö

Inventoija: FM Esa Mikkola

Inventoinnin tarkoituksena oli etsiä ja paikantaa maa-
kaasuputkilinjauksella tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat historiallisen ajan kiinteät muinaisjäänökset. Kohteiden paikantaminen perustui historiallisen kartta-
aineiston analyysiin sekä maastohavaintoihin. Inventointi kohdentui huhtikuussa 2007 toimitettuun alustavaan putken linjaukseen eikä putkilinjaukseen myöhemmin tehtyjä muutoksia voitu ottaa huomioon.

Putkilinjalta tunnettiin kaksi historiallisen ajan kiinteää muinaisjäännettä: Siuntion Grotbacka ja Lohjan Moision keskiajalta periytyvä kartanonpaikka. Grotbackassa on 1700-luvulla tapahtuneen tilan siirtymisen seurauksena autioitunut kylätontti. Kenttätutkimuksissa maakaasu-
putkilinjalta ja sen läheisyydestä löydettiin 11 entuudestaan tuntematonta kohdetta, joista kahdeksan on historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäänöksiä, yksi mahdollisesti esihistoriallinen röykkiökohde sekä kaksi uuden ajan kohdetta, jotka eivät täytä kiinteän muinaisjäänöksen tunnusmerkkejä.

Esihistorialliset kohteet inventoitiin erillisenä hankkeena.

Löydöt: KM 2007062–2007068
Kenttätyöaika: 14.–27.5.2007
Tutkimuskustannukset: Gasum Oy
Tutkimusraportti: Esa Mikkola, Riku Mönkkönen ja Olli Kunnas 14.9.2007
Museoviraston arkistossa.

NAUVO VROUW MARIA

Tarkastussukellus
Museoviraston meriarkeologian yksikkö
Tutkijat: FM Minna Leino, FM Riikka Alvik ja konser-
vaattori Eero Ehanti

Vrouw Maria -hylyn tarkastusmatka tehtiin Museoviraston meriarkeologian yksikön budjettivaroin 23.7.–27.7. 2007. Tarkastusmatkan tavoitteet liittyivät yleisesti hylyn suojeluun ja sen kunnossa tapahtuvien muutosten havain-
noimiseen.

Tuuliolosuhteet olivat tarkastusmatkan aikana erittäin haasteelliset, samoin kuin veden alla vallitsevat näkyväi-
syyssolosuhteet. Olosuhteista huolimatta hylyn seuranta-
pisteet kuvattiin, puun kunnan tutkimista varten nostettiin kansitasosta puunäyte ja isomastoon asennettiin sen liikettä seuraava mittalaite. Lähisaarilta etsittiin miehistön yöpymispaikkaa ja topografialtaan sopiva suojaisa paikka havaittiin läheiseltä Släta Mässkärin luodolta. Miehistön läsnäolosta ei saatu arkeologisia todisteita käytettävissä ollein menetelmin.

Löydöt: KM 2007062–2007068
Kenttätyöaika: 23.–27.7.2007
Tutkimuskustannukset: Museoviraston meriarkeologian yksikkö
Tutkimusraportti: Minna Leino, Riikka Alvik ja Eero Ehanti 30.3.2011
Museoviraston arkistossa.

NILSIÄ NILSIÄN ITÄOSA

Ks. inventoinnit 2008: Nilsyä Nilsjän itäosa, perusinventointi

NOORMARKKU MÄNTYLÄ

Asemakaava-alueen arkeologinen inventointi
Satakunnan museo
Inventoija: fil. yo Mikko Helminen

Satakunnan Museo suoritti Noormarkun Mäntylän VI -asemakaava-alueella arkeologisen inventoinnin. Alueelta ei ennen inventointia tunnettu kiinteitä muinaisjäänöksiä, eikä niitä myöskään inventoinnissa havaittu. Asemakaava-
alueen maasto on kokonaisuudessaan hyvin kivistä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 18.–19.10.2007
Tutkimuskustannukset: Noormarkun kunta
Tutkimusraportti: Mikko Helminen 14.11.2007
Satakunnan museon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

NUMMI-PUSULA PUSULA

Perusinventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Johanna Seppä

Museovirasto suoritti Nummi-Pusulassa Pusulan alueen arkeologisen perusinventoinnin, jolloin kaikki tunnetut muinaisjäänöskohteet ja niiden kunto tarkastettiin. Inven-
toinnin aikana tarkastettiin myös mahdollisia uusia koh-
teita sekä kiviesineiden löytöpaikkoja. Nummen kylät on inventoitu vuonna 1968 ja osittain vuosina 2002 ja 2003. Museoviraston muinaisjäänösrekisterin mukaan Pusulassa oli viisi historiallisen ajan muinaisjäännettä (tervahautoja, kiviröykkiöitä), neljä kivikautista asuin-
paikkaa ja hieman alle 50 muinaisesineiden löytöpaikkaa.

Kenttätyöt suoritettiin 30.4.–4.5. ja 14.5.–25.5., yhteensä maastotyöt kestivät kolme viikkoa. Osa kohteista sijait-
see pelloilla. Näillä alueilla maastotyöt tehtiin peltojen pintapoimintana. Tutkimukset tehtiin Museoviraston omin varoin.

Inventoinnissa tarkastettiin kentällä 68 kohdetta, joista ennestään tuntemattomia oli 19. Suurin osa vanhoista kohteista on kivikautisia irtolöytöjä, kiviesineiden löytö-
paikkojen tarkastuksia. Uusista kohteista 13 ajoittuu kivi-
kauteen, niistä kahdeksan luetteloiitiin asuinpaikoiksi ja viisi kvartsilöytöpaikoiksi, jotka todennäköisesti ovat myös asuinpaikkoja. Niihin kuitenkin suhtauduttiin hieman varauksellisesti, koska Pusulassa tiedetään louhitun kvartsia historiallisena aikana lasitehtaiden tarpeisiin. Ennestään rekisteriin merkitemättömiä historiallisen ajan kohteita tarkastettiin yhdeksän.

Kivikautisten irtolöytöpaikkojen tarkempi selvittäminen ei yleensä onnistunut. Löytötiedot näissä osittain jo 1800-

luvulla museoon toimitetuissa esineissä olivat niin epä-
tarkat, että jouduttiin vain tarkastamaan tilan peltoja yleisesti löytämättä mitään uutta tietoa. Yhdenkään vanhan irtolöydön ei voitu osoittaa varmasti olevan peräisin asuinpaikalta. Poikkeuksen tekee ainoastaan Töllin Jokelan kivikirves, jonka todennäköisellä löytöpaikalla oli myös kivikautinen asuinpaikka, Wallinmaa.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 30.4.–4.5. ja 14.–25.5.2007
Tutkimuskustannukset: Museoviraston arkeologian osasto
Tutkimusraportti: Johanna Seppä 9.11.2007
Museoviraston arkistossa.

NURMIJÄRVI

Ks. inventoinnit 2007: Mäntsälä–Siuntio -maakaasuputki-
linja, maakaasuputkilinjauksen esihistoriallisten muinais-
jäännösten inventointi

NURMIJÄRVI

Ks. inventoinnit 2007: Mäntsälä–Siuntio -maakaasu-
putkilinja, maakaasuputkilinjauksen historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi

NURMIJÄRVI KLAUKKALA JA LEPSÄMÄ

Osayleiskaava-alueen historiallisen ajan muinaisjään-
nösten inventointi
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskult-
tuuriyksikkö
Inventoija: FM Katja Vuoristo

Nurmijärven kunta suunnittelee Klaukkalan ja Lepsämän alueiden osayleiskaavaa, minkä vuoksi alueella tehtiin syksyllä 2007 viikon pituinen maastoinventointi. Tarkoi-
tuksena oli selvittää, onko alueella säilynyt historiallisen ajan muinaisjäänöksiä. Klaukkalasta ja Lepsämästä ei tunnettu entuudestaan yhtään historiallisen ajan kiinteää tai mahdollista muinaisjäännettä, mutta inventoinnissa niitä löytyi yhteensä 20. Määrä sisältää vanhoja kylätontteja, erilaisia työ- ja valmistuspaikkoja, kuten hiilimiiluja ja vesimyllyn paikkoja sekä myös tiilenpolttopaikan ja kaskiröykkiöalueen. Lisäksi alueelta löytyi muutama vanha rajamerkki sekä ajoittamaton röykkiö.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 15.–19.10.2007
Tutkimuskustannukset: Nurmijärven kunta
Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 2.10.2007
Museoviraston arkistossa.

OULU VANHA ASEMAKAAVA-ALUE

Kaupunkiarkeologisen inventoinnin päivitys
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskult-
tuuriyksikkö

Inventoija: FM Titta Kallio-Seppä

Museoviraston vuonna 2002 tekemä Oulun kaupunki-arkeologinen inventointi katsottiin tarpeelliseksi päivittää, sillä kaupungissa on tehty sen jälkeen runsaasti arkeologisia tutkimuksia. Niiden myötä jotkin alueet ovat poistuneet rauhoituksesta ja toisaalta alueiden säilyneisyydestä ja tutkimuspotentiaalista kertovaa tietoa on tullut lisää. Säilyneiden tonttialueiden luokittelu arvioitiin uudestaan, ja lisäksi mukaan tuli joitakin uusia alueita. Inventoinnissa otettiin aiempaa selkeämmin kantaa myös katualueisiin.

Löydöt: –
Kenttätöyöaika: joulukuu 2007
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Titta Kallio-Seppä 21.12.2007 Museoviraston arkistossa.

OULU VASAMAKANGAS JA MIEHONSUO, HAUKIPUDAS PUNAISENLADONKANGAS

Hanke-alueiden inventointi
Inventoija: FM Tiina Äikäs

Oulun ja Haukiputaan kuntien alueella inventoitiin voimalaitostuhkien loppusijoituspaikoiksi kaavailtuja alueita ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa varten. Inventoitava alue kattoi kolme noin neliökilometrin suuruista aluetta Haukiputaan Punaisenladonkankaan, Oulun kaupungin ja Kiimingin kunnan rajalla sijaitsevan Vasamakankaan sekä Oulun Miehonsuon läheisyydessä. Yhteensä inventoitiin noin kolme neliökilometriä.

Inventoinnin yhteydessä ei havaittu uusia kohteita. Miehonsuon läjityspaikan vieressä sijaitsevalla Oulu Oulunsalo 50 Karttiokangas -nimisellä kivikautisella asuinpaikalla havaittiin kuitenkin aiemmin kartoittamaton asumuspainanne. Kohde jää hankealueen ulkopuolelle.

Löydöt: –
Kenttätöyöaika: 14.–18.5.2007 (3 kenttätöyöpäivää)
Tutkimuskustannukset: Pöyry Environment Oy
Tutkimusraportti: Tiina Äikäs 20.5.2007 Museoviraston arkistossa.

PADASJOKI ARRAKOSKI

Rantakaava-alueiden inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja fil. yo Timo Sepänmaa

Inventoinnissa tutkittiin Padasjoen kunnan Arrakosken alueella ja sen länsipuolella kolme kaavoitettavaa aluetta, tilat 411-5-187 Arrakoskella, tilat 411-5-164 Miestämän ja Myllyjärven rannoilla sekä tilat 415-4-108 Myllyjärven ja Tohtainlammen rannoilla. Tutkimusalueelta ei ennestään tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä, eikä vuoden 2007 inventoinnissa löydetty uusia muinaisjäännöksiä.

Löydöt: –
Kenttätöyöaika: 13.6.2007
Tutkimuskustannukset: Maankäyttötoimisto Simo Järvenpää
Tutkimusraportti: Timo Jussila 4.7.2007 Museoviraston arkistossa.

PERNIÖ

Ks. inventoinnit 2007: Salo–Kemiö-voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

PETÄJÄVESI

Historiallisen ajan hautapaikkojen inventointi
Turun yliopiston arkeologian oppiaine
Inventoija: FM Juha Ruohonen

Toukokuussa 2007 tehdyn tutkimuksen tarkoituksena oli Petäjaveden historiallisen ajan ruumiskalmistojen ja muiden hautapaikkojen tarkka paikantaminen yhdistämällä kaikki mahdollinen kohteita koskeva aikaisempi tieto. Arkistonselvityksen kautta esille tulleet kohteet pyrittiin tarkastamaan maastossa niiden tarkemman luonteen ja ajoituksen selvittämiseksi. Historiallisen ajan hautapaikoilla tarkoitetaan kirkkomaan ulkopuolisia kalmistoja tai hautapaikkoja, joita on eri lähteiden perusteella käytetty keskiajalta 1800-luvulle. Kohteissa on saattanut olla pysyviä hautauksia tai niitä on voitu käyttää väliaikaisesti esimerkiksi kesän ja kelirikon aikana; viimeksi mainitussa tapauksessa ruumiit olisi säiden niin salliessa kuljetettu kirkkomaan multiin. Petäjävedellä kohteet sijaitsevat usein saarissa. Vakiintuneen nimeämistradition mukaisesti kohteiden niminä on seudulla usein Kuoliosaari.

Inventoinnissa voitiin todeta Petäjävedellä olevan kolme varmaa ruumiskalmistoa: Kuivasmäen Kuoliosaari eli Kuolio-kynnäs, Ala-Kintauden Kuoliosaari sekä Mustanselän Kuoliosaari. Painanteiden ja luulöytöjen perusteella varmat hautapaikat ovat pinta-alaltaan melko laajoja. Ala-Kintauden Kuoliosaarella on haudoissa ja mahdollisesti myös hautojen päällä erilaisia kivirakenteita. Lisäksi tarkastettiin muita lähinnä perimätietojen tai paikannimien hautapaikoiksi yhdistämiä kohteita.

Löydöt: TYA 845–846
Kenttätöyöaika: 21.5.–1.6.2007
Tutkimuskustannukset: Petäjaveden kunta
Tutkimusraportti: Juha Ruohonen 21.4.2008 Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

POHJA

Ks. inventoinnit 2007: Lohja–Hanko-maakasuputkilinja, maakasuputkilinjan inventointi

POHJA

Ks. inventoinnit 2008: Länsi-Uusimaa, keskiaikaisten muinaisjäännösten inventointi

POHJA FISKARSIN RUUKIN ALUE

Kaava-alueen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Vesa Laulumaa

Fiskarsiin suunnitellaan uutta asemakaavaa ja siihen liittyen alueella tehtiin arkeologinen inventointi 15.–19.10.2007. Inventoinnissa tarkastettiin alueelta tunnetut kolme kohdetta. Uusia kohteita kirjattiin kaikkiaan kuusi. Näistä kolme on röykkiökohteita ja kolme historiallisen ajan kohdetta, mm. kellarinpohjia.

Löydöt: –
Kenttätöyöaika: 15.–19.10.2007
Tutkimuskustannukset: Fiskars Oy Abp
Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 17.1.2007 Museoviraston arkistossa.

POMARKKU AHOLA

Asemakaava- ja asemakaavan muutosalueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: FM Tapani Rostedt

Inventoinnissa tutkittiin Pomarkun kunnan keskustan koillispuolella, Kankaanpääntien (tie nro 23) itäpuolella ns. Aholan alue. Inventointi liittyi asemakaavan laatimiseen. Tutkimusalueelta ei tunnettu ennestään muinaisjäännöksiä. Aholan lähistöltä ”vanhan Kankaanpään tien varresta” on löydetty aikoinaan kaksi kiviesinettä, kivitallta ja reikänuija, mutta niiden tarkkaa löytöpaikkaa ei tiedetä.

Aivan tutkimusalueen liepeiltä, sen koillispuolelta, löydettiin yksi kivikautinen asuinpaikka ja tutkimusalueelta mahdollinen kivikautinen asuinpaikka, joka kuitenkin vähäisten löytöjen takia luokiteltiin löytöpaikaksi. Inventoinnissa dokumentointiin alueelta myös 16 ajoitukseltaan epävarmaa kiviaitaa.

Löydöt: KM 37056–37057
Kenttätöyöaika: 8.11.2007
Tutkimuskustannukset: Pomarkun kunta
Tutkimusraportti: Timo Jussila ja Tapani Rostedt 4.12.2007 Museoviraston arkistossa.

PORNAINEN

Ks. inventoinnit 2007: Porvoo ja Pornainen, Anttila–Pornainen -voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi.

PORVOO JA PORNAINEN, ANTILA–PORNAINEN-VOIMAJOHTOLINJA

Voimajohtolinjan inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: HuK Riikka Mustonen

Uusi voimajohto on suunniteltu rakennettavaksi Porvoon Anttilasta Pornaisiin. Linja kulkee Porvoon, Sipoon ja Pornaisten kuntien alueella. Uuden linjan tuntumasta tunnettiin yksi kivikautinen asuinpaikka ja kivikautinen irtolöytöpaikka. Linjauksen inventointiin käytettiin kolme maastopäivää. Tällöin linjalta etsittiin ennestään tuntemattomia esihistoriallisen ja historiallisen ajan muinaisjäännöksiä sekä selvitettiin tunnettujen kohteiden laajuus.

Ennestään tuntemattomia kohteita ei löytynyt, mutta Pornaisten Uusitalon asuinpaikan todettiin ulottuvan voimajohtolinjauksen alueelle. Asuinpaikalta löydettiin inventoinnin yhteydessä tasatalta, joka ajoittuu mahdollisesti mesoliittisen kivikauden lopuille.

Löydöt: KM 36963
Kenttätöyöaika: 9.–11.10.2007
Tutkimuskustannukset: Porvoon Sähköverkko Oy
Tutkimusraportti: Riikka Mustonen 6.2.2008 Museoviraston arkistossa.

PORVOO PORVOONJOEN LÄNSIRANTA

Vedenalaisten muinaisjäännösten inventointi
Museoviraston meriarkeologian yksikkö
Inventoija: FM Mari Salminen

Porvoon kaupungilla on tavoitteena muuttaa Porvoonjoen läntisen rannan eteläosan asemakaavaa siten, että alueelle on mahdollista sijoittaa vierasvenesatama sekä telakka- ja virkistystoimintoja tarjoava aluekokonaisuus.

Vesistöjen käytön kannalta Porvoonjoen seutu on ollut aktiivista aluetta, asutuskeskittymien synty ja toimeentulo on ollut alueella jo esihistorialliselta ajalta lähtien kiinteästi sidoksissa myös veteen, joten asemakaavamääräyksiin lisättiin Museoviraston ja Itä-Uudenmaan maakuntamuseon alustavien lausuntojen perusteella ehto vedenalaisen kulttuuriperinnön inventoinnista ennen asemakaavassa osoitettujen vesialueiden tai rannan rakentamista.

Asemakaavamuutoksessa esitetyt Porvoonjoen länsirannan rakennettavat alueet inventointiin viistokaiuttamalla. Alueelta ei havaittu vedenalaisia muinaisjäännöksiä.

Löydöt: –
Tutkitun alueen laajuus: 1,4 ha
Kenttätöyöaika: 17.1.2007, 4.4.2007
Tutkimuskustannukset: Porvoon kaupunki
Tutkimusraportti: Mari Salminen Museoviraston arkistossa.

PORVOO VANHA PORVOO

Kaupunkiarkeologinen inventointi
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Inventoija: FM Päivi Hakanpää

Inventoinnin tarkoituksena oli täydentää ja päivittää Markus Hiekkasen keskiaikaisesta Porvoosta jo vuonna 1981 tekemää selvitystä, jossa ei ole otettu kantaa kaupunkialueen arkeologiseen säilyneisyyteen. Porvoo perustettiin luultavasti vuoden 1380 paikkeilla. Inventoinnissa määriteltiin 1600-luvun lopun ja 1700-luvun alun rakennettu kaupunkialue sekä arvioitiin alueen sisällä kulttuurikerrosten säilyneisyys myöhemmän maankäyttöhistorian avulla. Vanhan kaupungin alueella on säilynyt suurelta osin keskiajalta periytyvä asemakaavaa. Alueen kulttuurikerrostumat ovat todennäköisesti hyvin säilyneet. Porvoon vanhan kaupungin rakennuksista suurin osa on 1700- ja 1800-luvuilta.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 23.–30.10.2007
Tutkimuskustannukset: Porvoon kaupunki
Tutkimusraportti: Päivi Hakanpää Museoviraston arkistossa.

PUNKAHARJU

Ks. inventoinnit 2007: Etelä-Savo Salpalinja, sotahistoriallisten kohteiden inventointi

PUNKAHARJU

Ks. inventoinnit 2007: Savonlinna, Punkaharju ja Sulkava Pihlajaveden suojelualue, arkeologinen inventointi

PUUMALA

Ks. inventoinnit 2007: Etelä-Savo Salpalinja, sotahistoriallisten kohteiden inventointi

PYHTÄÄ

Ks. inventoinnit 2007: Kotka ja Pyhtää, sotahistoriallisten muinajäännösten inventointi

PYHTÄÄ

Historiallisen ajan muinajäännösten kuntainventointi
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Inventoija: FM Katja Vuoristo

Pyhtäällä tehtiin kesällä 2007 yhteensä 2,5 viikon pituinen kuntainventointi, jonka tarkoituksena oli selvittää Pyhtään historiallisen ajan muinajäännöksiä sekä käydä

läpi saarissa sijaitsevia entuudestaan tuntemattomia esihistoriallisia ja historiallisia muinajäännöksiä. Manteleen esihistoriallisten muinajäännösten inventointi on tehty Pyhtäällä vuonna 2006. Pyhtään kuntainventointi liittyi laajempaan, koko Etelä-Kymenlaaksoa koskevaan inventointihankkeeseen ja sen kustannuksista vastasivat Museoviraston lisäksi Pyhtään kunta, Euroopan aluekehitysrahasto ja Kaakkois-Suomen tiepiiri.

Pyhtäältä tunnettiin ennen inventointia yhteensä 15 historiallisen ajan kohdetta sotahistorialliset kohteet pois luettuina. Kesän 2007 inventoinnin jälkeen niitä tunnetaan yhteensä 37 eli muinajäännösten lukumäärä kasvoi 22 kohteella. Osa näistä on vanhoja kylän- tai kartanonpaikkoja, jotka vanhimmillaan ajoittuvat todennäköisesti keskiaikaan. Lisäksi alueelta löytyi mm. vanhoja tienpohjia ja myllynpaikkoja. Historiallisten muinajäännösten lisäksi Pyhtäältä löydettiin saaristosta yksi esihistoriallinen hautaröykkiökohde.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 30.7.–2.9.2007
Tutkimuskustannukset: Pyhtään kunta, EU:n aluekehitysrahasto, Kaakkois-Suomen tiepiiri ja Museovirasto
Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 31.12.2007 Museoviraston arkistossa.

RAUMA JÄRVILUOTO, RUUHILUOTO JA SAUKO

Sataman laajennusalueen muinajäännösinventointi
Rauman museo
Inventoija: FM Markus Kivistö

Rauman sataman laajentamiselle on laadittu neljä vaihtoehtoista laajentamissuunnitelmaa, minkä vuoksi suunnitelma-alueilla sijaitsevat saaret inventoitiin. Järviluodolla tarkastettiin kaksi ennestään tunnettua ensimmäisen maailmansodan aikaista tykkiasemaa. Ruuhiluodolta ja Saukon saarelta löydettiin kalliohakkauksia, jotka ovat vanhimmillaan 1800-luvun lopusta mutta pääasiassa toisen maailmansodan jälkeiseltä ajalta.

Museoviraston inventointiraporttiin saaman kommentin mukaan Saukon saarella pitäisi olla myös vanhemmat hakkaukset ILG 1678 ja SMO.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 18.–19.7.2007
Tutkimuskustannukset: Rauman Satama
Tutkimusraportti: Markus Kivistö 15.10.2007 Museoviraston arkistossa.

ROVANIEMI

Ks. inventoinnit 2007: Kilsiaapa–Ristivuoman Natura 2000 -alue, kulttuuriperintökohteiden inventointi

ROVANIEMI AUTTIKÖNKÄÄN NATURA 2000 -ALUE

Kulttuuriperintökohteiden inventointi
Metsähallitus Lapin luontopalvelut
Inventoija: FT Pirjo Rautiainen

Auttikönkään Natura 2000 -alueen valmisteilla olevan hoito- ja käyttösuunnitelman tausta-aineistoksi alueella tehtiin kulttuuriperintöinventointi, jossa inventoitiin sekä esihistoriallisen että historiallisen ajan kohteet. Alue sijaitsee Rovaniemen kaupungissa, Kemijoen eteläpuolella, Rovaniemen keskustasta noin 70 kilometriä kaakkoon. Auttikönkäältä tunnettiin aiemmin vain yksi muinajäännös, Auttijoen pohjoispuolella sijaitseva pyyntikuoppa. Nyt tehdyssä inventoinnissa alueelta löytyi yksi pyyntikuoppa lisää. Inventoinnin yhteydessä alueelta kartoitettiin 52 saksalaisjoukkojen jatkosodan aikana tekemää rakennetta. Suurin osa niistä on ampumapoteroita, mutta myös erilaisia taisteluhautoja ja -pesäkkeitä löytyi useita. Lisäksi alueella on neuvostoliittolaisen sotavangin/desantin hauta. Elinkeinohistoriasta kertovia kohteita ovat könkääseen rakennettu uittoruuhu ja -pato sekä Auttijoen pohjoispuolinen hiilimiilu. Könkään pystyissä seinissä on kalliohakkauksia – nimikirjaimia ja päivämääriä 1900-luvulta.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 9 päivää kesällä 2007
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus Lapin luontopalvelut
Tutkimusraportti: Pirjo Rautiainen Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

RUOTSINPYHTÄÄ, LOTES-ALUE

Ks. inventoinnit 2007: Loviisa ja Ruotsinpyhtää, Lotes-alue, osayleiskaava-alueen inventointi

RUSKO KIRKONKYLÄ– MUNITTULA PÄÄLLISTÖNMÄKI

Asemakaava-alueen inventointi
Muuritutkimus ky
Inventoija: FM Jouko Pukkila

Ruskon kunnan keskiosissa inventoitiin noin neliökilometrin laajuinen kaava-alue. Koska alueen alimmat korkeudet vastasivat aiemmin tunnettujen kivikautisten asuinpaikkojen korkeuksia ja koska alue sijaitsee rautakautisten muinajäännösten välittömässä läheisyydessä, katsottiin arkeologinen inventointi tarpeelliseksi. Inventoinnissa löydettiin ihmisen tekemiä historialliseen aikaan ajoittavia rakennelmia, kuten rajamerkeiksi tulkittuja kivikasoja ja pienimuotoiseen kivenlouhintaan liittyviä kohteita sekä tulenpidon merkkejä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 28. ja 30.8.2007
Tutkimuskustannukset: Ruskon kunta
Tutkimusraportti: Jouko Pukkila 11.9.2007 Museoviraston arkistossa.

SAARIJÄRVI RAJALA

Asemakaavan muutosalueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Inventoinnissa tutkittiin Saarijärven Rajalan kaavamuutos-alue rautatien ja Summasjärven pohjoispään välillä. Alueelta ei tunnettu ennestään muinajäännöksiä. Inventoinnissa todettiin, että alueella ei ole kiinteitä muinajäännöksiä. Lähellä, noin 500 metriä tutkimusalueesta luoteeseen, sijaitsee Voudinniemen laaja asuinpaikka-alue.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 3.9.2007
Tutkimuskustannukset: Saarijärven kaupunki
Tutkimusraportti: Timo Jussila 23.12.2007 Museoviraston arkistossa.

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI

Rantakaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Inventoinnissa tutkittiin Summassaaren rantakaava-alue, käytännössä saaren itäpuolisko. Tutkimusalueella sijaitsee viisi eri laajuista esihistoriallista asuinpaikkaa sekä laaja ja hajanainen pyyntikuoppa-alue. Tutkimusalueella ei havaittu uusia esihistoriallisia muinajäännöksiä, sen sijaan havaittiin kaksi aiemmin dokumentoimatonta hiilihautaa. Tunnettujen muinajäännösten rajat eivät tutkimuksen perusteella oleellisesti muuttuneet. Tarkan kartan ja topografian perusteella muinajäännösten rajausta hieman korjailtiin.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 3. – 5.10.2007
Tutkimuskustannukset: Saarijärven kunta
Tutkimusraportti: Timo Jussila 23.12.2007 Museoviraston arkistossa.

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI KYL PYLÄHOTELLI

Osa-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila, fil. yo Timo Sepänmaa ja FM Hannu Poutiainen

Inventoinnissa tutkittiin Summassaaren Kylpylähotellin (tila 1:351) alue. Inventoinnissa keskityttiin ennestään tuntemattomien kohteiden etsimiseen. Tutkimusalueella sijaitseva laaja Summassaaren etelärannan asuinpaikka jaettiin inventoinnin yhteydessä neljään loogiseen osaan: Eteläranta 3–6. Näistä Eteläranta 4 löydettiin inventoinnin yhteydessä. Lisäksi alueella on yksittäisiä pyyntikuoppia sekä yksi ehjänä säilynyt historiallisen ajan terväränni.

Löydöt: KM 37066
Kenttätyöaika: 9., 23.–27.9. ja 2.10.2007

Tutkimuskustannukset: Summassaaren kylpylähotelli
Tutkimusraportti: Timo Jussila 6.1.2008 Museoviraston arkistossa.

SALLA, KURSU–SALLA-VOIMAJOHTO

Siirtojohdon inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Taisto Karjalainen

Tehtävänä oli inventoida Koillis-Lapin Sähkö Oy:n suunnitteleman, Kursusta Sallan keskustaan johtavan, 23 kilometrin mittaisen 110 kV:n voimalinjan siirtojohtoreitin linjaus. Maasto käveltiin läpi lähes kauttaaltaan lukuun ottamatta suoalueita, joissa muinaisjäänöksien esiintyminen on epätodennäköistä. Lähinnä etsittiin pyyntikuoppia, joille vaaran rinteet olisivat soveltuvaa maastoa. Paikanselän taistelualue paikannettiin maan päälle havaittavien puolustusrakenteiden perusteella, ja todettiin, ettei se ulotu sähkölinjaukselle asti.

Inventoinnissa havaittiin Salpalinjan kuuluva Lemmingin-korven puolustusvarustus, joka koostuu panssariesteestä ja siihen liittyvistä kahdesta tulipesäkkeestä sekä poterosta, jotka kaikki sijaitsevat suunnitellun sähkölinjan alla. Sähkölinjan reunavyöhykkeestä 66 metriä etelään löytyi Rämijängän pyyntikuoppakohde, linjalle johtavan metsätien varresta.

Löydöt: –
Kenttät্যাika: 28.5.–1.6.2007
Tutkimuskustannukset: Koillis-Lapin Sähkö
Tutkimusraportti: Taisto Karjalainen 18.7.2007 Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

SALO–KEMIÖ-VOIMAJOHTOLINJA

Voimajohtolinjan inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: FM Tapani Rostedt ja fil. yo Timo Sepänmaa

Inventoinnissa tutkittiin Salon sähköaseman ja Kemiön sähköaseman välinen voimajohtolinja Salon, Perniön, Halikon (Angelniemi) ja Kemiön kunnissa.

Voimajohtolinjalla tunnettiin ennestään yksi varhais-metallikautinen asuinpaikka, Kemiö 44 Makila Östergård. Inventoinnissa linjalta ja sen välittömästä läheisyydestä löydettiin kaksi esihistoriallista asuinpaikkaa, yksi röykkiö, lukuisia hiilihautoja, yksi vanha lähdekaivo, rajamerkki ja historiallisen ajan rakennusten jäänteitä.

Löydöt: KM 37036–37
Kenttät্যাika: 15.7.–16.9.2007
Tutkimuskustannukset: Fingrid Oyj
Tutkimusraportti: Timo Jussila 30.9.2007 Museoviraston arkistossa.

SAVONLINNNA

Ks. inventoinnit 2007: Etelä-Savo Salpalinja, sotahistoriallisten kohteiden inventointi

SAVONLINNNA, PUNKAHARJU JA SULKAVA, PIHLAJAVEDEN SUOJELUALUE

Arkeologinen inventointi
Metsähallitus
Inventoija: FM Esa Hertell

Inventoinnin kohteena oli Savonlinnan eteläpuolella sijaitseva Pihlajaveden suojelualue, jonka pääosa kuuluu hallinnollisesti Savonlinnaan, mutta pienempiä osia suojelualueesta on myös Punkaharjun ja Sulkavan puolella.

Ennen inventointia suojelualueelta tunnettiin yhteensä viisi varmaa ja kaksi mahdollista esihistoriallista muinaisjäänöstä. Tunnetut kohteet olivat kivi- ja/tai varhais-metallikautisia asuinpaikkoja.

Inventoinnissa löydettiin 15 uutta esihistoriallista, so. kivi- ja/tai varhaismetallikautista löytö/asuinpaikkaa. Lisäksi dokumentoitiin parikymmentä historiallisen ajan kohdetta. Suurin osa näistä on tervahautoja ja hiilimiiluja. Joukossa on myös muutama melko nuori historiallisen ajan asuinpaikka, so. rakennusten kivijalkoja ja pihapiireihin liittyviä rakenteita. Lisäksi joukossa on yksi puolustusrakenne.

Inventoinnin jälkeen suojelualueelta tunnetaan yhteensä 20 esihistoriallista kohdetta. Useimmat paikoista vaikuttavat melko pienalaisilta joko topografian ja/tai kaivettujen koepistojen perusteella. Joidenkin kohteiden ympäristö rajaa paikkaa siten, ettei kyseessä voi olla kovin laaja asuinpaikka. Ääriesimerkki lienee Pesolansaareissa sijaitseva Haudanpohja 3:ksi ristitty kohde, jonka koko voi olla vain muutamia kymmeniä neliömetrejä.

Kolmelta kohteelta löytyi kivikautisia asumuksen pohjia. Entuudestaan varmoja asumuksenpohjia tunnettiin suojelualueelta kahdesta paikasta.

Historiallisen ajan kohteet olivat pääasiassa tervahautoja ja miiluja. Pienenäkin raapaisuna aikakauden muinaisjäänöksistä ne kertovat saariston elinkeinohistoriasta. Moni miiluista ja haudoista vaikuttaisi olevan ihmisten välittömän elinpiirin ulkopuolella. Tämä saattaa viitata siihen, että tervan ja hiilen tuotanto on alueella ollut selvästi kotitarvekäyttöä suurempaa.

Löydöt: KM 36964–36978; KM 37002–37003
Kenttät্যাika: 8.10.–2.11.2007
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus
Tutkimusraportti: Esa Hertell 21.2.2008 Metsähallituksen ja Museoviraston arkistossa.

SAVONRANTA

Historiallisen ajan hautapaikkojen inventointi

Turun yliopiston arkeologian oppiaine
Inventoija: FM Juha Ruohonen

Kesäkuussa 2007 inventoitiin Savonrannassa historiallisen ajan mahdollisia hautapaikkoja. Arkistoselvityksessä tuli esille ainoastaan yksi mahdollinen hautasaari, Tukian Kalma- eli Kalmosaari, joka tarkastettiin. Paikalta havaittiin muutamia mahdollisia hautapainanteita. Tarkastettavien kohteiden vähäinen lukumäärä Savonrannalla selittyy pääosin alueen asutuksen nuorella iällä. Pitäjän alueella tunnetaan lisäksi 1800-luvun nälkävuosien hautausmaa.

Löydöt: –
Kenttät্যাika: 29.–30.6.2007
Tutkimuskustannukset: Savonrannan kunta
Tutkimusraportti: Juha Ruohonen 21.4.2008 Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

SAVONRANTA

Ks. inventoinnit 2007: Etelä-Savo Salpalinja, sotahistoriallisten kohteiden inventointi

SIILINJÄRVI

Ks. inventoinnit 2007: Valtatie 5, Kuopio Päiväranta – Siilinjärvi Vuorela, tien parantamisalueen vedenalais-inventointi

SIMO JA KEMINMAA, MARTIMOAAPA–LUMIAAPA–PENIKAT -NATURA 2000 -ALUE

Kulttuuriperintökohteiden inventointi
Metsähallitus Lapin luontopalvelut
Inventoija: FT Pirjo Rautiainen

Martimoaapa–Lumiaapa–Penikat -Natura 2000 -alue sijaitsee Lounais-Lapissa, Simon ja Keminmaan kunnissa, noin 12 kilometriä Simon kuntakeskuksesta pohjoiseen. Metsähallitus on valmistelemassa Keminmaan ja Simon kunnissa sijaitsevalle Martimoaapa–Lumiaapa–Penikat Natura-alueelle hoito- ja käyttösuunnitelmaa. Suunnitelman tausta-aineistoksi alueelle tehtiin kulttuuriperinnön inventointi kesällä 2007. Alueelta tunnettiin ennen inventointia vain kaksi muinaisjäänöstä, rakkakuoppa Ala-Penikkavaaran rinteessä ja Jatulinlehdon kivikehä. Nyt tehdyssä inventoinnissa alueelta löytyi runsaasti muinaisjäänöksiä. Suurin osa niistä on rakkakuoppia, joita löytyi 26. Lisäksi löydettiin kaksi asumusrakennetta, kaksi latomusta, kivikautinen löytöpaikka, kaksi kvartsi-louhosta sekä historialliselta ajalta yksi ketun kápälälauta ja vanha savottasauna.

Löydöt: KM 37190–92
Kenttät্যাika: kolme viikkoa kesällä 2007
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus
Tutkimusraportti: Pirjo Rautiainen 2007 Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

SIPOO

Manneralueen esihistoriallisen ajan ja saariston esihistoriallisen sekä historiallisen ajan muinaisjäänösten inventoinnit
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Satu Koivisto

Sipoon muinaisjäänösinventointi tuli ajankohtaiseksi, jotta kunnalla olisi käytössään ajantasainen tieto yleiskaavoituksen tarpeisiin. Inventointi jaettiin kolmeen eri osa-alueeseen: manneralueen esihistoriallisten muinaisjäänösten inventointiin, manneralueen historiallisen ajan muinaisjäänösten inventointiin sekä saariston esihistoriallisten ja historiallisen ajan muinaisjäänösten inventointiin.

Inventoinnin rahoitti Sipoon kunta. Työhön käytettiin aikaa yhteensä noin viisi kuukautta, joka jakautui siten, että inventoinnin esitöihin ja arkistoselvitykseen käytettiin noin viikko, manneralueen kenttätöihin kuusi viikkoa, saariston kenttätöihin yksi viikko ja inventointien jälkitöihin ja raportin laadintaan yhteensä noin kolme kuukautta. Maastotöitä Sipoossa tehtiin 23.4.–8.6.2007.

Sipoon manneralueen esihistoriallisten muinaisjäänösten inventoinnin tavoitteena oli selvittää kunnan alueella sijaitsevien tunnettujen muinaisjäänösten nykykunto sekä etsiä ennestään tuntemattomia muinaisjäänöksiä. Museoviraston ylläpitämän muinaisjäänösrekisterin tietojen mukaan kaava-alueen mantereen puoleisesta osasta tunnettiin ennen inventointia 25 kiinteää esihistoriallista tai ajoittamatonta muinaisjäänöstä sekä yli 50 muinais-esineiden löytöpaikkaa. Ennestään tuntemattomien muinaisjäänösten etsimisen painopistealueena oli yleiskaava-alueen rakentamiseen osoitetut muutosalueet. Tunnettujen muinaisjäänösten osalta inventoinnin tavoitteena oli selvittää kohteiden säilyneisyys ja laajuus. Saariston arkeologisessa inventoinnissa tarkastettiin alueen ennestään tunnetut esihistoriallisen ja historiallisen ajan muinaisjäänökset, yhteensä yhdeksän kohdetta, sekä etsittiin ennestään tuntemattomia muinaisjäänöksiä.

Inventoinnissa dokumentoitiin 133 kohdetta. Alueelta löytyi yhteensä 51 ennestään tuntematonta kohdetta, joista noin puolet on kivikautisia asuinpaikkoja. Rannikolta ja saaristosta löytyi 12 uutta kiviröykkiötä tai latomusta. Suuri osa inventoinnissa löytyneistä muinaisjäänöksistä sijaitsee Sipoon muuttuvan maankäytön alueella.

Sipoon kivikautinen asutus sijoittuu Sipoonjoen ja sen sivujokien loiville rantapelloille, erityisesti Nikkilässä ja Paippisissa, sekä paikoin rannikkovyöhykkeelle, erityisesti Massbyn ja Västerskogin alueelle. Rannikon asuinpaikat saattavat ajoittua aivan kivi-kauden loppuun ja/tai pronssi-kauteen. Suuri osa kivikautisista asuinpaikoista on melko pitkälle tuhoutunut peltoviljelyn ja myöhemmän asutuksen vaikutuksesta.

Rannikon ja saariston röykkiöt noudattavat tiettyä kaavaa ja suuri osa niistä ajoittuu todennäköisesti pronssikaudelle. Osa pienemmistä röykkiöistä saattaa olla myös rautakautisia.

Sipoon Asplandet in saarella sijaitsee näyttävä jatulintarha. Saaren kesäasukkaat kokoontuvat edelleen viettämään kesäjuhlia sen äärelle. Kuva: Satu Koivisto, Museovirasto.

En imponerande jungfrudans är belägen på ön Asplandet i Sibbo. Sommargästerna på ön samlas fortfarande för att fira sommarfester vid denna stenlabyrinth. Foto: Satu Koivisto, Museiverket.

Sipoon pronssikautinen Kummelbergin röykkiö koostuu todennäköisesti useasta hautauksesta. Kuva: Satu Koivisto, Museovirasto.

Kummelbergs bronsåldersröse i Sibbo består förmodligen av flera gravar. Foto: Satu Koivisto, Museiverket.

Muutamia kohteita sijaitsee Lounais-Sipoon Helsingille liitettävillä alueilla sekä Sipoonrannan suunnitellulla asuin-alueella Storörsbottnetin rannalla. Selkeästi rautakautisia kiinteitä muinaisjäännöksiä ei alueelta edelleenkään löytynyt, vaikka järvien pohjasedimenteistä tehdyt siitepölyanalyysit viittaavat kiinteän asutuksen syntymiseen jo viikinkiajalla. Niin mantereelta kuin saaristosta löytyi muutamia historialliseen aikaan ajoittuvia sekä tarkemmin ajoittamattomia muinaisjäännöksiä.

Löydöt: KM 37258–37287
Kenttätyöaika: 23.4.–8.6.2007
Tutkimuskustannukset: Sipoon kunta
Tutkimusraportti: Satu Koivisto 31.3.2008 Museoviraston arkistossa.

SIPOO

Saaristoinventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Satu Koivisto

Sipoon kunnan muinaisjäännökset inventoitiin ja löytöpaikat tarkastettiin, jotta kunnalla olisi ajantasaista tietoa maankäytön suunnittelun tarpeisiin. Tiedot inventoinnin tuloksista, ks. Sipoon manneralueen inventointi 2007.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 4.–8.6.2007
Tutkimuskustannukset: Sipoon kunta
Tutkimusraportti: Satu Koivisto 31.3.2008 Museoviraston arkistossa.

SIPOO

Historiallisen ajan muinaisjäännösten kuntainventointi
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Inventoija: FM Veli-Pekka Suhonen

Museoviraston rakennushistorian osasto suoritti 16.4.–11.5.2007 Sipoon historiallisen ajan muinaisjäännösten inventoinnin. Ensisijaisena päämääränä oli selvittää, onko kunnan alueella joko kokonaan tai osittain autoituneita keskiaikaisia tai uuden ajan alun kylätontteja. Lisäksi pyrittiin mahdollisuuksien mukaan saamaan tietoa siitä, onko nykypäivään saakka käytössä pysyneillä keskiaikaisilla ja uuden ajan alun tonttimailla säilynyt vanhoja rakenteita tai kulttuurikerroksia. Käytettävän ajan puitteissa inventoitiin mahdollisuuksien mukaan myös muita historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Entuudestaan hyvin tunnettu, valtakunnallisesti merkittävä, keskiaikainen linna Sipoon Sibbesborg rajattiin tämän inventoinnin ulkopuolelle.

Inventoinnin perusteella Sipoon kunnan alueella on ollut ainakin 32 keskiaikaista tai uuden ajan alun kylää. Näiden kylien rajojen sisäpuolelta inventoitiin 104 erillistä tonttimaata. Valtaosa tonttimaista on edelleen tavalla tai toisella käytössä eli niiden kulttuurikerrosten säilyneisyysaste pitää tarpeen niin vaatiessa määrittää arkeologisin koekaivauk-

sin. Inventoinnin aikana löydettiin myös 18 autiotonttia, joista seitsemän on epävarmoja, jatkotutkimuksia vaativia.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 16.4.–11.5.2007
Tutkimuskustannukset: Sipoon kunta
Tutkimusraportti: V.-P. Suhonen 16.11.2007 Museoviraston arkistossa.

SIPOO JA VANTAA, SIPOONKORVEN LUONNONSUOJELUALUE

Luonnonsuojelun inventointi
Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine
Inventoijat: FM Tuija Kirkinen, FT Janne Ikäheimo, FT Vesa-Pekka Herva ym.

Helsingin yliopiston kulttuurien tutkimuksen laitoksen arkeologian oppiaine suoritti Metsähallituksen toimeksiannosta Sipoonkorven luonnonsuojelun inventoinnin 7.–11.5.2007. Sipoonkorven luonnonsuojelun alue sijaitsee Lahdentien itäpuolella pääosin Sipoon ja osittain Vantaan alueella. Luonnonsuojelun alue koostuu useammasta erillisestä osasta, joiden välillä on myös jonkin verran asutusta ja peltoja. Pohjoisessa sijaitsee suurin Hindsbyn–Byabäckenin alue Sipoon Nikkilään vievän Länsitien varrella. Hindsby–Byabäckenista hieman etelään, lähellä Vantaan rajaa ovat Viirilän alueet. Etelämpänä Knutersintien varrella sijaitsee Bränneberget–Garnebergetin ja Falkbergsklobbarnan kallioiset alueet.

Inventoinnin aikana löydettiin 23 ennestään tuntematonta ja tarkastettiin kolme tunnettua kohdetta. Aikaisemmin tunnetuista muinaisjäännöksistä Sipoon Viirilä I:stä saatiin lisälöytöjä ja Sipoon Västerhovin sekä Sipoon Pupukalvean sijaintitietoja tarkennettiin. Viisi em. kohteista sijaitsee Vantaan kaupungin alueella, muut 21 ovat Sipoon kunnassa. Löydettyistä kohteista suurin osa on metsähallituksen hallinnassa olevien Sipoonkorven alueiden ulkopuolella. Uusista kohteista kymmenen on kivikautisia, 12 sijoittuu historialliseen aikaan ja yhtä ei ole pystytty ajoittamaan. Kivikauden kohteista kaksi on irtolöytöpaikkoja, muut luokiteltiin mahdollisiksi asuinpaikoiksi. Historiallisen ajan kohteista kaksi on rajamerkkejä, yhdeksän on jäännöksiä erilaisista kivirakenteista tai rakennuksista.

Löydöt: KM 36820–36830
Kenttätyöaika: 7.–11.5.2007
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus
Tutkimusraportti: Wesa Pertola 2.3.2008 Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen ja Museoviraston arkistossa.

SIUNTIO

Ks. inventoinnit 2008: Länsi-Uusimaa, keskiaikaisten muinaisjäännösten inventointi

SIUNTIO

Ks. inventoinnit 2007: Mäntsälä–Siuntio-maakaasuputki-linja, maakaasuputkilinjauksen esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi

SIUNTIO

Ks. inventoinnit 2007: Mäntsälä–Siuntio-maakaasuputki-linja, maakaasuputkilinjauksen historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi

SONKAJÄRVI

Ks. inventoinnit 2007: Kajaani, Sonkajärvi ja Vieremä, Talaskankaan luonnonsuojelualue, kulttuuriperintöinventointi

SULKAVA

Ks. inventoinnit 2007: Etelä-Savo Salpalinja, sotahistoriallisten kohteiden inventointi

SULKAVA

Ks. inventoinnit 2007: Savonlinna, Punkaharju ja Sulkava Pihlajaveden suojelualue, arkeologinen inventointi

SULKAVA SAIMAA JA SIIKAJÄRVI

Rantaosayleiskaavan suunnittelualueen inventointi Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Inventoinnissa tutkittiin Saimaan ja Siikajärven alueen rantaosayleiskaavan suunnittelualue, joka käsitti kaikki Saimaan rannat, sekä lännessä Siikajärven alueen, lukuun ottamatta Partalansaarta ja kirkonkylän asemakaava-alueita.

Tutkimusalueelta tunnettiin ennen inventointia kaikkiaan 37 kiinteää muinaisjäännöstä, pääosin kivikautisia asuinpaikkoja, linnavuori ja näiden lisäksi Telataipaleen kanava. Inventoinnissa 2007 löytyi 19 ennestään tuntematonta muinaisjäännöstä, 17 kivikautista asuinpaikkaa, yksi tervahauta ja yksi avaamaton hiilimiilu. Näiden lisäksi havaittiin kaksi kvartsin löytöpaikkaa.

Löydöt: KM 36779–36796
Kenttätyöaika: 15.7.–18.8.2007
Tutkimuskustannukset: Sulkavan kunta
Tutkimusraportti: Timo Jussila 29.8.2007 Museoviraston arkistossa.

SUOMUSJÄRVI SALMIJÄRVI

Ranta-asemakaava-alueen inventointi Mikroliitti Oy
Inventoija: HuK Timo Jussila

Inventoinnissa tutkittiin Suomusjärven Salmijärven ranta-asemakaavoitettava alue, jolta ei ennestään tunnettu muinaisjäännöksiä. Kaavoitettavalla alueella ei havaittu kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 25.11.2007
Tutkimuskustannukset: Insinööritoimisto Poutanen Oy
Tutkimusraportti: Timo Jussila 9.12.2007 Museoviraston arkistossa.

SUOMUSSALMI KALEVALAPUISTON ETELÄOSAT

Kulttuuriperintökohteiden inventointi Metsähallitus
Inventoija: FM Mika Sarkkinen

Kalevalapuistot on laaja perusteilla oleva luonnonsuojelu-aluekokonaisuus Suomen ja Venäjän raja-alueella. Venäjän puoleisen, laajasta yhtenäisestä alueesta koostuvan puiston perustamispäätös tehtiin kesällä 2007.

Suomen puolella Kalevalapuistot jakaantuvat kaikkiaan 16 alueeseen, jotka sijaitsevat Suomussalmen kunnan itäosassa. Alueen historiasta kertovaa tai sitä sivuavaa kirjallisuutta on runsaasti, mutta kattavaa kulttuuri-kohteiden maastoinventointia alueilla ei ole aiemmin tehty.

Vuonna 2007 mahdollistui Kalevalapuistojen muinaisjäännösten ja kulttuurikohteiden inventointi Metsähallituksen Ylä-Kainuun inventointihankkeen puitteissa. Puiston pohjoisosan inventoinnin toteutti arkeologi Oili Forsberg ja eteläosan puistojen inventoinnin ja raportoinnin suoritti arkeologi Mika Sarkkinen.

Eteläosan inventoinnin kohteena oli kymmenen erillistä aluetta. Ennen inventointia alueelta tunnettiin Öllörsärkän pyyntikuoppakohteet sekä Murhisalon Kuikkaniemestä löydetyn rautakauden lopulle ajoittuvan rautakirveen löytöpaikka.

Inventoinnissa löytyi joitakin uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Martinselkosesta löytyi kvartsiasuinpaikka sekä kaksi pyyntikuoppakohtetta ja Murhisalosta löytyi myös kvartsiasuinpaikka. Lisäksi Saunasaaresta löytyi ajoittamattomia maakuoppia. Vaskenvaaran yksittäinen maakuoppa on tulkittu nuoreksi pyyntikuopaksi. Historiallisen ajan kohteina inventoinnissa löytyi mm. tervahautoja sekä kala- ja niittysaunojen paikat.

Löydöt: KM 36903–36904
Kenttätyöaika: 1.8.–30.9.2007
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus Ylä-Kainuun inven-

tointihanke
Tutkimusraportti: Mika Sarkkinen 16.11.2007 Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

SUOMUSSALMI KALEVALAPUISTON POHJOISOSAT

Kulttuuriperintökohteiden inventointi Metsähallitus
Inventoija: FM Oili Forsberg

Kalevalapuistot on laaja perusteilla oleva luonnonsuojelu-aluekokonaisuus Suomen ja Venäjän raja-alueella. Venäjän puoleisen, laajasta yhtenäisestä alueesta koostuvan puiston perustamispäätös tehtiin kesällä 2007.

Suomen puolella Kalevalapuistot jakaantuvat kaikkiaan 16 alueeseen, jotka sijaitsevat Suomussalmen kunnan itäosassa. Alueen historiasta kertovaa tai sitä sivuavaa kirjallisuutta on runsaasti, mutta kattavaa kulttuurikohteiden maastoinventointia alueilla ei ole aiemmin tehty.

Vuonna 2007 mahdollistui Kalevalapuistojen muinaisjäännösten ja kulttuurikohteiden inventointi Metsähallituksen Ylä-Kainuun inventointihankkeen puitteissa. Puiston pohjoisosan inventoinnin toteutti arkeologi Oili Forsberg ja eteläosan puistojen inventoinnin ja raportoinnin suoritti arkeologi Mika Sarkkinen.

Kalevalapuiston pohjoisosaa on repaleinen verkosto pääasiassa Suomussalmen alueella. Joitakin inventoitavia alueita oli myös Hyrynsalmella ja Puolangalla. Näennäisestä epäyhtenäisyydestä huolimatta kaikkia inventoitavia alueita luonnehti syrjäisyys niin esihistoriallisen kuin historiallisenkin asutuksen kannalta. Tutkimusalueita voidaan pitää etupäässä nautinta-alueina. Pysyvämpää asutusta alueilla on ollut vähän.

Kaiken kaikkiaan tutkimusalueilta rekisteröitiin 54 uutta kohdetta. Näistä 22 voidaan pitää lain suojaamina kiinteinä muinaisjäännöksinä. Suurin osa ryhmästä on tervahautoja ja pyyntikuoppia, mutta joukossa on myös kivikautinen asuinpaikka sekä tervamerkkipetäjä. Muut uudet kohteet ovat pääasiassa niitty latoja tai muuten niittykulttuuriin liittyviä kohteita.

Erityisen merkittäviä alueita inventoinnissa olivat Moilasenvaaran alue Hossassa sekä Saarijärven aarnialue Suomussalmen ja Hyrynsalmen kuntien rajalla. Moilasenvaaran kohteet – niittytukikohdat, ladot, tervahaudat, kalamajat sekä veneenvetotaival – muodostavat mielenkiintoisen toiminnallisen kokonaisuuden, joka todennäköisesti ajoittuu lähes kokonaisuudessaan 1800-luvulle, ja olisi jäljitettävissä jonkin alueen yksittäisen talon nautinta-alueeksi. Saarijärven aarnialueella pitempi sukkessio ihmistoiminnassa näkyy alueen nykyilmeessä: kaskenpolton päättymisen jälkeen alueella poltettiin tervaa, myöhemmin paikalla oli terva- ja tärpättitehdas. Muutenkin alueen historia liittyy Hallan Ukkona tunnetun tärpättitehtailijan vaiheisiin, joista merkittävimpiä oli jääkäri liikkeen itäisen etappireitin piilopirtin pystyttäminen

Saarijärven saareen.

Löydöt: KM 36994
Kenttätyöaika: 20.6.–18.10.2007
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus
Tutkimusraportti: Oili Forsberg 26.11.2007 Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

TAIVASSALO

Perusinventointi Turun maakuntamuseo
Inventoija: FK Esa Laukkanen

Taivassalon muinaisjäännösinventointi 2007 suoritettiin osana VARAKUM-projektin B-osaa, jonka toteuttajana oli Turun maakuntamuseo. Projektissa pyritään selvittämään alueen rakennettua ympäristöä, kulttuurimaisemaa sekä ympäristöhistoriaa. Taivassalon inventoinnin kenttätöille, esitöille ja jälkitöille oli varattu työaikaa yhteensä kolme kuukautta yhdelle hengelle.

Inventoinnissa löytyi yksi kiviröykkiö, joka on ajoituksettaan epävarma mahdollinen muinaisjäännös. Inventoinnissa tarkastettiin myös joitakin kirjallisista lähteistä löydettyjä historiallisen ajan muinaisjäännöksiä ensimmäistä kertaa.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 5.9.2007 alkaen
Tutkimuskustannukset: Taivassalon kunta, Lounais-Suomen ympäristökeskus, Euroopan aluekehitysraha, Turun maakuntamuseo ja Varsinais-Suomen liitto
Tutkimusraportti: Esa Laukkanen 14.12.2007 Turun museo-keskuksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

TAMMISAARI

Ks. inventoinnit 2007: Lohja–Hanko-maakaasuputkilinja, maakaasuputkilinjan inventointi

TAMMISAARI

Ks. inventoinnit 2008: Länsi-Uusimaa, keskiaikaisten muinaisjäännösten inventointi

TAMMISAARI BROMARVIN KIRKONKYLÄ

Kaava-alueen inventointi Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Vesa Laulumaa

Tammisaaren Bromarviin suunnitellaan uutta osayleiskaavaa. Tähän liittyen kaava-alueella tehtiin arkeologinen inventointi 25.–26.10.2007. Inventoinnissa tarkastettiin alueelta aiemmin tunnettu kohde, jonka luokitus muutettiin. Alueelta ei löytynyt ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 24.–26.10.2007

Tutkimuskustannukset: Tammisaaren kaupunki

Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 29.10.2007 Museoviraston arkistossa.

TAMPERE HERVANTAJÄRVI

Osayleiskaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: FM Tapani Rostedt, FM Hannu Poutiainen ja HuK Timo Jussila

Inventoinnissa tutkittiin Hervantajärven osayleiskaava-alue, Hervantajärven pohjoispuolella. Erityistä huomiota kiinnitettiin muuttuvan maankäytön alueisiin. Kaavoitettavalta alueelta ei ennestään tunnettu muinaisjäänöksiä. Inventoinnissa ei myöskään löydetty kiinteitä muinaisjäänöksiä.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 23.11.2007

Tutkimuskustannukset: Tampereen kaupunki

Tutkimusraportti: Timo Jussila 3.1.2008 Museoviraston arkistossa.

TAMPERE HIRVINIEMI JA SISARUSPOHJA

Osayleiskaava-alueiden arkeologinen inventointi

Pirkanmaan maakuntamuseo

Inventoija: FM Hanna-Leena Salminen

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti Tampereen Hirviniemen ja Sisaruspohjan alueilla arkeologisen inventoinnin, sillä alueille oli suunnitelmassa laatia uusi yleiskaava. Inventoinnin tavoitteena oli käydä kaikilla alueen tunnetuilla kiinteillä muinaisjäänös- ja irtolöytökohteilla ja tarkastaa niiden säilyneisyys silmämääräisesti. Inventoinnin pääpaino oli uusien kohteiden etsinnässä. Molemmilta alueilta tunnettiin entuudestaan sekä esihistoriallisia että historiallisen ajan muinaisjäänöskohteita. Inventoinnissa alueilta paikallistettiin yksi esihistoriallinen asuinpaikka, kahdeksan historiallisen ajan talon- tai kylänpaikkaa, rajakivi ja myllynpaikka. Lisäksi löydettiin kaksi kivikautista kvartsinlöytöpaikkaa, peltoraunioalue sekä kaksi vanhaa soranottoaluetta.

Löydöt: KM 37120–37122

Kenttätyöaika: lokakuu 2007

Tutkimuskustannukset: ei ilmoitettu

Tutkimusraportti: Hanna-Leena Salminen 14.12.2007 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

TAMPERE JUVANRINNE

Asemakaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: FM Hannu Poutiainen ja fil. yo Timo Sepänmaa

Päivän kestänyt inventointi ja koekuopitus liittyi Juvanrinteen asemakaavan selvityksiin. Kaava-alueella sijaitsevalta vanhalta pellolta havaittiin muokkauserroksen ja paikalle ajetun maan alta säilyneitä kulttuurikerroksia, joiden ikä tai tarkempi luonne ei selvinnyt. Löydetty kerrokset voivat liittyä historiallisista lähteistä tunnettuun Juvan kylään.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 7.7.2007

Tutkimuskustannukset: Tampereen kaupunki

Tutkimusraportti: Hannu Poutiainen ja Timo Sepänmaa 29.7.2007 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

TAMPERE LAHDESJÄRVI–LAKALAIVA

Osayleiskaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Inventoinnissa tutkittiin Tampereen Lahdesjärven–Lakalaivan osayleiskaava-alue, Särkijärven länsipuolen pohjoisranta ja sen pohjoispuolella oleva Sulkavuori. Pääpaino oli Sulkavuoren ja vielä rakentamattoman Särkijärven pohjoispuolen alueella. Rakennettua aluetta moottoritien länsipuolella ei tutkittu ja Lakalaivan teollisuusalue jäi pikaisen vilkaisun varaan, koska siellä maasto on rakennettua ja myllättyä.

Kaavoitettavalta alueelta ei ennestään tunnettu muinaisjäänöksiä, eikä sellaisia löydetty inventoinnissakaan. Sulkavuorelta havaittiin sotahistoriallinen kohde, vuosilta 1939–1944 (–1950) peräisin olevat ilmatorjuntapatterin asemat niihin liittyvine rakenteineen.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 2.11.2007

Tutkimuskustannukset: Tampereen kaupunki

Tutkimusraportti: Timo Jussila 3.1.2008 Museoviraston arkistossa.

TAMPERE TARASTENJÄRVI

Osayleiskaava-alueen inventointi

Pirkanmaan maakuntamuseo

Inventoija: FM Hannu Poutiainen

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti kesäkuussa 2007 Tampereen Tarastenjärven osayleiskaava-alueella arkeologisen inventoinnin. Osayleiskaava-alueelta ei entuudestaan ole tunnettu muinaisjäänöksiä, mutta Näsijärveen kuuluvan Aitolahden ja Nihamanselän rantamilla niitä on useitakin.

Maastoinventoinnissa Tarastenjärven osayleiskaava-alueelta löydettiin kolme ennestään tuntematonta arkeologista kohdetta. Niistä yksi on muinaisjäänökseksi luokiteltava kohde, tervanpolttoon käytetty historiallisen ajan rännihauta, joka tyyppinä on suppilomaista

tervahautaa vanhempi ja myös harvinaisempi. Vastavanlaisia kohteita ei Tampereelta ole aiemmin dokumentoitu.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 21.–22.6.2007

Tutkimuskustannukset: Tampereen kaupunki

Tutkimusraportti: Hannu Poutiainen 2.11.2007 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

TERVO ÄYSKOSKI

Kaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Inventoinnissa tutkittiin Tervon kunnassa, kuntakeskuksen pohjoispuolella sijaitseva Äyskosken alue. Tutkimusalueelta ei tunnettu ennestään muinaisjäänöksiä. Inventoinnissa ei löytynyt varsinaisia muinaisjäänöksiä. Alueella havaittiin kaksi pientä hiilimilun pohjaa, yksi tunnistamaton kuoppa sekä viljelyraunioita.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 7.9.2007

Tutkimuskustannukset: Tervon Kunta

Tutkimusraportti: Timo Jussila 15.9.2007 Museoviraston arkistossa.

TERVOLA

Ks. inventoinnit 2007: Kilsiaapa–Ristivuoman Natura 2000 -alue; kulttuuriperintökohteiden inventointi

TOHOLAMPI KIRKONKYLÄ

Osayleiskaavan muutosalueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen 4.10.2007; MA Hans-Peter Schulz 2.11.2007

Inventoinnissa tutkittiin Toholammen kunnan kirkonkylän ympäristön kaavamuutosalue. Tutkimusalueelta tunnettiin ennestään viisi kivikautista asuinpaikkaa. Inventoinnissa löydettiin kaksi uutta kivikautista asuinpaikkaa, yksi mahdollinen kivikautinen asuinpaikka ja yksi löytöpaikka. Lisäksi havaittiin kolme historiallisen ajan muinaisjäänöksiä laskettavaa tervahautaa.

Löydöt: KM 37062–37065

Kenttätyöaika: 4.10.2007 ja 2.11.2007

Tutkimuskustannukset: Toholammen kunta

Tutkimusraportti: Timo Jussila ja Hans-Peter Schulz 6.12.2007 Museoviraston arkistossa.

TORNIO

Ks. inventoinnit 2007: Kilsiaapa–Ristivuoman Natura 2000 -alue; kulttuuriperintökohteiden inventointi

TUUSULA SUOPELLONMÄKI

Kvartsisuonen dokumentointi

Museoviraston arkeologian osasto

Dokumentoija: FM Johanna Seppä

Helsinki-Vantaan lentoaseman pohjoispuolisen rullausradan rakentamisen vaikutusalueelta tunnetaan rauhoitettu muinaisjäänös, Tuusula Suopellonmäki -niminen kvartsilouhos (muinaisjäänösrekisterinumero 858 01 0005). Muinaismuistolain 15 § nojalla louhoksella suoritettiin arkeologisia tutkimuksia ennen rullausradan rakennustöiden aloittamista. Tutkimuksen ensimmäinen vaihe käsitti kvartsilouhoksen ja sen ympäristön dokumentoinnin. Maastotöihin oli varattu kolme työpäivää. Dokumentointi suoritettiin 8.–10.10.2007.

Kvartsisuoni puhdistettiin, kartoitettiin ja irtonaiset kappaleet kerättiin talteen. Kenttähavaintojen perusteella suonta on louhittu vain vähän jos ollenkaan. Suoni oli puhdistettu jo vuoden 1965 inventoinnissa, joten oli vaikea arvioida missä määrin irtokappaleita oli silloin poistettu. Vuonna 2007 löytyneen kvartsimateriaalin perusteella todettiin, että ilmeisesti kyseessä ei ole esihistoriallinen kvartsilouhos. Suoni on lohkeillut portaittain luonnon, ei ihmisen toiminnan seurauksena.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 8.–10.10.2007

Tutkimuskustannukset: Ilmailulaitos Finnavia

Tutkimusraportti: Johanna Seppä 18.4.2008 Museoviraston arkistossa.

UTAJÄRVI

Ks. inventoinnit 2007: Muhos, Utajärvi ja Vaala, Rokuan kansallispuisto, arkeologinen inventointi

UTSJOKI KEVON LUONNONPUISTO

Luonnonpuiston inventointi

Metsähallitus Lapin luontopalvelut

Inventoija: FT Pirjo Rautiainen

Utsjoella Kevon luonnonpuistossa tarkistettiin tuhoutumisvaarassa olevia muinaisjäänöksiä. Siinä yhteydessä löytyi kolme uutta muinaisjäänöskohdetta, joissa on yksi asumuspainanne, kaksi tulisijaa ja kolme pyyntikuoppaa.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 26.–27.6.2007

Tutkimuskustannukset: Metsähallitus

Tutkimusraportti: Pirjo Rautiainen Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

UURAINEN

Historiallisen ajan hautapaikkojen inventointi Turun yliopiston arkeologian oppiaine Inventoija: FM Juha Ruohonen

Toukokuussa 2007 inventoitiin Uuraisilla pitäjän historiallisen ajan ruumiskalmistoja ja muita mahdollisia hautapaikkoja. Arkistonselvityksen kautta esille tulleet kohteet pyrittiin tarkastamaan maastossa niiden laajuuden, tarkemman luonteen ja ajoituksen selvittämiseksi. Hautapaikkoja on Uuraisilla tutkittu viimeksi 1880-luvulla kihlakuntainventoinnin yhteydessä. Nimistön lisäksi kohteet heijastuvat paikallisessa muisti- ja tarinaperinteessä. Uuraisilla kohteet sijaitsevat usein saarissa ja vakiintuneen nimeämistradition mukaisesti näiden hautasaarten niminä on seudulla usein Kuoliosaari.

Inventoinnissa voitiin todeta Uuraisilla olevan kaksi hyvin säilynyttä historiallisen ajan ruumiskalmistoa, Kyynämöinen Kuoliosaari ja Iso-Uurainen Kuoliosaari, sekä ainakin yksi mahdollinen kesähautapaikka, Sääkspää Matosaari. Lisäksi tarkastettiin muita lähinnä perimätietojen tai paikannimien hautapaikoiksi yhdistämiä kohteita, joissa osassa tavattiin myös painanteita.

Löydöt: TYA 847–848 Kenttätyöaika: 21.5.–1.6.2007 Tutkimuskustannukset: Uuraisten kunta Tutkimusraportti: Juha Ruohonen 25.5.2008 Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

UURAINEN, KUNNAN ITÄOSAT

Rantaosayleiskaavan täydennysinventointi Keski-Suomen museo Inventoija: FM Miikka Kumpulainen

Inventointi liittyi Uuraisilla valmisteltavaan koko kuntaa koskevaan rantaosayleiskaavan. Uuraisten isot järvet on inventoitu vuonna 1992 Mikroliitti Oy:n toimesta. Tällöin ei tarkastettu Uuraisten kunnan itäosan lukuisia pieniä järviä ja lampia, jotka ovat soveliaitten esihistoriallisten maareittien varrella. Tämän inventoinnin tarkoituksena oli kartoittaa näiltä järviltä ja lammilta mahdollisia muinaisjäännöksiä, sekä paikantaa ja rajata ne alueina.

Kenttätyöt tehtiin huhti-toukokuussa 2007. Työ lähti liikkeelle tunnettujen muinaisjäännösten tarkastamisesta, minkä jälkeen inventoitiin niiden ympäristöt. Kaikki vesistöjen välittömässä läheisyydessä kynnöksellä olleet pellot pintapoimittiin. Kaikki esihistorialliselle asumiselle sopivat rantametsämaastot koekuopitettiin joko koeruuduin tai koepistoin.

Inventoinnissa löytyi kaksi pyyntikulttuurin asuinpaikkaa, yksi tervahauta, yksi rajakivi ja yksi kesähautasaari.

Löydöt: KM 36665

Kenttätyöaika: 27.4.–8.5.2007 Tutkimuskustannukset: Uuraisten kunta Tutkimusraportti: Miikka Kumpulainen 18.5.2007 Keski-Suomen museon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa

VAALA

Ks. inventoinnit 2007: Muhos, Utajärvi ja Vaala, Rokuan kansallispuisto, arkeologinen inventointi

VAALA AHO

Kuoppajäännösalueen kartoitus Museoviraston arkeologian osasto, koekaivausryhmä Kartoituksen johtaja: HuK Simo Vanhatalo

Museoviraston koekaivausryhmä kartoitti Vaalan Ahon kuoppa-alueen paikalle suunniteltavien kesämökkien rakennuspaikkojen vuoksi.

Kartoituksessa havaittiin 71 kuoppajäännöstä. Läntisimmissä kuopissa oli romua, joten kuoppien rakennetta ei voitu selvittää. Kaksi kuoppaa oli osittain jäänyt metsätien alle, muuten kuopat olivat säilyneet hyvin. Kesämökkien rakennuspaikoiksi suunnitellut kohdat sijaitsevat törmän tasanteilla. Suunnitellut kesämökkien rakennuspaikat ja tonteille johtavat tielinjat voitaneen sijoittaa kuoppa-alueiden väliin niin, että ne eivät pääse tuhoamaan lähistön kuoppia.

Löydöt: – Kenttätyöaika: 4.–6.6.2007 Tutkimuskustannukset: Museovirasto Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 18.12.2007 Museoviraston arkistossa.

VAALA ASKOLANKANGAS

Pyyntikuoppa-alueen täydennyskartoitus Museoviraston arkeologian osasto Kartoituksen johtaja: HuK Simo Vanhatalo

Koekaivausryhmän tehtävänä oli täydentää vuonna 2005 aloitettua Vaalan Askolankankaan kuoppajäännösten kartoitusta. Kartoitettava alue sijoittui Iso-Askolan tilalle, Askolanniemen koillisosaan. Pyyntikuoppa-alueet kartoitettiin kaavoituksen ja kesämökkien rakentamisen takia.

Tähän mennessä Askolankankaalla on kartoitettuja kuoppia kaikkiaan 226 kappaletta, joista osa on pyyntikuoppien jäännöksiä, osa tervahautoja ja osa muuhunkin käyttöön rakennettuja kuoppia. Suurin osa kuopista muodostaa kaakkois-pohjoissuuntaisen kilometrin mittaisen jonon, joka ulottuu Askolanniemen eteläosasta sen pohjoisosaan asti. Vain yksi Askolankankaan kuopista on tutkittu koekaivauksen avulla, eikä kapean koeojan havaintojen avulla saatu selville mihin kyseistä kuoppaa on käytetty. Kuopan pohjalta saatu hiili ajoittuu varhaiseen rautakauteen eli

vanhemman roomalaisen rautakauden loppuun (kalibroitu ajoitus 120–230 jKr.).

Löydöt: – Kenttätyöaika: 4.–8.6.2007 Tutkimuskustannukset: Museoviraston arkeologian osasto Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 21.1.2008 Museoviraston arkeologin osaston arkistossa.

VAASA VANHA VAASA

Kaupunkiarkeologinen inventointi Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö Inventoija: FM Päivi Hakanpää

Inventointi oli jatkoa Museoviraston Vaasa- ja suurvalta-aikaisten kaupunkien arkeologiselle inventointiprojektille. Vanhasta Vaasasta on olemassa Lena Spoofin jo vuonna 1987 tekemä selvitys, jossa ei kuitenkaan oteta kantaa alueiden arkeologiseen säilyneisyyteen. Mustasaaren kaupunki perustettiin samannimisen keskiaikaisen kylän maille. Perustamiskirjan kaupunki sai vuonna 1606. Sen nimi muuttui Vaasaksi vuonna 1611, jolloin kaupunki sai uuden privilegikirjeen.

Inventoinnissa määriteltiin 1600-luvun ja 1700-luvun alun rakennettu kaupunkialue sekä arvioitiin alueen sisällä kulttuurikerrosten säilyneisyys myöhemmän maankäyttöhistorian perusteella. Vanhan Vaasan kaupunkikerrostumat ovat todennäköisesti hyvin säilyneet, sillä vuoden 1852 palon jälkeen kaupunki siirrettiin Klemetsön niemelle ja vanha kaupunkialue jäi laidunmaaksi. Nykyinen omakotialue on syntynyt lähinnä 1930–1950-luvuilla. Lähes puolet alueesta on rakentamatonta puistoa ja metsää.

Löydöt: – Tutkitun alueen laajuus: 315989 m² Kenttätyöaika: 24.–28.9.2007 Tutkimuskustannukset: Kulttuurirahasto, Vaasan kaupunki Tutkimusraportti: Päivi Hakanpää Museoviraston arkistossa.

VAHTO

Perusinventointi Turun maakuntamuseo Inventoija: FK Esa Laukkanen

Vahdon muinaisjäännösinventointi 2007 suoritettiin osana VARAKUM-projektin A-osaa, jonka toteuttajana oli Turun maakuntamuseo. Projektissa selvitetään rakennettua ympäristöä, kulttuurimaisemaa sekä ympäristöhistoriaa. Vahdon inventoinnin kenttätöille, esitöille ja jälkitöille oli varattu työaikaa yhteensä kolme kuukautta yhdelle hengelle.

Inventoinnissa löytyi kaksi varmaa ja yksi mahdollinen kivikautinen asuinpaikka, lisäksi tallennettiin löytöjä neljältä muulta aiemmin tuntemattomalta löytöpaikalta. Inventoinnissa läpikäydyistä historiallisen ajan kohteista

yksitoista oli sellaista, joista ei ollut aikaisempaa tarkastusraporttia, mutta jotka olivat kuitenkin aiemmin tiedossa.

Löydöt: KM 36764–36774 Kenttätyöaika: 18.5.2007 alkaen Tutkimuskustannukset: Varsinais-Suomen liiton myöntämä maakunnan kehittämisraha, Turun maakuntamuseo ja Vahdon kunta Tutkimusraportti: Esa Laukkanen 17.12.2007 Turun museokeskuksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

VALKEAKOSKI

Ks. inventoinnit 2007: Akaa–Valkeakoski, Vanajaveden Makkara- ja Rautunselkä, maakaasuputkilinjan arkeologinen vedenalaisinventointi

VALKEAKOSKI

Ks. inventoinnit 2007: Hämeenlinna–Lempäälä-maakaasuputkilinja, maakaasuputkilinjan esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi

VALKEAKOSKI

Ks. inventoinnit 2007: Hämeenlinna–Lempäälä-maakaasuputkilinja, maakaasuputkilinjan historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi

VALTATIE 5, KUOPIO PÄIVÄRANTA – SIILINJÄRVI VUORELA

Tien parantamisalueen vedenalaisinventointi Museoviraston meriarkeologian yksikkö Inventoija: BA Rami Kokko

Inventointi liittyi valtatie 5:n parantamiseen Kuopion Päivärannan ja Siilinjärven Vuorelan välisellä alueella. Tienparannushanke käsitti ns. Kallan siltoihin kuuluvan valtatieosuuden parantamisen ja laajentamisen moottoritieksi, kevyen liikenteen väylien ja rinnakkaistien rakentamisen, sekä rata- ja siltatöitä vesi- ja rautatieliikenteen olosuhteiden parantamiseksi. Lisäksi valtatien kanssa risteävä Päivärannan puoleinen Kuopion–Iisalmen laivaväylä siirretään Suosaaren ja Tikkalansaaren väliin. Alueella ei ole aikaisemmin tehty vedenalaista inventointia. Inventointi suoritettiin viistokaikuluotoamalla ja sukeltamalla.

Suosaaren sillan itäpuolelta paikannettu irtotukki-/paalukeskittymä koostuu uiton aikana hajonneista tukkinipuista ja yksittäisistä uppotukeista. Suosaaren pohjoisrannan paalurakennelma sijaitsee tiesuunnitelman vaikutusalueella ja tulee tuhoutumaan ainakin osittain rakennustöiden aikana.

Sorasalon sillan länsipuolelta paikannetun paalurakennelman käyttötarkoitus ja ajoitus jäi epäselväksi. Tämä

kohde jää kuitenkin rakennustyöalueen ulkopuolelle.

Inventoinnissa paikannettujen veneiden hylyt sijaitsevat tienparannushankkeen vaikutusalueen ulkopuolella. Kaikki ovat uponneet alle 100 vuotta sitten, eivätkä siten ole muinaismuistolain suojaamia vedenalaisia muinaisjäännöksiä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 1.–5.10.2007
Tutkimuskustannukset: Tiepiiri
Tutkimusraportti: Rami Kokko 20.11.2007 Museovirasto narkistossa.

VALTATIE 10, HÄMEENLINNA RUUNUNMYLLY – HAUHO ETELÄINEN

Tielinjan inventointi
Mikroliihti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Tapani Rostedt

Valtatie 10:n parannusalue Hämeenlinnan Ruunumyllytä Hauhon Eteläisten liittymään inventoitiin kesällä 2007. Tutkimusalue ulottui 100–200 metrin etäisyydelle tiestä.

Tielinjalta tai sen läheisyydestä ei tunnettu entuudestaan esihistoriallisia tai historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Tielinjan liepeillä havaittiin inventoinnissa useita kellari-kuoppia, kiviaitoja ja viljelyröykkiöitä, sekä yksi kiukaan tai uunin perustus paikalla, jossa on saattanut 1700-luvulla ollut torppa.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 23.5.–12.6.2007
Tutkimuskustannukset: Finnmap-Infra Oy
Tutkimusraportti: Timo Jussila 17.6.2007 Museoviraston arkistossa.

VAMMALA SUODENNIEMEN ETELÄOSA

Arkeologinen osa-alueinventointi
Pirkanmaan maakuntamuseo
Inventoija: FM Vadim Adel

Vammalaan liitetyn entisen Suodenniemen kunnan eteläosassa suoritettiin arkeologinen inventointi, jossa otettiin huomioon sekä esihistorialliset että historiallisen ajan muinaisjäännökset. Inventoinnissa tarkastettiin 44 arkeologista kohdetta ja useita potentiaalisia muinaisjäännösalueita. Inventoinnissa todettiin ja dokumentoitiin yhteensä 27 uutta kiinteäksi muinaisjäännökseksi tulkittua kohdetta. Niiden joukossa on yhdeksän kivikautista asuinpaikkaa, yhdeksän historiallisen ajan kylätonttia ja kahdeksan muuta historiallisen ajan muinaisjäännöstä. Yhtenä keskeisimmistä tuloksista voidaan pitää muutaman hyvin säilyneen, metsämaastossa sijaitsevan pyyntikulttuurin asuinpaikan löytymistä. Toinen tutkimuksellisesti tärkeä tulos on, että Suodenniemen alueelta on ensimmäistä kertaa löytynyt esihistoriallista keramiikkaa. Vanhimmat alueen asuinpaikoista ajoittuvat

korkeuden perusteella esikeraamiselle kivikaudelle, noin 7000–5000 eKr.

Löydöt: KM 37217–37225
Kenttätyöaika: 3.–19.10.2007
Tutkimuskustannukset: Vammalan kaupunki
Tutkimusraportti: Vadim Adel Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

VANTAA KESKIAIKAINEN TIESTÖ

Arkeologinen inventointi
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Inventoija: FM V.-P. Suhonen

Vantaan keskiaikaisten teiden inventoinnin aikana tarkastettiin maastossa 40 erilaista kohdetta. Kohteet valittiin oletetun arkeologisen tutkimuspotentiaalin perusteella. Kohteet muodostavat melko kattavan ja kuvaavan otoksen kaupungin alueella olevista erityyppisistä vanhoista teistä. Joukkoon mahtuu valtakunnallisesti arvokkaan Suuren rantatien ohella runsaasti erilaisia paikallisteitä kuten kirkkoteitä, kyläteitä, tontiteitä ja myllyteitä.

Suuren rantatien osalta voitiin todeta, että 1600- ja 1700-lukujen kartoille merkitty linjaus on suurelta osin sulautunut Vantaan nykyiseen tieverkostoon. Suuri rantatie on tuhoutunut täysin ainoastaan pääkaupungin suurten ulosmeno-/sisääntuloväylien, Kehä III:n, Lahdenväylän, Tuusulanväylän ja Vihdintien kohdilta. Jokseenkin alkuperäisen kaltaisena pysynyttä 1600- ja 1700-lukujen linjausta on jäljellä lyhyitä pätkiä siellä täällä Vantaalla. Lisäksi Koillis-Vantaalla on muutaman sadan metrin pituinen täysin käytöstä jäänyt osuus.

Inventoinnin perusteella Suuren Rantatien mahdollisesta 1600- ja 1700-lukujen vaihdetta edeltävästä linjauksesta ovat jäljellä seuraavat osuudet: 1) Gammelgård–Tavastby; 2) Vinickby–Stobbacka–Brutuby; 3) Brutuby–Övitsböle–Tolkby ja 4) Dickursby–Fastböle. Näistä Brutuby–Övitsböle-linjaus on osin jäänyt käytöstä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 15.10.–2.11.2007
Tutkimuskustannukset: Vantaan kaupunginmuseo/ historia-toimikunta
Tutkimusraportti: V.-P. Suhonen 30.4.2008 Museoviraston arkistossa
Julkaisut: V.-P. Suhonen 2009. Vantaan vanhojen teiden inventointi vuonna 2007. Kentältä poimitua 7. Kirjoitelmia arkeologian alalta. Museoviraston arkeologian osaston julkaisuja N:o 12.

VANTAA

Ks. inventoinnit 2007: Sipoo ja Vantaa, Sipoonkorven luonnonsuojelualue, luonnonsuojelualueen inventointi

VIEREMÄ

Ks. inventoinnit 2007: Kajaani, Sonkajärvi ja Vieremä, Talaskankaan luonnonsuojelualue, kulttuuriperintö-inventointi

VIHTI

Ks. inventoinnit 2007: Mäntsälä–Siuntio-maakaasuputkiliinja, maakaasuputkilynauksen esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi

VIHTI

Ks. inventoinnit 2007: Mäntsälä–Siuntio-maakaasuputkiliinja; maakaasuputkilynauksen historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi

VIHTI NUMMELA

Osayleiskaava-alueiden arkeologinen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Esa Hertell

Inventoinnin tavoitteena on selvittää Vihdin eteläosan osayleiskaava-alueilla sijaitsevien tunnettujen muinaisjäännösten nykykunto, säilyneisyys ja laajuus, tarkastaa viime vuosien yleisöilmoitusten osoittamat löytöpaikat sekä etsiä uusia, ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä maastollisesti otollisilta alueilta. Ennen inventointia kaava-alueelta tunnettiin kolme kivilatomusta ja kaksi kivikautista irtolöytöpaikkaa. Inventointi koski sekä esihistoriallisia että historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Kaava-alueen maankäyttöpaine on suurinta Nummelan keskuksen etelä- ja kaakkoispuolella. Inventointi painottuu näille alueille.

Vihdin Nummelassa inventoitiin viikon ajan alkukesästä. Inventoinnissa tarkastettiin vanhat alueelta tunnetut kohteet. Inventoinnissa tarkastettu kvartsilöytöpaikka osoittautui kivikautiseksi asuinpaikaksi. Muita entuudestaan tuntemattomia muinaisjäännöksiä ei inventoinnissa löydetty.

Löydöt: 37245–37247
Kenttätyöaika: 28.5.–1.6.2007
Tutkimuskustannukset: Vihdin kunta
Tutkimusraportti: Esa Hertell 15.2.2008 Museoviraston arkistossa.

VIROLAHTI MANNER JA SAARISTO

Perusinventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Johanna Enqvist

Museoviraston arkeologian ja rakennushistorian osastojen yhteisessä inventointiprojektissa etsittiin uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä Virolahden ja Miehikkälän kuntien

alueelta. Tutkimukset liittyvät laajempaan, koko Etelä-Kymenlaakson kattavaan inventointihankkeeseen.

Virolahdelta tunnettiin entuudestaan 72 suojeltua kiinteää muinaisjäännöstä, joista osa tarkastettiin perusinventoinnin yhteydessä. Tämän lisäksi käytiin läpi mahdollisiksi muinaisjäännöksiksi määriteltynä kohteita sekä irtolöytöpaikkoja. Ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä etsittiin paikallisten informanttien antamien vihjeiden ja kartta-analyysin perusteella potentiaalisiksi määritellyiltä, topografisesti sopivilta alueilta. Merialuetta inventoitiin myös kolmen päivän ajan.

Uusia esihistoriallisen ajan kohteita, pronssikautisia röykkiöitä sekä kivikautisia asuinpaikkoja. Löytyi 23. Inventoinnin yhteydessä havaittiin mm. Virolahden ensimmäiset asumuspainanteet.

Historiallisen ajan inventoinnissa keskityttiin vanhojen kyläpaikkojen paikantamiseen ja tarkastamiseen. Näitä mahdollisesti jo keskialjalta periytyviä kylätontteja jäljitettiin historiallisten karttojen ja asiakirjalähteiden perusteella 27. Niiden lisäksi löytyi muitakin historiallisen ajan kohteita.

Löydöt: KM 2007134; KM 37090–37106
Kenttätyöaika: 3.–28.9.2007
Tutkimuskustannukset: Virolahden kunta, Euroopan aluekehitysrahasto, Kaakois-Suomen tiepiiri ja Museovirasto
Tutkimusraportti: Johanna Enqvist 30.4.2008 Museoviraston arkistossa.

VÄHÄKYRÖ TERVAJOKI

Osayleiskaava-alueen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FL Petro Pesonen

Vähänkyrön Tervajoen alueelle laaditaan osayleiskaavaa. Vähäsäkyrössä on viimeksi suoritettu muinaisjäännösten perusinventointi vuonna 1966. Kaava-alueelta tunnetaan useita esihistoriallisia muinaisjäännöksiä, joista laajinta ja merkittävintä kutsutaan muinaisjäännösrekisterissä nimellä Tervajoen ryhmä. Kohde sijaitsee kaava-alueen eteläosassa ja se muodostuu monelle erilliselle mäelle sijoittuvista röykkiökeskittymistä. Alueelta tunnetaan yhteensä yli 100 erillistä röykkiötä, jotka Museoviraston koekaivausryhmä on paikantanut kartalle varsin tarkasti. Kaava-alueen pohjoisosasta ei tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta välittömästi heti kaava-alueen ulkopuolella on rautakautisia muinaisjäännösalueita. Inventointiin oli varattu kaksi kenttätyöviikkoa.

Inventoinnin päätarkoituksena oli selvittää kaava-alueella olevien, jo ennestään tunnettujen muinaisjäännösten laajuus sekä etsiä uusia muinaisjäännöksiä. Pääpaino oli nimenomaan Tervajoen alueen röykkiöiden välissä olevien alueiden tarkastamisessa. Röykkiöiden sijaintien määrittämisessä pitäydyttiin koekaivausryhmän vuonna 2003 tekemään GPS-kartoitukseen. Tavoitteena oli löytää mahdollisia röykkiöiden välialueilla sijaitsevia muinaisjäännöksiä kuten asuinpaikkoja. Myös kaava-alueen

Virolahden Suuressa Lakasaassa on kaksi latomusalueita, joilla on yhteensä 21 latomusta ja kaksi viisarikiveä. Latomukset muistuttavat Kymenlaakson pronssikautisia hautaröykkiöitä. Kuva: Johanna Enqvist, Museovirasto.

På Suuri Lakasaari i Vederlax finns två stensättningsområden med sammanlagt 21 stensättningar och två visarestenar. Stensättningarna påminner om bronsåldersrösena i Kymmenedalen. Foto: Johanna Enqvist, Museiverket.

Vähäkyrön inventoinnissa etsittiin asuinpaikkoja röykkiöiden tuntumasta. Kuvassa Juustokydönmäen varhaismetallikautiset röykkiöt ensilumen sadettua. Kuva: Petro Pesonen, Museovirasto.

Under inventeringen i Lillkyro koncentrerade man sig på att hitta boplatser intill rösena. På bilden ses rösena från den tidiga metallåldern i Juustokydönmäki efter årets första snöfall. Foto: Petro Pesonen, Museiverket.

yläosaa, jokivarsialuetta, käytiin läpi potentiaalisimmilta osiltaan.

Tutkimusraportti: Timo Jussila 6.3.2008 Museoviraston arkistossa.

Inventoinnissa kaava-alueelta löytyi kahdeksan rautakautista asuinpaikkaa ja kaava-alueen läheisyydestä 2–4 rautakautista asuinpaikkaa. Kohteet sijaitsevat pääosin röykkiöalueiden välittömässä läheisyydessä. Löytöaineistossa on savitiivistettä, keramiikkaa, palanutta luuta, savikuonaa ja rautakuonaa.

Löydöt: KM 37170–37177

Kenttätyöaika: 8.–19.10.2007

Tutkimuskustannukset: Vähäkyrön kunta

Tutkimusraportti: Petro Pesonen 23.1.2008 Museoviraston arkistossa.

YLITORNIO

Ks. inventoinnit 2007: Kilsiaapa–Ristivuoman Natura 2000 -alue; kulttuuriperintökohteiden inventointi

ÄÄNEKOSKI HIETAMA

Kaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: FM Hannu Poutiainen ja fil. yo Timo Sepänmaa

Äänekosken kaupungin länsilaidalla olevan Hietaman kyläalueen osayleiskaava-alue inventoitiin kahden arkeologin voimin syyskuussa 2007. Ennen inventointia alueelta tunnettiin kolme kivikautista asuinpaikkaa, joista yksi on tällä hetkellä kaivausten jälkeen hautausmaa-alueena. Inventoinnissa löydettiin kaksi aiemmin tuntematonta kivikautista asuinpaikkaa, joista toisella on asumuspainanne. Molemmat uusista asuinpaikoista sijaitsevat metsäalueella. Lisäksi inventoinnissa havaittiin hiilimiilu, tervaränni ja muita historiallisen ajan jäännöksiä.

Löydöt: KM 37068–37069

Kenttätyöaika: 11.–19.9.2007

Tutkimuskustannukset: Äänekosken kaupunki

Tutkimusraportti: Timo Jussila 5.3.2008 Museoviraston arkistossa.

ÄÄNEKOSKI MÄMME

Kaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: FM Hannu Poutiainen ja fil. yo Timo Sepänmaa

Inventoinnissa tarkastettiin Mämmen osayleiskaava-alueella sijaitsevat mahdolliset kiinteät muinaisjäännökset. Ennen inventointia alueelta ei tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä ja inventoinnissa löydettiin kolme aiemmin tuntematonta ehjää kivikautista asuinpaikkaa.

Löydöt: KM 37070, KM 37230

Kenttätyöaika: 11.–19.9.2007

Tutkimuskustannukset: Äänekosken kaupunki

KAIVAUKSET 2008

ENO SAUNALAHTI 2

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 433101 Ukkola
p = 6986826, i = 3657632, z = 95–100
Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 1
Kaivauksenjohtaja: FM Päivi Kankkunen

Saunalahden asuinpaikalle suunnitellun kesämökkitontin alueelle laadittiin koekuoppaverkosto sekä kaivettiin metrin levyinen ja kahdeksan metriä pitkä koeoja. Koe-kuopin saatiin selvitettyä tontilla olevan kivikautisen asuinpaikan laajuus. Lähellä rantaa olevasta koekuopasta tuli esiin 30 cm:n syvyydestä tulisijan pinta.

Tulisija tutkittiin loppuun syksyllä 2008. Se osoittautui haudatuskuopaksi ja ajoittuu C14 -ajoituksen mukaan noin 4300 calBC (Hela-1855: 5340±45BP). Löytöinä saatiin kvartsia ja palanutta luuta sekä yksi pala piitä. Palanutta luuta oli 65 fragmenttia. Aineiston analysoi FT Pirkko Ukkonen. Aineistossa on keskikokoisen nisäkkään luu, majavan luu sekä kalojen luita, joista tunnistettiin kuha ja hauki.

Löydöt: KM 37439:1–88
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 24 m²
Kenttätyöaika: 2.–13.6.2008
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Päivi Kankkunen 2.12.2008 Museo-
viraston arkistossa.

ENONTEKIÖ NÄKKÄLÄ

Seitakohteen kaivaus
Pk 2814 07 Näkkälä
p = 7616192, i = 3360665, z = 370
Oulun yliopiston arkeologian laboratorio
Kaivauksenjohtaja: FM Tiina Äikäs

Oulun yliopiston arkeologian laboratorio suoritti yhteis-työssä Oulun yliopiston biologian laitoksen sekä Metsä-hallituksen kanssa seitakohteen kaivaukset Enontekiön Näkkälässä elokuussa 2008. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada luunäytteitä mm. C14- ja DNA-analyysijä varten. Kohteella ei ollut tehty aiempia kaivauksia, mutta se on mainittu kirjallisissa lähteissä.

Seitakiven sivuille avattiin kolme kaivausalueita, joiden lisäksi kiven länsipuolelle tehtiin kaksi koekuoppaa. Kiven läheisyydestä löydetty luut keskittyivät idän- ja etelänpuoleisille sivuille. Etäämmäksi seitakivestä tehtiin kahdeksan koekuoppaa luiden levinnän selvittämiseksi. Lisäksi dokumentoitiin seidalle jätetyt kolikot, jotka ajoittuivat pääosin 1900-luvun lopulle ja 2000-luvun alkupuolelle.

Luut olivat suurimmaksi osaksi porosta tai peurasta, mutta myös yksi karhun kallon kappale löydettiin. Kuusi peuran luuta sekä karhun luu ajoitettiin. Luiden ajoitus vaihteli modernista 1100-luvulle, karhun luun radihiili-iän ollessa vanhin, 830 BP.

Löydöt: KM 37851:1–3
Ajoitus: rautakauden loppu/historiallinen aika
Tutkitun alueen laajuus: 16,45 m²
Kenttätyöaika: 5.–9.8.2008
Tutkimuskustannukset: Suomen Akatemia
Tutkimusraportti: Tiina Äikäs & Milton Nunez Oulun yli-
opiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museo-
viraston arkistossa.

ESPOO KAUKLAHTI (KÖKLAX)

Historiallisen ajan kylätontin koekaivaus ja kaivaus
Pk 203212 Espoo
p = 6678060, i = 3367250, z = 20–25
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennus-
kulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtajat: FM Veli-Pekka Suhonen ja FM
Andreas Koivisto

Espoon kaupungin tekninen keskus teetti suunnitelman Vantinportti-nimisen liikenneväylän rakentamisesta Kauklahden keskiaikaisen kylätontin kaakkoisreunaan. Lisäksi samalla tuli rakennettavaksi Viljapolku-niminen katu keskemälle kylätonttia.

Koekaivausten perusteella Vantinportin alueella ja Vilja-polun eteläosassa ei ollut tarvetta arkeologisille jatko-tutkimuksille. Viljapolun pohjoisosassa sen sijaan havaittiin tarkempia tutkimuksia edellyttävät kiveys ja rakennuksen perustus.

Espoon Vantintportin alueella suoritettiin arkeologiset kaivaukset jatkona keväällä 2008 tehdyille koekaivauksille. Paikka sijaitsee Kauklahten (Köklax) keskiaikaisen kylätontin mailla, aivan mahdollisen keskiaikaisen hautausmaan vieressä. Kaivauksissa todettiin tutkittavan alueen maakerrosten kuitenkin olevan hyvin sekoittuneita. Esille saatiin kahden todennäköisesti 1800-luvulta peräisin olevan rakennuksen kivijalat ja niihin liittyvää esineistöä. Keskiaikaisia kulttuurikerroksia tai löytöjä ei tavattu.

Löydöt: KM 2008023:1–93
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 42 m²
Kenttätyöaika: 26.–30.5.2008, 15.–26.9.2008
Tutkimuskustannukset: Espoon kaupunki
Tutkimusraportti: V.-P. Suhonen ja Andreas Koivisto 5.3.2009
Museoviraston arkistossa.

ESPOO MANKKI (MANKBY)

Kylätontin kaivaus
Pk 203212 Espoo
p = 6677959–6678171, i = 3365861–3365951, z =10–30
Espoon kaupunginmuseo ja Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FT Georg Haggrén

Vuoden 2008 tutkimusten tarkoituksena oli kaivaa kahden kokonaisen rakennuksen perustukset sekä selvittää kaksi muuta alueella havaittua rakennetta. Savilattiallinen, noin 4 x 7 metrin kokoinen huonetila (rakennus 11), jonka luoteisnurkassa on ollut noin 3 x 3,5 metrin kokoinen uuni, ajoittuu löytöjen perusteella 1400–1500-luvulle. Rakennuksen 13 länsiosasta paljastui 4 x 2,6 metrin kokoinen uunin perustus.

Kesällä 2008 löytyneestä rakennuksesta 22 saatiin kaivettua esille vain osa. Sen noin 2 x 2 metrin kokoinen tulisijan-perustus löytyi jo keväällä 2008 tehdyssä maatutkaluotauksessa. Neljäs kaivausalue, maastossa erottuneen painauman kohdalla, paljasti kivillä täytetyn nelikulmaisen kuopan, luultavasti kaivon tai kellarin. Rakennuksen 11 pohjoispuolella tutkittiin kylästä lähtevän tien uraa. Ylärinteestä sen alta löytyi keskellä kylää sijainnut muinaispelto. Noin 1,5 metriä leveän tieuran pohjoispuolella olleesta rakennuksesta 18 kaivettiin esiin vain hieman sen etelä-päätä.

Monipuolisista esinelöydöistä yllättävimpiä olivat kolme keskiaikaisen lasipikarin palaa sekä muutama 1500-luvulle ajoittuva ikkunalasin sirpale, joita harvoin löytää keskiajan talonpoikaiskylistä. Vuoden 2007 koekaivausten tapanä keskiaikaisen kylätonttikerroksen alta löytyi jäänteitä varhaismetallikautisesta asuinpaikasta.

Löydöt: KM 2009044:1–1407, KM Rahakammio 2009044:1–3
Ajoitus: keskiaika
Tutkitun alueen laajuus:190 m²
Kenttätyöaika: 12.5.–30.6.2008

Tutkimuskustannukset: Espoon kaupunki ja YIT-rakennus Oyj
Tutkimusraportti: Georg Haggrén et al. 9.4.2009
Museoviraston arkistossa ja Espoon museossa.

ESPOO SOUKKA (SÖKÖ) ETELÄINEN

Kylätontin koekaivaus
Pk 203211 Soukka ja 203212 Espoo
p = 6672158, i = 3370440, z = 5–15
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Andreas Koivisto

Soukan Övergårdin rakennusten itäpuolelle on suunniteltu asuinrakentamista. Museovirasto teki kiinteistönomistajan tilauksesta alueella arkeologisia koetutkimuksia, jotka kohdistuivat kylätontin reunalle. Tutkimusalueelle avattiin koekuoppia tarkoituksena selvittää, sijaitseeko suunnittelualueella muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Arkeologisten koekaivausten tuloksena voitiin todeta, ettei sellaisia löytynyt eikä tutkitun alueen osalta ole jatkotutkimustarvetta.

Löydöt: KM 2008040:1–6
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 8 m²
Kenttätyöaika: 11.–13.6.2008
Tutkimuskustannukset: kiinteistönomistaja
Tutkimusraportti: Andreas Koivisto 23.1.2009
Museoviraston arkistossa.

ESPOO SOUKKA (SÖKÖ) POHJOINEN

Kylätonttialueen koekaivaus
Pk 203211 Soukka ja 203212 Espoo
p = 6672369, i = 3370123, z = 5–20
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Andreas Koivisto

Soukanpohjan kartanon puutarhan itäreunaan on suunniteltu asuinrakentamista. Museovirasto teki kiinteistönomistajan tilauksesta alueella arkeologisia koetutkimuksia, jotka kohdistuivat kylätontin reunalle. Tutkimusalueelle avattiin koekuoppia ja -ojia tarkoituksena selvittää, sijaitseeko suunnittelualueella muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Arkeologisten koekaivausten tuloksena voitiin todeta, ettei sellaisia löytynyt eikä tutkitun alueen osalta ole jatkotutkimustarvetta.

Löydöt: –
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 57 m²
Kenttätyöaika: 9.–11.6.2008
Tutkimuskustannukset: kiinteistönomistaja
Tutkimusraportti: Andreas Koivisto 26.1.2009
Museoviraston arkistossa.

ESPOO TUKIKOHTA XXVIII:2 (LINTUVAARA)

Puolustusvarustuksen dokumentointi
Pk 204301 Hämeenkylä
p = 6681813, i = 3379723
Museoviraston rakennushistorian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM John Lagerstedt

Espoon Lintuvaaran Kutsuntapuistossa sijaitseva ensimmäisen maailmansodan aikainen puolustusvarustus oli tuhoutumassa kevyen liikenteen väylän rakentamisen yhteydessä. Rakennuttaja ei tiennyt kohteen olevan muinaismuistolain tarkoittama kiinteä muinaisjäännös ja Museoviraston kuullessa asiasta oli tietyömaa edennyt jo pitkälle.

Vuosina 1915–1918 rakennettu puolustusasema on osa pääkaupunkiseutua kiertänyttä ns. Viaporin linnoituksen maarintaman puolustuslinjaa, jonka rakennutti venäläinen sotilashallinto saksalaisten mahdollista hyökkäystä vastaan.

Kohteesta oli tuhoutumassa kallion räjäytystöiden yhteydessä betonirakenteiset suojahuone ja konekivääriasema sekä noin 10 metriä taistelu- ja yhdyshautaa. Kohde kartoitettiin ja linnoituslaitteista laadittiin mittapiirroksset. Lisäksi raketeet valokuvattiin. Suojahuoneen betonikatto oli edelleen jäljellä, mutta hirsinen ulkoseinä ja katon teräspalkkivahvistus oli purettu. Konekivääriasema oli ilmeisesti jäänyt keskeneräiseksi ja kattamatta.

Löydöt: –
Ajoitus: uusi aika
Tutkitun alueen laajuus: 3000 m²
Kenttätyöaika: 11.3.2008
Tutkimuskustannukset: Espoon kaupunki
Tutkimusraportti: John Lagerstedt 25.6.2008
Museoviraston arkistossa.

ESPOO TUKIKOHTA XXXVI:7 (RUUKINRANTA)

Ensimmäisen maailmansodan aikaisen suojahuoneen kaivaus ja dokumentointi
Pk 203403 Leppävaara
p = 6679343, i = 3379827
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM John Lagerstedt

Ensimmäisen maailmansodan aikana rakennettu 15 x 10 metrin kokoinen suojahuone tutkittiin pelastuskaivauksena, koska se oli jäämässä Vermonsolmu-nimisen liittymän alle. Suojahuoneen katto oli aikanaan räjäytetty. Kaivauksissa tämä sortunut betonikatto poistettiin. Sen alta löytyi neljä hirsistä rakennettua huonetta sekä suojan eteen johtanut yhdyshauta. Hirsikertoja oli parhaimmillaan jäljellä 7. Äärimmäisissä huoneissa on todennäköisesti ollut lämmitysuunit. Yhdestä huoneesta löytyi ikkunan jäännökset. Suojan katto oli rakennettu useista materiaaleista mm. teräskiskoista, jotka oli kerätty pois romumetallina sodan jälkeen, sekä lankuista, hiekka- ja säästöbetonikerroksista.

Suojahuone on todennäköisesti toiminut sen läheisyydessä sijainneen tykkipatterin miehistösuojana.

Löydöt: –
Ajoitus: uusi aika
Tutkitun alueen laajuus: 230 m²
Kenttätyöaika: 11.–29.8.2008
Tutkimuskustannukset: Tiehallinto ja Espoon kaupunki
Tutkimusraportti: John Lagerstedt 23.2.2009
Museoviraston arkistossa.

ESPOO URHEILUPIISTO JA KOIRARATA

Kivikautisten asuinpaikkojen koekaivaukset
Pk 203403 Tapiola
Urheilupuisto: p = 6681564, i = 3378209, z = 20–26
Koirarata: p = 6681824, i = 3378057, z = 1–17
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Johanna Seppä

Espoon Leppävaaran urheilupuistoon on suunniteltu rakennettavaksi hiihtoputki, jonka vaikutusalueella sijaitsee kaksi kivikautista asuinpaikkaa. Toinen asuinpaikoista, Urheilupuisto, sijaitsee aivan urheilukentän pohjoispuolella, metsän rinteessä pururadan varressa, toinen, Koirarata, entisen koiraradan itäpuolella. Asuinpaikkoja ei ole aiemmin tutkittu kaivauksin eikä niiden laajuutta tunnettu. Alueen maastoa on muokattu, todennäköisesti myös muinaisjäännösten kohdalla. Koekaivauksella oli tarkoituksena rajata ne alueet, joilla on säilynyt esihistoriallisia kulttuurikerroksia.

Koekuopituksella todettiin, että Urheilupuiston asuinpaikka jää hiihtoputken rakennusalueen ulkopuolelle. Koiraradan asuinpaikka taas on suurelta osin tuhoutunut. Hiihtoputken rakennusalueen todettiin leikkaavan vain muutaman neliömetrin verran asuinpaikan säilyneen osan kulmaa. Jatkotutkimuksia ei tarvita, jos hiihtoputken linjaa siirretään hieman.

Löydöt: KM 37796:1–29 (Koirarata)
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: 16 m²
Kenttätyöaika: 26.–30.5.2008
Tutkimuskustannukset: Espoon kuntoputki/Snowrings Oy
Tutkimusraportti: Johanna Seppä 6.3.2008
Museoviraston arkistossa.

HALIKKO KIRKKOMÄKI

Rautakautisen polttokalmiston koekaivaus
Pk 202108 Halikko
p = 6705083, i = 3283698, z = 32–41
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Esa Mikkola

Halikon seurakunta rakennuttaa hautausmaan varikon alueelle uudet huoltorakennukset eli kirkkotallit. Halikon Kirkkomäen eteläosassa, pääosin mäen laella, sijaitsee laaja viikinkiaikainen polttokalmisto. Toukokuussa toteutetun

Halikon Kirkkomäellä tutkittiin kalmistoaluetta, joka ajoittuu löytöjen perusteella viikinkiajan lopulle ja ristiretkiajan alkuun. Kuva Esa Mikkola, Museovirasto.

På Kirkkomäki i Halikko undersöktes ett gravfält, som enligt fynden daterar sig till slutet av vikingatiden och början av korstågstiden. Foto: Esa Mikkola, Museiverket.

Kalmistoalueen läpi on vuosien saatossa kaivettu oja ja kaapelikaivantoja. Kuva: Riku Mönkkönen, Museovirasto.

Under årens lopp har man grävt diken och kabelgrävningar genom gravfältet. Foto: Riku Mönkkönen, Museiverket.

kahden viikon mittaisen koekaivauksen tarkoituksena oli selvittää, koskeeko kirkkotallien rakentaminen kiinteää muinaisjäännöstä, sekä määrittellä mahdollinen jatkotutkimustarve.

Toukokuun koekaivauksessa todettiin, että kirkkotallit on suunniteltu rakennettaviksi pääosin täytemaasta muodostuvalle tasanteelle. Aiemmin toteutetun huoltotien profiilista löydettiin kuitenkin poltettuja ihmisen luita. Löytöpaikan viereen avatulta kaivausalueelta saatiin talteen runsaasti rautakautista keramiikkaa. Täytemaatasanteelta ylös kalmistomäen laelle avatusta koeojasta saatiin talteen rautakautisia saviastian palasia sekä ylempää koeojasta myös viikinki- ja ristiretkiaikaisia pronssikoruja.

Kirkkotallien rakennussuunnitelmiin liittyvien sadevesiviemäröintien sekä Kirkkomäen lounaisrinteen maise-mointi- ja viistoamissuunnitelmien vuoksi Museovirasto edellytti kaivausten jatkamista. Jatkotutkimuksissa tutkittiin tuhoutumisvaarassa olevaa kalmiston reuna- aluetta. Löytöinä saatiin talteen mm. useita rautaniittejä, tulusrauta, suuri nuolenkärki, veitsi, pronssisolkia ja -heloja sekä kulkusia ja rannerenkaiden katkelmia. Löydöt

ajoituvat viikinkiajalta ristiretkiajalle, noin 800–1200 jKr.

Löydöt: KM 37409:1–906

Ajoitus: rautakausi

Tutkitun alueen laajuus: 211 m²

Kenttätyöaika: 12.–23.5.2008 ja 30.6.–23.7.2008

Tutkimuskustannukset: Halikon seurakunta

Tutkimusraportti: Esa Mikkola 3.5.2010 Museoviraston arkistossa.

HAMINA AHOLAISENKULMA (KAIVOKATU 4)

Puretun bastionin esiinkaivu ja dokumentointi

Pk 304204 Hamina

p = 6717445, i = 3510751

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö

Kaivauksenjohtaja: FM Andreas Koivisto

Haminan torin läheisyydessä sijaitsevan Aholaisenkulman vanhan asuin- ja liikerakennuksen purkamisen jälkeen tehtiin tontilla arkeologiset kaivaukset ennen uuden talon

rakennustöiden aloittamista. Tontilla sijaitsee vanhan Helsingin bastionin reunavalli, joka todettiin vuonna 2006 tehdyissä koekaivauksissa. Bastionin valli kaivettiin esille ja dokumentoitiin. Vallia saatiin esille noin 30 metrin matkalta ja kivetyн vallin korkeus oli noin 3 metriä. Löytöjä saatiin talteen hyvin niukasti, sillä vallia ympäröivä maa oli suurimmaksi osaksi täyttömaata.

Löydöt: KM 2008094:1–15

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 110 m²

Kenttätyöaika: 29.9.–10.10.2008

Tutkimuskustannukset: YIT Rakennus Oy

Tutkimusraportti: Andreas Koivisto 30.3.2009 Museoviras-ton arkistossa.

HAMINA KLEMOLAN SEISAKE

Kivikautisen asuinpaikan koekaiवास

Pk 304202 Reitkalli

p = 6804719, i = 3326872, z = 20–25

Museoviraston arkeologian osaston koekaiवासryhmä 1

Kaivauksenjohtaja: FM Päivi Kankkunen

Klemolan seisakkeen kaivauksen pohjakuva.

Klemolan seisakkeen laajaa ja erittäin runsaslöytöistä, mutta valitettavan tuhoutunutta kivikautista asuinpaikkaa tutkittiin maanomistajan rakennushankkeen johdosta. Asuinpaikan koillisosassa on pitkään viljelyksessä ollut peltolohko, jolla on myös sijainnut talo 1900-luvun alkuvuosikymmeninä. Tämän pellon toiseen päähän maanomistajalla on suunnitteilla rakentaa omakotitalo.

Rakentamiseen suunniteltu alue koekuopitettiin tiheästi ja aivan sen reunaan, entisen valtamaantien viereen avattiin lyhyt koeoja. Viljely ja talo pihapiireineen olivat pääosin tuhonneet mahdolliset asuinpaikkajäännökset, mutta aivan entisen valtamaantien reunassa oli kynnön alla säilynyt esi-historiallista kulttuurikerrosta. Säilynyt alue oli niin pieni, että se saatiin koekaivauksen puitteissa tutkituksi. Löytöinä saatiin saviastian palasia, kvartsiä, piitä sekä mahdollinen nuolenkärjen teelmä savukvartsista.

Löydöt: KM 37440:1–104

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: 27 m²

Kenttätyöaika: 23.6.–4.7.2008

Tutkimuskustannukset: Museovirasto

Tutkimusraportti: Päivi Kankkunen 14.1.2009 Museoviras-ton arkistossa.

HAMINA KORTTELI 23

Kaupunkiarkeologisen ja sotahistoriallisen kohteen koe-kaivaus

Pk 304204 Hamina

p = 6717485, i = 3510839

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö

Kaivauksenjohtaja: FM Andreas Koivisto

Haminan keskustan kortteliin 23 on suunnitteilla mittavaa uudisrakentamista. Korttelissa oletettiin sijaitsevan puretujen bastionirakennelmien ja kivirakennusten jäännöksiä sekä mahdollisesti 1700-luvulle ajoittuva joukkohauta ja Vehkalahden kaupunkiin liittyviä kulttuurikerroksia. Koekaivausten tavoitteena oli selvittää, sijaitseeko alueella kiinteitä muinaisjäännöksiä sekä arvioida jatkotutkimus-tarvetta. Kaivauksissa löytyi nykyisen ortodoksiseura-kunnan talon pihalta 1700-luvun lopussa rakennetun kasarmirakennuksen jykevät perustukset. Rakennus on tuhoutunut Haminan suurpalon aikana 1800-luvun alku-puoliskolla. Esinelöytöinä paikalta saatiin arkielämään liittyvää esineistöä kuten keramiikka- ja lasiastioiden paloja, venäläisiä kolikoita ja ortodoksiristi.

Löydöt: KM 2008042:1–181

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 77 m²

Kenttätyöaika: 19.5.–6.6.2008

Tutkimuskustannukset: Haminan kaupunki

Tutkimusraportti: Andreas Koivisto 3.4.2009 Museoviras-ton arkistossa.

Hamina Mannerheimintien ja Pikkuympyräkadun risteyksessä sijaitseva rakentamattomalla tontilla tehty koekaiवास.

HAMINA MANNERHEIMINTIE 2 (I/8/3)

Kaupunkiarkeologisen kohteen koekaiवास.

Kaupunkiarkeologisen kohteen koekaiवास

Pk 304204 Hamina

p = 6717736, i = 3510915

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö

Kaivauksenjohtaja: FM Andreas Koivisto

Hamina Mannerheimintien ja Pikkuympyräkadun risteyksessä sijaitseva rakentamattomalla tontilla tehty koekaiवास.

Haminan Mannerheimintien ja Pikkuympyräkadun riste-yksessä sijaitsevalla rakentamattomalla tontilla tehtiin koekaiवासia, sillä tonttia ollaan kaavoittamassa rakenta-mista varten. Tontti sijaitsee Vehkalahden kaupungin vanhalla asemakaava-alueella silloisen torin reunalla. Paikalle avattiin neljä koeojaa sekä koekuoppa mahdol-listen säilyneiden rakenteiden selvittämistä varten. Paikalta löytyi kuusi eriaikaista kivirakennetta, joista osa saattaa olla Haminan linnoituksen aikaisia ja osa myöhempiä. Mitään rakennetta ei saatu koekaivausten aikana kokonaan esille.

Talteen saatiin mm. keramiikka- ja saviastioiden paloja sekä liitupiipun katkelmia. Suurin osa esineistä ajoittunee 1700–1900-luvuille. Lisäksi koeojasta 2, tontin keski-vaiheilta, löytyi mahdollisesti 1600-luvulle ajoittuvaa kivisavikeramiikkaa. Koekaivausten perusteella tontilla on sijainnut rakennuksia ainakin 1700-luvulta 1900-luvulle, mahdollisesti jo 1600-luvulla. Jatkotutkimukset ovat tarpeen rakenteiden iän ja tarkoituksen selvittämiseksi.

Löydöt: KM 2009004:1–187

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 73 m²

Kenttätyöaika: 25.8.–5.9.2008

Tutkimuskustannukset: Haminan kaupunki

Tutkimusraportti: Andreas Koivisto 23.3.2009 Museoviras-ton arkistossa.

HATTULA HUHTANEN 2

Rautakautisen röykkiöalueen ympäristön koekaiवास

Pk 213205 Tyrväntö

p = 6788624–6788679, i = 3355975–3356032, z = 83,4–85

Museoviraston arkeologian osaston koekaiवासryhmä 2

Kaivauksenjohtaja: HuK Simo Vanhatalo

Hattulan Retulansaaren koillisosassa koekaiवासryhmä selvitti, oliko Huhtanen 2 -nimisen rautakautisen röykkiökohteen ja rautaesineiden löytöpaikan ympäris-tössä merkkejä esihistoriallisesta toiminnasta ja voidaanko röykkiöiden viereen suunnitellut loma-asunnon rakennus-hankkeet toteuttaa. Lähistöltä tunnetaan myös röykkiöitä, joista oli löytynyt rautakauteen viittaavia saviastianpaloja.

Hattulan Retulansaaren koillisosassa sijaitsevat koekuopitettut koekaiवासit.

Rakennuspaikoille tehdyistä koekuopista löytyi enim-mäkseen historialliselle ajalle sijoittuvaa aineistoa: puna-savikeramiikkaa, pullolasia, posliinia, tiiltä jne. Muuta-masta kuopasta löytyi myös kvartsi-iskoksia. Suurimpaan röykkiöön tehtiin pieniä koekuoppia, joista löytyi rauta-kautiseksi määriteltyjä naarmupintaisia saviastianpaloja ja kuonaa. Muut tontin röykkiöt olivat todennäköisesti peltoraunioita.

Löydöt: KM 37389:1–64

Ajoitus: rautakausi

Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 16 m², tutkimusala 2000 m²

Kenttätyöaika: 2.–13.6.2008

Tutkimuskustannukset: Museovirasto

Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 30.12.2008 Museoviras-ton arkistossa.

Hattulan Retulansaaren koillisosassa sijaitsevat koekuopitettut koekaiवासit.

HELSINKI TAPANINKYLÄ (STAFFANSBY)

Kylätontin koekaiवास

Pk 204304 Vantaa

p = 6684702, i = 3388352

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö

Kaivauksenjohtaja: FM Veli-Pekka Suhonen

Hattulan Retulansaaren koillisosassa sijaitsevat koekuopitettut koekaiवासit.

Tapaninkylän kaupunginosassa sijaitseva Kapteenskan-mäki ja sen itäpuolinen Pehtoorinmäki ovat Tapaninkylän (Staffansby) 1600- ja 1700-lukujen kartoille merkittyä tonttimaata. Porvoon läänin vuoden 1540 maakirjassa oli Helsingin pitäjän Viikin neljännekseen lasketussa Staffansbyssä 19 talonpoikaa ja viisi ns. ulkokylämiestä. Kapteenskanmäelle on kaavoitettu kaksi tonttia, joille tullaan rakentamaan asuintaloja. Kaksi viikkoa kestävien koekaivausten tavoitteena oli selvittää, sijaitseeko raken-nusalueilla kiinteitä muinaisjäännöksiä sekä arvioida jatkotutkimusten tarvetta ja laajuutta.

Staffansbyn koekaivausten perusteella tonteilla 39052/2–3 oli runsaasti jatkotutkimuksia vaativia rakenteita. Koe-kaivausten aikana havaittiin puhtaan pohjamaan päällä ainoastaan yksi rakennekerros.

Löydöt: KM 37389:1–64 (koekaiवास ja pelastuskaivaus)

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 591 m² (koekaiवास ja pelastus-kaivaus)

Kenttätyöaika: 5.–16.5.2008

Tutkimuskustannukset: Helsingin kaupunki

Tutkimusraportti: V.-P. Suhonen 17.3.2009 Museoviraston arkistossa.

Hattulan Retulansaaren koillisosassa sijaitsevat koekuopitettut koekaiवासit.

HELSINKI TAPANINKYLÄ (STAFFANSBY) KAPTEENSKANMÄKI

Kylätontin pelastuskaivaus

Pk 203403 Tapiola

p = 6684702, i = 3388352

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö

Kaivauksenjohtaja: FM Veli-Pekka Suhonen

Hattulan Retulansaaren koillisosassa sijaitsevat koekuopitettut koekaiवासit.

Pelastuskaivausten aikana tutkittiin tarkemmin toukokuun koekaivausten aikana havaitut rakenteet. Koealueita ja -ojia laajennettiin tarpeen mukaan varsinaisiksi kaivausalueiksi. Lännessä havaittiin sekä 1800-luvulla rakennettuun kartanon puistoon että puistoa edeltäneeseen Tapaninkylän Åsmusin tilaan liittyviä rakenteita. Esinelöydöt sijoituivat 1700- ja 1800-luvuille. Esineiden joukossa oli mm. muutama 1700-luvun raha. Kaivausalueen itäpuolelta paljastui kahden 1800–1900-luvun rakennuksen pohjat. Lisäksi havaittiin tien vierelle 1900-luvun alussa Helsingin maalinnoituksen rakentamisen yhteydessä rakennettuja lastausramppeja. Mielenkiintoinen havainto oli pieni tulisija, jossa oli sulatettu rautaa.

Löydöt: KM 2008017:1–466 (koekaiवास ja pelastus-kaivaus)

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 591 m² (koekaiवास ja pelastus-kaivaus)

Kenttätyöaika: 11.8.–17.9.2008

Tutkimuskustannukset: Helsingin kaupunki, kiinteistö-virasto

Tutkimusraportti: V.-P. Suhonen 17.3.2009 Museoviraston arkistossa.

HOLLOLA TOIVOLA

Kylätontin kaivaus

Pk 213309 Hämeenkoski

p = 6766866, i = 3407044, z = 140–150

Lahden kaupunginmuseo

Kaivauksenjohtaja: HuK Anna-Riikka Vaden

Hollolan Toivolan vanha kylätontti sijaitsee Länsi-Hollolassa vajaan kilometrin valtatie 12:n eteläpuolella, peltojen ympäröimällä mäellä. Ensimmäiset kirjalliset maininnat Toivolan kylästä ovat vuodelta 1432. Kylätontti autoitui uusjaon seurauksena 1920-luvulla ja on säilynyt suurelta osin rakentamattomana. Paikalla ei ole aiemmin tehty arkeologisia tutkimuksia. Tutkimusten tavoitteena oli selvittää kylätontin rakennetta ja maankäyttöä sekä erityisesti rakenteiden sijaintia, ikää ja käyttötarkoitusta.

Alueelta kartoitettiin useita maanpinnalle havaittavia rakenteita. Rakenteet olivat rakennusten kivijalkoja tai muita perustuksia, kiukaita/uunin perustuksia, röykkiöitä, kuopanteita ja kaivoja. Koekaivauksissa koko alueelta havaittiin tumma, osin hiilen ja hiekan sekainen multa-maakerros, jossa oli löytöjä. Kaivauksissa kaivausalue 1:n luoteispäässä havaittiin rakennuksen kivijalka sekä merkkejä edeltäneestä, mahdollisesti hirsiperustaisesta rakennuksesta. Kaivausalueella 2 havaitut rakenteet jatkuivat alueen ulkopuolelle, joten niiden tulkinta jäi epävarmaksi. Alueella olleet palaneet kivet, vahva nokimaa ja kivirakenteet tulkittiin kiukaaksi tai muuksi tulisjaksi, joka oli jäänyt nuoremman rakennuksen kivijalan alle.

Löytömateriaali sisälsi yksittäisten esineiden kuten rahojen, helmien ja liitupiipun katkelmien lisäksi runsaasti lasitettua ja lasittamatonta punasavikeramiikkaa, posliinia, esine- ja tasolasia, rautanaloja ja muita rautaesineitä sekä palanutta ja palamatonta luuta ja tiiltä. Ainoa ajoittava löytö on kahden äyrin raha vuoden 1764. Muuta löytöaineistoa ei voi ajoittaa 1700–1800-lukua tarkemmin.

Löydöt: KM 2008039:1–805
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 18 m²
Kenttätyöaika: 5.–22.5., 27.–29.5., 23.6.–24.7.2008
Tutkimuskustannukset: Lahden kaupunginmuseo, Suomen Kulttuurirahasto / Päijät-Hämeen rahasto
Tutkimusraportti: Anna-Riikka Vadén 20.8.2008
Lahden kaupunginmuseon arkistossa.

HONKAJOKI HIETALA-HIETARANTA

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 123309 Lauhala
p = 6893330, i = 3251800, z = 107–108
Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 1
Kaivauksenjohtaja: FM Päivi Kankkunen

Hietala-Hietaranta -nimisellä laajalla mesoliittisella asuinpaikka-alueella aloitettiin koekaivaukset soranottoa varten pintakuoritulla alueella kesällä 2007. Näissä tutkimuksissa avattiin kaksi tasokaivausaluetta, joista toisessa tuli esille mahdollisen suorakulmaisen rakenteen osa. Tämä rakenne ja sen ympäristö tutkittiin kesällä 2008.

Koekuopitusta jatkettiin kuoritulta alueelta pohjoiseen, jonne soranotto tulee laajentumaan. Kuopitetulla alueella kasvoi nuorehkoa mäntymetsää, jossa muinaiset loivat rantaterassit näkyivät melko hyvin. Tutkitulta alueelta ei tullut löytöjä, mutta yksi koekuopista sijoittui matalaan painanteeseen ja siinä havaittiin kaksoismaannos.

Löydöt: KM 37441:1–341
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: 42 m²
Kenttätyöaika: 21.7.–1.8.2008
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Päivi Kankkunen 23.2.2009
Museoviraston arkistossa.

HÄMEENLINNA AULANKO 1 JA 2

Arkeologinen valvonta
Pk 213109 Hämeenlinna
p = 6770934, i = 3361760, z = 83–90
Museoviraston arkeologian osasto
Valvoja: FM Kreetta Lesell

Hämeenlinnan Aulangon alueelle on kaavoitettu loma-asuntoja. Koska Aulanko 1 ja 2 -niminen rautakautinen muinaisjäännosalue ulottuu yhden suunnitellun rakennuksen alueelle, täytyi paikalla tehdä arkeologisia tutkimuksia. Aikaisempien tutkimusten perusteella näytti siltä, että se osa muinaisjäännöstä, joka jäisi talon alueelle, olisi aikaisempien maamuokkaustöiden osittain tuhoama ja peittämä. Tästä syystä katsottiin, että arkeologinen valvonta on riittävä toimenpide.

Valvonnassa ei havaittu merkkejä muinaisjäännöksestä, joten talon rakentamiselle ei ole muinaismuistolain asettamaa estettä. Muu osa muinaisjäännöksestä jää yhä suojeltavaksi kohteeksi.

Löydöt: –
Ajoitus: rautakausi
Tutkitun alueen laajuus: 375 m²
Kenttätyöaika: 5.–9.5.2008
Tutkimuskustannukset: NCC Rakennus Oy
Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 5.9.2008
Museoviraston arkistossa.

HÄMEENLINNA SALO (NEULAVUORI)

Kuppikiven ympäristön koekaivaus
Pk 213109 Hämeenlinna
p = 6765698, i = 3365185, z = 86
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Jouko Pukkila

Museovirasto teki koekaivauksen Hämeenlinnan Voimakadun uudella linjauksella, koska sen läheisyydessä sijaitsee Salo (eli Neulavuori) -nimellä tunnettu kuppikivi. Linjauksen koillisosassa maa oli voimakkaasti muokkautunut asumisen ja maanoton seurauksena, joten tutkimukset keskitettiin sen lounaispähän. Kaivetuista 18 koekuopasta ei löydetty mitään varmasti esihistoriallista materiaalia, ainoastaan muutama luun ja palaneen saven pala voisi olla sellainen. Muu materiaali oli nuorta ja liittyy vaiheeseen, jolloin alue oli ensin peltona ja myöhemmin puutarhana ja kasvimaana. Mitään havaintoja kulttuurikerroksista ei tehty.

Löydöt: KM 37377:1–11
Ajoitus: esihistoriallinen
Tutkitun alueen laajuus: 4000 m²
Kenttätyöaika: 16.–19.6.2008
Tutkimuskustannukset: Hämeenlinnan kaupunki
Tutkimusraportti: Jouko Pukkila 17.7.2008
Museoviraston arkistossa.

HÄMEENLINNA VUORENTAKA

Kylätontin koekaivaus
Pk 213109 Hämeenlinna
p = 6768799, i = 3358853, z = 95
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö ja Museoviraston Hämeenlinnan toimisto
Kaivauksenjohtaja: FM Jouko Pukkila

Koekaivausten tarkoituksena oli selvittää, onko Vuorentaan keskiaikaisella kylätontilla säilynyt sellaisia historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäännöksiä, jotka rajoittavat rakentamista tai vaativat lisätutkimuksia. Työ toteutettiin kaivamalla kaivinkoneella runsaan metrin levyisiä koeojia alueen poikki. Kylätontin rajojen määrittys perustui kartta-analyysiin. Konekaivussa esiin tulleet rakenteet puhdistettiin (nuorimmat purettiin) ja dokumentoitiin.

Koekaivauksessa ei havaittu rakenteita, kulttuurikerroksia tai esineitä, jotka varmuudella olisivat 1800-lukua vanhempia, vaikka esim. osa tiilistä ja punasaviastian paloista voitvatkin olla jo 1700-luvulta. Kaivauksissa löydettiin yksi uunin arinaksi tulkittu kivi- ja tiilirakenne sekä sen vierestä kaksi muuta kivirakennetta. Vaikuttaa siltä, että ainakin toinen niistä, kivijalka, on arinaa nuorempi. Muut kivirakenteet ovat luultavasti vielä näitäkin nuorempia.

Löydöt: KM 2008027
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 320 m²
Kenttätyöaika: 23.–27.6.2008
Tutkimuskustannukset: Hämeenlinnan kaupunki
Tutkimusraportti: Jouko Pukkila 3.12.2008
Museoviraston arkistossa.

II MUHOJOEN ETELÄRANTA

Röykkiökohteen kaivaustutkimus
Pk 351204 Muhosuo
p = 7258790, i = 3430400, z = 30
Oulun yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FT Jari Okkonen

Syksyllä 2007 huomattiin Muhojoen etelärannalla sijaitsevan röykkiökohteen kärsineen vaurioita paikalla suoritetuissa metsätöissä. Äestystä tehnyt metsäkone oli ajanut rakenteen ylitse ja siten liikutellut röykkiön pintakiviä. Tuhotyön lisäksi röykkiön pohjoispuolella Muhojoen varressa havaittiin epämääräinen kuoppajäännos. Kevään 2008 kenttätutkimuksen tavoitteena oli selvittää röykkiön ikää ja luonnetta sekä tarkistaa kuoppajäännos. Kenttätöissä työskenteli kahdeksan Oulun yliopiston arkeologian opiskelijaa yhdessä FM Eeva Miettisen kanssa.

Kohteessa on yksi muodoltaan liki nelikulmainen, luodekaakkosuuntainen röykkiö, jonka mitat ovat 5 x 5 m. Korkeutta rakenteella on puoli metriä. Kivien koko muinaisjäännöksessä vaihtelee pääasiassa ihmisen pään kokoisesta (halkaisija 0,25 m) nyrkin kokoiseen (halkaisija 0,01 m). Mukana on kuitenkin myös muutamia suuria, kooltaan 0,3–0,4 metrisiä lohkareita. Röykkiöstä ei löydetty esineitä,

mutta sen keskellä sijaitsi selväpiirteinen nelikulmainen hautarakenne. Sen kohdalta otetut maanäytteet sisälsivät selvästi kohonneita fosforipitoisuuksia, mikä viittaa täysin maatuneeseen ruumishautaan.

Kuoppajäännöksen luo tehdystä koeojasta ei saatu talteen esinelöytöjä. Kuopan pohjassa havaittiin punaiseksi palanutta maata ja hiiliestiintymiä, mutta järäännöksen tarkempi käyttötarkoitus ja ikä jäivät epäselväksi. Röykkiö ajoittunee rannansiirtymiskronologian ja vastaavien rakenteiden perusteella varhaismetallikaudelle.

Löydöt: –
Ajoitus: varhaismetallikausi
Tutkitun alueen laajuus: 67 m²
Kenttätyöaika: 5.–18.5. ja 26.–27.5.2008
Tutkimuskustannukset: Oulun yliopisto vastasi kaivausjohtajan palkkakuluista
Tutkimusraportti: Jari Okkonen 17.4.2009
Oulun yliopiston arkeologian laboratorion arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

INARI 104 SIUTTAVAARA W (ANGELINTIE)

Esihistoriallisen/historiallisen ajan asuinpaikan kaivaus
Pk 384101 Inari
p = 7660008, i = 3451438, z = noin 192,7 (latomus 1)
p = 7660038, i = 3451434, z = noin 192,5 (latomus 2)
p = 7660001, i = 3451438, z = noin 192 (pyyntikuoppa)
Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FT Petri Halinen

Inarin 104 Siuttavaara W -asuinpaikan kaivaus oli osa Helsingin yliopiston kulttuurien tutkimuksen laitoksen arkeologian oppiaineen toteuttamaa Boreas-hankkeeseen (European Science Foundation) kuuluvaa Home, Hearth and Household -projektia. Projektissa on mukana useita osaprojekteja, joista suomalaisen osuuden rahoittajana on Suomen Akatemia. Suomalainen osaprojekti toimii yhteistyössä norjalaisen Tromssan yliopiston koordinoiman osaprojektin kanssa. Projektin tavoitteena on tutkia arkeologisesti saamelaisperäisiä asumuksia ja asuinpaikkoja sekä niiden sisäistä rakennetta.

Siuttavaara W:n kaivauksissa keskityttiin tutkimaan liesien no 1 ja 2 alueita ja ympäristöä. Kaivausalueen laajuus oli yhteensä noin 98 neliometriä. Liedet olivat suorakaiteen muotoisia täytettyjä tulisijoja. Löytöinä talteen otettiin mm. pronssipeltiä, tuluspiitä sekä noin 42 g palamatonta luuta ja noin 10 g palanutta luuta. Osteologi FM Eeva-Kristiina Harlinin tekemän analyysin perusteella ne olivat peuran/poron luita. Kaivausten yhteydessä otettiin maanäytteitä, joista analysoitiin fosfaatit. Liedet on ajoitettavissa rautakauden ja keskiajan taitteeseen. Lieden 2 päädyssä ollut likamaa-alue luulöytöineen ajoittuu 2460–2200 CalBC eli se ei kuulu samaan kontekstiin liesien kanssa.

Löydöt: KM 37801
Ajoitus: moniperiodinen
Tutkitun alueen laajuus: 98 m²
Kenttätyöaika: 9.–18.7.2008

Tutkimuskustannukset: Suomen Akatemia
Tutkimusraportti: Petri Halinen 28.12.2009 Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa.

INARI KIELLAJOENKANGAS

Esihistoriallisen/historiallisen ajan asuinpaikan kaivaus
Pk 384101 Inari
p = 7691974, i = 3487981, z = noin 112
Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FT Petri Halinen

Inarin Kiellajoenkankaan asuinpaikan kaivaus oli osa Helsingin yliopiston kulttuurien tutkimuksen laitoksen arkeologian oppiaineen toteuttamaa Boreas-hankkeeseen (European Science Foundation) kuuluvaa Home, Hearth and Household -projektia. Projektissa on mukana useita osaprojekteja, joista suomalaisen osuuden rahoittajana on Suomen Akatemia. Suomalainen osaprojekti toimii yhteistyössä norjalaisen Tromssan yliopiston koordinoiman osaprojektin kanssa. Projektin tavoitteena on tutkia arkeologisesti saamelaisperäisiä asumuksia ja asuinpaikkoja sekä niiden sisäistä rakennetta. Tutkimukset olivat jatkoa vuoden 2007 kaivauksille.

Kaivauksissa keskityttiin tutkimaan lieden no 9 aluetta ja ympäristöä. Kaivausalueen laajuus oli 52 neliometriä. Liesi oli suorakaiteen muotoinen täytetty tulisija. Lieden ympärillä, lähinnä etelä- ja länsi-luoteispuolella, oli havaittavissa matala valli. Löytöinä talteen otettiin mm. rautaveitsi, pronssipeltiä, tuluspiitä ja noin 18,5 g palanutta luuta. Osteologi FT Kristiina Mannermaan tekemän analyysin perusteella ne olivat nisäkkäiden ja hauen luuta. Kaivausten yhteydessä otettiin maanäytteitä, joista analysoitiin fosfaatit. Liedet on ajoitettavissa viereisten liesien radiohiilijajoituksen perusteella rautakauden ja keskiajan taitteeseen.

Löydöt: KM 37800:1–31
Ajoitus: moniperiodinen
Tutkitun alueen laajuus: 52 m²
Kenttätyöaika: 1.–8.7.2008
Tutkimuskustannukset: Suomen Akatemia
Tutkimusraportti: Petri Halinen 28.12.2009 Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa.

JANAKKALA VÄHÄ-HIISI 1 JA 2

Moniperiodisten kohteiden kaivaukset
Pk 213111 Janakkala
p = 6759900–6760590, i = 3370670–3370800, z = 82–85,5
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Kreetta Lesell

Fingrid Oyj uusii sähköpylväitä Janakkalassa ja sen johdosta uudet pylväänpaikat inventoitiin vuonna 2007. Inventoinnissa havaittiin, että viisi uusittavaa pylvästä osuu suojeltavan muinaisjäännöksen kohdalle, joten kaivaus-tutkimukset tulivat ajankohtaisiksi syksyllä 2008.

Yksi pylväistä oli sijoitettu Janakkalan Nuolialan keski-aikaisen kylätontin lähelle. Kaivauksilla tästä kohdasta ei tullut löytöjä tai rakenteita. Todennäköisesti keskiaikainen kylätontti on sijainnut tulevasta pylvästä hiukan luoteeseen. Kaksi pylväistä taas sijaitsee Vähä-Hiisi 1 -nimisen varhaismetallikautisen asuinpaikan ja rautakautisen mahdollisen kalmiston kohdalla ja Silvanin rautakautisen irtolöydön lähellä. Toisen pylvään kohdalla löydettiin hieman varhaismetallikauden keramiikkaa. Mitään rakenteita tai likamaata ei kuitenkaan havaittu.

Vähä-Hiisi 2 -nimisen asuinpaikan kohdalle osuvat voimajohdon pylväspaikat 123 ja 124 sekä Kalpalinnan–Turengin voimajohdolle rakennettavat tukieristimet. Kohde on aikaisemmissa tutkimuksissa merkitty kivikautiseksi asuinpaikaksi. Pylvään 123 kohdalla ei löydetty mitään, mutta pylvään 124 kohdalla löytyi rautakautisia saviastianpaloja. Kaikki viisi tulevan voimajohtolinjan pylväänpaikkaa saatiin kokonaan tutkituksi, eikä jatkotoimenpiteitä tarvita.

Löydöt: Vähä-Hiisi 1 KM 37861:1–10; Vähä-Hiisi 2 KM 37862:1–81
Ajoitus: moniperiodinen
Tutkitun alueen laajuus: 1100 m²
Kenttätyöaika: 19.9.–16.10.2008
Tutkimuskustannukset: Fingrid Oyj
Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 4.5.2009 Museoviraston arkistossa.

JOUTSENO SAARENOJA 2

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 411204 Salo-Issakka
p = 3593164, i = 6774348, z = 48–49
Mikroliitti oy
Kaivauksenjohtajat: FT Aivar Kriiska, HuK Timo Jussila ja FM Tapani Rostedt

Saarenoja 2:n asuinpaikalla tehtiin tutkimuksellisista lähtökohdista koekaivaus, jonka tarkoituksena oli tuoda lisätietoa alueen vanhimmasta asutuksesta. Paikalta on vuoden 2000 kaivauksessa löydetystä palaneesta hirvenluusta ajoitus, joka kalibroituina noin 8600 eKr.

Vuonna 2000 paikalla oli sankka, vanha metsä, mutta asuinpaikan alue ja sen eteläpuolisen rinteeseen metsä oli hakattu vuosina 2007–2008 ja maaperä laikutettu. Alueen maaperä on hiekkaa, joten laikut melko syviä, 15–25 cm. Koekaivauksen aluksi vuoden 2000 kaivausalueen ympäristön laikuista nostetut maakasat seulottiin. Alueelle avattiin kahdeksan neliömetrin laajuinen kaivausalue, joka kaivettiin tasokaivauksena noin 30–35 cm syvyyteen, pohjoispäässä hieman syvemmälle. Löytöpaikat mitattiin takymetrillä kaivauskoordinaatistoon noin ± 10 cm tarkkuudella. Löytömateriaali oli valtaosin piitä (249 kappaletta), joukossa ruodollinen nuolenkärki ja pari sellaisen katkelmaa, inserttejä ja mikroliitin katkelmia sekä piitaltta. Palanutta luuta löytyi 810 fragmenttia ja kvartsi-iskoksia 37. Aivan pintamaassa vaikutti olevan ohuehko, vanha peltokerros. Kulttuurikerros oli heikosti värjäytynyt ja tulkinnanvarainen. Kaivausalueella havaittiin kaksi

Valtakunnansali 2 -nimistä moniperiodista asuinpaikkaa kaivetaan sateessa. Hanke liittyi eritasoliittymän rakentamiseen Jämsässä. Kuva: Taisto Karjalainen, Museovirasto
Den flerperiodiska boplatsen med namnet Valtakunnansali 2 grävs ut i regn. Projektet anknöt till byggandet av en planskild anslutning i Jämsä. Foto: Taisto Karjalainen, Museiverket.

syvälle ulottuvaa kuoppamaista likäläikkää, joista toinen saattaa olla historialliselle ajalle ajoittuva ja toinen asuinpaikan kontekstiin liittyvä.

Löydöt: KM 37866:1–510
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: 8 m²
Kenttätyöaika: 9.–16.8.2008
Tutkimuskustannukset: omakustanteinen
Tutkimusraportti: Timo Jussila, Aivar Kriiska & Tapani Rostedt 30.3.2009 Museoviraston arkistossa.

JÄMSÄ VALTAKUNNANSALI 1 JA 2 SEKÄ HIIDENMÄKI

Eritasoliittymäalueen koekaivaus
Pk 223307 Jämsä
p = 6862807, i = 34057782, z = 91 (tutkitun alueen keskipiste)
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Kreetta Lesell

Jämsän Hiidenmäen eritasoliittymän rakentaminen koskee osittain kolmea kiinteää muinaisjäännöstä, Hiidenmäki, Valtakunnansali 1 ja Valtakunnansali 2 -nimisiä kohteita. Näiden muinaisjäännösten kohdalla tehtiin koekaivaus, jonka tavoitteena oli selvittää muinaisjäännösten säilynei-

syys ja laajuus sekä mahdollisten jatkotutkimusten tarve.

Koekaivausten aikana löytyi rakenteita ja rautakautista keramiikkaa muinaisjäännösten Valtakunnansali 1 ja 2 alueilta, tulevan risteysalueen kohdalla, joten niillä tulee tehdä lisätutkimuksia ennen risteysalueen rakentamista. Hiidenmäen muinaisjäännös ei ulotu tulevalle risteysalueelle. Lisäksi Honkalan keskiaikaisen kylätontin sijainti ja säilyneisyys risteysalueella pitää selvittää.

Löydöt: Valtakunnansali 1 KM 37561:1–78; Valtakunnansali 2 KM 37562:1–38 ja Hiidenmäki KM 37716:1–78
Ajoitus: rautakausi
Tutkitun alueen laajuus: 3900 m²
Kenttätyöaika: 12.–23.5.2008
Tutkimuskustannukset: Tiehallinto, Keski-Suomen tiepiiri
Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 20.1.2009 Museoviraston arkistossa.

JÄMSÄ VALTAKUNNANSALI 1 JA 2

Rautakautisten muinaisjäännösten jatkokaivaukset
Pk 223307 Jämsä
Valtakunnansali 1: p = 6862746, i = 3405812, z = 82–93
Valtakunnansali 2: p = 6862719, i = 3405985, z = 93
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtajat: FM Taisto Karjalainen, FM Kreetta

Lesell ja FM Hanna-Maria Pellinen

Hiidenmäen suunnitellun eritasoliittymän alueella jatkettiin arkeologisia kaivauksia koekaivausten tulosten sekä kartta-analyysin perusteella. Tämän lisäksi tehtiin maatulkausta Honkalan keskiaikaisen kylätontin alueella.

Valtakunnansali 1:n sijainti

Valtakunnansali 1 ja 2:n asuinpaikoilta poistettiin peltomulta koneellisesti. Peltomullan alta paljastui kiinteä savikerros. Valtakunnansali 2:n alueella savikerroksesta dokumentoitiin useita kiveyksiä, joiden alueilla savi oli keltaiseksi palanutta ja kivet voimakkaasti rapautuneita. Näiden mahdollisten tulisijojen lisäksi alueelta tavattiin hirsirakennelma, jonka kohdalla tulkittiin olevan jonkinlainen kaivanto tai oja. Valtakunnansali 2 -kohde sijaitsi luultavasti alueella, joka on merkitty Honkalan kylätontiksi 1700-luvun kartoissa. Rakenteet voivat siten liittyä kylätontin rakennuksiin. Löytöinä alueelta saatiin lasia, rautaesineitä, fajanssia ja yksi viikinkiaikainen lasimassahelmi. Helmi voi olla peräisin läheisestä Hiidenmäen kalmistosta.

Valtakunnansali 1:n sijainti

Valtakunnansali 1:n alueelta tavattiin noin 2 metriä halkaisijaltaan oleva noki ja likamaa-alue, jonka yhteydestä löytyi rautakuonaa. Alueelta on runsaasti irtolöytöinä peltomullasta poimittuja kuonan kappaleita. On todennäköistä, että läheisen joen rannassa on valmistettu rautaa. Valtakunnansali 1 -kohteelta on talletettu myös kivikautista materiaalia irtolöytöinä, mutta kaivausalueelta ei löytynyt mitään kivikauteen viittaavaa.

Valtakunnansali 1:n sijainti

Löydöt: Valtakunnansali 1 KM 37794:1–121 ja Valtakunnansali 2 KM 37795:1–268
Ajoitus: moniperiodinen
Tutkitun alueen laajuus: 202 m²
Kenttäyöaika: 30.6.–15.8.2008
Tutkimuskustannukset: Keski-Suomen tiepiiri
Tutkimusraportti: Taisto Karjalainen 3.3.2009
Museoviraston arkistossa.

Valtakunnansali 2:n sijainti

KANGASALA SUOMATKA (SUOMATKA BY)

Arkeologinen valvonta

Pk 214102 Kangasala
p = 6822110, i = 3347792, z = 97–100
Pirkanmaan maakuntamuseo
Valvoja: FM Kalle Luoto

Kantatie 58:n sijainti

Kantatie 58:n parantamisen yhteydessä suunniteltiin rakennettavaksi Ponsantien varteen myös kevyen liikenteen väylä ja vesihuoltolinja. Vesihuoltolinjan ja kevyen liikenteen väylän suunniteltu linjaus kulki Suomatkan historiallisen ajan kylätontin läheisyydessä. Tästä syystä hankkeeseen kuuluva maankaivutyö suoritettiin arkeologin valvonnassa Mäkelän tilakeskuksen kohdalla. Työhön liittyi myös vanhojen karttojen analyysi. Valvotulla konekaivualueella ei havaittu jälkiä muinaisjäännöksestä. Kartta-analyysin ja maastohavaintojen perusteella Suomatkan kylätontti on sijainnut nykyisen Ponsantien luoteispuolella Mäkelän tilakeskuksen alueella.

Kantatie 58:n sijainti

Löydöt: KM 2008093:1

Kantatie 58:n sijainti

Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 180 m²
Kenttäyöaika: 16.–19.6.2008
Tutkimuskustannukset: Kangasalan kunta
Tutkimusraportti: Kalle Luoto 9.12.2008
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa.

Kantatie 58:n sijainti

KANGASALA VÄÄKSYN (VÄÄKSY) KYLÄ JA KARTANO

Arkeologinen valvonta

Vesijohtolinjan koekaivaus ja arkeologinen valvonta
Pk 214102 Kangasala
p = 6819775, i = 3346715
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Kalle Luoto

Kantatie 58:n sijainti

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti heinäkuussa 2008 arkeologisen koekaivauksen sekä kaivutyön valvonnan Kangasalan Vääksyn kartanon mailla. Valvonta ja koekaivutyö liittyivät Kangasalan Veden yhdysvesijohdon rakentamissuunnitelmaan.

Kantatie 58:n sijainti

Tutkimusten tarkoituksena oli selvittää, sijaitseeko yhdysvesijohdon suunnitelma-alueella kiinteää muinaisjäännöstä. Tutkimusten kesto oli 13 maastotyöpäivää, joiden aikana valvottiin putkilinjan kaivutyötä noin 0,5 kilometrin matkalla kartanon mailla sekä kaivettiin koekuoppia. Kaivausten yhteydessä todettiin muutamia kiintoisia historiallisia rakenteita, kuten vanha silta, tie ja liesi. Valvotulla konekaivualueella havaitun liesirakenteen tutkimuksia jatkettiin kaivauksin syksyllä 2008.

Kantatie 58:n sijainti

Löydöt: KM 2008045:1–63
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 28,5 m²
Kenttäyöaika: 1.–17.7.2008
Tutkimuskustannukset: Kangasalan Vesi Oy
Tutkimusraportti: Kalle Luoto 20.1.2009
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa.

Kantatie 58:n sijainti

KANGASALA VÄÄKSYN (VÄÄKSY) KYLÄ JA KARTANO

Arkeologinen valvonta

Kivirakenteen kaivaus
Pk 214102 Kangasala
p = 6819775, i = 3346715
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Kalle Luoto

Kantatie 58:n sijainti

Pirkanmaan maakuntamuseo teki Vääksyn kartanon alueella kesällä 2008 maanrakennustöiden johdosta tutkimuksia. Heinäkuussa 2008 havaittiin valvonnan ja koekaivauksen yhteydessä historialliselle ajalle ajoittuva liesikiveys, jonka tutkimuksia jatkettiin pelastuskaivauksin syyskuussa 2008. Kaivauksen tarkoituksena oli tutkia ja dokumentoida rakennustyön uhkaama osa liesikiveyksestä.

Kantatie 58:n sijainti

Kaivausalueelta dokumentoitiin kolme rakennetta ja saatiin talteen historialliselle ajalle ajoittuvia löytöjä. Myöhempi maankäyttö näkyi osaltaan kaivauksen löytöaineistossa.

mutta 1500–1600-luvun kulttuurikerros vaikutti siitä huolimatta säilyneen melko hyvin. Mielenkiintoisimpia esinelöytöjä olivat kivisavikeramiikan pala sekä kolmijalkapadan tai -pannun kahvan katkelmat, jotka ajoittunevat 1500-luvun lopulle tai 1600-luvulle. Lisäksi kaivausten yhteydessä löydettiin suuri määrä palamatonta ja palanutta luuta. Todennäköisesti paikalla on 1500- tai 1600-luvulla sijainnut Vääksyn kartanoon kuulunut riihi tai sauna.

Kantatie 58:n sijainti

Löydöt: KM 2008058:1–208
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 50 m²
Kenttäyöaika: 1.–16.9.2008
Tutkimuskustannukset: Kangasalan Vesi Oy
Tutkimusraportti: Kalle Luoto 3.2.2009
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa.

Kantatie 58:n sijainti

KARJAA BÄLJARS 2

Pronssi- ja rautakautisen asuinpaikan sijainti

Pronssi- ja rautakautisen asuinpaikan kaivaus
Pk 201408 Karis
p = 6664728, i = 3313299, z = 20–24
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Satu Koivisto

Karjaan välisen sijainti

Karjaalla hyväksyttiin asemakaava vuonna 2006. Kaava-alueella oleva kortteli 8044 sekä sen läheiset katu- ja lähivirkistysalueet sijaitsevat Läntisen sisääntulotien länsipuolella ja valtatien 25 pohjoispuolella, teiden risteyksessä. Kaavaan merkitylle tontille on suunnitteilla rakennushanke. Tontilla sijaitsee Bäljars 2 -niminen rautakautinen asuinpaikka. Paikalla olevalta peltorinteeltä on löytynyt rautakauden tyypin keramiikkaa, palanutta savea sekä rautaesine. Kahden viikon pituisen koekaivauksen tarkoituksena on selvittää muinaisjäännöksen säilyneisyys ja mahdollinen jatkotutkimustarve.

Karjaan välisen sijainti

Kaivausmenetelmänä käytettiin peltokerroksen koneellista kuorintaa. Kaivauksen ensimmäisessä vaiheessa avattiin noin 700 neliömetrin laajuinen kaivausalue asuinpaikan säilyneiden osien paljastamiseksi. Konekaivun yhteydessä paljastui useita liesiä ja tummia likamaaläikkiiä sekä -alueita. Kaivauksissa asuinpaikalta saatiin talteen runsaasti pronssikauteen ja mahdollisesti vanhempaan rautakauteen ajoittuvaa keramiikkaa. Asuinpaikan säilyneen osan laajuus selvitettiin koekuopin.

Karjaan välisen sijainti

Ensimmäisen vaiheen mielenkiintoisten tulosten perusteella kaivaukselle saatiin kahden viikon jatkorahoitus. Yhteensä noin 1000 neliömetrin laajuisella, koneellisesti kuoritulla kaivausalueella tutkittiin yksikkökaivauksin 22 pääosin pronssikauteen ajoittuvaa rakennetta ja/tai likamaailmiötä sekä tasokaivauksin yhtenäisempää asuinpaikkakerrosta. Asuinpaikkakerroksen alapuolella tavattiin merkkejä myös osittain säilyneestä muinaispellosta. Löytöinä talteen saatiin tekstiilikeramiikkaa, maljamaisten astioiden palasia sekä karkeaa naarmupintaista keramiikkaa, muutamia kiviesineitä, mm. skandinaavisen piitikarin tai sirpin katkelma, sekä palanutta luuta. Kaivauksen tulosten perusteella asuinpaikka on pitkälle tuhoutunut peltoviljelyn vaikutuksesta ja vain syvimmät rakenteet ja intensiivisim-

mät toiminta-alueet ovat säilyneet peltokerroksen alapuolella. Kaivauksilla otettiin runsas makrofossiilinäytesarja alueen varhaisen viljelyhistorian selvittämiseksi.

Löydöt: KM 37592:1–738

Löydöt: KM 37592:1–738
Ajoitus: esihistoriallinen
Tutkitun alueen laajuus: tasokaivausalue 348 m²
Kenttäyöaika: 1.–12.9. ja 29.9.–10.10.2008
Tutkimuskustannukset: Karjaan kaupunki
Tutkimusraportti: Hanna Kelola & Satu Koivisto 15.4.2009
Museoviraston arkistossa.

Karjaan välisen sijainti

KARJAA ETTERKILEN-HINDERS JA ÖSTERGÅRD (INKOON–KARJAAN VOIMAJOHTO)

Voimajohdon sijainti

Voimajohdon pylväspaikkojen koekaivaukset
Pk 201408 Karis
Etterkilen-Hinders: p = 6665390, i = 3314831, z = 7–11
Östergård: p = 6664993, i = 3313872, z = 11–15
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Satu Koivisto

Voimajohdon sijainti

Fingrid Oyj:n suunnitteleman Inkoon ja Karjaan välisen 110 kV voimajohtohankkeen kaksi pylväspaikkaa sijaitsevat Karjaalla Lepinjärven koillisrannalla Etterkilen-Hindersin ja Östergårdin muinaisjäännosalueilla. Koekaivausten tarkoituksena oli selvittää muinaisjäännösten luonnetta ja säilymisastetta pylväspaikoilla ja niiden läheisyydessä sekä osoittaa Fingrid Oyj:lle otollisimmat pylväspaikat muinaisjäännösten säilymisen takaamiseksi.

Voimajohdon sijainti

Etterkilen-Hindersin muinaisjäännösryhmä käsittää kahdella peltosaarekkeella sijaitsevat rautakautiset kalmistot sekä niiden välissä ja ympärillä sijaitsevan alun perin rautakautiseksi oletetun asuinpaikkavyöhykkeen. Suunniteltu voimalinja tulee kulkemaan entisen linjan kohdalla ja osin sen eteläpuolella olevalla peltorinteellä. Alueelle kaivettiin 26 koekuoppaa, joiden perusteella saatiin selville, että pronssi- ja rautakautinen asuinpaikka on tuhoutunut peltorinteen yläosassa, mutta rinteen alaosassa se on erittäin hyvin säilynyt. Muutamassa koekuopista tavattiin jopa lähes 60 cm:n paksuinen kulttuurikerros, josta löytyi pronssi- ja rautakautista keramiikkaa. Fingrid Oyj:n kanssa tehtiin yhteistyötä jo maastossa ja asuinpaikan säilyneiden osien rajat paikannettiin yhtiön mittausryhmän kanssa gps-laitteella voimalinjan suunnittelun helpottamiseksi.

Voimajohdon sijainti

Östergårdin laaja-alainen muinaisjäännösryhmä käsittää nykyisillä pelloilla sijaitsevan pronssi- ja rautakautisen asuinpaikkavyöhykkeen sekä läheisillä peltosaarekkeilla havaittuja merkkejä rautakautisista polttokalmistoista. Suunniteltu voimalinja tulee kulkemaan entisen linjan kohdalla alueen lounaisimmalla peltosaarekkeella sekä sen pohjoisreunalla. Alustavan suunnitelman mukaan uusi pylväs pystytettäisiin peltosaarekkeen pohjoisreunalle. Peltosaarekkeen ympäristöä tutkittiin koekuopin ja saarekkeelle, suunnitellulle uudelle pylväspaikalle, laadittiin koeoja. Koekuoppien perusteella peltorinteessä, saarekkeen luoteis-, länsi- ja lounaispuolella, asuinpaikka on tuhoutunut peltoviljelyn vaikutuksesta. Sen sijaan saarekkeen itäpuolella olevalta pellolta saatiin viitteitä

peltokerroksen alapuolella säilyneistä rautakautisista rakenteista. Koekuopista paljastui mm. osa liesikiveystä sekä todennäköisesti rautakautiseen rakennukseen liittyvä rakenne. Peltosaarekkeelle suunnitellulle pylväspaikalle laaditussa koeojassa havaittiin voimakkaita viitteitä pelolta kasattujen kivien alla säilyneestä, löytöaineistonsa perusteella rautakautisesta polttokalmistosta. Koekaiituksen tuloksena uuden pylvään pystyttäminen peltosaarekkeelle polttokalmiston alueella ei tule kyseeseen vaan Fingrid Oyj:n tulee suunnitella voimalinjan siirtämistä muinaisjäännöksen tuhoutuneelle osalle, saarekkeen länsipuolen pellolle. Fingrid Oyj:n mittausryhmä paikansi muinaisjäännösrajauksen jo kenttätyövaiheessa voimalinjan jatkosuunnittelun helpottamiseksi.

Löydöt: Etterkilen-Hinders KM 37593:1–63 ja Östergård KM 37594:1–377
Ajoitus: esihistoriallinen
Tutkitun alueen laajuus: Etterkilen-Hinders 27 m² ja Östergård 24 m²
Kenttätyöaika: 15.–26.9.2008
Tutkimuskustannukset: Fingrid Oyj
Tutkimusraportti: Hanna Kelola ja Satu Koivisto 27.4.2009
Museoviraston arkistossa.

KIRKKONUMMI KAUHALA

Kivikautisten asuinpaikkojen koekaiivaukset
Pk 203209 Vitträsk
p = 6678698, i = 360520, z = 30–35
Museoviraston arkeologian osasto
Kaiivauksenjohtaja: FM Johanna Seppä

Westerkulla Golfin kenttä Kauhalan kylässä on suunniteltu sijoitettavaksi alueelle, jolta tunnetaan useita kiinteitä muinaisjäännöksiä ja useita kivikautisten esineiden löytöpaikkoja, joista osa saattaa viitata entuudestaan tuntemattomiin kiinteisiin muinaisjäännöksiin. Tiedot alueen muinaisjäännöksistä perustuvat 1900-luvun alun kaivauksiin ja vuonna 1963 tehtyyn muinaisjäännösten inventointiin. Selvitykset ovat vanhentuneita, eikä muinaisjäännösten laajuudesta tai säilymisasteesta ole selkeää kuvaa.

Arkeologinen selvitys aloitettiin golfkenttäalueen eteläosasta, joka on viljeltyä peltoa. Tällä alueella on kolme kivikautista asuinpaikkaa ja erittäin runsaasti kivesine löytöjä. Koekaiivauksissa löydettiin muokatusta peltomullasta lähinnä pintapöimintana kivesineitä ja kvartsi-iskoksia, mutta kyntökerroksen alapuolella ei ollut säilynyt asuinpaikkojen kulttuurikerroksia. Lisätutkimuksia ei siten tarvittu.

Löydöt: Överängen KM 37727:1–39, Sikunsuo KM 37728:1–72, Koivistoäkern KM 37731:1–7, Strandäng KM 37730:1–2, Sikunsuo 2 KM 37730:1–8
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: 28.4.–9.5.2008
Tutkimuskustannukset: Westerkulla Golf Oy Ab
Tutkimusraportti: Johanna Seppä 16.1.2008
Museoviraston arkistossa.

KITTILÄ TAATSI JA TAATSINKIRKKO

Seitakohteen kaivaus
Pk 372209 Uurrekarkia
p = 7571640, i = 3440370, z = 280
Oulun yliopiston arkeologian laboratorio
Kaiivauksenjohtajat: Prof. Milton Nunez ja FM Tiina Äikäs

Oulun yliopiston arkeologian laboratorio suoritti yhteistyössä Oulun yliopiston biologian laitoksen sekä Metsäähallituksen kanssa seitakohteen kaivaukset Kittilän Taatsilla kesäkuussa 2008. Tutkimusten kohteena oli noin Kittilän Pokan kylästä 11 km luoteeseen sijaitseva Taatsin seita. Seitakivi sijaitsee Taatsinjärven luoteispäästä ylävirtaan olevan Rotkojärven koillisrannalla.

Tutkimuksen tarkoituksena oli saada luunäytteitä mm. C14- ja DNA-analyysejä varten. Kohteella ei ollut tehty aiempia kaivauksia, mutta se on mainittu kirjallisissa lähteissä ja tunnettu turistikohteena. Seitakiven ympäristöä tutkittiin koepistoin. Kivikkoisen maaperän takia selvärajaisia kaivausalueita ei pystytty avaamaan. Seita sijaitsi jyrkässä rinteessä, jossa vyörymät olivat sekoittaneet stratigrafiaa. Luulöydöt olivat varsin hyväkuntoisia. Löydöt koostuivat peuran, linnun ja kalan luista. Luista tehtiin kolme ajoitusta, joista vanhin oli 900 BP ajoittunut hauen luu. Poronluista saadut ajoitukset olivat vanhimmillaan 80 BP. Kaiivauksen yhteydessä lähimaastosta inventoitiin myös kaksi pyyntikuoppaa.

Löydöt: KM 37853:1
Ajoitus: rautakauden loppu/historiallinen aika
Tutkitun alueen laajuus: noin 855 m²
Kenttätyöaika: 9.–13.6.2008
Tutkimuskustannukset: Suomen Akatemia
Tutkimusraportti: Tiina Äikäs ja Milton Nunez
Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio
Museoviraston arkistossa.

KOKKOLA DONNERIN TONTTI, RANTAKATU 11

Kaupunkiarkeologinen koekaiivaus
Pk 232211 Kokkola
p = 7087612, i = 3309898, z = 6–6,5
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaiivauksenjohtaja: FM Titta Kallio-Seppä

Kokkolan niin sanotulla Donnerin talon tontilla 1-8-17B/4 tehtiin kaupunkiarkeologisia koekaiivauksia, sillä tontin omistaja suunnittelee uuden ulkorakennuksen rakentamista. Koekaiivauksen tarkoituksena oli selvittää mahdollisten 1600- ja 1700-lukujen aikaisten kulttuurikerrosten säilyneisyys ja luonne tontilla. Vanhojen kaupunkikarttojen perusteella tiedetään alueen sijainneen tuolloin kaupungin itä laidalla, lähellä ranta-aitta-aluetta ja rantaa.

Tontille kaivettiin noin 16 m² kokoinen koealue, jossa dokumentoitiin 1700- ja 1800-luvuille ajoitettavia maakerroksia. Alueella todettiin olevan vain yksi löytöjensä perusteella 1700-luvulle ajoitettava maakerros. Kyseiseen

kerrokseen liittyvänä dokumentoitiin huonosti säilynyttä ja vahvasti hiiltynyttä puuta koekuopan länsiprofilissa. Tontin tiedetään liittyneen vuoden 1742 kaupunkipalon alueeseen, josta hiiltynyt puu voisi olla jäännöstä.

Löydöt: KM 2008031:1–13
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 16 m²
Kenttätyöaika: 2.–3.6.2008
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Titta Kallio-Seppä 12.8.2008
Museoviraston arkistossa.

KOKKOLA NIEMEN TONTTI, ISOKATU 7

Kaupunkiarkeologinen pelastuskaivaus
Pk 232211 Kokkola
p = 7087580, i = 3309795, z = 6
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaiivauksenjohtaja: FM Titta Kallio-Seppä

Kokkolan niin sanotulla Niemen tontilla 1/9/21 suoritettiin kaupunkiarkeologiset pelastuskaivaukset, sillä Skanska Kodit Oy aikoo rakentaa paikalle asuin- ja liikerakennuksia. Pelastuskaivauksia edelsivät vuonna 2007 kaksiviikkoiset koekaiivaukset sekä kolmeviikkoiset pelastuskaivaukset. Vuoden 2008 pelastuskaivauksilla haluttiin tutkia laajemmalta alueelta aiemmin tontilla dokumentoituja 1600- ja 1700-lukujen kulttuurikerroksia ja rakennejäännöksiä.

Tontti on kaupungin vuoden 1620 perustamisen jälkeen sijainnut kaupunkialueen reunalla osittain korttelialueena. 1600-luvun puolivälin jälkeen korttelialue on kattanut koko alueen. Tontin pohjoisosassa dokumentoitiin runsaasti päällekkäisiä rakennejäännöksiä 1600-luvulta 1800-luvulle. Tutkimuksen pääasiallisena kohteena olleet 1600- ja 1700-lukujen rakenteet koostuivat hyvin säilyneistä puisista lattiapinnoista, rakenteiden tukipuista sekä erilaisista todennäköisesti pihakatteina toimineista puutasoista. Alueen maakerrokset koostuivat pääasiassa puuroskasta ja lantamaisesta orgaanisesta aineksesta, jotka kertovat alueella pidetyistä kotieläimistä ja maaperän kosteudesta. Laajimmin tutkittiin kahta päällekkäistä rakennusta, joista alempi on ajoitettavissa 1600-luvulle ja ylempi 1600-luvun ja 1700-luvun vaihteeseen. Alempaan rakennukseen liittyi hyvin perustettu tulisija, puista lattiatasoa sekä sen alaista tukipuurakennetta. Rakennuksen piha-alueella tulkittiin olevan puusta tehtyä kävelytasoa, jonka yhtenä osana oli käytetty noin neljä metriä pitkää veneen kölipuuta. Ylempi rakennus on puolestaan voinut toimia ainakin osittaisena karjasuojana.

Löytöaineisto koostuu pääosin punasavikeramiikasta, liitupiippujen osista, nahkakenkien jäännöksistä ja nahan leikkuujätteestä, erilaisten puisten astioiden osista sekä eläinten luista. Alueelta otettiin aiemmissa tutkimuksissa talteen runsaasti myös verkon tuohipainoja sekä puu- ja kaarnakohja.

Löydöt: KM 2008030:1–457
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 60 m²
Kenttätyöaika: 12.5.–6.6.2008
Tutkimuskustannukset: Skanska Kodit Oy ja Museovirasto
Tutkimusraportti: Titta Kallio-Seppä 10.10.2008
Museoviraston arkistossa.

KOTKA KOTKANSAARI PATTERNI N:O 3

Historiallisen ajan puolustusvarustuksen koekaiivaus
Pk 302312 Kotka
p = 6705278–6705381, i = 3496065–3496160
Kymenlaaxson museo
Kaiivauksenjohtaja: FM Marita Kykyri

Kymenlaaxson museo vastasi kesäkuussa 2008 suoritetuista koekaiivauksista Kotkansaaren länsirannalla sijaitsevan patteri n:o 3:n alueella ja sen lähiympäristössä. Arkeologiset kaivaukset liittyivät uudisrakennushankkeeseen, jonka yhteydessä patterin lähialueelle, siellä sijaitsevan Meripirtin päiväkodin rinnalle, tullaan rakentamaan uusi Haukavuoren päiväkotii uusittuine leikki- ja piha-alueineen.

Meripirtin alue tunnetaan Ruotsinsalmen merilinnoitukseen kuuluneista, 1700-luvun lopun linnoituslaitteistaan, joista patteri n:o 3 sekä redutti Kotka sijaitsevat välittömästi Meripirtin päiväkodin pohjoispuolella. Patterille aikoinaan vieneen tykkitien linjaus on vielä nykyisinkin havaittavissa maastossa. Patterin koillispuolella sijainneesta maa-ammuskellarista ei sen sijaan ole säilynyt maanpäällisiä jälkiä. 1890-luvulla Kotkansaaren länsiranta otettiin käyttöön huvila-alueena, jolloin sinne varattiin tontit kymmenelle huvilarakennukselle.

Koska oli mahdollista, että päiväkotihankkeeseen liittyvien tulevien maansiirto- ja rakennustöiden yhteydessä voisi jatkossa paljastua muinaismuistolain rauhoittamia kerroksia ja rakenteita, suoritettiin alueella arkeologiset koekaiivaukset. Koekaiivauksen tavoitteena oli selvittää alueen mahdollisten historiallisten jäännösten sijainti ja luonne.

Arkeologisten tutkimusten yhteydessä alueelle kaivettiin yhteensä neljä koeojaa ja kolme koekuoppaa, joiden lisäksi patterin n:o 3:n alueella dokumentoitiin varustuksen vasemman ja oikean kyljen leikkaus. Koeojat 1 ja 2 sijoitettiin tutkimusalueen eteläosaan, tulevan Haukavuoren päiväkodin alueelle, ja koeoja 3 leikki- ja piha-alueen itäsvustalle. Koeoja 4, koekuopat 1–3 sekä dokumentoidut maaleikkaukset sijaitsivat alueen länsireunalla sijaitsevan patterin alueella.

Tutkitun alueen stratigrafia osoittautui yksinkertaiseksi ja kulttuurikerros heikoksi. Pääosa alueen kerroksista oli yhdistettävissä alueen huvilakauteen ja sen jälkeiseen aikaan. Täyttö-, tasote- ja pinnoitekerrosten lisäksi alueelta paljastui myös alueella rakentamiseen, asumiseen sekä purkutoimintaan liittyviä kerrostumia. Koeoja 3:n alueelta, patteri n:o 3:n itäpuolelta, saatiin täyttö- ym. kerrosten alta esiin myös alkuperäistä maan pintaa, mutta maaperän kosteudesta johtuen ei horisonttia ja sen alaisia kerroksia

ollut mahdollista paljastaa laajemmalti.

Tutkitut kerrokset ajoittuivat niistä talteen otettujen löytöjen perusteella pääasiallisesti 1900-luvulle. Ainoastaan patterin alueella paljastettiin rakenteita ja kerroksia, joista osa oli yhdistettävissä patterin rakentamiseen 1790-luvulla. Mainittuun ajankohtaan liitettäviä löytöjä ei tutkimusalueilta kuitenkaan löytynyt kuin kaksi: lasittamattoman harmaasavikeramiikan pala sekä koristelemattoman liitupiipun varsiatkelma, jotka molemmat löytyivät sekoittuneista kerroksista. 1900-luvun löydöistä olivat yleisimpiä taso- ja pullolasi, fajanssi, posliini sekä rautasineen katkelmat.

Löydöt: –
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 65 m²
Kenttätyöaika: 2.–30.6.2008
Tutkimuskustannukset: Kotkan kaupunki
Tutkimusraportti: Marita Kykyri Kymenlaakson museon arkistossa ja Museoviraston arkistossa.

KOTKA KOTKANSAAARI TOIVO PEKKASEN PUISTO

Kaupunkiarkeologinen seuranta ja dokumentointi
Pk 302312 Kotka
p = 6705540–6705720, i = 3496400–3496560
Kymenlaakson museo
Valvoja: FM Marita Kykyri

Kymenlaakson museo vastasi toukokuussa 2008 suoritetusta arkeologisesta valvontakaivauksesta Kotkansaaressa sijaitsevan Toivo Pekkasen puiston alueella. Valvontatyö tuli ajankohtaiseksi kun puistoon suunniteltiin istutettaviksi 50 kirsikkapuuta valtakunnalliseen vihervuoteen liittyen.

Ennen puiden istuttamista oli puistoalueelle kaivettava kullekin puulle oma istutuskuoppansa. Koska alue oli Museoviraston rakennushistorian osaston laatimassa kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa luokiteltu 1-luokan kohteeksi, jossa mahdollisesti on säilynyt Ruotsinsalmen (1700–1800-luvun taite) aikaisia kerrostumia, edellytti tämä kaivaustöiden yhteydessä suoritettavaa arkeologista valvontaa.

Kirsikkapuiden istutuskuopat kaivettiin ja dokumentoitiin neljän päivän aikana toukokuussa 2008. Valvontakaivauksen yhteydessä selvisi, että puistoalueen stratigrafia on yksinkertainen ja kulttuurikerros heikko, mikä selittyy alueen Ruotsinsalmen ajan jälkeisellä käyttöhistorialla ja asutuksen puutteella. Kaivauksen yhteydessä havaittiin, että Ruotsinsalmen aikaista kulttuurikerrostumaa oli säilynyt puistoalueen keskustassa ja koillisivustalla, mutta että puiston lounaissivustalta vanhimmat kerrokset olivat tuhoutuneet sinne rakennetun Eteläpuistokadun linjalta.

Arkeologisia löytöjä saatiin talteen niukasti kaivauksen luonteesta johtuen, mutta vanhimmat niistä paljastuivat alueen stratigrafisesti alimmista kerroksista ja ovat yhdistettävissä Ruotsinsalmen aikaan. Ruotsinsalmen

horisontista talteen saatiin tyypillistä kaupunkiarkeologista talousjätettä: pullolasia ja keramiikkaa.

Löydöt: KM 2008091:1–12
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 110 m²
Kenttätyöaika: 15.–20.5.2008
Tutkimuskustannukset: Kotkan kaupunki
Tutkimusraportti: Marita Kykyri 6.4.2009 Kymenlaakson museon arkistossa ja Museoviraston arkistossa.

KOTKA KOTKANSAAARI VALAKALLIONPUISTO

Kaupunkiarkeologinen seuranta ja dokumentointi
Pk 302312 Kotka
p = 6706200–6706320, i = 3497280–3497360
Kymenlaakson museo
Valvoja: FM Marita Kykyri

Kymenlaakson museo vastasi huhti-elokuussa 2008 suoritetusta arkeologisesta valvontakaivauksesta Kotkansaaressa sijaitsevassa Valakallionpuistossa. Valvontatyö tuli ajankohtaiseksi kun alueella ryhdyttiin suorittamaan puiston peruskunnostus- ja siihen liittyviä maankaivu- ja maansiirtotöitä. Koska puistoalue on Museoviraston rakennushistorian osaston laatimassa kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa luokiteltu osittain 1-luokan kohteeksi, jossa on mahdollisesti säilynyt Ruotsinsalmen (1700–1800-luku) aikaisia kerrostumia, edellytti tämä kaivaustöiden yhteydessä suoritettavaa arkeologista valvontaa.

Puiston peruskunnostustyöt suoritettiin neljän kuukauden aikana. Töiden yhteydessä ilmeni, että Ruotsinsalmen aikaista kulttuurikerrostumaa oli säilynyt koskemattomana niin puiston luoteis- kuin itäisivustallakin, mutta että se oli paikoin täysin tuhoutunut puistoalueella suoritettujen myöhempien kaivaus- ja rakennustöiden yhteydessä. Arkeologisia löytöjä saatiin talteen runsaasti erityisesti puistoalueen nuorimmista kerroksista, mutta myös puiston luoteispuolelta vanhimmissa, Ruotsinsalmen aikaisista kulttuurikerroksista. Löydöstä oli pääasiallisesti koostumukseltaan tavanomaista kaupunkiarkeologista talousjätettä: keramiikkaa, pullo-, astia- ja ikkunalasia, mutta vanhimmissa kerroksista löytyi myös rautakuonaa.

Löydöt: KM 2008090:1–25
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 820 m²
Kenttätyöaika: 29.4.–21.8.2008
Tutkimuskustannukset: Kotkan kaupunki
Tutkimusraportti: Marita Kykyri 20.8.2009 Kymenlaakson museon arkistossa.

KOTKA VEHKALUOTO

Rautakautisten hautaröykkiöiden kaivaus
Pk 302312 Kotka
p = 6700952, i = 3493281, z = 9–10
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Katja Vuoristo

*Kotkan Vehkaluodossa kaivettiin röykkiöaluetta. Saarella sijaitsevan kaivauksen logistiikan järjestäminen oli haasteellista. Kuvat: Katja Vuoristo, Museovirasto
Utgrävningar genomfördes på ett röseområde i Vehkaluoto i Kotka. Det är en utmaning att ordna logistiken till en utgrävning på en ö. Foto: Katja Vuoristo, Museiverket.*

Kotkan Satama Oy laajentaa Mussalon satama-alueita sen lounaispuolella sijaitsevalle Vehkaluodolle. Laajennus-alueelta löytyi vuoden 2006 inventoinnin yhteydessä useita matalia kiviröykkiöitä, joiden todettiin olevan todennäköisesti rautakautisia hautaröykkiöitä. Lisäksi paikalta löydettiin historiallisen ajan kivimuuri.

Vehkalahden röykkiöt tulevat tuhoutumaan kokonaan sataman laajennustöiden yhteydessä, minkä vuoksi muinaisjäännösalue tutkittiin ja kartoitettiin ennen rakennustöiden aloittamista. Paikalla todettiin olevan yhteensä 25 kiviröykkiötä ja lisäksi niiden eteläpuolella havaittiin röykkiöaluetta reunustava kivirivi. Kiveykset olivat löydöttömiä muutamaa kvartsi-iskosta lukuun ottamatta, mutta niiden läheisyydestä löytyi 1700-luvun esineiden kappaleita, kuten mm. fajanssia. Löydöt liittyvät saaren historiallisen ajan asutukseen.

Röykkiöalueen lisäksi Vehkaluodolla kartoitettiin historiallisen ajan muuri sekä tehtiin koekuoppia röykkiöiden lähellä olevalle hiekkaharjulle mahdollisen esihistoriallisen asuinpaikan selvittämiseksi, mutta todisteita sellaisesta ei saatu. Myös röykkiöiden käyttötarkoitus ja ajoitus jäivät varmistamatta. Sijaintinsa puolesta ne kuitenkin sopisivat rautakautisiksi hautakiveyksiksi.

Löydöt: KM 37855:1–25

Ajoitus: rautakausi

Tutkitun alueen laajuus: 380 m²

Kenttätyöaika: 2.6.–1.8.2008

Tutkimuskustannukset: Kotkan Satama Oy

Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 29.4.2009 Museoviraston arkistossa.

KUUSAMO KESÄNIEMI SUOVIJÄRVI SUOVANIEMI

Luonnonmuodostumaksi osoittautuneen suolöytöpaikan koekaivaus
Pk 4611 05 Noukavaara
p = 7354981, i = 3573942, z = 279,5
Oulun yliopisto ja Pohjois-Pohjanmaan museo
Kaivauksenjohtajat: FM Pentti Koivunen, FT Milton Nunéz ja FM Mika Sarkkinen

Suovajärvi sijaitsee Kuusamon kirkolta noin 42 km luoteeseen, Ala-Kitkan länsipuolella, Posion Tolvasta noin 10 km suoraan pohjoiseen. Tutkimuspaikka sijaitsee järveen pohjoisesta pistävän pitkän niemen pohjoisosassa, suolahdelman pohjoisella rannalla kangaskumpareen reunalla olevan venevajan luona. Vuonna 2004 ja 2005 ilmoitettiin venevajan alla olevan kivikautinen ruuhi. Kohde tarkastettiin vuonna 2006. Kesän 2008 tutkimukset toteutettiin kesäkuussa. Tavoitteena oli selvittää kohteen luonnetta tarkemmin, mm. määrittellä esineen/esineitten muoto ja koko, josta voitaisiin suunnitella niiden dokumentointia ja mahdollista ylösnostamista seuraavana vuonna.

Tutkimusten aikana esineestä maatutkauksen, sondeerauksen ja tikutuksen perusteella saadut havainnot osoittautuivat ristiriitaisiksi paitsi keskenään myös aiempien

vuosien havaintojen kanssa. Tutkimusten viimeisenä päivänä kaivettiin oletetun esineen sondeerauksin tavoitettu länsipää esille. Tuolloin havaittiin, että kyseessä on jäänytyn turvemuodostelma. Myös vajan etelälaidalta veneen sondeerattu reuna kaivettiin nyt esille ehjänä kohdasta, joka vuonna 2006 oli kaivettu auki ilman, että kohdasta tuolloin tavattiin minkäänlaista kiinteää kappaletta. Havaintojen varmistamiseksi paikalla käytiin vielä 20. elokuuta 2008, jolloin paikalta ei enää sondeeraamalla tavoitettu minkäänlaista kiinteää objekta.

Tutkimusten tuloksena voidaan todeta, että sekä maanomistajan vuonna 2004 että paikan tarkastaneiden arkeologien näkemä ”huoollisesti muotoiltu puuesine” oli itse asiassa venevajan alla talven/talvien aikana syntynyt, suoturpeesta koostunut luontainen linssimäinen jäämuodostuma, jonka sulamista hidasti sen päällä ollut venevaja sekä edellisen talven jäänytyn turvekerros.

Löydöt: –

Ajoitus: –

Tutkitun alueen laajuus: 4 m²

Kenttätyöaika: 23.–27.6.2008

Tutkimuskustannukset: Oulun yliopisto ja Pohjois-Pohjanmaan museo

Tutkimusraportti: Pentti Koivunen, Milton Nunéz & Mika Sarkkinen 31.12.2008 Oulun yliopiston arkeologian laboratorion arkistossa ja Pohjois-Pohjanmaan museossa.

LAITILA VAINIONMÄKI

Rautakautisen kalmiston kaivaus

Pk 113110 Kalanti

p = 6760574, i = 3211261, z = 21–23

Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FM Esa Mikkola

Laitilan yleisökaivaukset järjestettiin viidennen kerran Vainionmäen kalmisto B:llä. Kaivaus toteutettiin yhteistyössä Arkeologiakeskus Untamalan kanssa. Kaivausalueet sijoitettiin kalmiston luoteisosaan ja niiden yhteenlaskettu pinta-ala oli 41 m². Kahden viikon mittaisille kaivauksille osallistui päivittäin 10–17 vierailuvaa kaivajaa.

Tiheä kalmistokiveys kätki alleen runsaasti löytöjä. Merkittävimpinä voidaan mainita useat poikkeuksellisen hyvin säilyneet pronssiset riipukset sekä muut korut, kultafoliolla koristellut lasihelmet sekä kolme pientä hopearahan fragmenttia. Lisäksi talteen saatiin suurenpronssisen kierrevartaasta valmistetun kaularenkaan katkelmia, joiden yhteispaino on lähes 700 grammaa. Löytöihin kuuluu myös mahdollisesti kansainvaellusaikaan ajoittuva pieni pronssisolki.

Kalmisto ajoittuu löytöjen perusteella pääosin merovingi-ajan lopulta viikinkiajan loppuun (n. 750–1050 jKr.).

Löydöt: KM 37410:1–2028

Ajoitus: rautakausi

Tutkitun alueen laajuus: 41 m²

Kenttätyöaika: 28.7.–8.8.2008

Tutkimuskustannukset: Museoviraston arkeologian osasto
Tutkimusraportti: Esa Mikkola 31.12.2008 Museoviraston arkistossa.

LAPPEENRANTA ETU- JA TAKA-MUNTERO

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Pk 313404 Rutola

p = 6771670, i = 3557615, z = 79–81

Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FM Esa Mikkola

Etu- ja Taka-Munteron kivikautisen asuinpaikan itäosassa, Ruoholammen kaava-alueen kortteleiden 116 ja 117 alueella tehdyn koekaivauksen tarkoituksena oli selvittää, ulottuuko laaja mutta pesäkkeinen kampakeraaminen asuinpaikka rakennussuunnitelma-alueelle. Samalla selvitettiin alueen mahdollinen jatkotutkimustarve. Kesällä 2007 tutkittiin korttelin 116 itäosaa, johon kivikautinen asuinpaikka ei ulottunut.

Kaivaustutkimuksissa todettiin, ettei kivikautinen asuinpaikka ulotu korttelin 116 alueelle. Sen sijaan korttelin 117 alueelta tavattiin joitakin kampakeramiikan paloja sekä yllättäen savitiivistettä sekä poltettua savea, jossa oli mahdollisesti hampaanjälkipainautumia. Savitiivisteiden löytyminen viittaa siihen, että korttelin 117 alueella on ollut kivikautinen talo. Asia tulee selvittää jatkotutkimuksin, mikäli korttelialueen rakentaminen toteutetaan suunnitellusti.

Löydöt: KM 37780:1–76

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: 72 m²

Kenttätyöaika: 26.5.–11.6.2008

Tutkimuskustannukset: Lappeenrannan kaupunki

Tutkimusraportti: Esa Mikkola ja Riku Mönkkönen 12.1.2010 Museoviraston arkistossa.

LAPPEENRANTA LAPPEENRANNAN LINNOITUS, RAKENNUS A1

Historiallisen ajan rakennusarkeologiset kaivaukset

Pk 313407 Linnoitus

p = 6773650, i = 3563960, z = 90

Etelä-Karjalan museo

Kaivauksenjohtaja: FT Jukka Luoto

Etelä-Karjalan museo järjesti kesäkuussa 2007 Lappeenrannan Linnoituksessa sijaitsevan, 1700-luvun jälkipuoliskolla rakennetun rakennuksen 1A lattiarakenteiden alta paljastuneiden, ko. rakennuksen varhaisten rakennusvaiheiden ja sitäkin vanhempien rakenteiden arkeologisen tutkimuksen ja dokumentoinnin. Vuoden 2008 toukokuussa suoritettiin rakennuksessa lisätutkimuksia, joiden tarkoituksena oli selvittää mahdollisuuksia ”katsoeluluukun” rakentamiseksi huoneeseen 2. Työ liittyi kaupungin hankkeeseen muuttaa rakennus ratsuväkimuseoksi.

Lattioiden ja muiden rakenteiden purkutöiden yhteydessä

paljastui rakenteita ja kulttuurimaakerroksia. Niitä dokumentoitiin sekä rakennuksen sisä- että ulkopuolella. Lisäksi kaivettiin koekuoppia. Huoneeseen 2 kaivetun koekuopan perusteella kulttuurikerros vaikuttaa ulottuvan rakennuksen maapohjan pintatasosta noin 30 cm:n syvyyteen. Lisäksi tehtiin tutkimuksia metallinpaljastimella.

Löydöt: KM 2009003:1–22

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu

Kenttätyöaika: 19.–21.5.2008

Tutkimuskustannukset: Lappeenrannan kaupunki

Tutkimusraportti: Jukka Luoto 1.2.2009 Etelä-Karjalan museossa.

LEMPÄÄLÄ MOTTINEN

Esihistoriallisen muinaisjäännösalueen koekaivaus

Pk 212307 Lempäälä

p = 6804719, i = 3326872, z = 84–90

Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 1
Kaivauksenjohtaja: FM Päivi Kankkunen

Lempäälän keskustassa olevaa muinaisjäännösalueutta on koekaivettu aikaisemmin vuosina 1997–2000. Alueella on kaksi polttokenttäkalmistoa sekä asutusjäännöksiä rautakaudelta historialliselle ajalle. Mottisen päärakennusta korjataan ja entisöidään ja tässä yhteydessä tarvitaan arkeologisia tutkimuksia kohdissa, joissa korjaustyön takia joudutaan kajoamaan maaperään.

Vuonna 2007 tutkittiin osa pihamaasta. Nyt koekaivauksen tutkittiin talon editse kulkevaa tietä, kellari-/varastorakennuksen päätyä sekä saman rakennuksen pohjoissivua. Rakennuksen alahirret joudutaan uusimaan, jolloin myös maata poistetaan rakennuksen vierestä. Aivan tämän rakennuksen läheisyydessä on toinen polttokenttäkalmistoista.

Tielle kaivettiin kolme koekuoppaa, joissa oli sekoittuneet kerrokset sekä resenttejä löytöjä. Varastorakennuksen päätyyn kaivettiin kaksi koekuoppaa, joista toisessa oli osa mahdollista kiuasrakennetta ja toisessa osin sekoittuneet kerrokset, mutta varsin pian puhdas maa. Tästä kuopasta löytyi pari pientä esihistoriallista saviastian palaa. Varastorakennuksen taakse avattiin kolme kaivausalaa, joiden perusteella vaikutti siltä, että rakennus on ollut aiemmin aavistuksen toisessa kohdassa. Rakennuksen länsipääty oli sekoittunut syväälle suuren rakennuksen sisään sijoitettua kivikellaria rakennettaessa. Rakennuksen takaa löydettiin punasavikeramiikkaa, nauvoja, posliinia, luukahvainen veitsi sekä nahkainen kenkä.

Löydöt: KM 37559:1–14

Ajoitus: moniperiodinen

Tutkitun alueen laajuus: 16 m²

Kenttätyöaika: 5.–16.5.2008

Tutkimuskustannukset: Museovirasto

Tutkimusraportti: Päivi Kankkunen 2.12.2008 Museoviraston arkistossa.

LIETO NUMMELA

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Pk 202201 Yliskulma

p = 6725960–6726130, i = 3255090–3255200, z = 48,5–53,5

Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 2
Kaivauksenjohtaja: HuK Simo Vanhatalo

Nummelan kivikautista asuinpaikan laajuuden selvittämistä jatkettiin vuoden 2006 tutkimusten täydentämiseksi ja sorakuopan laajentamisen takia.

Koekaivauksen aikana kaivettiin 33 koekuoppaa aikaiseman koekuoppaverkoston ympärille. Koekuopista löydettiin muutamia kiviesineiden katkelmia, kvartsiesineitä ja kvartsi-iskoksia. Asuinpaikkalöydöt sijoituivat 49 ja 51 m mpy korkeuskäyrien väliselle alueelle. Löydöt olivat vähäisiä, eikä kiinteitä rakenteita, jotka viittaisivat kivikauteen, havaittu. Kaivausalueen länsiosassa oli laakea kuoppa, jossa oli epämääräinen kivirakennelma. Kivien seassa oli vähän noki- ja likamaata, muttei löytöjä. Rakenteen hiilinäyte ajoittuu noin 1200-luvulle. Rakenteen käyttötarkoitusta ei saatu selville.

Löydöt: KM 37387:1–34

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: 14 m²

Kenttätyöaika: 5.–16.5.2008

Tutkimuskustannukset: Museovirasto

Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 13.11.2008 Museoviraston arkistossa.

LIETO SAUVALA

Mahdollisen esihistoriallisen asuinpaikan koekuopitus

Pk 104312 Littoinen

p = 6717930, i = 3246500

Turun maakuntamuseo

Kaivauksenjohtaja: FK Heljä Brusila

Fingrid Oyj on suunnitellut Liedon ja Turun Koroisten välille uutta 110 kV:n voimalinjaa. Linjaus kulkee Liedon Sauvalan Ristipellon alueella, josta on aikaisemmin löydetty esihistorialliseen asuinpaikkaan viittaavia löytöjä. Koekuopituksen tarkoituksena oli selvittää, onko paikalle rakennettavien voimalinjapylväiden kohdalla kyntökerroksen alla enää jäljellä ehjänä säilyneitä arkeologisia rakenteita tai kulttuurikerrosta. Kaivetuista neljästä koekuopasta ei löytynyt minkäänlaisia merkkejä muinaisjäännöksistä.

Löydöt: –

Ajoitus: –

Tutkitun alueen laajuus: 2 m²

Kenttätyöaika: 30.9.2008

Tutkimuskustannukset: Fingrid Oyj

Tutkimusraportti: Heljä Brusila 16.10.2008 Turun museokeskuksen arkistossa.

LIETO VANHALINNA LINNAVUOREN KAAKKOISRINNE

Turun yliopiston arkeologian oppiaineen opetuskaivaus

Pk 1043 12 Littoinen

p = 6717248–6717283, y = 3246168–3246219, z = 23,73

Turun yliopiston arkeologian oppiaine

Kaivauksenjohtaja: FM Jouko Pukkila

Turun yliopiston arkeologian oppiaineen opetuskaivaukset järjestettiin Liedon Vanhalinnan linnavuoren kaakkoisella rinteellä kolmatta syksyä peräkkäin.

Kaksi tutkimusaluetta sijoitettiin paikoin melko jyrkkään rinteeseen siten, että ne ylittivät kaksi kiviriviä. Toinen kivirivi oli vain muutaman metrin pituinen, mutta rakennettu isoista kivistä paririviksi, toinen muodosti suorakulman. Kaivauksissa todettiin, että kivet oli asetettu pikkukivistä ja hiekasta tehdyn pohjustuskerroksen päälle. Kivirivin luonnetta ei kuitenkaan voitu varmistaa, esim. aseita tai laastia ei kivien yhteydestä löydetty.

Tutkimuksissa löydettiin myös kaksi tulisijaa. Toinen oli epämääräisen muotoinen, palaneiden kivien ja hiilen sekaisen muodostama, kalliota vasten pakkautunut tulenpidon paikka, joka radiohiiliajoituksen mukaan ajoittuu vanhemmalle roomalaisajalle. Toinen on kuoppaliesi, jota ei vielä ole ajoitettu.

Kolmas kaivausalue sijoitettiin tasamaalle rinteeseen yläosaan. Siinä voitiin todeta noin 30 cm paksu täyttökerros, mahdollisesti melko nuori, ja sen alla kulttuurikerroksia.

Löytöjen perusteella rinteessä on merkkejä sekä rautakauden alussa että lopussa ja keskiajan alussa tapahtuneesta toiminnasta.

Löydöt: TYA 851:1–404

Ajoitus: rautakausi

Tutkitun alueen laajuus: 39 m²

Kenttätyöaika: 8.–19.9.2008

Tutkimuskustannukset: Motonet Oy ja Turun Yliopistosäätiö

Tutkimusraportti: Jouko Pukkila 31.10.2008 Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa.

LOHJA HAUKILAHTI

Rautakautisen asuinpaikan kaivaus

Pk 204101 Lohja

p = 6688036, i = 3336125, z = 36–37

Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FM Satu Koivisto

Lohjan Haukilahden pääosin rautakautista asuinpaikkaa tutkittiin kaivauksin touko-kesäkuussa, koska Lujatalo Oy aikoo rakentaa alueelle rivitaloja. Asuinpaikka löytyi vuoden 2006 kaavainventoinnissa ja sitä tutkittiin koekai-
auksin vuonna 2007. Koekaivauksen tuloksena paikalla olevalta peltokumpareelta löytyi rautakautinen asuinpaikka. Alueelta saatiin talteen rautakauden tyyppin kera-

Pääosin viikinkiaikaan ajoittuvalta asuinpaikalta Lohjan Haukilahdesta saatiin runsaiden löytöjen lisäksi dokumentoituja kahden rakennuksen jäänteet. Kuva: Satu Koivisto, Museovirasto. På en boplat i Haukilahti i Lojo, som huvudsakligen daterar sig till vikingatiden, hittades många fynd men man kunde också dokumentera resterna av två byggnader. Foto: Satu Koivisto, Museiverket.

Rakenteista otettiin maanäytteitä makrofossilitutkimusta varten. Hiiltyneet kasvijäänteet kertovat ruokataloudesta sekä ovat hyvää materiaalia AMS-ajotuksia varten. Kuva Satu Koivisto, Museovirasto. Från konstruktionerna togs jordprov för en makrofossilanalys. De förkolnade växtresterna berättar om mathushållning och utgör utmärkt material för AMS-datering. Foto: Satu Koivisto, Museiverket.

miikkaa, palanutta savea, kuonaa sekä palanutta luuta. Peltokerroksen alapuolelta löytyi jäännöksiä säilyneistä rakenteista. Paikalta on myös kivikautisia asuinpaikkalöytöjä. Kaivausmenetelmän käytettiin peltokerroksen koneellista kuorintaa koekaivauksessa havaitulla muinaisjäännösalueella ja säilyneet asuinpaikkakerrokset tutkittiin tasokaivauksin.

Kaivauksessa 2008 paikalla havaittiin hyvin säilynyt rautakautinen asuinpaikka. Peltokerrosta kuorittiin yhteensä 1000 m²:n alalta. Kaivauksessa saatiin talteen runsaasti rautakautista asuinpaikka-aineistoa, mm. rautakauden tyyppin keramiikkaa, myös koristeltua ns. kalmistokeramiikkaa, pronssi- ja rautaesineitä, savitiivistettä, savikiekkojen katkelmia, palanutta luuta jne. Paikalta löytyi myös viitteitä säilyneestä rautakautisesta rakennuksesta; puisia seinärakenteiden jäännöksiä, paalunsijoja ja suuri-kokoinen liesikiveys. Kuukauden jatkokaivauksiin haettiin lisärahoitusta kesäkuussa 2008, mutta sitä ei myönnetty. Rautakautiset rakenteet peitettiin suodatinkankaalla ja muut keskeneräiset kaivausalueet jätettiin peittämättä. Neuvotteluja jatkorahoituksesta käytiin alkusyksystä 2008, mutta Lujatalo on lykännyt rakennushankettaan. Keskeneräiset kaivausalueet peitettiin suodatinkankaalla ja peltomullalla kesäkuussa 2009.

Löydöt: KM 37382:1–4660

Ajoitus: rautakausi

Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu

Kenttätyöaika: 12.5.–6.6.2008

Tutkimuskustannukset: Lujatalo Oy

Tutkimusraportti: Hanna Kelola ja Satu Koivisto 2.7.2009

Museoviraston arkistossa.

LOHJA LAMPOMÄKI

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Pk 204101 Lohja

p = 6684869, i = 3343245, z = 36

Museoviraston arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FM Vesa Laulumaa

Lohjan Lampomäessä pohjoiseen avautuvan terassimaisen niemen kärjessä sijaitsevalla Lempomäki-nimisellä kivi-kautisella asuinpaikalla tehtiin koekaivaus, joka liittyi paikalle suunniteltuun kaasuputkilinjaan. Tutkimuksissa todettiin, että alueella sijainnut pienialainen kivikautinen asuinpaikka (löytöinä mm. kvartsi-iskoksia, piikaavin) on tухoutunut peltoa muokattaessa.

Löydöt: KM 37448:1–7

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: 113 m²

Kenttätyöaika: 28.7.–1.8.2008

Tutkimuskustannukset: Gasum Oy

Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 22.4.2009
Museoviras-ton arkistossa.

MYNÄMÄKI SAARI

Arkeologiset koetutkimukset

Pk 104402 Ennyinen

p = 6735355, i = 3218726

Turun yliopiston arkeologian oppiaine/SuVi-projekti

Kaivauksenjohtaja: FT Kari Uotila

Vuonna 2008 Saaren kartanon arkeologiset tutkimukset keskittyivät kartanon puistoon päärakennuksen etelä-puolelle ja laajemmin pihapiiriin. Pihapiirissä tehtiin sekä varsinaisia yksikkökaivauksena toteutettuja 10–12 neliömetrin laajuisia koekaivauksia että maanrakennus-töiden arkeologista seurantaa 4000 neliömetrin alueella. Tutkimuksiin osallistui useita vapaaehtoisia ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun sekä Turun yliopiston arkeologian oppiaineen opiskelijoita.

Päärakennuksen eteläpuoleisella puistoalueella havaittiin kulttuurikerroksia 1500–1600-luvuilta lähtien. Myöhem-män maankäytön seurauksena alueella on myös poikkeuk-sellisen paksuja täyttökerroksia. Pihapiirin pohjoisella kallioisella alueella on kasvillisuuden perusteella viitteitä varhaisesta asutuksesta, mutta vuoden 2008 tutkimuksissa alueelta saatiin esiin vain 1800–1900-luvuille ajoittuvia löytöjä ja kerroksia.

Löydöt: KM 2008026:1–11

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu

Kenttätyöaika: 1.4.–31.12.2008

Tutkimuskustannukset: Koneen säätiiö

Tutkimusraportti: Kari Uotila 1.4.2009
Museoviraston arkistossa.

MÄNTSÄLÄ ALIKARTANO

Rakennusarkeologinen koekaivaus

Pk 204410 Halkia

p = 6717040, i = 3405564

Museovirasto

Kaivauksenjohtaja: FM Ulrika Köngäs

Koekaivausten tarkoituksena oli tutkia ja dokumentoida Mäntsälän Alikartanon rakennusten korjaus- ja kunnostus-töiden aikana muokattava maa-ala päärakennuksen etelä-päädyssä. Kunnostustöiden päämääränä oli korjata nykyi-sen päärakennuksen eli Ylipytgingin eteläseinän vierustalla olevan kellariin johtavan porrashuoneen seinustan maan-painaumaa. Kunnostustöitä aloitettaessa paljastui maan alta esiin betoninen rakenne, jonka luonteen selvittämiseksi ja rakenteen dokumentoimiseksi paikalla suoritettiin koe-kaivaus. Kaivausten perusteella rakenne oli osa 1940-luvulla rakennetun ja 1970-luvulla puretun siirtoväen kuistin betonista perustusta. Rakenne dokumentoitiin ja kunnostustyöt pääsivät jatkumaan.

Löydöt: –

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 2,7 m²

Kenttätyöaika: 25.9.2008

Tutkimuskustannukset: Museovirasto

Tutkimusraportti: Ulrika Köngäs 2.12.2008
Museoviraston arkistossa.

MÄNTYHARJU MUURAHAISNIEMI

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Pk 312310 Varpanen

p = 6837400, i = 3499710, z = 83–86

Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 1

Kaivauksenjohtaja: FM Päivi Kankkunen

Muurahaisniemen mesoliittinen ja varhaismetallikautinen asuinpaikka löytyi inventoinnissa vuonna 2006. Kesä-mökkihankkeen vuoksi tutkimukset aloitettiin kesällä 2007 Petro Pesosen johdolla.

Kesällä 2008 tutkittiin tasokaivauksella suunnitellun rakennuksen kohtaa. Kaivauksissa löydettiin runsaasti kvartsi-iskoksia sekä palanutta luuta. Kulttuurikerroksen värit olivat varsin vahvat; alueella todettiin myös kaski-kerros. Kaivausalueelta tavattiin soikeahkon muotoinen, muutaman kivikerroksen paksuinen, pienistä kivistä tehty kiveys. Kiveyksestä löytyi sekä palanutta luuta että kvartsia, mutta siinä ei ollut tulisijaan viittaavaa palanutta hiekkaa. Meriarkeologian yksikkö teki sukellustutkimuksia

asuinpaikan kohdalla rantavedessä, mutta ranta-alueelta ei löydetty mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Löydöt: KM 37442:1–113

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: 18 m²

Kenttätyöaika: 19.–30.5.2008

Tutkimuskustannukset: Museovirasto

Tutkimusraportti: Päivi Kankkunen 22.1.2009
Museoviras-ton arkeologian osaston arkistossa.

NAKKILA KNIHTI/SUOMI

Kuoppalieden ja pronssikautisen kiviröykkiön kaivaus

Pk 114304 Nakkila

p = 6811143, y = 3230402, z = 31–32

Satakunnan Museo ja Porin kaupungin työväenopisto

Kaivauksenjohtaja: FM Aino Koivukari

Porin kaupungin työväenopisto ja Satakunnan Museo järjestivät Nakkilan Tattarassa Knihti/Suomi -nimisellä muinaisjäännosalueella kaivauksen, jossa tutkittiin tuhoutu-misvaarassa ollut kuoppalesi. Kaivaus oli osa työväen-opiston kurssia ”Tarinoina tuhannen vuoden takaa – arkeo-logiaa Satakunnassa”. Viikon mittaisella kenttätyöjaksolla tutkittiin kuoppalieden lisäksi pienempi kiviröykkiö koe-luontoisesti.

Lieden keskiosan kuoppa oli muuta ympäristöä mata-lammalla ja siinä oli havaittavissa palokivikerros. Liettä ympäröi matala valli. Tutkimusalueen vähäisistä löydöistä yksikään ei ollut ajoittava, mutta korkeuden puolesta liesi on todennäköisesti pronssikautinen. Alueelta taltioitiin mm. pieni tunnistamaton kiviesine ja kvartsi-iskos.

Alueelta, joka tutkittiin kuoppalieden ja tunnetun röykkiön eteläpuolelta, paljastui kiviröykkiö. Matala maansekainen röykkiö koostui uloimpana kehämäisesti asetelluista pienemmistä kivistä ja röykkiön keskiosan suuremmasta kivirakenteesta. Keskiosan kivirakenne oli arkkumainen, eikä sen sisällä ollut kiviä. Keskiosan rakenteen luoteis-osassa oli ohuita laattamaisia hiekkakiviä paasimaisesti pystyssä.

Röykkiön löydöt koostuvat pääosin palaneesta luusta ja hiilestä. Palaneiden luiden keskittymä oli röykkiön keskiosan kivirakenteen sisäpuolella. Röykkiön uloimpien kivien viereltä taltioitiin lisäksi kolme kvartsi-iskosta. Hiilinäytteet keskittyvät röykkiön keskiosaan. Röykkiö ajoittuu todennäköisesti pronssikaudelle.

Löydöt: KM 37421:1–83

Ajoitus: pronssikausi / ajoittamaton

Tutkitun alueen laajuus: 28 m²

Kenttätyöaika: 9.–13.6.2008

Tutkimuskustannukset: Porin kaupungin työväenopisto ja Satakunnan Museo

Tutkimusraportti: Aino Koivukari 10.3.2009
Satakunnan museon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

NOKIA KEHO 2

Pappilan piha-alueen koekaivaus

Pk 212305 Nokia

p = 6820769–6820820, i = 3313431–3313489, z = 85–88

Pirkanmaan maakuntamuseo

Kaivauksenjohtaja: FM Kalle Luoto

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti heinäkuussa 2008 koekaivauksen Nokian Kehon pappilan pihapiirissä sijaitsevalla Keho 2 -nimisellä muinaisjäännoskohteella. Tutkimusten tavoitteena oli selvittää tarkemmin muinais-jäännoskohteen luonnetta, säilyneisyyttä ja laajuutta, koska alueen maankäyttöä oltiin suunnittelemassa.

Koetutkimuksissa paljastui ainakin kahdelle eri aika-kaudelle ajoittuvia rakenteita. Pihan keskeltä kaivettiin esiin kansainvaellusajalle ajoittuva rakenne ja siihen kuuluvia löytöjä. Toisessa koekuopassa havaittiin keski-ajalle ajoittuvan kivirakenteen jäännös. Kaikissa pappilan pihapiirin kaivetuissa koekuopissa voitiin havaita paksuhko historialliselle ajalle ajoittuva kulttuurimaakerros. Histori-alliselle ajalle ja rautakaudelle ajoittuvien löytöjen lisäksi koekaivauksen yhteydessä saatiin talteen myös kivikauden tyyppistä kvartsiesineistöä.

Rautakautinen rakenne on todennäköisesti uunin pohja, joka tehdyn radiohiiliajoituksen perusteella ajoittuu kansainvaellusajalle. Muutoinsa puolesta kyseessä saattaa olla ns. torniuuni pohja. Uunin rakenne ja löydöt viittaavat siihen, että uunia on mahdollisesti käytetty metallityöhön, todennäköisesti pronssinvalantaan.

Pienestä kaivualasta johtuen keskiajalle ajoittuvan raken-teen tarkkaa käyttötarkoitusta ei tutkimusten yhteydessä voitu ratkaista, mutta kyseessä lienee rakennuksen perustus tai kellari. Radiohiiliajoituksen perusteella löydetty kivi-rakenne ajoittuu 1400-luvun puoliväliin.

Löydöt: KM 37417:1–38

Ajoitus: rautakausi ja keskiaika; C14 -ajoitus (Hela-1827)

1575±30 BP ja (Hela-1826) 470±30 BP

Tutkitun alueen laajuus: 8 m²

Kenttätyöaika: 21.–29.7.2008

Tutkimuskustannukset: Nokian seurakunta

Tutkimusraportti: Kalle Luoto 26.11.2008
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkis-tossa.

NOKIA NOKIAN KARTANO

Myöhäiskeskiaikaisen kivikappelin kaivaus

Pk 212305 Nokia

p = 6823115, i = 3314255, z = 94

Pirkanmaan maakuntamuseo

Kaivauksenjohtaja: FM Vadim Adel

Pirkanmaan maakuntamuseo jatkoi kesäkuussa 2008 vuosina 2004–2007 aloitettuja arkeologisia tutkimuksia Nokian kartanon alueella, myöhäiskeskiaikaisen kivi-kappelin paikalla. Kaivausten tavoitteena oli saada lisää

tietoa paikan historiallisista rakennus- tai asutusvaiheista laajentamalla tutkimusalaa lounais- ja koillisuuntaan. Kappelin perustusten lounaispuolella (kaivausalue 1) tarkoituksena oli erityisesti tutkia vuonna 2007 koekuopasta löytyneitä kuoppa- ja kivirakenteita. Koillisuunnalla (kaivausalue 2) tarkoituksena oli tutkia keskiaikaisen kulttuurikerrosalueen reunaa ja siihen mahdollisesti liittyviä nuorempia kivirakenteita historialliselta ajalta.

Molemmilla alueilla todettiin päälimmäisinä sekoittuneita savi- ja hiekkamultakerroksia 1800–1900-luvuilta. Alempana oli paikoin säilynyt häiriintymättömiä, 1800-lukua vanhempia konteksteja sekä kivirakenteita, jotka voidaan ajoittaa alustavasti 1300–1800-luvuille. Löytöjen joukossa oli lukuisten tiilen ja kalkkilaastin kappaleiden lisäksi mm. tasolasia, metalliesineitä, palanutta ja palamatonta luuta, piitä, kvartsi-iskoksia ja palanutta savea. Esihistorialliset löydöt (kvartsi-iskokset ja mahdollisesti osa palaneista luista) liittyvät ilmeisesti aiemmin todettuun varhaisrauta-kautiseen asuinpaikkaan. Varhaiskeskiaikaiselta vaiheelta ovat todennäköisesti peräisin ainakin pronssilevyn katkelmat ja palanut savi; 1500-luvulle ajoittunevat vanhimmat ikkunalausin paloista.

Kaivausalueella 1 todettiin kolme kivirakennetta. Hiekkamultakeroksen yläosassa sijaitsi kaksi pitkänomaista kiveystä, jotka mahdollisesti ovat samanikäisiä ja kuuluvat samaan kokonaisuuteen. Kyseessä voivat olla puurakennuksen tai aitauksen perustuksen osat taikka jonkinlaisen puistorakenteen jäännökset, jotka voidaan ajoittaa alustavasti 1500–1800-luvuille. Ne saattavat myös liittyä vuosien 2005–2006 kaivausalueilla tutkittuun samantyyppiseen kiveyksen. Kolmas, kulttuurikerroksen pohjaosassa ja pohjahiekassa todettu kivirakenne on mahdollisesti kivi-perustuksen osa keskiajalta tai uuden ajan alkupuolelta. Kaivausalueella 2, kulttuurikerroksen pohjaosassa todettu kivirakenne oli mahdollisesti suorakaiteenmuotoinen. Sen keskiosassa oli pääasiassa 10–20 cm kokoisia ja reunoissa isompia kiviä, joista osa oli moreenikivikkoon kuuluvia maakiviä. Kyseessä on todennäköisesti pienen puurakennuksen, rakennuksen osan tai jonkin muun rakenteen perustus, joka ajoittunee 1700-luvulle. On mahdollista, että rakenne on samanikäinen etelämpänä vuonna 2005 tutkitun pitkänomaisen kiveyksen kanssa ja kuuluu samaan puuaitaja puurakennuskompleksiin. Kaivausalueella 1 tutkittiin lisäksi kartanopuiston rakenteisiin liittyneitä 1900-luvun rakenteita, kaivanto ja siihen sijoittunut kivirakenne.

Löydöt: KM 2009010
Ajoitus: keskiaika
Tutkitun alueen laajuus: 24 m²
Kenttätyöaika: 2.–26.6.2008
Tutkimuskustannukset: Nokian kaupungin kulttuuritoimi ja Nokia Oyj
Tutkimusraportti: Vadim Adel Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

NOUSIAINEN KUOKKALA

Latomuksen kaivaus
Pk 104405 Mietoinen

p = 6735234, i = 3229582, z = 32
Kaivauksenjohtaja: FM Kreetta Lesell

Valtatie 8 parannushankkeen yhteydessä Nousiaisten ja Rauman välillä tehtiin arkeologinen inventointi vuonna 2005. Siinä havaittiin, että ohituskaistojen ja rinnakkais- teiden kohdilla oli useita tutkimusta vaativia kohteita. Kuokkalan kohteessa oli kivilatomus, jonka tarkoitusta tai ikää ei pystytty inventoinnissa selvittämään. Koska kyse voi olla muinaisjäännöksestä, latomus haluttiin tutkia arkeologisin menetelmien. Kivilatomuksesta ei tutkimuksissa kuitenkaan löytynyt mitään sellaista, mikä selittäisi tai ajoittaisi kohteen. Paikalla on aikaisemmin ollut tie, joten kyse voi olla sen viereen raivatuista kivistä.

Löydöt: –
Ajoitus: –
Tutkitun alueen laajuus: 30,8 m²
Kenttätyöaika: 18.–24.6.2008
Tutkimuskustannukset: Tiehallinto, Turun tiepiiri
Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 16.3.2009
Museoviraston arkistossa.

NOUSIAINEN OLLI

Röykkiökohteen kaivaus
Pk 104405 Mietoinen
p = 6733185, i = 3229855, z = 30
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Kreetta Lesell

Valtatie 8 parannushankkeen yhteydessä Nousiaisten ja Rauman välillä tehtiin arkeologinen inventointi vuonna 2005. Siinä havaittiin, että ohituskaistojen ja rinnakkais- teiden kohdilla oli useita tutkimusta vaativia kohteita. Ollin kohteessa havaittiin röykkiö, jonka tarkoitusta tai ikää ei pystytty inventoinnin aikana selvittämään. Kaivauksessa kävi ilmi, että Ollilan röykkiö oli savikumpu, jossa oli muutama pelloilta raivattu kivi.

Löydöt: –
Ajoitus: –
Tutkitun alueen laajuus: 32,6 m²
Kenttätyöaika: 25.–27.6.2008
Tutkimuskustannukset: Tiehallinto, Turun tiepiiri
Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 16.3.2009
Museoviraston arkistossa.

NURMIJÄRVI KLAUKKALA (KLOCKSKOG) GUNNARI

Kylätontin koekaivaus tielinjalla
Pk 204302 Klaukkala
p = 6698782, i = 3376482, z = 50–52,5
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Veli-Pekka Suhonen

Klaukkalan kylän 1700-luvun kartoille merkityn Gunnarin vanhan tonttimaan halkaisevaa Gunnarintietä levennettiin

seitsemän metriä nykyisen tien länsipuolelle. Tievalueella tehtiin tämän johdosta arkeologinen koekaivaus.

Gunnarintien levennyksen kohdalta poistettiin turpeet ja pintamaat koneellisesti arkeologien valvonnassa. Vastaan tulleet arkeologisesti kiinnostavat rakenteet ja maa- kerrokset puhdistettiin ja jätettiin odottamaan tarkempia tutkimuksia. Maata avattiin yhteensä 1000 neliometriä. Koekaivausten aikana havaittiin kuusi rakennuksen pohjaa tai muuta rakennetta.

Löydöt: –
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 1000 m²
Kenttätyöaika: 9.–19.6.2008
Tutkimuskustannukset: Nurmijärven kunta
Tutkimusraportti: V.-P. Suhonen ja Ulrika Köngäs 3.3.2009
Museoviraston arkistossa.

NURMIJÄRVI KLAUKKALA (KLOCKSKOG) GUNNARI

Asuinkorttelin koekaivaus kylätontilla
Pk 204302 Klaukkala
p = 6698782, i = 3376482, z = 50–52,5
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Veli-Pekka Suhonen

Klaukkalan keskustassa sijaitsevan Gunnarin keski- aikaisen kylätontin itäreunaan, Gunnarintien itäpuolelle, on suunniteltu rakennettavaksi asuintaloja. Alueella tehtiin koekaivaus, jolla selvitettiin, onko paikalla jatko- tutkimuksia edellyttäviä vanhoja rakenteita tai kulttuuri- kerroksia. Kaikki koekaivaushavainnot liittyivät 1900- luvun rakennustoimintaan, joten jatkotutkimustarvetta ei tällä kohdin ole.

Löydöt: –
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 84 m²
Kenttätyöaika: 21.–25.6.2008
Tutkimuskustannukset: YIT Rakennus Oy ja Nurmijärven kunta
Tutkimusraportti: V.P. Suhonen & Ulrika Köngäs 17.2.2009
Museoviraston arkistossa.

NURMIJÄRVI KLAUKKALA (KLOCKSKOG) GUNNARI

Kylätontin pelastuskaivaus
Pk 204302 Klaukkala
p = 6698782, i = 3376482, z = 50–52,5
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Veli-Pekka Suhonen

Museoviraston rakennushistorian osasto teki 9.–27.6.2008 koekaivauksia Nurmijärven Klaukkalan kylän Gunnarin tilan vanhalla tontilla. Paikalle oli tarkoitus rakentaa

sekä uusi tielinja että asuinrakennuksia. Arkeologisten tutkimusten päämääränä oli selvittää, oliko Gunnarintien ympäristössä vanhoja rakenteita tai kulttuurikerroksia. Koekaivausten aikana Gunnarintien länsipuolelta esiin tulleet rakennuksen pohjat tutkittiin jatkokaivauksissa 7.–31.7.2008.

Kaivausten aikana tehtiin havaintoja kuudesta Gunnarintien varrella olleesta rakennuksesta. Esinelöytöjen perusteella rakennukset ajoittuvat todennäköisesti 1700- ja 1800-luvuille. Samaa ajoitusta tukee rakennuksen 5 alta esiin tulleen kaivon hirsikehikosta tehdyt dendrokronologiset ajoitukset, joiden mukaan kaivo on rakennettu kesäkaudella 1748. Vanhemmista rakenteista tai kulttuurimaakerroksista ei tehty havaintoja. 1700-lukua vanhemmasta, jopa keskiaikaisesta, asutuksesta kertoivat ainoastaan muutamat irtolöydöt.

Löydöt: KM 2008081:1–433
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 84,2 m²
Kenttätyöaika: 7.–31.7.2008
Tutkimuskustannukset: Nurmijärven kunta
Tutkimusraportti: V.-P. Suhonen ja Ulrika Köngäs 3.3.2009
Museoviraston arkistossa.

ORIPÄÄ TANSKILANKANGAS

Mahdollisen hautapaikan koekaivaus
Pk 211101 Tanskila
p = 6755672, i = 3265030, z = 77,5–82,5
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Kati Salo

Oripään Tanskilankankaalla kantatie 41 luoteispuolella suoritettiin koekaivaus soranotolupahakemuksen vuoksi. Paikalla on perimätiedon mukaan ollut hautoja, joista paikalliset asukkaat ovat löytäneet 1900-luvun alussa kaksi luurankoa ja arkunnauloja. Muinaisjäännösinventoinnissa vuonna 2004 paikalta oli löydetty seitsemän soikeaa painannetta, joiden epäiltiin olevan hautoja. Koekaivauksessa tehtiin kaivinkoneella painanteiden halki ja niiden ympäristöön yhteensä seitsemän koeojaa ja ympäristöön viisi koekuoppaa, mutta mitään merkkejä haudoista ei löydetty.

Löydöt: –
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 133 m²
Kenttätyöaika: 12–13.5. ja 5.6.2008
Tutkimuskustannukset: kiinteistönomistaja
Tutkimusraportti: Kati Salo 9.12.2008
Museoviraston arkistossa.

OULU ASEMAKATU 12

Kaupunkiarkeologinen koekaivaus
Pk 244409 Oulu
p = 7213755, i = 3428420

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriryksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Titta Kallio-Seppä

Oulun keskustan 2. kaupunginosan korttelin 5 tonteilla 31 ja 39 tehtiin kaupunkiarkeologisia koekaivauksia, sillä Asunto Oy Asemakatu 12 suunnittelee paikalle uuden liike- ja asuinrakennuksen rakentamista. Tonttien rajalla tiedetään sijainneen niin kutsutun Mätälammen, joka on kuivattu ilmeisesti 1700-luvun loppupuolella. Lisäksi tontin 39 alue on ollut osittaista kortteli- ja aitta-alueita 1700-luvulta lähtien.

Tonteille avattiin kolme koeojaa tarkoituksena tutkia, onko alueilla vielä säilyneitä kulttuurikerroksia ja rakenteita 1600- ja 1700-luvuilta. Koeojien alueelta dokumentoitiin runsaasti rakennejäännöksiä 1800- ja 1900-luvuilta. Vanhimmat rakennejäännökset ja kulttuurikerrokset ajoittuivat 1700-luvun loppupuolelle. Yhdessä koeojassa tulkittiin olevan maakerroksia ja kiviä, jotka liittyivät Mätälammen reuna-alueeseen ja sen kuivaamiseen ja rakentamiseen 1700-luvun lopussa.

Löydöt: KM 2008032:1–388
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 63 m²
Kenttätyöaika: 16.6.–4.7.2008
Tutkimuskustannukset: Asunto-Oy Asemakatu 12
Tutkimusraportti: Titta Kallio-Seppä 16.10.2008 Museoviraston arkistossa.

OULU KAIJONRANTA

Sotahistoriallinen inventointi ja koekaivaus
Pk 244409 Oulu
p = 7218964, i = 3429052
Oulun yliopiston arkeologian laboratorio
Kaivauksenjohtajat: HuK Hilikka Heikkilä ja fil. yo Siiri Tolonen, vastuullinen johtaja FT Jari Ylimaunu

Oulun yliopiston arkeologian laboratorio suoritti Oulun Kaijonrannan kaupunginosan alueella II maailmansodan aikaisten sotahistoriallisten kohteiden inventoinnin ja koekaivauksen syksyn 2007 ja kevään 2008 aikana. Tarkoituksena oli selvittää vuoden 2004 (Koskela & Pietiläinen) inventoinnissa löydettyjen taisteluhaudan ja kuopanteiden käyttötarkoitus ja se, ovatko rakenteet liitettävissä saksalaisten sotajoukkojen toimintaan. Alue toimi saksalaisten harjoitusalueena jatkosodan (1941–1944) aikana.

Tutkimuksissa inventoitiin kahdeksan kuopannetta ja taisteluhauta. Suurimman kuopan ja taisteluhaudan alueelle avattiin koekaivausalue, joka tutkittiin arkeologian opintoihin liittyvänä harjoitustyönä. Kohteen todettiin liittyvän sotaharjoituksiin, mutta sitä ei voitu yksiselitteisesti liittää saksalaisiin.

Löydöt: –
Ajoitus: uusi aika
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: 17.10.–2.11.2007 ja 20.5.–29.5.2008

Tutkimuskustannukset: Oulun yliopiston arkeologian laboratorio
Tutkimusraportti: Hilikka Heikkilä & Siiri Tolonen 18.5. 2009 Oulun yliopiston arkeologian laboratorion arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

OULU LINNANSAARI

Oulun linnan eteläisen vallin koekaivaus
Pk 244409 Oulu
p = 7414248, i = 3427935, z = 4–8
Pohjois-Pohjanmaan museo
Kaivauksenjohtaja: FM Mika Sarkkinen

Oulun linnan jokseenkin itäkoillis-länsilounassuuntaisen vallin keskellä on kiviseinäinen porttikäytävä, ns. vesiportti. Portin pituus on 14 metriä ja leveys 2,6 – 2,8 metriä. Koekaivauksen tavoitteena oli selvittää käytävämuurin rakennetta sen korjaamista varten. Portin luoteismuurin viereinen osa vallia avattiin 3 x 6 metrin alalta. Muurin paksuudeksi todettiin runsas metri. Lisäksi paljastettiin sisäpihan puoleista poikkimuuria sekä määriteltiin käytävän ulkonurkkien sijainti. Vallia todettiin peitetyn varsin paksulla täyttömaalla 1870-luvun lopulla tehtyjen kunnostusten aikana. Vallin sisältä paljastui vallin tasanteen käyttötaso noin 1,5 metrin korkeudella nykyisestä maanpinnasta. Sen alla oli ohut täytehiekkakerros, joka peitti rakennusaikaista puurosakerrosta. Tämän alta tavattiin kiven ja hieksekainen vallin ydin. Käyttötasosta tavattiin löytöinä rautanauloja, aterialuuta, lyijypala, pala lasia ja punasaviastian reunapala.

Löydöt: KM 2008036:1–16
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 20 m²
Kenttätyöaika: 9.–12.6. ja 1.7.2008
Tutkimuskustannukset: Oulun kaupunki
Tutkimusraportti: Mika Sarkkinen 13.8.2008 Pohjois-Pohjanmaan museon arkistossa.

OULU VANHA PALOASEMA

Hirsikehikon esiin kaivaminen ja dokumentointi
Pk 244409 Oulu
p = 7213540, i = 3428200, z = 6
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Teija Oikarinen

Museoviraston rakennushistorian osasto dokumentoi Oulun Vanhan Paloaseman tontilla (I/32/7), katuosoitteessa Kauppurienkatu 24A. hirsirakenteen osan 30.12.2009. Kellaritiloista löytyneestä rakenteesta teki ilmoituksen rakennuttaja, Oulun Pysäköinti Oy rakennuksen saneeraustöiden yhteydessä. Tontti sijaitsee Museoviraston kaupunkiarkeologisen inventointialueen ulkopuolella, joten rakenteen löytyminen oli yllätys. Hirsirakenteessa oli viisi osittain säilynyttä hirsikertaa, ja lisäksi siinä on ollut kaksi hirsikertaa päällä. Hirsirakenne sijaitsi pohjasavessa, jota oli myös rakenteen osan täytteenä. Löytyjä

siihen liittyi vähän, vain kaksi palaa punasavivadista ja piiposliinilautasen osia, joissa oli sinistä ns. simpukka-koristelua. Löytöjen perusteella rakenne ajoittuu 1700-luvun jälkipuoliskolta 1800-luvulle.

Löydöt: KM 2009008:1–2
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: noin 3 m²
Kenttätyöaika: 30.12.2008
Tutkimuskustannukset: Oulun Pysäköinti Oy
Tutkimusraportti: Teija Oikarinen 16.3.2009 Museoviras-ton arkistossa.

PADASJOKI NYYSTÖLÄ

Arkeologinen valvonta
Pk 214307 Padasjoki
p = 6803537, i = 3409216
Museoviraston arkeologian osasto
Valvoja: FM Jouko Pukkila

Padasjoen Nyystölän kylässä valvottiin vesihuoltolinjan koneellista kaivutyötä 14.–25.4., koska linjauksen välittömästä läheisyydestä tunnetaan rautakautisia muinaisjäännöksiä, mm. asuinpaikka, mahdollinen polttokalmisto ja kolme kuppikiveä. Nyystölän kylä on perustettu keskiajalla.

Tutkimusten aikana linjausta siirrettiin arkeologisten havaintojen perusteella kahdessa paikassa, toisessa ilmeisesti melko nuoren kaivon takia ja toisessa rautakautiseen ja/tai keskiaikaiseen asuinpaikkaan liittyvän pienen kivirakenteen takia. Lisäksi havaittiin eri-ikäisiä kulttuurikerroksia, joista osa lienee liittynyt pihoihin, osa esim. joutomaan täyttöihin. Löydöt olivat hyvin nuoria, mitään rautakautista tai edes keskiaikaista materiaalia ei tutkimuksissa havaittu.

Löydöt: –
Ajoitus: –
Tutkitun alueen laajuus: –
Kenttätyöaika: 14.–25.4.2008
Tutkimuskustannukset: Etelä-Savon ympäristökeskus
Tutkimusraportti: Jouko Pukkila 6.5.2008 Museoviraston arkistossa.

PAIMIO HANHIJOKI ALASTALO/HANHIALA

Osittain tuhoutuneen kivikautisen asuinpaikan maakasojen kaivaus ja peltopoiminta
Pk 202103 Paimio
p = 6712712, y = 3264157, z = 25–30
Turun maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FK Jaana Riikonen

Tasaisella peltoterassilla sijainnut kivikautinen asuinpaikka oli suurelta osin tuhoutunut, kun alueelta oli kaivettu maata pois hevosaitauksen perustusta varten. Osa peltomaasta oli isoissa kasoissa aitauksen vieressä, osa oli ajettu tilan muille pelloille, joilta myös tunnetaan kivikautisia asuin-

paikkoja. Vapaaehtoisvoimin yritettiin kasoja kaivamalla ja pelloja pintapoimimalla saada talteen mahdollisia löytöjä. Työhön osallistui Turun seudun harrastaja-arkeologeja, kotiseutuyhdistys Paimio-Seuran aktiiveja sekä läheisen Hanhijoen koulun viidesluokkalaisia. Henkilötyönteja kasakaivaukseen käytettiin noin 120, peltopoimintaan noin 60. Urakka osoittautui työvoiman määrään nähden aivan ylimitoitetuksi, ja löydöt jäivät vähäisiksi. Muutamien iskosten lisäksi löytyi pieni kiekkokivi.

Löydöt: KM 37856:1–4; KM 37857:1–4
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: kuusi päivää huhti-toukokuussa 2008
Tutkimuskustannukset: vapaaehtoistyö
Tutkimusraportti: Jaana Riikonen 26.3.2009 Museoviras-ton arkistossa.

PARAINEN KOUPO RÖSBACKEN

Röykkiökohteen kaivaus
Pk 104307 Lillmälö
p = 6696440–6696520, y = 3230470–3230510, z = 22–26
Turun yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FL Henrik Asplund

Kaivaus oli jatkoa vuonna 2007 aloitetulle tutkimukselle, jonka tavoitteena on alueella sijaitsevien kivirakenteiden ja niiden ympäristön kartoittaminen sekä koekaivaminen. Muutaman koeruudun lisäksi kaivettiin kaksi koekaistaa paikalla sijaitsevan pitkän kivirakenteen poikki. Lähes kaikki löydöt tulivat esiin toisesta koekaistasta. Kvartsi- ja kivilaji-iskosten lisäksi löytyi palanutta luuta sekä piinuolenkärki. Palaneesta luusta saatiin myöhäisneoliittiseen aikaan menevä radiohiiliajoitus, puuhiilestä puolestaan viikinkiaikainen ajoitus.

Löydöt: TYA 850:1–53
Ajoitus: moniperiodinen
Tutkitun alueen laajuus: 31 m²
Kenttätyöaika: 10.–11. ja 17.–18.5.2008
Tutkimuskustannukset: Pargas-Nagu Medborgarinstitut, Pargas hembygdsförening, Turun yliopisto
Tutkimusraportti: Henrik Asplund 29.4.2009 Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

PIETARSAARI LASSFOLKIN KORTTELI

Kaupunkiarkeologinen pelastuskaivaus
Pk 232106 + 03 Jakobstad
p = 7070740, i = 3287660, z = 4,84
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Teija Oikarinen

Pietarsaaren kaupungin keskustassa toteutettiin Museoviraston rakennushistorian osaston ja Pietarsaaren kaupunginmuseon yhteistyönä kaupunkiarkeologinen pelastuskaivaus ns. Lassfolkin korttelissa 2/2/7–10 touko-elokuus-

sa 2008. Kaivaukset perustuivat Museoviraston vuonna 2002 tekemään kaupunkiarkeologiseen inventoitiin sekä syyskuussa 2007 tehtyjen koekaivausten tutkimustuloksiin 1600–1800-luvun löydöistä ja kulttuurikerrok-sista. Kortteliin suunnitellaan aloitettavan liike- ja toimi-tilojen sekä musiikkisalin rakentaminen vuonna 2009, joten koekaivausten perusteella mielenkiintoisimpien alueiden laajentaminen nähtiin tarpeelliseksi.

Kortteliin avattiin viisi tutkimusaluetta, joiden yhteispinta-ala oli 252 neliometriä. Kaivaustutkimuksen kesto oli 11 viikkoa, mitä ennen käytettiin yksi viikko kaivauksen valmisteluun Pietarsaassa. Kaivauksilla työskenteli tutkija, kolme apulaistutkijaa ja neljä tutkimusavustajaa. Kaivajina työskenteli yhdeksän arkeologian tai historia-alan opiskelijaa ja seitsemän työnhaun kautta palkattua henkilöä eripituisissa työsuhteissa. Keskimäärin viikoittain töissä oli 9–10 kaivajaa.

Alueilta löydettiin 1600-luvun jälkipuolelta 1800-luvun jälkimmäiselle puoliskolle ajoittuvia kulttuurikerroksia, joista dokumentoitiin asuinkortteleiden rakennuskannan jäännöksiä. Alueiden kulttuurikerrokset ja löytyneet rakenteiden osat poikkesivat toisistaan huomattavasti. Kaivauksien suurimmalta alueelta dokumentoitiin mm. kivijalkojen osia, lautalattiaa, paalurakenteita, mahdollinen kellari tai maakuoppa ja Östergatanin nimellä tunnettua katuua useissa kivikerroksissa. Useilta aluilta dokumen-toitiin mm. puu- ja kivirakenteiden osia kuten kivijalkoja ja puuarinoiden osia. Kaikkia rakenteiden osia ei pystytty tulkitsemaan. Yksi alueista oli myös ns. kosteikkoaluetta, jota luonnehtivat kuivikekerrokset.

Löytöaineisto koostui pääosin tyypillisestä kaupunkiarkeo-logisesta löytömateriaalista kuten keramiikka-astioiden paloista ja liitupiippujen varsista ja koppien osista. Löytö-aineistosta huomattava osa oli eläinluita, joista löytyi myös merkkejä luiden käyttämisestä esineiden valmistukseen. Jonkin verran otettiin talteen puu- ja nahkaesineiden osia sekä metallilöytöjä kuten nappeja ja rahoja, joista kaksi oli 1600-luvulla lyötyjä hopearahoja. Erikoisempina löytöinä otettiin talteen mm. eläinhahmoisia liitupiipun koppien osia, laskupirkka, miekan säilä, kullattu messinkisolki ja koristelematon luulusikka. Alueet tutkittiin kaivausten aikana kulttuurikerrosten pohjaan saakka. Tutkimatta jäivät alueet, joilla oli käytössä olleita johdotuksia tai viemäreitä sekä lähes kokonaan tuhoutuneeksi oletettu huoltoasema-tontti (2/2/9) ja osittain tuhoutuneeksi oletettu tontti (2/2/7).

Löydöt: KM 2008051:1–3336 (esinelöydöt) ja KM 2008051:3337–4240 (luut)
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: kaivaus 252 m² ja valvonta noin 32 m²
Kenttätyöaika: 19.5.–8.8.2008
Tutkimuskustannukset: Pietarsaaren kaupunki
Tutkimusraportti: Teija Oikarinen 23.3.2009 Museoviras-ton arkistossa.

PIHTIPUDAS MADENEVA

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 331203 Pihtipudas
p = 7031535, i = 3427524, z = 115–119
Museoviraston arkeologian osasto, Keski-Suomen Museo ja Pihtipudas-Seura
Kaivauksenjohtajat: FM Mirja Miettinen ja FM Miikka Kumpulainen

Pihtiputaalla tehtiin kirkonkylän kaavoituksen vuoksi koe-kaivaus, jossa selvitettiin inventoinnissa todetun painan-teen, mahdollisen kodanpohjan funktio ja sen liittyminen ennestään tunnettuun läheiseen Madenevan kivikautiseen asuinpaikkaan.

Tutkimusalue sijaitsi mäntykankaalla kahden rakennetun omakotitalotontin välissä, venerantaan vievän tien länsi-puolella. Matalan, laakean, maastossa heikosti erottuvan painanteen poikki mitattiin 2 x 15 metrin laajuinen alue, jossa voitiin todeta löytöjä ja värjäytynttä kulttuurimaata koko alueella. Keskellä painannetta oli epämuotoinen, noensekaisen ja punertavan likamaan alue, joka ulottui 50–60 cm syvyydelle. Rapautuneita ja palaneita kiviä oli yksittäin koko tutkimusalueella. Selviä kiinteitä rakenteita ei todettu.

Löydöt olivat tyypillistä kivikautista asuinpaikka-aineistoa: runsaasti tyypillistä kampakeramiikkaa, pääosa muutamana selvänä keskittymänä, kiviesineiden paloja, piitä, kvartsia, meripihkapala ja palanutta luuta. Aineisto on samanlaista kuin Madenevan asuinpaikan kaivauksissa aikaisemmin löydetty.

Koekaivauksen tuloksena voitiin todeta, että Madenevan kivikautinen asuinpaikka on aikaisemmin esitettyä rajausta laajempi ja jatkuu lännessä venerantaan vievän tien länsipuolelle. Sen sijaan painanteen merkitys ei varmuudella selvinnyt; kysymys saattaa kuitenkin olla asumuspainanteesta.

Löydöt: KM 37798:1–233
Ajoitus: kivikausi, Ka II
Kenttätyöaika: 23.–27.6.2008
Tutkitun alueen laajuus: 30 m²
Tutkimuskustannukset: Museovirasto, Keski-Suomen museo, Pihtipudas-Seura
Tutkimusraportti: Miikka Kumpulainen ja Mirja Miettinen 3.6.2009 Museoviraston arkistossa.

PIHTIPUDAS POHJOISNIEMI 3

Koekaivaus runkovesiputkilinjalla
Pk 331203 Pihtipudas
p = 7030454, i = 3426834, z = 119 (kuoppa 75)
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Vesa Laulumaa

Koekaivaus tehtiin Pihtiputaan Pohjoisniemelle rakennet-tavalla runkovesijohtolinjalla ja sen työskentelyalueella sekä vedenottamon kohdalla. Tutkimusten tarkoituksena

oli selvittää, onko rakennusalueella kiinteitä muinaisjään-nöksiä ja määritellä mahdollisten jatkotutkimusten tarve. Pohjoisniemeltä tunnetaan ennestään yhdeksän kivikautista asuinpaikkaa ja yksi rautakautinen kohde. Pohjoisniemen muinaisjäännöksiä on tutkittu useaan otteeseen ja erityisesti niemen pohjoisosasta on tehty merkittäviä löytöjä.

Tutkittava noin 800 metrin pituinen vesiputkilinja koe-kuopitettiin 10 metrin välein. Löytöinä saatiin muutamia kvartsi-iskoksia, hieman palanutta luuta ja muutamia paloja rautakuonaa. Putkilinjalla tutkittiin myös kaksi 2–3 metriä leveää kuoppaa, jotka ovat todennäköisesti pieniä tervahautoja. Kaiken kaikkiaan löydöt olivat siinä määrin vähäiset, että aihetta jatkotutkimuksiin ei ole.

Löydöt: KM 37848:1–14
Ajoitus: moniperiodinen
Tutkitun alueen laajuus: 80 m²
Kenttätyöaika: 6.–17.10.2008
Tutkimuskustannukset: Pihtiputaan kunta
Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa ja Riikka Mustonen 24.4.2009 Museoviraston arkistossa.

PIRKKALA PIRKKALANKYLÄ

Esihistoriallisen ja historiallisen ajan asuinpaikan koe-kairaus
Pk 212305 Nokia
p = 6821103–6820706, i = 3316730–3316654, z = 78–85
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Hanna-Leena Salminen

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti elokuussa 2008 arkeologisen koetutkimuksen Pirkkalan kunnan Pirkkalan-kylässä. Tutkimusten taustalla oli tien 3022 itäpuolelle suunniteltu kevyen liikenteen väylä, joka kulkee Tursian-notkon ja Pirkkalankylän muinaisjäännösalueiden läpi. Tursiannotko on esihistoriallinen asuinpaikka-alue ja Pirkkalankylä historiallinen kylänpaikka. Tutkimuksissa selvitettiin, ulottuvatko näiden muinaisjäännösten kult-tuurikerrokset suunnitellulle kevyen liikenteen väylälle ja kuinka paksuja nämä kerrokset ovat.

Tutkimus päätettiin tehdä ottamalla kairausnäytteitä. Kai-raustyön suoritti Pirkkalan kunnan tarjousten perusteella valitsema Geopalvelu Oy Tampereelta. Varsinaisen kaira-uksen suoritti Geopalvelu Oy:n työntekijä koneellisesti monitoimikairavaunua käyttäen arkeologin valvonnassa. Kaira painettiin maahan porausmenetelmällä. Kaira oli 12 cm halkaisijaltaan ja noin metrin pituinen. Kairauspisteet sijaitsivat tien 3022 itäpuolella noin 12 metrin päässä tien reunasta peltoalueilla sekä Kaipilan ja Sapalan tilakeskus-ten piha-alueilla.

Kairausnäytteet dokumentoitiin kairassa ja taltioitiin vanerista valmistettuun laatikkoon maakerroksittain muovipusseissa. Jälkitöissä näytteet seulottiin ja löydöt taltioitiin yksiköittäin.

Kairausnäytteiden perusteella kulttuurikerrokseksi tulkittu tumma ja paikoin voimakkaasti hiilensekainen maa on

keskittynyt Kaipilan ja Sapalan tilakeskuksen rakennusten ympärille. Tältä alueelta löydettiin yhdestä näytteestä myös rautakauden tyyppisen saviastian pala. Merkittäviä havain-toja tehtiin myös Sapalan tilakeskuksen eteläpuoleiselta pellolta. Tällä alueella peltomullan alla oli selvästi tum-mempi, osin hiilensekainen noin 5 cm paksu kerrostuma. Tutkimuksessa tehtyjen havaintojen perusteella kulttuuri-kerros ulottuu suunnitellulle kevyen liikenteen väylälle noin 80 metrin matkalla. Havaintojen perusteella kulttuuri-kerroksen paksuus on 20–50 cm.

Löydöt: KM 37432:1–30
Ajoitus: esihistoriallinen ja historiallinen aika
Tutkitun alueen laajuus: noin 400 m pitkä ja 10 leveä kaista tien 3022 itäpuolella, kairauspiste noin 10 metrin välein
Kenttätyöaika: 25.–27.8.2008
Tutkimuskustannukset: Pirkkalan kunta
Tutkimusraportti: Hanna-Leena Salminen
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkis-tossa.

POHJA PERMORTAN

Esihistoriallisen röykkiö- ja asuinpaikka-alueen koe-kaivaus
Pk 201405 Pohja
p = 6667504–6667559, i = 3310481–331601, z = 26–32
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Vesa Laulumaa

Maakaasuputkilinjalla ja sen työalueella sijaitsevat kiinteät muinaisjäännökset, röykkiöt ympäristöineen, tutkittiin Pohjan Permortanissa ennen linjan rakentamista. Tutki-mus toteutettiin koekaivauksena röykkiöiden luonteen selvittämiseksi ja mahdollisten asuinpaikan jäänteiden löytämiseksi.

Tutkimusalueelle kaivettiin koekuoppia ja kaksi maan pinnalla näkyvää röykkiötä tutkittiin tasokaivauksena ja dokumentoitiin. Muutamia kvartseja ja historiallisen ajan aineistoa lukuun ottamatta löytöjä ei tehty. Röykkiöissä ei havaittu selkeitä rakenteita ja ne vaikuttaisivat olevan raivausröykkiöitä.

Turpeen alta paikannettiin kolmas suurehko röykkiö. Röykkiö on noin 14 metriä pitkä ja neljä metriä leveä. Sen reunoilta on isompia kiviä ja keskelle on ladottu pienempiä kiviä. Röykkiö paljastettiin kokonaan turpeen alta ja se dokumentoitiin. Röykkiön purkamista ei ehditty aloittaa.

Löydöt: KM 37733:1–14
Ajoitus: esihistoriallinen
Tutkitun alueen laajuus: 30 m²
Kenttätyöaika: 11.–22.8.2008
Tutkimuskustannukset: Gasum Oy
Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa
Museoviraston arkis-tossa.

POMARKKU PELTOMÄKI 1

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus Pk 114402 Isojärvi p = 6850265–6850315, i = 3230185–3230235, z = 46–48 Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 2 Kaivauksenjohtaja: HuK Simo Vanhatalo

Koekaivausryhmän tehtävänä oli selvittää Pomarkun Poosjärven itäpuolella Peltomäen tilalla sijaitsevan kivikautisen asuinpaikan laajuus ja ulottuuko se suunnitellun asuinrakennuksen rakennuspaikalle. Kivikautiseen asuinpaikkaan viittaava rombin muotoinen reikäase (SatMu 8084) oli löydetty tilan pellolla jo vuonna 1890. Myöhemmin vuoden 1966 inventoinnin yhteydessä löytyi kvartsi-iskoksia.

Suunnitellulle rakennuspaikalle ja siihen liittyvälle jätevesien imeytysalueelle tehtiin 31 koekuoppaa tai pienempää koepistoa. Koekuopista löydettiin resenttien löytöjen ohella vain muutama kvartsi-iskos.

Löydöt: KM 37388:1–24
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 18,2 m², tutkimusala 3000 m²
Kenttätyöaika: 16.–27.6.2008
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 31.12.2008
Museoviraston arkistossa.

PORNAINEN TUOMALA

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus Pk 204312 Pornainen p = 6704120, i = 3409700, z = 30–33 Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 2 Kaivauksenjohtaja: HuK Simo Vanhatalo

Museoviraston koekaivausryhmä tutki Laukkosken Tuomalan kivikautista asuinpaikkaa vuosina 2002 ja 2003 omakotitalon rakennushankkeen vuoksi. Rakennushanke keskeytyi, mutta vuonna 2008 hanke tuli uudelleen ajankohtaiseksi, rakennuspaikkojen osalta hieman muutetuna. Koekaivausryhmä selvitti koekuopittamalla uuden rakennuspaikan. Sen jälkeen seurattiin rakennus- ja piha-alueiden koneellinen pintamaan poisto.

Asuinrakennuksen ja autotallin rakennuspaikalla ei havaittu mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa. Rakennuspaikan eteläosan koekuopista, savisesta pelto-mullasta, löytyi jonkin verran kvartsia.

Löydöt: KM 37386:1–53
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: tutkimusala 2000 m², konekai-vuala 600 m²
Kenttätyöaika: 21.–23.4.2008
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 9.12.2008
Museoviras-ton arkistossa.

PORVOO VANHA RAATHUONE JOKIKATU

Kaupunkiarkeologinen kaivaus katualueella Pk 302102 Porvoo p = 6698988, i = 3426177 Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Andreas Koivisto

Porvoon vanhan raatihuoneen peruskorjauksen yhteydessä tehtävistä salaojakaivannoista löytyi rakennuksen Jokikadun puoleiselta reunalta säilyneitä puurakenteita. Puurakenteista saatiin esille yksi ehjä kerros ja tämän alta puumoskakerros sekä hiiltynyt nokinen kerros. Noin puoli metriä rakenteen alta paljastui peruskallio. Rakennetta saatiin esille vain pieni osa kapealta alueelta, sillä kaivausalue seurasi tarkasti salaojaputken vetoa. Toisaalta raatihuoneen perustukset olivat tuhonneet suurimman osan rakenteesta. Löytöjä kaivauksilta tuli niukasti.

Löydöt: KM 2008041:1–16
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: 34 m²
Kenttätyöaika: 16.–19.6.2008
Tutkimuskustannukset: Porvoon kaupungin tilakeskus
Tutkimusraportti: Andreas Koivisto 6.3.2009
Museoviras-ton arkistossa.

PORVOO VANHA RAATHUONE VAUNUVAJA

Kaupunkiarkeologinen kaivaus Pk 302102 Porvoo p = 6698984, i = 3426181
Muuritutkimus Ky
Kaivauksenjohtaja: FT Kari Uotila

Porvoon vanhassa raatihuoneessa tehtiin vuoden 2008 kuluessa laaja korjaustyö, jonka yhteydessä havaittiin rakennuksen länsiosassa olevasta vaunuvajasta puurakenteen jäännöksiä. Vaunuvajan alue tutkittiin tästä syystä arkeologisesti syksyllä 2008.

Kaivauksissa saatiin esille 1500–1600-luvulle ajoittuva, mahdollisesti katuun, kujaan tai piha-alueeseen liittyvä puurakenne sekä 1500–1900-luvuille ajoittuvia kulttuuri-kerroksia. Löytöaineisto käsitti mm. kivisavi- ja punasavi-keramiikka, lasia sekä muutamia metalliesineitä.

Löydöt: KM 2008073:1–102
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: 19.9.–31.10.2008
Tutkimuskustannukset: Porvoon kaupunki
Tutkimusraportti: Kari Uotila 31.12.2008
Museo-viraston arkistossa.

PORVOO VÄLIKADUN JA FLENSBORGINTÖRMÄN RISTEYS

Arkeologinen tarkastuskäynti ja kaukolämpökaivannon

dokumentointi Pk 302102 Porvoo p = 6699106, i = 3426161
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Andreas Koivisto

Museoviraston rakennushistorian osaston tutkija FM Andreas Koivisto ja apulaistutkija FM Riikka Väisänen suorittivat 13.8.2008 tarkastuskäynnin Porvoon Välikadun ja Flensborgintörmän risteuksen kaukolämpökaivantojen yhteydessä. Samalla dokumentoitiin maanleikkauksia valokuvin sekä otettiin muutamia löytöjä talteen. Säilyneitä rakenteita tai kulttuurikerroksia ei löytynyt.

Löydöt: KM 2008048:1–13
Ajoitus: historiallinen
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: 13.8.2008
Tutkimuskustannukset: ei ilmoitettu
Tutkimusraportti: Andreas Koivisto & Riikka Väisänen
Museoviraston arkistossa.

PYHÄRANTA KESKIKUOKKAMAA

Hautaröykkiön kaivaus Pk 113112 Kodisjoki p = 6778406, i = 3206585, z = 22,5
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Kreetta Lesell

Yksi valtatien 8 parantamisalueella Pyhärannan Keski-kuokkamalla sijaitsevasta kolmesta röykkiöstä tutkittiin kesäkuussa 2008. Muut jäävät suojeltaviksi kohteiksi rinnakkaistien viereen.

Tutkittu röykkiö oli pronssikauden tai rautakauden alun hautaröykkiö. Röykkiöstä tuli runsaasti palanutta luuta, josta osa voitiin tunnistaa ihmis-luuksi. Luuanalyysin perusteella vainajia on ollut ainakin kaksi.

Röykkiön sijainti on valittu todennäköisesti kallion ja siinä olevien syvänteiden vuoksi. Röykkiön alueelta löytyi hiiltä, mutta ei niin paljon, että vainajien polttaminen olisi voinut tapahtua röykkiön alueella.

Koekuoppien ja maaperän tarkastelun perusteella voidaan sanoa, että röykkiöiden ympäristössä ei ole asuinpaikkaa tai vainajien polttopaikkaa.

Löydöt: KM 37777:1–91
Ajoitus: pronssikausi tai rautakauden alku
Kenttätyöaika: 2.–17.6.2008
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 53 m², tutkimusala 300 m²
Tutkimuskustannukset: Tiehallinto, Turun tiepiiri
Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 16.3.2009
Museoviraston arkistossa.

RAAHE LAIVALANHIETIKKO

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus Pk 244107 Ketunperä p = 7164075–7164125, i = 3384835–3384875, z = 53–54 Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 2 Kaivauksenjohtaja: HuK Simo Vanhatalo

Koekaivausryhmän tehtävänä oli selvittää Raahen Laivalanhietikolla mahdollisesti sijaitsevan kivikautisen asuinpaikan laajuus hiekanottohankkeen takia. Vuoden 2007 tarkastuksessa paikalta oli löydetty kvartsi-iskoksia.

Laivalantien länsipuoliselle tutkimusalueelle tehtiin 24 koekuoppaa ja tien itäpuolinen alue tutkittiin pienemmillä lapionpistoilla. Lähes kaikki koekuopat olivat löydöttömiä. Laivalantien varressa olevalta alueelta, josta pintamaa oli jo poistettu, saatiin talteen pintapoinnilla kvartsi-esineitä ja -iskoksia. Myös koekuoppien löydöt sijoituivat aivan tämän alueen reunaan, muutamaan koekuoppaan. Löytöalue todettiin pieneksi ja asuinpaikka on saattanut tuhoutua muinaisten rantavoimien vaikutuksesta ja ehkä nykyajan hiekanotossa.

Löydöt: KM 37390:1–32
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 28 m², tutkimusala 6000 m²
Kenttätyöaika: 30.6.–11.7.2008
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 31.12.2008
Museo-viraston arkistossa.

RAISIO VANHA-VANTO

Kivirakenteiden arkeologiset kaivaukset Pk 104309 Turku p = 6715482, i = 3330421, z =10–15
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FK Kreetta Lesell

Raision Vanha-Vanto-nimisessä muinaisjäännöskohteessa oli neljä kivilatamusta, jotka löydettiin maakaasuputken länsilaajennuksen Naantalin haaran inventoinnissa. Latomukset sijaitsevat putken rakentamisalueella ja ne oli tutkittava ennen rakennustöiden aloittamista. Neljästä kivilatomuksesta yksi oli selkeästi ihmisen tekemä, muut kolme olivat todennäköisesti luonnon muodostelmia. Ihmisen tekemästä latomuksesta ei tullut löytöjä tai muuta ajoitettavaa materiaalia, joten sen ikä jäi avoimeksi. Todennäköisesti se on historialliselta ajalta.

Löydöt: –
Ajoitus: määrittelemätön, todennäköisesti historiallinen
Kenttätyöaika: 18.–22.8.2008
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 36 m², tutkimusala 120 m²
Tutkimuskustannukset: Gasum oy
Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 25.2.2009
Museoviraston arkistossa.

RAUMA ISORAASTUVANKATU JA LÄHIALUEET

Kunnallistekniikan rakentamiseen liittyvät kaivaukset Pk 113208 Rauma p = 6792288, i = 3204605, z = 4–5,5 Muuritutkimus Ky ja Rauman museo Kaivauksenjohtaja: FM Markus Kivistö

Rauman kaupungin tekninen virasto rakensi viemäri- ja sähkölinjoja Isoraastuvankadun Kauppatorin puoleisessa päässä Vanhassa Raumassa. Kaivutöissä paljastui vanhoja rakenteita ja maakerroksia, ja Museovirasto edellytti paikalla arkeologisia tutkimuksia ennen rakennustöiden loppuunsaattamista. Osassa kaivausaluetta kaivutyö oli päättynyt 1800-luvun kadun tasoon, osassa 1600-luvun puurakenteisiin.

Kaikkiaan noin kolme viikkoa kestäneissä kaivauksissa saatiin esille 1600-luvulle ajoittuvan rakennuksen osia ja maakerroksia 1500-luvun alkupuolelta 1800-luvulle. Löytöaineisto on tutkitun alueen kokoon nähden runsas ja käsittää mm. rahoja, keramiikkaa, lasia ja metalliesineitä 1500–1600-luvuilta. Luuaineistoa alueelta tuli sen sijaan niukasti.

Löydöt: KM 2008025:1–505 Ajoitus: historiallinen Tutkitun alueen laajuus: 21 m² Kenttätyöaika: 12.5.–2.6.2008 Tutkimuskustannukset: Rauman kaupungin kunnallistekniikan osasto Tutkimusraportti: Kari Uotila ja Markus Kivistö 16.10.2008 Museoviraston arkistossa.

RAUMA PAPPILANKATU JA KALLIVAHE

Kunnallisteknisen työmaan arkeologinen valvonta ja pelastuskaivaus Pk 113208 Rauma p = 6792252, i = 3204548, z = 2–4 Rauman museo Kaivauksenjohtaja: FM Aino Koivukari

Rauman kaupungin 1. kaupunginosassa Pappilankatu 21–25: n alueella ja Kallivaheella suoritettiin kunnallisteknisen työn yhteydessä konekaivun valvontaa syys-marraskuussa 2008. Kolmessa kohdassa tehtiin tarkempia tutkimuksia käyttäen stratigrafista kerroskaivausmenetelmää. Tutkimuksen teetti ja rahoitti Rauman kaupunki.

Kaivauksissa dokumentoitiin useita eri rakenteita. Yksi puurakenteista liittyy todennäköisesti historiallisissa lähteissäkin mainittuun ns. Kriipinojaan. Pappilankadun ja Kallivaheen nykyisellä risteysalueella tutkittiin hirsikaivo, joka alustavan tutkimuksen mukaan ajoittuu 1600-luvulle. Lisäksi tutkimusalueella havaittiin mahdollinen liesirakenne, jätekuoppia tai ojia ja useita katukiveyksiä. Esineistö ajoittuu pääosin 1600–1800-luvuille, vanhimmat löydöt 1500-luvulle.

Löydöt: KM 2008082:1–489 ja KM 2008083:1–18

Ajoitus: 1500–1800-luvut Tutkitun alueen laajuus: noin 100 m² Kenttätyöaika: 29.9.–12.11.2008 Tutkimuskustannukset: Rauman kaupungin tekninen virasto Tutkimusraportti: Aino Koivukari 2009 Rauman museossa, kopio Museoviraston arkistossa.

RENKO RENGON KIRKKO

Salaojitustöiden valvonta ja kaivaus Pk 213105 Renko p = 6756857, i = 3352914 Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö Kaivauksenjohtaja: FM Kati Salo

Rengon kirkon alueella suoritettiin arkeologista valvontaa sekä tehtiin kaivaustutkimuksia ulkopuolisen kuivatusjärjestelmän eli salaojituksen ja sadevesiviemäreiden asentamiseen liittyen. Tutkimuksissa saatiin uutta tietoa kirkon rakennushistoriallisista vaiheista ja kirkon ympärillä olevista keskiajan ja historiallisen ajan haudoista.

Kirkko on alun perin suunniteltu ja ainakin osittain rakennettu myöhäiskeskiajalla enemmän luode-kaakkosuuntaiseksi ja myöhemmin, mahdollisesti 1700-luvun lopulla sitä on korjattu enemmän itä-länsisuuntaiseksi. Sakasti on rakennettu ennen runkokuonetta tai samaan aikaan runkokuoneen kanssa. Myös keskiajalta periytyvän kirkkoaidan luoteisviisteen ja porttihuone-kellotapulin perustukset paikallistettiin. Kirkon ympäriltä tutkittiin 56 hautausta, jotka ajoittuvat 1500–1800-luvuille. Haudoista löytyi mm. helmiä, liitupiippu ja nappeja. Irtolöytönä paikalta löydettiin mm. kampasimpukan palanen, joita on annettu Espanjan Santiago de Compostelassa pyhiinvaellusmerkeiksi keskiajalla. Haudoista löytyneistä luista tehdään tautihistorian selvitystä väitöskirjaa varten.

Löydöt: KM 2008059:1–98, KM rahakammio 2008047:1–4 Ajoitus: historiallinen Tutkitun alueen laajuus: 300 m² Kenttätyöaika: 6.8.–26.9.2008 Tutkimuskustannukset: Rengon seurakunta Tutkimusraportti: Kati Salo 22.5.2009 Museoviraston arkistossa.

SAARIJÄRVI TARVAALA

Koekaivaus kivikautisen löytöpaikan läheisyydessä Pk 2244 07 Tarvaala p = 6952730, i = 3413380, z = 118–119 Museoviraston arkeologian osasto Kaivauksenjohtaja: FM Esa Mikkola

Saarijärven Tarvaalassa tutkittiin kahden viikon ajan uuden Luonnonvarainstituutin rakennuspaikkaa koekuopituksen. Suunnitellun rakennuspaikan vierestä on aiemmin saatu talteen kivikautisia irtolöytöjä. Koekuopituksessa alueelta ei löydetty mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Löydöt: – Ajoitus: kivikausi Tutkitun alueen laajuus: 34 m² Kenttätyöaika: 6.–22.10.2008 Tutkimuskustannukset: Saarijärven Seudun Yrityspalvelu Oy Tutkimusraportti: Esa Mikkola 8.12.2009 Museoviraston arkistossa.

SIUNTIO MYRANS

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus Mäntsälä–Siuntio-maakaasuputkilinjalla Pk 203203 Virkkala p = 6678896, i = 3338411, z = 22 Museoviraston arkeologian osasto Kaivauksenjohtaja: FM Vesa Laulumaa

Siuntion Myransin kivikautista asuinpaikkaa tutkittiin suunnitellun maakaasuputkilinjauksen alueelta. Tutkittu osa kohteesta on pellolla, mutta asuinpaikka oli merkitty ulottumaan tutkitusta alueesta noin 250 metriä itään Myransin tilan rakennusten eteläpuolelle saakka.

Pellolle tehtiin kattava verkosto kolme metriä leveitä koeojia, joiden multakerros poistettiin koneella ja koskemattomia kerroksia tutkittiin lapiolla. Tutkimuksessa keskityttiin maaperän ja topografian perusteella otollisimpiin kohtiin, tiukimmat savikot jätettiin kaivamatta.

Kaivauksissa ei havaittu merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta eikä muunkaan tyyppisestä muinaisjäännöksestä. Löydöt, jotka oli poimittu pellolta inventoinnin yhteydessä, ovat ilmeisesti levinneet laajalle alalle pellon muokkauksen yhteydessä. Todennäköisin asuinpaikan sijainti on hieman idempänä tilan rakennusten kohdalla, missä maanomistajan mukaan maaperä on hiekkaisempaa. Tutkimusten jälkeen aluerajaus tehtiin uudelleen ja se koskee nykyään vain tilan kohdalla olevaa etelärinnettä. Uuteen rajaukseen päädyttiin vuoden 2008 tulosten, maaperähavaintojen, topografian ja aiempien löytötietojen pohjalta.

Löydöt: – Ajoitus: kivikausi Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 497 m², tutkimusala 9000 m² Kenttätyöaika: 14.–18.7.2008 Tutkimuskustannukset: Gasum Oy Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 7.4.2009 Museoviraston arkistossa.

SIUNTIO NACKANS

Historiallisen kohteen kaivaus Mäntsälä–Siuntio-maakaasuputkilinjalla Pk 203203 Virkkala p = 6681040, i = 3339600, z = 35–37 Museoviraston arkeologian osasto Kaivauksenjohtaja: FM Vesa Laulumaa

Siuntion Nackansin historiallisen ajan kyläntonttia tutkittiin suunnitellun kaasuputkilinjauksen kohdalta. Muinaisjäännöstrekinerin mukaan ”Grotbacka on keskiaikainen rälssitila, joka on autoitunut luultavasti 1500-luvulla. Grotbackasta on säilynyt maininta vuodelta 1517. Viimeistään 1600-luvulla kylän maat on yhdistetty viereiseen Nackansin rälssitilaan, joka tunnetaan nykyisin Grotbackan nimellä.” Kartastossa esitetyllä paikalla sijaitsevat nykyään Grotbackan tilan rakennukset, joista on enää käytössä vain asuinrakennus. Rakennukset sijaitsevat peltojen ympäröimällä mäellä, jonka läpi kulkee Lappersin ja Lohjan välinen Bäcksentie.

Paikalle suunniteltu kaasuputkilinja kulkee pelloilla, tilan itäpuolella. Kesannolla olevat pellot viettävät itään, kohti Norrbybäckeniä. Maaperä pelloilla on savea, rakennusten kohdalla, ylempänä mäellä, on paikoin avokallioita, mahdollisesti myös hieman hiekkaisempia alueita.

Putkilinjalle ja sen työskentelyalueelle avattiin kolme metriä leveitä koeojia yhteensä 140 metriä. Koeojia tehtiin sekä putkilinjan suuntaisesti että poikittain siihen nähden, näin saatiin tutkittua myös rakentamiseen liittyvä työskentelyalue. Tutkimuksissa ei havaittu kiinteitä rakenteita ja löydettiin vain nk. resenttejä löytöjä, joita ei luetteloiu.

Löydöt: – Ajoitus: historiallinen Tutkitun alueen laajuus: 420 m² koneellisesti Kenttätyöaika: 21.–25.7.2008 Tutkimuskustannukset: Gasum Oy Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 10.4.2009 Museoviras-ton arkistossa.

SULKAVA KUKKAPÄÄ

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus Pk 314412 Sulkava p = 6851737, i = 3575798, z = 85 Museoviraston arkeologian osasto Kaivauksenjohtaja: FM Johanna Seppä

Sulkavan Kukkapään kivikautiselle asuinpaikalle ja sen lähiympäristöön rakennetaan loma-asuntoja. Asuinpaikalla ei ole tehty aiemmin kaivaustutkimuksia, joten asuinpaikan tarkka rajaus ei ole ollut tiedossa. Kukkapään alue on ollut muun muassa sahan varastoalueena ja siellä on monenlaisia historiallisen ajan kaivantoja, joten etukäteen oletettiin, että asuinpaikka saattaa olla pahoin tuhoutunut. Koekuopituksen tarkoituksena oli selvittää asuinpaikan laajuutta ja onko paikalla sellaisia säilyneitä kulttuuri-kerroksia, jotka vaatisivat jatkotutkimuksia. Koekaivauksen oli varattu yksi viikko.

Koekuopituksella voitiin varmistaa, että Kukkapään asuinpaikka ei ulotu loma-asuntojen rakennuspaikalle tai se on tuhoutunut alueen historiallisen maankäytön aikana. Koekuopissa ei havaittu varmoja merkkejä esihistoriallisista kulttuurikerroksista ja kaivaukselta saatiin talteen vain yksi löytö, pii-iskos.

Löydöt: KM 37806
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: koekuopitus 40 x 70 metrin laajuisella alueella
Kenttätyöaika: 19.–23.5.2008
Tutkimuskustannukset: Sulkavan Palvelut Oy
Tutkimusraportti: Johanna Seppä 20.2.2008
Museoviraston arkistossa.

SULKAVA RITVALINNIEMI

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 314412 Sulkava
p = 6853700–6853720, i = 3576580–3576615, z = 83–85
Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 2
Kaivauksenjohtaja: HuK Simo Vanhatalo

Museoviraston koekaivausryhmä 2:n tehtävänä oli selvittää, ulottuuko Ritvalinniemen kivikautinen asuinpaikka maanomistajan suunnitteleuille kesämökin ja varaston rakennuspaikoille.

Rakennuspaikat koekuopitettiin ja niiden ympäristöön tehtiin muutamia lapionpistoja. Varsinaiset rakennuspaikat olivat vähälöytöisiä eikä niiden kohdalla ollut merkkejä kiinteästä muinaisjäänneksestä. Sen sijaan pihan alueella oli enemmän löytöjä ja siltä osin jätettiin rauhoitetuksi. Löytöinä saatiin liuske-esineen katkelma, muutama saviastian pala, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Esihistoriallinen asuinpaikka oli osittain tuhoutunut muinaisten rantavoimien vaikutuksesta.

Löydöt: KM 37423:1–30
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 20 m², tutkimusala 1000 m²
Kenttätyöaika: 25.–31.8.2008
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 24.12.2008
Museoviraston arkistossa.

TAIPALSAARI TURASALON LINNAVUORI

Linnavuoren koekaivaus
Pk 313404 Rutola
p = 6779800, p = 3557200, z = 90–102
Taipalsaaren kotiseutuyhdistys
Kaivauksenjohtaja: HuK Timo Jussila

Taipalsaaren Kuivaketvelen linnavuorella vuoden 2006 tutkimuksilla saatujen positiivisten tulosten rohkaisemina toteutettiin Jukka Luodon organisoimana vuonna 2008 pienimuotoinen koekaivaus ja kartoitus Ruusin Turasalon linnavuorella. Tavoitteena oli selvittää, olisiko muinaisjäänneksellä löydettävissä sen käyttöä ja ikää valaisevaa esineistöä ja ajoittamiseen soveltuvaa hiiltä. Lisätietoa haluttiin saada myös muinaislinnan rakenteista sekä laatia alueesta rakenteiden ja topografian suhteita kuvaava yleiskartta.

Tutkimusalue oli käytännössä se, joka muinaislinnan näkyvien rakenteiden ja maaston topografian perusteella oli mahdollista ja perusteltua rajata. Koko tämä alue kuljettiin läpikotaisin useita kertoja silmävaraisia havaintoja tehden. Lisäksi olennaiset kohdat valokuvattiin digitaalisesti ja maastosta laadittiin yleiskartta käyttäen mittauksissa takymetriä sekä satelliittipaikkanninta. Alueen maastokohdat, joissa ei ollut korkeata kasvillisuutta metallinilmmaisimen käyttöä haittaamassa, tutkittiin metallinilmmaisimella. Kivennäismaa-alueita tutkittiin kevyellä maanäytekairalla.

Muinaislinnan näkyviä muurirakenteita tutkittiin kaivausmenetelmin, metallinilmmaisimella ja soveltuvin osin maanäytekairauksin. Mittapiirroksot sekä mittaukset tehtiin käyttäen apuna takymetriä sekä taitto- ja kelamittoja. Kaivausvaiheet ja paljastuneet rakenteet ja/tai maa-kerrokset dokumentoitiin mittapiirrosten lisäksi digitaalisesti ja kirjallisin muistiinpanoin.

Selvää muurirakennetta on havaittavissa kahdessa eri paikassa, joten niiden perusteella muodostettiin kaivausalueet 1 ja 2.

Vuoden 2008 tutkimuksissa Turasalon muinaislinnan laajuus saatiin takymetrin avulla suhteellisen hyvin mitattua, mutta sen ajoitus jäi edelleen avoimeksi.

Löydöt:–
Ajoitus: –
Tutkitun alueen laajuus: 30 m²
Kenttätyöaika: 3.–8.8.2008 (8 päivää)
Tutkimuskustannukset: Taipalsaaren kotiseutuyhdistys
Tutkimusraportti: Hannu Poutiainen ja Tapani Rostedt 3.8.2009
Museoviraston arkistossa.

TAIPALSAARI VAATERANTA

Kivi- ja varhaismetallikautisen asuinpaikan kaivaus
Pk 313405 Taipalsaari
p = 6780780, i = 3559700, z = 77–82
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FL Petro Pesonen

Taipalsaaren Vaaterannan esihistoriallisella asuinpaikalla tehtiin kesällä 2008 arkeologisia kaivaustutkimuksia yksityisen rakennushankkeen vuoksi. Rakennuttajat maksoivat tutkimuksesta aiheutuneet kulut. Kaivausten tavoitteena oli selvittää muinaisjäänneksen laajuus ja ehjyys kahdella Vaaterannan muinaisjäänneosalueella sijaitsevalla tontilla (Vaaterannantie 3 ja 5) aivan sen itäisimmässä osassa. Koekaivauksen lisäksi rakennushankkeen uhkaamaa muinaisjäännettä pyrittiin tutkimaan tasokaivauksin rahoituksen sallimassa laajuudessa.

Säilyneen muinaisjäänneksen laajuus määriteltiin tutkitavilla tonteilla koekuoppahavaintojen perusteella siten, että Vaaterannantie 3:n tontilla muinaisjäännettä on jäljellä tontin länsiosassa vielä noin 500 neliömetrin alueella ja Vaaterannantie 5:n puutarhassa, vanhan talon länsipuolella noin 170 neliömetrin alueella. Tästä yhteensä vajaan 700 neliömetrin alueesta tutkittiin kaivauksin Vaaterannan-

tie 3:n tontilla noin 150 neliometriä, joten tonteilla jää suojeltavaksi vielä noin 550 neliömetrin laajuinen alue. Kaivetusta 88 koekuopasta kaikkiaan 24 oli löydöllisiä. Kaikkiaan kaivauksin tutkittiin 185 neliömetrin alue.

Kaivausalueet sijoitettiin Vaaterannantie 3:n tontille maa-tutkamittausten ja koekuoppahavaintojen perusteella. Kaivausalueelta 2 ehdittiin kaivaa vain yksi kerros, mutta kaivausalue 1 kaivettiin pohjaan asti. Asuinpaikka on runsaslöytöinen, tosin löytömateriaali on hyvin pienenä murskana ilmeisesti joko myöhemmän maanmuokkauksen tai muinaisen asutuksen intensiteetin vuoksi. Värjäytynyttä kulttuurikerrosta oli vaikea erottaa ympäröivästä maasta, mutta viljelykerros erottui koko alueella selvästi.

Kaivauksella talteen saatu löytömateriaali ajoittuu kivi-kaudelle ja varhaiselle metallikaudelle. Tunnistetut keramiikkatyylit edustavat tyypillistä kampakeramiikka, Pöljän tyypin asbestikeramiikkaa, ST-keramiikkaa ja Luukonsaaren keramiikkaa. Lisäksi löydöissä on todennäköisesti myöhäiskivikaudelle ajoittuvaa orgaanissekoitteista keramiikkaa. Esinelöytöjä ovat kaksi piinuolenkärkeä ja yhden sellaisen katkelma, piikaapimet, piiveitset, kivilajiesineen katkelmat, kvartsikaapimet ja -veitset sekä neljä urin koristettua luesineen katkelmaa. Muina löytöinä saatiin palanutta savea, asbestia, rautaa, punamultakokkareita ja koivutervaa/hiiltä.

Löydöt: KM 37849:1–3295
Ajoitus: kivikausi (Ka II, Pöljä), varhainen metallikausi (ST, Luukonsaari)
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 185 m², tutkimusala 13000 m²
Kenttätyöaika: 2.6.–15.7.2008
Tutkimuskustannukset: yksityinen rahoittaja
Tutkimusraportti: Petro Pesonen 20.4.2009
Museoviraston arkistossa.

TAMMELA UUSI-MARKKULA

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
Pk 202406 Torro
p = 6743780, i = 3312920, z = 102–103
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Taisto Karjalainen

Keväällä 2006 Museoviraston suorittamassa inventoinnissa maakaasuputken linjaukselta löydettiin Uusi-Markkulan kivikautinen asuinpaikka. Vuonna 2007 Gasum Oy tilasi Museovirastolta neljän maakaasuputken linjalla sijainneen kivikautisen asuinpaikan koekaivauksen. Koekaivauksessa todettiin, että Uusi-Markkulan asuinpaikan keskusalue sijaitsee suunnitellun kaasuputkilinjan keskikohdassa.

Vuonna 2008 kohdetta tutkittiin otoksena avaamalla asuinpaikan putkilinjalle osuvaan osaan kaksi kaivausaluetta, joiden yhteispinta-ala oli 100 neliometriä. Kaivauksilla talletettiin nuorakeramiikan paloja, jotka olivat peräisin sekä nuorakoristeisista astioista että vulstiaatioista. Alueella oli runsaasti kvartsi-iskoksia, ytimiä sekä esineitä ja kulttuurikerros jatkui noin puolen metrin syvyyteen.

Paikalta otettiin myös näytteitä makrofossiilitutkimuksia ja ajoituksia varten.

Löydöt: KM 37643:1–1009
Ajoitus: kivikausi, nuorakeramiikka
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 50,5 m², tutkimusala 1500 m²
Kenttätyöaika: 19.5.–17.6.2008
Tutkimuskustannukset: Gasum Oy
Tutkimusraportti: Taisto Karjalainen 30.1.2009
Museoviraston arkistossa.

TAMMISAARI RAASEPORIN LINNA SLOTTSMALMEN

Keskiaikaisen kohteen kaivaus
Pk 201407 Snappertuna
p = 6658027, i = 3313482, z = 15–20
Tammisaaren museo ja Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine – Kaikkien aikojen Raasepori – Alla tiders Raseborg -projekti
Kaivauksenjohtaja: FT Georg Haggrén

Länsi-Uudenmaan maakuntamuseo käynnisti keväällä 2008 kaksivuotisen projektin ”Alla tiders Raseborg – Kaikkien aikojen Raasepori” yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa. Projektin tarkoituksena on kerätä historiallista asiatietoa, analysoida, julkaista ja popularisoida tulkinta Raaseporin keskiaikaisesta infrastruktuurista ja historiasta maisemassaan. Keskeinen osa projektia ovat linnan ympäristössä toteutettavat arkeologiset tutkimukset.

Raaseporin linnan itäpuolella sijaitsevalla Slottsmalmeniilla tehtiin arkeologisia kaivauksia elo-syyskuussa 2008. Jo ennen kaivauksia aluetta oli tutkittu mm. ilmakuva-analyysin, maatulokauksen ja inventointien kautta. Kaivausten tavoitteena oli selvittää Slottsmalmenin arkeologisia kerrostumia ja alueen yhteyttä itse linnaan. Paikalle avattiin viisi kaivausaluetta, joista kahta tutkittiin intensiivisesti ja kolmen muun avulla selvitettiin kulttuurikerrosten laajuutta.

Kaivausten perusteella kuva Slottsmalmeniilla olleesta ihmistoiminnasta tarkentui ja vanhat tulkinnat muuttuivat suurelta osalta. Noin 3–4 m mpy korkeudella sijaitsevalla, keskiaikaiseen rantavyöhykkeeseen kuuluneella alueella havaittiin merkkejä raskaasta maanmuokkauksesta, joka löytöjen perusteella ajoittuu linnan toiminta-aikaan, 1300–1500-luvuille. Paikalla todettiin niin maatulkauskuin kaivaushavaintojenkin perusteella jopa yli metrin paksuisia täyttömaamassoja. Osa maamassoista sisälsi paljon tiiltä, kalkkilaastia ja muuta rakennusjätettä, jota on ilmeisesti tuotu paikalle linnasta. Maamassat sisälsivät myös runsaasti palamatonta luuaineistoa, jota analysoimalla on voitu tunnistaa lukuisia erilaisia eläinlajeja kotieläimistä riistaan.

Täyttömaamassojen sekä niiden ylä- ja alapuolisten kerrostumien perusteella voitiin hahmottaa alueen käyttöhistoriaa keskiajalta nykypäivään. Runsaan esinelöytöaineiston

perusteella kaikki alueen kerrostumat voidaan ajoittaa keskiaikaan kuuluviksi. Niiden perusteella hahmottuu kuva linnan rikkaasta materiaalisesta kulttuurista. Runsas luulöytöaineisto taas tarjoaa erinomaisen ja harvinaisen linnan ruokatalouteen liittyvän tutkimusaineiston. Kaivaus lisäsi tietoa Slottsmalmenin alueen funktiosta ja yhteydestä linnaan. Kaivausten yhteydessä nousi esiin myös uusia kysymyksiä, joita pyritään selvittämään vuonna 2009 jatkuvien kaivausten avulla.

Löydöt: KM 2008063:1–717, KM Rahakammio 2008056: 1–3.
Ajoitus: keskiaika
Tutkitun alueen laajuus: 324 m²
Kenttätyöaika: 18.8.–17.9.2008
Tutkimuskustannukset: ei ilmoitettu
Tutkimusraportti: Georg Haggren ja Tarja Knuutinen 25.10.2009 Tammisaaren museon arkistossa.

TAMPERE KUKKOJENKIVENMÄKI

Arkeologinen valvonta
Pk 212312 Aitolahti
p = 6824334–6824372, i = 3332948–3332958, z = 104
Pirkanmaan maakuntamuseo
Valvoja: FM Kalle Luoto

Toukokuussa 2008 Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti arkeologisen valvonnan Tampereen Pappilan kaupungin-osassa Huunalankadun peruskorjaamisen yhteydessä, koska peruskorjattavan katuosuuden läheisyydessä sijaitsee Kukkojenkivenmäen rautakautinen kalmisto, jonka laajuutta ei ole tarkasti määritelty. Valvonnan yhteydessä todettiin, että maakerrokset ovat sekoittuneet aiemmissa maanrakennustöissä. Valvontatyön yhteydessä ei saatu talteen muinaisesineitä tai havaittu muita merkkejä muinaisjäänöksestä.

Löydöt: –
Ajoitus: rautakausi
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: 28.5.2008
Tutkimuskustannukset: Tampereen kaupunki
Tutkimusraportti: Kalle Luoto 18.12.2008
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

TURKU ABOA VETUS -MUSEO

Rakennusarkeologiset koetutkimukset
Pk 104312 Littoinen
p = 6713667, i = 3240185
Muuritutkimus ky
Kaivauksenjohtaja: FT Kari Uotila

Turun Aboa Vetus -museon alueella jatkettiin arkeologisia tutkimuksia. Kaivaukset keskittyivät kellariin 94:14 eli alueelle 8. Kaivettu ala oli kokonaisuudessaan noin 10 neliometriä. Kaivauksissa tutkittu kivirakennus voitiin ajoittaa 1390-luvun alkuun. Lisäksi saatiin tietoja huone-

tilan ja sen ympäristön käyttövaiheista keskiajalta 1900-luvun alkuun.

Löydöt: KM 2008021:1–81
Ajoitus: keskiaika
Tutkitun alueen laajuus: 10 m²
Kenttätyöaika: 12.5.–29.8.2008
Tutkimuskustannukset: Matti Koivurinnan säätiö
Tutkimusraportti: FT Kari Uotila 31.12.2008
Museo- viraston arkistossa.

TURKU AURAJOEN ITÄINEN RANTALAITURI, KATEDRAALIKOULU – NUNNANKATU

Kaupunkiarkeologinen kaivaus
Pk 104312 Littoinen
p = 6713677, i = 3240157
Turun maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FT Aki Pihlman

Turun maakuntamuseo suoritti keväällä ja kesällä vuonna 2008 arkeologiset kaivaukset Aurajoen itäpuolisen rantalaiturin kohdalla Nunnankadun pään ja Katedraalikoulun edustan välisellä alueella. Kaivaus liittyi Aurajoen rantalaitureiden korjaamiseen, jotka suunnitelmien mukaan oli tarkoitus aloittaa ko. alueella syksyllä 2008.

Kaivauksissa tuli esiin eri-ikäisiä laiturien perustuksia, jotka olivat vanhempia kuin nykyään paikalla oleva 1860-luvulla rakennettu kivilaituri. Dendrokronologisten iänmääritysten perusteella vanhimman laiturin tukirakenteet ovat 1300-luvun puolivälistä. Kaivauksissa paljastui jäännöksiä myös 1500- ja 1600-lukujen laiturirakenteista. Rantaa oli täytetty 1600- ja 1700-luvulla rakennusten purkujätteen sekaisella maa-aineksella. Täytön päällä oli nuorempien laiturirakenteiden perustuksia.

Pääosa keskiaikaisesta löytöaineistosta on peräisin keskiaikaisen rannan vierestä. Ne ovat aikoinaan rantaveteen pois heitettyä tai hukattua tavaraa.

Löydöt: TMM 22518
Ajoitus: 1300–1800-luku
Tutkitun alueen laajuus: 140,5 m²
Kenttätyöaika: 5.5.–15.8.2008
Tutkimuskustannukset: Turun kaupunki
Tutkimusraportti: Elina Saloranta, Jukka Sipilä & työryhmä 2009
Turun museokeskuksen arkistossa, kopio Museo- viraston arkistossa.

TURKU AURAJOEN LÄNSILAITURI

Viemärikaivannon arkeologinen valvonta ja dokumentointi
Pk 104312 Littoinen
p = 6713803, i = 3240155
Turun maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Mika Ainasoja

Turun maakuntamuseo suoritti vuonna 2008 hulevesi- viemärikaivannon arkeologiset tutkimukset Aurajoen

länsirannalla Turun kaupunginkirjaston edustalla. Kaivanto ulottui Aurajoen länsilaiturilta, Museokeskuksen vuonna 2007 tutkimalta alueelta, lähelle Läntistä Rantakatua. Pintamaa poistettiin kaivinkoneella, minkä jälkeen rakenteet paljastettiin käsin ja dokumentoitiin. Kaivausalueelta paljastui 1800-luvun rantaluiskaan liittyneitä rakenteita, dendrokronologisten ajoitusten perusteella 1700-luvun jälkipuoliskon rakennuksen perustusta, löytöaineistonsa perusteella 1600-luvun kivirakennuksen, joka oli tuhoutunut 1800-luvun alussa, seinälinjaa sekä kolme päällekkäistä puutasoa, joiden tulkittiin liittyvän laiturirakenteisiin. Päällimmäinen puutasoista oli palanut. Se ajoittuu löytöai- neistonsa perusteella 1600-luvulle. Sen alla olleet puutasot olivat voimakkaasti maatuneet.

Löydöt: TMM 22531
Ajoitus: 1500/1600-lukujen taite – 1800-luvun alku
Tutkitun alueen laajuus: 33 m²
Kenttätyöaika: 14.–29.2.2008
Tutkimuskustannukset: Turun kaupunki
Tutkimusraportti: Mika Ainasoja 2008
Turun museo- keskuksen arkistossa.

TURKU BRAHENPUISTO

Kaupunkiarkeologinen kaivaus
Pk 104312 Littoinen
p = 6713882, i = 3240408
Turun maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FT Aki Pihlman

Tuomiokirkon ja Vanhan Suurtorin alueen puistoihin, Brahen-, Porthanin- ja Tuomiokirkonpuistoon suunniteltiin uusien puiden istuttamista. Istutukset alkaisivat Brahenpuistosta. Turun maakuntamuseo suoritti vuonna 2008 Brahenpuistossa kaupunkiarkeologiset kaivaukset istutettavien puiden kasvualustojen kohdalla. Puiden istuttamiseen riitti se, että kasvualustat kaivettiin enimmäilään metrin syvyydelle. Puiden istutusta varten kaivettiin kolmetoista kaivantoa. Kaivauksissa paljastui vuoden 1827 suurpaloa edeltävää asemakaavaa: tuomiokirkolta Suurtorille kulkenutta Kirkkokatua ja rakennusten jäännöksiä. Osa rakennuksista oli kivistä ja tiilestä rakennettuja. Osa niistä oli ollut käytössä pitkään: Kirkkokadun varresta paljastui tiilirakennusta, jossa oli munkkilimityksellä tehtyä muurausta.

Rakenteet suojattiin dokumentoinnin jälkeen tarvittavilta osin suodatinkankaalla ja peitettiin uudestaan maalla. Tiilirakenteita suojattiin juurimatoilla. Suurin osa esine- löydöistä ajoittuu 1700-luvulle ja 1800-luvun alkuun. Kos- ka alueella on aikojen kuluessa kaivettu erilaisia kuoppia mm. istutusten yhteydessä, olivat maakerrokset paikoin sekoittuneet niin, että samoista yhteyksistä nuorempien löytöjen kanssa tuli myös esineitä keskiajalta alkaen. Kaivauksilla ei tavoitettu 1600-luvun loppua vanhempia käyttökerroksia.

Löydöt: TMM 22517
Ajoitus:1600-luvun loppu – noin 1830
Tutkitun alueen laajuus: 552 m²

Kenttätyöaika: 21.4.–27.6.2008
Tutkimuskustannukset: Turun kaupunki
Tutkimusraportti: Sonja Hukantaival, Ilmo Kajala, Virva Lompolo, Aki Pihlman, Hanna-Leena Salminen ja Tapani Tuovinen 2008
Turun museokeskuksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

TURKU LINNANKATU 2 – 4

Sadevesiviemäri- ja jätesäiliökaivannon arkeologinen valvonta ja koekaivaus
Pk 104312 Littoinen
p = 6713720, i = 3240100
Turun maakuntamuseo
Kaivauksenjohtajat: FK Jukka Sipilä, HuK Ilmo Kajala ja FM Mika Ainasoja

Turun kaupunginkirjaston pihan (Turku VI/2/9) Läntisen Rantakadun puoleiseen osaan suunniteltiin sadevesi- viemäriä ja jätesäiliötä. Turun maakuntamuseo suoritti sadevesiviemäri- ja jätesäiliökaivannon arkeologiset tutkimukset. Noin puoli metriä syvä sadevesiviemäri- kaivanto oli pääosin 1900-luvulla alueelle muodostunutta täyttömaata. Yhdessä kohtaa paljastui kiviperustuksen yläreunaa, joka liittyi Turun museokeskuksen kaupungin- kirjaston kaivauksissa vuonna 2004 tutkimaan rakennuksen jäännökseen. Rakennus oli tuhoutunut 1700-luvun alussa. Jätesäiliökaivannon kohta oli kokonaisuudessaan sekoittu- nutta täyttömaata.

Kaupunginkirjaston edustalle, suihkulähteen viereen, kaivettiin matala koekuoppa, jonka tarkoituksena oli selvittää pintamaan paksuus. Koekaivanto liittyi suihku- lähteen korjaamisen ja kaupunginkirjaston edustalle tulevan Vähätorin suunnitteluun. Vähätorin arkeologiset tutkimukset suoritettiin vuonna 2009.

Löydöt: –
Ajoitus: pääasiassa 1900-luku, pieneltä osin 1700-luku
Tutkitun alueen laajuus: 24 m²
Kenttätyöaika: 24.4., 5.–6.5. ja 24.–26.9.2008
Tutkimuskustannukset: Turun kaupunki
Tutkimusraportti: Jukka Sipilä (viemäri), Ilmo Kajala (jätesäiliö) ja Mika Ainasoja (koekuoppa) 2008
Turun museokeskuksen arkistossa.

TURKU LINNANKATU 3

Rakennuksen lattian uusimisen yhteydessä tehty arkeo- loginen valvonta ja kartoitus
Pk 104312 Littoinen
p = 6713680, i = 3240080
Turun maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Hanna-Leena Salminen

Tontilla Linnankatu 3 (Turku VI/3/8) Linnankadun varressa olevaan Divaani-nimiseen liikerakennukseen suunniteltiin korjaustöitä. Näihin korjaustöihin liittyi myös yhden huo- neen lattian uusiminen. Turun maakuntamuseo suoritti lattian uusimisen yhteydessä sen alta paljastuneiden raken-

teiden arkeologisen dokumentoinnin. Puretun lattian alla oli pohjustuskerros ja sen alta paljastui kivirakennuksen väliseinien perustuksia sekä uuninpohja. Lattian uusiminen ei vaatinut alueen kaivamista syvemmälle.

Löydöt: –

Ajoitus: 1700–1800-luku

Tutkitun alueen laajuus: 42 m²

Kenttätyöaika: 20.–21.2.2008

Tutkimuskustannukset: Kiinteistö Oy Casagrudentalo

Tutkimusraportti: Hanna-Leena Salminen 2008 Turun museokeskuksen arkistossa.

TURKU LINNANKATU 37

Kaupunkiarkeologinen koekaivaus
Pk 104309 Turku

p = 6713260, i = 3239100

Turun maakuntamuseo

Kaivauksenjohtaja: HuK Ilmo Kajala

Kaivauksen tontti.

Turun maakuntamuseo teki koekaivauksen tontilla Linnankatu 37a (Turku VII/5/6) As Oy Linnankatu 37a omistaman kerrostalon piha-alueella. Koekaivausten tarkoituksena oli selvittää, tarvittiniko paikalla laajempia arkeologisia tutkimuksia ennen pihalle suunnitellun uudisrakennuksen rakentamista. Museokeskus oli jo vuonna 2006 tehnyt viereisen tontin piha-alueella koekaivaukset samasta syystä. Alueelle kaivettiin neljä koekaivantoa. Koekaivausten perusteella kulttuurikerrokset olivat voimakkaasti sekoittuneet ja osin kokonaan tuhoutuneet tontin asutushistorian aikana. Löytöaineisto ajoittuu vanhimmilta osiltaan 1700-luvun lopulle.

Kaivauksen tontti.

Löydöt: TMM 22511

Ajoitus: 1700-luvun loppu – 1900-luku

Tutkitun alueen laajuus: 9 m²

Kenttätyöaika: 1.–11.4.2008

Tutkimuskustannukset: Asunto Oy Linnankatu 37a

Tutkimusraportti: Ilmo Kajala 2008 Turun museokeskuksen arkistossa.

Kaivauksen tontti.

TURKU LÄNTINEN RANTAKATU 3 / KAUPPIASKATU 1

Kaupunkiarkeologinen koekaivaus ja kaivaus

Pk 104312 Littoinen

p = 6713660, i = 3240070

Turun maakuntamuseo

Kaivauksenjohtajat: FM Virva Lompolo (piha-alue), FM Elina Saloranta (porttikäytävä) ja FM Mika Ainasoja (koekaivannot)

Kaivauksen tontti.

Turun maakuntamuseo suoritti alkuvuonna 2008 koekaivaukset ja kesällä 2008 kaivaukset tontilla Turku VI/2/9 (Läntinen Rantakatu 3/Kauppiaskatu 1). Tontin sisäpihalle suunniteltiin maanalaista autotallia. Alkuvuonna tehtiin koekaivannot sekä rakennuksen kellariin että rakennuksen pihanpuoleisen seinän viereen. Kellarissa paljastui vain peruskorjattavaan rakennukseen liittyvää hirsipetiä, raken-

nusta vanhempia kulttuurikerroksia ei ollut. Sisäpihalla aloitettiin kaivaukset kesällä. Entuudestaan tiedettiin, että piha-alueella oli runsaasti sinne aikoinaan laitettuja vesi- ja viemäriputkia sekä -kaivoja. Kaivauksen edetessä niitä paljastui lisää ja voitiin todeta, että piha-alueella kulttuurikerrokset olivat tuhoutuneet aiempien maansiirtotöiden yhteydessä lähes täysin. Kaivausalueen itänurkasta paljastui ilmeisesti 1700-luvulle ajoittuvan kivijalan jäännös ja porttikäytävän kohdalla savesta puisen viemärin jäännöstä.

Kaivauksen tontti.

Löydöt: –

Ajoitus: pääosin 1900-luku, pieneltä osin 1700–1800-luku

Tutkitun alueen laajuus: 146 m²

Kenttätyöaika: 18.1., 11.3., 30.6.–9.7. ja 11.–22.8.2008

Tutkimuskustannukset: Kiinteistöasakeyhtiö Läntinen Rantakatu 3

Tutkimusraportti: Mika Ainasoja, Virva Lompolo, Elina Saloranta ja Tapani Tuovinen 2008 Turun museokeskuksen arkistossa.

Kaivauksen tontti.

Kaivauksen tontti.

TURKU LÄNTINEN RANTAKATU 27

Kaivauksen tontti.

Kaupunkiarkeologinen koekaivaus

Pk 104309 Turku

p = 6713399, i = 3239542

Turun maakuntamuseo

Kaivauksenjohtajat: FK Jukka Sipilä ja HuK Ilmo Kajala

Kaivauksen tontti.

Vuonna 2008 tehty koekaivaus liittyi tontin Läntinen Rantakatu 27 (Turku VII/3/6) kadun varren rakennuksen peruskorjaukseen ja siihen liittyvien arkeologisten tutkimusten laajuuden määrittelyyn ja tutkimusten suunnitteluun. Rakennuksen ulkopuolelle, seinän viereen, Läntisen Rantakadun puolelle, tehtiin koekuoppia, ja rakennuksen sisälle yksi koekaivanto. Rakennuksen ulkopuolelle tehdyissä koekuopissa paljastui peruskorjattavan rakennuksen hirsipetiä, joka sijaitsi pohjasaven pinnassa. Hirsipetin ulkopuolella asfaltin alta alkanut hiekka- ja soratäyttö ulottui pohjasaaveen asti. Rakennuksen sisällä tehdyn kaivannon perusteella lattian alla oli pääosin sekoitunutta täyttömaata, mutta myös fragmentaarisia jäänteitä puutasoista sekä uuninperustus. Rakennuksen peruskorjaukseen liittyvät laajemmat arkeologiset tutkimukset tehtiin vuoden 2009 puolella.

Kaivauksen tontti.

Löydöt:–

Ajoitus: 1700–1800-luku

Tutkitun alueen laajuus: 18 m²

Kenttätyöaika: 25.4. ja 7.–9.7.2008

Tutkimuskustannukset: Kiinteistöasakeyhtiö Läntinen Rantakatu 27

Tutkimusraportti: Jukka Sipilä ja Ilmo Kajala 2008 Turun museokeskuksen arkistossa.

TURKU LÖNNROTINPUISTO

Kaivauksen tontti.

Kaupunkiarkeologinen valvonta ja dokumentointi

Pk 104312 Littoinen

p = 6714012, i = 3240270

Turun maakuntamuseo

Kaivauksenjohtaja: FK Jukka Sipilä

Kaivauksen tontti.

Turun kaupungin Lönnrotinpuistoa kunnostettiin vuonna 2008. Puistoon suunniteltiin hulevesiviemäriä, neljää hulevesikaivoa ja kymmenen uuden puun istuttamista. Turun maakuntamuseo suoritti arkeologiset tutkimukset viemärin, kaivojen ja uusien puiden istutuskuoppien kohdalla. Läheltä nykyistä Aurajoen rantalaituria tuli esille kivirakenne, jonka tulkittiin liittyneen jokirannan tukemiseen. Kauempana jokirannasta paljastui rakennuksen perustusta, katukiveysten jäännöksiä sekä rakennuksen tiilistä muurattua seinää. Löytöaineisto ajoittuu vanhimilta osiltaan 1600-luvulle.

Kaivauksen tontti.

Löydöt: TMM 22527

Ajoitus: 1600–1800-luku

Tutkitun alueen laajuus: 65 m²

Kenttätyöaika: 5.3.–18.4.2008

Tutkimuskustannukset: Turun kaupunki

Tutkimusraportti: Jukka Sipilä 2008 Turun museokeskuksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

Kaivauksen tontti.

TURKU TASKULANRANTA JA TOPINOJANSUUN RANTAPELTO

Kaivauksen tontti.

Myöhäisrautakautisten, varhaiskeskiaikaisten ja historiallisen ajan asuinpaikkojen koekaivaukset
Topinojansuun rantapello: p = 6715995, i = 3241283, z = 11
Taskulanranta: p = 6715993, i = 3241109, z = 10
Turun maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Sonja Hukantaival

Kaivauksen tontti.

Halistenväylän koekaivauksia tehtiin Taskulanrannan myöhäisrautakautisella/varhaiskeskiaikaisella ja Topinojansuun rantapellon historiallisen ajan asuinpaikka-alueilla. Molemmat sijaitsevat Maarian kirkon lounaispuolella viljelyksessä olevilla pelloilla, ensin mainittu Vähäjoen länsirannalla ja jälkimmäinen itärannalla. Tutkimukset käynnistyivät alueelle suunniteltujen tie- ja siltahankkeiden vuoksi. Koekaivausten tarkoituksena oli selvittää, onko kyntökerroksen alla säilyneitä kulttuurikerrostumia ja rakenteita. Koekuopat kaivettiin pääsääntöisesti kiinteiden kulttuurikerrostumien ja rakenteiden pintasyvyydelle asti. Kulttuurikerroksen paksuuden selvittämiseksi koeruutuihin kaivettiin pienet tarkistuskuopat puhtaaseen saveen asti.

Kaivauksen tontti.

Taskulanrannan asuinpaikalla on kyntökerroksen alla säilynyt kulttuurikerrostuma-alueita sekä kivirakenteiden jäännöksiä. Jäljellä olevien kulttuurimaa-alueiden vahvuus vaihteli sentistä yli 20 cm:iin, mutta yleensä sitä oli jäljellä varsin ohuelti. Tutkimusalueen länsireunalla, Jokipellonkujan tuntumassa runsas kuona ja nokimaa viittaavat pajatoimintaan. Sen ajoitus jäi avoimeksi. Ainoa selvä rautakautinen löytö, saviastian pala, löytyi alueen koillisosasta Vähäjoen rantatöyrään tuntumasta. Joen itäpuolella sijaitsevasta Topinojansuun rantapellon asuinpaikasta ei ollut säilynyt mitään kyntökerroksen alla. Taskulanrannan asuinpaikan pohjoispuolella olevalla varastoalueella (alue III) maaperä oli täysin sekoitunutta, eikä säilyneitä kerrostumia havaittu.

Löydöt: KM 37453:1–17

Ajoitus: –

Tutkitun alueen laajuus: 123 m²

Kenttätyöaika: 22.9.–3.10.2008

Tutkimuskustannukset: Turun kaupunki, ympäristö ja kaavoitusvirasto

Tutkimusraportti: Sonja Hukantaival 7.11.2008 Turun museokeskuksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

Kaivauksen tontti.

Kaivauksen tontti.

ULVILA LIIKISTÖ

Kaivauksen tontti.

Keskiaikaisen kappelinpaikan ja hautausmaan koekaivaus
Pk 114302 Pori
p = 6824182, i = 3228070, z = 10
Yksityinen tutkimuskaivaus
Kaivauksenjohtaja: FM Tiina Jäkärä

Kaivauksen tontti.

Ulvilan Liikistössä tutkittiin kaikkiaan seitsemän koekuoppaa ja kartoitettiin kappelialueen ympäristöä. Koekuoppia tehtiin alueen pohjoispuolisten kivivarustusten luona. Ylimmät maakerrokset ovat sekoittuneet 1930-luvun kaivausten yhteydessä. Sama ilmiö on huomattu aiempien vuosien kaivauksissakin.

Kaivauksen tontti.

Löytöinä saatiin lähinnä modernia lasia. Löytöjä ei taltioitu. Kappelin eteläpuoliselta alueelta havaittiin maastossa matala kaivanto, jonka pituus oli noin 25 metriä ja leveys noin metrin. Kaivanto liittyy todennäköisesti Iikka Kronqvistin 1930-luvun tutkimuksiin.

Kaivauksen tontti.

Löydöt: –

Ajoitus: 1200–1400-luvut

Tutkitun alueen laajuus: seitsemän koekuoppaa, kartoitus

Kenttätyöaika: 22.–25.9.2008

Tutkimuskustannukset: yksityinen

Tutkimusraportti: Tiina Jäkärä 1.2.2009 Museoviraston arkistossa.

Kaivauksen tontti.

Kaivauksen tontti.

UTSJOKI JEAGELVEIJOHKA 1

Kaivauksen tontti.

Historiallisen ajan asuinpaikan kaivaus
Pk 391401 + 391210 Tuoddar-Mavdna
p = 7733443, i = 3466325, z = 334
Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksenjohtaja: FT Petri Halinen

Kaivauksen tontti.

Utsjoen 362 Jeagelveijohka 1 (muinaisjäännösrekisterin numero 1000001211) -asuinpaikan kaivaus oli osa Helsingin yliopiston kulttuurien tutkimuksen laitoksen arkeologian oppiaineen toteuttamaa Boreas-hankkeen (European Science Foundation) kuuluvaa Home, Hearth and Household -projektia. Projektissa oli mukana useita osaprojekteja, joista suomalaisen osuuden rahoittajana on Suomen Akatemia. Suomalainen osaprojekti toimii yhteistyössä norjalaisen Tromssan yliopiston koordinoiman osaprojektin kanssa. Projektin tavoitteena on tutkia arkeologisesti saamelaisperäisiä asumuksia ja asuinpaikkoja sekä niiden sisäistä rakennetta.

Jeagelvejohka 1:n kaivaukset toteutettiin 21.–24.7.2008. Kaivauksissa keskityttiin tutkimaan lieden aluetta ja ympäristöä. Kaivausalueen laajuus oli yhteensä noin 49 neliometriä. Liesi oli pyöreähkö, permikallinen täyttämätön tulisija. Löytöinä otettiin talteen noin 12 g palamatonta ja noin 7 g palanutta luuta, jotka todettiin osteologisessa analyysissä peuran tai poron luiksi. Kaivausten yhteydessä otettiin maanäytteitä, joista analysoitiin fosfaatit. Liesi oli muotonsa ja radiohiiliajoituksen perusteella ajoitettavissa uudelle ajalle, 1660–1950 AD. Alueelta löytyi kaivausten yhteydessä kymmenen muuta tulisijaa, mahdollinen purnu ja kammin jäännökset. Lisäksi läheisen Kiedderohun kammin lähistöltä löydettiin viiden kammin jäännökset.

Löydöt: KM 37802:1–28

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 49 m²

Kenttätyöaika: 21.–24.7.2008

Tutkimuskustannukset: Suomen Akatemia

Tutkimusraportti: Petri Halinen 28.12.2009 Museoviraston arkistossa.

UTSJOKI KALDDASJOHKA 4

Historiallisen ajan asuinpaikan kaivaus

Pk 394110 Pulmankijärvi

p = 7767237, i = 3537291, z = 41

Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine

Kaivauksenjohtaja: FT Petri Halinen

Utsjoki 212 Pulmankijärvi Kalldasjohka 4 (muinaijäännösrekisterin numero 1000001231) -asuinpaikan kaivaus oli osa Helsingin yliopiston kulttuurien tutkimuksen laitoksen arkeologian oppiaineen toteuttamaa Boreas-hankkeen (European Science Foundation) kuuluvaa Home, Hearth and Household -projektia. Projektissa oli mukana useita osaprojekteja, joista suomalaisen osuuden rahoittajana on Suomen Akatemia. Suomalainen osaprojekti toimii yhteistyössä norjalaisen Tromssan yliopiston koordinoiman osaprojektin kanssa. Projektin tavoitteena on tutkia arkeologisesti saamelaisperäisiä asumuksia ja asuinpaikkoja sekä niiden sisäistä rakennetta.

Kalldasjohka 4:n kaivaukset toteutettiin 27.–29.8.2008. Kaivauksissa keskityttiin tutkimaan ainoan alueella olleen lieden aluetta ja ympäristöä. Kaivausalueen laajuus oli yhteensä 49 neliometriä. Liesi oli pyöreähkön muotoinen reunakivellinen tulisija, jossa oli kivikasa länsipuolen päädyssään. Löytöinä talteen otettiin ainoastaan 10 kvartsi-iskosta. Yhtään luuta ei löytynyt. Kaivausten yhteydessä otettiin maanäytteitä, joista analysoitiin fosfaatit. Liesi on ajoitettavissa radiohiiliajoituksen perusteella rautakauden lopulle, 1020–1160 AD.

Löydöt: KM 37805:1–9

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 49 m²

Kenttätyöaika: 27.–29.8.2008

Tutkimuskustannukset: Suomen Akatemia

Tutkimusraportti: Petri Halinen 28.12.2009 Museoviraston arkistossa.

UTSJOKI PALGGAPAKTI

Historiallisen ajan asuinpaikan kaivaus

Pk 382211 + 382208 Rihtatsomba

p = 7686542, i = 3449842, z = 173

Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine

Kaivauksenjohtaja: FT Petri Halinen

Utsjoki 195 Palggapaktin asuinpaikan kaivaus oli osa Helsingin yliopiston kulttuurien tutkimuksen laitoksen arkeologian oppiaineen toteuttamaa Boreas-hankkeen (European Science Foundation) kuuluvaa Home, Hearth and Household -projektia. Projektissa oli mukana useita osaprojekteja, joista suomalaisen osuuden rahoittajana on Suomen Akatemia. Suomalainen osaprojekti toimii yhteistyössä norjalaisen Tromssan yliopiston koordinoiman osaprojektin kanssa. Projektin tavoitteena on tutkia arkeologisesti saamelaisperäisiä asumuksia ja asuinpaikkoja sekä niiden sisäistä rakennetta.

Palggapaktin kaivaukset toteutettiin 22.–26.8.2008. Kaivauksissa keskityttiin tutkimaan lieden No 1 aluetta ja ympäristöä. Kaivausalueen laajuus oli yhteensä 49 neliometriä. Liesi oli pyöreähkön muotoinen kivillä täytetty tulisija, jossa oli kaksi permikkää osoittavaa kiveä ja yksi suurempi posiokivi. Löytöinä otettiin talteen noin 47 g palamatonta luuta, alle gramma palanutta luuta ja puukon kahvan päätehela. Osteologisen analyysin perusteella lähes kaikki luut olivat peuran tai poron luita. Näiden lisäksi tunnistettiin yksi linnun luu. Kaivausten yhteydessä otettiin maanäytteitä, joista analysoitiin fosfaatit. Liesi on ajoitettavissa rakenteensa ja radiohiiliajoituksen perusteella keskiajan loppuun tai uudelle ajalle, 1460–1640 AD.

Löydöt: KM 37804:1–28

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 49 m²

Kenttätyöaika: 22.–26.8.2008

Tutkimuskustannukset: Suomen Akatemia

Tutkimusraportti: Petri Halinen 28.12.2009 Museoviraston arkistossa.

UTSJOKI SIEIDDAKEÄDGI

Seitakohteen kaivaus

Pk 3913 03 + 391112 Outakoski

p = 7729000, i = 3460180, z = 170

Oulun yliopiston arkeologian laboratorio

Kaivauksenjohtaja: FM Tiina Äikäs

Oulun yliopiston arkeologian laboratorio suoritti yhteistyössä Oulun yliopiston biologian laitoksen sekä Metsähallituksen kanssa seitakohteen kaivaukset Utsjoen Sieiddakeädgillä elokuussa 2008. Seitakivi sijaitsee Utsjoen kirkosta noin 47 km lounaaseen Tenojoen varrella, Utsjoki–Karigasniemi-maantien itäpuolella, Seitaojan (Laitilan) talon kohdalla. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada luunäytteitä mm. C14- ja DNA-analysejä varten. Kohteella ei ole tehty aiempia kaivauksia, mutta paikalta on otettu fosfaattinäytteitä vuonna 2005.

Seitakiven sivuille tehtiin yhteensä seitsemän koekuoppaa. Lisäksi kaivettiin kiven lounaispuolella olevan luolamaisen syvennyksen sisäosa. Kiven ympäriltä löydettiin muutamia poron tai peuran luita, jotka keskittyivät kiven länsipuolelle. Lisäksi luolamaisesta syvennyksestä dokumentoitiin runsaat määrät kolikkoja, joista vanhimmat ajoittuivat 1800-luvun loppupuolelle. Poron luista tehtiin kymmenen ajoitusta, jotka vaihtelivat 1100-luvulta 1600-luvulle.

Seidan länsipuolella olevaan rinteeseen tehtiin koepistoja, joissa havaittiin laajalla alueella poron tai peuran luita. Yksi koepistoista laajennettiin 1x1 metriä leveäksi koekuopaksi, josta löytyi luita koko kuopan alalta noin 15 cm paksuisena kerroksena.

Löydöt: KM 37852:1–5

Ajoitus: rautakauden loppu/historiallinen aika

Tutkitun alueen laajuus: 10,74 m²

Kenttätyöaika: 11.–15.8.2008

Tutkimuskustannukset: Suomen Akatemia

Tutkimusraportti: Tiina Äikäs ja Milton Nunez Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

VALKEAKOSKI VANHAKYLÄ

Kylätontin koekaivaus

Pk 211412 Metsäkansa

p = 6801085, i = 3338724, z = 91–93

Pirkanmaan maakuntamuseo

Kaivauksenjohtaja: FM Tiina Jäkärä

Pirkanmaan maakuntamuseon suorittamat koetutkimukset tehtiin Valkeakosken Vanhakylän historiallisella kylänpaikalla kaupungin maanrakennushankkeen vuoksi. Alueelle rakennetaan kevyen liikenteen väylä Vanhakyläntien varteen sekä vesihuoltolinja Vanhakyläntien ja Laukkulantien viereen. Molempien rakennustöiden toteuttaminen vaatii kajoamista muinaijäännösalueeseen. Tutkimusalue sijaitsee noin kolme kilometriä Valkeakosken keskustasta luoteeseen.

Koekuopitus tehtiin Vanhakyläntien itä- ja länsipuolelle sekä Laukkulantien pohjoispuolelle. Laukkulantien poikki kaivetun vesihuoltolinjan osuus valvottiin erillisenä ajankohtana, kun kaivanto oli edennyt katkaistavaan kohtaan. Laukkulantien alla ei ollut havaittavissa vanhemman tien kerroksia. Kaiken kaikkiaan löydöt olivat erittäin vähäisiä.

Löydöt: KM 2008062:1–6

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 20 m²

Kenttätyöaika: 7.–17.10. ja 21.11.2008

Tutkimuskustannukset: Valkeakosken kaupunki

Tutkimusraportti: Tiina Jäkärä 16.12.2008 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa.

VAMMALA KARKKU

Arkeologinen valvonta

Pk 212108 Karkku

p = 6821221–6821424, i = 3289305–3289595

Pirkanmaan maakuntamuseo

Valvoja: FM Kalle Luoto

Vammalan Karkun aseman lähistöllä Lounais- ja Koillis-Pirkanmaan vesihuoltohankeen suunnitellun putki-linjauksen runkolinjan läheisyydessä sijaitsi kuusi muinaijäännöslaiilla rauhoitettua muinaijäännöstä. Koska nämä muinaijäännökset olivat tarkemmin rajaamattomia, suoritti Pirkanmaan maakuntamuseo koneellisen kaivutyön arkeologisen valvonnan muinaijäännösten läheisyydessä. Valvotun alueen kaivutyön yhteydessä ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaijäännöksestä.

Löydöt: KM 37336: 1–3, punasavikeramiikkaa ja piitä

Ajoitus: –

Tutkitun alueen laajuus: 300 m²

Kenttätyöaika: 20.–22.5.2008

Tutkimuskustannukset: Pirkanmaan ympäristökeskus

Tutkimusraportti: Kalle Luoto 30.11.2008 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa.

VAMMALA KARKKU JÄRVENTAKA (JÄRVENTAKA)

Vesihuoltohankkeen arkeologinen valvonta

Pk 212108 Karkku

p = 6818950–6819030, i = 3286913–3286990

Pirkanmaan maakuntamuseo

Valvoja: FM Kalle Luoto

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti vesihuoltohankkeen kaivutyön arkeologisen seurannan Vammalan Järventaan alueella, Järventaan historiallisen ajan kylätontin läheisyydessä. Kaivutyötä valvottiin kaikkiaan noin 100 metrin matkalta. Tutkimusten yhteydessä tutustuttiin myös Järventaan kylää koskevaan historialliseen kartta-aineistoon kylätontin rajauksen tarkentamiseksi. Valvotulla konekaivualueella ei havaittu jälkiä kiinteästä muinaijäännöksestä. Kartta-analyysin ja maastotarkastus-havaintojen perusteella on todennäköistä, että muinaijäännös sijaitsee ainakin pääosiltaan golfkentän alueella olevalla metsäsaarekkeella, jossa ei tehty kaivutyötä. Metsäsaarekkeessa dokumentoitiin kymmenen kiviraunion sijainti.

Löydöt: –

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu

Kenttätyöaika: 27.8.2008

Tutkimuskustannukset: Lakeside Golf & Country Club Oy

Tutkimusraportti: Kalle Luoto 26.11.2008 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

VAMMALA KAUKOLA

Arkeologinen valvonta
Pk 212104 Kiiikka
p = 6809555, i = 3278334, z = 62,5
Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja: HuK Aija Teinonen

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti heinäkuussa 2008 arkeologisen valvonnan Kaukolan muinaisjäännösalueella, Tyrväänkylässä, sen historiallisen kylätontin alueella Pakilantien varressa. Valvonta suoritettiin yksityishenkilön maankäytöntarpeen vuoksi. Hankkeen tarkoituksena oli saada 1,6 x 8,5 metrin kokoinen umpisäiliö sijoitetuksi noin 3 metrin syvyyteen aivan pihattonavetan viereen, sen sivuitse kulkevan Pakilantien alle.

Vuoden 2007 tutkimuksissa alueelta löydettiin rautakautisen keramiikan lisäksi Tyrväänkylän kylänpaikkaan liittyviä löytöjä. Työ päätettiin suorittaa valvontana, koska tien auki kaivaminen on joka tauksessa tehtävä koneellisesti. Pakilantie on ollut kylän yhteisenä tienä mahdollisesti jo ainakin historiallisen ajan alusta. Mitään kiinteitä rakenteita ei ollut havaittavissa, vaikka maassa oli runsaasti kiviä. Tumma likamaakerros on myös sekoitunutta. Siitä tuli sekaisin modernia ja vanhempaa historiallisen ajan löydöstöä.

Löydöt: KM 37450:124

Ajoitus: –

Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu

Kenttätyöaika: 8.–10.7.2008

Tutkimuskustannukset: Pirkanmaan maakuntamuseo

Tutkimusraportti: Aija Teinonen 12.8.2008 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa.

VANTAA BÖLEN KAIVOS

Historiallisen ajan rautakaivoksen dokumentointi
Pk 204301 Hämeenkylä
p = 6686974, i = 3379202, z = 35,5–27,0
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Kaivauksenjohtaja: FM Wesa Perttola

Vantaan Bölen rautakaivos oli käytössä 1846–1847, jolloin sieltä louhittiin magnetiittia kalkkikiveen liittyvästä karsimineralisaatiosta. Historiallisesti Bölen kaivos liittyy Sillbölen kaivosyhtiön toimintaan sekä laajemmassa tarkastelussa pyrkimykseen omavaraisuuteen ja riippumattomuuteen Ruotsista rautamalmin osalta. Malmin määrässä mitattuna Bölen kaivoksen merkitys oli kuitenkin varsin vähäinen.

Bölen kaivos oli jäämässä rakennustyön jalkoihin, joten paikalla suoritettiin Muinaismuistolain 15§ mukaiset pelastustutkimukset. Viikon mittaisten kenttätyöiden aikana alue yleiskartoitettiin takymetrillä ja selkein kaivoskuoppa tyhjennettiin kaivinkoneella. Alueella havaittiin yhteensä neljä kuoppaa ja yksi raivausröykkiö. Vain yhtä kuopista ympäröi jätekivivalli, kahdessa muussa on suoritettu

korkeintaan koelouhintaa, ja neljäs ei välttämättä liity laisinkaan kaivostoimintaan. Tutkimuksen avulla onnistuttiin saamaan uutta tietoa kaivostoiminnan laajuudesta, siihen käytetyistä menetelmistä ja mahdollisesti myös kaivoskuoppaan liittyneistä puurakenteista: esim. tyhjentynyt kaivoskuopan laidalla oli vielä nähtävissä poranjäljet ja kuoppa on kooltaan selvästi suurempi kuin mitä kirjallisuudessa mainitut kokonaislouhintamäärät antaisivat ymmärtää. Esiinelöytöjä kohteelta ei tehty.

Löydöt: –

Ajoitus: historiallinen

Tutkitun alueen laajuus: 14 m²

Kenttätyöaika: 7.–11.4.2008

Tutkimuskustannukset: Parviainen Arkkitehdit Oy

Tutkimusraportti: Wesa Perttola 3.10.2008 Museoviraston arkistossa.

VANTAA HOMMAS

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
Pk 204301 Myyrmäki
p = 6690984, i = 3383523, z = 28–37
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Satu Koivisto

Vantaan Hommoksen kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Vantaanjoen itärannalla, Kehä III:n pohjoispuolella. Yksi asuinpaikan kolmesta löytökeskittymästä sijaitsee alueelle suunnitellun Kehäradan ja sen eteläpuolelle linjatun Tikkurilantien vaikutusalueella. Paikalla sijaitsevalta peltorinteeltä on inventoinneissa löytynyt mm. kvartsiesineitä ja -iskoksia, palaneita kiviä sekä punertavaa likamaata.

Koekaivauksessa vuonna 2007 pellolla sijaitseva asuinpaikan osa tutkittiin kokonaisuudessaan tasokaivauksin. Pellon yläpuolelta, metsäisestä rinteestä, löytyi lisäksi merkkejä vanhemmasta asuinpaikasta. Korkeuden ja löytöaineiston perusteella mesoliittisen kivilajien loppuun ajoittuva asuinpaikka on koekaivauksissa osoittautunut hyvin säilyneeksi ja runsaslöytöiseksi. Paikalta löytyi mm. neljä kivitalltta, kvartsiesineitä ja -iskoksia sekä palanutta luuta. Osia asuinpaikasta on sortunut rantavoimien vaikutuksesta alas rinteeseen ja peittynyt tulvahiekkaan. Metsässä sijaitsevan asuinpaikan tutkimukset katsottiin välttämättömiksi ennen Kehäradan ja Tikkurilantien rakentamisen aloittamista. Hankkeen rahoittivat Ratahallintokeskus ja Vantaan kaupunki.

Jatkokaivauksessa 2008 metsässä sijaitsevalle asuinpaikalle sijoitettiin kolme kaivausaluetta, joiden avulla selvitettiin kivikautisen asutuksen intensiteettiä ja luonnetta tasanteen eri osissa. Asuinpaikalta löytyi useita hiottuja kivilajiesineitä, valtaosa eteläsuomalaisia tasataltoja, kvartsiesineitä ja -iskoksia sekä palanutta luuta. Palanut luuaineisto oli suurelta osin peräisin hylkeestä, mutta joukossa oli myös muutamia palaneen ihmisluun fragmentteja. Pääosin mesoliittisen ajan loppuun ajoittuvien löytöjen lisäksi paikalta löytyi yksi pala nuorakeramiikkaa. Paikoin voimakkaiden likamaa-alueiden lisäksi kaivausalueelta

Hommoksen mesoliittisen asuinpaikan kaivauksia jatkettiin Vantaalla. Kaivausalueelta 1 paljastui kiveys sekä likamaata. Alakuvassa löydöt on laitettu laatikoihin mittausta odottamaan. Kuvat: Satu Koivisto, Museovirasto.

Utgrävningen på en boplatz från mesolitikum fortsatte i Hommas i Vanda. I utgrävningsområdet 1 blottades en stenläggning samt smutsjord. På den nedre bilden har fynden samlats i lådor där de väntar på att bli mätta. Foto: Satu Koivisto, Museiverket.

paljastui lieskiveys. Asuinpaikka saatiin melko perusteellisesti tutkittua ja Kehäradan suunnittelua voidaan jatkaa.

Löydöt: KM 37383:1–3382
Ajoitus: mesoliittinen kivikausi, nuorakeraaminen aika
Tutkitun alueen laajuus: noin 180 m²
Kenttätyöaika: 11.6.–9.7.2008
Kustannukset: Ratahallintokeskus ja Vantaan kaupunki
Kaivausraportti: Satu Koivisto 15.1.2009
Museoviraston arkistossa.

VANTAA LÄNSISALMI (VÄSTERSUNDOM) GUBBACKA

Kylätontin kaivaus
Pk 204307 Östersundom
p = 6682919, i = 3397278
Vantaan kaupunginmuseo
Kaivauksenjohtaja: FM Andreas Koivisto

Vantaan kaupunginmuseo suoritti 30.6.–25.7.2008 arkeologiset tutkimuskaivaukset Vantaan Länsisalmen Gubbackan keskiaikaisella autiotontilla. Tutkimukset olivat osa Vantaan historiatoimikunnan rahoittamaa projektia, jossa kerätään materiaalia Vantaan keskiajasta kertovaa teosta varten.

Alueelle avattiin kolme kaivausaluetta. 5 x 10 metrin laajuinen alue 1 sijoitettiin vanhan uuninpohjan ympärille. 11 x 10 metrin laajuinen alue 2 puolestaan avattiin alueen 1 itäpuolelle ja matalan kumpareen ympärille. Kumparetta luultiin alun perin uuninpohjaksi, mutta kaivausten edetessä se paljastui pieneksi peruskallion paljastumaksi. Kolmas alue, 1 x 7 metrin laajuinen koeoja, vedettiin autiokylän läpi kulkevan vanhan tiepohjan poikki.

Koska Gubbackassa ei ole ollut kylän 1500–1600-luvulla tapahtuneen hylkäämisen jälkeen juurikaan ihmistoimintaa, olivat löytökerrokset heti turpeen alla hyvin säilyneitä ja sekoittumattomia. Löytöinä saatiin talteen lähinnä erilaista käyttöesineistöä, kuten keramiikka-astioiden sirpaleita ja rautaesineiden katkelmia. Ainoat ajoittavat löydöt olivat kaksi palaa nk. ”near stoneware” keramiikkaa, joka ajoittuu 1500-luvun puoleenväliin.

Esineiden lisäksi alueella saatiin tutkittua yksi uuninpohja sekä vanha tienpohja. Uunista dokumentoitiin monta eri rakennetasoa ja sen rakenteesta saatiin hyvä käsitys. Tienpohjan läpileikkauksen perusteella saatiin tietoa siitä, miten tie oli aikoinaan rakennettu. Osittain tien alta löytyi myös hiltyneitä puurakenteita. Kylän piha- tai laidunmaata tutkittiin 110 neliömetrin alalta.

Löydöt: KM 2008043:1–220
Ajoitus: keskiaika
Tutkitun alueen laajuus: 167 m²
Kenttätyöaika: 26.6.–25.7.2008
Tutkimuskustannukset: Vantaan kaupungin historia-toimikunta
Tutkimusraportti: Andreas Koivisto 5.12.2008
Museo- viraston arkistossa.

VIHTI KAUKOILA 2

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 204105 Nummela
p = 6697786, i = 3351400, z = 35
Museoviraston arkeologian osasto
Kaivauksenjohtaja: FM Johanna Seppä

Vihdin Kaukoila 2:n kivikautisella asuinpaikalla suoritettiin koekaivaukset suunnitellun kaasuputkilinjan alueella. Asuinpaikan löydöt olivat hyvin vähäiset, vain muutama kvartsi-iskos löydettiin peltomullan kuorinnan ja koekuopiituksen yhteydessä. Koeojassa havaittiin peltomullan alla laajalti nokea ja punaiseksi palanutta savimaata. Palojäätteiden joukosta ei löytynyt ajoittavia löytöjä. Sen sijaan peltomullassa oli historialliseen aikaan ajoittuvia löytöjä kuten liitupiipun katkelma.

Asuinpaikan kaivauksissa ei havaittu säilyneitä kiinteitä rakenteita.

Löydöt: KM 37854:1–3
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: 15.–19.9.2008
Tutkimuskustannukset: Gasum Oy
Tutkimusraportti: Johanna Seppä 13.3.2009
Museoviraston arkistossa.

VIITASAARI KOKKOLANNIEMI

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Pk 331109 Kymönkoski
p = 7008710–7008801, i = 3449549–3449630, z = 113
Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 2
Kaivauksenjohtaja: HuK Simo Vanhatalo

Koekaivausryhmä tutki Kolima-järven kaakkoisosassa sijaitsevaa Kokkolanniemen kivikautista asuinpaikkaa suunniteltujen loma-, sauna- ja varastorakennusten takia. Saunan rakennuspaikalle avattiin tasokaivausalue, josta löytyi kiviesineen katkelma, saviastian paloja, piitä, kvartsia ja palanutta luuta. Muut rakennuspaikat sijaitsivat alavammalla rantavyöhykkeellä ja näiden paikkojen koe-kuopat olivat löydöttömiä. Useissa koekuoipissa ja osittain myös tasokaivausalueella oli merkkejä voimakkaiden rantavoimien vaikutuksesta, jotka ovat tuhonneet osan asuinpaikasta.

Löydöt: KM 37385:1–203
Ajoitus: kivikausi
Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 42 m², tutkimusala 3200 m²
Kenttätyöaika: 19.–30.5.2008
Tutkimuskustannukset: Museovirasto
Tutkimusraportti: Simo Vanhatalo 12.12.2008
Museo- viraston arkistossa.

VÖYRI ORAVAISTEN TAISTELUTANNER

Ks. kaivaukset 2007: Vöyri Oravaisten taistelutanner, taistelukentän arkeologiset tutkimukset

YLÖJÄRVI SEURAKUNTAKESKUKSEN TONTTI

Arkeologinen koekuopitus
Pk 212306 Ylöjärvi
p = 6832500, i = 3319200
Mikroliitti Oy
Kaivauksenjohtajat: FM Hannu Poutiainen ja FM Tapani Rostedt

Ylöjärven seurakuntakeskusta, joka sijaitsee vuonna 1781 rakennetun Ylöjärven kirkon koillispuolella, laajennetaan koilliseen, kirkon suuntaan. Kirkon itä-kaakkoispuolella on sijainnut vanha Ylöjärven kylätonttialue. Kylän juurten arvellaan ulottuvan rautakaudelle. Vuonna 1540 kylässä on ollut seitsemän taloa ja 1763 kuusi. Tiedetään, että isojakoa edeltäneet kylä-/talotontit ovat voineet aiempien vuosisatojen aikana siirtyä paikasta toiseen 1700-luvun kartoissa esitettyjen kylätonttien liepeillä. Usein rautakautiset tai varhaiskeskiaikaiset asuinpaikat – yksittäis- talot – ovat sijainneet hajallaan vanhojen, sarkajaon aikana muodostuneiden ryhmäkylätonttien lähistöllä. Tämän takia Pirkanmaan maakuntamuseo edellytti selvityksiä, onko tontilla kiinteää muinaisjäännöstä.

Arkistoinventoinnissa selvitettiin isojaon aikaisen asutuk- sen sijainti suhteessa tonttiin asemoimalla vuoden 1763 ja 1818 kartat nykyiseen koordinaatistoon. Sen perusteella lähin Ylöjärven ryhmäkylän talotontti on sijainnut noin 130 m itään rakennettavasta tontista.

Koekuopittamalla tarkastettiin, olisiko alueella merkkejä varhaisemmasta asutuksesta. Tutkimuksissa ei havaittu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Löydöt: –
Ajoitus: –
Tutkitun alueen laajuus: 11 koekuoppaa noin 2000 m²:n alueella
Kenttätyöaika: 8., 13.–14.10.2008.
Tutkimuskustannukset: Ylöjärven seurakunta
Tutkimusraportti: Hannu Poutiainen, Tapani Rostedt & Timo Jussila 8.12.2008
Pirkanmaan maakuntamuseon ja Museoviraston arkistoissa.

YLI-II KIERIKINKANGAS

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
Pk 351210 Pahlkakoski
p = 7251970–7252540, y = 3451000–3451380, z = 60–63
Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
Kierikkikeskus
Kaivauksenjohtaja: FM Sami Viljanmaa

Yli-Iin Kierikinkankaan kivikautista asuinpaikkaa tutkitiin 1.5.–30.9.2008 Kierikkikeskuksen järjestämällä yleisö-

kaivauksella. Kaivaukselle osallistui 147 henkilöä. Yleisö-kaivauksella jatkettiin aiempien kenttäkausien tapaan asuin- paikan luonnetta järjestelmällisesti ja kokonaisvaltaisesti selvittäviä pitkäkestoisia tutkimuksia. Suurin kenttäkauden kaivausalueista, laajuudeltaan 36 neliömetriä, kattoi neljän- nessektorin asuinpainanteesta. Tulevina kolmena kenttä- kautena pyritään tutkimaan kyseisen painanteen jäljellä olevat kolme neljännessektoria. Lisäksi asuinpaikan aktivi- teettialueelle määritettiin 20 ja 14 neliömetrin laajuiset kaivausalueet maan pinnalle näkymättömien aktiviteetti- alueen ilmiöiden paikallistamiseksi sekä niiden luonteen ja keskinäisten suhteiden selvittämiseksi.

Vaikka neljänneksen tutkiminen onkin vain lähtölaukaus kokonaiskäsitynksen muodostamiselle painanteessa sijain- neesta rakennuksesta, saatiin joitakin mielenkiintoisia seikkoja painanteesta silti jo selville: asumuksen oviaukko ja tulisija paikallistettiin, lisäksi asumuksen lattia-alalta tutkittiin asumuksen sisälle sijoittuneen poikkeukselli- sen laajan ja syvän kuopan jäännös. Asuinpainanteesta löydettiin myös ehjänä säilynyt T-kirjaimen muotoinen liuskeveitsi sekä piikivestä valmistettu, kantaosastaan katkelmallinen kookas nuolenkärki.

Aktiviteettialueen ilmiöistä merkittävin oli ensimmäinen varma Kierikin alueelta tavattu punamultahauta. Hauta- antimia haudan yhteydestä ei löydetty, mutta hautaan liittyneet ilmiöt dokumentoitiin yksityiskohtaisesti ja haudan alta tavatuista hiilistä teetettiin radiohiiliajoitus. Aktiviteettialueelta löytyi myös ensimmäinen Kierikin yleisökaivauksien yhteydessä tavattu paikoilleen hajonnut saviastia. Meripihkaa ei kenttäkaudella 2008 löytynyt lainkaan, mutta ylläisyystuotteita löytöaineistossa edustivat kuitenkin piikärjen ohella kolme eri esineistä peräisin olevaa liuskerenkään katkelmaa. Kappalemääräisesti kaivauksen merkittävimmät löytöryhmät olivat keramiikka, kvartsi ja palaneet luut.

Löydöt: KM 37797:1–915
Ajoitus: kivikausi (Ka II:1b – Kierikin keramiikka)
Tutkitun alueen laajuus: 70 m²
Kenttätyöaika: 1.5.–30.9.2008
Tutkimuskustannukset: Yli-Iin kunta, Kierikkikeskus
Tutkimusraportti: Sami Viljanmaa 12.5.2009
Museoviras- ton arkistossa, kopio Kierikkikeskuksen arkistossa.

YLI-II KOTIKANGAS

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
Pk 351210 Pahlkakoski
p = 7250960–7251430, y = 3451030–3451980, z = 59–63
Oulun yliopisto, kansainvälinen kaivauskurssi
Kaivauksenjohtajat: Andre Costopoulos, Samuel Vaneeck- hout, Ieva Paberzyte ja Eva Hulse

Oulun yliopiston kansainvälinen kaivauskurssi toteutettiin Yli-Iin Karjalankylän Kotikankaalla toukokuussa 2008. Muinaisjäännösalue sijaitsee lijoen eteläpuolella Kierikin- saaren kohdalla, Yli-Iin kirkosta 5,6 – 6,3 km kaakkoon. Asuinpaikat ovat joen rannassa itäkaakko–länsiluode- suuntaisella hiekkaharjanteella. Rantavallilla on ainakin

kuusi erillistä asuinpaikkaa 1,1 km matkalla. Länsipään asuinpaikoissa on asumuksen pohjia, mahdollisesti jopa 12. Rantavallilla on myös noin kilometrin pituinen pyyntikuoppajono, jossa on yli 42 kuoppaa. Kohdetta on tutkittu useita kertoja vuosien 2003 ja 2007 välillä.

Tutkimuksissa kaivettiin yksi 1 x 3 metrin laajuinen koekaivausalue yhteen asumuspainanteeseen ja kolme koekaivausaluetta (1 x 2 m; 1 x 2 m; 1 x 7 m) pyyntikuoppariviin. Lisäksi asuinpaikan ympärille kaivettiin noin 35 koekuoppaa. Kaivauksen tavoitteena oli tutkia painanteen ja kuoppien luonnetta, niitten käyttötarkoitusta ja ikää. Kaivausmetodina käytettiin absoluuttisten korkeuksien mukaista sovellettua tasokaivausta. Koeruutuja tehtiin itä-länsisuunnassa. Asumuspainanteen löytöaineisto oli asuinpaikalle hyvin ominaista; kvartsi-iskoksia, keraamiikkaa ja palanutta luuta. Näiden lisäksi löydettiin yksi meripihkahelmi. Yhdestä pyyntikuopasta löydettiin kuonaa eli paikalla on mahdollisesti valmistettu rautaa. Muita löytöjä ei pyyntikuopista havaittu.

Löydöt KM 37859:1–509

Ajoitus: kivi–varhaismetallikausi

Tutkitun alueen laajuus: 14 m²

Kenttätyöaika: toukokuu 2008

Tutkimuskustannukset: Oulun yliopisto kansainvälinen kurssi (Nocuso)

Tutkimusraportti: Samuel Vaneeckhout 7.7.2010 Museoviraston arkistossa.

YLISTARO ISOSAARI

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Pk 231105 Kosola

p = 6999343, i = 3281012, z = 52,5

Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä 1

Kaivauksenjohtaja: FM Päivi Kankkunen

Ylistaron Isosaaren asuinpaikka löytyi Kyröjoen yläosan inventoinnissa vuonna 1985. Peltoalueen laidasta löytyi kvartsi-iskoksia, kvartsiesineitä kuten isokokoinen kvartsi-kaavin ja palanutta luuta. Asuinpaikan kohdalla metsä muodostaa peltoon loivan niemekkeen, jonka maanomistaja haluaisi raivata pelloksi viljelytöiden helpottamiseksi.

Vuoden 2008 tutkimuksissa niemekkeeseen avattiin kaksi pientä koeojaa, kaksi tasokaivausaluetta sekä koekuoppa. Pelloksi raivattavalla alueella on säilynyt paksuhko punervanuskean värinen kulttuurikerros, josta löydettiin saviastian paloja, palanutta luuta, kvartsia, jonkin verran muuta kivilajia sekä esinelöytöinä mm. makrokaapimia, kaksi pientä talttaa sekä siimanpaino.

Kohteen tutkimuksia tullaan jatkamaan ennen kuin alue voidaan raivata pelloksi.

Löydöt: KM 37443:1–266

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: kaivausala 23 m²

Kenttätyöaika: 7.–18.7.2008

Tutkimuskustannukset: Museovirasto

Tutkimusraportti: Päivi Kankkunen 24.3.2009 Museoviraston arkistossa.

INVENTOINNIT 2008

ALAHÄRMÄ

Perusinventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Taisto Karjalainen

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

Perusinventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Taisto Karjalainen

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAHÄRMÄ

ALAVUS TOPPILA

Asemakaava-alueen muinaisjäännösinventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Toppilan asemakaava-alueen inventoinnin maastotyö suoritettiin yhden päivän aikana kahden arkeologin voimin. Puolet alueesta – sen länsiosa – oli nurmipeltoa, toinen puoli metsää.

Peltoalue on Töysänjoen eteläpuolista töyrästä ja savi- maata, joten kivikautisen asuinpaikan sijoittuminen ko. peltoalueelle ja jokitöyräälle ei ollut todennäköistä. Metsän puolella koekuopittiin satunnaisesti töyrään lakea havaitsematta missään merkkejä esihistoriasta.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 14.5.2008
Tutkimuskustannukset: Alavuden kaupunki
Tutkimusraportti: Timo Jussila 30.5.2008 Museoviraston arkistossa.

ANJALANKOSKI

Ks. inventoinnit 2008: Pohjois-Kymenlaakson inventointi-
projekti, perusinventoinnit

ANJALANKOSKI

Ks. inventoinnit 2008: Pohjois-Kymenlaakso, sotahistorial-
listen muinaisjäännösten inventointi

ANJALANKOSKI LIIKKALAN LINNAKE

Historiallisen ajan linnoituksen inventointi ja kartoitus
Museoviraston rakennushistorian osaston restaurointi- ja
dokumentointiyksiköt
Inventoijat: FM Päivi Hakanpää ja FM Ilari Kurri

Pietarin kivikilpi -hankkeen tavoitteena on päivittää
Kaakkois-Suomen linnoitusten dokumentointia ja inven-
tointia, kehittää opastusjärjestelmää sekä parantaa linnoi-
tusten saavutettavuutta matkailukohteina. Tutkimuksista
90 % rahoitti Kaakkois-Suomen TE-keskus ja 10 %
Museovirasto, jonka dokumentointiyksikkö teki kenttä- ja
jälkityöt virkatyönä. Kaakkois-Suomen linnoitukset ovat
osa Pietarin puolustukseksi rakennettua linnoitusketjua.
Liikkalan linnake rakennettiin vuosina 1791–1792 suoja-
amaan Kouvolasta Haminaan johtavaa tietä.

Toukokuussa 2008 inventoitiin ja kartoitettiin viikon ajan
linnake, redutin, ja näitä kahta varustusta yhdistävän
yhdyskäytävän osia ja rakenteita. Neljästä puolibastio-
nista muodostuvan linnakkeen luoteispuolella on raveliini
ja lounaispuolella kulmalinnake. Päävallia kiertää valli-
hauta ja vastavalli. Lähes neliön muotoisen linnakkeen
säilynyt pituus on 93 metriä ja leveys 88 metriä. Linnak-
keen koillispuolella sijaitsee suunnikkaan muotoinen

redutti, jonka pituus on 63 metriä ja leveys 36 metriä.
Polvekkeisen yhdyskäytävän pituus on 150 metriä. Sen
keskikohdassa on pienet kulmalinnakkeet, joiden koillis-
puolella on neljä suorakaiteen muotoista traverssia eli
poikkivallia.

Venäläisten karttojen mukaan linnakkeen sisällä on ollut
puinen sotilaskasarmi, pieni tykistön varistorakennus sekä
kivestä tehty ruutikellari. L:n muotoisen kasarmiraken-
nuksen jäännökset ovat mahdollisesti tuhoutuneet. Ruuti-
kellari ja tykistön varasto oli sijoitettu räjähdysvaaran takia
osittain linnakkeen maavallien sisään. Ruutikellari näkyy
maastossa suorakaiteen muotoisena kuoppana. Maan alla
on säilynyt sen sortuneita tiilirakenteita ja kiviseinän jään-
nöksiä. Kellarin koillispuolella oli näkyvissä kiviä.
Tykistön varistorakennuksesta ei maastossa havaittu jälkiä.

Linnakkeen itäosan luiska on lähes kokonaan hävinnyt ja
luoteisosan luiska on kaivettu pois. Samoin vallihaudan
luoteisosan vastavalli on lähes kokonaan hävinnyt. Linnak-
keen raveliini on jäljellä enää vain vähän, ja kulma-
linnake on lähes kokonaan kadonnut pellon muokkaamisen
seurauksena. Muutoin linnakkeen rakenteet hahmottuvat
maastossa ja linnake näkyy hyvin peltomaisemassa.

Liikkalan linnake on ollut Museoviraston hoitokohteena
vuodesta 1988 lähtien. Linnaketta ei ole tiettävästi koskaan
korjattu, eikä sen alueella ole tehty arkeologisia kaivauksia.

Löydöt: rakennusfragmentit RHO 1563–1564
Kenttätyöaika: 26.–30.5.2008 ja 19.11.2008
Tutkimuskustannukset: Kaakkois-Suomen TE-keskus ja
Museovirasto
Tutkimusraportti: Päivi Hakanpää 15.12.2008 Museoviras-
ton arkistossa, kopiot Museoviraston Haminan toimipiste,
Kymenlaakson museo, Anjalankosken kunta.

ASKOLA KESKUSTAAJAMA

Osayleiskaava-alueen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FL Petro Pesonen

Askolan keskustaajamien osayleiskaava-alueen inventointi
katsottiin tarpeelliseksi, sillä Askolan kunnan kattava
perusinventointi on lähes 40 vuotta vanha, vuodelta
1971. Aiemmissa inventoinneissa ei myöskään ole otettu
huomioon historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Askolan
keskustaajamien osayleiskaava-alue kattoi osia seuraavista
kylistä: Askola (kirkonkylä), Nalkkila, Vakkola, Nietoo,
Monninkylä ja Vahijärvi.

Inventointikertomuksessa raportoidaan 120 kaava-alueella
ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaa kohdetta.
Näistä esihistoriallisia on 94 ja historiallisia 26. Esi-
historiallisista kohteista kivikautisia asuinpaikkoja on 50,
mahdollisia kivikautisia asuinpaikkoja 19, kivikautisia
irtolöytöpaikkoja 23 ja yksi rautakautinen löytöpaikka.
Lisäksi on erikseen mainittava kaava-alueen merkittävin
muinaisjäännös: Kopinkallion esihistoriallinen kvartsi-
louhos Nalkkilassa. Historiallisen ajan muinaisjäännök-

Askolan osayleiskaava-alueen inventoinnissa keskityttiin erityisesti historiallisen ajan muinaisjäännöksiin. Kenttätöissä dokumentoitiin kaikkiaan 15 kyläntonttia. Kuvassa on Katajamäen autioitunut talonpaikka. Kuva: Petro Pesonen, Museovirasto. Under inventeringen av delgeneralplaneområdet i Askola koncentrerade man sig särskilt på fornlämningar från historisk tid. Under fältarbetena dokumenterades sammanlagt 15 bytomter. På bilden ses en övergiven husplats i Katajamäki. Foto: Petro Pesonen, Museiverket.

sistä suurimman ryhmän muodostavat seitsemän kaava-
alueen vanhan kylän (Askola, Nalkkila, Vakkola, Nietoo,
Käpykylä, Monninkylä, Vahijärvi) tonttimaat, joita on
rekisteröity 15 kappaletta. Muita muinaisjäännöksiä ovat
erilaiset maa- ja kivirakenteet, joukossa on myös Monnin-
kylän vanhan kirkon paikka ja Monninkylän hautausmaan
oletettu paikka.

Useat inventointikohteista sijaitsevat kaavaluonnoksessa
rakentamiseen varatuilla alueilla.

Löydöt: KM 37455–37490, 37563
Kenttätyöaika: 26.9.–20.10, 23.10 ja 14.11.2008 (yhteensä
3 viikkoa)
Tutkimuskustannukset: Askolan kunta ja Museoviraston
arkeologian osasto
Tutkimusraportti: Petro Pesonen 12.12.2008 Museoviras-
ton arkistossa.

ELIMÄKI

Ks. inventoinnit 2008: Pohjois-Kymenlaakson inventointi-
projekti, perusinventoinnit

ELIMÄKI

Ks. inventoinnit 2008: Pohjois-Kymenlaakso, sotahistorial-
listen muinaisjäännösten inventointi

ENONTEKIÖ TŠOALMMEVARRI (SALMIVAARA), SAANA JA TŠAHKALJAVRI (TŠAHKALJÄRVI)

Kulttuuriperintökohteiden inventointi
Metsähallitus, Lapin luontopalvelut
Inventoija: FT Pirjo Rautiainen

Enontekiön Tšoalmmevarriin eli Salmivaaraan ollaan
tekemässä asemakaavaa. Alueeseen tulee kohdistumaan
muuttuvaa maankäyttöä, joten se inventoitiin. Inventoinnis-
sa keskityttiin vain alueen rantakaistaleeseen, Salmivaaran
sisäosissa ei käyty. Salmivaaran lisäksi tarkastettiin Tšah-
kaljärven lähistön kohteita sekä käytiin pikaisesti Saanalla
luontotyyppi-inventointikurssin ohessa.

Salmivaarasta löydettiin yksi kaksiosainen aiemmin tunte-
maton, mahdollisesti varhaismetallikautinen asuinpaikka,
Tšahkaljärveltä yksi mahdollisesti kivikautinen asuin-
paikka ja Saanalla neljä toisen maailmansodan aikaista
taistelupesäketä.

Löydöt: KM 37494, 37495
Kenttätyöaika: 12.–14.8.2008
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus
Tutkimusraportti: Pirjo Rautiainen 2008 Metsähallituksen
arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

EURA HINNERJOKI MAANTIE 2070

Tielinjan inventointi

Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Katja Vuoristo

Turun tiepiiri suunnittelee maantien 2070 parantamista Lapin ja Hinnerjoen välillä. Maantien läheisyydestä tunnettiin useita irtaimia muinaisesineitä, minkä vuoksi tielinjauksella tehtiin arkeologinen inventointi. Maasto-tarkastuksessa huomioitiin aikaisempien esinelöytöjen lisäksi myös alueen historiallisen ajan maankäyttö, minkä vuoksi tielinjan läheisyydessä olevat kylänpaikat tarkas-tettiin. Niitä osui alueelle yhteensä kolme ja näistä yhden todettiin sijaitsevan parannettavan tien kohdalla. Irto-löytöpaikkojen läheisyydestä ei löydetty esihistoriallisia kiinteitä muinaisjäännöksiä, vaikka tielinjan läheisyydestä löydettiinkin pari kvartsi-iskosta.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 7.–9.10.2008
Tutkimuskustannukset: Turun tiepiiri
Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 3.3.2009 Museoviraston arkistossa.

EURA SORKKINEN

Asemakaava-alueen historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi
Satakunnan museo ja Museovirasto
Inventoija: HuK Mikko Helminen

Satakunnan Museo suoritti yhteistyössä Museoviraston kanssa historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten inventoinnin Euran Sorkkisten asemakaava-alueella touko- ja kesäkuussa 2008. Inventointi täydentää historiallisen ajan osalta alueella aiemmin suoritettuja arkeologisia inventointeja ja tutkimuksia, joiden tuloksena alueelta tunnetaan kaksi kiinteätä muinaisjäännöstä – Pappilanmäen kalmistoalue sekä 1800-luvun lopulla tuhoutunut Lauhianmäen kalmistoalue.

Alueen asutushistoriallisen taustan sekä 1900-luvun alusta alkaneen voimakkaan maakäytön perusteella inventointi keskitettiin neljälle osa-alueelle, jotka olivat mahdollisesti rautakaudelta asti, mutta viimeistään keskiajalta asutettuina olleet Sorkkisten ja Kirkonkylän kylätontit, Pappilanmäen alue sekä kaava-alueen itäpuolella sijaitseva metsä- ja omakotitaloalue.

Asemakaava-alueelta todettiin kaksi muinaismuistolain suojaamaa historiallisen ajan kiinteätä muinaisjäännöstä, Sorkkisten ja Kirkonkylän kylätontit. Pappilanmäen histori-allisen ajan pappilatoiminnan seurauksena muodostuneet jäännökset eivät, alueen ollessa yhä samassa käytössä, kuulu muinaismuistolain suojaamien historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten piiriin. Tästä huolimatta alueen pappilan aikaiset jäännökset on otettava huomioon mäellä tapahtuvaa maankäyttöä suunniteltaessa.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 3.–5. ja 18.6.2008
Tutkimuskustannukset: Euran kunta
Tutkimusraportti: Mikko Helminen 19.6.2008 Satakunnan

museon arkistossa, kopio Museoviraston arkisto ja Euran kunta.

FORSSA

Ks. inventoinnit 2008: Urjala ja Forssa, Raitoon Mylly-vuori, kivilouhosalueen inventointi

FORSSA – HAUSJÄRVI HIKIÄ -VOIMAJOHTOLINJA

Voimajohtolinjan inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Vesa Laulumaa

Inventointi liittyi voimajohtolinjan uusimiseen Hausjärven, Riihimäen, Janakkalan, Lopen, Rengon, Tammelan ja Forssan kuntien alueella. Voimajohtolinjalta ei tunnettu esihistoriallisen ajan muinaisjäännöksiä, mutta linja ylittää Tammelan Portaan ja Lopen Vojakkalan keskiaikaiset kylä-tontit sekä Hämeen härkätien. Inventoinnin tarkoituksena oli etsiä ennestään tuntemattomia kohteita maastollisesti otollisilta alueilta ja historiallisten karttojen osoittamilta kohdilta. Lisäksi tarkastettiin irtainten muinaisesineiden löytöpaikat.

Voimalinjalta löytyi Janakkalan Linnalahden kivikautinen asuinpaikka, joka vaatii jatkotutkimuksia ennen kuin alueella voi tehdä rakennustöitä. Alueelta tunnetut histori-allisen ajan kohteet eivät anna syytä jatkotutkimuksiin, mikäli linjaus pysyy suunnitelman mukaisena.

Löydöt: KM 37337
Kenttätyöaika: 28.4.–9.5.2008
Tutkimuskustannukset: Fingrid Oyj
Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 9.12.2008 Museoviras-ton arkistossa.

HAAPAVESI KESKUSTA, MIELUSKYLÄ JA HUISKA-LÄNSI

Kaava-alueiden inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Johanna Seppä

Haapaveden kaupungissa inventoitiin keskustan ja Mielus-kylän osayleiskaava-alueilla ja Huiska-Länsin asema-kaava-alueella esihistoriallisia muinaisjäännöksiä muuttu-van maankäytön takia. Kunnassa on inventoitu aiemmin vuonna 1990, mutta ajantasaiset muinaisjäännösrajaukset puuttuivat. Inventoinnin tavoitteena oli selvittää tunnet-tujen muinaisjäännösten nykykunto, säilyneisyys ja arvio niiden laajuudesta sekä etsiä ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä.

Keskustan alueelta tunnetaan 19 muinaisjäännöstä, mutta näistä on jo osa tuhoutunut. Mieluskylässä muinaisjään-nöksiä on 8. Muinaisjäänökset ovat kivikautisia asuin-paikkoja tai kivikautisia esinelöytöpaikkoja. Tunnetut

muinaisjäännökset tarkastettiin ja niiden laajuus arvioitiin pintalöytöjen perusteella. Uusia muinaisjäännöksiä etsittiin kaavoitettavilta alueilta, mutta mitään ei löytynyt.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 22.–26.9.2008
Tutkimuskustannukset: Haapaveden kaupunki
Tutkimusraportti: Johanna Seppä 23.1.2009 Museoviraston arkistossa.

HANKASALMI RUUMISSAARET

Historiallisten hautapaikkojen inventointi
Turun yliopiston arkeologian oppiaine
Inventoija: FM Juha Ruohonen

Vuosien 2008–2009 aikana tehdyn tutkimuksen päämääränä oli Hankasalmen historiallisen ajan ruumiskalmistojen ja muiden hautapaikkojen paikantaminen ja arkeologinen tarkastus. Arkistonselvityksessä Hankasalmelta esille tulleet kohteet pyrittiin tarkastamaan maastossa niiden tarkemman luonteen, laajuuden ja ajoituksen selvittämiseksi. Histori-allisen ajan hautapaikoilla tarkoitetaan kirkkomaiden ulkopuolisia kalmistoja tai hautapaikkoja, joita on eri lähteiden perusteella käytetty keskiajalta 1800-luvulle. Kohteissa on saattanut olla pysyviä hautauksia tai niitä on voitu käyttää väliaikaisesti esimerkiksi kesän ja kelirikon aikana; viimeksi mainitussa tapauksessa ruumiit olisi myö-hemmin säiden salliessa kuljetettu kirkkomaan multiin. Hankasalmella kohteet sijaitsevat usein pienissä saarissa. Vakiintuneen nimeämistradition mukaisesti kohteiden niminä on Hankasalmen ympäristössä usein Ruumissaari. Inventointiraporttiin on koottu tietoja kaikkiaan yhdeksästä kohteesta, joista viisi osoittautui varmoiksi hautapaikoiksi. Joistakin kohteista on 1600- ja 1700-lukujen vaihteeseen ajoittuvia asiakirjainainintoja.

Löydöt: TYA 855–856
Kenttätyöaika: 11.–16.8.2008, 28.5.2009 ja 13.6.2009
Tutkimuskustannukset: Jenny ja Antti Wihurin rahasto, Hankasalmen kunta, Hankasalmen seurakunta
Tutkimusraportti: Juha Ruohonen 2010 Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

HANKO HAUENSUOLI

Arkeologinen vedenalaisinventointi
Museoviraston meriarkeologian yksikkö
Inventoija: FM Mari Salminen

Metsähallitus ja Museovirasto ovat valmistelleet muinais-muistolain 4 §:n mukaisesti Hangon Tullisaaressa sijaitsevan Hauensuolen kiinteän muinaisjäännöksen, historiallisen ajan kalliohakkauksien, ja sen suoja-alueen rajoista sopimista. Suunnitellun suoja-alueen sisällä tiedetään sijaitsevan myös vedenalaisia muinaisjään-nöksiä. Museoviraston meriarkeologian yksikkö kustansi ja toteutti suunnitellulla suoja-alueella vedenalaisinventoinnin kohteiden tarkempaa paikannusta varten.

Inventointi aloitettiin 19.9.–20.9.2007 viistokaikuluotaa-malla vesialueet, yhteensä noin 15 hehtaaria. Kentällä inventointityötä jatkettiin 15.–17.9.2008 tarkastamalla viistokaikuluotauksessa havaitut anomaliat ja hylky-ilmoitusten tarkat sijainnit ja rajaukset sukeltamalla.

Alueelta tiedossa olleet kolme hylkyä saatiin tarkemmin paikannettua, lisäksi alueelta havaittiin yksi uusi hylky. Suunnitellulla suoja-alueella hylkyjen todettiin olevan hajonneina laajalle alueelle, pohjalla havaittiin sukel-lettaessa myös viistokaikuluotauksen ulottumattomiin jääneitä lukuisia rakenneosia. Hylkytavaraa on levinnyt niin laajalle alueelle, että ankkurointia alueella on syytä välttää ja alusten kiinnittäminen tulisi kohdentaa laituriin tai kiinnittäytymispojuihin.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 15.–18.9.2008
Tutkimuskustannukset: Museoviraston meriarkeologian yksikkö
Tutkimusraportti: Mari Salminen Museoviraston arkistossa.

HARTOLA RUSKEALA–ORAVAKIVENSALMI

Tien parannusalueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: FM Hannu Poutiainen

Valtatie 4:n parannusalueella tehtiin yhden päivän täyden-nysinventointi ja laadittiin yhteenveto aiempien alueella tehtyjen inventointien ja kaivausten (2000, 2001, 2004, 2005 ja 2006) materiaalista. Alueelta tunnettiin laaja kivikautinen asuinpaikka, jossa tehtiin koekaivauksia vuonna 2005. Tielinjan liepeiltä oli havaittu myös erilaisia kuoppia. Suurin osa näistä todettiin nyt terva- tai hiili-haudoiksi. Alueelta löydettiin myös lisää hiilihautoja. Ruskealan kohdalla on tielinjalla ja sen liepeillä kuppikiviä ja mahdollisia rautakautisia asuinpaikkoja.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 29.5.2008
Tutkimuskustannukset: Destia Oy
Tutkimusraportti: Timo Jussila 14.7.2008 Museoviraston arkistossa.

HATTULA ETELÄISET OSAT

Osayleiskaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: HuK Timo Jussila

Inventointi käsitti Hattulan eteläisten osien yleiskaava-alueen, käytännössä Alajärven, Törmäjärven ja Takajärven välisen alueen (järvien rannat poislukien) sekä Härkätien ympäristön Hattulan kunnan alueella. Tutkimusalueelta ei tunnettu muinaisjäännöksiä.

Inventoinnissa löytyi kolme kivikautista asuinpaikkaa sekä yksi kivikautinen irtolöytöpaikka. Lisäksi Katinalan kylän Uotilan talon 1500-luvulta peräisin oleva ja 1800-

luvulla hylätty paikka määriteltiin muinaisjäännökseksi. Inventoinnin yhteydessä dokumentoitiin myös muutamia kulttuurihistoriallisia jäänteitä: kellarikuoppia, 1800-luvulla autioitunut talotontti sekä paikannettiin neljä myllynpaikkaa.

Löydöt: KM 37606–37609

Kenttätyöaika: 2.–7.11.2008

Tutkimuskustannukset: FCG Planeko Oy

Tutkimusraportti: Timo Jussila 4.12.2008 Museoviraston arkistossa.

HAUSJÄRVI

Ks. inventoinnit 2008: Forssa – Hausjärvi Hikiä -voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

HELSINKI SUOMENLINNAN VESIALUE

Ks. inventoinnit 2007: Helsinki Suomenlinnan vesialue

HELSINKI TANKOVAINIO-BROÄNDA

Asemakaava-alueen tarkkuusinventointi

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö

Inventoija: FM Katja Vuoristo

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto valmistele asema-kaavan muutosta Tankovainion-Broändan alueelle. Paikalle on suunniteltu mm. pientaloja ja uusia tielinjauksia. Kaava-alueelta tunnettiin I maailmansodan aikainen puolustus-tukikohta sekä Uppbyggars-niminen pronssi- tai rautakautiseksi luokiteltu ja hautaröykkiöksi määritelty kiveys. Lisäksi alueella tiedettiin olevan myös toinen kiviröykkiö, josta on joissakin yhteyksissä esitetty, että kyseessä olisi viikinkihauta. Heti kaava-alueen ulkopuolelta tunnetaan Mellungsbyn mahdollisesti keskiajalle ajoittuva ja Borgsin 1700-luvulle ajoittuva kylätontti sekä Vartiokylän linnavuori.

Inventoinnissa keskityttiin rakennettavien alueiden tutkimiseen tekemällä alueille koekuoppia ja myös vanhojen kylätonttien läheisyyteen tehtiin kaava-alueelle koekuoppia, mutta tutkituilla alueilla ei havaittu merkkejä muinaisjäänöksistä. Lisäksi tutkittiin ”viikinkihaudan” ympäristöä sekä itse kiveystä, joka osoittautui luultavasti ojanperkuun yhteydessä kasatuksi kiveykseksi. Uppbyggarsin röykkiön todettiin olevan luonnonkivikko, josta on otettu ja siirrelty myöhemmin kiviä. Kaava-alueelta ei todettu ennestään tuntemattomia muinaisjäänöksiä.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 13.–17.10.2008

Tutkimuskustannukset: Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluvirasto

Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 6.2.2008 Museoviraston arkistossa.

HIMANKA JA KALAJOKI, RAHJAN SAARISTON JA SIIPONJOEN NATURA-ALUE

Kulttuuriperintökohteiden inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: MA Hans-Peter Schulz ja FM Tapani Rostedt

Inventointi oli osa Metsähallituksen Kulma-projektia. Rahjan saariston kansallispuistosta ja Siiponjoen Natura-alueelta tunnettiin ennestään Hevoskarin jatulintarha ja kolme kivirakennelmaa sekä Korkiakarin kalliohakkaukset. Rahjassa inventointi keskittyi Pappilankarin ja Hevoskarin saariin. Siiponjoen jokisuussa maastoa tarkasteltiin ainoastaan pistokokein, kuten inventointialueen koillisosan kankaallakin. Kattavasti tutkittiin Siiponjoen jokivarret.

Inventoinnissa paikannettiin Rahjan saaristossa historiallisella ajalla luodoiksi paljastuneilta korkeustasoilta 36 aiemmin tuntematonta muinaisjäänöskohdetta, jotka ovat pääosin ranoja eli verkonkuivaustelineiden tukiröykkiöitä, tomtningeja eli kalastusmajojen jäänteitä, kalasaunojen ja muiden rakennusten perustuksia, kummeleita ja tarkemmin tunnistamattomia röykkiöitä sekä rakkakuoppia.

Siiponjoen alueella todettiin 10 historiallisen ajan muinaisjäännöstä: tervahautoja, epämää räisiä kuoppia – mahdollisesti asumuksiin liittyviä jäänteitä, sekä todennäköisesti Suomen sodan 1808–09 aikaisia varustuksia.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 18.8.–2.9.2008

Tutkimuskustannukset: Metsähallitus

Tutkimusraportti: Timo Jussila 24.2.2009 Museoviraston arkistossa.

HUITTINEN KESKUSTAN JA SEN LIEVEALUEIDEN OSAYLEISKAAVA-ALUE

Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö

Inventoija: FM John Lagerstedt

Museoviraston rakennushistorian osasto inventoi kesällä 2008 Huittisten keskustan ja sen lievealueiden osayleiskaava-alueen historiallisen ajan muinaisjäännökset. Inventoinnissa keskityttiin alueen keskiaikaisten ja uuden ajan alun kylätonttien nykytilan tarkastamiseen. Lisäksi tutkittiin vanhoja myllynpaikkoja ja tielinjauksia sekä tarkastettiin yksi tuhoutumassa olleen rakennuksen raunio, johon liittyi paikallishistoriallista kertomusperinnettä.

Tutkimuksen valmisteluvaiheessa käytiin läpi vanhoja karttoja sekä muita arkistolähteitä. Maastossa kohteiden paikkatieto merkittiin muistiin ja alueet valokuvattiin. Lisäksi tarvittaessa tehtiin koekairauksia T-piikillä.

Inventoinnissa tutkittiin Huittisten keskustan ja sen ympäristön alueelta yhteensä 19 keskiaikaista tai uuden ajan alun kylän sijaintipaikkaa. Vanhojen kylätonttien alueet

olivat suurimmaksi osaksi edelleen asutuskäytössä. Täysin autiona säilyneitä tontteja löytyi vain yksi, mutta toisaalta täysin tuhoutuneita kohteita ei inventoinnissa havaittu. Useiden nykyään käytössä olevien tonttien kevytrakenteisten talonperustojen alla ja piharakennusten välissä on todennäköisesti säilynyt asutushistoriallisia kiinteitä muinaisjäänöksiä kuten vanhoja rakenteita ja kulttuuri-kerroksia.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 30.6.–4.7.2008

Tutkimuskustannukset: Huittisten kaupunki

Tutkimusraportti: John Lagerstedt 14.10.2008 Museo- viraston arkistossa.

HÄMEENKYRÖ SASI

Kaava-alueen inventointi

Pirkanmaan maakuntamuseo

Inventoija: FM Hanna-Leena Salminen

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti Hämeenkyrön Sasin osayleiskaava-alueen arkeologisen osa-alueinventoinnin Hämeenkyrön kunnan tilauksesta. Inventointi liittyi suunnitelmaan laatia uusi osayleiskaava Sasi-Mahnalan alueelle. Inventoitavaksi alueeksi tuli valtatie 3:n etelä-puolinen alue eli Sasin, Sarkkilan, Muotialan, Palkon ja Lemmakkalan kylien keskusalueet kunnan kaakkoisosassa. Inventoitu alue oli noin 17,5 neliökilometrin laajuinen.

Inventoinnin päätavoite oli etsiä uusia muinaisjäänöksiä ja tarkastaa alueen ennestään tunnetut kolme kiinteää muinaisjäännöstä. Lisäksi tarkistettiin osa irtolöytökohteista. Inventointialueella sijaitsee viisi historiallista kylänpaikkaa joiden sijainti paikallistettiin inventoinnin esityövaiheessa kartta- ja arkistoaineiston perusteella.

Inventoinnissa paikallistettiin seitsemän ennestään tuntematonta kiinteää muinaisjäännöstä. Kiinteistä muinaisjäänöksistä kaksi on kivikautisia asuinpaikkoja. Näistä löydettiin pintapoiminnassa kvartsi-iskoksia ja -esineen teelmiä. Loput viisi kohdetta ovat historiallisia kylänpaikkoja. Lisäksi paikallistettiin seitsemän muuta kohdetta, joista kaksi on esihistoriallisen ja historiallisen ajan irtolöytöpaikkoja, kolme historiallisen ajan asuinpaikkaa ja kaksi myllynpaikkaa.

Löydöt: KM 35625–35629

Kenttätyöaika: 16.–23.10.2008

Tutkimuskustannukset: Hämeenkyrön kunta

Tutkimusraportti: Hanna-Leena Salminen 11.12.2008 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museo- viraston arkistossa.

HÄMEENLINNA JA PADASJOKI, EVON RETKEILYALUE

Kulttuuriperintökohteiden inventointi
Metsähallitus

Inventoija: FM Jouni Taivainen

Metsähallituksen metsätalous suoritti Evon retkeily-alueen ja opetusmetsän kulttuuriperintöinventoinnin, jossa kiinnitettiin huomio esihistoriallisen ja historiallisen ajan muinaisjäänöksiin sekä muihin metsien käytön historiaan liittyviin kohteisiin. Inventoidun alueen suuruus on noin 7000 hehtaaria.

Ennen inventointia alueelta tunnettiin kolme muinaisjäänöskohdetta. Inventoinnissa löydettiin 49 ennestään tuntematonta kiinteää muinaisjäänöskohdetta ja yksi löytöpaikka. Lisäksi inventoinnissa rekisteröitiin 51 kulttuurihistoriallista kohdetta, jotka eivät ole muinaisjäänöksiä. Viime mainituista suurin osa löytyi haastateltujen henkilöiden neuvomana tai opastamana. Erilaisia rakenteita kartoitettiin inventoinnissa kaikkiaan 755.

Suurin osa muinaisjäänöksistä liittyy historiallisen ajan talonpoikaiseen metsien käyttöön. Kaskikulttuuriin kuuluvia kaskiröykkiöitä ja nauriskuoppia kartoitettiin alueelta noin 600. Tervan- ja hiilenvalmistukseen liittyviä jäänöksiä löytyi toista sataa. Esihistorialliselle ajalle kuuluvat mahdollisesti muutamat pyyntikuopat ja yksi löytöpaikka. Kulttuurihistoriallisista kohteista osa periytyy Evolla 1800-luvun lopulla alkaneesta metsäopetuksesta. Osa liittyy Kruununpuiston torpparien ja osa keskiajalta periytyvän Iso-Evon kylän talonpoikien toimintaan. Inventoinnin yhteydessä kartoitettiin myös 1800-luvun lopulta 1960-luvulle jatkuneen Evon uittohistoriaan liittyvät rakenteet kuten uittorännien jäännökset, jokiuomien oikaisut ja kanavat sekä lisäksi mm. niittylatojen, metsätyökämppien ja autioksi jääneiden torppien jäännökset ja tarinapaikat.

Kerätty tieto palvelee kulttuuriperintökohteiden säilyttämistä ja kunnostamista sekä retkeilyalueen ja Evo-keskuksen kehittämistä. Lisäksi inventoinnin kokemuksia hyödynnetään suunniteltaessa Kansallisen metsäohjelman edellyttämää kulttuuriperintökohteiden inventointia Metsähallituksen hallinnassa olevissa talousmetsissä.

Löydöt: KM 37560

Kenttätyöaika: 1,5 kk kesällä 2008

Tutkimuskustannukset: Metsähallitus, metsätalous

Tutkimusraportti: Jouni Taivainen 25.3.2009 Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

HÄMEENLINNA LAIVARANTA

Laivarannan arkeologinen vedenalaisinventointi

Museoviraston meriarkeologian yksikkö

Inventoija: FM Essi Tulonen

Hämeen linnan läheisyyteen, Vanajaveden rantaan suunniteltiin venelaiturialueen laajennusta. Museoviraston meriarkeologian yksikkö inventoi alueen yhden päivän aikana.

Vaikka inventoitu vesialue sijaitsee jo viimeistään rautakaudelta lähtien aktiivisessa käytössä olleen vesireitin varrella, inventoinnissa ei havaittu vedenalaisia muinaisjäänöksiä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 22.5.2008
Tutkimuskustannukset: Hämeenlinnan kaupunki
Tutkimusraportti: Essi Tulonen 22.5.2008 Museoviraston arkistossa, kopiot Hämeenlinnan kaupunki ja Hämeen ympäristökeskus.

HÄMEENLINNA PAINOKANGAS

Osayleiskaava-alueen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Taisto Karjalainen

Inventointi liittyy Hämeenlinnan kaupungin kaavoitukseen ja muinaisjäännösten suojeluun. Inventoinnissa etsittiin kaava-alueella mahdollisesti olevia ennestään tuntemattomia mesoliittisia kiinteitä muinaisjäännöksiä muinaisen Ancyclusjärvivaiheen rantakorkeuksilta. Painokankaan alue on ollut Ancyclusvaiheessa ensimmäinen Hämeenlinnan alueella merestä noussut saari. Ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä ei inventoinnissa löytynyt.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 24.–25.6.2008
Tutkimuskustannukset: Hämeenlinnan kaupunki
Tutkimusraportti: Taisto Karjalainen 26.11.2008 Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

II ASEMANKYLÄ

Osayleiskaava-alueen inventointi
Kulttuurintutkijain Osuuskunta Aura
Inventoija: FM Sami Viljanmaa

Iin kunnassa tehtiin viikon mittainen arkeologinen inventointi vuonna 1998 tehdyn perusinventoinnin tietojen ajantasaistamiseksi Asemankylän osayleiskaava-alueella. Inventoinnin tavoitteina oli tarkastaa Asemankylän osayleiskaava-alueelta ennestään tunnetut muinaisjäännökset sekä etsiä ennestään tuntemattomia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Inventoinnin maastotyöt painotettiin alueille, joilla muinaisjäännösten esiintyminen vaikutti kartta-aineiston perusteella todennäköisimmältä. Lisäksi läpikäytiin alueet, jotka koettiin potentiaalisimmiksi historiallisen ajan muinaisjäännösten löytämiselle.

Ennen inventointia alueelta tunnettiin kuusi muinaisjäännöstä: yksi mahdollinen palvoskivi, yksi keittokuoppa-kohde sekä neljä röykkiökohdetta. Inventoinnin aikana dokumentoitiin yksitoista ennestään tuntematonta kohdetta, joista kuusi oli peruskartalta paikannettuja tervahautoja. Kahden tervahaudan läheisyydestä tavattiin lisäksi maakuoppia, joissa oli kuonaa, ja yhden tervehaudan luota hiilimiilujen jäännöksiä. Esihistoriallisia kohteita edustivat erilaiset maakuopat; pyyntikuoppia tavattiin kahdesta kohteesta, samoin keittokuoppia. Lisäksi dokumentoitiin ajoitukseltaan epäselvä, laajaan kivirakkaan sijoittuva kohde, jossa havaittiin rakkakuoppia, kivilatoksia sekä työstyttä kvartssia.

Inventoidun alueen laajuus ja käytävissä ollut aika eivät mahdollistaneet laajamittaista koekuoppien kaivamista, joten havaitut muinaisjäännökset olivat poikkeuksetta sellaisia, jotka oli mahdollista havaita maanpintaan kajoamatta. Onkin todennäköistä, että alueelle tulevaisuudessa kohdistuvien maankäyttötoimien aikana havaitaan vielä lisää ennestään tuntemattomia maan pinnalle näkymättömiä muinaisjäännöksiä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 20.–31.10.2008, yhteensä viisi kenttätyöpäivää
Tutkimuskustannukset: Iin kunta
Tutkimusraportti: Sami Viljanmaa 3.11.2008 Museoviraston arkistossa, kopio Pohjois-Pohjanmaan museon arkistossa ja Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 20.–31.10.2008 viisi päivää
Tutkimuskustannukset: Iin kunta
Tutkimusraportti: Sami Viljanmaa 3.11.2008 Museoviraston arkistossa.

IITTI

Historiallisen ajan muinaisjäännösten kuntainventointi
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Inventoija: FM Katja Vuoristo

Iitin kunnan historiallisen ajan muinaisjäännökset inventoitiin osana arkeologian ja rakennushistorian osastojen yhteistä Pohjois-Kymenlaakson inventointiprojektia. Työssä keskityttiin historiallisen ajan muinaisjäännöksiin, sillä esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi on tehty alueella jo aiemmin. Iitistä tunnettiin entuudestaan muutamia historiallisen ajan kohteita ja inventoinnin yhteydessä niitä löydettiin hieman yli 20. Näistä suurin osa on kylänpaikkoja ja kyläntontteja, joista vanhimmat ovat syntyneet jo rautakaudella. Uusia historialliseen aikaan ajoittuvia kohteita etsittiin maastosta mm. historiallisen kartta-aineiston sekä muun kirjallisen lähdeaineiston perusteella.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 25.8.–19.9.2008
Tutkimuskustannukset: Iitin kunta, maakunnan kehittämisrahasto, Kaakkois-Suomen tiepiiri, Museovirasto
Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 2.2.2009 Museoviraston arkistossa.

IITTI

Ks. inventoinnit 2008: Pohjois-Kymenlaakson inventointiprojekti, perusinventoinnit

IITTI

Ks. inventoinnit 2008: Pohjois-Kymenlaakso, sotahistoriallisten muinaisjäännösten inventointi

IITTI

Ks. inventoinnit 2008: Valtatie 12, Iitti Jokue – Kuusankoski Suvioja, tielinjainventointi

IMATRA

Ks. inventoinnit 2008: Luumäki–Imatrankoski-kaksoisraiteen suunnittelun alueen muinaisjäännösinventointi

INARI INARINJÄRVEN OSAYLEISKAAVA- JA INARIN KIRKONKYLÄN ASEMAKAAVA-ALUE

Kaava-alueiden inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Eija Ojanlatva

Metsähallituksen Lapin luontopalvelut ja Museovirasto inventoivat Inarinjärven yleiskaava-alueen ja Inarin kirkonkylän asemakaava-alueen arkeologisia kohteita heinäkuun alusta syyskuun puoliväliin. Inventoinneissa alueilta tarkastettiin ennestään tunnettujen, muinaismuistolain nojalla rauhoitettujen muinaisjäännösten sijainti ja kunto sekä etsittiin mahdollisuuksien mukaan ennestään tuntemattomia jäännöksiä. Museoviraston ylläpitämän

muinaisjäännösrekisterin mukaan kaava-alueelta oli heinäkuussa 2008 tiedossa yhteensä 94 muinaisjäännöstä, joista noin puolet sijaitsee Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla.

Metsähallituksen inventoinnissa keskityttiin Inarin retkeilyalueelle, erityisesti Inarinjärven rannoille ja saariin sekä pienempien vesistöjen varsiin. Inarin kunnan kustantamassa Museoviraston inventoinnissa taas keskityttiin kunnan ja yksityisten maille osoitettujen rakennuspaikkojen tarkastukseen. Museoviraston inventointiin sisältyi myös kirkonkylän asemakaava-alue. Kummassakin inventoinnissa ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä etsittiin varsinkin niiltä alueilta, joihin kaavassa on esitetty kokonaan uutta rakentamista tai muuta maankäyttöä.

Inventoinnin aikana käytiin läpi kaikkiaan 90 kohdetta, joihin lukeutui sekä kiinteitä muinaisjäännöksiä että irtolöytöpaikkoja. Tarkastetuista kohteista neljä tarkentui luonnonmuodostumiksi. Uusia kohteita löydettiin kaikkiaan 39 kappaletta. Tähän lukuun sisältyvät sekä kiinteät muinaisjäännökset että Metsähallituksen osuuden aikana havaitut sotahistorialliset kohteet, jotka useimmin ovat II maailmansodan aikaisia vankileirejä. Uudet kiinteät muinaisjäännökset ovat pääasiassa aivan Inarinjärven rannalla sijaitsevia asuinpaikkoja, jotka ovat Inarinjärven säännöstelyn takia osin tuhoutuneet. Löytöinä kerättiin

Inarin inventoinnissa löytyi kivetty liesi nykyisen hautausmaan polulta. Kuva: Eija Ojanlatva, Museovirasto. Den stenlagda spisen, som hittades under inventeringen i Enare, hittades under en stig på den nuvarande kyrkogården. Foto: Eija Ojanlatva, Museiverket.

Kentän tupasija ja sen hirsien jäännökset sekä piisikiveys vanhan männyn alla Inarissa.

Kuva: Eija Ojanlatva, Museovirasto.

Husplatsen och resterna av hustimren samt spisstenarna under en gammal tall på ett fält i Enare.

Foto: Eija Ojanlatva, Museiverket.

talteen mm. kvartsi-iskoksia ja -esineitä ja palanutta luuta. Yhdestä kohteesta löydettiin koepistosta asbestisekoitteista keramiikkaa. Ennestään tunnettujen kohteiden rajausta pystyttiin tarkentamaan. Lisäksi tehtiin tarkempia huomioita kiinteiden muinaisjäännösten rakenteista ja niiden sijoittumisesta ympäristöön.

Löydöt: KM 37675–37706

Kenttätyöaika: 11.8.–12.9.2008

Tutkimuskustannukset: Inarin kunta

Tutkimusraportti: Eija Ojanlatva 19.12.2008 Museoviraston arkistossa.

INARI LEMMENJOEN KANSALLISPUISTO JA HAMMASTUNTURIN ERÄMAA-ALUE

Kulttuuriperintökohteiden inventointi
Metsähallitus Lapin luontopalvelut
Inventoija: FT Pirjo Rautiainen

Metsähallitus ennallistaa metsiä eri puolilla Suomea polttamalla. Inarin kunnan lounaisosassa sijaitseviin Lemmenjoen kansallispuistoon ja Hammastunturin erämaahan on suunniteltu useita poltettavia metsäkuvioita. Neljällä suunnitelluista poltettavista kohteista käytiin tekemässä kulttuuriperinnön inventointi kesällä 2008. Yhdeltä

polnettavaksi suunnitellulta kuviolta löytyi 38 kuoppajäännöstä, joista suurin osa on pyyntikuoppia. Kuvio jätetään polttamatta. Muilta polttoalueilta ei löytynyt kulttuuriperintökohteita.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 20.8.2008

Tutkimuskustannukset: Metsähallitus

Tutkimusraportti: Pirjo Rautiainen Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

INKOO GRÖNKULLA-HEIMGÅRD 1

Asemakaava-alueen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Tapani Rostedt

Inventoinnin tarkoituksena oli etsiä ja paikantaa Grönkulla-Heimgård 1 -osayleiskaavan alueella tai sen välittömässä läheisyydessä olevat kiinteät muinaisjäännökset. Kohteiden paikantaminen perustui kartta-aineiston analyysiin sekä maastohavaintoihin. Esivalmisteluissa ja kenttätutkimusten aikana pyrittiin ottamaan huomioon kaikki mahdolliset esihistoriaan ja/tai historialliseen aikaan ajoitettavat muinaisjäännöstyypit.

Kenttätutkimuksissa löydettiin kolme entuudestaan tarkemmin paikantamatonta historialliseen aikaan ajoitettavaa kohdetta. Västerkullan keskiaikainen kylätontti sijaitsee kaava-alueen koillisreunalla, Grönkullavägenin vanha rajamerkki sijaitsee Grönkulla-Heimgård 2 (saman kaavan tuleva toinen vaihe) -osayleiskaavan alueella ja ensimmäisen maailmansodan aikainen kalliioon louhittu juoksuhauda nyt tutkitun kaava-alueen eteläpuolella, Museivägenin lounaispuolella.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 25.–27.6.2008

Tutkimuskustannukset: Inכון kunta

Tutkimusraportti: Tapani Rostedt 5.9.2008 Museoviraston arkistossa.

ISOJOKI

Ks. inventoinnit 2008: Kristiinankaupunki–Pomarkku-voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

JAALA

Historiallisen ajan muinaisjäännösten kuntainventointi
Museoviraston rakennushistorian osasto
Inventoija: FM Katja Vuoristo

Jaalan kunnan historiallisen ajan muinaisjäännökset inventoitiin osana arkeologian ja rakennushistorian osastojen yhteistä Pohjois-Kymenlaakson inventointiprojektia. Jaalan esihistorialliset kohteet on inventoitu jo aiemmin, mutta historiallisen ajan kohteita alueelta tunnettiin vain muutamia. Uusia historialliseen aikaan ajoitettavia muinaisjäännöksiä etsittiin maastosta mm. historiallisen kartta-aineiston sekä muun kirjallisen lähdeaineiston perusteella. Inventoinnissa löydettiin 14 ennestään tuntematonta muinaisjäännöstä, joista suurin osa on vanhoja kylänpaikkoja.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 25.8.–19.9.2008

Tutkimuskustannukset: Jaalan kunta, maakunnan kehittämisrahasto, Kaakkois-Suomen tiepiiri, Museovirasto

Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 2.2.2009 Museoviraston arkistossa, kopiot Kymenlaakson museo, Kouvolan kaupunki, Kymenlaakson liitto, Kaakkois-Suomen tiepiiri.

JAALA

Ks. inventoinnit 2008: Pohjois-Kymenlaakson inventointiprojekti, perusinventoinnit

JAALA

Ks. inventoinnit 2008: Pohjois-Kymenlaakso, sotahistoriallisten muinaisjäännösten inventointi

JANAKKALA

Ks. inventoinnit 2008: Forssa – Hausjärvi Hikiä -voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

JANAKKALA HARVIALA

Kaava-alueen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Kreetta Lesell

Janakkalan Harvialan alueelle laaditaan uutta kaavaa, jonka vuoksi alueelta ennestään tunnettujen kiinteiden muinaisjäännösten tarkka sijainti, kunto ja laajuus täytyi selvittää. Inventoitavalla alueella sijaitsee Marjumäki-niminen kiinteä muinaisjäännös, johon kuuluu kuppikiven lisäksi rökkiömäisiä, erikokoisia, merkitykseltään epäselviä kivirakenteita. Alueella sijaitsee myös paljon rakennusjäännöksiä eri aikakausilta.

Kolme Marjumäen kuppikiven läheisyydessä sijaitsevista rökkiöistä on todennäköisesti viljelysrökkiöitä. Alueelta löydettiin myös talon jäänne, joka on kutakuinkin samassa kohdassa kuin Kuninkaan kartastoon merkitty torppa.

Harvialan pääkartanon läheltä dokumentoitiin kaksi rakennetta, jotka voivat olla peräisin 1800-luvun kartanorakennuksesta. Sijaintipaikka täsmää Senaatin karttaan merkityn talon kanssa. Lisäksi puutarha-alan opiskelijat ovat löytäneet alueelta käytävän jäänteitä, jotka voivat olla peräisin paikalla aikaisemmin olleesta vanhasta koristeputarhasta. Kaava-alueen koillisosassa kartoitettiin alue, joka on täynnä painanteita ja muita rakenteita. Osa niistä voi olla peräisin Kodjalan keskiaikaisesta kylästä.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 21.–22.4.2008

Tutkimuskustannukset: Janakkalan kunta

Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 25.8.2008 Museoviraston arkistossa.

JOUTSENO

Ks. inventoinnit 2008: Lappeen kihlakunta; Lappeenranta, Lemi ja Joutseno, rautakauden ja historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi 2007–2008

JOUTSENO

Ks. inventoinnit 2008: Luumäki–Imatrankoski-kaksoisraiteen suunnittelualueen muinaisjäännösinventointi

JUVA KONTUNEN

Yleiskaava-alueen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Katja Vuoristo

Juvan kunta on esittänyt yleiskaavan luonnoksen Kontusen alueelle, minkä vuoksi kaavaluonnoksen mukaiset rakennuspaikat inventoitiin ennestään tuntemattomien muinaisjäännösten varalta. Lisäksi inventoinnissa tarkastettiin rakennettavien alueiden läheisyydessä sijaitsevat tunnetut asuinpaikat sekä työ- ja valmistuspaikat, joita tunnettiin kaava-alueelta muutamia. Inventoinnissa löytyi yksi kivikautinen asuinpaikka, muutamia hiilimiiluja sekä tervahauta.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 21.–30.10.2008
Tutkimuskustannukset: Juvan kunta
Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 3.3.2009
Museoviraston arkistossa, kopiot Juvan kunta ja Savonlinnan maakuntamuseo.

JUVA LOUKIONMYLLY

Kaava-alueen inventointi sekä teemainventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoijat: FM Esa Mikkola ja FM Riku Mönkkönen

Loukionmyllyn kaava-alueelta oli aiemmin kesällä saatu talteen hopeinen kehäsolki. Museoviraston arkeologian osaston omin tutkimusvaroin toteutetun inventoinnin tarkoituksena oli paikallistaa Loukionmyllyn kaava-alueella mahdollisesti sijaitsevat suojelukohteet. Inventoinnissa keskityttiin tarkastamaan uusia rakennuspaikkoja. Tämän lisäksi tarkastettiin kaikki Juvan tiedossa olleet tummatulikukan levintäalueet, sillä Mikkelissä tummatulikukan levinnän on osoitettu korreloivan rautakautisten kalmistojen ja asuinpaikkojen levinnän kanssa. Vastaavaa korrelaatiota ei Juvalla havaittu. Inventoinnissa paikallistettiin kuitenkin rautakautta vanhempia kohteita kuten pyyntikuoppia ja kivikautisia asuinpaikkoja. Lisäksi löydettiin muutama historiallisen ajan kohde. Kaikki paikallistetut kohteet sijaitsevat tarkastellun kaava-alueen ulkopuolella.

Löydöt: KM 37708:1–7, KM 37709:1–2
Kenttätyöaika: 22.9.–3.10.2008
Tutkimuskustannukset: Museoviraston arkeologian osasto
Tutkimusraportti: Riku Mönkkönen ja Esa Mikkola 31.12.2008
Museoviraston arkistossa.

JYVÄSKYLÄ VUORITSALO

Ranta-asemakaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Tapani Rostedt

Vuoritsalon saaren pohjoisosan ranta-asemakaava-alueella inventoitiin yhden päivän aikana kahden arkeologin voimin. Inventointi keskittyi nykyisen rannan ja 112 metrin korkeustason väliselle alueelle. Lisäksi tarkastettiin saarella sijaitsevan lammen ranta-alueet ja kallioilta etsittiin lapinraunioita. Kaava-alueelta ei löydetty mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 7.6.2008
Tutkimuskustannukset: Pöyry Environment Oy
Tutkimusraportti: Timo Jussila 8.6.2008
Museoviraston arkistossa.

JÄMSÄ KURRA

Asemakaavan muutosalueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Tapani Rostedt

Inventoinnissa tarkastettiin Kurran kivikautisen asuinpaikan kaakkoispuoleinen peltoalue ennestään tuntemattomien kiinteiden muinaisjäännösten löytämiseksi. Maastotyöt tehtiin yhden päivän aikana kahden arkeologin voimin. Tunnetun asuinpaikan kaakkoispuolelle tehtiin koekuoppia 7–10 metrin välein. Koekuopista ei havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa, mutta peltopoiminnassa löytyi kolme kvartsi-iskosta, jotka olivat todennäköisesti vierineet tunnetulta asuinpaikalta rinnettä alas.

Löydöt: KM 37605
Kenttätyöaika: 5.10.2008
Tutkimuskustannukset: Jämsän kaupunki
Tutkimusraportti: Timo Jussila 31.10.2008
Museoviraston arkistossa.

KALAJOKI

Ks. inventoinnit 2008: Himanka ja Kalajoki, Rahjan saariston ja Siiponjoen natura-alue, kulttuuriperintäkohteiden inventointi

KALAJOKI

Ks. inventoinnit 2008: Alavieska–Kalajoki-siirtoviemäri-linjaus, historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi

KANGASALA RIKU

Osayleiskaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: HuK Timo Jussila

Inventoinnissa selvitettiin, sijaitseeko Kangasalan Rikun kaavoitettavalla alueella muinaisjäännöksiä. Alueelta tunnettiin aikaisemmin yksi kivikautinen ja yksi rautakautinen asuinpaikka ja kaksi tarkemmin paikantamatonta kiviesinelöytöä. Vuoden 2008 inventoinnissa alueelta löydettiin vain yksi kivikautinen löytöpaikka. Alueen 1700-luvun kyläonttien todettiin olevan yhä käytössä ja sijoittuvan nykyasutuksen alle.

Löydöt: KM 37374
Kenttätyöaika: 15.4.2008
Tutkimuskustannukset: Kangasalan kunta

Tutkimusraportti: Timo Jussila 22.4.2008
Museoviraston arkistossa.

KARKKILA KESKUSTAAJAMA

Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Inventoija: FM Johanna Enqvist

Inventointialue kattoi Karkkilan keskustaajaman osayleiskaavoituksen hankesuunnitelmassa määritellyn suunnitelma-alueen. Alueella on inventoitu esihistoriallisia muinaisjäännöksiä vuonna 2003. Vuoden 2008 inventoinnin tarkoituksena oli historiallisen ajan kyläpaikkojen sekä teollisuushistoriallisten kohteiden sijainnin, laajuuden ja säilyneisyyden määrittely. Inventoinnin yhteydessä paikannettiin yhteensä kuusi ilmeisesti jo keskiajalle periytyvää kyläpaikkaa, yksi perimätiedon mukainen linnavuori sekä myllynpaikka. Kyläonttit ovat edelleen rakennettuja, mutta rakennuskanta on suurelta osin melko väljästi sijoittunutta maaseutu- ja omakotitaloasutusta. Tämän vuoksi on erittäin todennäköistä, että vanhojen kyläonttien alueilla on säilynyt myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 19.–23.5.2008
Tutkimuskustannukset: MA-arkkitehdit
Tutkimusraportti: Johanna Enqvist
Museoviraston arkistossa.

KERIMÄKI

Ks. inventoinnit 2008: Puruvesi, kulttuuriperintöinventointi

KIHNIO–PARKANO-SIIRTOVIEMÄRILINJA

Siirtoviemärilinjan inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Kihnion kirkonkylästä Parkanon keskustan eteläpuolelle suunnitellun siirtoviemärilinja inventoinnin tavoitteena oli selvittää, onko viemärilinjalla tai sen välittömässä läheisyydessä muinaisjäännöksiä sekä paikantaa ja rajata viemärilinjalla sijaitseva tarkemmin paikantamaton Kihnion Ruohosen kivikautisten esineiden löytöpaikka, mahdollinen asuinpaikka.

Viemärilinjalta tai sen liepeiltä ei löydetty ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä. Ennestään tunnetusta Ruohonen-nimisestä kohteesta saatiin uutta, sen aiemmin oletettua rajausta muuttavaa tietoa. Kohde osoittautui kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Löydöt: KM 37368
Kenttätyöaika: 14.–15.5.2008
Tutkimuskustannukset: Yhdyskuntasuunnittelu S. Anttila

Oy
Tutkimusraportti: Timo Jussila 22.5.2008
Museoviraston arkistossa.

KIRKKONUMMI LAPINKYLÄ MAANTIE 1130, JALANKULKU- JA PYÖRÄTIEN LINJAUS

Tielinjan inventointi
Mikroliitti oy
Inventoija: HuK Timo Jussila

Yhden päivän inventointi tehtiin maantien 1130 parannushankkeen vuoksi. Tielinjan tuntumasta tunnettiin ennestään kaksi kivikautista asuinpaikkaa sekä irtolöytökohteita. Inventoinnissa tielinjan lähialueet asuttujen talojen pihamaita lukuun ottamatta käytiin läpi koekuopittamalla ja pellot pintapoiminnan avulla. Ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä ei havaittu. Lappbölen/Lapinkylän vanha, 1700-luvun kartan mukainen kyläontti osoittautui rakentamattomaksi ja ehjäksi. Uusi pyörätie tulee vanhan kyläontin päälle. Kyläontin tienpuoleinen reuna vaikutti kuitenkin varsin sekoittuneelta, ja on ilmeisesti tonttien laita-alueita.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 14.11.2008
Tutkimuskustannukset: Sito oy
Tutkimusraportti: Timo Jussila 21.12.2008
Museoviraston arkistossa.

KIURUVESI KALLIOJÄRVEN–TOIVIAISJÄRVEN–HAUTAJÄRVEN SEUTU

Rantaosayleiskaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: FM Hannu Poutiainen ja HuK Timo Jussila

Pienvesien rannoille suunnitellulta rantaosayleiskaava-alueelta tunnettiin ennestään yksi kivikautinen asuinpaikka Vaaksjärveltä sekä useita kiviesineiden löytöpaikkoja. Inventoinnissa löydettiin neljä uutta kivi- tai varhaismetallikautista asuinpaikkaa sekä yksi terväränni, jotka kaikki löytyivät tutkimusalueen suurimpien vesien, Kilpijärven ja Hautajärven rannoilta. Lisäksi inventoinnissa todettiin yhden vanhan kivisillan jäänteet.

Löydöt: KM 37370–37374
Kenttätyöaika: 18.–25.5.2008
Tutkimuskustannukset: Kiuruveden kaupunki
Tutkimusraportti: Timo Jussila 28.10.2008
Museoviraston arkistossa.

KIURUVESI RANTAKYLÄ

Kaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: FM Hannu Poutiainen ja HuK Timo Jussila

Kiuruveden Rantakylän osayleiskaava-alueella tehtiin

päivän mittainen arkeologinen inventointi toukokuussa 2008. Muinais-Saimaan korkein ranta on alueella noin 116 metrin korkeustasolla merenpinnan yläpuolella. Sitä korkeammalta on mahdollista löytää Ancyclusjärvivaiheen aikaisia asuinpaikkoja. Tutkimusalueelta ei ennestään tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta alueelta tiedetään löydetyn kahdesta paikasta kiviesineitä. Inventoinnissa löytyi yksi kivistä asuinpaikka paikalta, josta aiemmin arvellaan löydetyn kiviesineitä.

Löydöt: KM 37369
Kenttätyöaika: 22.5.2008
Tutkimuskustannukset: Kiuruveden kaupunki
Tutkimusraportti: Timo Jussila 26.10.2008
Museoviraston arkistossa.

KOLARI RAUTUVAARA

Kaivoshankkeen suunnittelualueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Inventointi tehtiin kahden arkeologin voimin kaivos-hankeeseen liittyvällä suunnittelualueella Äkäsjoen etelä-puolella noin kahden päivän aikana. Tutkimusalueelta, Äkäsjokivarresta, tunnettiin ennestään yksi tuhoutunut kivistä asuinpaikka. Alueella on yksi järvi, Rautu-järvi, ja siihen liittyvä soistunut laakso, muutama lampi ja kaksi jokilaaksoa: Kylmäjoki ja Niesajoki. Inventoinnissa löytyi kaksi kiviröykkiötä, jotka ovat mahdollisesti kiukaan raunioita tai raudanvalmistusunien jäänteitä. Lisäksi havaittiin kaksi rakennuksen pohjaa.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 13.–15.9.2008
Tutkimuskustannukset: Lapin Vesitutkimus Oy
Tutkimusraportti: Timo Jussila 17.11.2008
Museoviraston arkistossa.

KOTKA JA PYHTÄÄ RÄSKI-HEINLAHTI JA PYHTÄÄN SILTAKYLÄ

Osayleiskaava-alueiden inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FL Petro Pesonen

Kotkan Räskin, Pyhtään Heinlahden ja Pyhtään Silta-kylän (keskustaajama) osayleiskaava-alueilla tehtiin arkeologinen inventointi kesällä 2008. Inventointi on osa kaavoituksen perusselvitystyötä ja työn kustansi näin ollen hankkeen toteuttaja eli Pyhtään kunta. Kaavoituksen keskeisenä syynä on mittavan uuden asuintaajaman perustaminen Räskin-Heinlahden alueelle. Toinen tärkeä kaavoituksen tavoite on osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan Pyhtään keskustaajaman eli Siltakylän kehittäminen, joka helpottuu nykyistä 7-valta-tietä pohjoisemmaksi rakennettavan E18-moottoritien myötä.

Inventoinnissa löytyneistä muinaisjäänöksistä merkittävin on Pyhtään Kärsäharjun moniperiodinen kohde,

jossa todettiin sekä kivistä asuinpaikka että ajoittamattomia raudanvalmistuspaikkoja suhteellisen laajalla alueella ja jokseenkin keskellä Huutjärven asutusaluetta. Toinen mielenkiintoinen kohde on Kotkan Väärämässä havaittu vanha tienpohja, jonka linjaus saattaa olla Suuren Rantatien peruja. Ennestään tunnetuista kohteista Pellaksenharjun löytöpaikka tulkittiin mahdolliseksi kivistä asuinpaikaksi ja Hautaharjun ryssäunua ei inventoinnissa löydetty. Korvenkalliot 2 -asuinpaikka todettiin inventoinnin jälkeen tehdyissä koe-kaivauksissa tuhoutuneeksi. Muut tarkastetut kohteet todettiin entisenlaisikseen.

Löydöt: KM 37825–37831
Kenttätyöaika: 21.–30.7.2008
Tutkimuskustannukset: Pyhtään kunta
Tutkimusraportti: Petro Pesonen 3.3.2009
Museoviraston arkistossa.

KOUVOLA

Ks. inventoinnit 2008: Pohjois-Kymenlaakson inventointiprojekti, perusinventoinnit

KOUVOLA

Ks. inventoinnit 2008: Pohjois-Kymenlaakso, sotahistoriallisten muinaisjäänösten inventointi

KRISTIINANKAUPUNKI–POMARKKU-VOIMAJOHTOLINJA

Voimajohtolinjan inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Johanna Seppä

Fingrid Oyj on tilannut Museovirastolta 400 kV:n voimajohdon reitin arkeologisen inventoinnin osana linjan ympäristövaikutusten arviointia. Voimajohto kulkee Porin Tahkoluodosta Pomarkun kautta Kristiinankaupunkiin Pomarkun, Siikaisten, Merikarvian, Isojoen ja Kristiinankaupungin alueella. Linjan eteläpää, Pomarkku ja Siikainen ovat Satakuntaa, Isojoki Etelä-Pohjanmaata ja linjan pohjoispää, Kristiinankaupunki Pohjanmaata.

Museoviraston linjaa koskevassa selvityksessä todettiin, että muinaisjäänösinventoinnit Pomarkun ja Merikarvian alueella ovat vanhentuneita ja uusi inventointi linjalla on tarpeen. Siikaisten, Isojoen ja Kristiinankaupungin osalta tiedot olivat uudempia ja vaativat lähinnä yksittäisiä tarkastuksia. Kristiinankaupungissa voimajohtoreitiltä tunnettiin neljä muinaisjäänöstä, joista kolme sijaitsi aivan linjan kohdalla ja yksi sivusi sitä. Inventoinnin keskeisenä tavoitteena oli näiden muinaisjäänösten tarkempien rajausten määrittäminen ja mahdollisen koekaivaustarpeen arviointi. Linjaus ei sijoittunut keskiaikaisen asutuksen ydinalueille Kristiinankaupunkia lukuun ottamatta. Inventoinnissa otettiin huomioon sekä esihistoriallisen että historiallisen ajan muinaisjäänökset.

Pomarkun, Siikaisten, Merikarvian ja Isojoen kunnissa linjalta ei löytynyt linjan rakentamiseen vaikuttavia muinaisjäänöksiä. Kristiinankaupungissa rajattiin kohteista Lappfjärd-Björnåsen, Lappfjärd-Risåsen N, Lappfjärd-Tråskända ja Kyttåkesbacken 2 ne alueet, joihin rakentaminen vaatii lisätutkimuksia.

Löydöt: KM 37393–37394, KM 37396
Kenttätyöaika: 3.–11.7.2008
Tutkimuskustannukset: Fingrid Oyj
Tutkimusraportti: Johanna Seppä 31.7.2008
Museoviraston arkistossa.

KUORTANE LÄNSIRANTA

Yleiskaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Inventointi tehtiin yleiskaavasunnittelun tarpeisiin. Työ aloitettiin kahden arkeologin voimin toukokuussa, mutta tuolloin havaittiin, että suurin osa potentiaalisista muinaisjäänösalueista sijaitsi kuivilla pelloilla, joilla havaintomahdollisuudet olivat huonot. Inventointia jatkettiin yhden päivän ajan lokakuussa, jolloin kynnetyt pelot sekä metsäalueet tarkastettiin. Suurin osa pelloista oli kuitenkin kyntämättömiä. Alueen eteläosassa, Kuortanejärven eteläosan länsipuolella, havaittiin lähes yhtenäinen noin 85 m tasolla oleva muinaisrantatörmä. Tältä törmältä löytyi kaksi kivistä asuinpaikkaa. Tutkimusalueella sijaitsi 1700-luvulla viisi taloa, joiden vanhoilla talonpaikoilla sijaitsnee nykyisin tilakeskukset.

Löydöt: KM 37610–37611
Kenttätyöaika: 14.5. ja 14.10.2008
Tutkimuskustannukset: Kuortaneen kunta
Tutkimusraportti: Timo Jussila 20.11.2008
Museoviraston arkistossa.

KUUSANKOSKI

Ks. inventoinnit 2008: Pohjois-Kymenlaakson inventointiprojekti, perusinventoinnit

KUUSANKOSKI

Ks. inventoinnit 2008: Pohjois-Kymenlaakso, sotahistoriallisten muinaisjäänösten inventointi

KUUSANKOSKI

Ks. inventoinnit 2008: Valtatie 12, Iitti Jokue – Kuusankoski Suvioja, tielinjainventointi

KYLMÄKOSKI TIPURI

Asemakaavan laajennusalueen inventointi

Pirkanmaan maakuntamuseo
Inventoija: FM Tiina Jäkärä

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti marraskuussa 2008 arkeologisen inventoinnin Kylmäkoskella Tipurin asunto-alueen asemakaavan laajennusalueella. Tutkimusalue käsitti Tipurin kylän vanhan tontin, peltoalueen sen välittömässä läheisyydessä sekä viereisen Vanhankylänmäki-nimisen metsämäen. Ensimmäinen asiakirjamaininta Kurisniemen eli Tipurin kylästä on vuodelta 1508. Tipuri on suurimman osan historiastaan ollut yhden talon kylä, kaksitaloinen se oli vuosina 1734–1862.

Inventoinnissa löytyi ainoastaan yksi kiinteä muinaisjäänös: Tipurin historiallinen kylänpaikka. Mitään vanhempaan kylänpaikkaan viittaavaa ei Vanhankylänmäki-nimisen mäkialueen arkeologisessa inventoinnissa havaittu. Kylätontilla sijaitsee Vanhan Tipurin tila, ja alue on säästynyt voimakkaalta uudisrakentamiselta. Tontin eteläpuolinen alue on sen sijaan tuhoutunut myöhemmissä rakennustöissä. Kylätontilla on rannan puolella suuri maakellari, joka voi olla vuoden 1734 lähteissä mainittu Tipurin talon kellari.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 4.11.2008
Tutkimuskustannukset: Kylmäkosken kunta
Tutkimusraportti: Tiina Jäkärä 20.1.2009
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

KYYJÄRVI PIENVESIEN RANTAOSAYLEISKAAVA-ALUE

Kaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: HuK Timo Jussila

Kyyjärvellä inventoitiin rantaosayleiskaavatyön tarpeisiin kaikki kunnan järvet ja lammet Kyyjärveä ja Kortejokea lukuunottamatta. Tutkimusalueelta ei ennestään tunnettu kiinteitä muinaisjäänöksiä. Lähes kaikki pienvedet ovat Ancyclusjärven 8500 eKr. tasoa ylempänä. Ne ovat siten olleet kautta aikojen pienvesiä, syrjässä merkittävilta vesireiteiltä. Inventoinnissa ei löydetty esihistoriallisia muinaisjäänöksiä, mutta historialliselle ajalle kuuluvia tervahautoja ja mahdollinen pyyntikuoppakohde dokumentoitiin.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: Kinnulan inventoinnin yhteydessä 5.–16.10.2008
Tutkimuskustannukset: Kyyjärven kunta
Tutkimusraportti: Timo Jussila 10.12.2008
Museoviraston arkistossa.

LAPPEEN KIHILAKUNTA; LAPPEENRANTA, LEMI JA JOUTSENO

Rautakauden ja historiallisen ajan muinaisjäänösten inventointi

Turun yliopiston arkeologian oppiaine, Etelä-Karjalan museo ja Jatuli ry

Inventoijat: FL Ville Laakso ja FM Akuliina Aartolahti

Inventoinnin tavoitteena oli saada uutta tietoa entisen Lappeen kihlakunnan alueen rautakautisesta ja historiallisen ajan alun asutuksesta. Työn keskeisimmät tulokset olivat kahden ennestään tuntemattoman kuppikiven dokumentoiminen sekä Lappeenrannan Kauskilan Herrointuvanpellon asuinpaikan ajoituksen täsmentyminen osin rautakautiseksi. Havainnot Herrointuvanpellolta vahvistavat hypoteesia, jonka mukaan Etelä-Karjalan rautakautiset ja keskiaikaiset asuinpaikat sijaitsevat paljolti aivan samoilla alueilla kuin 1500-luvun (ja vielä vanhat nykyisetkin) maalaistalot. Lisäksi inventoinnissa mm. tarkastettiin kaksi ruumiskalmistoon viittaavaa kohdetta, paikallistettiin ainakin 1700-luvulta periytyvä vesimyllyn paikka sekä dokumentoitiin 1800-luvulle ajoittuva kallioon hakattu kirjoitus.

Löydöt: KM 37451

Kenttätyöaika: 8.–10.10.2007, 8.–12.11.2007, 18.–21.4.2008 ja 26.9.2008

Tutkimuskustannukset: Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö ja Turun yliopiston arkeologian oppiaine
Tutkimusraportti: Ville Laakso ja Akuliina Aartolahti 31.10.2008 Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa.

LAPPEENRANTA

Ks. inventoinnit 2008: Lappeen kihlakunta; Lappeenranta, Lemi ja Joutseno, rautakauden ja historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi 2007–2008

LAPPEENRANTA

Ks. inventoinnit 2008: Luumäki–Imatrankoski-kaksoisraiteen suunnittelualueen muinaisjäännösinventointi

LAPPEENRANTA

Ks. inventoinnit 2008: Valtatie 6, Luumäki Taavetti – Lappeenranta

LAPPEENRANTA HUHTINIEMI

Asemakaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Tapani Rostedt

Asemakaavan tarpeisiin tehdyssä inventoinnissa pääpaino oli esihistoriallisten kohteiden etsimisessä muinaisen Saimaan rantatasojen tuntumassa. Alueelta ei tunnettu ennestään esihistoriallisia muinaisjäännöksiä. Sen sijaan sen keskellä on vuonna 2006 kaivauksella todettu, 1800-luvulle ajoittuva kalmisto, joka on kiinteä muinaisjäännös.

Inventoinnissa ei havaittu ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä. Historiallisen ajan hautoja ja kalmistoja ei tosin tässä inventoinnissa etsittykään. Alue on ollut aikoinaan Venäjän ja Suomen armeijan hallinnassa, sotilas-alueena. Sittemmin itäpuolisko on ollut leirintäkäytössä ja asuntoalueena. Länsiosa on vanhaa talviurheilualuetta. Ympäristö on kaiken kaikkiaan varsin muokattua ja alku-peräistä, muokkaamatonta maastoa on jäljellä vain paikoin.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 10.11.2008

Tutkimuskustannukset: Conte Invest Oy

Tutkimusraportti: Timo Jussila 3.1.2009 Museoviraston arkistossa.

LEMI

Ks. inventoinnit 2008: Lappeen kihlakunta; Lappeenranta, Lemi ja Joutseno, rautakauden ja historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi 2007–2008

LIETO

Ks. inventoinnit 2008: Turku Maaria ja Lieto Ilmarinen, osayleiskaava-alueen inventointi

LIETO – TURKU KORONEN – RAISIO KUNINKOJA -VOIMAJOHTOLINJA

Voimajohtolinjan inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoija: HuK Timo Jussila

Inventoinnin tarkoituksena oli selvittää, sijaitseeko Liedon, Turun Koroisten ja Raision Kuninkojan sähköasemien välisellä voimajohtolinjalla tai sen läheisyydessä muinais-muistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Linjalta tunnettiin ennestään kaksi kivikautista asuinpaikkaa ja linjan liepeiltä tunnettiin lisäksi useita rautakautisia ja/ tai historiallisen ajan muinaisjäännöksiä.

Inventoinnin yhteydessä voimajohtolinjalta paikallistettiin yksi historiallisen ajan asuinpaikka. Lisäksi linjan lähistöltä löydettiin yksi ennestään tuntematon kivikautinen asuinpaikka, yksi autioitunut kylätontti ja yksi torpanpaikka.

Löydöt: KM 37234–37236

Kenttätyöaika: 28.–29.12.2007 ja 15.–16.1.2008

Tutkimuskustannukset: Fingrid Oyj

Tutkimusraportti: Timo Jussila 21.2.2008 Museoviraston arkistossa.

LOHJA NIEMELÄ – SIUNTIO KOPULA -VOIMAJOHTOLINJA

Voimajohtolinjan inventointi

Museoviraston arkeologian osasto

Inventoija: FM Jouko Pukkila

Museovirasto suoritti arkeologisen inventoinnin Lohjan Niemelän ja Siuntion Kopulan välisellä voimajohtolinjalla, jolla uusitaan ja paikoin myös siirretään joitakin pylväitä. Linjan välittömästä läheisyydestä ei tunnetta muinaisjäännöksiä, mutta maaston perusteella pidettiin mahdollisena, että siltä voisi löytyä kivikautisia asuinpaikkoja tai pronssikautisia hautaraunioita. Linja kulkee myös Lieviön kylän läpi, jossa historiallisen ajan muinaisjäännösten löytymistä pidettiin mahdollisena.

Inventoinnissa todettiin joitakin ennestään tuntemattomia kivirakenteita sekä ajaltaan epävarma vanha rajamerkki.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 20.–22.5.2008

Tutkimuskustannukset: Fortum

Tutkimusraportti: Jouko Pukkila 10.7.2008 Museoviraston arkistossa.

LOIMAA

Osainventointi

Turun maakuntamuseo

Inventoija: FK Esa Laukkanen

Loimaan kaupungin osaininventoinnin tarkoituksena oli täydentää kaavoituksen ympäristövaikutusten arvioinnissa tarvittavia pohjatietoja. Inventointialueena oli entinen Loimaan kaupungin alue.

Ennen inventointia alueelta ei tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä. Inventoinnissa löytyi yksi historialliseen aikaan ajoittuva tervahauta sekä saatiin tiedot kahdesta kivi-esineestä, joista toisen löytöpaikka oli tuntematon. Myös joitakin entuudestaan tiedossa olleita historiallisen ajan kohteita tarkastettiin ensimmäistä kertaa. Inventoinnissa ei tehty esinelöytöjä.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 22.–28.5.2008

Tutkimuskustannukset: Loimaan kaupunki

Tutkimusraportti: Esa Laukkanen 16.6.2008 Turun museo-keskuksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

LOPPI

Ks. inventoinnit 2008: Forssa – Hausjärvi Hikiä -voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

LOPPI JOKILA

Ranta-asemakaava-alueen inventointi

Museoviraston arkeologian osasto

Inventoija: FM Kreetta Lesell

Inventoinnin tarkoituksena oli selvittää Vantaan kaupungin omistamalla kaava-alueella olevan Jokila-nimisen asuin-

paikan kunto ja laajuus. Lisäksi etsittiin ennestään tuntemattomia kohteita maastollisesti otollisilta alueilta.

Jokilan ennestään tunnettu muinaisjäännös osoittautui löytöpaikaksi. Alueelta löytyi kuitenkin ennestään tuntematon kiinteä muinaisjäännös, jolle annettiin nimi Loppi Jokila 2. Se on pienialainen kivikautinen asuinpaikka, joka sijaitsee Jokilanlahden länsirannalla. Mikäli kaavassa osoitetaan tälle paikalle rakentamista, edellyttää se asuinpaikan lisätutkimuksia.

Löydöt: KM 37380

Kenttätyöaika: 26.4.2008

Tutkimuskustannukset: Vantaan kaupunki

Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 28.8.2008 Museoviraston arkistossa.

LOPPI RÄYSKÄLÄN LEIRIKESKUS

Kaava-alueen inventointi

Museoviraston arkeologian osasto

Inventoija: FM Kreetta Lesell

Inventoinnissa selvitettiin, sijaitseeko Räyskälän kaava-alueella ennestään tuntemattomia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Inventoinnin aikana kaivettiin otollisiin maasto-kohtiin lukuisia koekuoppia, mutta mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei löytenyt. Räyskälän keskiaikainen kylä ei myöskään ulotu kaava-alueelle.

Löydöt: KM 37381

Kenttätyöaika: 23.–24.4.2008

Tutkimuskustannukset: Lopen kunta

Tutkimusraportti: Kreetta Lesell 25.8.2008 Museoviraston arkistossa.

LOPPI JA TAMMELA, MAAKYLÄN–RÄYSKÄLÄN NATURA 2000 -ALUE

Natura 2000 -alueen kulttuuriperintöinventointi

Metsähallitus, luontopalvelut

Inventoija: FM Jouni Taivainen

Metsähallituksen luontopalvelut suoritti Maakylän–Räyskälän Natura 2000 -alueen valtion metsissä kulttuuriperintöinventoinnin lokakuussa 2008. Inventoituihin alueisiin kuuluvat Komion luonnonsuojelualue sekä siihen liittyvä suojelumetsä ja Kerityn–Melkuttimien alue. Inventoidun alueen suuruus on 1700 hehtaaria.

Maakylän–Räyskälän Natura 2000 -alue sijaitsee Hämeen järviylängöllä Lopen ja Tammelan kuntien alueella. Se on valtakunnallisesti merkittävä ja monimuotoinen luontotyyppien kokonaisuus, jossa on edustavaa harjuluontoa, luonnontilaisia keidassoita, karuja ja kirkasvetisiä harjujärviä ja suppalampia sekä humuspitoisia järviä. Harjujakso on osa kolmatta Salpausselkää.

Ennen inventointia alueelta ei tunnettu yhtään muinaisjäännöstä eikä muuta kulttuuriperintökohdetta. Inventoin-

nin jälkeen tunnettujen muinaisjäännöskohteiden lukumäärä on 17, minkä lisäksi alueelta on summittaisesti paikannettu yksi puisen ruuhan löytöpaikka ja seitsemän muuta kulttuuri-perintökohdetta. Kaikkiaan kulttuuri-perintökohteita tunnetaan alueelta inventoinnin jälkeen 25.

Valtaosa kohteista liittyy historiallisen ajan tervan- ja hiilen valmistukseen. Lisäksi alueelta tuli esiin muutamia kaskeamiseen ja niittytalouteen liittyviä jäännöksiä (Kalahjärven niittyalouden jäännös ja nauriskuoppa), yksi 1900-luvulla autioitunut asuinpaikka (Luutasuon kohteet) sekä erätalouteen liittyviä kohteita (Purinlahden liestekatiska, Oikkaanmäen pyyntikuopat, Iso-Melkuttimen mahdollinen eräsijan jäännös ja Komionlammien kopukka). Näiden lisäksi maastossa havaittiin yksi kaivettu puronuoma hävinneine myllynpaikkoineen (Oikkaan kuurna) ja muutamia kuopparakenteita, joiden funktio ja ajoitus jäivät tarkemmin määrittelemättömiksi.

Kaikkiaan kohteet kertovat Maakylä–Räyskälän alueen metsä- ja luonnonvarojen vuosisataisesta hyödyntämisestä. Varmuudella esihistoriallisiksi määriteltäviä kohteita ei inventoinnissa löytynyt. Suurin osa kohteista kuuluneen historialliselle ajalle. Mielenkiintoisin yksittäinen kohde on Iso Melkuttimen rannalla oleva mahdolliseksi eräsijan jäännökseksi tulkittu kohde.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 8 päivää loka-marraskuussa 2008
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus, luontopalvelut
Tutkimusraportti: Jouni Taivainen 15.5.2009 Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

LUUMÄKI

Ks. inventoinnit 2008: Valtatie 6, Luumäki Taavetti – Lappeenranta

LUUMÄKI–IMATRANKOSKI-KAKSOISRAITEEN SUUNNITTELUALUE

Ratalinjauksen inventointi
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Inventoija: FM Vesa Laulumaa

Kaksoisraiteen suunnittelualueella tehtiin esihistoriallisten ja historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten inventointi. Inventoinnissa ei löydetty esihistoriallisia kohteita. Syynä tähän on lähinnä se, että suunnittelualue sijoittuu ympäristöön, joka ei ole ollut sopivaa asuinalueita kivikautiselle pyyntiväestölle eikä myöskään myöhemmille rautakautisille yhteisöille. Rata-alue sijaitsee liian kaukana vesistöistä ja maaperä on viljelyyn sopimatonta.

Suunnittelualueella on neljä historiallista kohdetta. Kaksi niistä on Salpalinjan liittyviä linnoitteita radan tuntumassa, Salpalinjan suojelualueen lähistöllä. Vanhin kohde on 1600-luvulta oleva Pontuksen kaivanto Lappeenrannan

Lauritsalassa. Pontuksen kaivantoon liittyy myös siihen kaivettu kansalaissodan aikainen hauta.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 16.–27.6.2008
Tutkimuskustannukset: Ratahallintokeskus
Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 10.12.2008 Museoviraston arkistossa.

LUVIA LUODONKYLÄN OSAYLEISKAAVA-ALUE

Kaava-alueen inventointi
Turun yliopiston arkeologian oppiaine / Vare ry
Inventoija: FM Mikko Helminen ja työryhmä

Turun yliopiston arkeologian opiskelijoiden yhdistys Vare ry suoritti toukokuussa 2008 arkeologisen inventoinnin Luvian Luodonkylän osayleiskaava-alueella. Inventointi oli osa Varen ja Turun yliopiston arkeologian oppiaineen keväällä 2008 järjestämää inventointikurssia ja sen toteutti 10 opiskelijan muodostama työryhmä, jonka vastuuhenkilönä toimi tutkija, FM Leena Koivisto.

Kohteiden paikantaminen perustui historiallisen kartta-aineiston analyysiin sekä maastohavaintoihin. Inventoinnissa Luodonkylästä todettiin kahdeksan entuudestaan tuntematonta historiallisen ajan kiinteää muinaisjäännöstä, tervahautoja, sudenkuoppia, historiallisen ajan kyläontteja, rakennuksenperustus sekä tuulimyllyn perustus, joiden kaikkien esitetään olevan muinaismuistolain (295/1963) suojelemia. Lisäksi inventoinnin yhteydessä dokumentoitiin 1920-luvulla purettu torppa.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 12.–16.5.2008
Tutkimuskustannukset: Luvian kunta
Tutkimusraportti: Mikko Helminen ja työryhmä 27.5.2008
Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

LÄNSI-UUSIMAA

Keskiaikaisten muinaisjäännösten inventointi
Tammisaaren museo
Inventoijat: HuK Tuuli Heinonen ja fil. yo Elina Terävä

Tammisaaren museon perusnäyttelyn multimedialla ”Muinainen Länsi-Uusimaa” -muinaisjäännöstietokannan päivittämisen yhteydessä Tammisaaren museo inventoi syksyllä 2007 ja 2008 keskiaikaan ajoittuvia muinaisjäännöksiä.

Inventointi kattoi Länsi-Uudenmaan rannikkokunnat, Inkoon, Karjaan, Kirkkonummen, Pohjan, Siuntion ja Tammisaaren, ja painottui kyläontteihin. Autioituneita, hyvin säilyneitä kyläonttikohteita oli mukana noin 50. Niiden joukossa oli vasta inventoinnin yhteydessä löytyneitä erityisen hyvin säilyneitä ja maisemallisesti arvokkaita kohteita. Lisäksi inventoitiin mm. Bromarvin kappelin

paikkaa, Porkkalan hopeakaivosta sekä Erik Flemingin rautahyttejä Siuntiossa. Viimeksi mainittujen joukossa oli teollisuushistoriallisesti arvokas Hyttiskogenin raudanvalmistuspaikka, josta löytyi Suomen vanhimaksi masuuniksi oletettava raunio.

Löydöt: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: 1.10.–10.12.2007, 5.5.2008, 14.10.2008
Tutkimuskustannukset: ei ilmoitettu
Tutkimusraportti: Georg Haggrén, Tuuli Heinonen ja Elina Terävä 4.11.2008 Tammisaaren museossa, kopio Museoviraston arkistossa.

MAALAHTI

Perusinventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Vesa Laulumaa

Maalahden kunta sijaitsee Länsi-Suomen rannikolla, parikymmentä kilometriä Vaasasta etelään. Ennen vuosien 2007–2008 inventointia kunnasta tunnettiin 123 kiinteää muinaisjäännöstä, joista 11 sijaitsee Maalahden saaristossa. Nyt kohteita tunnetaan 134.

Maalahden toisinaan vaikeasti havaittavia rökkiöalueita rajattiin, jotta ne voitaisiin paremmin ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa. Kuvassa Petalax-Rainelidenin rökkiöalue. Kuva: Vesa Laulumaa, Museovirasto.

I Malax avgränsades röseområdet som i bland är svåra att upptäcka för att man skulle kunna beakta dem bättre vid markanvändningsplaneringen. På bilden visas röseområdet i Petalax-Raineliden. Foto: Vesa Laulumaa, Museiverket.

MERIKARVIA

Ks. inventoinnit 2008: Kristiinankaupunki–Pomarkku-voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

NAANTALI JALOSTAMON LAAJENNUSALUE

Rakennusalueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: FM Tapani Rostedt

Neste Oil Oyj:n jalostamon laajennusalueella suoritettua inventoinnissa havaittiin kaksi ajoittamatonta kiviröykkiötä sekä historiallisen ajan myllyn jäännökset. Alueella todettiin olevan myös uudempia rakennusten jäännöksiä.

Löydöt: –
Kenttätöaika: 22.–23.10.2008
Tutkimuskustannukset: Neste Oil Oyj
Tutkimusraportti: Timo Jussila & Tapani Rostedt 18.11.2008 Museoviraston arkistossa.

NASTOLA

Ks. inventoinnit 2008: Valtatie 12, Iitti Jokue – Kuusan-
koski Suvioja, tielinjainventointi

NASTOLA LUOTEISOSAT

Osayleiskaava-alueen inventointi
Lahden kaupunginmuseo
Inventoija: FM Hannu Poutiainen

Nastolan luoteisosien arkeologisessa inventoinnissa keskityttiin alueille, joille on kaavoitettu uutta rakennuskantaa. Maastotyövaiheessa tarkastettiin kaikki kaava-alueen uudet omakoti- ja lomarakentamiseen varatut tontit. Alueen järvien rannat ovat monin paikoin ennestään tiiviisti rakennettuja, joten pyyntikulttuurien kannalta sinänsä otollisilla alueilla on jo rakennuksia, ja ne jätettiin inventoinnin ulkopuolelle. Myöskään maatalouskeskusten tms. lähialueita ei tarkastettu kuin poikkeustapauksissa. Myöhemmässä vaiheessa inventoinnissa keskityttiin etsimään muinaisjäännöksiä myös alueilta, jotka maalajien ja topografian kannalta arvioitiin potentiaalisiksi.

Ennen inventointia alueelta tunnettiin kaksi kiinteää muinaisjäännöstä. Inventoinnissa löydettiin tai saatiin tietoon sekä dokumentoitiin 31 uutta muinaisjäännöstä. Suojelun piiriin ehdotettiin kahdeksaa kohdetta, joista kaksi on muinaisjäännösrhymää.

Löydöt: KM 37617
Kenttätöaika: syksyllä 2008
Tutkimuskustannukset: Nastolan kunta
Tutkimusraportti: Hannu Poutiainen 19.11.2008 Lahden kaupunginmuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

NILSIÄ NILSIÄN ITÄOSA

Perusinventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FL Petro Pesonen

Inventoinnin tarkoituksena oli päivittää tilannetta Nilsian muinaisjäännösten osalta, sillä aiempi perusinventointi oli auttamatta vanhentunut. Inventointialueeksi rajattiin koko kunta lukuun ottamatta Syvärin yleiskaava-alueita, jolla oli tehty suhteellisen tuore inventointi. Työn kuluessa kävi ilmi, että aluetta oli syytä rajata lisää ja niinpä myös koko kunnan länsi- ja eteläosa jätettiin inventoinnista pois. Inventointikertomus kattaa siten pienten järvien alueet Syväristä itään, kaakkoon ja etelään lukuun ottamatta pieniä alueita Pisa-vuoren ympäristössä. Inventoinnin kesto oli yhteensä kolme viikkoa: yksi viikko keväällä 2007 ja kaksi viikkoa keväällä 2008.

Alueelta tunnettiin ennen inventointia neljä kivikautista asuinpaikkaa, 20 kivikautista irtolöytöpaikkaa ja Pisan historiallisen ajan rajamerkki. Inventoinnin tavoitteena oli rekisteröidä alueen tunnetut muinaisjäännökset ja pyrkiä arvioimaan niiden laajuutta ja säilyneisyyttä suojelun näkökulmasta. Sama arviointi koski niin kiinteitä muinaisjäännöksiä kuin mahdollisia muinaisjäännöksiä ja irtolöytöpaikkojakin. Vanhojen kohteiden tarkastamisen lisäksi ohjelmassa oli ennestään tuntemattomien muinaisjäännösten etsiminen. Tässä työssä korostuivat nimenomaan kivikautiset asuinpaikat, mutta myös historiallisen ajan muinaisjäännöksiä löytyi, vaikkakin etsimättä. Inventoinnissa löydettiin 33 kivikautista asuinpaikkaa ja kahdeksan mahdollista kivikautista asuinpaikkaa sekä viisi historiallisen ajan kohdetta. Viimeksi mainitut kohteet ovat kiviröykkiöitä, kuoppia ja hiilihautoja. Lisäksi Kansallismuseon kokoelmiin saatiin kivikautinen irtolöytö. Ennestään tunnetut irtolöytökohteet eivät osoittautuneet asuinpaikoiksi.

Inventoinnissa löydettyistä kivikautisista asuinpaikoista seitsemän sijaitsee metsäalueella ja loput pelloilla. Suojelun ja tutkimuksen kannalta kaikki kohteet ovat tärkeitä, mutta ehkä muita tärkeämpiä ovat ne kohteet, joita viljelytoiminta ei ole häirinnyt. Näistä kohteista Vuotjärven Hittiharju 1:n asuinpaikalla todettiin asumuspainanne. Muita metsäalueilla sijaitsevia paikkoja ovat Vuotjärven Monganlampi ja Raappanansalmi, Keyritynjoen varrella oleva Jokivarsikangas sekä Ylä-Siikajärven Tuliniemi, Vellijoki ja Rahkolahti. Kohteilta löytyi pääasiassa kvartseja, mutta Pieksän Joentauksen asuinpaikalta on tyyppillistä kampakeramiikkaa, Rahkolahden asuinpaikalta tarkemmin määrittelemätöntä kampakeramiikkaa ja Monganlammen sekä Hittiharju 1:n-asuinpaikoilta asbestikeramiikkaa.

Löydöt: KM 37123–37143, 37650–37674
Kenttätöaika: 7.–11.5.2007, 19.–30.5.2008
Tutkimuskustannukset: Museoviraston arkeologian osasto
Tutkimusraportti: Petro Pesonen 8.1.2009 Museoviraston arkistossa.

Nilsian inventoinnissa löytyi Hyppyrinkosken pellosta kaksi reikäkiveä. Kuva: Petro Pesonen, Museovirasto. Under inventeringen i Nilsia hittades två hålstenar på en åker i Hyppyrinkoski. Foto: Petro Pesonen, Museiverket.

NOKIA VIIKI

Asemakaavan muutosalueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila, FM Hannu Poutiainen ja FM Tapani Rostedt

Nokian Putaanvirran itärannalla oleva rakentamaton niemi inventoitiin asemakaavan muutoksen yhteydessä. Tutkimuksissa ei havaittu merkkejä muinaisjäännöksistä.

Löydöt: –
Kenttätöaika: 10.10.2008
Tutkimuskustannukset: Nokian kaupunki
Tutkimusraportti: Timo Jussila 31.10.2008 Museoviraston arkistossa.

NURMES MUJELÄRVI

Kulttuuriperintöinventointi
Metsähallitus
Inventoija: FM Esa Hertell

Mujeljärven inventointi oli osa Metsähallituksen kesän 2008 kulttuuriperinnön kartoitusta Itä-Suomessa. Metsähallituksen kulttuuriperintöinventointien tavoitteena on kartoittaa Metsähallituksen hallinnoimien alueiden kulttuuriperintöä.

Alueen kulttuuriperintö on monipuolista ja rikasta. Aikakausittain tarkasteltuina kivikausi ja historiallinen aika 1600-luvusta eteenpäin ovat alueella hyvin edustettuina. Näiden väliin jää parituhatuinen aukko, jonka täyttämisen jää tulevien inventojien tehtäväksi. Jonkinlaisen mahdollisuuden kivikauden jälkeisten aikakausien löytämiseen saattaisi tarjota Multiniemen asuinpaikka tulisi-sijoiin. Kaivausten avulla voisi olla mahdollista päästä kiinni asuinpaikan historiaan ja selvittää alueen esi- ja varhaishistorian taitetta.

Löydöt: KM 37578–37586
Kenttätöaika: 16.6.–27.6.2008
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus
Tutkimusraportti: Esa Hertell 29.1.2009 Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

NURMIJÄRVI (POIS LUKIEN KLAUKKALA JA LEPSÄMÄ)

Historiallisen ajan muinaisjäännösten kuntainventointi
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Inventoija: FM Tapani Rostedt

Nurmijärven historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten inventointi oli jatkoa edellisen vuoden tutkimuksille, joissa inventoitiin Klaukkalan sekä Ylä-

ja Ali-Lepsämän kylien vanhoja asutuskerroksia Nurmijärven eteläosassa. Tutkimuksissa keskityttiin erityisesti keskiaikaisten kylätonttien, vanhojen tielinjausten sekä elinkeinohistoriallisten kohteiden kuten myllyjen ja sahojen paikantamiseen ja nykytilan tarkastamiseen. Uusia kohteita löydettiin inventoinnin yhteydessä useita kymmeniä, niistä mainittakoon hyvin säilyneet vanhat asutuskerrostumat Uotilan ja Nummenpään vanhoissa kyläkeskuksissa sekä isonvihan aikaiset venäläisten rakentamat kiviset puolustusvarustukset Nummenpään eteläpuolella olevalla korkealla mäellä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 5.–23.5.2008
Tutkimuskustannukset: Nurmijärven kunta
Tutkimusraportti: Tapani Rostedt 22.1.2009
Museoviraston arkistossa.

ORIVESI LÄNGELMÄKI

Osa-alueinventointi
Pirkanmaan maakuntamuseo
Inventoija: FM Tiina Jäkärä

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti syys- ja lokakuussa arkeologisen inventoinnin Oriveteen liitetyn entisen Längelmäen kunnan alueella Oriveden kaupungin tilauksesta. Inventointialue sijaitsee Oriveden kunnan itäosassa. Sen poikki kulkee itä-länsisuunnassa Tampereen–Jyväskylän valtatie eli valtatie 9. Alue on varsinkin eteläosaltaan vesistöjen pilkkoma.

Alueelta ei tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä entuudestaan. Tavoitteena oli kartoittaa sekä esihistoriallisen että historiallisen ajan muinaisjäännöskohteita. Uusia, ennestään tuntemattomia kiinteitä muinaisjäännöksiä löytyi 15. Milenkiintoisin yksittäinen kohde oli Längelmäen vanhan kirkon paikka Kylänojan alueella ja sen yhteydessä säilynyt keskiajalla syntynyt autioitunut kylänpaikka. Myös Pääskylän kylän peltosaarekkeen kiuaslöytö palautunee aina vuoden 1634 maakirjakartassa näkyvään rakennukseen ja vanhimpaan kyläasutukseen.

Löydöt:–
Kenttätyöaika: 8.–19.9. ja 27.10.2008
Tutkimuskustannukset: Oriveden kaupunki
Tutkimusraportti: Tiina Jäkärä 25.11.2008
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistoissa.

PADASJOKI

Ks. inventoinnit 2008: Hämeenlinna ja Padasjoki, Evon retkeilyalue, kulttuuriperintökohteiden inventointi

PARIKKALA SAAREN JA UUKUNIEMEN ETELÄOSAN RANTAOSAYLEISKAAVA-ALUEET

Kaava-alueiden inventointi

Mikroliitti Oy
Inventoija: FM Hannu Poutiainen

Kiinteät muinaisjäännökset tutkittiin noin 200 m etäisyydellä rannasta rantayleiskaavoitettavilla alueilla entisen Saaren kunnan alueelta ja entisen Uukuniemen kunnan eteläosasta, Ylä-Kuorejärven ja Korpijärven tasalta etelään. Historiallisen ajan muinaisjäännökset oli aikaisemmin inventoitu ja ne jätettiin vähemmälle huomiolle, toisaalta peltoja ei inventointiajankohtana voitu tarkastaa. Raportissa on otettu huomioon myös kauempana rannasta havaitut kohteet, sekä kaikki entisen Saaren kunnan muinaisjäännökset.

Tutkimusalueelta tunnettiin ennen inventointia 13 kivikautista asuinpaikkaa, kalliomaalaus, pyyntikuoppahangas, kolme kuppikiveä sekä kolme ortodoksikalmistoa. Inventoinnissa löydettiin viisi ennestään tuntematonta kivikautista asuinpaikkaa ja kahdeksan historialliseen aikaan liittyvää kohdetta, lähinnä vanhoja kiviaitoja ja viljelyrykkiöalueita metsissä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 21.7.–1.8.2008
Tutkimuskustannukset: Parikkalan kunta
Tutkimusraportti: Timo Jussila 30.8.2008
Museoviraston arkistossa.

PARIKKALA UUKUNIEMI–KESÄLAHTI-VESIHUOLTOLINJA

Vesihuoltolinjan tarkkuusinventointi
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Inventoijat: FM Johanna Enqvist (toukokuu), FM Esa Mikkola (syyskuu)

Kesälahden–Uukuniemen vesihuoltolinjan varressa sijaitsee useita tunnettuja historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäännöksiä kuten asuinpaikkoja. Tunnettujen kohteiden lisäksi linjalla oli rautakautisten ja historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointitarvetta. Tarkkuusinventoinnissa selvitettiin tunnettujen kohteiden laajuutta ja mahdollista lisätutkimustarvetta sekä etsittiin entuudestaan tuntemattomia muinaisjäännöksiä. Inventoinnissa todettiin, ettei vesihuoltolinjan toteuttaminen koske kiinteitä muinaisjäännöksiä. Ainoastaan Papinniemen ortodoksikylän kohdalla hankkeen toteuttaminen saattaa sivuta joitakin peltoraunioita.

Löydöt: KM 2009005–2009007
Kenttätyöaika: 12.–16.5. ja 1.–5.9.2008
Tutkimuskustannukset: Parikkalan kunta
Tutkimusraportti: Johanna Enqvist, Esa Mikkola ja Riku Mönkkönen 24.12.2008
Museoviraston arkistossa.

PARKANO

Ks. inventoinnit 2008: Kihniö–Parkano-siirtoviemäriinlja

PELKOSENNIEMI KAIRALA JA LUIRO

Maisema-alueiden arkeologinen inventointi
Lapin ympäristökeskus ja Pelkosenniemen kunta
Inventoija: FM Miikka Tallavaara

Pelkoseniemellä Kairalan ja Luiron kylien alueella inventoitiin arkeologisia muinaisjäännöksiä kylien maisema-aluehankkeeseen liittyen. Kysymyksessä on Lapin ympäristökeskuksen ja Pelkosenniemen kunnan yhdessä muiden sidosryhmien kanssa käynnistämä hanke, jonka tarkoituksena on laatia maisemanhoito- ja käyttösuunnitelma Kairalan valtakunnallisesti merkittävälle ja Luiron maakunnallisesti merkittävälle kohteelle. Hankkeen ja myös arkeologisen inventoinnin rahoitus tulee ympäristöministeriöltä ja Pelkosenniemen kunnalta.

Inventoinnissa tarkastettiin Kairalan ja Luiron alueilta entuudestaan tunnetut, sekä kyläläisten vihjeiden perusteella kiinnostavina pidettävät kohteet. Lisäksi entuudestaan tuntemattomia kohteita pyrittiin etsimään maastollisesti lupaavilta paikoilta.

Inventoinnin aikana tarkastettiin yhteensä 15 kiinteänä muinaisjäännöksenä pidettävää kohdetta. Näistä viisi on esihistoriallisia asuinpaikkoja, yksi historiallisen ajan lapinkenttä/asuinpaikka, yksi historiallisen ajan rakennuksen jäännös, kaksi kesähautapaikkaa, kaksi myllyn paikkaa, yksi uittotammi sekä kolme kuoppajäännöstä, joista ainakin yksi voi olla jonkinlaisen rakennuksen pohja. Näiden selvien tapausten lisäksi inventoinnin aikana käytiin muutamilla paikoilla, jotka voivat olla muinaisjäännöksiä. Näiden kohteiden luotettava määrittely vaatisi kuitenkin hieman laajemmat tutkimukset.

Löydöt: KM 37722–37726
Kenttätyöaika: 1.–19.9.2008
Tutkimuskustannukset: Ympäristöministeriö ja Pelkosenniemen kunta
Tutkimusraportti: Miikka Tallavaara 8.1.2009
Museoviraston arkistossa.

PELLO PELLON KUNTAKESKUKSEN OSAYLEISKAAVA-ALUE

Kaava-alueen inventointi
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Inventoija: FM Tiia Ikonen

Inventoinnin tarkoituksena oli etsiä ja paikantaa Pellon kuntakeskuksen alueella sijaitsevat kiinteät muinaisjäännökset, koska niitä koskevat tiedot koettiin riittämättömiksi nykyistä maankäytön suunnittelua ajatellen.

Ennen kenttätöitä käytiin läpi alueen varhaisimpia karttoja, joiden pohjalta ryhdyttiin selvittämään alueella sijaitsevia mahdollisia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Inventoinnin kenttätöissä keskityttiin kaavan kehittämisalueille eli keskustaan, koulukeskukseen, teollisuusalueeseen sekä hautausmaan laajennusalueisiin. Näiden lisäksi erityistä

huomiota kiinnitettiin historiallisten lähteiden osoittamiin alueisiin, joilla saattaisi olla säilynyt Pellon varhaisimman asutuksen jäännöksiä.

Inventoinnissa löytyi muutama arkeologisesti mielenkiintoinen kylätontin paikka, joissa on saattanut olla rakentamista jo 1500-luvulla. Todennäköisesti tuhoutuneita kylätonttialueita löytyi inventoinnin aikana useampia, sekä muutamia muita kohteita, jotka eivät vaadi suojelutoimenpiteitä, mutta jotka voidaan nähdä kylähistoriallisesti mielenkiintoisia.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 16.–19.6.2008
Tutkimuskustannukset: FCG Planeko Oy
Tutkimusraportti: Tiia Ikonen 4.8.2008
Museoviraston arkistossa.

PIELAVESI NILAKAN RANTAOSAYLEISKAAVA-ALUEET

Kaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: HuK Timo Jussila

Inventoinnissa tarkastettiin Nilakan rantaosayleiskaava-alueen tunnetut kiinteät muinaisjäännökset sekä etsittiin uusia muinaisjäännöksiä maastoltaan otollisilta alueilta.

Koko alueelta, rantavyöhykkeen ulkopuoliset maastot mukaan lukien, tunnettiin ennen inventointia 15 esihistoriallista muinaisjäännöstä, joista yksi on lapinraunio. Alueelta löytyi inventoinnissa 2008 kaikkiaan kahdeksan uutta esihistoriallista asuinpaikkaa ja kaksi historiallisen ajan kohdetta – tervehauta ja viljelyrykkiöalue Lisäksi dokumentoitiin muutama kulttuurihistoriallinen jäännne, joita ei pidetty muinaisjäännöksinä.

Löydöt: KM 37595–375602
Kenttätyöaika: 16.10.–4.11.2008
Tutkimuskustannukset: Pielaveden kunta
Tutkimusraportti: Timo Jussila 30.11.2008
Museoviraston arkistossa.

PIRKKALA

Kylätonttien inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: HuK Timo Jussila

Pirkkalan kunnan yleiskaava-alueelta inventoitiin isojaon aikaiset tai isoajakoa edeltävät kylätontit. Inventoinnissa tarkastettiin yhteensä kuusitoista kylätonttia tai torpanpaikkaa. Näistä kahdeksalla kohteella kylätontin tai talonpaikka pystyttiin paikallistamaan.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 14.–16.4.2008
Tutkimuskustannukset: Pirkkalan kunta
Tutkimusraportti: Timo Jussila 17.4.2008
Museoviraston

arkistossa.

PIRKKALA JUOKSIANOJA 3

Muinaisjäännösalueen tarkastus ja maa-aineksen seulpta Pk 212305 Nokia p = 6820479, i = 3316975, z = 79 Pirkkanmaan maakuntamuseo Tutkija: FM Ulla Tupala

Juoksianoja 3:n kivikautiselle asuinpaikalle oli erehdyksessä myönnetty suunnittelutarvelupa ja alueella oli aloitettu tien rakentaminen. Asian tultua ilmi kaivetulla teialueella tehtiin arkeologisia tutkimuksia toukokuussa 2008. Tutkimus suoritettiin pintapoinmintana ja maa-aineksen seulptana. Maa-aineksesta seulpttiin pieni osa. Seulptonassa tuli esiin kvartsi-iskoksia ja palanutta savea. Tien reunan pintapoinminassa löytyi pii-iskos, kvartsi-iskos, palanut luun pala ja kuonan pala.

Löydöt: KM 37332:1–6 Tutkitun alueen laajuus: maakasa noin 180 m², josta tutkitiin kolmisen prosenttia Kenttätyöaika: 12.–14.5.2008 Tutkimuskustannukset: Pirkkalan kunta Tutkimusraportti: Ulla Tupala Museoviraston arkistossa ja Pirkkanmaan maakuntamuseon arkistossa.

POHJOIS-KYMENLAAKSON INVENTOINTI-PROJEKTI (ANJALANKOSKI, ELIMÄKI, KOUVOLA JA KUUSANKOSKI)

Perusinventoinnit Museoviraston arkeologian osasto Inventoija: FM Johanna Enqvist

Museoviraston arkeologian ja rakennushistorian osastojen yhteisessä inventointiprojektissa etsittiin uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä Anjalankosken, Elimäen, Kouvolan ja Kuusankosken alueelta. Kustannuksista vastasivat kunnat, maakunnan kehittämisrahasto, Kaakkois-Suomen tiepiiri sekä Museovirasto. Tutkimukset liittyvät laajempaan, koko Pohjois-Kymenlaakson kattavaan inventointihankkeeseen, joka toteutettiin vuoden 2008 aikana.

Anjalankoskelta tunnettiin entuudestaan yhteensä 42, Elimäeltä 56, Kouvolasta 7 ja Kuusankoskelta 14 suojeltua muinaisjäännöskohdetta. Vuoden 2008 inventoinnissa etsittiin esihistoriallisia muinaisjäännöksiä, joita ovat kivikautisten asuinpaikkojen lisäksi pronssi- ja rautakautiset kohteet: röykkiöhaudat ja asuinpaikat. Inventoinnissa paikannettuja historiallisen ajan muinaisjäännöksiä olivat mm. keskiajalle periytyvät kylätontit, vanhat kirkon paikat ja käytöstä poistuneet teollisuuslaitokset. Inventoinnin yhteydessä tarkastettiin myös jo aikaisemmin tunnettuja kohteita. Anjalankoskella kiinnitettiin erityistä huomiota Kymijoen rantayleiskaava-alueeseen.

Ennestään tuntemattomia esihistoriallisia, kivikautisia kohteita löydettiin 26. Keskiaikaisia kyliä tontteineen

inventointialueelta paikannettiin yhteensä 37. Muita inventoinnissa tarkastettuja historiallisen ajan kohteita olivat mm. Turpaan ruutitehdas ja Anjalankosken Juustomänty.

Löydöt: KM 37527–37552 Kenttätyöaika: 25.8.–31.10.2008 Tutkimuskustannukset: kunnat, maakunnan kehittämisrahasto, Kaakkois-Suomen tiepiiri ja Museovirasto Tutkimusraportti: Johanna Enqvist 31.1.2009 Museoviraston arkistossa.

POHJOIS-KYMENLAAKSO (ANJALANKOSKI, ELIMÄKI, IITTI, JAALA, KOUVOLA, KUUSANKOSKI, VALKEALA)

Sotahistoriallisten muinaisjäännösten inventointi Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö Inventoija: FM John Lagerstedt

Pohjois-Kymenlaakson sotahistorialliset muinaisjäännökset inventoitiin osana arkeologian ja rakennushistorian osastojen yhteistä inventointiprojektia. Inventoitavien kuntien pinta-ala on yhteensä 3570 neliökilometriä. Inventoinnissa keskityttiin paikallistamaan ja dokumentoimaan uusia, ennestään tuntemattomia tai tietokantoihin kirjaimattomia sotahistorian kohteita kuten linnoitteita, sotaväen leiripaikkoja ja taistelupaikkoja. Samalla käytiin läpi jo tunnetut sotahistorialliset kohteet. Kohteita tarkastettiin yhteensä 98. Kenttätutkimuksessa löytyi uusia muinaisjäännöksiä 55, joista suurin osa on ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoitteita sekä ennestään tuntemattomia 1700-luvun sotilasleirejä, joita löytyi 12. Vuosina 1939–1944 rakennettuja linnoitteita dokumentoitiin vain niiltä osin kuin niitä tuli vastaan muiden kohteiden etsintöjen yhteydessä.

Löydöt: – Kenttätyöaika: 21.–25.4., 5.–23.5.2008 Tutkimuskustannukset: kunnat, maakunnan kehittämisrahasto, Kaakkois-Suomen tiepiiri, Museovirasto Tutkimusraportti: John Lagerstedt 15.1.2008 Museoviraston arkistossa, kopiot Kymenlaakson maakuntamuseo, Kouvolan kaupunki ja Iitin kaupunki.

POMARKKU

Ks. inventoinnit 2008: Kristiinankaupunki–Pomarkku-voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

PUDASJÄRVI KOLLAJAN ALLASALUE

Voimalaitoshankealueen inventointi Museoviraston arkeologian osasto Inventoija: FL Petro Pesonen

Pohjolan Voima käynnisti keväällä 2007 Kollaja-hankeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn, koska hallitusohjelmassa oli edellytetty vesivoiman tuntuvaa lisäystä.

1960-luvulla oli jo rakennettu viisi vesivoimalaitosta Iijoen alajuoksulle Iin ja Yli-Iin kuntien alueelle ja toteutettu säännöstelyt Iijoen latvavesille Taivalkoskelle. Suunnittelua jatkettiin 1980-luvulla, mutta rakentaminen ei toteutunut. Kollajan altaan rakentamista varten on tehty 2000-luvulla uusi suunnitelma, jota on tarkoitus kehittää ympäristövaikutusten arvioinnin aikana. Uudessa suunnitelmassa tekojärvi on kooltaan noin 46 neliökilometriä ja rakennettavaksi suunnitellaan lisäksi täyttökanaavia, tyhjennyskanava, maapatoja ja voimalaitos.

Museoviraston ja Pohjolan Voiman välisissä neuvotteluissa päädyttiin siihen, että alueella suoritetaan kahden arkeologin voimin noin kuukauden mittainen arkeologinen inventointi, jossa selvitetään alueelta sekä esihistorialliset että historiallisen ajan kohteet. Pääosa selvitysalueesta käsittää suunnitellun tekojärven alueen ja muut selvitysalueet koostuvat suunnitelluista kanava-, tie- sekä maa-aineksien ottoalueista. Tierakennusalueet eivät kuitenkaan olleet tiedossa inventointisuunnitelmaa laadittaessa eivätkä inventoinnin aikana. Maa-aineksien ottoalueista tiedettiin väljästi, että ne sijaitsevat tulevalla allasalueella.

Inventointialueeksi muodostui ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa rajattu uuden suunnitelman mukainen tekojärven alue sekä muut mahdollisesti rakennettavat alueet. Nämä ovat voimalan alue kanavineen, säännöstelypadot, täyttökanaavat, pohjakynnykset ja tulvapadot. Matkoilla inventointialueelle voitiin myös tarkastaa välittömän vaikutusalueen ulkopuolella olevia muinaisjäännöksiä, sillä tulevat tiejärjestelyt ja maa-aineksien otto saattavat koskettaa hyvin myös alueita nyt tiedossa olevien suunnitelma-alueiden ulkopuolellakin.

Inventoinnissa tarkastettiin kaikkiaan 60 muinaisjäännöstä, joista ennestään tunnettuja oli vain kuusi kohdetta. Inventointikertomuksessa raportoiduista kohteista ajoitukseltaan todennäköisesti esihistoriallisia tai ajoittamattomia on suurin osa eli 50, loput ovat varmasti historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Kiinteiksi muinaisjäännöksiksi on luokiteltu niin ikään 50 kohdetta ja loput mahdollisiksi muinaisjäännöksiksi. Irtolöytöpaikkoja ei ole raportissa lainkaan. Merkittävimmät ja laajimmat kohteet sijaitsevat allasalueen pohjoislaidalla Ukonkankaalla ja etelärannalla eli Sainselällä. Molemmissa useita kivikautisia ja historiallisia kohteita on jäämässä allashankeen vaikutuksille alttiiksi. Aittojärven itäpäässä oleva Lautakankaan kivikautinen asuinpaikka on täyttökanaavalle suunnitellulla alueella. Allashankkeella on vaikutuksia ainakin 18 muinaisjäännökseen.

Välittömän altaan vaikutuspiirin ulkopuolelta havaittiin useita entuudestaan tuntemattomia kivikautisia asuinpaikkoja erityisesti allasalueesta länteen, Vengasjärven, Saunajärven ja Säynäjärven rannoilla. Erityisen mielenkiintoista Kollajan seudun muinaisjäännöksissä on se, että asuinpaikoilta tunnetaan lukuisia asumuspainanteita.

Löydöt: KM 37734–37769 Tutkitun alueen laajuus: noin 50 km² Kenttätyöaika: 13.8.–11.9.2008 Tutkimuskustannukset: Pohjolan Voima

Tutkimusraportti: Petro Pesonen 16.2.2009 Museoviraston arkistossa.

PUNKAHARJU

Ks. inventoinnit 2008: Puruvesi, kulttuuriperintöinventointi

PURUVESI

Kulttuuriperintöinventointi Metsähallitus Inventoija: FM Esa Hertell

Puruveden inventointi oli osa Metsähallituksen kesän 2008 kulttuuriperinnön inventointihanketta Itä-Suomessa. Inventoinnin tavoitteena oli kartoittaa Metsähallituksen hallinnoimien alueiden kulttuuriperintöä, johon luetaan arkeologisen jäämistön lisäksi myös rakennukset.

Kerimäen ja Punkaharjun kunnissa sijaitsevan Puruveden arkeologiset kohteet voidaan jakaa karkeasti kolmeen ryhmään, esihistoriallisiin asuinpaikkoihin, työ- ja valmistuspaikkoihin ja puolustusvarustuksiin. Näiden lisäksi alueelta tunnetaan kaksi vanhaa rakennuksen paikkaa.

Inventoinnissa löytyi neljä kivi- ja varhaismetallikautista asuinpaikkaa, joista yhdestä havaittiin asumuspainanne. Kaikki asuinpaikat sijoittuvat Petrin harjusaareen, jossa on runsaasti hiekkaisia muinaisrantoja. Historiallisen ajan kohteet koostuvat pääasiassa tervan- ja miilunpolttoon liittyvistä löytöpaikoista (4 kpl) ja alueen runsaista 1900-luvun puolustusvarustuksista (4 kpl). Lisäksi inventoinnissa löytyi yksi kuppikivi sekä yksi kiviraunio.

Löydöt: KM 37574–37577 Kenttätyöaika: 2.–13.6.2008 Tutkimuskustannukset: Metsähallitus Tutkimusraportti: Esa Hertell 20.2.2009 Museoviraston arkistossa.

PYHTÄÄ

Ks. inventoinnit 2008: Kotka ja Pyhtää, Räski-Heinlahti ja Pyhtään Siltakylä, osayleiskaava-alueiden inventointi

PÄLKÄNE TOMMOLA

Asemakaava-alueen inventointi Mikrolleitti Oy Inventoijat: FM Tapani Rostedt ja HuK Timo Jussila

Tommolan asemakaavan muutosalueen inventoinnissa paikannettiin vanha kylätontti.

Löydöt: – Kenttätyöaika: 11.–12.11.2008 Tutkimuskustannukset: Pälkäneen kunta

Tutkimusraportti: Timo Jussila 1.12.2008 Museoviraston arkistossa.

RAAHE LAIVAKANKAAN KAIVOSPIIRIALUE

Hankealueen täydennysinventointi
Mikroliitti Oy

Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Inventoinnissa läpikäytiin ne Raahen Mattilanperällä sijaitsevan Laivakankaan hopeakaivoksen kaivospiirin osat, joita ei inventoitu syksyllä 2006. Inventoinnissa ei löydetty muinaisjäänöksiä.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 16.–18.5.2008

Tutkimuskustannukset: Nordic Mines AB

Tutkimusraportti: Timo Jussila 7.6.2008 Museoviraston arkistossa.

RAISIO

Ks. inventoinnit 2008: Lieto – Turku Koroinen – Raisio
Kuninkoja -voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

RAISIO, MAAKAASUPUTKEN LÄNSILAAJENNUKSEN NAANTALIN HAARA

Maakaasuputken linjausvaihtoehtojen arkeologinen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Jouko Pukkila

Museoviraston arkeologian osasto teki arkeologisen inventoinnin Raisiossa maakaasuputken länsilaaajennuksen Naantalin haaralla inventoimalla kaksi eri linjausvaihtoehtoa toukokuussa kahden maastopäivän ajan. Alueelta ei aiemmin tunnettu kiinteitä muinaisjäänöksiä eikä irtaimia muinaisesineitä. Inventoinnissa löydettiin pääasiassa historiallisen ajan maa- ja kivirakenteita. Kiinnostavimmat ovat reunoilta kivetty lähde ja muutaman pienen kivilatomuksen muodostama ryhmä, jonka ikä tai tarkoitus ei selvinnyt inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 26.–27.5.2008

Tutkimuskustannukset: Gasum Oy

Tutkimusraportti: Jouko Pukkila 17.7.2008 Museoviraston arkistossa.

RANUA

Ks. inventoinnit 2008: Simo ja Ranua, Simojärven ja Soppanan Natura 2000-alueet, kulttuuriperintökohteiden inventointi

RAUMA VANHA ASEMAKAAVA-ALUE

Kaupunkiarkeologinen inventointi

Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö

Inventoija: FM Päivi Hakanpää

Inventoinnin tarkoituksena oli täydentää ja päivittää arkeologista selvitystä, jonka Museovirasto on tehnyt keskiaikaisesta Raumasta jo vuonna 1983. Rauman vanhimmat tunnetut kaupunkioikeudet ovat vuodelta 1442. Inventoinnissa määritettiin 1750-luvun alkuun mennessä rakennettu kaupunkialue sekä arvioitiin alueen kulttuurikerrosten säilyneisyys huomioon ottaen myöhempi maankäyttöhistoria. Alueella tarkastettiin lähes 250 tonttia tai viheraluetta. Rauman kaupunki on säästynyt vuoden 1682 jälkeen tuhoisilta paloilta. Vanhan Rauman rakennuksista suurin osa on peräisin 1700–1800-luvuilta. Vanhan kaupungin asemakaavassa on tapahtunut vain vähäisiä muutoksia 1700-luvun puolivälin jälkeen. Alueen kulttuurikerrostumista noin 63 % arvioitiin todennäköisesti tai mahdollisesti säilyneiksi.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 27.–31.10.2008

Tutkimuskustannukset: Rauman kaupunki, kunnallisteekniikka

Tutkimusraportti: Päivi Hakanpää 15.5.2009 Museoviraston arkistossa.

RENKO

Ks. inventoinnit 2008: Forssa – Hausjärvi Hikiä -voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

RIIHIMÄKI

Ks. inventoinnit 2008: Forssa – Hausjärvi Hikiä -voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

ROVANIEMI NAPAPIIRIN RETKEILYALUE

Muinaisjäännöskohteiden inventointi
Metsähallitus Lapin luontopalvelut
Inventoija: FT Pirjo Rautiainen

Napapiirin retkeilyalueen reitit sijaitsevat 20–25 kilometriä Rovaniemeltä koilliseen E75-tien molemmin puolin. Retkeilyalueella tehtiin muinaisjäännösten inventointia kahden päivän ajan. Työssä keskityttiin alueen retkeilyreittien välittömään läheisyyteen. Inventoinnissa löydettiin yksi todennäköinen kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37496

Kenttätyöaika: 4.–5.8.2008

Tutkimuskustannukset: Metsähallitus

Tutkimusraportti: Pirjo Rautiainen 2008. Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

RUOVESI KIRKONKYLÄN ASEMAKAAVAN MUUTOSALUEEN KAAKKOISOSA, RAKENNUSPAIKKA 8

Kaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: FM Hannu Poutiainen ja FM Tapani Rostedt

Ruoveden kirkonkylän asemakaavan muutosalueen kaakkoisosassa, Riihitien ja Laivarannantien välissä sijaitseva rakennuspaikka tarkastettiin, koska paikalla on 1700-luvun kartan mukaan ollut asutusta.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 16.10.2009

Tutkimuskustannukset: Ruoveden kunta

Tutkimusraportti: Timo Jussila, Hannu Poutiainen ja Tapani Rostedt 22.11.2008 Museoviraston arkistossa.

RUOVESI RANTAYLEISKAAVA-ALUE

Kaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Inventoinnin kohteena olivat kaikki Ruoveden ranta-alueet lukuun ottamatta Helvetinjärven kansallispuiston aluetta. Maastotöitä ei tehty myöskään 2000-luvulla jo rantakaavoitetuilla ja aiemmin inventoiduilla alueilla. Inventointiraportti kattaa kuitenkin kaikki Ruoveden muinaisjäännökset, myös kaavaan kuulumattomilta aluekaistaleilta.

Alueelta löytyi kahdeksan ennestään tuntematonta kivi-kautista asuinpaikkaa sekä yksi lapinraunio, historialliselta ajalta useita tervahautoja, hiilihautoja, vanha kivilouhos sekä pari myllynpaikkaa. Yksi tunnettu kiviröykkiökohde todettiin hävinneeksi ja parin kohdalla oli syytä tarkastaa sijaintitietoja. Viisi autoitunutta kylä-/talontonttia löydettiin 1700-luvun karttojen perusteella.

Löydöt: KM 37785–37793

Kenttätyöaika: 7.–16.7., 9.–15.9.2008

Tutkimuskustannukset: Ramboll Finland Oy / Sigma Konsultit

Tutkimusraportti: Timo Jussila 30.1.2009 Museoviraston arkistossa.

SAARIJÄRVI PIENVESIEN RANTAOSAYLEISKAAVA-ALUE

Kaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: HuK Timo Jussila, FM Hannu Poutiainen ja fil. yo Timo Sepänmaa

Saarijärven kunnan pienvesien ranta-alueet inventoitiin kaavoituksen tarpeisiin. Tutkimusalueesta käytiin syksyllä 2007 neljän päivän aikana läpi noin puolet. Kaupungin luoteis-, länsi ja eteläosaa inventoitiin keväällä 2008

neljän päivän ajan. Lisäksi Kalmarin alueella käytiin vielä kynnöspeloja läpi lokakuussa 2008.

Jokaisen järven rannalla, pienet lammet pois lukien, käytiin ainakin yhdessä maastonkohdassa. Otollisilla alueilla järvien ja jokien rantoja tutkittiin laajemmin ja tarkemmin, pyrkien paikantamaan vielä rakentamattomia muinaiselle asumiselle soveliaita maastonkohtia.

Inventoinnissa löydettiin Saarijärven rannalta yksi ja Lannejoelta yksi ennestään tuntematon kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37058–37059

Kenttätyöaika: 23–26.5. ja 16.10.2008

Tutkimuskustannukset: Saarijärven kaupunki

Tutkimusraportti: Timo Jussila 18.10.2008 Museoviraston arkistossa.

SAARIJÄRVI RAJALANTIEN ETELÄPUOLINEN ALUE

Kaava-alueen inventointi

Mikroliitti Oy

Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Saarijärven Rajalan teollisuusalueen ja Rajalantien eteläpuolisen asemakaavan muutosalueen muinaisjäännösinventointi suoritettiin viiden tunnin maastotyönä syyskuun alussa 2007 (Rajalan teollisuusalue) ja muutaman tunnin työnä toukokuussa 2008 (Rajalantien eteläpuolinen alue) kahden arkeologin voimin. Alueelta ei tunnettu ennestään muinaisjäänöksiä. Lähellä, noin 500 m luoteeseen on Voudinnimen laaja asuinpaikka-alue.

Inventoinnissa todettiin, että Rajalan teollisuusalueen asemakaavan muutosalueella ei ole kiinteitä muinaisjäänöksiä. Rajalantien eteläpuolinen alue on metsäistä mäen lakea ja sen eteläpuolella osin kallioinen ja moreeni-pohjainen mäenrinne, joka laskee etelään Voudinniemen peltoalueelle. Lakialueen eteläosassa ja rinteen yläosassa havaittiin kaksi hiilihautaa, jotka ilmeisesti ovat olleet käytössä yli sata vuotta yli sitten.

Löydöt: –

Kenttätyöaika: 3.9.2007 ja 23.5.2008

Tutkimuskustannukset: Saarijärven kaupunki

Tutkimusraportti: Timo Jussila 18.10.2008 Museoviraston arkistossa.

SALLA

Ks. inventoinnit 2008: Savukoski ja Salla, Tuuntsan erämaa-alue ja Värriön luonnonpuisto, kulttuuriperintökohteiden inventointi

SAVITAIPALE JÄRVITAIPALEEN LINNOITUS

Historiallisen ajan linnoituksen inventointi ja kartoitus

Museoviraston rakennushistorian osaston restaurointi- ja dokumentointiyksiköt

Inventoijat: FM Päivi Hakanpää ja FM Ilari Kurri

Pietarin kivikilpi -hankkeen tavoitteena oli päivittää Kaakkois-Suomen linnoitusten dokumentointia ja inventointia, kehittää opastusjärjestelmää sekä parantaa linnoitusten saavutettavuutta matkailukohteina. Linnoitukset ovat osa Pietarin puolustukseksi rakennettua linnoitusketjua. Järvi Taipaleen linnoitus rakennettiin vuosina 1791–1792 suojaamaan Lappeenrannasta Jaalaan johtavaa tietä. Toukokuussa 2008 kartoitettiin linnoituksen, yhdyskaivannon ja redutin osia sekä näiden rakenteita. Inventoinnin ja kartoituksen lisäksi tarkastettiin linnoituksen itäpuolella sijaitseva leiripaikka.

Tähden muotoinen linnoitus rakennettiin kahden järven väliselle kapealle kannakselle. Linnoituksen päävallin länsi- ja itäosassa on bastionit, jotka yhtyvät pohjois- ja eteläosan kolmisakaraisiin tenaljivarustuksiin. Linnoituksen pääsisäänkäynti on kaakkois- ja eteläosan tenalji-varustusten välissä. Linnoituksen päävallia kiertää vallihauta, vastavalli tukimuureineen, katvetie, ampumatasanne ja vastavallin rintasuoja. Vastavalliin on tehty pienet kulmalinnakkeet bastionien eteen. Länsiosan ja luoteisosan ulkovalliin on kaivettu ampumalovet. Venäläisissä kartoissa näitä kutsutaan pattereiksi. Linnoitus on kaivettu osittain soraharjuun, minkä vuoksi matalat maaluskat sulautuvat lähes kokonaan maastoon. Linnoituksen pituus on 196 metriä ja leveys 106 metriä. Linnoituksen pohjoispuolella on nuolenkärjen muotoinen reduutti. Sitä ja linnoitusta yhdistää noin 32 metriä pitkä yhdyskaivanto.

Ulkovallin muotoja myötäilee sudenkuopparivistö. Tenalji-varustusten ja bastionien eskarppimuurit sekä kontraskarppimuurit ovat sortuneet useasta kohdasta. Suurin osa muureista on kasvillisuuden peitossa. Parhaiten kivirakenteiset tukimuurit ovat säilyneet linnoituksen pohjoisosassa.

Löydöt: rakennusfragmentit RHO 1562
Kenttätyöaika: 5.–9.5.2008
Tutkimuskustannukset: Kaakkois-Suomen TE-keskus ja Museovirasto
Tutkimusraportti: Päivi Hakanpää Museoviraston arkistossa, kopiot Museoviraston Haminan toimipiste, Etelä-Karjalan museo ja Savitaipaleen kunta.

SAVITAIPALE KÄRNÄKOSKEN LINNOITUS

Historiallisen ajan linnoituksen inventointi ja kartoitus Museoviraston rakennushistorian osaston restaurointi- ja dokumentointiyksiköt
Inventoijat: FM Päivi Hakanpää ja FM Ilari Kurri

Pietarin kivikilpi -hankkeen tavoitteena oli päivittää Kärnäkosken linnoituksen dokumentointia ja inventointia, kehittää opastusjärjestelmää sekä parantaa Kaakkois-Suomen linnoitusten saavutettavuutta matkailukohteina. Tutkimuksista 90 % rahoitti Kaakkois-Suomen TE-keskus ja 10 % Museovirasto, jonka dokumentointiyksikkö teki kenttä- ja jälkiyöt virkatyönä. Kaakkois-Suomen

linnoitukset ovat osa Pietarin puolustukseksi rakennettua linnoitusketjua. Kärnäkosken linnoitus rakennettiin vuosina 1791–1792 suojaamaan Lappeenrannasta Ristiinaan johtavaa tietä. Alkuperäisen suunnitelman mukaan sen piti toimia myös Saimaan laivaston tukikohtana sodan aikana. Huhtikuussa 2008 kartoitettiin linnoituksen ja redutin osia ja rakenteita. Lisäksi tarkastettiin Partakosken redutin paikka, kahden patterin paikat, tykkitie ja ryssänuuni Kustaan sodan ajalta sekä kuusi kivivarastoa. Partakosken redutista ei enää löytynyt jälkiä maastossa.

Maastoon sovitettu Kärnäkosken linnoitus on noin 220 metriä pitkä ja lähes 150 metriä leveä. Tien valvomiseksi on rakennettu kolme puolibastionia ja näiden eteen vielä kaksi raveliinia. Kolmas raveliini suojasi luoteispuolen kurtiinimuuria ja poternia. Linnoituksen itä- ja länsiosissa on taitteiset kurtiinimuurit. Itäisen kurtiinin eteen on rakennettu pieni kulmalinnake, jossa oli linnoituksen pääsisäänkäynti. Kurtiinit yhtyvät etelässä puolibastioneihin ja pohjoisessa tenaljivarustuksiin. Linnoituksen kapea pohjoisosa muodostuu tenaljivarustuksesta ja puoli-pyöreästä kivimuurista, jonka vieressä on linnoituksen toinen sisäänkäynti. Vallien tukimuurit on rakennettu kalteviksi. Linnoituksen länsi-, etelä- ja itäpuolella kiertää päävallia vallihauta, ampumatasanne, vastavallin rintamuuri ja maaluiska. Läntisen puolibastionin oikean siiven edestä puuttuu luiska ja sen tilalla on etuvalli. Linnoituksen sisäpuolelle oli rakennettu yhteensä seitsemän puurakennusta ja tiilistä muurattu ruutikellari. Linnoituksen keskellä on poikkivalli, jolla asuinrakennukset ja muonavarasto on erotettu linnoituksen pohjoisosaan rakennetuista ruutikellarista ja tykistön varistorakennuksesta. Puretut puurakennukset näkyvät maastossa matalina terasseina. Useimmista on vielä löydetävissä tulisijan perustukset. Muonamakasiinista on näkyvissä lähes koko kivijalka. Linnoituksen ulkopuolelle tehdyistä rakennuksista ei näkynyt maan päälle rakenteita. Krouvi on todennäköisesti tuhoutunut tietä oikaistaessa.

Vuorilinnoitus oli rakennettu Kuolimoilta Saimaalle kulkevan liikenteen valvomiseksi ja puolustamiseksi. Vuorilinnoitus sijaitsee noin 320 metriä Kärnäkosken linnoituksen eteläpuolella. Näitä kahta varustusta yhdistää noin 350 metrin pituinen yhdystie. Epäsäännöllisen muotoisessa redutissa on viisi taitteista maavallia. Se on 44 metriä pitkä ja 40 metriä leveä. Vallit ovat nykyisin maan peitossa, eikä kivistä tehtyä tukimuuria tai rintamuuria enää havaittu. Redutissa olleen pienen vartiorakennuksen paikka näkyy maastossa matalana maaterassina. Linnoitusalueen suurusuuntaiset laajennussuunnitelmat jäivät toteutumatta, mutta ainakin Vuorilinnoituksessa ja Kärnäkosken linnoituksen itäpuolella oli ehditty aloittaa töiden valmistelut.

Kärnäkosken linnoitus sekä siihen liittyvä yhdystie ja Vuorilinnoitus ovat olleet vuodesta 1988 lähtien Museoviraston hoitoyksikön työkohteina. Linnoitusta on restauroitu vuosina 1966–1973 ja 1988–1997. Uusimmat korjaustyöt alkoivat kesäkuussa 2008. Linnoituksen alueella ei ole tehty arkeologisia kaivauksia. Linnoitus on kokonaisuudessaan hyvin säilynyt ja se hallitsee niemenkärjen maisemaa sekä Saimaalta että tieltä päin lähestyttäessä.

Löydöt: KM 2008052:1–11
Kenttätyöaika: kartoitus 31.3.–25.4.2008, inventointi 7.4.–23.5.2008, 1.12.2008, opastustaulujen perustuskuoppien dokumentointi 1.12.2008
Tutkimuskustannukset: Kaakkois-Suomen TE-keskus ja Museovirasto
Tutkimusraportti: Päivi Hakanpää Museoviraston arkistossa.

SAVUKOSKI JA SALLA, TUNTSAN ERÄMAA-ALUE JA VÄRRION LUONNONPUISTO

Kulttuuriperintökohteiden inventointi
Metsähallitus Lapin luontopalvelut
Inventoija: FM Taisto Karjalainen

Metsähallitus on valmistelemassa hoito- ja käyttösuunnitelmaa Tuntsan erämaa-alueelle ja Värriön luonnonpuistoon, jotka sijaitsevat Savukosken ja Sallan kuntien alueella. Suunnitelman tausta-aineistoksi tehtiin kulttuuriperinnön inventointi, jossa kartoitettiin alueella olevat esihistoriallisen ja historiallisen ajan rakenteet.

Inventoinnissa löytyi 13 kohdetta: kolme kämppää tai niiden rauniota, kolme kivirakennetta (rajamerkkejä), kolme poroaitaa, yksi pyyntikuoppakohde, kaksi karhunloukkua ja yksi rajavalvontaan liittyvä kivistä ladottu tähytyspaikka. Kohteet ovat historialliselta ajalta, ainoastaan pyyntikuoppa voi olla esihistoriallinen.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 17 päivää kesällä 2008
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus
Tutkimusraportti: Taisto Karjalainen Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

SAVUKOSKI SOKLIN KAIVOSALUE

Arkeologinen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Miikka Tallavaara

Soklin alueella inventoitiin muinaisjäänöksiä vireillä olevan kaivoshankkeen vuoksi. Alueella on aikaisemmin inventoitu vuosina 1988 ja 1989, ja näiden inventointien perusteella kaivoksen vaikutusalueelta tunnettiin kahdeksan muinaisjäännöstä sekä joitakin irtolöytökohteita. Vuonna 2008 inventoitiin kaivostoimintaan liittyviä alueita. Inventoinnissa löydettiin seitsemän ennestään tuntematonta kiinteää muinaisjäännöstä, minkä lisäksi kolme aiemmin löytyynyttä irtolöytöpaikkaa paljastui kiinteiksi muinaisjäännöksiksi.

Löydöt: KM 37505–37517
Kenttätyöaika: 23.7.–12.8.2008
Tutkimuskustannukset: Pöyry Environment
Tutkimusraportti: Miikka Tallavaara ja Meri Varonen 5.12.2008 Museoviraston arkistossa.

SAVUKOSKI VINTILÄNKAIRAN VANHOJEN METSIEN SUOJELUALUE

Kulttuuriperintökohteiden inventointi
Metsähallitus Lapin luontopalvelut
Inventoija: FT Pirjo Rautiainen

Vintilänkairan vanhojen metsien suojelualue sijaitsee Savukosken Martin kylästä kymmenisen kilometriä luoteeseen ja tarkastetut alueet sijaitsevat sen itäosassa. Metsähallitus ennallistaa metsiä eri puolilla Suomea polttamalla. Vintilänkairan vanhojen metsien suojelu-alueelle on suunniteltu kolme poltettavaa metsäkuvioita. Näillä alueilla käytiin tekemässä kulttuuriperinnön inventointi kesäkuussa 2008. Yhdestä palojatkumo-alueesta löytyi pyyntikuoppa, muista ei löytynyt mitään esihistorialliseen ihmistoimintaan viittaavaa.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 3.6.2008
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus
Tutkimusraportti: Pirjo Rautiainen Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

SEINÄJOKI YLISTARO

Kaava-alueiden muinaisjäänösinventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: FM Hannu Poutiainen ja FM Tapani Rostedt

Tutkimusalueelta tunnettiin ennen inventointia yksi rautakautinen kalmisto, jonka alueelta havaittiin inventoinnissa useita rautakuonakeskittyimiä.

Inventoinnissa löytyi yksi ennestään tuntematon kivi-kautinen asuinpaikka. Isojakokarttojen perusteella kaksi autoitunutta kylä/talotonttia sekä muiden lähteiden perusteella kuusi vanhaa myllyn paikkaa, joissa on jäljellä rakenteiden jäännöksiä.

Löydöt: KM 37373
Kenttätyöaika: 16.–19.6. ja 15.–18.7.2008
Tutkimuskustannukset: ei ilmoitettu
Tutkimusraportti: Timo Jussila 25.7.2008 Museoviraston arkistossa.

SIIKAINEN

Ks. inventoinnit 2008: Kristiinankaupunki–Pomarkku-voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

SIMO JA RANUA, SIMOJÄRVEN JA SOPPANAN NATURA 2000 -ALUEET

Kulttuuriperintökohteiden inventointi
Metsähallitus Lapin luontopalvelut
Inventoija: FT Pirjo Rautiainen

Metsähallituksen Lapin luontopalvelut teki kulttuuriperin-

nön inventoinnin Simon ja Ranuan kunnissa Simojärven ja Soppanan Natura 2000-alueilla kesällä 2008.

Inventoinnissa löytyneitä esihistoriallisia muinaisjään-
nöksiä ovat Simojärven Kenttäsaaresta ja Kantoniemestä
löytyneet pyyntikuopat sekä Tuppilammen rannan mah-
dollinen asumuspainanne.

Historiallisen ajan kulttuuriperintökohteita löytyi runsaam-
min. Soppanan metsissä on ollut 1900-luvun alusta lähtien
savotoita, ja niistä on säilynyt merkkeinä tammipatojen
jäännöksiä, maanottokuoppia ja savottakämpän sammaloit-
unut hirsikerta. Paasonjoen varren soilta on niitetty karjalle
heinää, saroja ja kortteita rehuksi ja niitä on säilytetty soille
rakennetuissa ladoissa. Latojen lahonneita hirsikertoja on
vielä siellä täällä. Suoniityn vierestä löytyivät vanhan laavun
jäänteet sekä pilkkapetäjä. Simojärven Kenttäsaarassa oli
vielä näkyvissä merkkejä vanhoista kämpistä. Simojärven
saariin on aikoinaan haudattu vainajia, ja yksi aiemmin
tuntematon kesähautasaari löytyi järven pohjoisosasta.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 12 päivää kesällä 2008
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus
Tutkimusraportti: Pirjo Rautiainen Metsähallituksen arkis-
tossa, kopio Museoviraston arkistossa.

SIUNTIO

Ks. inventoinnit 2008: Lohja Niemelä – Siuntio Kopula
-voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

SULKAVA LOMAKYLÄ KUKKAPÄÄ

Muinaisjäänöskartoitus
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Hannu Poutiainen

Sulkavan Vilkaharjun alueella suoritettiin muinaisjään-
nöskartoitus paikalle suunnitellun Lomakylä Kukkapään
alueella. Paikalta tunnettiin entuudestaan yksi kivikautinen
asuinpaikka. Lisäksi kartoituksen yhteydessä alueelta
paikallistettiin yksi uusi kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37233
Kenttätyöaika: 17.–18.1.2008
Tutkimuskustannukset: Sulkavan kunta
Tutkimusraportti: Timo Jussila 25.1.2008 Museoviraston
arkistossa.

SUOMUSJÄRVI-KIIKALA E18-TIEN LIITTYMÄALUE

Osayleiskaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: HuK Timo Jussila

Inventoinnissa tarkastettiin E18 -tien liittymän yleiskaava-
alueelta ennestään tunnettu Uusitalon kivikautinen

asuinpaikka sekä etsittiin maastoltaan otollisilta alueilta
ennestään tuntemattomia muinaisjään-
nöksiä. Kynnytyssä
pellossa ei havaittu Uusitalon alueellakaan mitään esi-
historiaan viittaavaa. Inventoinnissa alueelta ei löydetty
uusia muinaisjään-
nöksiä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 13.–14.11.2008
Tutkimuskustannukset: Pöyry Environment Oy
Tutkimusraportti: Timo Jussila 21.11.2008 Museoviraston
arkistossa.

SUONENJOKI

Kaava-alueen inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FL Petro Pesonen

Suonenjoen ja Iisveden taajama-alueiden osayleiskaava-
alueella tehtiin viikon mittainen arkeologinen inventointi
toukokuussa 2008. Kaava-alueeseen kuuluu Iisveden
Kinnulanniemi, Iisveden ja Suonenjoen taajamat, Lyly-
järven ja Jauhojärven ympäristö sekä Suontienselän
pohjoisosan ranta-alueet. Alueelta tunnettiin entuudestaan
joitakin kivikaudelle ajoittuvia irtolöytöjä, muttei lainkaan
kiinteitä muinaisjään-
nöksiä. Inventoinnissa tarkastettiin
kaava-alueen muinaisjään-
nösten löytymisen kannalta
otollisimmat alueet, erityistä huomiota kiinnitettiin suun-
niteltuihin uusiin rakennuspaikkoihin. Myös vanhat
irtolöytöpaikat tarkastettiin.

Inventoinnissa kaava-alueelta löytyi kolme entuudestaan
tuntematonta kivikautista asuinpaikkaa, joilta löytyi
kvartsia ja palanutta luuta. Kinnulaniemessä sijaitseva
asuinpaikka on rakentamiseen kaavoitetulla alueella ja
toinen Petsamon kylässä sijaitsevista asuinpaikoista on
matkailurakentamiseen suunnitellulla alueella. Lisäksi
kaava-alueen ulkopuolelta löydettiin ennestään tuntema-
ton kivi- ja tai rautakautinen asuinpaikka Saunaniemen
pohjoiskärjestä, Saunavirran etelärannalta.

Löydöt: KM 37645–37648
Kenttätyöaika: 12.–16.5.2008
Tutkimuskustannukset: Museoviraston arkeologian osasto
Tutkimusraportti: Petro Pesonen 17.12.2008 Museoviras-
ton arkistossa.

TAMMELA

Ks. inventoinnit 2008: Loppi ja Tammela, Maankylän-
Räyskälän Natura 2000 -alue, Natura 2000 -alue, kulttuu-
riperintöinventointi

TAMMELA

Ks. inventoinnit 2008: Forssa – Hausjärvi Hikiä -voima-
johtolinja, voimajohtolinjan inventointi

*Suonenjoelta, Koiraniemen päästä löytyi painanteita, joihin kaivettiin koekuopat sen selvittämiseksi, onko
kyseessä asumuspainanne. Kuva: Petro Pesonen, Museovirasto.*

*På spetsen av Koiraniemi udd i Suonenjoki hittades försänkningar där man grävde ut provgröpar för att
utreda om det var fråga om en hyddbotten eller inte. Foto: Petro Pesonen, Museiverket.*

TAMMISAARI DRAGSVIK–TAMMIHARJU

Asemakaava-alueen muinaisjäänösinventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: HuK Timo Jussila ja FM Tapani Rostedt

Inventointi käsitti Tammisaaren keskustan länsipuolella
sijaitsevan Dragsvikin–Tammiharjun kaavoitettavan alu-
een. Maastotyö suoritettiin yhden päivän aikana kesäkuussa
2008 kahden arkeologin voimin.

Maastotyötä edelsi arkisto- ja kirjallisuustutkimus, jossa
pääpaino oli vuoden 1918 vankileirin joukkohaudan
selvittämisessä. Tutkimusalueelta ei ennestään tunnettu
muinaisjään-
nöksiä eikä muinaisesineiden löytöpaikkoja.
Alueella ei ole vanhan karttamateriaalin perusteella myös-
kään ollut historiallisen ajan asutusta ennen vuotta 1872.

Vuoden 1918 joukkohautaa lukuun ottamatta alueella ei
havaittu mitään muinaisjään-
nöksiin viittaavaa.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 26.6.2008
Tutkimuskustannukset: Pöyry Environment Oy
Tutkimusraportti: Timo Jussila 23.8.2008 Museoviraston
arkistossa.

TAMMISAARI TENHOLA

Kaava-alueen inventointi
Tammisaaren museo
Inventoija: FM Jouni Taivainen

Tammisaaren museo suoritti huhtikuussa 2008 Tenholan
alueen arkeologisen inventoinnin, joka liittyi valmisteilla
olevaan rantakaavaan. Inventoinnissa kiinnitettiin huomio
sekä historiallisen että esihistoriallisen ajan kohteisiin.

Inventoitavalta alueelta tunnettiin ennestään 18 esihistori-
allisen ajan sekä 10 historiallisen ajan kiinteää muinais-
jään-
nöstä. Inventoinnissa löydettiin kolme ennestään
tuntemattomia esihistoriallisen ajan kiinteää muinais-
jään-
nöstä (Lindö 1, 2 ja 3), kaksi mahdollisesti rauta-
kautista kivilatomusta (Sillböle 1 ja Skogsböle 1) sekä
kaksi todennäköisesti kivikauden lopulle kuuluvaa
löytöpaikkaa (Höklött 1 ja 2). Esihistoriallisen ajan uusista
muinaisjään-
nöksistä kolme sijaitsee Lindössä. Ne ovat
hautaröykkiöitä, joista kaksi ajoittuu pronssikaudelle ja
yksi pronssi- tai rautakaudelle. Lisäksi ennestään tunnettu
Grönalundin hautaröykkiö ajoittuu inventoinnin perusteella
rautakautiseksi.

Inventoinnissa löytyi 25 ennestään tuntematonta histori-
allisen ajan kiinteää muinaisjään-
nöstä. Näistä suurin

osa, 18, on edelleen asuttuina olevia historiallisen ajan kylätontteja. Näiden lisäksi alueella on viisi täysin autioitunutta historiallisen ajan kylätonttia ja kaksi kohdetta, jotka saattavat olla varhain autioituneita. Alueella on jo aiemmin tehty historiallisen ajan kylätonttien kartoitus Merellinen perintömme – Vårt maritima Arv -projektin yhteydessä. Kartoituksesta oli suuri apu inventointityössä.

Kylätonttien lisäksi inventoinnissa löytyi muitakin historiallisen ajan muinaisjäännöskohteita: asuinpaikka (Kvigos 1), markkinapaikka (Stocksudden 1), hylkylöytö (Trollshovdaviken), kaksi veneenvetotaivalta (Framnäs S ja Framnäs 1), kaksi hiilimiilukohdetta (Högböle 1 ja 2), sotahistoriallinen kohde (Högböle 3) sekä maarakenne (Kågra med pålarv 1).

Kaava-alueelta tunnetaan inventoinnin jälkeen 60 muinaisjäännöstä, joukossa on sekä kiinteitä muinaisjäännöksiä että löytöpaikkoja.

Löydöt: KM 37378–37379:1, KM 2008035:1–5
Kenttätyöaika: 1.–30.4.2008
Tutkimuskustannukset: Tammisaaren museo
Tutkimusraportti: Jouni Taivainen 31.7.2009
Tammisaaren museossa, kopio Museoviraston arkistossa.

TAMPERE KAUPPI TAYS

Yleissuunnittelalueen inventointi
Pirkanmaan maakuntamuseo
Inventoija: FM Tiina Jäkärä

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti vuoden 2008 loka-kuun ja joulukuun välisenä aikana arkeologisen inventoinnin Tampereen Kaupin kaupunginosassa, Tampereen yliopistollisen sairaalan (TAYS) yleissuunnittelualueella Tampereen kaupungin tilauksesta.

Inventointialue sijaitsee TAYS:in sairaalan ympärillä, rajoittuen etelässä Teiskontiehen, pohjoisessa metsäalueeseen, lännessä Tekunkatuun ja idässä Toimelankatuun. Maasto on havupuuvaltaista, kallioista metsää, jossa risteilee runsaasti ulkoilupolkuja. Alueen kaakkoiskulman poikki kulkee Alasjärvestä laskeva oja.

Alueelta ei tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä entuudestaan. Yksi aiemmin tunnettu kivikautisen esineen löytöpaikka tarkastettiin. Tämän lisäksi löydettiin yksi rajamerkki ja kaksi kivirakennetta, joita ei kuitenkaan luokiteltu kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Alueelta ei siis löytynyt kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä myöskään irtaimia muinaisesineitä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 1.10., 20.10. ja 2.12.2008
Tutkimuskustannukset: Tampereen kaupunki
Tutkimusraportti: Tiina Jäkärä 22.12.2008
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

TAMPERE KIRJASTONPUISTO

Hanke-alueen inventointi ja kartta-analyysi
Pirkanmaan maakuntamuseo
Inventoija: FM Kalle Luoto

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti arkeologisen inventoinnin Tampereen keskustassa sijaitsevan Kirjastonpuiston alueella kesällä 2008. Tutkimus suoritettiin, koska puistoa on suunniteltu kunnostettavaksi vuosien 2009 ja 2010 aikana. Inventointi koostui kartta-analysistä ja maastotöistä.

Historiallisten lähteiden ja vanhojen karttojen perusteella Tampereen Kirjastonpuiston alueella sijaitsee historiallisen ajan muinaisjäännöskompleksi, johon kuuluu kylätontti, kartano ja markkinapaikka. Lisäksi läheisessä Tammerkoskessa on ollut historiallisella ajalla useita myllyjä, kalastamoita sekä kosken ylittänyt silta. Teollistumisen alkuvaiheessa Tampereen kaupungin ydinalue sijaitsi inventoidun alueen läheisyydessä. Karttamateriaalin perusteella Kirjastonpuisto on kuitenkin säilynyt massiiviselta rakentamiselta, joten on mahdollista, että maaperässä on säilynyt ainakin osia muinaisjäännöksestä. Inventoinnin yhteydessä ei hoidetulle puistoalueelle kaivettu kuoppia.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 30.7.2008
Tutkimuskustannukset: Tampereen kaupunki
Tutkimusraportti: Kalle Luoto 30.9.2008
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

TAMPERE YLÄ- JA ALA-PISPALA JA TAHMELA

Asemakaava-alueen inventointi
Pirkanmaan maakuntamuseo
Inventoija: FM Vadim Adel

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti vuonna 2008 Tampereen Ylä- ja Ala-Pispalan sekä Tahmelan kaupunginosien arkeologisen inventoinnin. Tutkimukset tehtiin Tampereen kaupungin tilauksesta uuden asemakaavan laatimisen vuoksi. Inventoinnin kenttä- ym. töitä johti Pirkanmaan maakuntamuseon kulttuuriympäristöyksikön tutkija, FM Vadim Adel.

Inventointialueelta tunnettiin ennestään neljä kiinteää muinaisjäännöstä: Tahmelan uhrilähde ja kolme linnoituslaitetta 1. maailmansodan ajalta. Esihistoriallisia irtolöytöjä oli tiedossa viisi. Inventoinnin tavoitteena oli paikantaa ja dokumentoida alueen kiinteät muinaisjäännökset ja muut asemakaavassa huomioitavat kohteet mahdollisimman kattavasti. Esihistoriallisia muinaisjäännöksiä etsittiin pääasiassa topografisesti otollisilta alueilta. Historiallisen ajan kohteita etsittiin pääasiassa arkistolähteistä, kirjallisuudesta ja yleisöilmoituksista saatujen tietojen perusteella. Esityövaiheessa arkistoista etsittiin tietoja Pispalan 1. maailmansodan aikaisista linnoituksista. Arkistotutkimuksia tehtiin Kansallisarkistossa ja Venäjän valtiollisessa sotahistoriallisessa

arkistossa Moskovassa (РГВИА).

Inventoinnin tuloksena alueelta tunnetaan 10 kiinteäksi muinaisjäännökseksi tulkituttua kohdetta ja yksi muu kaavassa suojeltavaksi ehdotettu rakenne. Kokonaan uusia kohteita on seitsemän. Kaikki uudet kohteet ovat historialliselta ajalta. Suurimman ryhmän muodostavat Venäjän armeijan vuosina 1915–1917 rakentamat puolustusvarustukset, jotka ovat alun perin kuuluneet yhtenäiseen linnoitusjärjestelmään

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 5.–20.5., 6.10. ja 21.11.2008
Tutkimuskustannukset: Tampereen kaupunki
Tutkimusraportti: Vadim Adel 16.1.2009
Museoviraston ja Pirkanmaan maakuntamuseon arkistoissa
Julkaisu: Vadim Adel 2009. I maailmansodan aikaisten linnoitusten inventointi Tampereen Pispalassa. Pirkan maan alta 10. Arkeologia tutkimuksia. Tampereen museoiden julkaisuja 106, s. 70–80.

TURKU

Ks. inventoinnit 2008: Lieto – Turku
Koroinen – Raisio
Kuninkoja -voimajohtolinja, voimajohtolinjan inventointi

TURKU MAARIA JA LIETO ILMARINEN

Osayleiskaava-alueen inventointi
Turun maakuntamuseo
Inventoija: FM Jouko Pukkila

Turun maakuntamuseo inventoi osayleiskaavan laadintaan liittyen Turun Maariassa. Turun kaupungin varavesilähteenä toimivan Maarian altaan itäpuolella ja siihen välittömästi liittyvillä Liedon Ilmaristen alueilla. Inventoitavat alueet valittiin irtolöytöjen, lupaavilta näyttäneiden maastonkohtien ja edeltäneen tutkimustilanteen perusteella. Tunnetut kiinteät muinaisjäännökset ja irtolöytöpaikat tarkastettiin. Lisäksi kiinnitettiin erityistä huomiota jokien varsilla oleviin, peltojen ympäröimiin metsäsaarekeisiin sekä laajempien, jokivarsilla sijaitsevien metsäalueiden joenpuoleisiin rinteisiin.

Aikaisemmissa raporteissa vaikeaselkoisina pidetyt kohteet, etupäässä kuppikivet ja -kalliot, käytiin tarkastamassa, mutta epäedullisesta inventointiajankohdasta johtuen ensisijaiset alueet Aurajoen rannassa Keetterinmäen ja Lausteenojan välillä sekä Vähäjoen Haihun alueella jäivät aivan liian vähälle tarkastamiselle. Alueen kaikki kylätontit olivat joko osittain tai kokonaan rakennettuja, joten niitä tarkasteltiin vain maanpinnalle näkyviltä osin.

Löydöt: ei ilmoitettu
Kenttätyöaika: 18.–29.8.2008
Tutkimuskustannukset: ei ilmoitettu
Tutkimusraportti: Jouko Pukkila 7.11.2008
Turun museokeskuksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

TURKU PÄHKINÄMÄKI 2

Asemakaava-alueen inventointi
Turun maakuntamuseo
Inventoijat: FK Heljä Brusila (tutkimusjohtaja) ja FM Jouko Pukkila

Halistenjatkeeksi kutsuttu kaava-alue sijaitsee Turun kaupungin itäosassa, Aurajoen pohjoispuolella, ja se rajoittuu etelässä Vanhaan Ravattulantiehen, lännessä Halisten uuteen asuinalueeseen ja idässä Kaarinan kaupungin rajaan. Turun maakuntamuseo selvitti koekuopituksen alueen muinaisjäännöstilanteen.

Ennen koetutkimuksia kaava-alueelta oli tiedossa kolme kiinteää muinaisjäännöskohdetta. Tutkimusten maastotyöt keskitettiin ensisijaisesti tontti- ja katualueille.

Koetutkimuksissa alueelta todettiin neljä kiinteää muinaisjäännöstä. Kahdessa kohteessa löytöhavainnot viittaavat joko polttohautauksiin tai liedelliseen asumukseen. Kaksi vallimaista muodostumaa on tulkittavissa lähinnä asuinpaikoiksi.

Löydöt: KM 37308–37309
Kenttätyöaika: 12.–16.5.2008
Tutkimuskustannukset: Turun kaupungin kiinteistölaitos
Tutkimusraportti: Heljä Brusila 8.8.2008
Turun museokeskuksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

URJALA KESKUSTAAJAMA

Kaava-alueen inventointi
Pirkanmaan maakuntamuseo
Inventoija: FM Hanna-Leena Salminen

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti syys-lokakuussa 2008 Urjalan kunnan keskustaajaman arkeologisen osaluueinventoinnin Urjalan kunnan tilauksesta. Urjalan kunta on laatimassa alueelle uutta osayleiskaavaa ja arkeologinen inventointi tehtiin tähän liittyen. Kenttätöitä tehtiin 12 päivää ja kaikkiaan projektiin oli käytettävissä 45 työpäivää.

Inventointialue on länsi-itäsuuntaisesti noin 8,5 km leveä ja etelä-pohjoissuuntaisesti noin 5,4 km pitkä. Se sijaitsee Urjalan kunnan keskustaajamassa ja sen ympäristössä. Maantie 9 kulkee inventointialueen läpi sen länsiosassa etelä-pohjoissuuntaisesti ja Turun–Toijalan rautatie vastaavasti inventointialueen itäosan läpi etelä-pohjois-suuntaisesti. Alueen esihistorialliset kiinteät muinaisjäännökset löytyvät pääosin kuivatun Vanhajärven entiseltä rantaviivalta.

Inventointialueelta tunnettiin entuudestaan 15 kiinteää muinaisjäännöstä. Kaikki aikaisemmin tunnetut kohteet ovat edelleen olemassa, vaikkakin osaa on tuhottu vuosikymmenten varrella ja osa on vaikea paikallistaa umpeen kasvaneilta entisiltä laitimilta. Eräiden ennestään tunnetujen kohteiden kohdalla käytettiin paljon aikaa olemassa olevan tiedon analysointiin ja muun muassa vanhojen tutkimuskarttojen digitoimiseen, koska muinaisjäännösrajaukset osoittautuivat puutteellisiksi.

Inventoinnin päätaavoite oli etsiä uusia muinaisjäänöksiä ja tarkastaa alueen entuudestaan tunnetut kohteet. Irto-löytökohteista tarkastettiin tässä inventoinnissa vain osa. Inventointialueella sijaitsee kolme historiallisen ajan kylänpaikkaa. Näiden sijainti paikallistettiin inventoinnin esityövaiheessa kartta- ja arkistoaineiston perusteella. Isojakokartat digitoitiin vuoden 2006 peruskartalle kylänpaikkojen paikallistamiseksi. Inventointialueen kylistä on myös 1600-luvulta peräisin olevia maakirjakarttoja. Myös osa näistä digitoitiin.

Vuoden 2008 inventoinnissa paikallistettiin kahdeksan uutta kiinteää muinaisjäännöstä. Lisäksi paikallistettiin kaksi muuta kohdetta. Uusista kiinteistä muinaisjäänöksistä yksi on kivikautinen asuinpaikka, yksi tarkemmin ajoittamaton röykkiökohde, kolme historiallisen ajan kylänpaikkaa ja neljä muuta historiallisen ajan kohdetta.

Löydöt: KM 37520–24
Kenttätyöaika: 29.9.–14.10.2008
Tutkimuskustannukset: Urjalan kunta
Tutkimusraportti: Hanna-Leena Salminen 11.12.2008
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

URJALA JA FORSSA, RAITOON MYLLYVUORI

Kivilouhosalueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: HuK Timo Jussila

Urjalan ja Forssan kuntien alueelle sijoittuva Raitoon Myllyvuoren alue inventoitiin, koska alueelle on suunnitteilla rakentaa kivilouhos. Tutkitulta alueelta havaittiin hyvin säilynyt vanha myllynpaikka kiveyksineen ja pohjarakenteineen.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 10.4.2008
Tutkimuskustannukset: Hämeen kuljetus Oy
Tutkimusraportti: Timo Jussila 13.4.2008
Museoviraston arkistossa.

UTAJÄRVI SOTKAJÄRVI–ALAKYLÄ JA ROINILA

Kaava-alueiden inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Johanna Seppä

Utajärven kunnassa laaditaan kaavoja Sotkajärvi–Alakylän ja Roinilan alueilla, ja niitä varten oli tarpeen arvioida muuttuvan maankäytön alueella sijaitsevien muinaisjäänöksien laajuuksia. Erityisesti tämä koskee Roinilan ja Pyhänniskan kivikautisia asuinpaikkoja. Roinilan asemakaava-alueelle suunnitellaan rakennettavaksi rantakylätyyppinen moderni pientaloalue. Muualla Sotkajärven rannoilla on suunnitteilla yksittäisiä uusia rakennuspaikkoja, jotka tarkastettiin osayleiskaava-alueen inventoinnin yhteydessä. Sotkajärven alueelta tunnettiin kolme kivikautista asuinpaikkaa ja seitsemän kivikautista löytö-

paikkaa. Lisäksi alueelta on useita tarkemmin paikallistamattomia löytöjä. Inventointi suoritettiin 29.9.–3.10.2008.

Inventoinnissa tarkastettiin tunnetut muinaisjäännökset ja arvioitiin niiden laajuus. Roinilan asuinpaikan todettiin olevan aiemmin tunnettua hieman laajempi ja kaava-alueen länsiosasta löydettiin uusi ennestään tuntematon asuinpaikka. Pyhäniskan asuinpaikkaa koekuopitettiin lapionpistoin, mutta mitään merkkejä kulttuurikerrok-sista ei löytynyt.

Löydöt: KM 37858:1–8
Kenttätyöaika: 29.9.–3.10.2008
Tutkimuskustannukset: Utajärven kunta
Tutkimusraportti: Johanna Seppä 25.3.2009
Museoviras-ton arkistossa, kopiot Utajärven kunnassa ja Pohjois-Pohjanmaan museossa.

VAASA ALKULAN TILA

Arkeologinen inventointi
Pohjanmaan museo
Inventoija: fil. yo. Juha-Matti Lehto

Vanhassa Vaasassa sijaitsevan Alkulan tilan alueella tehtiin arkeologinen inventointi, jonka tavoitteena oli selvittää ja kartoittaa alueella sijaitsevat vanhat rakenteet. Alkulassa on viljelty tupakkaa 1720-luvulta lähtien noin sadan vuoden ajan. Suomen vanhimman tupakkaplantaasin omisti ensin Bladhien suku. 1800-luvun puolivälissä A. A. Lévon perusti Alkulaan Väritehtaan ja Vaasan Höyrymyllyn.

Inventoinnissa kartoitettiin pääasiassa rakennuksenperus-tuksia. Inventoinnissa ei tullut esiin mitään konkreettista 1700-lukuun viittaavaa lukuun ottamatta liittupiipun pesiä ja Alkulan päärakennukselle johtavaa tietä, ”Tupakkapel-lon” yli johtanutta tietä sekä Sepänkylään johtavaa tietä. Alueelta löytyneitä rakenteita ei nyt tehtyjen tutkimusten valossa voida liittää ko. vuosisataan.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 5.–15.5.2008
Tutkimuskustannukset: Vaasan kaupunki
Tutkimusraportti: Juha-Matti Lehto Pohjanmaan museossa, kopio Museoviraston arkistossa

VALKEAKOSKI HOLMINRANTA JA KIPPARI–YLI-NISSI

Asemakaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: FM Hannu Poutiainen

Valkeakosken keskustan luoteispuolella olevat Kipparin–Yli-Nissin ja Holminrannan asemakaavoitettavat alueet inventoitiin elokuussa 2008.

Kipparin alueelta ei tunnettu ennestään muinaisjäänöksiä. Alueella havaittiin kaksi vanhaa ja pientä kivilouhosta joita alustavasti esitetään muinaisjäänöksiksi, mutta

niiden ikä on tuntematon ja siten myös muinaisjäännöös-status. Holminrannan alueella tunnetaan ennestään vesirajassa sijaitseva kivikautinen asuinpaikka ja aivan tutkimusalueen kupeessa pellossa sijaitseva kivikautinen asuinpaikka. Alueella havaittiin yksi vanha kivilouhos ja erilaisia resentejä jäänteitä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 17.–22.10.2008
Tutkimuskustannukset: Valkeakosken kaupunki
Tutkimusraportti: Timo Jussila 18.1.2009
Museoviraston arkistossa.

VALKEALA

Historiallisen ajan muinaisjäännösten kuntainventointi
Museoviraston rakennushistorian osasto
Inventoija: FM Katja Vuoristo

Valkealan kunnan historiallisen ajan muinaisjäänökset inventoitiin osana arkeologian ja rakennushistorian osastojen yhteistä Pohjois-Kymenlaakson inventointi-projektia. Inventoinnissa keskityttiin historiallisen ajan muinaisjäännösten etsimiseen, koska esihistoriallisen ajan muinaisjäännökset on inventoitu jo aiemmin. Valkealasta tunnettiin ennestään vain muutama historiallisen ajan kohde, mutta inventoinnin yhteydessä niitä löydettiin yli 40. Valkealasta löydettiin runsaasti vanhoja kylänpaikkoja ja kylätontteja, mutta lisäksi myös mm. kaskiraunioalueita, tervahautoja sekä kaiverruksia. Uusia kohteita etsittiin maastosta mm. historiallisen kartta-aineiston sekä muun kirjallisen lähdeaineiston perusteella.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 19.–30.5.2008
Tutkimuskustannukset: Valkealan kunta, maakunnan kehittämisrahasto, Kaakkois-Suomen tiepiiri, Museovirasto
Tutkimusraportti: Katja Vuoristo 2.2.2009
Museoviraston arkistossa.

VALKEALA

Ks. inventoinnit 2008: Pohjois-Kymenlaakso, sotahistoriallisten muinaisjäännösten inventointi

VALKEALA, MAANTIE 369 PUOLAKAN SILTA – HASULA

Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi tien parantamisalueella
Museoviraston rakennushistorian osaston rakennuskulttuuriyksikkö
Inventoija: FM Johanna Enqvist

Inventoinnissa paikannettiin historiallisen ajan kylätontteja Valkealassa liittyen Tiehallinnon maantien 369 parantamissuunnitelmaan Puolakan sillan ja Hasulan välillä. Inventoitu alue käsitti tiesuunnitelmassa mainitun tien osan ympäristöineen. Uusi parannettu tie on suunniteltu

kulkemaan suurelta osin vanhan tielinjan mukaisesti. Merkittävin muutos vanhaan tielinjaan oli tiesuunnitelman mukaan tulossa nykyisen Pukkilan kyläalueen kohdalle. Suunnitelma-alueelta ei ennen inventointia tunnettu kiinteitä muinaisjäänöksiä tai irtolöytöjä.

Inventoinnin yhteydessä suunnitellulta tielinjalta tai sen läheisyydestä paikannettiin yhteensä kuusi mahdollisesti jo ennen 1300-lukua perustettuun Selänpään kylään kuulunutta kylätonttia. Kylätontit ovat edelleen rakennettuja, mutta rakennuskanta on suurelta osin melko vanhaa ja väljästi sijoittunutta maaseutuasuutusta. Tämän vuoksi on erittäin todennäköistä, että vanhojen kylätonttien alueilla on säilynyt myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä. Tiesuunnitelman mukaisesti parannettava ja rakennettava tieosuus ei kuitenkaan inventoinnin perusteella uhkaa kiinteitä muinaisjäänöksiä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 23.–24.4.2008
Tutkimuskustannukset: Kaakkois-Suomen tiepiiri
Tutkimusraportti: Johanna Enqvist 6.6.2008
Museoviraston arkistossa.

VALKEALA UTIN LINNOITUS

Historiallisen ajan linnoituksen inventointi ja kartoitus
Museoviraston rakennushistorian osaston restaurointi- ja dokumentointiyksiköt
Inventoijat: FM Päivi Hakanpää ja FM Ilari Kurri

Pietarin kivililpi -hankkeen tavoitteena oli päivittää Kaakkois-Suomen linnoitusten dokumentointia ja inventointia, kehittää opastusjärjestelmää sekä parantaa linnoitusten saavutettavuutta matkailukohteina. Tutkimuksista 90 % rahoitti Kaakkois-Suomen TE-keskus ja 10 % Museovirasto, jonka dokumentointiyksikkö teki kenttä- ja jälkiyöt virkatyönä. Linnoitukset ovat osa Pietarin puolustukseksi rakennettua linnoitusketjua. Utin linnoitus rakennettiin vuosina 1791–1792 suojaamaan Lappeenrannasta Hämeenlinnaan johtavaa tietä.

Toukokuussa 2008 kartoitettiin linnoituksen, yhdyskaivantojen ja pattereiden osia ja rakenteita. Tähten muotoinen linnoitus rakennettiin Salpausselän harjulle, joka rajautuu pohjoisessa Haukkajärveen ja etelässä Haukkasuohon. Linnoitus muodostuu neljästä puoli-bastionista, joita yhdistää linnoituksen länsi- ja itäisivuilla taitteiset kurtiinimuurit. Linnoituksen kaakkois- ja luoteisosassa on puolibastionien välissä tenaljvarustukset. Vahvin puolustussuunta on linnoituksen länsisivulla, jossa on raveliinin lisäksi kaksi pientä kulmalinnoitusta. Kolmas kulmalinnoitus on suojannut linnoituksen itäosan sisäänkäyntiä. Kaakko-luodesuuntaisen linnoituksen pituus on 218 metriä ja leveys 172 metriä. Linnoituksen päävallia kiertää vallihauta ja vastavalli sekä ulkovallin muotoja myötäilevä sudenkuopparivistö. Raveliinin ja sisäänkäynnin eteen vallihautaan on rakennettu kaksi poikkivallia, jotka sulkevat suoran näkymän vallihaudan molempiin suuntiin.

Linnoituksen luoteispuolella on harjuun kaivettu noin 188 metriä pitkä yhdyskaivanto, jonka koillispäässä on suorakaiteen muotoinen traversssi. Yhdyskaivannon luoteispäässä on patteri. Linnoituksen kaakkoispuolella on toinen, noin 350 metriä pitkä, yhdyskaivanto, jossa on ollut kaksi traversssia ja patteri. Yhdyskaivanto on päättynyt Haukkasuon reunalla reduttiin. Linnoituksen sisäpuolella on ollut neljä puurakenteista kasarmirakennusta, talli, muonavarasto, vartiorakennus ja talousrakennus, sekä kaksi ruutikellaria, joista toinen on ollut puurakenteinen ja toinen kivirakenteinen. Näiden lisäksi redutissa ja linnoituksessa on ollut kivistä tehdyt kaivot. Piha-alueelta löydettiin vartiorakennuksen perustukset sekä kaivon ja ruutikellareiden paikat. Kasarmin keskiosan kohdalla maan pinnalle näkyi yhden tulisijan perustukset ja muutamia perustuskiviä.

Vallin päällä, puolibastionien ja tenaljvarustusten yläsanteella, on uusia kaivantoja ja kuoppia. Parhaiten on säilynyt eteläosan puolibastioni. Luoteisosan patteriin on kaivettu jälkenpäin taisteluhauta, josta maata on nostettu sen reunoille. Luoteisosan ja kaakkoisosan yhdyskaivantojen reunoille on kaivettu poteroita ja kuoppia. Kaakkoisosan redutti ja yhdyskaivannon kaakkoisosa ovat jääneet kokonaan Tyrrin ampumaradan rakennusten ja maavallien alle. Hevosenkengän muotoisen patterin läpi on tehty taisteluhauta ja sen alueelle on kaivettu poteroita sekä kuoppia. Patterin oikeaa siipeä on tasattu. Kaakkoisosan yhdyskaivannon toinen traversssi on ilmeisesti jäänyt valtatie 6:n alle. Utin linnoitus on ollut vuodesta 1990 lähtien Museoviraston hoitoyksikön työkohteena. Museovirasto on restauroinut linnoitusta 1980- ja 1990-luvuilla. Linnoituksen alueella ei ole tehty arkeologisia kaivauksia.

Löydöt: KM 2008053:1–7
Kenttätyöaika: 12.–23.5.2008
Tutkimuskustannukset: Kaakkois-Suomen TE-keskus ja Museovirasto
Tutkimusraportti: Päivi Hakanpää 15.12.2008
Museoviraston arkistossa, kopiot Museoviraston Haminan toimipiste, Metsähallitus, Kymenlaakson museo, Valkealan kunta.

VALTATIE 6, LUUMÄKI TAAVETTI – LAPPEENRANTA

Tielinjan inventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Vesa Laulumaa

Inventointi liittyy valtatie 6:n parannushankkeeseen. Inventoinnissa tarkastettiin tielinjojen läheisyydessä olevat kiinteät muinaisjäännökset ja etsittiin ennestään tuntemattomia kohteita linjavaihtoehtojen toiminta-alueilta ja niiden tuntumasta. Historiallisissa kohteissa kiinnitettiin erityistä huomiota sotahistoriallisiin kohteisiin. Ainoa suunnitelma-alueella sijaitseva esihistoriallinen kohde on Luumäen Ontela. Kyseessä on jo ennestään tunnettu kivikautinen asuinpaikka. Yksi uusista linjavaihtoehdoista kulkee kohteen tuntumassa.

Luumäellä valtatie 6 kulkee Salpalinjan poikki. Salpalinja on merkitty suojelukohteena muinaisjäännörekisteriin, mutta linnoitteita on myös merkityn alueen ulkopuolella. Tihemmin rakennetut ja parhaimmin säilyneet linnoitteet ovat kierrettävissä olemassa olevilla linjavaihtoehdoilla.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 2.–14.6.2008
Tutkimuskustannukset: Kaakkois-Suomen tiepiiri
Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 9.12.2008
Museoviraston arkistossa.

VALTATIE 12, ITTI JOKUE – KUUSANKOSKI SUVIOJA

Tielinjainventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Johanna Seppä

Tiehallinto on suunnitellut valtatie 12 parantamista Nastolan Uusikylän, Iitin Jokuen ja Kuusankosken Suvi-ojan välillä. Uusi tielinja kulkee Uusikylästä Kausalan nykyisen tien eteläpuolella ja ohittaa Kausalan taajaman sen pohjoispuolelta (linjavaihtoehto 1c). Tielinjan läheisyydestä tunnetaan entuudestaan muutamia muinaisjäännöksiä. Näistä linjaa lähinnä ovat Hiisiön kylän eteläpuolella sijaitsevat Hiisiöisen ja Reijun kiviröykkiöt. Hiisiöinen on jo tutkittu ja vapautautettu rauhoituksesta. Museovirasto esitti suunnitellulle tielinjalle viikon mittaista arkeologista inventointia, jossa tielinja tarkastetaan maastossa ja etsitään ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä. Inventoitavan linjan pituus oli 33 kilometriä.

Inventoinnin tulosten perusteella uudella valtatie 12 tielinjalla ei näytä olevan juurikaan vaikutusta alueen muinaisjäännöksiin. Suurin osa ennestään tunnetuista ja inventoinnissa löytyneistä muinaisjäänöksistä jää suunnitellun rakennusalueen ulkopuolelle. Ainoastaan inventoinnissa todettu Lehtolan historiallinen kiviuuni Hiisiössä sijoittuu linjalle tai hyvin lähelle sitä. Myös Kymenrannantien ajoitukseltaan tuntematon kiviröykkiö Kausalassa sijaitsee tielinjan läheisyydessä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 27.–31.10.2008
Tutkimuskustannukset: Hämeen tiepiiri
Tutkimusraportti: Johanna Seppä 3.4.2008
Museoviraston arkistossa.

VAMMALA SUODENNIEMEN POHJOISOSAT

Osa-alue inventointi
Pirkanmaan maakuntamuseo
Inventoija: FM Johanna Seppä

Inventoinnin aikana tarkastettiin tai kirjattiin muistiin 62 eriaikaista tai -tyyppistä kohdetta. Muinaisjäännörekisterin mukaan Suodenniemen pohjoisosasta tunnettiin kolme kivikautista asuinpaikkaa. Seitsemän kivikautista irtolöytöä oli syötetty rekisteriin mutta ne olivat tarkasta-

mattomia. Niiden lisäksi muita tarkastamattomia kivikautisia irtolöytöjä oli museoiden kokoelmissa 14. Osa irtolöydöistä on löytötiedoiltaan epämääräisiä. Lisäksi tarkastettiin viisi yleisön ilmoittamaa uutta irtolöytöpaikkaa.

Peltojen pintapoinnassa havaittuja kivikautisia asuinpaikkoja dokumentointiin seitsemän. Kaikki ovat tavanomaisia kvartsilöytöalueita kyntöpellossa ja todennäköisesti huonosti säilyneitä.

Pienimuotoinen koekuopitus metsäalueilla ei tuottanut tulosta. Osa peltoalueidenkin löydöistä oli niin vähäisiä, että kohteet kirjattiin löytöpaikoiksi. Näitä kohteita oli yhteensä kolme. Vanhoista tunnetuista kivikautisista asuinpaikoista saatiin valitettavasti hyvin vähän tietoa. Ainoastaan Törmän asuinpaikka pystyttiin varmistamaan ja rajaamaan maastossa.

Kivikausi näyttäisi olevan Suodenniemen pohjoisosan parhaiten edustettu esihistorian ajanjakso. Alueelta ei tunneta esim. pronssi- tai rautakautisia hautaröykkiöitä. Inventoinnissa ei etsitty röykkiötä systemaattisesti, mutta muutamia kalliomäkiä pyrittiin tarkastamaan.

Historiallisen ajan kohteista kirjattiin viisi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Alueelta todettiin mm. kaksi kylän-/yksinäistalon paikkaa, joista Sävin kylänpaikasta on tietoja sekä 1600-luvun maakirjakartassa että vuoden 1805 isojakokartassa. Makkaisen asuin-/kylänpaikka on merkitty vuoden 1777/82 isojakokarttaan. Molemmat ovat nykyisin suureksi osaksi rakentamattomia. Historiallisten kohteiden tarkastus oli pääosin kursorinen, koska kohteet olivat yleensä yhä asuttuina. Varsinaisten muinaisjäännösten lisäksi kirjattiin 16 muuta kohdetta, joilla ei ole muinaisjäännöksen statusta. Näitä ovat esimerkiksi 1800-luvun torpanpaikat, jotka ovat yhä asuttuina.

Löydöt: KM 37630–37642
Kenttätyöaika: 13.–24.10.2008
Tutkimuskustannukset: Vammalan kaupunki
Tutkimusraportti: Johanna Seppä
Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

VESILAHTI KOSKENKYLÄ

Asemakaava-alueen muinaisjäännöskartoitus ja -inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoijat: FM Hannu Poutiainen ja FM Tapani Rostedt

Inventointi suoritettiin Vesilahden Koskenkylän ja Ylämäen kylien välillä olevalla asemakaavoittavalla alueella. Inventoinnissa kartoitettiin alueella olevat ensimmäisen maailmansodan aikaiset varustukset sekä tarkastettiin, onko alueella muita muinaisjäännöksiä.

Varustus osoittautui rappeutuneeksi ja rakenteet sortuneiksi. Varustuskokonaisuus on kuitenkin pääosin eheä. Alueen koillisosassa havaittiin mahdollisesti historiallisen ajan jäänteitä: kiukaita, kenties riihien jäänteitä tai

talojen pohjia. Alueen länsiosassa on sijainnut neljän talon autioitunut kylätontti, joka vaikuttaa vain osittain säilyneeltä.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: 6.–7.10.2008
Tutkimuskustannukset: Vesilahden kunta
Tutkimusraportti: Timo Jussila 22.11.2008
Museoviraston arkistossa.

VESILAHTI NARVAN KYLÄTONTTI

Historiallisen kylätontin tarkkuusinventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: HuK Timo Jussila

Narvan kyläkeskuksen kaakkoisosaan ollaan suunnittelemassa uutta rakentamista ja sitä varten asema-kaavan muutosta. Alueella sijaitsee vanha Narvan keskiaikaan ulottuva kylätontti, vuoden 1540 asutusluettelossa Narvassa oli 15 taloa.

Tehtävänä oli paikantaa vanhan isojaon toimituskartan perusteella mahdollisimman tarkoin kylätontin sijainti kaavoitettavan alueen liepeillä. Työn pohjana käytettiin isojaon toimituskarttaa vuodelta 1783–4, joka asemoitiin nykykarttapohjalle. Tutkimuksen perusteella asemakaavan muutosalue ei missään ulotu vanhan kylätontin alueelle.

Löydöt: –
Kenttätyöaika: ei ilmoitettu
Tutkimuskustannukset: Vesilahden kunta
Tutkimusraportti: Timo Jussila 23.11.2008
Museoviraston arkistossa.

VIEREMÄ KIRKONKYLÄ

Kaava-alueen inventointi
Mikroliitti Oy
Inventoija: HuK Timo Jussila

Vieremän osayleiskaava-alueella tehtiin arkeologinen inventointi neljän päivä aikana lokakuussa 2008. Alueella on sijainnut tutkittu ja hiekanotossa hävinnyt Hiekkalanharjun kivikautinen asuinpaikka. Alueelta tunnettiin yksi rautakautisen ja neljä kivikautisten esineiden löytöpaikkaa. Inventoinnissa löytyi yksi ehjä kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt: KM 37604
Kenttätyöaika: 26.–29.10.2008
Tutkimuskustannukset: Vieremän kunta
Tutkimusraportti: Timo Jussila 17.11.2008
Museoviraston arkistossa.

VIROLAHTI POROLAHDEN YMPÄRISTÖ JA PIHLAJAJOEN VARS

Arkeologinen inventointi
Helsingin yliopisto arkeologian oppiaine yhteistyössä

Museoviraston rakennushistorian osaston kanssa
Inventoijat: FM Teemu Mökkönen ja työryhmä

Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen historiallisen ajan arkeologian opintopiirin tekemillä Virolahden tutkimuksilla jatkettiin arkeologian oppiaineen tutkimusprojektien keskiaikaisen maaseutuarkeologian perinteitä. Tutkimusalueena keväällä 2007 ja 2008 oli Virolahden Porolahden ympäristön keskiaikaisen ruotsalaisasutuksen alue eli Haililan, Ala-Pihlajan, Koivuniemen (sisältää nykyisen Kirkonkylän), Eerikkälän ja Rännäsen kylät sekä Porolahteen laskevan Pihlajajoen varren suomenkielisen asutuksen alue, Ylä-Pihlaja.

Tutkimuskohteena Virolahti on haastava ja tehty inventointi oli Kymenlaaksossa ensimmäinen lajissaan. Tutkimuksellisten tavoitteiden lisäksi inventointi tuki opiskelijoiden opintopiiritoimintaa, jonka pääasiallinen tehtävä on täydentää yliopistolla annettavaa historiallisen ajan arkeologian opetusta.

Inventoinnissa löydettiin kaksi keskiaikaista kohdetta – Ylä-Pihlajassa sijaitseva Harjula ja Ala-Pihlajassa sijaitseva kohde ”Pihlajatien ja Museotien risteys”. Keskiaikaiset löydöt ovat lasittamatonta harmaasavikeramiikkaa ja Siegburgin kivisavikeramiikkaa. Useilta muilta kohteilta löydettiin palanutta savea ja savitiivistettä, mutta ajoitetavissa oleva löytöaineisto ajoittui pääosin keskiaikaa nuoremmaksi. Lisäksi kolmelta kohteelta, Rännäsen kylän Hietala, Pihlajantien ja Museotien risteys ja Kirkonkylän Kirkon pohjoispuolen peltorinne, löydettiin mahdollisesti keskiajalle ajoittuvaa kivisavikeramiikkaa. Tutkimusalueella nykyinen asutus sijaitsee todennäköisesti pääosin samoilla paikoilla kuin keskiajan ja uuden ajan alun asutus. Siksi helpoin tapa selvittää tietyn paikan asutushistoriaa on asutuksen viereisten peltojen pinta-poiminta.

Inventointiolosuhteet eivät olleet optimaalisia. Keväällä monet pellot olivat auki, mutta kuivuuden takia esineistön löytäminen oli vaikeaa. Syksyllä taas oli ollut niin sateista, ettei koneilla oltu päästy peltotöihin. Tämän takia lähes kaikki tutkimusalueen pellot olivat syksyllä kyntämättä. Syksyn inventoinnissa kaikki keskiajan ja rautakauden kohteiden löytämiseksi tehtävä oli tehty jo ensimmäisen päivän aikana, minkä jälkeen siirryttiin etsimään metsien puolelta kivikauden kohteita peruskarttalehtien Virolahti 3042 10 ja Klamila 3042 07 alueilta.

Tutkimuksissa löydettiin yhteensä 27 kohdetta. Näistä kuusi ajoittuu esihistorialliselle ajalle, 19 historialliselle ajalle ja kahdelta kohteelta on sekä historiallisia että esihistoriallisia löytöjä. Lisäksi kahdelta entuudestaan tunnetulta kivikauden kohteelta saatiin lisää löytöjä.

Löydöt: KM 37107–37113, KM 2007130
Kenttätöaika: 12.–14.5.2007, 22.–24.9.2007, 26.–28.4.2008
Tutkimuskustannukset: Kymin Osakeyhtiön 100-vuotis-säätiö
Tutkimusraportti: Teemu Mökkönen 8.12.2008 Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa, kopio Museo-

viraston arkistossa.

VIRRAT MAJASAARI

Osa-alue inventointi ja rakenteiden alustava kartoitus
Pirkanmaan maakuntamuseo
Inventoija: FM Kalle Luoto

Virtain Majasaaresta tunnettiin entuudestaan neljä muinaisjäännöskohdetta. Näiden lisäksi saaren eteläosassa oli tehty havaintoja tarkemmin ajoittamattomasta historiallisen ajan asutuksesta. Varhaisimmat tiedot saaresta harjoitetusta maataloudesta ovat 1800-luvun alkupuolelta.

Saaren eteläosan inventointi suoritettiin, koska alueelle suunniteltiin lomarakentamista. Ennen inventointia suoritetussa maastokatselmuksessa Majasaaren eteläisessä niemenkärjessä havaittiin historiallisen ajan asuinpaikkaan kuuluvia rakenteita sekä peltosarkoja. Tästä syystä suunnitellun rakennuspaikan tarkempaa inventointia eteläisessä nimessä pidettiin tarpeellisena.

Inventoinnissa havaittiin Majasaaren eteläosan muodostavan historialliselle ajalle ajoittuvan asuinpaikan, joka on säilynyt yli 100 vuotta sitten tapahtuneen autioitumisensa jälkeen lähes koskemattomana. Asuinpaikkaan kuuluu ainakin kolme rakennuksen pohjaa ja kolme niiden läheisyydessä sijaitsevaa kellarinjäännöstä. Rakenteiden käyttötarkoitus tai tarkempi ajoitus ei inventoinnin yhteydessä selvinnyt. Asuinpaikan jäännösten lisäksi inventointialueella havaittiin maatalouteen liittyviä kiviraunioita ja peltosarkoja. Aivan niemen eteläosassa havaittiin muista raunioista muodoltaan ja sijainniltaan poikkeava kiviröykkiö, joka voi olla peltoraunioita vanhempi.

Löydöt: –
Kenttätöaika: 11.–12.6.2008
Tutkimuskustannukset: Virtain kaupunki
Tutkimusraportti: Kalle Luoto 3.10.2008 Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

YLIKIIMINKI

Osainventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Vesa Laulumaa

Ylikiimingin kunnan koillisten reuna-alueiden inventointi oli kokeiluluonteinen tutkimus. Inventointi kohdistui ensisijaisesti metsäalueille, jotka eivät todennäköisesti tule sisältymään maankäyttöä ohjaavien varsinaisten detailrikaavojen alueisiin. Alueilta ei tunneta juuri lainkaan kiinteitä muinaisjäännöksiä, eikä niillä ole myöskään tehty minkäänlaisia arkeologisia kenttätutkimuksia. Sen sijaan siellä on jo maa-ainesten ottoalueita. Ottotoiminta tulee todennäköisesti lisääntymään. Ennen kaikkea metsänkäsittely muokkaa alueen maaperää voimallisesti.

Työn tavoitteena oli selvittää tarkan inventoinnin avulla arkeologiset kohteet ja niiden säilyneisyys. Inventoinnin

perusteella on tarkoitus yrittää muodostaa arvio metsä-alueiden muinaisjäännösten potentiaalisuudesta ja suojelutilanteesta yleispätevämmiin, mahdollisten jatkotoimien suunnittelua varten. Lähtökohtana oli ajatus ja viime aikojen huomiot Pohjois-Pohjanmaalla edelleen olevasta suuresta ennestään tuntemattomien arkeologisten kohteiden joukosta, joka nykyisellään jää suojelun tavoittamattomiin.

Työ käsitti ensisijassa alueella olevien mahdollisten muinaisjäännösten paikantamista sekä niiden laajuuden ja merkittävyyden arviointia (vrt. arvottomistyöryhmän loppuraportti, Museovirasto elokuu 2008). Työ edellytti paikoittaista koekuoppitusta sekä maan pinnalle erottuvien muinaisjäännösrakenteiden lähipiirissä että inventoinnissa topografialtaan ym. otollisiksi havaituilla alueilla, joilta maanpinnalle erottuvat merkit saattoivat kokonaan puuttua. Huomiota kiinnitettiin myös maankäytön, lähinnä metsätalouden, toimien vaikutukseen muinaisjäännöksiin.

Inventoinnissa löytyi kaikkiaan 12 uutta kohdetta, joukossa on esihistoriallisia (mm. kivikautisia asuinpaikkoja) ja historiallisia kohteita (mm. tervahautoja). Inventointi keskittyi kunnan koillisille alueille, jotka osoittautuivat melko lailla löydöttömiksi. Ylikiimingin kiinteiden muinaisjäännösten levintä on painottunut jokivarsiin ja kampakeraamisiin sekä myöhäiskivikautisiin merenranta-vaiheisiin, jotka sijaitsevat lähinnä kunnan länsiosissa. Ylikiimingin kohdalla ei ainakaan vaikuttaisi siltä, että metsäalueet, joilta ei nykyisin tunneta juurikaan muinaisjäännöksiä, pitäisivät sisällään merkittävää määrää ennestään tuntemattomia kohteita.

Löydöt: KM 37711–37713
Kenttätöaika: 15.–26.9.2008
Tutkimuskustannukset: Museoviraston arkeologian osasto
Tutkimusraportti: Vesa Laulumaa 19.1.2009 Museoviraston arkistossa.

YLITORNIO PALOKAS

Kulttuuriperintökohteiden inventointi
Metsähallitus Lapin luontopalvelut
Inventoija: FM Taisto Karjalainen

Mustiaapa–Kaattasjärven Natura 2000 -alueeseen kuuluva Palokas sijaitsee Ylitornion koillisosassa ja se rajoittuu Rovaniemen kaupungin rajaan. Palokkaan alueelle suunnitellaan kaivosta. Alueen muinaisjäännös- ja kulttuuri-kohteita ei ole selvitetty koskaan, joten alueella tehtiin kulttuuriperinnön inventointi. Inventoinnin tarkoituksena oli kartoittaa esihistoriallisen ja historiallisen ajan rakenteet. Inventointi tehtiin kesällä 2008 ja maastossa oltiin neljä päivää. Inventoinnissa löytyi yksi kivistä ladottu rajamerkki.

Löydöt: –
Kenttätöaika: 4.–7.9.2008
Tutkimuskustannukset: Metsähallitus
Tutkimusraportti: Taisto Karjalainen Metsähallituksen arkistossa, kopio Museoviraston arkistossa.

YLIVIESKA KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA 2030 -ALUE

Osayleiskaava-alueen inventointi
K.H. Renlundin museo
Inventoija: MA H.-P. Schulz

Ylivieskan keskustan alueelle tehdään uutta osayleiskaavaa ja sitä varten oli tarpeen päivittää tiedot alueen muinaisjäännöksistä. Osayleiskaava-alueelta oli tiedossa kuusi kivikautista asuinpaikkaa, kahdeksan kivikautista irtolöytöä, yksi historiallisen ajan kiinteä muinaisjäännös ja kaksi saman jakson irtolöytöä.

Esihistoriallisten kohteiden paikallistamiseen käytettiin esiselvityksessä maaperäkartoja, korkeusprofiilia ja muinaisen topografian analyysiä Museoviraston arkistossa säilytettävän arkistomateriaalin ohella. Historiallisten kohteiden paikallistamiseen käytettiin vanhoja karttoja ja kirjallisuutta, Ylivieskan kaupunginarkiston aineistoa ja kirjaston kotiseutukokoelmaa. Lisäksi haastateltiin kotiseututoiminnassa mukana olleita henkilöitä sekä joitakin maanomistajia. Isojaon toimituskarttoihin (1767–68) merkityt talot, torpat, myllyt ja tielinjaukset asemoitiin nykyiselle karttapohjalle.

Inventoinnissa löydettiin kolme ennestään tuntematonta kivikautista asuinpaikkaa Soukan alueelta ja yksi Hamarinkosken seudulta. Yhden tunnetun kohteen, Koskelan kivikautisen asuinpaikan, todettiin koostuvan kahdesta eri asuinpaikasta, ja Yli-Hannulan kohteen jo tuhoutuneen. Kiinteäksi muinaisjäännökseksi merkitty Hintsala-niminen kohde todettiin irtolöytöpaikaksi.

Usein vanhat 1700-luvun tonttikuviot olivat säilyneet, ja tonteilla oli 1800- ja 1900-lukujen rakennuksia. Kaava-alueella toimineista 13 myllystä on säilynyt ainoastaan yksi, Savelan Myllyojalla. Muita historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäännöksiä ovat Soukan pohjoispuoleinen tervahauta ja Pappisaaren tarinapaikka.

Löydöt: KM 37469–37504
Kenttätöaika: 1.10.–5.11.2008, yhteensä 15 maastopäivää
Tutkimuskustannukset: Ylivieskan kaupunki, tekniset palvelut
Tutkimusraportti: Hans-Peter Schulz 30.11.2008 K.H. Renlundin museossa, kopio Museoviraston arkistossa.

YLÄNE YLÄNEENJOKILAAKSO

Osa-alueinventointi
Museoviraston arkeologian osasto
Inventoija: FM Esa Mikkola

Yläneen kunnan osa-alueinventointi kohdennettiin Yläneenjoen laaksoon Vanhankartanon eteläpuolisille alueille, josta tunnetaan jo ennestään alueen ainoat rautakautiset kohteet sekä useita kivikautisia asuinpaikkoja. Inventoinnin tarkoituksena oli päivittää alueelta jo tunnettujen muinaisjäännöskohteiden tiedot sekä etsiä ennestään tuntemattomia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Erityistä

huomiota kiinnitetään historiallisen ajan kiinteisiin muinaisjäänöksiin. Inventointi kesti kaksi viikkoa ja sen kustannuksista vastasi Museoviraston arkeologian osasto.

Inventoinnissa alueelta löytyi neljä kivikautista asuinpaikkaa, kolme historiallisen ajan kylätonttia sekä yksi ajoittamaton kivirakennekohde. Entuudestaan tuntemattomia rautakautisia kohteita ei tavattu.

Löydöt: KM 37836–37846

Kenttätyöaika: 28.4.–9.5.2008

Tutkimuskustannukset: Museoviraston arkeologian osasto

Tutkimusraportti: Esa Mikkola 27.2.2009 Museoviraston arkistossa.